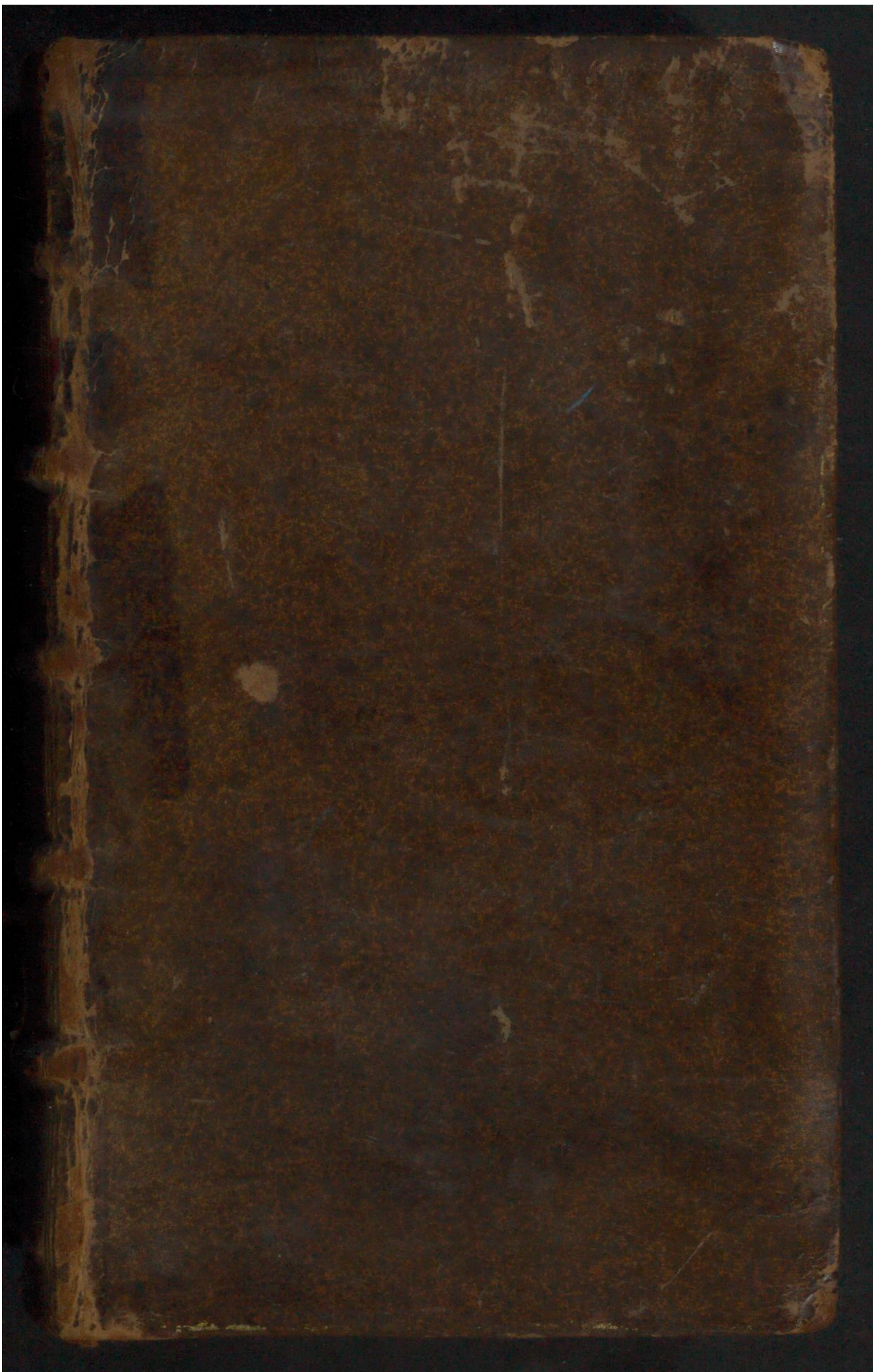
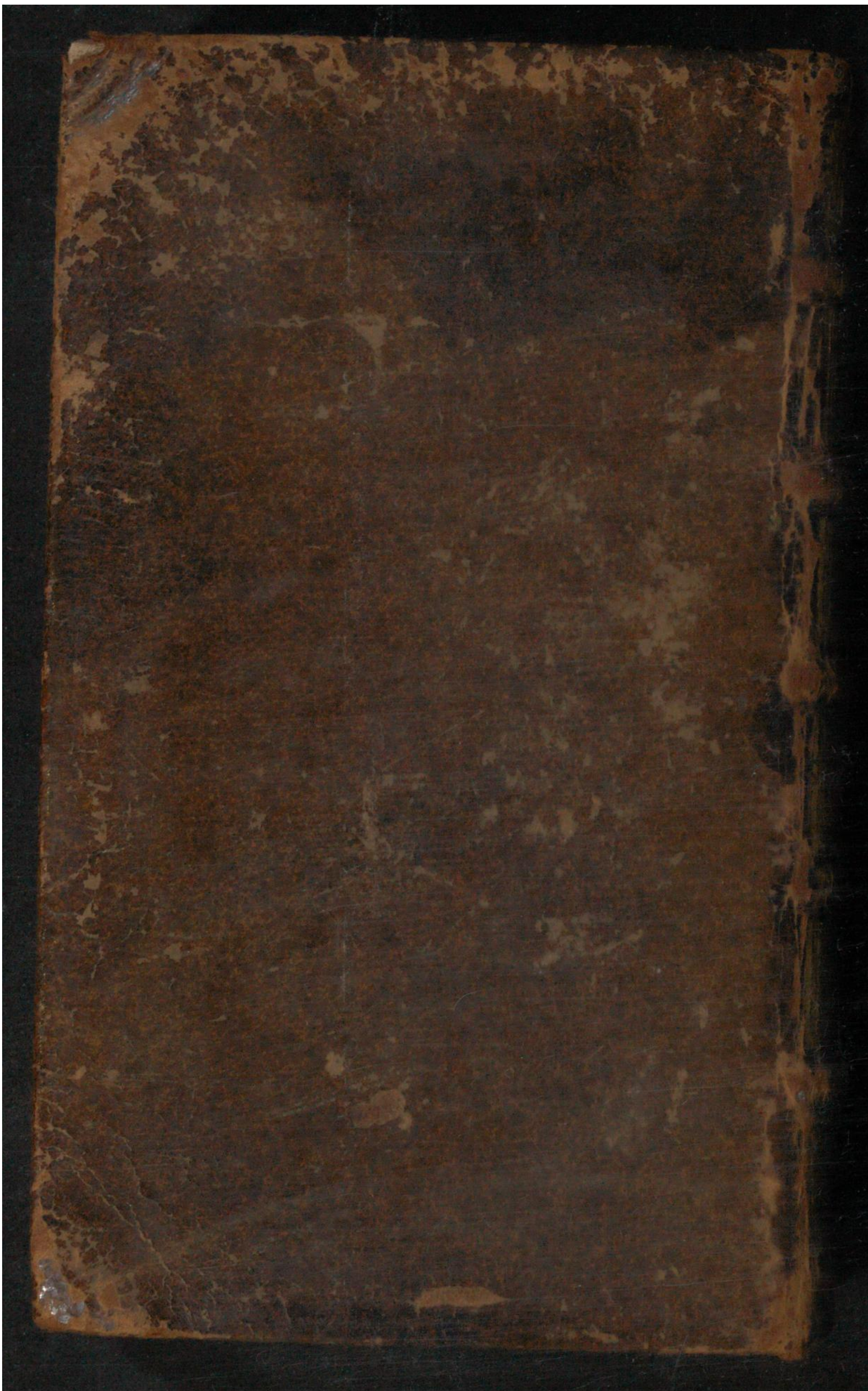

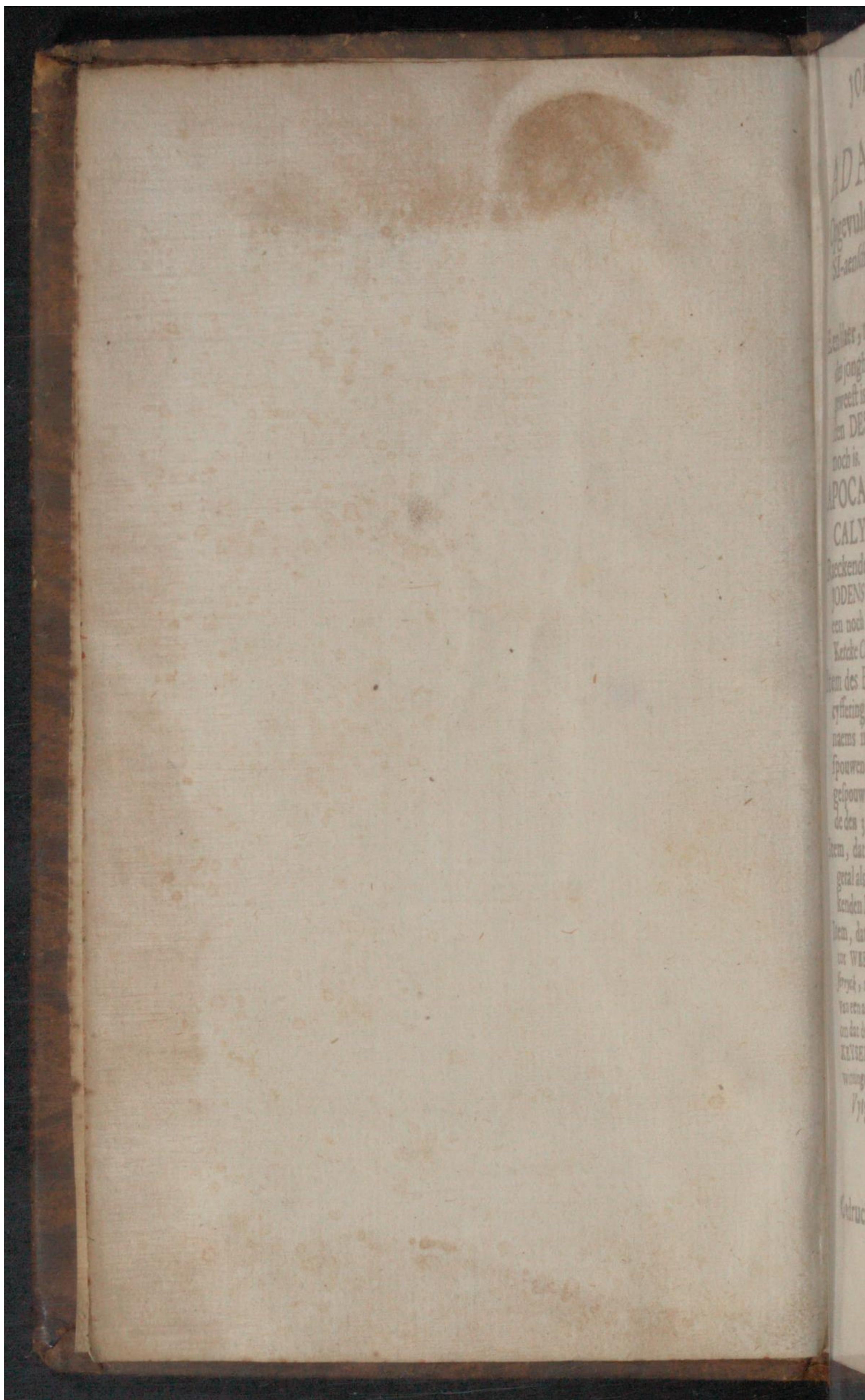
ADAMS OUD GR
388
M. 47

JOH. FRED. HELVETII
Medicinæ Doctoris
ADAMS oud GRAFT,
Opgevult met jonge COCCEI CARTE-SI-aenschen en DESCARTIS SPINOSI-stischen Doods-beenders:

Een klaer, naeckt en net bewijs, dat in het PARADYS den jonghsten LUCIFER een oudt CARTESI-aen geweest is, en dat buyten het PARADYS, den jonghsten DESCARTES, den oudtsten LUCIFER-iaen noch is.

APOCALYPSIS, in, uyt, door en met APOCALYPSIS ge-expliceert en geappliceert,

Raeckende der Godes Geestloosen, vleesch Geestigen JODENS en Chyliastens, Prophetische mis-reeckeningh van een noch 1000. jarige aenstaende aerdsch Koninghrijcke en Kercke Christi op Aerden.

Item des BEESTES Naem uytvindinge, niet door uytcyffering, maer door overlegginge des getals EENS menschens naems in VEELEN, namentlijck in 3. Duyvel uytspouwenden 3. Duyvelens in het OOSTEN, en der 3. uytgespouwden onreynen Geestens deser 3. Duyvelens, gelijckende den 3. Kickvorschen of 3. Paddens, in 't Westen.

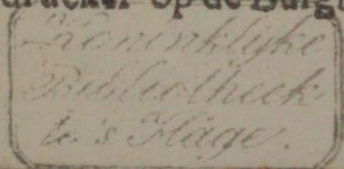
Item, dat der Coccejanens 7. Periodens der tijden, een mensch getal als der 7. Basuynens, 7. Phiolens, 7. Schalens, en 7. sprekenden Donders sijn.

Item, dat die afneminge des halven MANENS van den Toorn tot WEENE, als in een waeckenden droome van het Roomsche *Keyserryck*, niet geschiedt is, in regarde van des *Turckens* Victoria, maer van een aenstaenden Afval des Keysers van den PAUSSELYKEN Stoel, om dat den Paus HEM noemende die SONNE, maer den Overwonnen KEYSER, noemende hy de MANE, onder een bedeckt teecken van overwinninge, tot wiens einde hy hem den MANE opgedrongen heeft.

Vytgegeven in 't 7. Jaer van de grote Staert-sterre.

Gedruckt in 's Gravenhage, by LEVYN van DYCK Boeck-drucker op de Burghwal, 1687.

Sommarisch Vervat
in der
AENSPRAECKE.

DAer in wordt wederleydt het geene den Heere Professor van der WAEY in sijn Aenspraecke, over den Brief aen de Galatens, op CARTESI-aens COCCEI-aens verhandelt heeft, dat des natuyrlijcken menschens verstandt soo compleet is, dat het geheel licht, dese *Godtheydts* bevattinge, daer men niet af noch toe doen kan, begrijpen kan.

Item.

Dat Godes eeuwigheydt, met een soodanigen Sonnen klaren waerheydt, van een Godes volmaecktheyt te verstaen is, dat oock niets daer tegen om te seggen valt.

Item.

Dat *Godt* een *Geest* is, die met Verstandt, Rede, en Wille, NB. BEGAEFT is, waerom oock des menschens BITTERHEYDT, niet anders soude hebben konnen, het geene sy eene *Godes* kennisse noemt.

Item.

En dat *Godt* eene Denckende Selfstandigheydt is, wy oock den ONDECKER DER WAERHEYDT, daer by stelt, dat Godt simpelijck niet meer van een ENGEL, als een Engel van een menschen onderscheyden is.

Item.

Prædicant LEENHOF van *Sneeck*, in sijn stellinge van sijn conscientiæ (conscientiæloose) niet dwalinge, tot Godes almachts valsche beoorloginge, seydt, dat Godt op eene reyse NIET maecken KAN, dat daer sy een WILLE en geen WILLE, en dat dit die REDE is, waerom oock Godt geene strijdige dingens doen KAN, en dat oock daerom *Niet* uyt *Niet* niet een worden kan, tot bewijs, dat Godt oock de Werelt *Niet* uyt *Niet* heeft konnen scheppen in yet.

In

Inhout deses Boecks.

In het 1. *Cap.*

In't generael van den CARTESI-aenschen COCCEIanens *Physicæ* en *Philosophiæ* Principiens, raeckende de *denckbeeldigheydt*, en denckbeeldigheydts *gedachtens* van Godt.

2. *Capittel.*

Tegen bewijs, dat des menschens natuyrlijcke *Gedachtens*, *Kennisse*, *Verstant*, *Rede* en *Wille*, gene aengeboorne wesentlijcke eygene Godes BEELDIGHEYT is, maer een contra bewijs, dat de Aerde vervloeckt het geheele Schepsel verydelt, om aen *Adam*, haer vermogen niet te sullen geven, dat niet alleen geschiet is, om dese *Satans Beeldigheydt*, als genoemt *Satans boosswilligheydt* in Adams WILLE, maer om dat oock dese *Boose Wille* van Satans Beeldigheydt, in andren gemoets passiens, den name mede behoudt, en in sijn naem veranderinge genoemt wort, om in Adams KENNISSE, te sijn *Onwetendheydt*, in sijn VERSTANT, *duysternisse*, in sijn REDENS gebruyck, *bedrogh*; in sijn WILLE, een *Satans Boosheydt*, en in sijn doende en latende uytvoeringe, oock geheel verkeert, berooft van het *Beeldt Godes*, in Kennisse, Heyligheyt en Gerechtigheyt.

3. *Capittel.*

Van des menschen wille en sijn vryheydt.

4. *Capittel.*

Van conscientiæ dwalinge en niet dwalinge.

5. *Cappittel.*

Van Godt en Godes Woordes waerheydt, des eenigen zalighmaeckenden GELOOFS pointes der Theologischen PHILOSOPHIÆ, nu verandert in een REDENS Regel der Philosophischen THEOLOGIÆ tot bevorderinge van het oudt Heydendom.

6. *Capittel.*

Aenhangh.

Apocalypsis, In, Uyt, Door, en Met Apocalypsis verklaert

klaert 1. Rakende der Godes Geestlosen, vleesch Geestigen JODENS en *Chyliastens* Prophetische *misreeckeninge*, van een noch aenstaende 1000. jarige wereldsch *Koninghrijcke Christi* op aerden.

2. Der COCCEJANENS mede Prophetische *misreeckeninge*, van een noch aenstaende 1000. jarige *Christi Kerckens* vorderen en meerderen uytbreydinge, uyt geroepenen Jodens, Heydens, Natiens, Volckens, Tongens en Spraeckens.

3. Der COCCEJANENS Mis uytlegginge van 7. *Periodens* der tijdens, uyt geconfundeerde 7. BASUYNENS, 7. PHIOLENS, 7. SCHALENS, en 7. DONDERS, om dat dese *menschens getallens* van 7. persoonens beduyden.

4. Der COCCEJANENS, *mis-cyfferinge* tot naemuytvindinge des Beestes, in een mensch getal, uyt 666. en genoemt geweest te sijn, 3. noch andere 3. uytspouwende onreyne Geestens der Duyvelens, den Kickvorschen gelijck, die in den 3. hoecken van kleyn ASIA, die Duyvelens Leere der 3. BALAAMITENS, NICOALITENS en JESABELLITENS, in der OSTRISCHEN Grieckschen Kercke hebben voort geplant gehad. Dat het menschen getal 666. niet in Cyfferens uytcyfferingens, oock niet in Grieckschen letterens cyfferens speldingens, tot Latijnsche woordens, die hare op plackinge tot Italiaenscher of Franscher Raetsel namens van Missinge bekomen, en niet naer hare uytvindinge, door overlegginge met verstant, van het getal van menschens, uyt den woordens der wijsheydt Johannes selfsten gehaelt sijn.

Item, des Beestes 3. uytgespoude onreyne Geestens der Duyvelens, den *Kickvorschen* gelijck, die heden noch in den 3. deelen van der Christen wereldt, als in groot Asia, Europa, en Africa, als in der Westrischen Kercke Christi, hare Leere der 3. Duyvelens noch voort planten, onder het Beestes *eene Name* alleen.

5. Die weder los latinge des *Drakens Beestes* uyt sijn 1000. jarige gevanckenisse, naer dien Christi Kercke
ha-

hare uytbreydinge in 1000. jariger eyndiginge onder den Jodens, Heydens, Natiens, Volckens, &c al heeft gehad. Item der Drakens uytgang tot de HEYDENENS (niet Christenens) en KONINGENS, in de 4. hoecken der Aerden, om haer tot den Oorlogh op te maecken tegens het Lam, item hare komste tot den strijdt, die heden aen het *Lam*, oock genoemt, het *overige* van der vrouwen zade, den Oorlogh aen, doen, als Vasalens sijnde van den Draecka.

6. Dat nu noch kort tijdigh aenstaende is, den weder AFVAL, sommiger deser 10. KONINGENS, om tegens het Beest selfsten Oorloge te voeren, en der Babilonische HOERE eygen bloedt, om te drincken te geven, die het bloedt der Propheten heeft vergooten gehadt, om dat het recht is by Godt, om die bloedt vergooten heeft, dat sijn bloedt wederom vergooten sal worden.

7. Dat daer naer soo haest die Woorden Godes, der 7. donder-slagens sullen volbracht sijn, door den weder Afval der 10. Koningens, of Roomschen Monarchiæ, van den PAUS tot ROMA, seecker, des Beestes geheele uytroeyinge van den Aerdtbodem geschieden sal, wanneer den Koningh der Koningen Jesus tot het algemene Gerichte komen sal, de aerde om te rechten, in prachtigen Zihrath sijner heerlijckheyt, dat hem alle oogens sien sullen, weder neder komen, als sy hem, hebben sien opvaren.

AEN-

AENSPRAECKE

Over den aenhangh van

APOCALYPSIS.

VErgeefs socken VEELER Schrift-geleerden Vlees geestige geneyghthedens, selfst oock mede Godes Geestige Prophetens, uyt den Prophetischen Schriftens om te willen worden, maer hare uytleggingens uyt haren vleeschmonde gaende, sijn noyt uyt Godes Geestes monde tot haer herte geinspireert, of ingaende geweest: want anders soo waren sy van haer selfsten bedrogh, noyt tot Leugenaers geworden, om dat aller Prophezyingens uytkomstens der Heyligen Mannens Godes, van onvermydelijcke driftens geweest sijn, alsoo dat dese niet naer hare menscheydts naer bedencken, maer alleen naer den voorbedachten eeuwigen raedt Godes alleen besloten geweest sijn, soo wel onwederkeerlijck als onberouwelijck, naer vervolginge der mede vastgestelden eeuwens, van Jarens, Maendens, Dagens, Stonden en Momenten soo te moeten geschieden: want eygene uytlegginge, maeckt dan valsche Prophetens, die de ware Prophezyingens om verre te stooten, door het opdringen van haren valsch strijdigen sin, tegens den sin des Heyligen Geestes, met welck valsch licht, sy die oogens met duysternisse harer Leerlingens toeplacken: het is dan die Onsinnige Uytsinnigheydt aller Philosophischen Schriftgeleerdens, die haer eerst In, Van, en Door haer selfsten vervoert, als in verbaestheydt, het ware spoor verbystert, om verby te moeten loopen, dat sy oock haer In, Van, Door en Tot haer selfsten niet weder vinden konnen, want haer vleesch geestige Godes Geestloose, en Prophetische ziel schadelijck roem, is naer die aengeboornen van Satans eersten Godes-Kennissens blindtheydt, Verstandes duysternisse, Redens bedrieghlijckheydt, en Willens in Satans Willens boosaerdigen geneyghtheyt, alleen voortkomende, en soodanige Prophetens, beelden haer valschelijck in, in het Nieuwe Testament, die Oudtsten des Ouden Testamanti te sijn, om Gesichtens te sijn, en het Nieuwe Testamenti die Soonen en Dochteren, van welcke in het Oude Testament geseydt ware, om te sullen Propheteren. Maer eylaes! van desen is JOANNES in sijn Apocalypsis, een principael Propheta, alleen door welckers mont, Godt tot sijne Vrienden en Vyanden gesproken hadde, het gene aen beyden over komen sonde, naer dien die Woorden Godes souden vol-

bracht

bracht sijn, die Johannes gesproocken hadde, maer niet hy, maer den Geest Godes, die in hem ware, en alleen, en niet Johannes wiste, wat hy spreecken soude, en gesproocken heeft.

Ick segge dan, dat Godes Prophetisch Woordt, door sijn selfsten uytlegginge, eygene uytlegginge, met eeuwigen doodes dreygementens, over het toe en afdoen, verbindt: Want swares voorgeven der Prophetischen spreeckens manier door gelijckenissens, is voor vleesches swackheydt eene onverdraeghlijck last, en om dat dan geene andere dispuyte gevoert worden, als Godes Woordens onbedisputeerlijckheydt, soo is dat het klare licht, hem van menschens duysterheydt, sonder extraordinare bykomste des lichtes Godes, als sonder een soodanigen licht, niet sien noch bevatten laet, om uyt Prophetens voor Prophezyingens, oock yet seecker om naer te propheteren. Niemant kan hem dan groot achtbaer maecken door verachtinge van het gene, hy in den Prophetischen Schriftens niet bevatten kan, maer hy stelle het maer by het Secreet der 7. Donder-slagen, soo lange, tot dat sy hem komen seggen, wat sy tot Johannem gesproocken gehadt hebben.

Ick referere my oock selfsten gelijckmatigh, daer hen in mijn Apocalyptischen uytleggingens, In, Met, Door en Uyt Apocalypsis, ick gebruycke my oock geener anderen, als overeen-komende uytcyfferingens, naer overlegginge des verstandes, uyt den sin des woordens selfsten gehaeldt, daer mede het niet sijn mochte, eene doode letter voor my en voor alle.

Ick laet aen den Leeser mijns Tractates, oock het recht van een vrywillige Correctuyr aen beyde parthyen die met en tegen dit mijn Werck en Studie sijn.

JOH. FRED. HELVETIUS.

AEN-

AANSPRAAK,

AEN DE

Spinosistische Cartesianen.

OM dat gy Heeren by u *Redens* misbruyk, nog geen grooter, nog geen groover fautens, als de grootste kleynhertigheid in 't gebruyck heeft. Wat wonder is het dan? dat Gy, die soo wel waarachtige, als regtmatige autentike lesse van eender Christmatig schynenden verdraagsaamheid, ook noit langer in 't gebruyk heeft, als tot dat u *redens* bevat by toeval, na uw buytenmaten overvliegend oordeel, in uwe oogen soodanig een slegt-en bothoofd vind, die Gy dikwils geheel licht, met den alderongeorlofsten en selfsten *reden*-loosesten tegensprekingens overmogt. En van dese seer vaste waarheid, wort gy van uwer Schriftens seer hoogdraventheid, in eender ongemeenheid overtuygt, alles naer den aerd en eygenschap, van u soo wel ligt overvliegenden Sceptischen als Sophistischen PANURGIA. Maar het ware van u een veel nog grotere loofwaardige GLORIA uytgevonden van dese veel grootere naam; namentlijk, om

mede herstellers te wesen, so wel van een alder-suyversten, als ook mede Oudesten, (hoewel nu meer, door u vervallene) Apostolischen Geloofs-Godsdienstigheid; maar contrar boven dese, so verandert gy naer aert aller Apocryphischen Theologantens, die in Gods alleen waren woorde geopenbaarde Zalighmakende Geloofs-regulen en artikelen, in seer notore leugenachtige *redens* regulen en artikelen, om alsoo daer door de tastbaarheid met *Thomas* te soeken en te vinden, om dat deses *Thomas* werk by de JESU-WYTens die alder resonabelstens, als ook aldervaststens wegen aanwyst, tot alle irresonabelen en onvasten wereltsen en ziel onthemelenden voordelens, om dat tog sodanige, maar slegts met een grote schijn-proffijt van Eigenbaat, Gelt en Eersugt, absoluyt vergeselschapt gaet, en den menschen leydet, door eene tomelose vryheid van conscientiæ niet dwalinge, het welke u Adams conterfeytsels van allerongelovigheid en van u zielens, dogh seer nadenkende schadelijkheid komt, dat gy geheel en al geene nadenkens hebt, en dit is een swaer gevolgh, van allen uwen nog erf-sondigen Paradijs verquistenden dertelhedens, des ouden Boom-bewaerders Adam, maer gelijck hem het Paradijs te kleyn was, so is oock u gelijkmatig, van den groot gelovigen, die ware Kerke Christi mede te kleyn, hare wyte en ruymte in omtrek; ook al te veel te enge en niet ruym genoeg, en de kort-tydige inwoninge, nog al te veel te lang. Ja de allermagtigste Monarchale en Souvereine regeringe over het geheele schepsel, is bewyten nog geen groot genoegsame magt, om in der aldergrootsten, subtielsten en curieusten naturelijken Philosophia, sonder elke creatuur naer harer eygenen, so we verscheydenen als onderscheydenen aert, een eyge-
ner

nen naem, tot uytdruck sijner eygenschap te geven; want desen sijn Adam al te aarsch, te kleyn, te grof en niet curieus genoegsaam. En den Godsbeeldigen Raet, hadde al te geringe autoriteyt, om het geloof alleen daer aen te defereren, daerom soo most Satans beeldigheyd een raets-man wesen, hoe men vande Godheid, tot verkleynderinge sijnder grootheid moest redeneren. Redens misbruyk, moeste gelijksaem alle strelende, aanradende, en vleyende en verradende, een mede helper wesen, als of Adams geformeert menschen hooft uyt aarde, hem verre boven die menscheid selven, door de wolken, ja nog verre boven de wolken des Hemels der Hemelen uytstrekken moeste, en alsoo met het geheele naervolgende stof-lichaem, aldaer sijnen vasten mede sit-plaets, nevens God (als eene rechte hant krachtiger Regerings-machts in allenthalventheid) daer nemen mochte, om des te gemakkelijker, oock mede over de Throon-Engelens, Cherubynens en Seraphijnens te heerschen &c. Maer eylaes! Adams Afgrondige en verkeerde Godheids promotion, tot een regeerloos afgronts-slaef van Lucifer, om van hem selfs oock nogh tirannelijk beheerscht te worden, laet hem al te laet, het bedrog in een eeuwige naklage sien. Aengaende uw Cartesianse Philosophia, die is geen ware Antitot, om u van uwer eygenen kloeksinnigheid doodelijck gebetenen, wederom te genesen, want Adams aengeërfde, en u bygeblevene natuyr van der Satans beeldigheid, is een algenoegsaem manifest in effect, dat gy tot nu toe, nog soo blyvende, dan beyde, so wel van 't ware Geloofs, als regter redens gebruykes warer kragt versteken sijt; want tot nu toe, soo toont gy selver daer uyt klaer genoegsaem, dat gy vanden H. Geeste nog mis-

gerekent sijt, onder die *candidatos primæ resurrectionis*, ofte eerste weder opstandige, welkers ongewaschene conscientiens van den doden werkens, met Christi bloed niet gereynigt sijn, en gy selve, laet klaer genoegsaem blijken, by de generale innodinge tot het grote Hoog-tijt-maal, dat gy u vindet met een appetijt, die so groot niet is, dat gy naer aert der wedergeboorte, ofte der inwendigen nieuwen menscheid, met Christo het Pascha recht misticé celebereren wilt. Ik hebbe meermaels in voorgaende Tractatens klaer genoegsaem aengewesen, hoe dat hem by u Spinosistischen Cartesianens, so wel die alderdiepste Goddeloosheid, als oock de naem vande alderërgste aanhangentheid der hoogste Atheisterye vind, om dat u uytterlijke geloofloose vernederinge, tot een uytterlijker Kerkens professions verheffing, van een Cartesians menschen naem roemdragers te willen sijn, hoewel u die tot geene andere nutten dienen kan, als tot een Satans continuerenden, allerslaafagtigsten en afgrondigsten Godsdienstigheid; maar alles, wat ick naer myne oogemerck, in 't korste verhandelen wilde, geloofs en Redens kraght te verhandelen, kunt gy Geloofmatig aennemen of Redenmatig verwerpen, want u ydel roem, van u redens en verstandes licht, sal u gemoet van gene duysternis bedwelmen laten; maer dog aengaende het Geloof, hebje niet nodig, om dat het schijnt uyt uwe Redens contramineerschap, dat het soo wel uyt uwe herten als uyt uwe mondens, uyt kragt van Adams eerste val, door den Satan uytgeroyt, en door Godes genade, als toevallig door sijnen H. Geest, nog niet wederom ingewerckt is. In een seker Tractaet van een Professore Theologiæ als een vaste Ledemaat, vander WIND prekigen Cartesiaanscher Cocceanery, heeft

heeft in præfatione mede sijne POOD-AEN 't werck geslagen, waer van hy dog tot sijn selfsten loon, sijne eygene contradiction sal hebben, en sonder twijffel nog een recompans van sijn vriend, die Cartesium dog selfsten, als een grootste licht in de Theologia recommandeert.

Ik verwondere my, dat dese Professor Theologiæ, in even die selve præfation Cartesii Philosophiam, tot verlichtinge van Godes kennisse en der Schriftuurs donkerheid verwerpt, want expres seght hy, *om dat die sonden de verdorventheid van de ziele is, dat het de reede zy*, *waarom de sonde te meyden, in genes menschens macht en staat, &c.* Maer dadelijck wederom in de selve plaetse, niet sonder contradiction, wanneer dese absoluyt vast stelt des menschens niet dwaling; want seght hy, *so wy de reden volgen, het gene dan, dat de klare reden leert, dat wy daarom konden gerust sijn, om dat wy niet dwalen, dat dit dan de waarheid is.* Wat waarheid nu, van dese leugens selfst te halen is, kan niemant, als een Cartesian in Redens bedrog waar maken, want dat hy stelt, dat men daer op, wat de klare *Reden* leert, dan oock heel gerust wesen moet, dat dit seker waarheid is, daerom stelt hy vast, dat de *Redens* begrypen konnen, wat God is, (om dat God alleene waarheid is, en waarheid God,) want segt hy, God is een Geest, BEGAEFT met WILLE en VERSTAND: ergò eene Gave; so is Godes *wil* en *verstand* niets wesentlijks eygens, maer als een menschen Gave van buiten toevallig, maer, waer van daen dese Gave komt, beschrift den Autheur niet.

Ick verwondere my oock over sijne respectuesloose vergetenheid, aen sijne Cartesianisch Coccaansche Theologische Broeders, welke seer recommanderen het Cartesiaansche Licht uyt Car-

tesii Philosophia te halen, door neerstig lesen, tot een volkomen Theologische kennisse te koomen, met exceptie, dat men sleghts maer ten Spinosistischen, nog Hobbischen Descartem niet lesen moet, want desen Heer Professor stelt tog ter contrarie vast, dat men de Theologia uyt Cartesii of Aristotelis Philosophia niet scholeeren moet, nog die Philosophia met de Theologia vermengen moet, om dat dit by hem soo wel verfoeyelijck, als wel verwerpelijk is, ende de Philosophiæ onheylighedens, absoluyt der Goddelijke waarheid tegen loopen, het welk ick oock geern in dit myn Tractaet, als eene waarheid, die geen redens assistents van noden heeft, met allen Theologischen Studio, sal soeken te conformeeren. ô Herten-neep aen 't hert: dat een Cartesiaen, den anderen byt, ick vrees het ongemack van een allarm inde *Hel*, tusschen twee goede vrienden, waer van de een absoluyt recommandeert, tot een ware Godes kennisse te komen, Cartesium te lesen met exceptie, dat hy niet Spinosistisch nog Hobbisch sijn moet, Ick versoeck maer, dat ghy Cartesianen mynen Christmatigen yver, tegen uwe Athystmatige sorgloosheid gestelt, niet vreemd nemen wilt; want uwe Heydensche of Theologisch Philosophische *praxis pietatis*, rustet op een hypocritischs *centrum*, eens alderhoogsten *Studii Athystici*. Ik vind in 't generael onder Athios, en Athios, geen Godes verloochenende onderscheid in eenheid, als in meerder of minder graden van subtiel of bothoofdigheid; namentlijck, want Cartesius, en Spinosa twyffelen, als, of 'er ook een eeuwig God is, en een ander confesseert wel met sijn Goddelosen mont, dat'er wel een God is, maar om dat hy nogh quaad, nog goet doet, het dan geheel vergeefs is, hem dan

dan te dienen. Een een ander; God wandelt in des Hemels ommegangen, en de wolken sijn voor hem eene genoegsame verberginge, en daerom kan God niet sien, nog weeten, ja hy kan door die donkerheid niet oordelen, Job 22. vs. 13. Een ander wederom, segt dat God blind is, daarom segt hy de God Jsraël en siet het niet, en de God Jacob en aght het niet, Ps. 94. vs. 7. wederom seght desen in sijnen herte, daer en is geen God, Ps. 14. Wederom een ander segt ter contrarie, dat hy eene Godes kennisse heeft, en noemt hem selve te wesen, een kint des Heeren, Sapient. 2. vs. 13. Ja boven dit, seght hy noch, dat God sijn Vader is, Ibid. vs. 16. Maar eylaas! alle dese soort van Athysten voege ick U. toe, gelijk'er staet, om dat sy sonder God en Christum vervreemt sijn, van de Borgerschap Jsraël, die geene hope en hebben, Eph. 2. vs. 12. Ik noem U. ook al te samen Godes afgesworen vyanden, die in 't Geestelijke niet en hebben tot geloovigwerdinge, ook niet in 't naturelijke, tot wyswordinge van Wetenschappens, Konstens en Hant-werkens, waer van den Heyligen Geest Godes en Christi alleen den Inwerker is. Vergeefs is het, van een geprofessioneerden Christen, op Heydens te confesseeren, dat hy nog eerst een Godte sijn, uyt den schepselen, als'er Rom. 1. staat, wil leren kennen. Veel gelukkiger sijn dan nog de sitterende Duyvels, dat sy in confessie genoegsaem bewysen, dat'er een God is; maer gelijke wel daerom niet meer sijn, als sodanige Christenen, die God nog eerst willen leren kennen uit de schepselen, sonder aen de Euangelische Barmhertigheid van God in Christi Jesu te participeren; maar die autentijckheid der Schrift, neemt dit niet vreemd, om dat het werck des geloofs, niet

elck mans ding en zy, anders ſoude Petrus oock wel ſonder den H. Geeſt, dit hebben ſeggen konnen, dat Chriſtus de Heere was; maer gelijk de Duivelen ſeggen, gy ſijt Chriſtus de Sone des levendigen Gods; maer de vrage van den Apoſtel Paulo, is hier op meede oock te gelijck een antwoord, wanneer hy vraagd, is het woord Godes uyt uw gekomen, of is het in u gekomen, 1 Cor. 4. v. 30. wederom, ſo het een gave Godes is, wat roemt gy u dan, als of ghy het niet ontfangen en had, om dat wy weeten, oock niet een eenige goede Gedachten van ons ſelven de hebben. Wat wonder? dat ick oorſake neme, dat ick u Confeſſores van Godes verloocheninge, wie oock van de ware Godſaligheid, 2 Thim. 3. vs. 5. waarſchouwe voor het ziel ongeluck, dat gy door eene Carteſiaanſche aſſurantia, onder den ſchijn-naam van Cocceaanſcher menſcheid, tot bevorderinge der Duyvelsdienſtigheid, uwe op den hals halet, want oock in deſen, doet gy kwalijk, dat gy ſoeket den menſche wys te maken, als of die ſeer grote Antepathia in redens misbruykinge, ſeer wel ſoude met het Geloofs-gebruyck Sympatheeren konnen, ſoo maer ſleghts, het alles toeſtemmende Geloofs-begrijp, aen het alles taſtbare redens bevat, in rang, ſijne præferentia cederen wil; maar, Gy deſe onnoſele en redenloſe Redenaers, participeren niet aan't Geloofs-recht, en wetet daarom oock niet, wat gy doet, Eccleſi. 4. vs. 17. En verſtrekt uw ook mede tot een verderf, Job 12. vs. 12. want door verleydinge van uw Redens-misbruyck, ſijt ghy geworden regte *redivivi Panurgi Achitophels*, 2 Samuel 7. v. 23. en ſal uw oock wel mede tot een gal-ſiekte dienen, daar gy des doods van ſtervet, Pſ. 55. vs. 17. maer wel aen, ick ſal u Gods-vyandige Carteſianen mede

de staen laten, in een rang van Raase-Bollen, daer u Paulus in geset heeft, blaast immers heen den gloeyende toorn Godes van een smelt-oven aen, so sult gy vande vonken der vlammen u selfsten, als Distelen en Doornen te verbranden, aanblasen, Jesai. 10. vs. 17. Het sijn maer Philosophsche dertelhedens, in al wat gy van God en sijnen eygenschappens onbegrijp, op een geheel begrijpelijke menschens manier spreekt, gelijck oock mede doet een seker Professor Theologiæ, wanneer hy in præfatione over den brief van de Galaters seght, namentlijck, dat God sy, *begaast* met *wille* en *verstand*; maer van wat meerder God als God, onsen God sijne gaven van *wille* en *verstand* gegeven of geschonken bekomen heeft, sal hy nogh moeten aanwysen, misschien oock buyten Godes woord; want *wille* en *verstand* in God wesentlijck, *Een* te sijn, leert ons de gesonde Theologiæ, dat de eygenschappen by God geen ontfangh sijn van buyten, gelijck sy in de mensche twee sijn, en een extraordinare Gave Godes uyt den Hemel, als van den Vader der Lichtens. Ik verwondere my over deses Professoris Contradictie, want in een protext, seyt hy in dese præfation, dat hy geene Cartesiaansche Theologiam tot Philosophiæ vermenginge kennet, want segt hy absolut, als een Philosoph, heb ick geen beginsel behalven de *reden*, en als een Theologus, soo kenne ick ook alleen Godes geschreven woort, voor de rigtsnoer van alles, dat te geloven tot zaligheid te betrachten is. Onaangesien, Hy sijnde een mensch, gelijck wel aen God sijn *animalis verstant* en *wille* toeschryven wilde, als mede eene *gave* niet wesentlijk eygen aen God, maer ook uyt toeval van buyten. Ik verwondere my over desen favorabele sprekingen deses Professoris

tot Antechristendoms conservatie en voortplantinge, in 't midden van desen waren Christendom der Vereenigden Provinciens, dat hy nog die Afgodische *Ideæ* makinge of Godes Beelt-makinge in *verstand* en *redens*-bevat, (tot vordere uytbeeldinge in hout en steen, als eene oude man, met een groote baart, en lange gryse hayren, als ineenen Afgodischen Saturnum) afbeelden kan.

Dit nu te verbeteren, so segt die Professor, dat hy desen, die hem stoot aen het woordje Denkbeeld, quansuys geerne, als gesubmitteert te gemoet koomen wilde, en noemende het Beeld Godes, of *Idæa Dei*, slegts maer een *Gedachten* of *bevattinge*, menende misschien, dat dit genoegsaem was, niet meer een *Idæam Dei*, maer den *Idæatum* selfsten te laten sien, dat God inderdaed niet meer, als een *gedachten* of een *bevat* zy, gelijk sy selver schryven van hare eygene ziel, dat sy niet meer als selfsten een *gedachten* of een *denkbeeld* zy; maer in desen steekt Cartesii allersubtielstes Atheystendom op Spinosistisch verborgen, want soo de *gedagten* geen insluytinge in Hemel nog Helle hebben, dat sy dan oock geene eeuwigheid, nog God, nog Duyvel, naar desen leven te vresen en hebben; Niet destemin, so is haer Godes verloochenende mont en penne, gelijkveerdig, niet anders te spreken en te schryven tot authorisatie van hare Cartesiaansche Philosophiam, dat een God, en wat voor een God dat'er is, iet te doen, en te laten, want wanneer de aldernieuwe modische nieuwigheid des Cartesiaandoms in Cocceanery, haer met grootste subtielheid tot bedrog, in schijn van submissie wil sien laten in een exempel, als *Do. vander Waay* segt, dat hy wil weg nemen den steen des aanstoots, van het woordeken *Idæa Dei*, of schynbeeldsel van God,

God, soo stelt hy door omwisselinge van een *Idæa Dei*, den *Idæatum Deum* selfsten in plaets, en sijne wakende Phantasia van een God, voor een droom-beelt van eenen anderen zot, want segt hy, God selve is een Geest, *begaaft* met *verstand* en *wille*; maar gelijckmatig exempel, heeft hy genomen in vergelijkinge van een seker Iongman, wanneer hy een Dogter hadde, door een aanstotelijke naam van een beest, namentlijk sijnde een varken, vertoornt, so konde hy sijn finisterlijkheid niet beter sien laten, om by haar den steen des aanstoots ook weg te nemen, als by veranderinge van die verkens naam, haar noemende te sijn een Schaapken, seggende, dat dese beesten naam van eenen beest, door den anderen naem, van een beest niet geweten en hadde; Gelijkmatigen bothoofden, vind *Do. vander Wayens* Cartesiaansche wyshoofdigheid niet onder Christenen, want sijn geheel Godheids beschrijf, is soo wel, als de Godheids beeldigheit, ook niet anders, als een groot leugen-bevat. seggende iet van God op menschen manier, dat God in sijn boven-natuurlijk en wesentlijck bestaan selven niet is, nog sijn kan, nog sijn wil, het is den gelovigen genoegsaam te weten, dat God is, dat hy is: en gelijck hy seyt, Ick ben die Ick ben: en myn gedenk-naam, die is Heere en Jehova. Maer *Do. vander Way* versoeckt bygelovigheid van anderen menschen, en segt absolut, dat men by het beschrijf van sijn Godheids-bevattinge in verstand, geheel niet by nog afdoen moet, want dat het soo compleet is, dat het oock selven geheel licht valt te begrypen, en te verstaan Godes eeuwigheid, ja met soo eene alleen geheele Sonne-klare waarheid, van eene Godes volmaaktheid, daer op niet te seggen valt; want segt hy, ick! weet niet, wat des menschen bitterheid oock wel anders soude heb-

hebben konnen, het geene ſy eene Godes kenniſſe noemen; maar Profeſſor, het is geſegt, dat Godes Volk, God niet anders kennen willen, als Hy hem ſelven in ſijnen woorde, en in ſijnen Soone Chriſtum Ieſum, van ſijne wille haar heeft willen bekent maken tot zaligheid, en dat God in Chriſto Jeſu, haar een genadige God geworden is tot zaligheid, en dat zy hem niet dienen en ſullen, met natuurlijk verſtandes bevat en redens uytdruck door woorden; want hy wil in geeſt en waarheid, met een opregt gelovig hert gekent en gedient weſen in heyligheid, gelijk hy ſelver heylig is, die zy tot nieuwe menſcheid in Chriſti toerekeninge ontfangen hebben: want van Godes Geeſt in onſe hert ingewerkt, hebbende over Hemelſe Gedagten, dit beeld ons niet af, met aardſchen menſchens Gedachtens van *verſtand* en *reden* een waarachtig beeld Godes, nog God ſelver te ſien, als hy is, want het geſigt, van *verſtand* en *reden* der menſcheid, heeft ook ſijn menſchelijkheit Gedagtens waarom, en vordert ook elk ding, dat ſijn ſigbaarheid heeft, daarom de natuurelijke reden, en niet het geloof tot ſijne entpaal, waar van dit oogenmerck van myn debat met u niet anders wil, als voor u verſtand en reden, een net en diſtinct bevat te geven, uyt geharmoneerde ſymphatia der Theologiæ Spiritualis en Philoſophiæ Naturalis. Maar wilt gy hooren ſpreecken, den alderwyſten van God verlichteden Koningh Salomon, hoe dat hy in ſijnder alderhoogſte natuurlijken wysheid, dan nog, ſeer diep vernedrigd, in ſijnder Godes kenniſſe, ſoo drukt hy uyt deſe eerbiedigheids-plicht aen God, ſeggende? dat ſijne ſeer wyt uytgebreydede ziel, gelijck het ſant aan de zee, den Schepper niet bevatten kan, die alle werelts-enden geſtelt heeft; ja dat hy die ook niet weet

hoe dese genoemt word, en wat sijn en sijnes Soons name is, Prov. 30. vs. 4. En wat nog meer is, so seght hy daar by, dat dit absolut onzalige sijn, welkers hoope oock billig onder die doode te rekenen is, die een menschen maaksel (dat is *Idæam Dei* of Godsbeeldigheid op Cartesians in de ziel, daar na in hout afbeelden) eenen God noemen, want segt hy, soo haast dese so veel kennisse bekoome hebben, dat sy de creatur hoog geagt hebben, dese dan oock dadelijk, den Heere der Creaturens selfs niet gevonden en hebben, Sapi. 13. vs. 9. 10. Het is dan den inhout van myn Tractaet, uwe Cartesianens bekent te maken, dat over u vervloekt afgrondes Privilegium van God en Godheid, gelijk als van creatur en creaturlijkheid te Philosopheren, den conscientiæ Fiscael op u sterf-bedde, een eeuwigen doods-proces aen doen sal, daerom is het, dat ick over u Gods-vyanden, myne schrijf-stijl niet mellieren sal, want naer uwe dood, sal'er haast inden afgronde een suycker-regen vallen, die u van al de grove Philosophische fauten schoon afwassen sal; Want ik hebbe oock een seer groote schrick, voor eene *Judas Iscarioths* stil-swygentgeid met een kus, waar mede hy sijn eygen meester van zaligmakinge, aen eene Ioodsche Inquisition, op Antichristisch verkoght heeft, want in allen tijden, waar over sondens bestraffingens gevordert werden, soo is stilswygentheid, altijd des alderwreetsten Satans Paradys stoutmoedigheid. Want ick sal u sien laten Godes onvergeeflijkheid, over uws ongeloofs Godes verloochende en sijnes Soons Iesu Christi massacrerende sondens, waar in haar uwe dode ziel sien laet, dat zy absoluyt Christi levendige Offerhande aen te nemen, weygert, want al u redens misbruyk, omtrent geloofs-vorderende dingens,

staet

ſtaet aſs Adam in 't eerſte begin hedendaags nog als tegen ſijnen Maker in enen geſtadigen allarm, waer door gy nog ſoo ongelukkig ſijt, dit te onderhouden, nog ook werkt, te mogen ſtaan blyven, als op ſchiltwagt voor de Hel op Satans aanradings en ancuraſcheringens in continuatiens, van eene meer en meer rebellion tegens God, en u ſijne afgrontsſlavens ſijnder Godes-beeldigheids, in dit bedrog te houden, als of gy nu ook een beſit nevens God inden Hemel bekomen had. Maar, om dat het ſchijnt, als haddet gy Godes eenmaal uitgeſprokene Sententia, namentlijck gy ſult den dood ſterven, geheel vergeten, maar het heeft den H. Geeſt belieft, U E. te renoveren, wanneer hy ſegt, dat alle die den Soone Godes ongehoorſaem ſullen geweeſt ſijn, dat over deſe den toorn Gods blyven ſal, Ioh. 3. vs. 36. Maar ick meen, dat dit weten, voor u alleen genoegſaam was, dat gy weet het bedenken van Godes onveranderlijk doen en laten, en om dat dit alleene de duyvelen doet ſitteren, dan oock u Philoſophiſche denkbeeldens behoorde te doen beven: weet gy wel? dat Godes regtveerdigheid over die ſonden tegen den H. Geeſt begaen, in ſijnen toorn u inden afgront ſal ſtaen laten, daar in gy u ſelven in Adams val geſtelt heeft, om van nu af, als alree verdoemde, om het ongeloof aen den God Ieſum, daar dan oock, voor eeuwighte moeten leggen blyven, Malac. 3. vs. 6. Rom. 9. vs. 8. Apoc. 15. vs. 15. Gy ſijt Diſcipels van Afgoden-dienaers, die nooit van den H. Geeſt geinſtitueert ſijn, dat elk, die met Afgoden-dienſte niet wil beſmet weſen, deſen dan, oock vander Afgodens offeren niet eeten moet, 1 Cor. 8. vs. 7. Want wat is u Afgodens Philoſophia anders, als ſlegts van God eene reſonabele qualikſprekende duy-

duyvelmatige lasche,en een gehele lasche tegenworstelinge tegenssijn geopenbaarde wille,in sijnen eeuwigen Sone Jesu ; ja sy is slegts, eene Satans beschaamtmakende hovaardy,in eender gemasquerde Paradys Theologia ; maar eylaas! uyt u kan niet goeds komen, om dat gy uyt boose zade sijt, want met regt, mogt wel den Apostel eertijs vragen, is Godes Woort uyt u, of tot u gekomen, 1 Cor. 14. vs. 6. Want niemand durft hem roemen van iet goets, als of hy het niet ontfangen hadde.

Maer vergeeft my : dat ik uwes Studii Philosophisen enSpinosæTheologisen yver enCartesiansen arbeyd, nergens by iet beters vergelijken kan, als by sodanig ene oud-wijffe conscientiæ omroeringe,die vergeselschapt is, met eender nagepotste *Judæ Iscarioths* opgekrompene gemoeds sitteringe; Ick segh ook,dat gy sijt een van der alderkwaatste slag van sodanigen boosaardigen Promotorens veler Antichristischen Contraminerens,van beyder Testamentes autentijken Dictaminibus; Niet destemin,so mogt ghy wel weeten, dat dese aart van Theologiseeren, een van uwe Romeynschen dadens genereusheid in Spinosæ Philosophia, niet anders is,voor u Cartesianen, als een onmydelijke valstrick van Lucifers Studio paratisaico, selfs van den Satan, voor u op het alderfatsoenelijkste in den weg gelegt, waar op gy op Machiavellistisch, naer eene eygen duyvelens Godheid toe wandelen gaet;want uwer Cartesianschen Philosophiæ boose boosheid, is niet anders, dan een seer levendige Gitse, van u tweemael gedoode eeuwig doode ziele geworden, die u inleid,in een onwederkeerlijke moortput. Ik stelle dan uwe valsche Apostolische Olijf-treeders meede in soodanigen Prophetischen rang, die haar selven oock niet met olie gesmeert en hebben, Mich. 6. vs. 15.

vs. 15. Niet deſtemin, ſal op eene tijt, die ſeer ſchrik-
kelijke ſtemme des donders Godes gehoort werden,
dat hy een *wee* ? over u uytroepen ſal, Ezech. 13. vs.
3. Beelt u niet meer in, als of uwe eygene wege maer
alleene regt waren, Prov. 12. vs. 15 Gy ſijt niet min
leugenaers, als alle naturelijke menſchens, Pſ. 116.
en daerom regt genoemt te ſijn, leugen-ſpreckers,
Iob 3. ℣. 14. en Prophetens die maer allene betrou-
wen op leugens, Eech. 13. ℣. 17. maer dat gy
oock zyt, eene ſoorte van ſoodanige booſaardige
Hananjans, die oock te gelijk het volk meede wys-
maken, dat het op leugens betrouwt Iere. 28. ℣. 15.
want waer by is u duyſter verſtant dog beter te ver-
gelijken, als by een lamp van de vyf dwaſe Maagden,
en dit is u eene al genoegſaem groot gebrek in ſoo-
daniger duyſternis, den weg naar den Hemel te
miſttreden, en dit is de reden, dat uw' ſchaam-
loosheid, hem voor menſchens niet ſchaamt, en
oock ſelfs voor God niet, daarom ſtelt gy in uwen
openbaren Carteſianſen twijffel diſpuytens, mede of
niet ook op een ſodanige Godes oeffenende gerigts
geregtigheid, namentlijck (gy ſult den dood ſter-
ven) met veel kraghtigen Redens bewyſen, ſonder
alle twijffel, wat ſouden konnente ſeggen vallen, ge-
lijk aende Carteſianſche toetſteen, dit Godes ſenten-
tia, de preuve ook niet uyt ſtaen ſal, en daerom ab-
ſoluyt verwerpelijck ſoude moeten gehouden wor-
den, en is dan dit niet wonder, dat een Antichriſtiſch
Carteſiaen, in Godes woorde Chriſti aangebodene
regtveerdigmakinge uyt genade aen te nemen,
abſoluyt weygert, en heeft hem uytgevonden een
niewen Philoſophiſen weg na den Hemel, door ſijn
eigen pretenderende geregtigheit, om alſo liber en
vry opte gaen. Maer in deſe Chriſti regtveerdigma-
kings verwerpinge, laet hem in een Carteſiaan Sa-
tans

tans slaefachtige edelmoedigheids, veel meer sien, als in Adam selfsten, en vindet goed veel liever geheel resonabel uw eygen verdoemenis schult, op God selfsten, als een oorsaker der sonde te leggen; want u redens ombevat, heeft u dit gedicteert, even als of Godes voorwetenheid, *perfors* Adams val hadde moeten verhinderen, of dat hy sijn eenmael uytgesproken edict, over die sonden van ongehoorsaemheid, namentlijck, gy sult den dood sterven; uyt kraght sijnes vryen willens, sonder schendinge van sijne Heyligheid hadde retracteeren konnen. En dit vast stellende, hebt gy voorgenomen, selver oock niet eens, dese van God in sijne Soone Jesu aengewesene gerechtigheyd in toerekeninge, als u eygene Rechtveerdigmakinge, voor God, wilt aennemen, en van een anderen tot onderwysinge, ook niet wilt horen spreken, gelijk alle, wiens het ligt uyt de hoogte, tot verlichtinge der Heydenen, oock God uyt schepselen te leeren kennen, niet eens opgegaen is, en daarom soo sijt gy niet waerdig, den naem van Kinderen Godes te voeren, gelijck den Apostel ook segt, om dat gy dese waerheid in ongeregtigheit houdet, 1 Rom. vs. 19. En om dat Godes onsigbaar wesen, in sijnder Godheid, en eeuwigheid gesien word, so men dese in den wercke der scheppinge der wereldt waar neemt, Rom. 1. vs. 20. Maer het goed vinden van u Cartesianschen Cocceanens, is het sekerste voor het onsekere te nemen, om alsoo beydes, nog God, nog de kracht der Godheid, uyt de scheppinge der werelt niet te willen kennen, waarom ghy oock in 't seggen, en vast stellen, vande wereldts eeuwigheid, enen God stelt, aan wien gy de tijdelijckheid van de werelt, sleghts vast plakt, en ver-

loochent alsoo op het aller-resonabelste, da God eeuwig is, en een almachtigh Schepper van Hemel en van Aarde, uyt *Niet* geschapen te hebben, gelijk gy segt, uyt *niet*, wort *niet*, en gy sijt een soorte van soodanige Atthystens, van wiens David seght, die in haren herten seggen; daer en is geen God, Ps. 14. Maer daer en is niet veel aengelegen, of gy in't twijffelen aen God, ook God openbaar verlochent, of, of gy een God uyt de kracht, en Godheid der schepselen oock Heydenmatigh had leeren kennen, soo gy hem doch als een God, met de Heydenen oock niet danckt, ook niet pryst, Rom. 1. vs. 21. Maer niet wonder! van soodanige soorte van Cartesiaansche Cocceanen, segt den Apostel, dat haar onverstandig herte, verduystert is, en dat sy daarom, in haren bedenkingen sijn verydelt geworden, Rom. 1. vs. 22. En dat sy haar selven sleghts voor Wysen hielden, oock tot Sotten geworden sijn, ibidem vs. 23. Om dat gy oock de heerlijckheyd Godes verandert heeft, in een Beelt, gelijck een verganckelijken menschen, ibidem vs. 23. Want absoluyt doet gy dit, niet alleen in 't maken van een *Idæa*, die aen God geen *Idæatum* hebben kan, maer boven dit, beschrijft gy God definiet, gants gelijck een sterffelijck mensch, en u selver indefiniet, als een onsterffelijcken God, want soo seght onsen Professor vander *Waay*, God is een *Geest*, begaaft met *Verstand* en *Wille*, en van den mensch; ter contrarie, dat *Verstand* en *Wille* iet wesentlijckes in de ziel gebleven is, en niet uyt toeval, als eene gave Gods, &c. waer van de exstensie, in dit myn Tractaet, hem wat groter sal sien laeten, waer ick wysen sal, op wat manier een Theologus van 't Geloof, en een Philoso-

phus

phus van Reden, hem sal genobiliteert vinden. Seker slegte Philosophens, en miserabele Naturalistens, die noch Creatorem nogh Creaturam kennen. Vergeefs roemen haar dese sotten, uyt Rom. 1. te willen leren kennen, dat'er een God is, om dat zy selver niet kennen, het naturelijke middel, inder creatur, haarer Godheids kragts effecten kennen, gelijck Salomon, Syrach, David, en andere meer, die uyt kennis van desen in Plantens, Bomens, Kruydens, Wortelens, Bloemens, en anderen dingens meer, tot Philosophswerdinge, gekent hebben. ô Hoe weinigh sijn dese Artisten, die de Natuyr naervolgen, in hare werkingen arteficialiter, om ook soo te doen, insonders dese, die nog niet eens kennen het fermenterende middel, waar door, alles wort in generatione geproduceert, nogh het efferfescerende middel, waer door alles geproduceerde, naar elks eygenen aart, oock wederom wort gedestrueert, nog het putrificerende middel, waar door elck Creatuur, uyt sijn eygene aert, wederom in een andere gedegenereert wort; want dit wetende, so soudet gy ook artificialiter naer doen konnen, in alles, wat ik de natuyr, elcks eygener Creaturs, Naturaliter voor gedaen heeft. Ia gy soude in naervolginge, als een Kok, lieffelijcke gesmakens maken, als een Perfumeur, lieffelijcke reuckens, als een Schilder, schoone verwens, als een Musikant, lieffelijke toonens, als een Syde-spinner, subtiel gevoelens, als een Mathematicus, verscheydene, en onderscheydene figurens lichamelijcker dingens, en alsoo voor geene Weet-Nieten sterven. Ik seg dan vergeefs wandelt gy Satans-beeldige duistere Satans lantaren-dragers, want nogh God, nog Creatuyr sal u het verstandes light aensteken, en God sal

niet meer tot u seggen, *fiat lux*, het werde light hy sal in u doode ziel, als aardsche lichaams in woonderens, niet nog eens van nieus, door u neus gaten, van buyten, tot het leven vande Ziel, en tot het bewegen van het Lichaam in blasen. Het is dan seker, dat geene assurantia van Gods lasteringe grooter gevonden word, als wanneer een Philosooph, onder den dek-mantel van een Theologus God selver neemt, tot een *Objectum Philosophicum* Maer soodanige Professores Theologiæ, sijn openbare verloochenaers vande ware Godheyd, gelyck oock sy selven sijn meede verlochenaers, van haar der-natuyr aangeborener verdorventheid, namentlyck in *verstandes*, en *redens* blindheyd, waeron sy uyt onkunde, haters van God sijn, hem niet te *willen* eeren, als een soodanigen God, genaemt den Vader der Lichten, die in een ontoekomende Licht woont, nogh veel min, dat sy zouden willen confeeseren, van hem alleen, haar *verstandes* en *redens* licht met afbiddinge, beyde tot geestelyken en natuyrlyken dingens moeten halen;het valt haer gemakkelyk, om soodanige Philosophens genoemt te worden, wiens aengeboorens licht, haarde *redens* eintpaal, van een indefinite God, nu by haer is ene definite descriptie en circumscriptie. Om te seggen, wat God is, namentlyck een Geest *Begaast* met *Verstand* en *Wille*, tot een vast bewys, dat God in desen enkelen delens sijn geheel *niet* hadde, en als of God niet selve sijn *Verstand* en *Wille*, en wederom, als of Godes H. *Wille* en *Verstand*, niet even deselve selfstandige God ware. Maer niet wonder! Dat God voor de ogen sodaniger Philosophischen blindheid, niet naturmatiger kan gesien worden in desen afgescheidenen delen, dat hy selver niet en is, in sijn geheel; want, wat soude dese uwe
sekerheid

sekerheid van God sijn, die niet eens met u seer wyt opgespalkten ogens des Lichaams, sonder twyffels onophoorlyckheid sien kondt, of een swarte hout-kool niet sneeuw-wit, of witten sneeuw, niet kool-swart sy, het welk dog het aldersekerste eintpael van *redens begryp* en *verstandes licht* sijn moet; wat sekerheid van bewys is het? dat God in sijn onsigbaerheid, een vaste eintpael wesen soude, van de *redens*, om te konnen seggen, God is een Geest, of God is een *Denkdink*, of op een betere manier van Gods verloocheninge, slegts te konnen seggen, God is maer Gedachten, of ten minsten, God is niet meer onderscheyden van de Engelen, als de Engelen, vande menschen. En so vergelykt men God by menschens *Gedachten*, welke van hare Jeugt aen boos sijn, en neyginge tot het quade. Roept dan niet so geringschattigh, als wel Goddeloosly k, wat God eygentlyk is in sijn selfst wesentheid, segt eygentlyk, als God selver wil uyt de wereld scheppinge, dat'er seker een God is, in 't overige, soo vordert God uwes *Verstandes* en *redens* eint-pael, dat hy het object in sijn oneyndigheit niet wesen sal, anders is stilswygentheid veel beter, God te stellen, by vergelykinge, by iet; dat God selver niet in onmagt is, anders so sal u Gods-laster tonge, oock met Satans ketens, van stilswygentheid, vast gebonden worden. Wat is dog een Cartesiaansche Godes kennelyke rykdom, slegts anders, als een Paradys reliquum van armoede, en u *Verstandes* en *Redens Licht*, is een afgrondige duysternisse, waer inne geen strael, van Godes Licht gevonden wort, nog veel min, een oge, waar mede gy in desen, den ware wesentlyken selfstandigen God, in sijn misterieel geheel, soudet sien konnen; want sijn kleet, is de *onsigtbaerheid* selfs, en der *onsigtbaergeid*

grootste cieraed, is sijn eeuwigheid: geen natuyrlyk *Verstandes*, en *Redens* nog sodanig met aengeborene erf-sondige duysternisse, kan op Cartesianisch Godes aangesigte van vooren sien en leven; Maer elk van God verlichte Geest, kan gelyck Moses van achteren, God sien, uyt de kracht en Godheid, in der werelts scheppinge, Rom. 1. Maer spreekt niet prophaen, *Ex nihilo fit nil*, dat is, uyt *niet* wort *niet*, om dat dit seggen, niet alleene Gods eeuwigheids eere afsnyt, maer ook selfsten schendet Godes almagt, inder werelt scheppinge, uyt *niet*. Segt liever, gy nietige Cartesianens, met David, als hy den Hemel, Son, Maen en Steren, sonder *Redens* en *Verstandes* begryp, met verwonderinge aensag, ô hoe so geheel *niet*, sijn dog alle menschen, dat gy haar gedenkt, Ps. 8. Soo sal het u genoegsaem wesen, wanneer gy met Petri toestemmende geloofs begryp verstaat, dat de werelt uyt *niet* geschapen is, want vergeefs, stelt gy God Philosophice meede in den rang van creatuurlyken objectis, daer hy selver Schepper van is. Gedenkt niet, dat u beyde oogen, twee vergroot-glasen of *Microscopia* sijn, door Spinosæ konst geslepen, maer het sijn dese, welkers Satanas duysternisse, in Adams val, so donker geschapen heeft, dat nu meer geen Cartesiaen, Godes onsienbaerheid sien kan, want God woont in een ontoekomelyk Licht; Gy waert gelukkig, dat gy in Godes Licht het Licht sag opgaen, uyt de hoogte, in u nedrig hert, dan soudet gy sien, iet met Paulo, dat geen oogen gesien, geen ooren gehoort hebben, en ook nooit in 's menschen herte gekoomen is. Het is te verwoonderen, dat een Christianisch of Theologisch Professor soo verre vervalt, in Cartesii Philosophia, die hy self verfoeyelyk achtet, gelyck sijn verstand

soo te verryken, met de armoede van *Bleyenbergs*, om te beschryven, wat God voor een Geest is, die buyten hem *Begaeft* is, van waer elders van daen met *Verstand* en *Wille*, gelyk of God was een schepsel, die sijn *Verstand* en *Wille* oock buyten hem selven, van anderen halen moet, of gelyk Eva in 't Paradijs, uyt aanschouwing van een lieffelyke vrucht, oock *Verstand* en *Wil* bekwam, om daer van te eeten, Want *Bleyenbergs* segt, Fol: 17. seer absoluyt, dat God door een natuurlyk *Verstand* spreekt. En wederom elders anders, seyt hy, dat *Descartes* oock begrypt, dat in God *Verstand* en *Wille* is, maer niet vloeyende uyt Godes natuyr, daer God selver oorsaek van is, en oock niet uyt nootsakelykheit, van sijne natuyr, maer uit de volmaektheid van sijn *Verstand* en *Wille*, van Professor vander *Waay* genoemt, ene *Gave* Godes. Noit is by eenige Heylige in 't Oude en Nieuwe Testament, desen roem gevonden, van een aengebooren natuyrlyk *Verstand*, daer meede Goddelijke dinge te konnen begrypen; Maer geheel contrarie, hebben sy haer geroemt, dat door inwerkinge des H. Geestes in mediate, of door lesen van Gods Woort, mediate gekomen is. Wat wonder dan! dat David altyd gebeden heeft, als bekennende geen *Verstand* te hebben; Namentlyck Heere geeft myn goed *Verstand*, en kennisse, Ps. 119. ℣. 66. Want u Woort, maekt myn *Verstand*, daerom haet ik alle valsche wege, Ibid. ℣. 104. ℣. 140. Ja ick soeke uwe Geboden, ende uwe Getuygenisse, want alle myne wegen sijn voor u, ℣. 166. Ik weet wel, den tegenwerp van uw onbeschaamtheid, van uwe Cartesiaanschen assurantia, dat ghy u oock wel roemen soud, op uw *Verstand*, gelyk Sergius Paulus den Lantvoogt uyt Cyperen, uyt Godes woor-

de *Verstandige* Mannens geworden te zyn, Act. 13 ja dat gy uyt Cartesii Theologia Spinosistica, gelyk wel nog twintig-mael meer verstandiger geworden zyt, dan Daniel, mede opgevoedet, onder den Joodschen Jongelingens, aan 't Hof van Nebucadnesar, hoe wel hy tienmael wyser gevonden wierde, als alle de Wysen, uyt het geheelen Lant, en dat ook in u, alsoo veel meer inbeeldinge is, en dat in u oock de wysheid Gods, gesien wort, Daniel. 1. ℣. 3. 4. 6. 17. 20. Capit. 6. ℣. 4. Ezel. 28. ℣. 3. ja dat gy u inbeeld, nog veel wyser te wesen, als Salomon, 1. Reg 3. ℣. 12. ℣. 28. Dan Ioseph, Genes. 41. ℣, 39 Act. 7. ℣. 10. Dan Moses, Act. 7. ℣. 22. Dan Ionadab 2. Sam. 17. ℣. 3. Dan Achitophel, 2. Sam. 16. ℣. 23. Dat David, vergeleken by de wysheid eenes Engels, 2 Sam. 14. ℣. 23. als David, ook getuygt, ô God: gy laet myn weten, de verborgene wysheid, Ps. 51. ℣. 8. Dan Paulus 2 Pet. ℣. 15. Dan Syrach &c. Dan alle Wysen in geheel Morgen-land, Matth. 2. ℣. 1. Maer weet gy wel, gy Cartesianens, dat den Wysen Man u vraagd, waer sijn die sekere vruchten uwes *Verstandes*, daer mede een wys Man sijn volk onderwyst', Syrach 37. ℣. 24. Maer aengaende gy Professor vander *Waay*, draagt roem van u aengeboren *Verstand*, als in eygendom, en geene gaven van God uit genade ontfangen te hebben, daerom segd gy van 't *Verstant* selven, dat in God, van u, elders van daen eene gave genoemt word. Maer dit is een teeken van u Professorale *Verstandes* berooftheid, om dat van Gods verstande niemendal te vertellen is, 1 Ps. 47. ℣. 5. om dat onse Heere groot is, en van grooter kragt, en is onbegrypelyk, hoe hy regeert, ja Godes *Verstand*, is oneyndelyk, en ondoorgrondelyk, Esaia. 40. ℣. 13. 28. Ib. 11. ℣. 6. Cap. 36. ℣. 22. 23.

✝. 22. 23. want met sijn *verstand* heeft God den Hemel gemaeckt, Ps. 136 ✝. 8. God heeft den Hemel door sijn *verstand* toebereyt, ende aerde met wysheid gegrontvestet, de afgronden sijn door sijne erkentenisse gespleten, en de wolken, droppelen daer door, met dauw, Prov. 3. ✝. 13. 20. Want godes werken sijn groot, hy heeft haer wyselijk geordonneert, Ps. 104. ✝. 24. Hoort Heer Professor vander *Waay*? laet u *verstand*, maer dese vraag beantwoorden, want de Wysheid vraagd, wie heeft de Geest des Heeren afgemeten? en wie is sijn raad gever geweest? ja aan wiens vraagd God om raad? die God *Verstand* maake? en hem van wegen des regts lere? en hem die erkentenisse leere? en van wegen het verstandes hem onderwyse? Esai. 40. ✝. 14. Want u assurantia seg dit, dat God een *Geest* is, *Begaeft*, met *Verstand* en *Wille*; maar eylaas? weet gy wel *Do. vander Waay*, *Flud van Giffen*? *Leugenhoof*? en *Bleyenberg*? dat uw *Verstand* niet Godes *Verstand* is: en uwe *Wysheid* niet Godes *Wysheid*: heel anders segd den Wysen Man van u prophane Godheid beschryvers. Eenes sotten hert, is gelyck een radt aen een wagen, en sijne gedagten, gelyk een spijk die omdrayt, Sir. 33. ✝. 5. Maer aengaende van *Verstand* en *Wysheid*, behoud den H. Geest een Autheur te sijn, om aende menschen, als eene *Gave* mede te deelen, maer in God, blyft het eene eeuwige wesentlyke eygenschap, want den H. Apostel getuygt, dat door eenen ende den selven H. Geest, aen den menschen wysheid gegeven word, om te resoneren, en anden anderen menschen, vande erkentenisse te resoneeren, 1 Cor. 12. ✝. 8. en dat dit gelyk wel allene, uit Godes waren Woorde moet gehaalt worden, 1 Pet. 4. ✝. 11. Acto. 13. ✝. 10. daerom ge-

tuygt oock Paulus van hem selven, dat, of h
gelyk van Goddelyken dingens te resoneren one
varen geweest zy; niet destomin, sy hy gelyke w
niet vervremdet geweest, in die selve erkentenisse
2 Cor. 11. ℣. 8. Dit dan soo sijnde, is het niet won
der! Waar om Paulus aan die mede Apostel
Christi, niet alleen de redelyckheid, maer oock t
gelyck mede de voorsigtigheid te gebruycken, te
gens alle menschen, om te beneerstigen seer re-
commandeert, Rom. 12 ℣. 17. En dat sy oock
dese, voor de Heere te gebruiken, haar altyd souden
beneerstigen 2 Cor. 8. ℣. 21. gy Cartesiaansche
geesteloose Geesten, om dat gy een grooten roem
draegt, van u *Verstand* ryken geest. Maer hoord
den Geest Godes seggen, dat gy sleghts zyt vlee-
selycke te samen gerotte menschens, die geen
Geest hebben, Iude ℣. 9. en dat uwe wysheid die
in u is, tegen de waerheid, niet van boven komt,
en daerom slegts maar aerdsch, menschelyk en
Duyvels is, Iacob. 3. ℣. 14. 15. u geest kent oock
soodanigen God niet, in 't Geloof, die u mede
deelen kan, *Wysheid*, *Verstand*, en *reden*, want
hem selven stelt gy, als dese van waer elders, als
eene *Gave* ontfangen hebbende, maer uyt alle desen
werken, sal ook het Geloof der sitterenden Duy-
velens gesien worden, Iacob. 2. ℣. 19. gelyck alle
soodanige, die geene vrienden Gods genoemt wor-
den, en wiens werkens haar, niet gelyck, als aen
Abraham tot gerechtigheid toegerekent worden,
ibid. ℣. 23 Maer neemt het niet vreemd, dat ik uwe
apocryphsche en Creditloose bewysens, slegts
maer noeme te sijn, verstandeloose triumphan-
tens, in 't beschryf, wat de Geest Godes en de
geest des menschens is, namentlyk de Geest Godes,
dat hy sy een *Denk-dink* ofte *Denkende* selfstandig-
heid,

heid, *Begaeft*, met *Verstand*; *Reden* en *Wil*, en wederom, dat de geest des menschens zy, ook een denkbeeld, een begryp van God, en een alder volmaakste wesen, het welk Adam niet alleen voor den val gehad heeft, maer oock selfsten inden val behouden heeft, en van u genoemt word, het ingegrefeerde Beelt in des mensen geest, *Begaeft* met een *Wil*, die van niemand, ook van God selver niet kan gedwongen worden, oock dat quansuys, God uyt gebreck, van u afgeschrevene Almagt, ook niet tegenstrydig soude doen, of maken konnen, dat te gelyck een *Wille*, en geen *Wille* waer, maer holla! *Do. Leenhof*, u Cartesiaansche glorieuse glorieusheid, is slegts een sprekens manier, van Coccesiaanse zotheid; gy lastert het geene, gy niet weet, en 't gene gy natuurlyk kent, daer in verderft gy u, Iude ỷ. 10. want alle dingen, die des Geests Godes sijn, verstaer uwe natuurlyke menscheid niet, daer toe is u selfs bedriegelyke willens-wapen, tegens die Almagt des Willens van den Opper-mogenden regelreght strydende, want God doet en laet, alles wat hy wil, want uwes natuurlyken menschelyken en duyvelschen willens-wapen, is eene rechte Satans lance, uwen eygenen Geest des levens, een eeuwigen doot-steeck te geven. Uws Geest selfsten bedrog, is u willens kranckheid, en meriteert inden stryd tegens Godes wil, geen lauwrier, maar slegts een stroo-krans, want u Sociniansche willens quaet gebruyk tegens Godes wil, heeft Adams vryen willen, oock niet ten goeden, maer ten quaden, tot een Tyran over sijn eigen geest, ziel, en Lichaem gemaekt, en gebragt, tot gehoorsaemheid van Satans *wil*, u *wil* is heden nog, een regt *Hannanjans* wapen, het welck in stryd, tegens die sterck willige Davids-gesanten,
maar

maar slegts met eene kragteloose kragt aengedaen is, en dat gy ook daarom, van desen uwen eygenen willen, als van ymand anders overwonnen word 2 Sam. 10. ÿ. 4. Maer: naer dien gy u ziele in stoffelykheid, hier eens genoemt, *Geest*, word wederom een *Gedachten*, of *Denkende* zake, of *Denkbeeld* of het Beeld Godes, aen het welk gy wesentlijk eygenschappen, namentlijk, *Verstand*, *Reden* en *Wille*, die den Geest, of den Beelde Godes voorschryft, een regelmate van een natuurlijcke, en Hemelsch doen, en laten; gy segt daer by, so de geest des menschens, somwyls genoemt Ligt, inde daad waar ware, wat Christus van zeit, als de mond der Waerheid, dat het was eene duysternisse, in een nog grootere duysternisse, het dan zeker ook waer sijn moeste, hoewel het niet waar is, dat dan de mensche in sijn geest geheel en al geen kennis soude hebben konnen, van sijn selfs geestelijk bestaen, ook selfs niet van sijn natuurlijk Lighaem; gelijk oock selver niet van God, gelijk *Do. Leenhof*, dit getuygt, Maer eylaes? Het Beelt Godes, bestaande in Geregtigheid en Heyligheid, is geen geschapen Geest, die aan het bloed, als aan de ziel, het leven geeft, en aan het Lighaem, de vegeteerende, en van plaats, tot plaets bewegende kragten, jae het Beeld Godes in Adams-val verlooren hebbende, soude den menschen ook van het natuurlijke leven berooft hebben, gelijk wy sien aan stervende, welkers geest uyt varende door de neusgatens, waer door hem God in geblasen heeft, dat dan dadelijk de ziel tot ruste, ende het Lighaem, tot stoffelijke vernietinge gaet. Wederom, u eygen stock-regel, *Simul esse, & non esse*, spreekt dit tegen, dat het Beelt Godes, soude de Geest, en de Geest te gelijk wederom, het Beelt Gods wesen. Gy

hebt gebrek aen den natur van-reynen Beesten, anders soude u het herkauwen, in 't lesen van Godes Woort, besonderlyck uyt Genesis, wat beters voedsel geven, van kennisse, ja gy soudet volgens des Apostels recommandatie, aende Ephesers, oock God met alle drien, namentlyck, geest, ziel, en Lichaem verheerlyken, gy soudet sien laten, Participanten te wesen, aende wederherstellinge des Beeldes Godes, uyt kraght der toerekenige Christi Jesu Gerechtigheids en Heyligheids, in uwen geeste, tot Gods beeldigheid, maer tot nog toe, kont gy niet verstaan, met u duisteren verstandes lichte, de dingen die des Geestes Godes sijn, ja gy kunt, en *wiltse* niet verstaan, om dat sy uwen Geest, slegts maer dwaesheid zyn. Daarom segge ick, aen u Professor van *Waay*, en *Do. Leenhof*, likt af de soetigheid vande steekel, en doorpriemt uwe tonge niet, anders souwt gy met reden bewysens, Godes Woord niet weder leggen konnen. Ja bewyst mijn uyt Godes Woort, hoe dat die Creaturlykheid, genoemt Godes Beelt, plaets kan vinden, inde naturlykheid, want sonder twyffel, sult gy toonen, dat Godes Licht, in uws verstandes duysternisse gescheenen, oock daar van begrepen is. Het belieft *Do. Leugenhof* Fol. 10. Klaer genoeg te seggen, dat selfs het waare Geloofs-Licht, van u valschen redens gebruick, niet alleen eene Dinaresse sijn moet en dat des mensens *Wille*, selven van God *niet* kan gedwongen worden; maer dit dan soo stellende, maken alle ghy soodanige Cocceansche Predicanten, oock op goed Cartesiansch, met des ouden Adams slangen-listigen Verstandes *Redens* en *Willens* ligte, uwe nog seer vast aen der duysternissens geduursaemheid, van het eerste verblyft, om te konnen leven, naer den natuur-

turlycken geeſte, ſonder het regte licht der ware Gods beeldigheids, in Chriſto Jeſu op geſlooten Ja gy blyvet oock mede vaſt gemaakte, aàn de ge duurſaamheid des vloecks der Wette, eenmae van God, in der onherroepelycke ſententia, to U uyt geſproocken, Gy ſult den doot ſterven Maer ſoo het ſoo waer, dat u met doode-werken bevleckte Conſcientia, die gy oock noemt een *Geeſt* te ſijn, niet dwalen konde; Wat wonder waar het, dat gy u op u Antichriſtiſch niet ook verſtouten ſoudet, ſonder Chriſti Jeſu Middelaerſchap met eygenen goeden werken, Godes ſententia des vloeks te voldoen, want Chriſti Jeſu ſonden afwaſſende bloed van uwe Conſcientia, ofte geeſt, confeſſeert gy openbaer genoeg, niet van doen te hebben, en alſoo bant ghy op het alderfatſoendelykſte des Antichriſtendoms Chriſti voldoeninge uyt U hert, en niet wonder! Het Antichriſtendom met al ſijn ſuperſtitia, is den *Intreſt* van Staat, om dat den *Hr. Profeſſor vander Waay*, aan 't *Intreſt* vande Kerck, niet veel gelegen is. Maer alle gy Carteſianſche Cocceanen, de Schrift ſtelt u maar ſlegts, als beroofde van 't verſtandes licht, in een rang van ſoodaniger ſoort vleeſchelyck te ſamen gerotteter menſens, die geen *Geeſt* hebben, Iude ꝟ. 10. en dat gy daarom ook niet mogt Kinderen Gods genoemt worden, Jacob 2. ꝟ. 19. Want veel min kent gy dien God, welken de Heydenen uyt de kracht en Godheid van de werelt-ſcheppinge hebben kennen leren, als God dan ook niet daar voor loven en pryſen, Rom. 1. Maer God te leeren kennen in 't gevoelen van het ſitteren der Duyvelen, ſal u ſwaar vallen, Iacob 2. ꝟ. 19. Want het onfatſoenelyke beſchryf van een God, die ſlegts een *Geeſt* is *Begaeſt* met *Verſtand* en *Wille*, en wiens *Gegeven*

willen

willen niet machtig is, den willen eens mensche te weder staan, ja dit is geen magtig nog veel min Almagtig God, en u wysheid van sodaniger Godheids beschryf, mach oock wel genoemt worden, een wysheid te wesen, die tegen de waarheid is, om dat sy niet van boven en komt, en oock maer slegts Menschelyck, Aarsch, en Duyvels is, Jacob 3. ℣. 14. 15. Want den H. Geest segt van sijns selfsten Godheid, door den Propheet, voorwaar den God Israëls is een verborgen God, Esaia 45. ℣. 14. 15. En God selver segt van sijn Godheid, daarom ook, naar wiens vergelyckt gy *Myn* dan? Ia tegens wien meer gy *Myn* dan? Die *Ick* gelyken sal, Esai. 4. 6. ℣. 5 Want *Ick* ben de Heere, anders en isser geen God, en geen God isser, sonder *Ick*, Esaia 45. ℣. 14. 15. Ia daer is geen God, die by *My* te vergelyken is, Cap. 46. ℣ 9. Ja *Ick* ben de Heer, en geen andere meer, ja vander Sonne opganck, tot haare nederganck, is ook buyten *My* niet, dat dit doet, Esaia 45. ℣. 6. 7. *Ick* hebbe de aarde gemaekt, ende de menschen daar op geschapen, *Ik* ben, wiens handen den Hemel uitgebreyt, en alle sijne Heire geboden heeft, Iesaia 45. ℣. 12. 18. *Ik* ben de Heere uwe Verlosser, die u van uwe Moeders Lighaem af toebereyt heeft, ja *Ick* ben de Heere, die alles doet, die den Hemel A L L E E N uytbreyt ende de aarde wijt maekt S O N D E R hulpe, Esaia 44. ℣. 24. alles wat *Ik* D E N K E dat doen I C K, alle wat *Ik* segge (*Fiat*) laet *Ik* komen, Esaia 46. ℣. 10. 11. Ia *Ik* doe alles (Wat *Ik* wil) wat *My* gevalt, Ibidem ℣. 10.

Ik verwondere my seer, over het onvergelykelyck vergelyck, het welk *Do. vander Waay*, tussen het *Verstand*, *Reden*, en *Willens* gebruyck, met God en den mensch maakt. *Do. Leenhof*, expliceert door

door den mensch, dese beyde oock in God, q
segt, dat *Verstand* en *wille*, nevens nog meer *Bede*
kingens, dese twee dan nog van *Bedenkingens*, (
Principaalste maniere van *Bedenkingens* zyn
Want aangaende het *Verstand* aen hem selven, se
hy, dat het maar is enkele *Bedenkinge*, en een b
gryp van iet, dat aen den geest, welker geest, i
het *Denkende* selfstandigheid is, die hem klaer
naakt, net, en distinct vertoont, waar van niet
te seggen, nogh te ver loochenen valt.

En wanneer dat men van dese geest, of *Den*
kende selfstandigheid, die *Gedachtens* weg neme
kan, soo kan van den *Denkbeelde* selfs, als van ons
geeste of *Denkenden* selfstandigheid niets overig bly
ven. Dit moet dan gaen, te zyn een vaste reg
beydes by God en den mensch. Maer aangaend
het *verstand*, wederom, segt, *Do. Leenhof*, d
heeft tweederley, als eene inwendige, en een
uytwendige vertooninge. Maer aengaende de
verstandes inwendigen *Denkbeeldes* bevattinge, o
Gedachtens van eeuwige waarhedens, sijn dan van
Gode vertoningen, alleen, om dat wy aenmerken
eene *Denkende* sake te sijn, van een *Geest*, die in
den geeste des menschens een ingegreveert en in
geschapen *Denkbeeld* is; namentlyk een alleen vol
maakste Wesen van God, in 't gemeen van een uyt
gebreyde selfstandigheid, die God selver is. Maar
Vrienden, dit sot te beschryven van een God, is
een leugen, die aan gene waarheid participeeren
kan, want alle die op natuyrlyke verstandes manier
in harer blindheid roemen, selfsten *Ligt* te sijn, dese
bedriegen haar selfs, om dat dese dien hem niets ge-
lycks hebbenden wesentlyken selfstandigen God, in
sijner Godheids Eenheids eygenschappens delen;
want dese beschryven in desen verdelingens aen Go-

de sijn

ijn geheel eſſentieel af, om dat God in delen niet
eheel weſen kan, want God en ſijn eygenſchappen,
eſe blyven een eeuwigh wonderbaar *Een*, want
God, is in deſen ſijnen Naem, en den Naem in
leſen ſijnen eygenſchappen *Een* onbegrypelijk *Een*;
vant God ſijn *verſtand* en *willen*, ſijn geen *Gaven* van
yd, om dat Godes eeuwigheid, deſe openbaar
oochent. *Do. Leenhof*, die ſegt, dat het gegeven
erſtand, als ontfang van elders, geene ingegreveer-
e *Denkbeeldigheid* maakt; Maar het *verſtand* ont-
anget de *Denkbeelden* alle patient of leydende, en dit
s de *Reden*, dat het *verſtand* in den menſch niet dwa-
en kan, want het *verſtand* dat lochent, nog beveſtigt
iet, ſeyt hy, en om dat beyde deſe *verſtandes* ey-
enſchappens (Soo wel inde menſchen als in God)
lleen een werck van den vryen willen, of vanden
rywilligen en werckſamen *Gedachten* ſijn, niets
e loochenen, nog te beveſtigen, ſoo word door
eſe *Gedachtens*, de geeſt verdwaalt, of der zakens of
er *Dingens Denkbeeldens*, of van buyten te beſchou-
ven, en daar over of daar van, een juditium of oor-
eel te vellen, het welke dan van den by komen-
en vryen willen of werckſamen gedachten dan of
eloochent of beveſtigt word, want ſegt *Leenhof*,
at dit is, om dat God nooyt te gelijck of op eene rys
naken kan, dat daar zy een willen en geen willen,
n dat dit dan ook de reden zy, waarom dat God
eene ſtrydige dingen doen kan, want ſegt hy, op
it ingegreveerde Denkbeeld van't Verſtand en van
e eeuwige waarhedens, heeft Adam voor de val on-
erſchydentlijck geſtaroogt, namentlijck, oock
eene mede vermengelinge van anderen Denkbeel-
ens by geſchiedenis, en ſoo wanneer Adam dit
nge genoegſaem gedaen hadde, ſo is hy ten leſten
an dit ingegreveerde denkbeeld, volkomen met het

licht beſtraalt geworden, maar het is dit by aan[te]
merken of in Adam en in A L L E menſchens, it
licht oock waarheid is, want licht en waarheid is
een en het ſelve. Want ſo niet eenige vaſte wa[ar-]
hedens of een ingegreveerde licht, in on[s]
geeſt inwendig waaren, ſoo ſoude oock noodſa[ke-]
lijck volgen moeten, dat ſelven deſe bewuſth[eid]
van onſe verlichtinge en Heyligmakinge, door ſt[-]
ooginge op het ingegreveerde *denkbeeld* God[s],
ſoude valsheden en bedrog ſijn, en dit dan ſo
ſijnde, ſoude het veroorſaken een onmogelijckhe[id],
dat ons God ooit bekeeren kan, en uyt gevolg, n[iet]
ſekerheid van Zaligheid ſouden weten konne[n],
ja men ſoude oock niet langer weten of men ziel[of]
Lighaam hadde, het welke dan abſoluyt de vo[or]
verſekerheid des geloofs, ende den roem van h[et]
Evangelium ſoude weg nemen, maar Fol. 16. ſe[gt]
Leenhof onſe menſchelijk Conſcientia en verſtan[d]
kan ſo weynig naer den *val* als voor den *val* Adam
dwalen.

Het is dan ſeker, dat alle diſpuytens van gantſ[ch]
Goddelijker miſteriens zegel-breeckingen, in ge-
nen delen met de ware Apoſtoliſche ſuyve[r]
Leere over een komen, 1 Cor. 11. vs. 16. Da[er-]
om is het nodig, in een betere geloofs-kenniſſe, he[t]
volgens des H. Pauli, Apoſtoliſcher exempelen
van ſoodanige af te ſnyden, Gal. 5. vs. 12. Gelijc[k]
daer ſijn alle ſodanige menſchens, die inder H[.]
Schrift, die Godheid en kracht oock niet me[e]
verſtaan, Matth. 22. vs. 19. Gelijck ſodanige He[y-]
denen, die deſe oock niet verſtaan hebben uyt d[e]
wereld ſcheppinge, Rom. 1. En dit is de reden
waarom Paulus ook om *deſen booſen* en *verkeerde*
handel, hem nooit met den Stoiſchen en Epicu[-]
riſchen Philoſophens, heeft in een diſpuyt late[n]
in

inwikkelen, Jac. 3. vs. 6. Want in allen haren twist verwekkingens, 2 Tim. 2. vs. 23. 1 Tim. 6. vs. 3. 4. lieten sy in desen ook maar harer *eygenen* eerens tergingens sien, Gal. 5. vs. 26. En in desen dispuytens, sagh men sleghts, een tegens den anderen, om iet *anders* opblasen, 1 Cor. 14. Maer dit haer oogmerck in 't opblasen om iets *anders*, was oock het principael (op Cartesiaans Cocceaans) Godes Woort in leugens te veranderen, Rom. vs. 25.

Want dese soort van Philosophische Theologanten, arbeyden oock hares gantschen levens tijd, sleghts in twistgierigheid en nyd te verslijten, alleen, om dat by haren boosen handel, oock niet anders, als *verwerringens* sijn, Jac. 3. ℣. 16. Maar dit is geen wonder? dit is een teken van Theologische hypocrisi, waar aen dese soorte van helsche kinderen haer zien en kennen laten, Matt. 23. vs. 14. Ick seg dan, alle uwe Cartesianen, dat u dispuyten in Cocceanery, van God en Godheid, u nimmermeer toe en komen, tot een Godes kennisse, want alle uwe Leere, soodanig voortgebraght, dese komt met den *gesonden* woordens oock niet over een, 1 Tim. 6. vs. 3. Ja het sijn oock geene andere mindere dwalingens, als door welke ghy naer den doot staet, en in welke gy sien laet, hoe dat gy in alle uwe werkens, u oock naer het verderf buyght, Sap. 1. vs. 12. Daerom vraag ik u, wat wilt gy anders wel hooren? als wat den H. Geest selver aan u seght, dat gy naer de stemme Gods niet luysteren wilt, om dat ghy in u oorens geen kraght en heeft, dat gy Godes onderwysingen soudet konnen aennemen, daerom sijt gy menschens, in wiens mond en herte niet alleen de waerheid uytgegaen, maar oock geheel en al uytgeroeit is, Jerem. 7. vs. 18.

Seker aan: u onheylige Philosophens, geeft de H. Paulus een seer sleghts Testimonium, dat gy namentlijk, om geen andere redens verkeerde dingen spreeckt, als dat gy maer soeckt, daar med de Discipels van achteren haer af te trekken Act. 20. vs. 30. met recht, mocht gy Cartesiae Cocceanens, sleghts extracte van slechten en bot hoofdigen menschens genoemt werden; want in derdaad, sijt gy van geestelijken en natuurlijke misteriens, seer qualijck denkende denkbeeldens Ia u *Gedachtens*, mogen wel een ziel vol Muyse nesten genoemt werden, want gy sijt niet kloecl genoegh, om uwe kennisse van iet door iet uyt t drucken. En niet wonder? seer wel seght Salomon, dat de kennisse alderbedachtsaamheid alleen by der kloeksinnigheids wijsheid gevonden word Prov. 8. vs. 12. Maer aengaende dese uwe kenniss van God en Godheids beschryvinge, gaet uyt een regte onbedachtsaamheid, by welke geene waarheid te vinden is, gy speelt met de waarheid, di alleen uyt God is, 1 Ioh. 4. vs. 6. Wat wonder i het dan, dat al het geene wat gy van God, buyten God weet, dat dit van uwe Satans natuyr het werk is, alle waerheid in leugens te veranderen, Rom 1. vs. 2. Want van God valt niet redens begrijpelijkes, en boven dit, so sijtge soodanig onkruyt uyt wiens monde het Geloof uytgeroeyt is, maar naar dien gy lang genoegsaem in Godes Acker sou gegroeyt hebben, soo souwt gy oock uytgeroey werden, Matth. 13. vs 28. Gy hebt geen waarheyd, daarom lieght gy altijd tegens den Heere, 1 Ioh. 4. vs. 13. Niet destemin roemt gy u een mede besittinge van een conscientia, dat nie dwaald, met welk gy soo veel seggen wild, wy hebben geene sonden, 1 Joh. 1. vs. 10. En in deser

reden-

redenloosen phantastiquen, valschen inbeeldingens nietige Gedachtens, en schaduwachtige Denkbeeldigheids, waer in gy het bestaen van u geest stelt, sijt gy gelijck den Priester *Abjatan*, als hy met *Adonia*, en *Joab* tegens *Salomon* eene Conspiratioon aanvingh, 1 Reg. 1. vs. 7. Want dit is het effect niet, van een ware Godsbeeldigheid, daarom is het seker, dat het van den Satan tegens sijn Godsbeeld soo wel vernielt, als verrielt is, want by al u krachteloose schijnheyligheid, is geene Godes dirigerende H. Geestes Godsbeeldige H. Sekerheid, uyt Geloofs waarheid, en dit is den Reden van u Redens bedrog en conscientiæ dwalinge, dat gy met Job niet seggen kont, ick weet dat myn Verlosser leeft; maer een conscientia en reden, die uyt God sijn, hebben oock geen gebreck aen waerheid en sekerheid, die alleen uyt God is.

Machteloose Philosophens, waarom begrijpt u verstand en reden niet, het geene in Godes Woord soo klaar en sigbaar is, dat David noemde te sijn een Lantaren op sijne voet-paden, maer God selver betuygt, soo met sijne H. Woorde, de kracht des H. Geestis, niet altijd vergeselschapt mede gaet, dat dat selve dan oock niet kan aengenomen werden, Esaia 55. vs. 10. 11. Cap. 59. vs. 21. Matt. 18. vs. 2. Een klaer exempel van Gods waarheid siet men, dat alleen daerom ook des H. Prophetens Esaia, word ook vande naervolgers des zeer Godsaligen Hiskia aangenomen, want sy hebben haar oock alle daar naar gereguleert, Esaia 37. vs. 38. 39. Nog een klaar exempel attesteert aen dese waarheid Godes, namentlijck by de uytstortinge des H. Geestes op Pinxter-dag, daar de Discipelen met *vierige* tongen spraken, waar door de harten der Toehoorderens sijn mede ontsteken ge-

worden tot bekeringe. Wat wonder was het dat dat niet alleen Paulus voor een Engel Gods is aangenomen geworden, Gal. 4. vs. 14. Maar insgelijken, soo worden oock van de Apostelen, hare Predicatiens van Christo gedaen, van die van Samaria met groote blydschap aengenomen, Act. 8. vs. 5. 8. Verwonder u dan niet, waarom in onse Kerken so veel vruchteloose Predicatiens op de herten der Toehoorders, als krachteloos gedaan worden het is om dat de H. Geest niet mede werksaam is op de gelooflooſe menschen, die hare redelijkheid in Godsdienstigheid altijd præfereeen, daar so re præsenteert hem nu wederom het rechte *seculum Noæ, quasi redivivi* in onse Steden en Landen Marc. 16. vs. 20. Act. 4 vs. 31. En sy sijn weinig die haar nu roemen konnen, wie sijn geene konstig verdichteden fabulens naergevolgt, 2 Pet. 1 vs. 10. Niet destemin, konnen onse nieuwlichtig Theologi van een resonabele Godsdienst loochenen, dat sy niet naargevolgt sijn, den verdichteden leugens des verleydenden Geestes der Cartesianen en Spinosistens, die de Geest Godes niet geloven, om dat zy hem niet kennen. En wat wonder om aen dese Geest Godes te geloven, die een ygelijck mede deelt het sijne dat hy wil, om te konnen geloven. Dit is een *gave*, oock die selve geest te kennnen, is eene gave, want het is de H. Geest der wijsheid, door wiens aen den mensche de reden gegeven word, 1 Cor. 12. vs. 2. Gelijck ook aen de Apostels, tot welke de H. Geest expressselijk seght, gy! sult niet spreecken, maar de Geest die in u is, sal spreecken, gelijck selver oock Christus seght, ick spreek niet uyt myn selven, maer het geene myn Vader my geboden heeft. Maar aengaende dese natuurlijke reden, die gy Cartesianen

selff-

elfsten noemt te wesen,een in uwen Geest ingegre-eert Godes beelt. Dit is niet der reden, waar van en H. Geest den Autheur te sijn, gestelt word.

Het bestaan der Godsbeeldigheid in u redenen, s slegts een bedekkinge des bedroghs des Satans, vant soodanige uwe Paradijs redens heersugt, s van den Satan aan u gegeven, daarom soo strekt y haar ook alleen uyt, om het Geloofs kraght te ntkragten, en het Geloof tot haarder slaafachtige lienstbaarheid te brengen, en dit is Cartesii Anti-hristische dwalinge, en in een Cocceaan eene aste position geworden, vast stellende, dat haar-ler natuurlijken redens bose daad, een Conscien-iæ niet dwalinge genoemt word, anders weeten sy wel, dat het ware *Geloof*, tegen die *Redens*, dese waarheid souden moeten staande houden, dat nie-mant leeft,die niet sondighd, 1 Reg. 8. vs. 4. Prov. 20. vs. 12. En dat alle menschen in sonden ontfan-gen en gebooren, leugenaars waren, Ps. 51. Ps. 116.

Aengaende Do. Leenhof, die segt, dat het on-uytspreekelijk is, hoe kort en eenvoudig de waar-heid is. Maar hy spaert de waarheid in dit seggen, even soo wel als Do. vander *Waay*, die daar seght, dat men van God een bevat hebben kan. Dog het ondersoeck met redens bevat, wat God is, is te seggen, iet dat God niet en is. Het is genoegh dat den Psalmist getuycht, dat God in sijnder Groot-heid ondoorvorslelijck is, Ps. 145. vs. 11. Item, dat God in sijn onbegrijp voor des menschen ver-stand al te hoog is, Ioh. 3. vs. 12. Item, dat van Godes verstand ook niet te vertellen en valt; Maer het is ons genoegsaem simpel te weten, gelijk by den Propheet staet, dat buyten den eenigen God van der Sonne opgank tot derSonnen weder onder-

gangh maer een God is, Eſaia 45. vs. 6. En dat h
alleene oock ſelfſten van de Heydenen, uyt d
kracht en Godheid des wereltſcheppinge kan g
kent worden, Rom. 1. En nog veel meer kan ee
Chriſten Gok erkennen, uyt nog meer kragtdad
ge Godheids eygenſchappens, die ſelfſten Go
zyn, Pſ. 103. vs. 8. tot vs. 13. Pſ. 19. vs. 3. Rom.
vs. 22. Caput. 2. vs. 4. Neh. 1. vs 4. Exod. 34. v
3. Matth. 9. vs. 2. Caput. 5. vs. 45. Luc. 5. vs. 2
Jerem. 31. vs. 33. 34. Mich. 7. vs. 16. Eſaia. 4
vs. 25. 44. Trimor. 3. vs. 22. Uyt welke Do. va
der *Waay*, en alle ſijne Creaturen eene andere
God hebben moet, wiens eygenſchappens, nament
lijk, *Verſtand*, *Rêden*, en *Wille*, God ſelver nie
en zyn. Het is ons genoegſaem, dat God het onbe
gryp van een *Geeſt*, in ſijn weſentlyke beſtaan uyt
druckt, het geene wy om ſijn onſigbaareheids halver
eene *Geeſt* noemen, gelyk Chriſtus zyt, een *Geeſ*
heeft geen Vleeſch en Been, gelijck gy ſiet, dat Ick
hebbe, en God vordert daarom als een *Geeſt*, to
ſijn ſpyſe, oock geen vleeſch der Stieren, en tot ſijn
Dranck geen Bloed der Bokken, maar alleen eene
Geeſt, die hem in waarheid aan biddet, hy vordert
vaaren der lippen uyt een rijn Hert en Geeſt, Pſ. 15.
In ſumma, God in ſijn eygenſchappen en ſijne ey-
genſchappen, in God, ſelfſten God ſijnde, open-
baren haarder weſentlijker geduurſaamheids *Een-
heyd*, niet in *Drien*, onderſcheydenen, maar in *Drien*,
verſcheydenen Perſoonen, namelijck in *Vader*,
Soon, en *H. Geeſt*, de Soon is des Vaders glans
en Heerlijkheid, en ſijne Goddelijken weſens mede
te gelijck, een eeuwig Evenbeeld, uyt welcken we-
ſens des Vaders, daarom de Soone ook van eeuwig-
heid, op ene onuytvorſchelijke en geheel onbegry-
pelijke wyſe, door overſchaduwinge des *H. Geeſtes* tot
be-

beswangeringe vande H. Maget Maria, ontfangen, en uyt haren vleesch en bloed, als uyt den mensche, sonder eenige tusschen komende afbreekinge sijnes onveranderlijken Goddelijken wesens, soo is oock der wesentlijke *H. Geest*, van desen H. Vader een Soon, in een Eensaamheidts geduursaemheid, op eene onuytvorsselijke en onbegrypelijke wyse, als God uytgaende. Wat dunkt u Cartesiaanse Coccejanen, met de over een brenginge des Goddelijken Drie-enigheid, gelijk de Gods laster van u Advocaet *Doctor Bontekoe*, in sijn pasquil tegen mijn tractaat geschreven heeft in vergelijkinge, met *Drie guldens en drie stuyvers in een Ducaton.* Het is ons genoegsaem, het Goddelijke *Drie Een* te kennen, in onbegryp van *Verstand* en in onuytvorsselijkheid door *Reden.* Hoewel gy genoegsaam stanck maakt in Godes Kerck van u verstandes licht en Redens Godsbeeldigheid en *Willens* irresisteerlijkheid, gelijk *Do. Leugenhooft* segd, dat sijn *wil* ook van Godes *wil* niet kan gedwongen worden, en dit is een deel van u secrete *Misse* van het Gebed des Heeren, niet alleen te *willen* bidden, om 't vervat vande seven Perioden, maar principael, dat u *wil* soude beschaamt staan, wanneer gy bidden moest, *Heere uwe wille geschiede &c.* want u *wil* (*quasi*) is souverain in 't behoud, gelijck hy in *Adam* voor den val geweest is. Het is te verwonderen, over uwe grote assurantia, vande præferentia uwes *willens*, voor Godes *willens* uyt voerende macht. Nooit heeft een Heylige soo gesprooken, want Christus selven, als sijnde een mensch sonder sonde, heeft nooit diergelijcke van sijn *Wille* gesprooken, anders soude hy niet geseyt hebben, ô Vader niet mijn! sonder uwe *Wille* geschieden, item Christus heeft noit op sijn selfsten *willens* vryheid gesprooken, daerom segt

hy, ick spreeke van *Myn* selver niet, want de Vade
die mijn gesonden heeft, dese heeft mijn een gebo
gegeven, wat ick spreeken sal, Joh. 12. ℣. 49. 50
Item, Christus Confermeert, ick hebbe niet va
Myn selven gesproocken, als alleen het geene: wa
ick van mijn Vader gehoort hebbe, want die God
die *Myn* gesonden heeft, is alleen waarachtig
1 Ioh. 1. ℣. 28. Maer geheel Contrair spreekt g
Cartesianen, van u boose *Wil*, en *Redens* misbruyk
want gy segt altyd, *Ick* versta het so, of *Wy* verstaa
het soo, of dit gelijk, selver van God, of Engelen
anders souwe tegen gesprooken worden.

Maar eylaas! hoe raest u Cartesiaansch *Denck*
beeldigheid, als een stormende *Oosten-Wind*, op
St. Pieters Kerck, maar weet, haare vastigheid is op
een Steen-rots. Gy *Gedenkt* niet eens, waarom gy
u in desen doen nooit beter *Bedenkt*, ja gy *Gedenk*
maar, dat eene *Denk-dink* van dingen, een wesent-
lijkes *Denk-dink* zy in uwe geeste, als iet eygenes in
geschapenes, ofte meede aangeboornes, maar wee
uw *Denk-dinkgigheid*, is in haaren oorspronge uyt
en van dingens, buyten u, daarom segt het geemene
spreekwoord, *Objecta movent sensus*, uwes geeste
hebbelijkheid, of Habitus alderley *Denkbeelden*, of
Idæens der dingen op vyfderley sinnens manier te
ontfangen, is ook in eenen meer en in een anderen
minder, alles naar dien zin van een of an-
deren geeste oock mede subtielder of grooter zyn,
gelijkmen effectief uyt haren exercitio, haarder
animaliteyt of brutaliteyt sien kan, want de *Denk-*
beeldens en Idæens der dingen, sijn in eenen veel
anders, als inden anderen, of van iet dat præsent
geschiet, of van iet, dat nog geschieden sal, of van
iet, dat al geschiet is, gelijk den Apostel segt, van
voor by gaende dingen, *Gedenkt* aende voorige
dagen,

agen, Hebr. 1. ỳ. 23. van nog aanstaende dingen, egt den Psalmist, Heere leert ons onse dagen tellen Ps. 90. en der Evangelist, segt van præsente *Denkbeeldens*, sie daer het Lam Gods ontschuldigh, etc.

Nu mag ik in waarheid wel seggen, dat uwe denkinkgigheids gedaghten, van God den Schepper, en van het geschep des heelen Werelts-gebouw, een regt Chaos genoemt mag werden, van den eyndens alder Spinosistischens aanvangens, en aller ketterens in eenen Sceptischen herten te samen in een gesmolten. Maar ick sal dese eere voor my te spreeken, aan Salamon laten, van uwe Denkbeelligheid, die gy van Godt maakt, want hy seyt dat de Wyse gelijk so weynig, als een zotte gestadig *denkt*, om dat men in toekomenden dingens alles vergeet, Eccl. 2. ỳ. 6. Het is dan zeker, dat het de Heere is, die niet alleen in 's menschen geeste, alle van verre; haare *Gedaghtens* siet op klimmen, maar hy doetse ook te niet; Esaia 26. ỳ. 14. Bewys genoeg, dat de Cartesiaansche Cocceanen, een groot *Gewaay* in haaren Wind hersenen hebben, gelijck alle soodanige Wind Prophetens, die met wind en valsheid omgaan, Mich. 2. ỳ. 11. Het is te vergeefs *Gedachtens* uyt toeval, aan den geest als ietwes wesentlijck eygen te stellen; namentlijk, dat de geest des menschen selfsten sijne *Gedachten* zyn, en sijne *Gedachten* sijn Geest; wederom dat haare geest selfsten het Evenbeeld Godes, en het Evenbeelt Godes haar geest zyn, maer geheel bedriegelijk is dese positie, het werd geseyt van soodanigen aart Philosophens, waar van den *H. Geest* segt, dat sy in de suyvere Leere onvast zyn, en omgedreven worden als de baren vande Zee, Iacob 1. ỳ. 16. Ja dat zy met alderley *Waey*-winden der Leere om

gedreven worden en door menſchen valsheid ck
tot vervoeringe komen, Eſaia 4. ꝟ 14. Met re
mach ick u alderellendigſte der Philoſophens e
zyn noemen, om dat gy van *Verſtand* berooſe
door Satans *Reden* bedrog, nu meer, geene Go-
beeldige Paradys *Gedachten*, die uyt den Herr
komen, u van nieus ingeſtort worden, door God
en Jeſu Geeſt, tot Theologenswerdinge. Verkee
ſegt gy met Carteſio *Ick denke*: *daarom ben ick*,
om dat uwe *Gedaghten* quaad ſijn, daarom ſpree
gy als booſe wighten van God, die alleen goed i
als of hy het niet ware, ja ſegt immers heen, I
Denk daarom ben ick, gelijck gy zyt een *Denkdinck*
een beeld der nature; maer om dat gy in uwe
Beeſtelijken Gedaghtens, van een waare menſche
ſlegts verloochent, dit is de natuur der aldervlucht
gen *Denkbeeldigheid* der dierelijckheid, of Beeſtig
heid, dat zy tot geen grooter eynde door haar
Gedaghten gedreven worden, als tot het geene, d
niet Goddelijk is, gy doet wel, dat gy den Doo
Naam van God in der Scheppinge, geen menſch ge
noemt te willen werden, door Satans reſonabelheid
voor een *Beeſte* naam vervult heeft; Maar weet g
wel, om dat u *Gedagtens* met haren *Gedagtens*, ſo we
als *Geeſt*, met *Geeſt* verſcheelen, want hare *Gee*
is met ſoodanige eeuwigleventheid niet geſchapen
om een opſluyt plaets inden Hemel te verwachten
nog oock inde Helle niet te bewoonen. Gedenk
maar voort, gy *Denkbeelden*, dat God ſlegts oock
niet meer, als een *Gedachten* zy, maar den tyd ſal
komen, dat ſelfſten inde *Beeſten*, haare Beeſtachtige
Gedachten, van haares Scheppers kenniſſe, u ſullen
beſchaamt maken, die met de vleugels van ſugtin-
ge op vliegen ſullen tot God, u alre te beklagen, als
oorſaek gevende om haare miſbruykingen, waarom
gedenck

enkt gy niet eens, of gy het oock niet als *Beeſten* ergeeten heeft, dat alle menſcheids *Gedachten*, aar tot geen andere eyndens uytſtrekken moeten, s tot H. *Gedachtens*, en tot verheerlijkinge naar odes oogmerck, hem als vatens van ſijne oeffe-ende Barmhertigheids, en niet als vaten ſijnder effenende gerechtigheids, in den Gerichte Jeſu hriſti. Maar ick vraag u, kont gy *Heden* nu altyd *enke, ick ben?* waarom *Gedenkt* gy dan oock niet, *eden*, miſſchien ſal ick morgen niet *Denke* kon-en, *Ick ben geweeſt*, om dat ick niet meer *dencke*; aar eylaas? alle ſoodanige Nebucadneſars Brutali-ytens bloedvrienden, ſijn berooft van haarder atuurbeeldigheids enkelen *Gedachtens*, daar om ad ick u, neemt den ſpiegel van uwe verkeerde aradys onnoſelheid, en beſiet uwe *Beeſtachtige edaenten* op goed Carteſiaans, met naakte, nette, iſtincte, en wel gematureerden *Gedachtens* ont-ent van menſcheid; maar eylaas? Het afſcheynſel an uwer *Beeſtigheids* grootſten Duyſterniſſe, is ie Duyſterniſſe voor u *Verſtand*, en u *Gedachtens* in een ſeer ſlegt ligt; En niet wonder, u *Adams* onno-le Godsbeeldigheid voor den val, is nu maer ſlegs, en Lucifers Godes beeldigheids bedrog in booſ-eid. Het is te belacchen, alle deſe ſoort van den ieuwlichtenden Carteſiaanſchen Cocceanen, die o verbaſterd zyn, uyt menſcheid in *Beeſten*, dat haar nergens mede, als door een onnoſel *Ad-ctivum*, het welk menſchen en *Beeſten* te gelijk ge-even is, als *Rationale* en *Irrationale*, van den Beeſten nders niet onderſcheyden konnen. Maar hoort van minderen *Beeſten*, als meerdere afteſcheyden, erpt weg het algemeene *Adjectivum*, en ſtelt by et *Subſtantivum* nog een *Subſtantivum*, of een Beeſt y het andere Beeſt, ſoo ſouwt gy vinden beter

te

te sijn, u selver om te noemen een *Beest der Beesten.* Maar eylaas? u selven, en nog veel minder Gode kennen, kan in u *Beestachtigen Gedachtens* niet komen, en uwe Godes kennisse, mach daarom ook wel een *Ooste-wind* wetenschap genoemt werde, jae alle *Æolisten* of meede *Waay*-wind-blasers in Theologia, mogen wel *Wind-vangers* genoemt worden, Sirach 34. ℣. 2. Maar om dat gy de wegen des *Winds* niet een weet, daarom, soo kont gy nog veel minder de wegen Godes weten, en waer door hy alles doet Eph. 11. ℣. 5. het is te beklagen het groot verval van ons Christendom, maar principael der Leeraars van Godes Kerck, die by veranderinge van menschen naam, selfsten oock de Leere soeken te veranderen, het is goet dat *Paulus*, nog *Cephas* niet meer op aerden leven, anders soude den grooten naam van een *Voetiaan* in *vander Waay*, gemetamorphoseert in een *Cocceaan Æolus*, wel een interdict bekomen, om de name Jesus, voor dese twee menschen naams niet te verruylen, maar het is nu soo ver gekomen, dat een Æolist genoemt, *Do. Fl. van Giffen* hem niet schaamt te schryven, dat hy in des Heeren Professoris Coccei; (niet beyder Testamentes) schriften, sijne Ziel geheel gerust stellen kan, om dat in het vervat van dien, namentlijck *des Zaligen hoog geleerden Professoris Coccei, niet alleene suyvere regtsinnige, maar oock die op het hoogste, tot alder binnenste Godsaligheid leydende leere der waarheid zy*, en (*quasi*, als hy nog uyt groote gratia by zeyt) *in de H Schrift meede begrepen.* Maar gelijk wel met dese exceptie, dat alle het geene, wat Go daar selfs inkomt bootschappen, gelijck wel op d slyp-molen moet, of op den toets van Cartes *Redens* bevat; maer dit is niet wonder, want d *Satan* heeft u met *Redens misbruyck* betoverd, d

Gode

Godes woord geen toets daarom uytstaen wil, van u *Reden*, want gy zyt soo ver gekomen, dat het niet eens meer schynt, de moeite waart te sijn, om uw het woord van God, in uw te gehoorsamen, gy laat oock niet een oogenblik u *Gedachtens* over ijn Gebod, en Verbod komen te rusten, maar niet wonder? Gy spot met *Redens* en *Verstand* n meenige, al souwt gy, uyt den vervloekten *Acker-Adams*, eene nog veel kostelijker Peerel graven, als uyt het Paradis halen van het woord Godes, maer gaet maar voort, want den tyd van uytdeelinge van u arbeyts loon, sal komen, en dan sal de donkerheid der boom-bosschen over u, oock niet min dick genoeg wesen, als voor *Adam*, tot verberginge van Gods vreeselijke roepende stemme, *Adam* waer zyt gy? ja nog veel minder, sullen de gloeyende heuvelen en brandende bergen, met allen haren bedekkingen, u verworpenende sonder voor Gods aangesigte verbergen.

Verlaat niet op leugens van een *Domine Leuenhooft van Swoll*, gelijk hy segt in zyn tractaat van Conscientiæ niet dwalinge, namelijk, *Al dwaalt men, of dwaalt men oock ergens in, dat men hem dan aer over niet soo onmatig datelijck onstellen moet, maar er Contrar, dat men slegts tegens aan (quasi met Soldaat n Curasie) op staan moet, om nog sterker en voorsigiger te loopen, slingert in dwalinge, om dat men in lle, dat imand over komt* (namentlijk uyt Conscientiæ walinge) *Gelijk wel hem in verblyden moet, gelijk'er aat.* 1 *Thess.* 5. *vs.* 26. Ja dat nog meer is, segt hy, at dese oock alle dingen (ergo oock de Conscienie dwalinge selfsten) daer hy van spreek, ten besten ienen moet, voor alle dingen, of *Principaal in niddelmatige sakens, waar in men maar gene overuyginge, in lusten gewandelt en sijnen Geest bequam ge-*

maakt

maakt heeft, om sijn ampt en bedieninge te beter waar-nemen, ja dat men wel doen mag soodanige spel (on-bepaeldt, misschien in kaarten of dobbel-steenen of vleesch exercitiens, of vreeten en suypen, liegen bedriegen en nog meer argelijcke dingen eens bo-gerlijken wandels, om dat haer hooft geene except-by maakt) *tot tytkortinge te gebruyken, in alle ding-die met sijn temperament het beste over een komt, op het bequaamste sijnen Geest kan vrolijk maken*, waar geen paal nog regel te stellen valt, *om dat dit verande-naer tyd en plaats*. Maar segt hy daar by, dat dit ge-schieden moet *in 't geloof* (Het welk de Cartesiaan-sche *Reden* anders niet toelaat in haar Resonabel Godsdienstigheid te Heerschen) *Ja dat het geschie-den moet met dat gemeene oogmerck, dat men leeft t- Godes Heerlijkheid. En dat dese alle* (Namentlijck voo-bedachte plaisieren van alderley soorten van spelen daar de Conscientie in gedwaalt heeft) *hem alle med-moeten werken ten goeden Rom.* 8. *vs.* 28. Maar vrien-den: so den Cartesiaansch Cocceaanschen redelijk Godsdienst dese privilegie geeft, soo sal den Satan niet meer te Commanderen vinden, en dese mis-bruik van Schriftuur plaetsens bybrenginge, mag we-genoemt worden, een afgebrande en toegeschroeide Conscientiæ dwalinge eenes Theologi te sijn; He-schijnt dat *Do. Leenhof* meer vermakelijkheid in Cartesii en Spinosa Arthystischen Schriften, als in den 6. psalm van David gevonden heeft, want David over het bedenken van sijn dwalinge over zyn sonden in sijne bedde, gelijksaam oock meer Hey-lige, in tranen geswommen heeft, en wederom overluyt uytgeroepen, over sijne Conscientiæ dwalinge, Heere maakt mijn levendig, want ick ben dood? maar *Do. Leenhof* ter Contrarie gaat voort en segt Fol. 22. *Dat men selven ook niet eenigs wyffelen*

moet

oet over sijn wel of qualijk doen, ook niet twijffelen of en ook kan zalig worden, en even gelijk als of men niet ude (natuurlijck en onwedergeboren simpel uyt dens versekering) *konnen weten, of men ook wel een int Gods waar, en of men door Godes Geest niet edergeboóren waar, ja dat het oock selver onnodigh, dat men een straf leven voeren soude, waer mede en hem God slegts, als een Tyran uytbeelde, die lust ude hebben sijn handen werck te verbreecken*, Job 10. s. 3. Ia dat nog meer is, hy seght'er noch by, *it men oock dese fimelery oock niet hebben moet, als God oock geen Beloonder waar van desen alle die m soeken*, Heb. 11. vs. 6. Esa. 45. vs. 19. 1 Joh. vs 9. Ja segt hy oock *elk die moet maar naar sijn st vermogen doen*, ja dat noch meer is, *hy moet en* (gelijk voor geseyt van alderley speelen) *waer e hy maer bequaem is, om sijn Christelijken vryheid houden*; Maer eylaas! ick schrick vast meer te ggen, het ware dan, dat zyn Goddeloos Tractaet n sijn Conscientie niet dwalinge, in den openren druk, niet selver daer van nogh veel breder rak; want Fol. 21. noemt hy het *berouw en leetesen, over die sonden, eene Engelsche nieuwigheid er een Iaar tot ons van Engeland overgewaeyd, en soo veel schade gedaen heeft, gelijck oock selven de ybelse Gods-geleertheid verduystert heeft*; Maer eel beter soude hy geseyt hebben, dit geschieden sijn van den nieuwlichtende Cartesiaansche occeanery, (door een Æolist sijn principael Proector uyt Vriesland) tot ons *overgewaeyt*, om te evorderen in Gods ware Gereformeerde Kerke uyterye, oproermakinge en scheuringe; maer k laet dit over aan *geincorrumpeerde Classes*, maer og veel meer, aen een *suyvere Synode* ende *Corectcurs*, welken aanbevoolen is te waecken over

de Kudde Christi, als getrouwe Leeraers die y verwisselinge eenes Cartesiaanschen menschis naem, haer niet schamen ware Christenen te sy. Maer 't is te beklagen, dat hedendaags, gee profane Satans assurantia over al *wichtiger* onr het algemeen gevonden word, als wanneer mn met ene nieuwlichtende naem van een Coccea:, de Apocrypsche oudheid van een Cartesiaan, p Æolistisch voor Godes Woordes waerheid pr:-fereert, en van God en *sijnen Wesentlijke eyg*-*schappens*, met een veel minder respect, als vn *Adams* berooft *Verstand*, *Reden* en *Wille* des ald-Goddeloosste menschen spreekt, hoewel nog E-*gel*, nog *Mensch*, *Duyvel* in haren natuyr yet b-grypelijkes, als van den *Waayst* van *God* sijn *V*-*stand*, *Reden* en *Wille* hebben konnen, noch v-min daar van ietwes spreeken; Want dese onsi-vere WAAYISTISCHE sprekens m-nier, als een Cocceaen, dese is gelijcksaam s of hy vander *Waay* en *Leenhof* selfsten voor : Werelt-scheppinge, en uyt aarden hare selfst: lichaams vermeerderinge, en haar selfsten geest i-blasinge tot levendigwordinge, van haer ziel, f nietigen Gedaohtens in Denkbeeldigheid, ee: meede Sessie inden grooten Raed van 't *Goddel*-*ke Drie Een*, oock van alle eeuwigheid, een mee *adviserende* stemme gehad hadde. Maar mis: de *Gedachten* mogen wel naar harer uytgaande w-derkeringe, by een *Noë-Arck-raven* vergeleeck: werden, die geen rust-plaats vond, en sy si niet te vergelijken, by eene Christi *Arck* of *Ker*-*duyve*, die in 't wederkeeren het teecken van Vr-de met God in een Lauwrier-blad uytbeeldet? het is te beklagen, dat in *Cartesii* en *Spinosæ* tyden Godes openbaren Bede-huys, tot een openbare

Simons Tovenaers Coophandel plaets geworden is. Ia nen hoord nauwelijx meer van ware Kinderen Gods, welke die *weynigsten* onder den *veel* beroepen ijn, om dat zy onder haar, als een hand vol onderdrukt taruwe, seer schaars op een groot velt distelen en doornen groeyen en bloeyen moeten, en met mart van ziel Jnquisitiens, over een nieuwe modiche Antichrist, op de affnydings tijds wachten noet, wanneer sy dan, als afgescheydene in den cheure des Hemels sullen gebracht, dan in hare afescheidene *Distelen* en *Doornen* verbrand worden. Verwerpelijck is dan alle dese Cartesiaansche resoabele Godes-dienst van uwe Cocceanen, om lat ghy misgetredene sijt van het pad des Geloofs, vant uwe Redens eint-paal, souwt gy in den Afgront vinden. Het is die dagelijkse ervarentheid, at der alderwijste Mannens grootsten Redens uitporighedens onsekerheden, haaren dagelijkse genoets exercitiens, soo wel in haren resonabelen Godes, als menschens dienstighedens, (namentijck van liefde en haat, van vreede en strijd, van achen en kryten, en al diergelijke experimenis) waar bevonden word, *ratio est fallax*, de reen is vol bedrog, om dat sy nooit of selden uyt beval in haren eynde niet en geeft, en wat sy ons in anvang, alle van verre heeft laten sien, als willende geven; daarom soo is het, dat dese gemoets assiens alle of veel voordeliger, of veel nadeliger eel reysen uytvallen, of dat sy onser grootste Verelts-geluk of ongeluk promoveren of supprimeeren; Daarom is aller Cartesianens Redens misvattinge by de Cocceanen geheel vergeefs, omtrent het Geloofs-werck by Godes Volck, als Philosophens, om met sijn Wil die God dwingen kan, resonabel te stutten, segt *Leugenhooft*,

want harer redens misvattinge bewijst den P[illegible]
mist, dat zy in genen delen (naer hares Go[illegible]
irresisteerlicken WILLENS) Godes voorsier[illegible]
heid verbeteren konnen, gelijck te sien is, Ps. 7.
vs. 17. 18. 19. Want voor Cartesii redens b[illegible]
gebruyck, is de sake al te hoog, het werck a[illegible]
groot, en den Cocceansche mensch al te nietig[illegible]
en van dese Æolisten seght Salomon, dat een
zotten en *Leugenhooftisten*, van hoogen dingen[illegible]
spreecken, niet wel aenstaat, Prov. 17. vs.[illegible]
Maer het is nu soo ver, dat by u Cocceaansch[illegible]
Æolistens u redens misvattingens, hem in al[illegible]
deelen, in een vreeslijk MOMMA backes [illegible]
laet, oock selven in desen, wanneer gy uwe [illegible]
dens onbedrog, uyt Godes Woordes autentij[illegible]
heid, quansuys met sodanige over een komire[illegible]
conformeeren wilt, soo bewyset ghy, gelijk [illegible]
staet, *haarder mondes redene sijn sonder bedrog*, 1 Jo[illegible]
15. vs. 12. Item *ô hoe krachtigh syn de rechte rede*[illegible]
Job 6. vs. 12. En wanneer gy de volkomenhe[illegible]
van u redens niet dwalinge bevestigen wilt, [illegible]
segt gy gelijk den Apostel stelt, *dat wie in sijne* [illegible]
den niet en struykelt, dan een volkomen man zy,
Iacob 2. vs 2. Ia wanneer gy bewysen wilt, u[illegible]
Godes dienst vroomigheid, so bewijst gy dit u[illegible]
het seggen des Euangelistens, dat *een boos man v*[illegible]
alle niet ock niet goed seggen kan, ja ook niet ande[illegible]
als wind wetenschappen voort brengen kan, wa[illegible]
een goed mensche brengt uyt sijnen goeden schat d[illegible]
herten goed voort, en een boos man uyt een boos he[illegible]
boosheid voort, Matth. 12. vs. 35. Maer eylaa[illegible]
dese redens misvattinge is de schult van u Sata[illegible]
hoovaardye, en met uw tweeden *Adams*, so spee[illegible]
oock den Satan met deser misvattinge van rede[illegible]
den tweeden *Hypocryt*, en gelijck als in den ee[illegible]
ste

ten, laet hy oock in u, als den tweeden *Adam*, het
edrog van een geroofde en diefachtige Godes
elfſtenheid in naakt en blindheid ſien. Want gy
ent geene waarheid en leugens te gelijk ſoo ge-
nakkelijck uyt den ſchat uwes harten voortbren-
gen, als gy uyt u quaetſprekende monde wel te
elijk *kout* en *heet* makende winde, in die handen
laſen kont, hoewel ghy ſelven ſeght, *ſimul eſſe & non eſſe inpoſſibile eſt.*

Maer wat ſal ick anders ſeggen, als dat gy alleen
n *Oceano* of *mari Philoſophico Catholico* nog onge-
waſſchene *Lo-ſophi* ſijt, en daarom gene Philoſophi
eredici, en onbequaam ſijt, ſoo weynig van na-
uurlijken als over natuurlijcken miſteriis in be-
onder *ſacræ ſcripturæ ſapienter cum ſapiente*, nog
Philoſophicè cum Philoſopho eenige redens van waar-
heids ſchijn te ſpreeken, want al wat gy *Phyſicè* van
en God, in uwe Cerebello ge-IDE-eret, dit al
gaet uyt geene fundamento van eender waren eeu-
wigen ſelfſtandigen Godheids genatuurden on-
igbaarheid; ja gy wilt oock niet toe ſtaan, dat
Sacræ ſcripturæ veritas ubiquè ſibi ſit conſona in ſua armonia analogica; Ia gy ſijt oock nog, *in vera Philoſophia, in pro & contra* niet genoegſaam geexer-
ceert en in Theologia getenteert, hoe wel
Tertulianus aen u geleert heeft, *Theoſophum debere Deum ex mundi hujus opificio cognoſci, ex verbi au-tem ſui prædicationis recognoſci* Maar om dat dit
dictum met den *Athyſt* over een komt, ſo wilt gy
oock veel liever, met uwe *Sophia Enthuſiaſtica in errantium laborinto* ſterven, en gelijck als alle uwe
Confraters *intentationibus & tribulationibus* geleef-
den, met ſpot *Epithaphys* begraven te worden.
Wel? blindgeboorne, dood geleefde en levendig
geſtorvene en met ſpot begravene, gy ſegt met

 Leu-

Leugenhof van Swol absoluyt, dat, so dat *van natu den mensche geene vaste inwendige waarhedens mee bewust sijn door aangeboorentheid, dat het dan ooc* ONMOGELYK *is, dat God den mensche ooit soud konnen bekooren konnen, om dat het wel soude geschie den konnen, dat anders dese bewusthedens, of inwen dige waarhedens van menschens verlichtinge in Hey ligmakinge, valsch sijn konnen.* Maar dese manie van Godes Willens Almaghts verloocheninge, on in 's mensche hert, uyt een *niet* door sijnes H Gee stes irresisteerlijken bekeeringen te wercken, kom voort uyt het hert van een Godes onkennisse want de wil van God kent geen onmagt, die al leen past opgevallene menschens en Duyvelen door misbruyk hares vryen willens. Ia een wi van soodanige Prædicant, aangemaent sijnd haar plicht volgens haar Eed te voldoen in Kerker en Scholen, geene nieuwigheden in te voeren, en gelijk wel dit doende, na hare conscientiæ niet dwa-linge, met een assurantia seggen, *lingua juravi mentem juratam teneo*, maar ick meen, dat wanneer soodanig Kerk *juramentum in Conscientiæ foro* konde verkocht worden, dat dan de Duyvel met soodanige zielen, wel goede koopmanschap soude doen konnen.

Myn affscheid dan nemende van u *Cartesiaenschen Commissariis nimiæ sapientiæ quæ summa est stultitia*, soo segge ick nog eens, dat de grootste ongelijke gelijkenisse gemaekt, tusschen Godes en uwen Gedachtens, Verstandes, Redens en Willens by geenen grooten Philosophos, maar by slechten *Physicunculos*, als eene openbare leugens in alle deelen gevonden word. Het is seker, dat soodanige Prædikers, op Prædick-stoelens, slegts afgedropen droppels sijn, in eene stort-regen van

onwetende Sottens, op het Kerck-dack gevallen, van welcke wel mach geseght werden, *hi carent gratiæ divinæ assistentia.* Ick sal in dit Tractaet breet genoeghsaem extenderen, hoe dat het Centrum van uws verstandes duysternisse in duysternisse, na Jesu Christi uytsprake waarachtigh is, op welckers byblijvende geduyrsaamheyt van Satans aldereerste Paradijs aanradinge tot Gods verloocheninge, in openbaarder Satans beeldigheyt, noch onbedriegelijck rustende is; En wat wonder is het, waarom ghy u, uyt den alleen Ware woorde Godes, oock niet wilt bestraffen laten, op dat ghy gesont worde, Titum 1. v. 3. Alle uwe beste ghedachten van Godt en u ziel, dat zy maar in een gedachten en denckbeeldigheyt bestaan, dese komen alle voort van eender eeuwigen duysternisses verstandes ledigheyt, die het best te vergelijcken is, by een met wind-lucht aangerolde Blase, welke, hoewel zy met een stercken handt van de aarde, tot onder de wolken, gelijck wel niet door daar heen, noch veel min tot geheel in des Hemels licht, (waar in Godt selver in sijn grootstes verstandes onsightbaarheyt woont,) niet en kan op-gekaastbalt worden, en dan met gelijckwichtige swaarte weder neder-vallende, wel op de superfitie van de aarde, daarom oock noch niet tot in den diepsten Center hares afgrondes nederdalen kan, daarom sijt ghy een soorte resonabeler Kerck-bedienders, beter te noemen Huyrlingens tot Antichristendoms Rijcks-bevorderinge, want in uwen ingewande van u gedachtens en ziele niet min, dan den Goddeloosen Koninck *Joram* verworven en met eene ongeneesselijcke sieckte geslagen zijt, 2 Chron. 21, v. 18. Maar oock wegens (Cartesianisch Cocceanischen) grooten hoogh-

moets, met eene inwendige verborgene ongeneeselijke plage Antiochii van God getroffen zij, 2 Machobeorum 9. v. 5. 6, 7. En eer dat ghy oo van dit Antichristische Konincks-zeer wilt genesen worden, soo loopt ghy veel liever resonabl selffsten tot den Duyvel, als door het Geloof aa Jesum tot Godt, ja liever tot die (Heydensche Waar-seggers, en tot die (Spinosistische) Tov naars; ja liever tot die (Cartesiaansch Godt-b sweerende en Antichristische) zegen spreekers Levit 19. ℣. 26. 33. Capit. 20. ℣. 6. Esia. 8. ℣. 1 En dit is het vermaledyde teeken, dat gy nog va uwe eerste geboorte af, aan u steenrotsig voo hoofd draagd, als meede leedens van eenen D Alba, door welks bloed vergietinge, de waare ger formeerde Kerke van alle superstitie heeft moete gereinigd worden. Hoort alle gy met waansinnig heid geslagene Cartesianen aan 't verstand, alle g dolle geplaagde, met u redens misbruick aan u her te, ja geplaaghde van de voet-soole aan, tot he hoofd, ja ghy besochte met ongeneesselijcke pla gens, ja noch met alle meer Plagers die in d Boeck der Wette noch niet geschreven zijn, so lange tot dat de uytdeelinge noch niet sal geschie zijn, Genes. 28. ℣. 27. Cap. 35. ℣. 16. Cap. 21 ℣. 34. 59. Daarom soo lange ghy Cartesianen di den Baal na honken, soo gaat quijnen, soo is he oock een seecker teecken, dat dese uwe grootst lijf-smerte om te genesen, Godt uyt der aarde no geen kruyt heeft wasschen laten, Sirach. 38. ℣. 4. 7 Ja voor uwe pestelentiale geswellen, is van God, u noch geen vygen plaaster geordonneert, 1 Regum. 2. ℣ 20. 7. Want ghy loopt van Godes beyder Testamentes zaligheyts middelen, tot een loos schrift van Ketters, ghy schaamt u geenes Men-
scher

:hen naam te dragen, daar geen zaligheyt in en
:, maar wel Christi naam die de zaligheydt self-
ten is.
Maar ey lieven! wat sal het u dan helpen, dat
hy soo een verre reyse naar Egipten doet, om al-
aar de Wateren *Siphor* te drincken, of naer As-
yrien, de Wateren *Phrat*, Jerem. 8. ℣. 19. Weet
hy dan niet, onaangesien, dat tot *Aujana en Phur-
bar*, tot Damasco noch veel-maal betere Wate-
en waren, als geene in geheel Israël, dat daarom
elijckewel den Melaatschen Naman, daar inne
iet konde genesen worden, 2 Reg. 5. ℣. 12. 14.
Vant ghy Cocceanens doet met de Cartesianens
nsgelijcks, als alle het Goddeloose Volck en Toe-
oorders van den spreeckende Herodes, want gy
oept luydtkeels uyt, dat Cartesius het grootste
Verelts-licht, naar der Apostelens tijdens ook ee-
ie stemme Godes en geenes Menschens is: Maar
veet ghy wel, dat den Cartesiaanschen Spinosa
of Spinosistische Cartesiaan, nu oock al lang
niet alleen sijne Geest gegeven, maar ook gelijck
Herodes al langh van den wormen op-gevreten is,
Act. 12, ℣. 13. En met reght, mach ook op u van
Godt verstand-beroofden Nebucadnesars, niet al-
leen geseght worden, met blindtheyt, kranckfin-
nigheyt, en met hertens dulligheydt geplaaght te
zijn: Deut. 28, ℣. 28. 29. 34. Ik vraag u dan, wat
wonder het sijn soude, dat ick u Cartesiaensche
beestachtige sieckten, oock noemde te sijn, eene
reghte *Licantrophia Cartesiana*, en soude seecker
eeuwiglijk zalig wesen, so gy ook van Godes gena-
de met Nebucadnezar, maar uwe (nieuwe) Men-
sche verstand weder bekomen mochte. Daniel. 4.
℣. 29. 31. En niet langer by Godes Woorde, op
den klaren middagh, gelijck een blinden in don-

ker tasten, en niet langer onsinnigh sijn van h
geene, dat de ogen hebben sien moeten, Deut.
Het was goedt, dat ghy Cartesianen van Go
begenadight waart, met Mosis Egyptische wete-
schappen, soo soudet ghy oock door uwe kenn-
se eender natuyrlijcken wetenschaps, het bitte
water, ook soet maecken konnen, Exod. 15. ỷ. 2.
Ja soo ghy Elisa kennisse had, soo soudet gy o
in de pot het Coloquinte bitter, soet maken, en h
boose en ongesonde water gesont maken, 2 Reg.
ỷ. 21. Cap. 4. ỷ. 41. Maar nu zijt gy boos en o
nut tot alle goede, ende de vloek van de Wet
Mosis, ghy sult den doodt sterven, Gen. 2. ỷ. 1
Levit. 26. ỷ. 16. Die blijft over u rusten, en g
lijk Moses al het eerste maal gheleden, twee du
sent vier hondert en ettelijde veele Jaren, s
wordt hy ook weder het tweede keer van Paulo g
repeteert, seggende, dat de dood de betalinge va
de sonde wesen soude, wanneer den Mensch G
des Geboden soude overtreden hebben, 1 Rom.
ỷ. 12. Cap. 6. ỷ. 23. Ja het grijpt heden nog stan
by Godt, dat wy Gods Gebodt overtreedt, de
Heere sijnen Godt niet en dient, niet aleer sijn
der hertens-lust en vreden, die doch alles over
vloedigh gehadt heeft, dat ook over dese kome
sal, alderley vloeck der vervolginge, tot dat h
uytgedelght sal worden, ja Godt selver wordt so
danigen doodelijken pijlens aanhangh haeren lich
aams met swakheyt, met heete koortsen, me
borst-drooghten, en veneneuse lught-slaeghen
Deut. 28. ỷ. 21, 22. Levit. 26. ỷ. 16. Maar vee
betets hoop ik, dat gy, als vele door het Geloof de
Heyligen seggen mooght, met een mond en hert
der minste Menschelijkheyt, ICK, ICK, GE
LOOVE; Daarom soo spreek ICK. 2 Cor. 4
ỷ. 13

. 13. Ja dat ook noch onder u veelen door 't Ge-
ove, de genade der bekeeringe sijnen voortgangh
inden sal; en dat Godt oock noch eenmaal u
roodt en water zegenen sal, en alle uwe kranck-
edens van u af-wenden, en u laten oud worden,
Exod. 33. ℣. 25, 26.

Vaart wel.

JOH. FRED. HELVETIUS. M. D.

AAN-

AANSPRAACK

Aen die Iesu Godlievende Philosophen.

ALle Gy? door Iesu eeuwigen Godhei Geest in 't Geloofs waarheid bevesti de, onwankelbaar in bewaerde, en on afwijkigh daar in geleydetde. Ia al Gy? die vande mede Erffenisse Chri Ontfangers zyt en blijft, en der gantsche Godd lijke natuyr mede deelachtig geworden sijt, Eph. vs. 4. 2 Cor. 1. vs. 22.

Onse Godes Jesu bevel verplicht u tot gehoo saamheid, om waecksaam en nuchteren te sijn daar mede u Theologische waarheid in u uit Go vande Philosophsche leugens uyt den Satan, ni voor een tijd lang mogte besprongen, en u her tot sijnes Geestes ontbeeringe beseten worden.

Laet alle uwe ingespande ziel-krachten nu alderscherpste en spitzeste geslepenste Geloof wapen sijn, waar mede u der wedergebarende Gee Godes vernieuwender menscheids Verstand, R den, en Willen gewapent heeft; nu altijd als g

al la

llarmeert gereet ſtaen, daar mede gy inder eer-
te batalie Chriſti Philoſopſche Kerck-vyandens,
f mochte ſtutten, of inde vlucht ſlaen of gevan-
en met u weg voeren, of geheel dooden; want
en Spinoſiſtiſchen Athyſt in Carteſii Antichri-
tendom, is als een welgewapende SCHEF over
atans Rijx Armade uyt veelder vremden Auxi-
are Troupens veeler ſoortens van booſen Ket-
ers verſamelet, en nu alree in marſch, ſijn Win-
er Quartier in 't hert van onſe Gereformeerde
erck te nemen.

Daarom ſo ſtaat onder Jeſu banier vaſt in 't Ge-
oof, beſwijkt niet in de Hoope, wijkt niet in te-
en ſtrijd, laet u Gods beloften al genoegſaem
jn, dat hy alle ſijne vyandens met den ſweerde
jnes mondes hem onderwerpen en dooden zal.
Veet! dat heden de Apoſtoliſche Prophoſia ha-
en aanvangh bekoomen zal, om alles te vervol-
en; namentlijck, dat ſoodanige menſchen koo-
en zouden, die de liefde tot de waarheid niet
nnemen ſouden, dat zy ZALIG worden ſouden,
n dit tot ten tydens der komſte des Antichriſti,
ie vol allerley bedrog en ongerechtigheid, is in
en geenen die *verlooren gaen*, 1 Theſſ. 2. vs. 10.

De redens hier van exprimeert den Apoſtel nog
orders, en ſegt dat dit geſchiet dat de H. Geeſt
 den menſche herte niet uyt gegoten is, en
at daarom onder haar ſoo weynig liefde gevon-
en word, Rom. 5. vs. 5. Soo heeft oock mede
e Euangeliſche Propheſie haar eynden bekoo-
en, namentlijck dat ſoo haeſt de overtredinge
an Godes Heyliger Wet de overhand nemen
oude, dat dan de liefde oock verkouwen zoude,
Matth. 24. vs. 12. Ia vorders ſegt den Apoſtel,
dtdit in den laetſten der dagen geſchieden ſoude,
dat

dat oock ſoodanige menſchen ſouden gevond
werden, die de Vromen niet lief hebben zoude,
2 Thim. 3. vs. 3.

En boven deſe vervullinge alles, ſoo komt n
ſelfſten der Perſoonelijcke mont der Waarhe
Chriſtus Ieſus de Liefhebber der zielens, Sap. 1
vs. 27. En conformeert dit ront uit, ſeggende: I
kenne u lieden, dat gy de liefde niet in u en hee
Joh. 5. vs. 24. In waarheid mag men wel ſegge
dat in 't beſonder ſoodanig volkomender liefde
drift, welke die vreeſe uyrdrijft by weynige g
vonden word, 1 Ioh. 4. vs. 8. Ia daar word
oock ſelven heden daags midden in Godes uytte
lijken Kerck ſeer weinigh ſoodanige liefhebbe
gevonden, die het booſe haten, Pſ. 97. vs. 1
En ſchijnt dat onſer Theologia Reformata door
Carteſiaanſche Philoſophia ſoo ſchoon uytgeba
nen is, dat deſe menſchen liefde die genoen
word eene gave Godes te zyn, 2 Cor. 13. vs. 1
Dat deſe Godes liefde die oock eene eeuwig
liefde is, waar mede God ſijne Kinders eerſt li
gehad heeft, 1 Joh 4. vs. 8. geheel en al in ee
Satans haat gemetamorphoſeert is, want me
ſiet, dat die meeſte oeffeninge van Godes dienſt
gen Kerck-plichtens, welke alleen het innerli
ken deel van den waren Heyligheid der nieuwe
menſcheid is, gelijkſaem kwynende gaat ae
een uytteeringe. Want onſe Geloofs Gods dien
ſten deſe zin, met den reſonabelen Ioodſch Ca
teſiaanſchen Gods-dienſtens, ſoo zeer gecon
fundeert, dat het niet geloofelijck en is, dat all
ſoodaniges Godes-dienſtens vleeſch-driftens, a
van ons uytgaende, ledig tot ons ſelfſten wede
keeren ſullen, want deſen ſijn ſoo wel van Go
abſoluytelijk verdoemelijck, als ſelfſtens in 't wa

e Christendom verwerpelijk. Want alle sooda-
ig uyterlijkOngodsdienstig Godes dienstes kragt,
n krachtloosheid resonabel uytgevonden, dese
erloochenet openbaar sijn inwendigh zielloofes
vesentlijk bestaan, uyt Godes en Iesu Geest in 't
ert gewrocht. En dit is een eigensinnigh Godes-
ienst, die niet alleen en soekt den menschen self-
ten, maer ook God alle flatterende te bedriegen,
elijk als of hy konde ook andere menschens en
God over sijn wreventlijke en alderboos-aardigste
nisdadens in overvloedigheid versoenen, ja dat
y ook met een soorte van soodanige goede wer-
ens, onaengesien dese niet uyt het alderheyligste
Geloove voortkomen, en met sijnder booshe-
ens groote, ook geen schaduwe van gelijk hebben,
an nog eene volkomene afrekeninge van betalin-
e soude doen, ja met soodanige goede schijn-
verkers, die om haarders vleescheids natuyr, nog
veel min by God in consideratie komen konnen,
vegens haarder minderheid van proportie, tegens
lie so veel meerdere Godes oneyndigheids gram-
chaps gestelder proportioon. Want soodanigh
Godes groot groot geëgaliseert, met soo een
nenscheids kleyn kleyn, dit laet al genoegsaem
ien, hoe kleyn God in den Cartesiaanschen men-
che, en hoe groot de Cocceaensche mensch in
God hem selver, in een tweden Adam in't Paradijs
nu den tweeden maal oock afbeeldet, en hem
an den eersten val, gelijk met omhalsinge nog vast
houd.

Maar het is de natuyr deser aart natuurlijker
aartscher en duyvelscher menscheid, Iacob 3. vs.
15. dat alle wat zy (met haar verstandes en 'redens
duystere lichten) niet verstaet, lasteret en het gee-
ne sy als een onredelijk Dier verstaet, en wee

daa

daar in verderft sy haer, Iude vs. 10. Maar het,
dat soodanige, om dat zy in haren vleesche ge
geest en hebben, Jude 19. hy met kracht van rec
en redens, Job 6. v. 25. sleghts genoemt worde,
in Godes ooghen bevleckte vlees-sacken te zij,
Jude v. 23. Daarom soo lange desen in Adam b
roofdens van Gods-beeldigheyts, Jacob. 3. v.
Genes. 2. de H. Geest oock niet weder een se
rijckelijcke genaden en wijsheydt geeft, Jacob.
v. 6. so sullen zy wel alle tijdt soodanige vleessch-
lijcke Koopluyden blijven, die met *Godes ghena*
een boosen handel drijven, Jud. 4. Jae zy sull
sonder eene ware en extraordinaire voor-af-gae-
de genade gavens kracht des H. weder-gebarend
Geestes van haaren Geest in haren onherbooren
verstandes en redens-lichte van Christo eene du
sternisse in duysternisse genoemt word, Matt. 2
dan oock der Satan sijnder duysternisse ziel-b
driegelijckens warens verkoopen, gelijck hy oc
onfeylbaar, maar principael aan sodanige The
logantens verkoopt die uyt hasart van haar Chr
stendom, haar in eene nieuwe met oudt Heyde
dom gekroonde Philosophiam instorten; Ma
Vrienden, alle wijsheydt die van den Hemel ni
en komt, is sonder alle authoriteyt by Godts F
Philosophen, daarom uyt gebreck van eene vo
komen geoeffende patientia, ende oock soodan
ge wijsheyt, welcke voort komt uyt 't Gheloo
soodanige moeten van Godt gebeden worden d
elck een *eenvoudigh* geeft, en aan niemant voo
werpt, Jacob. 1. v 4 5. hoewel dat dit niet d
pligt is van mijn Medicijnse faculteyt, als Petrus e
Paulus, gelijk Theologus, een Prædicatie uit Joël
zielens te bekooren, maar het is mijn particuli
re last, als een uyt genade bekoorde, oock mijn
Broe

Broederen door eene kennisse van God en na-
tuyr tot de Practijk der Godzaligheid een vaste
weg te wysen, hier toe dwingt my dese gloria,
dat den Apostel segt, dat door wien een Sondaer
bekoort word, dat dese bekoorde dan door den
Bekoorder van den dood is verlost geworden,
Jacob 5. vs. 20. Maar eer ick voort gae, dit groo-
te werck aen te vaerden, soo mag ick ook wel als
ELIHU eertijts seide, seggen de *inblasinge* des Al-
machtigen die maeke my *verstandig*, Iob 32. vs. 28.
Caput. 35. vs. 10. 11. Want het is soo, dat dese
Godes ingeblasene weer uytstroominge van een
oneyndige lichte strael op eens eyndigenden men-
schens Verstandes aangeboorener duysternisse,
geeft niet alleen van natuurlijken Creaturens on-
vaste redens eene vaste bevattinge, maar geeft ook
te gelijk, als van een en den selven Geest ingestort
van des menschens geest Geloofs versekeringe tot
zaligheid, en tot veelder oneyndigen dingens
verstandigwordinge, eene vaste kennisse tot practi-
cale ondersoekinge te komen.

Wat aangaet myn voornemen, soo soeke ick
geene Rechtveerdiginge, in manier van harde be-
straffingens van een soorte van swakke Broeders,
want myn eygene swakheden toonen myn self-
stens verdoemelijkheid, het ware dan, dat de toeey-
geninge van Christi rechtveerdigheid, my weder-
om vry sprack, want ick vinde dagelijx, dat myn
stondelijks boos doen en goed laten myn aankla-
gers genoegsaem sijn, en hare interdictie seer au-
tentick dat ick den eersten steen niet opheffen
mag, als imand, die geen sonden had op een
Sondaer te werpen. Niemant dan die gesont in
Leer en Leven is, die nemen, dit myn debat tus-
schen my en de openbaren Godslasterlijken Athy-

ſten, ſlegts maar voor eene werelds mode en r-
dinare ſimpel twiſtgierig Broeder-paſquil op, ls
of ick onder deſen ſchyn van yver voor de wa-
heid, ook ſoude voor hebben, eene nieuwe Lee,
buyten die ware met bloed gewaſſene en geſuyv-
de Gereformeerde Kercke, in Kerck en Polie
muyterye en oproermakinge wilde invoeren, tt
wat eynde ick alle uwe Broeders van myne Orth-
doxia, tot myne Examinatores, en om van ae
myne fautens aenwyſingens, of in ſwakhei,
of in buytenſporigen yver beg en oock mede t
regtmatige Correctores verkieſt.

Wat aengaet myne Philoſophia Theologica, s
niet jonger dan Godes Woort oud is, daarc
heeftze myn op een vrye voet geſtelt exempt
ſijn van allen Carteſiaanſchen en Spinoſiſtiſch
School-regulens, want principaal heeft my my
Medicijnſe faculteyt, ſoo wel uyt veel jariger n-
tuurlijker Creaturens kracht en Godheid do
onderſoeck en uytvindinge, om van haar te Phil-
ſopheren, tot een Naturaliſtam gepromoveert
Maar aengaende God ſelfſten, (die ſoo vreeſeli
als ſchrikkelijk is,) heeft my nog Theologia nog
Philoſophia ooit geleert, tot een Objectum Phil
ſophicum te misbruyken, ſo is dan niet der Cre
tor alleen ondoorvorſſchelijk door verſtand, die i
niet hebben kan van ſijn onſigbaarheids en groo
heids ombevat, met een van myn vyf zinnen, maa
in tegendeel, van der Creatura naar aart haarde
verſcheydenheid en onderſcheidenheid eygene
aart, ende oock naer elks eygenen verſcheydene
en onderſcheydenen rijckx aart, als Animaliens
Vegedabiliens, Mineralens en Aſtralens te Phi
loſopheren, heeft myn den Schepper ſoo vee
vryheid belooft, als hy my verlichtinge daar va

toe

tegeseyt heeft. Het Christendom dan seer be-
dogen door een Philosophia Cartesiana, heeft re-
den, haar over haar ziel bedriegelijk valschen
rijkdom te beklagen, welks vergrooteringe he-
dendaags by veele Christ-genaamden, kostelijke
presentens genoemt worden, welke in Spinosæ en
Cartesii beyder Testamentens naer haar dode, tot
eene soodanige speculative Godes kennisse te koo-
pen is, welke verloochenet den waren God. Hier
van geven die openbaarste blyken, van veelder uit-
gestorte tranens der mede Ledematens van Chri-
sti Iesu seer beangtigste Kruys-kerke uytgeberst,
door eene nieuwe modige Antichristische Inquisi-
tions tyrannie, die niet alleene onverdeelt in
veel verdeelden schuyl-plaetsen, sleghts maar kir-
ren als een Swaen en piepen als een jonge Duyve,
om maar brokken van het Bethelemitische brood
te mogen genieten, om hare hongerige zielen te
voeden, maar veel meer roepen zy met een *Petri*
wergalmmenden stem uyt de lucht, *Heere helpt
ons wy vergaen?* Merckt dan op de tijd alle God-
zalige Philosophens, tot wat eynde heden den An-
tichrist, sijne tyrannike Oorloghs *Gedachten*, met
sijnder sinisterlijken inquisitioons force, al lange
te vooren, door een Cartesiaansche Philosophia, tot
corruptie van onser Theologia, heeft laten berey-
den, om des te gemakkelijker, met sijn swaard het
onoverwinnelijke Rijke te konnen bestrijden;
waer desen *Pseudo Petrus*, of valschen Sleutel-be-
waarder beyder Testamentes opgeslootener Za-
ligmakender Pharizeschen kennisse; ja deser mag
wel een ongetrouw Thresorier van Christi opge-
slootenen Cruyces Schat-kiste te sijn, genoemt
worden, om dat hy, dit ware Cruys Christi, met
den waren God Christo selfsten gesoght heeft,

allen met Christo gekruysten volken af te steel[en];
Maar in desen laet hy sien, dat hy nog uyt Ada[m]s
eerste val, oock soo wel sijn eerste memoria, s[ijn]
verstand verlooren houd, van Godes gedane Z[a]-
ligmakende beloofdens in der Vrouwe Zade.

Wel aen dan, alle gy met Jesu gekruycigh[de]
Navolgers, als uws onvergelijkigen voorgaend[en]
Meesters op Golgatha, laet de getrouwheid de[s]
Geloofs onafwijkbaarheid, het ware merck-tek[en]
voor u voorhooft wesen. Op dat, wanneer gy [al]
in desen tijd met Jesu, op een hoogen berghs-to[p]
souwt opgeklommen sijn, dat gy gelijkewel o[ok]
op Satans bevel, in Iesu navolginge, u ook niet va[n]
boven nederstorten willet; Weet wel, dat ee[n]
geallarmeerde Cruys-vyand van Iesu Kerk-lede[n]
als een groote wederpartye, al op u aengaende[n]
marsch is, want sijner *Cains* vergramde herts Ph-
siognomiæ stuursheid, laat hy algenoegsaem bl[ijk]
tegen Christi Catholique Kerck sien.

Om haar met sinisterlijkheid eender veler Du-
velens uytgestudeerden nieuwen inquisitioon-p[la]-
gens te cruellis eeren, maar gy wel gecontende[er]-
de nu geancurageert door Christi Geest, gy we[et]
wel met Paulo, al te vooren, *veel* te moeten leyd[en]
van het Antichristische moort-sweert; maar h[et]
is u troostelijk, dat gy niet mede te gelijk v[an]
Christi Cruys-doode, die uws levens aanvang [is],
soo wel van den Hemel, als vande aarde sleg[ts]
u affscheyd neemt, en uw selven als dieven
moetwilligh van uw eeuwig gelukzaligheid b[e]-
steelt. Gelukkig sijt gy, versekerde des Geest[s]
met Iesu Christi Geest dat gy nooit meer nade-
ken hebben souwt, van 't geene gy al in u voorl[e]-
den geleden heeft; Boven dit, soo kan voor u o[ok]
nooit geene respectuoesere bedieninge wesen, [s]

n 't lyden geweest te sijn , een in Christo Jesu
nede gecannoniseerde Kruys-heer. Daarom sijt
nooit curieus alle gy besprongene zielen van An-
ichristische Cruys-plagers , om 't Cruys Iesu
Christi wil, opgemaakt door Satans eerste moort-
ist,en in't Paradijs geinventeert ; vraagt niet na de
uytkomste van der tijds lengte, soodaniger ten-
ationis uytkomste, gy weet wel, dat aen *Paulo*
gesegt is, om des naam Iesu wil veel te moeten
lyden , het is oock boven dit, aan het ware
Christendom eene ongeoorlogde questie , want
gy weeten te vooren wel, dat wie met Christo
Jesu leven wil, dat die oock eerst met Christo
Jesu sterven moet, want wat is dog de lengte van
s menschen levens tijd slegts meer, als eene seer
korte geduursaemheid, in welcke men door sij-
nen wandel Gode verheerlicken moet. Boven
dit, soo is het ook soo weinig nodig als geoorlost,
om soo aenstonts in 't begin van Godes eerst aan-
gevangene proef-werkens, de sekerheid te willen
ondersoeken, hoe kort of lang juyst het eynde,
of den uytgang van Godes oogmerck, of der doot
ofte tot des levens behoud sal wesen, het is ge-
noegsaem in kintsheid met woorden gebeden te
hebben, dat men in sijn ouderdom in Geest en in
Waarheid gebeden heeft , *Heere uwe wille geschie-
le*, &c. Ia nog eens boven dit, soo komt oock
soodaniger tijds-rekeninge uytkomste van Gods
besluyt, voor den tijd geenen mensche toe, om dat
het alleen een voorbehoud sijnes voorwetens bly-
ven moet. Want voor den tijd, moet elck Chri-
sten naer de mate der wederhoudende genade sij-
ner wel beproefden Geloofs sterkte vast staen , als
met sijn vast gespijkert Iesus , met sijn voeten,
aen 't vervloekte Cruys-hout, want al voor den

Sonnen ondergang, sal hy nog met Iesu afgeno...en worden. Het is beter, dat een swak Christen ...o-danig voorweten, voor het eynde van sijn leyen om des alleen Zaligmakende namens Iesu ..., slegts overgeve aen sodanige boosefte gekruys...de Boosdoenders, die van een wereltschen Rech..r, de Iustitia selfsten te voldoen, ter doot verwe..n worden, want aen dese word het eynde hares d...-des, voor de uytkomste in ordre en manier bek..t gemaeckt, en de lengte en korte des doodes cru-liteyt voorgelesen, waar mede hy den Gerecht...f eens Geregtens of ongeregtens Rechters voldo...; Want het is voor sodanige neus-wijse Tyd-gelo-vigen, een werck van de beheersinge hares bo...s willens, den willen Godes niet te willen voldo..., gelijk wy sien, dat dese voorwetenheid uyt ...e pylen van een Cartesiaans Cocceaans Versta..., Reden en Willen *per fors* mogelijk te sijn, gec...-firmeert word; maar alle dese steene Muur-b...-kers met haar yseren voorhooft, bestiert naar h...e aangebooren boosen wil, die wil niet Godes w..., gelijk dit conformeert Do. *Leugenhooft* van Zw... Maer het is den tijd, in welken de waarheid v... Gods geleertheid op Philosophisch gesupprime... word, want het is seker, dat de liefdeloosheid ...-gens God en mensche der nieuwen modisc... Schrift-geleerdens en Pharizeesche Sectens, ... Cartesiaensche Broederschap is, welke altijd, m... een soo wel Geloofloſe als trouweloose Jude Isc-rioths Iesu verraderischen montkussinge verg-selschapt gaet, om dat haar valsche Gods-dien... Iesu ware Godheids liefde in bedriegelijke me...-schen liefdens oeffeninge expliceert; en op de... manier schavotteeren de Cartesiaansche Cocce...-nens, op haren *Tovenaers* monde Iesu Godhei...

nteerende lippens, en door haer schijn-geleerden
Comediantens tongens met fabulachtige welspre-
entheid gelardeert, en soo wel met een Poëtens
xacter als veeler ydeler discoursens leugens vol-
eid. Ick magh wel seggen, Schriftgeleerdens
n Pharizeens, by Christo Iesu in slechten aensien
net haarder ziel verdoemelijke Gerechtigheid,
Matt. 5. vs. 20. Ia een heele nieuwe soort van
Pharizeens, niet Euangelisch als *Paulus* waar, ook
niet soodaniger soort, die al te veel werck in su-
perstitieusheid in 't onderhouden van de H. Wet
Godes, in hares levens precijsheid uytdruckte;
naar onse Cartesiaanse Cocceanen sijn een derde
oort van Pharizeens, die geendeels participeeren
net beyde de voorgaende soorten, want dese
xtolleeren geenes weegs de H. Wet Godes al te
hoog, maar veel meer smyten sy haar neer al te
aag, om haer niet alleen geheel onnut te maken,
ot den eysch eens ware Gods-dienst, maar oock
elven uyt den hertens der Gelovigen haare onder-
houdinge (naer de mate der gegevene krachtens,)
geheel en alle uyt te bannen, om alsoo sleghts
le menschen wys te maken, een sorgloos en gerust
even, dat niet uyt de Wet Godes is, maar uyt
een Conscientiæ dictatie, waar in sy seggen, dat
geene dwaling is, ende doen na een *Wille*, die God
selver niet dwingen kan. Het is dan zeker, de
natuyr van Jesus liefde, dat sy van des sondaars
conscientia niet uyt de Wet, maar uyt de con-
scientia des Euangelii, tot sijne schuld-betalinge
van straffens der sonde afneemt, en daar door
schenkt hy hem vryheid tot rechtveerdigheid voor
God, door sijner eygenen gerechtigheids toere-
keninge, uyt dese kan den Sondaar sien, dat de
barmhertigheid van Godes onveranderlijkheid ee-

ne waagschael is, waar van hem Iesu overwicht e liefde van Gode toegewogen word. Iesu liefde- genoot is een wonderbare Aelmoes, welk Hy a eene Bedelaer voor sijn Deur, om haest rijcke worden, mede deelt; Gelukkig sijn alle ziele, die met een soodanige onoplossige of onverbreeckge knopens knoopinges draede, aen Iesu liefde v gemaekt sijn. Desen is Christi Iesu met s veel bitterheid geconfondeerde Cruys-liefdens ge- voelen, een algenoegsaem vast bewys, dat Ch- stus in den armen Sondaar, en den armen Sonda in Christo is; maar eer dat Christus hem met s wyt en lang, aen de stamme des Cruyces uytgeru- te armens, in sijn hert stellen wil, soo maekt hem door sijne H. Geest eene voorgaende suyv- ringe van sondens, tot eene genoegsame ruymt, want soo haest nu Iesus soo daer in staet, so loo het hert al over van uytvloeyinge vande liefde I- sus; Want nu kan de verliefde ziele in Jesu, Jesu nooit missen, daarom geschiet het veel reyser dat wanneer Jesus een weynig tijts te lang weg g gaen is, soo kwijnt sijn Geest, sijne ziele is afg mat, sijn lichaam uytgedroogt, en dit is de pra peratie, tot het graf, want de hoopeloosheh snyt haar de liefdens exercitiens, met Iesu voo maels gedreven, nu haest geheel af. Maar d meermael geschiet sijnde, ondersteunt hem d Geest nog wat, met een overblijfsel van vertroo stinge, of Jesus nog haest mochte wederkomen want voormaels, haer Geest meer in duysternis wandelede, door het weg gaen van deser Sonn der Gerechtigheid, so heeft hy in 't weg gaen ae hem, als eenen kwynende Geest oock nooit so veele bedroeftheid agter gelaten, of hy heeft oo in 't wederkomen, soo veel meer vreughde med

gebrag

ebraght, en in soodanige verwisselinge, siet dan
e Ziele, hoe dat eene diepte aande andere komt
e hant toe te reyken, want nu in dese weder-
omste Jesu, so is, dat de werkdadige aanvanck
an Christi schoonheids verwonderens waardige
olmaaktheid in liefde, tot hemwaarts vint, want
an deser liefdens grooten grootheid, soo vindet
em, geene grootere noch volmaaktere woordes
ytsprake, als wanneer de uytsprake vande Geest,
s stom, dan geene woordens daar vande spreuken
yt spreken kan. Want die inde Ziel eerst ver-
efde Iesus, heeft de sterkte sijner liefdens passiens
ooit sterker uytdrukken konnen, als dat hy voor
aar een onverdragelijke last des toorns Godes
egen hare grote sonden gedragen, en in haren
aam by sijnen Vader, met sijn Vader een contract
an eens eeuwigen vredens geduursaamheid aange-
aan heeft.

Maar het is niet wonder, dat een Geest in Iesu
veg gaan hopeloos leeft, tot sijn wederkomste
ijnes afgewekenen Geestes, want dit is de ware
atuyr alder kleyngelovigheid, dat wanneer sy,
aer omtrent der sigtbare creatuyrs misbruyk ver-
ondigd heeft in eender meerder mate van liefdens
ligte, als in oeffeninge van dese omtrent den on-
gtbaren Godt, daarom soo is het seker, dat in
viens Geestes des gemoets, die sterke verleydin-
es kracht, tot ongeoorlofte liefdens oeffeningens,
omtrent het sigtbare schepsel, meer werkdadigh
s, dat dan tot die tyd, niet alleen groot geloofs-
chaarsheid, maar ook soodanige heyligheid ge-
reck is, want, dan is absoluyt, in een Geest het ge-
oelen weg van Iesu Christi Godheids Heyliges
Geestes wederhoudende præsent genaden-werk,
n het is daarom onmogelijk, dat soodanige een-

ſame Ziele, haar dan ſelver niet ſoude mede ai-
len onder ſoodanige miſgerekende Heylige, die
by haar ſo heylig niet en zyn, als Godt ſelver hy-
lig is; het ware dan, dat Godes *Eetſweering* haar
kwame te aſſiſteren met deſen trooſt woorde, wanneer
Godt ſpreekt, Ik leve en Gy ſult ook leven.
Maar ongelukkige zyn alle Zielen, die haar niet
bekommeren, hoe ſy haren weg-gejaegden e-
ſum door ſondigen, ſullen weder bekoomen.
Want onbekommerniſſe over ſondens, die Ieſum
weg jaeget, is abſoluyt Ziel ſchadelijk; want in
des ſondaars ogen, maekt die onbekommernie,
immers de aldergrootſte ſonden ſoo ſeer kleyn,
dat ſy haer vande bekommerniſſe, ook na deſen,
vaſt niet meer ſien laat, en daarom over haar
begaan van ſonden, ook nooit rouw en leetwe n
heeft. Anders ſietmen, dat een bekommert ſon-
daar, die rouw en leet draagd uyt het gehoor van
ſijns conſcientie onophoorlijke aanklaginge uyt de
wet, daarom nog dag nog nagt ruſte van ſoodanige
conſcientia hebben kan, en deſer mach wel ſe-
gen, dat uyt het voor gevoelen van ſijn ſondens
ſoetigheid, hem deſe opvolgende ſmartens bi-
terheid, een na exempel is, van Iobs geſchrapten
huyt met potſcherven, om dat op het voorgaande
jokſel, ſijn ſmertens bitterheid naar volgde. Ia het
veelmaal geſchiet het, dat eene Ziel over ſondens,
hart aangedane wel verdiender ſtraffens groothes
veelmael ſelver, by haar gebrek aen uitſpaek woor-
dens heeft, hem voor God, als ſij e hertkonin-
ger te beklagen, en uyt gebrek van woorden,
hem des te overvloediger in ſuchtingens over ſijn
ſondens, voor God te laten vinden, en in ſooda-
nigen wegrukkingen of in Extaſijs, ſoo heeft de
Geeſt wel Ieſu compaſſie tot een mede compaſſie
med

neeft nodig. En niet wonder? nu kan desen van
ugtingens ondergedrukte geest, sijn hert bangig-
ieden, nog niet genoegsaem uytdrucken, om
lat alle sijner uytdrukkingens gevoelens van son-
lens effect, haar so seer verre overtreffen. En
ıu heeft haar de Geest niet meer te verwonderen,
vaarom dat de werelts vriendschap, is genoemt
geworden, Godes vyantschap. Want gelijk den
Hemel met de Werelt, ende werelt wederom
net den Hemel tegens malkanderen in eender on-
ophoudigen *antepatiba* staan, alſo staen ook even
gelijk, God en den mensch, in een oneyndigen
trijde, en naer dien oock de wereld altijd selfsten
net haren eygenen werelts-kinderen trouwt, soo
vorden uyt desen overspel, die aldergrootste boos-
loenders en Hoeren-kinders in bloedschande be-
gaen, gebooren, daarom sijn alle in Jesu verlief-
le kinderen Gods, met geener Hoeren-liefde be-
met, en sijn oock geene Echtbreekige Kinders,
ıls die aande Werelt getrouwt sijn, en daarom,
o is het, dat oock de niet gevende werelt, met
alle hare liefkoosinge, die geenen die in Iesu ver-
ieft sijn, niet afnemen, ja ook selver den levens
vyand, als dien van Iesu ontwapende dood, dese is
oock geen Machthebber meer over ziels eeuwigh
eventheid, der Doot mag immers heen TWEE
TOT EEN verbondene verliefde, wederom
VAN EEN TOT EEN ontbinden; Maar ge-
heel contrair heeft gedaen in desen der dood Chri-
sti, dese heeft TWEE ENKEL EEN, TOT
EEN EEN, met een eeuwigdurentheid verbon-
den, alsoo dat God en de ziel EEN eeuwig EEN
blyven moeten; Daarom soo is het, dat ook een
enkel liefdens kus Iesu van een veel meer eeuwig-
durender oprechtigheid is, als in der geheele we-
relts

relts te saem gekoppelden valschen liefdens kust-
gens in vergankelijken dertelhedens. ô Hoe gelu-
kige sijn dese verliefden in den God Jesu, wit
sy rusten op het Center van sijne Godheids belo-
dens, want op een onbegrijpelijke manier, wetn
desen, dat soodanigen haet, welken Christi K-
derens Heyligheid, tegens die sonde slegts eenm
gevat heeft, dat hy dan oock soodanige sondn
en alle hare verleydinges middelen, ook te gelijc
mede voor eeuwigh haten moet. Ia door het G-
loof, dat Godes Heyligheids onmogelijckhei,
alle het gene zy eenmael, in liefdens bewysens, in
menschen herte aengevangen heeft, dat hy dat m
synen eeuwigh uytdelgenden toorn, ook wede
om soude eyndigen konnen; Ia het soude sch-
nen, of dese syns toorns veranderlyke onverande-
derlykheid dienen soude synes eygenen stervende
Soons Iesu, soo wel Heerlyk als Heylig werck
schenden. Wat wonder? dit dan wetende eene ve
liefde Ziel in Iesu, dat God selfsten niet alleen ee
onveranderlicke vlammende liefde is, maer
weet oock, dat synder liefdens koolen, oock see
vierige koolens genoemt worden, die oock va
veelen wateren niet soude konnen uytgebluscl
worden; Ia of men dan oock gelyk wel om de
liefde syn huys geven wilde, soo waar het tog alle
nog niet, om dat dese syne liefde veel sterker
dan der dood selver, Cant. 8. ℣. 6. 7.

Daarom de Geest, die weet wel door Godes e
Iesu Geest, dat Godes onuytmeetbare liefden
grootheid voor haer, ook eene groote onuytmeet
bare schat-kiste mede is, Ia hy weet wel, dat di
eygenschap van Iesu liefdens natuyr, selfste
syner Godheids gantsch wesentlyke onafscheydig
eeuwige natuyr is, en dese natuyr oock selfsten de

H

l. Geestes Godes en Iesu is; En wat wonder? dat de
ederliefde tot Iesu selfsten uyt het hert alle vreese
es lichamelyken dodes uytdryft, niet destemin,
oo is het zeker, dat die anghstvalligheid over der
efdens gemeenschapte missen van Iesu, ook te ge-
k mede Iesum selfsten doet missen; wat wonder?
at dese angstvalligheid over liefdens gebrekkelyk-
eyd, niet mochte genoemt werden eene rechte
aermoeder van 't Goddeleyck DRIE EEN te
resen, want in sodanige anghst der wedergeboorte
ot nieuwe menschwerdinge en Christi gelykfor-
nigheid, die ondertusschen lange aen staende hope
an Christi versekeringhs wederkomste, veelmael
e lang is, want Iesus alleen in syner wederkomste
eeft syn gedaente een syn eeuwige grote Zaligheit
lie hy selver is den Sondaar. Hoe gelukkig, Ia hoe-
reel meer goed is het, dat hem een Geest altyt door
esu Geest dichte by God houd, want in syn Geest
eeft God syn Beelt selver wedergestelt, en dit Beelt
ler weder Geboorte, is altyd by syn Principael die
et Beelt Godes selver is, en door Iusum het Beelt
Godes waeroom in den mensche, is altyd oock by
syn God, en in deser beyder E E N, is gene afschy-
dinge des GEHEELEN in DELEN, nog
der DELENS in syn GEHEEL, en dese
gemeenschap door Christum Iesum, magh wel
eene Ziel-secrete vereeniginge met God genoemt
worden, want deser gemeenschap in EEN, is
een seer grote verborgentheid, want gemeensaem-
heid, alsoo voortkomende uyt sodanige mistiquen
ommegangen, uyt visitens en contra visitens,
brengt aen den gelovig gemaeckte sondaar, een
soodanig geoorlogde liefdens exercitium, wel-
kers Geestelijke dertelhedens, nooit van eeniger
sondens straffens van overspeeliger of wereltscher
hoere-

hoererye, konnen beſchuldigt worden , en d
vaſte zaligheid met eenen te gelijk verkregen he-
bende, door Chriſtum, kan dan oock niet g-
ſegt worden, eene geſtolene Goddelijke gave
weſen, tot bedrog , van een Adams aengeerf-
Godheid, waar voor hy voor het Goddelijc
DRIE EEN, als beſpot ſtaen moeſte. Ia het
eene eeuwige geduurſaamheid van dit liefde
exercitium , want buyten alder eygenen me-
ſcheids ſelfſtenheids toedoen, want ſoo is het a
leen eene van Godes en Jeſu Godheids H. Geeſt
in 't hert ingewerckte Heylige liefde, die ni
anders van hem, als goet denken en als tot Jeſu
dryven kan, want altijd ook gecompagneert ſijnd
met het al uytwerkende Geloof, ſoo magh d
vrucht deſer beyde als Geloofs en liefdens uytwe
kinge, wel een ingeſchapen mirakel Godes ge
noemt worden, want de liefde is ſterker als de doo
en het Geloof ſelfſten vermogende God, mac
oock wel geſecht werden, eene overwinninge va
alles te ſijn, want in des menſchens Geeſt, waa
in deſer liefdens Geloofs geduurſaemheids bybly
ventheid gevonden word, deſe dan ſwemmende
in des menſchen liefhebbers Chriſti bloeds afgron
dige dieptens, is onmogelijk, daar in te konne
verſmooren, want in des Geeſtes veelvoudige
onderdompelingen , ſoo wort het hooft, altij
weder boven dryvende gehouden, want nu, wae
deſe liefde woont, verdwijnt niet alleen de krach
der liefde des vleeſches der ſonden , maar ooc
ſelfſten alle de kracht des dodes, des Geeſtes, des ge
moets, want die altijt nevensgaende vertrooſting
des Geloofs makende Geeſtes Chriſti, verſterkt ſo
wel, als hy den Geeſt ancurageert te ſtrijden, te
gens die tegen ſpartelende prikkelingens der vlee

luſtens

ſtens, In ſumma, Jeſu liefdens krachtes grootheid, beſtaende in genoegſame uytdrukkingens woordens onuytdrukkelijks macht, want in haarder Godheids natuyr, weder onafſcheydelijkheid, so drukt ſy haar oock niet minder in des Sondaars geeſt tot nieuwe menſchmakinge in, als ſy haar overvloet, in haarder Godheids kracht uytgedrukt had in herſcheppinge, als oock in Almagts macht tot ſcheppinge der werelt uyt niet geſcheyden is.

So wenſch ik dan allen Broeders in Chriſto, dat Jeſus de liefhebber der menſchen in de herten alder waren Philoſophens oock op het alderdiepſte ſyn liefdens Carracter van eewigdurender beſtendigheid, tot weder liefde indrukke tot een uitdruk, dat hy een beſitter ſy in voorſmaeke van eeuwiger Zaligheids genietinge; Ik verſoeke u Broeders, laet varen alle Philoſophiſe wysheid Carteſii, want geene werelds wysheid, kan u den weg tot den hemel wyſen, maer ter Contrarie, door valſe padens verleydende tot den afgront; de ongelukkigſte verſmoren haarder kennis-licht onder een koornmaet, hoewel het behoort onder een geheel boos verkeert geſlachte te moete ſchynen, het is niet genoeg, hem te excuſeren, dat men ſyne minder achte, geſtelt tegens eene medere ſyne Broederen moet ſtil ſtaen laten, ende dit is ſtrafbaar in Godes oogen. Want deſe ſyn nog ſeer heel ſwak, beyde in Liefde en in Geloof, die uyt eygenbaat-ſugt practyk haare kenniſſe ſtil ſtaen doen, want een Chriſten moet noit door nalatigheid hem onwetende ſonder onderrechtinge, ook noch onwetende in practica ſtil ſtaen houden, hy moet hem ook niet van gene traegheid, door veel langer tydts ſtel betoveren laten, want hy is niet onwetende
van

van de weinigheid synder levens dagens, hoewel ic bekeringe oock syn werk niet is, en sal het ict verantwoorden konnen, dat wanneer hy aen in Heer rekenschap doet, met een gegeven Tale, dat hy gewinloos onder de aerde also heeft bega-ven gehad, Ia hy toont, dat hy syn plicht van pl-ten, dat Apollo te begieten en God de wasdom g-ven moet, uit liefdens gebreck tegens God en hm selven genegligeert heeft. Onaengesien, dat het g-leende pont geringh schijnt, so excuseert dit hm niet, als of het niet om niet, noch niet genoegsa was, tot ancurageeringe buiten het gewin, daer re-de, als uyt *Niet*, te vergrooten. Ia is het niet so? at in het alderkleynste deeltje van Iesu liefdens ge-nietinge om niet, in den bosen mens al genoegsam is, den geheelen Heere Iesum als liefhebber er Zielen seltsten, geheel in Geeste en in Waarheit te genieten. Het is het oogmerk, alle myne Broeders niet alleen naar den vlees, maer principael naer en geest des Geloofs en liefde Christo Iesu VERE-NIGT, in dit Tractaet, te waerschouwen, vor de arglistigheid der Philosophisch en Pharizescer Saducezer en Schriftgeleerden kennisse, dat sy har in der selve niet tot Geest, Ziel en lichaem veract wilde verleyden laten, want het is slegts eene Phi-sophisch Godheids verlochenende liefde, die oner de werelts Wyze noit beter te agten is, als ene vn God en Iesu absoluit afhoererende liefde, welks aldergrootste zoetigheid, seer kort verandert n eene soo veel groetere bitterheid, die selfsten in e helle ook niet soude konnen gepræpareert werdn; Ja vervloeckt sy alle de liefde, simpel tot wer-sche wysheid, met dese slechten eertytel ene Gds vyantschap te wesen, want dit is aller natuirlijer blinden Heydensche Pilosophiæ natuur, dat zu

haerer

harder ontaardetden Godsbeeldigheid, het bevat
nde kragt beyder Teſtamentens onkrachtet van
n albevat, dat tot Zaligheid alleen nodig is, Ja
ſe ſijn de ellendigſte, om dat ſy haar over lief-
nſloſe en gelooſlooſe bevindinge noit beklaagt
ebben, nog noit over de Heerſchappye haarder
etenden en onwetenden valſche ſondens, in rou
leet weſentheid, met David bekreten hebben,
ewel, dat ſoodanige, gelyk wel haar dikwils over
es aldergeringſten dinges nietigheit, alle quynen-
dood gekwynt hebben.
Om dat dan onſerer Carteſiaanſch Coccaans,
hariſeeſche en Schriftgeleerde kenniſſe, ſlechts
haar eigenen verdorvenen verſtandes raderens
ar heen rolt, tot eigen ziel verderf, ſoo is het
nmogelijk op ſodanig Theologiſch fondament
t een Zaligmakende Practica te komen, daar-
m, ſoo laet haar immers heen, met haren ſtick-
nden ADAMS oogens, eeuwigh op den jon-
nlijken waren God ſtar-oogend blyven, want
od die haar mede geſchapen heeft, ſiet en kent
ere Gedachten van verre, die hare ziel doet tot
t verderf naderen, ja ſoekt gy uw geruſtheyt, die
y in 't Conſcientia uyt het Euangelium alleen
ndet. ſo ſal voor haar die Conſcientiæ ongeruſt-
eid uyt de Wet alleen by blijven; Dewelke haer
genoegſaem ſien laet, eene Baar-moeder te we-
n van Gods eeuwig beſluyt, om haar te laten
ggen in 't verderf, waar in ſy haar ſelven geſto-
n hebben; want u aengaende, ſoo is 't ter Con-
arie uwes Conſcientie geruſtheid uyt het Euan-
elium, ook eene ſekere Baarmoeder van het God-
elijke eeuwige beſluyt, uw uyt het eeuwig verderf
es doodes te trekken, en in Jeſu Hemelvaert tot
w eeuwig geluk-zalig behout over te ſetten, Hout
F vaſt

vast u Verbont met God inden Doop opgeregen repeteert u verbontbreekingens niet tot vermeig-vuldiginge uwer Conscientiens ongerustigheens, want uwe sonden hebben geene swakheden tot verschooninge in Godes Wet, Ja de Wet sei is geen rust-bedde voor u Ziel, tot weder verkwik-kinge, geeft u niet over, waar op anders te rusten, als met Iohannes tusschen Christi beyde borstens sijnder eewigen liefdens en Barmhertigheid, want in desen schalens van fijn Silver, geeft Jesus hem selver aan u over, als sijnde een Appel van het fijnste Goud, en daarom ook een rechte Wonder-Apel, om dat hy niet gewassen is, aan een groen Pa-deys, maar aen een op Golgatha dorre vervlockt Cruys-hout; niet destemin, mach een ontsondte sondaar, met deses gesmaaks delicieusheid in grote te assurantia, wel den eersten A D A M, met al-nes geheelen Paradys-Appelens delicieusheid uit-tarten. En soo gy sondigd uyt swakheid, waar om hem Iesus regtveerdig voor een tyd lang, voor u verbergt; Niet te min, vertroost u, dat soo hy 's dage, gelik als weg gaet, dat hy gelykewel nog als een onderpant, de hoope aan u laet, tot troost in wederkomste, want selfsten in den midder nag droomens, sal hy u visiten geven, op dat y des morgens in haarder soetigheids overdenkinge, gelykewel met Iesu spreekt, als op de weege, de Discipels naar Emaus, of hy gelyk u ook de oogen toe houdet, op dat gy hem niet kennen soudet; maar veel beter doet hy u in desen, als aan Iob, ter wiens hy in slapen, tot middernagt in tegendeel met vreeselyke Droom-gesichtens, tot verschrik-kinge, hem heeft zien laten; Leeft maar gestadig in uwe hoope, en hout u vast door 't Geloof aan Jesu, dat hy de Wegnemer is vande straffen uwer sonden.

ondens, in swackheid, want het is u beter met
acob naar de worstelinge oock met victorie, lam
edig naar den Hemel te honken, als met radde
den eenes Goddeloosen Korams naar den Af-
ront te loopen, laet u Conscientie roem wesen,
oor Jesu Geestes genaden light, den weg tot prac-
cale kennisse tot God te komen, om gevonden te
ebben, en ondersoekt dese genade subtielheid,
cherp, daar mede gy u niet en bedriegt, als veele,
ie sonder Jesu door een eygen gerechtigheid, tot
God gaan willen, want daar sijn veele, die nog al
erder gaen in hare Godes kennisse, want wat helpt
et den *Schriftgeleerdens*, *Pharizeens*, en *Saduzeens*,
at zy den sleutel der kennisse hadde van Godes
Voort, en storven doch sonder practyk eens wa-
en God-zaligen levens, als Knechten der sonden
alle ongerechtigheden; wat hielp het in *Herodes*,
at hy Godes Woord seer geerne hoorde en oock
aer het selve sijn leven in veelen verbeteren, wat
elp het de *Iongelinge*, dat hy Jesus sijnen Heeren
oemde, en hem na te volgen, nog daar nevens
ine dienste aanbood; dat *Pharao*, versoekt, dat
lfsten de Heyligen voor hem bidden moch-
n; dat *Simon* den Tovenaar, sijn geld oock niet
aren wilde, daar mede de Gaven des H. Geestes
koopen, dat *Iesu*, oock alle groove sondens en
f-goderye weg deden; dat *Asaph*, seer langsaam
oort ging, en treurde van vreese vande oordeelen,
at *Cajaphas*, van Christum Propheteerden, en
eel van hem sprak, dat *Saul*, voor de Heere voch-
, en beleydenis dede; dat *Biliam*, hem wenschte
et eynde der Rechtveerdigen; dat *Iudas Ischarioth*,
oor de waarheid selfsten honger leet; dat *Esau*
et tranen sijn berouw beweende; Ja selfsten de
fvallige tegens de H. Geest konnen oock die

 krach-

krachten des toekomende levens smaken; Jay
hebben selven mede deel aan de miraculeuse gava
des H. Geestes, en smaken het goede Wood
Godes.

Maar eylaas? sodanige Hypocritische Mensch,
die gaen sonder Practica van Rechtvorderinge -
leen in Christo, met haren eigenen Afgod, die h r
niet Protigeren kan in sondigen met den onp-
regten, noit te samen in den Hemel, maar aengae-
de alle dese voorgaende annotationes heeft ons d
H. Geest tot geene andere aandenkingens agter g-
laten, als ons waar Geloof van het schyn Geloo e
onderscheyden, hy heeft ons aanwysen will,
wat Conscientie toetsteen, dat wy hebben moete,
om onse stomp geloove op te scherpen, en op he
aldergenauwste proberen, op dat wy ons selver n t
mogten als resonabele Philosophens, met een H-
torisch geloof bedriegen, in welken beyden vo
ons Geest, en Ziel geen Zaligheid met het L-
haam geen weder opstandingen sal te vinden sij

Ik versoeck dan, dat gy my heel wel versta,
dat ick soo weynig in 't generael alle Schriftgele-
den, soo plané verwerpe, als alle Cocceane;
Want daer sijn tot alle tyden, soo wel in 't Oude
in 't Niewe Testament Practisijns gevonden, ge k
Christus selver segt in 't Niewe Testament, ik sen
tot u Prophetens, Wyse, en Schriftgeleerde,
Want in 't Oude Testament, segt den Wy
Man *Sirach*, de Heere legt sijn Heerlykheid p
het aengesichte der Schriftgeleerdens, Caput.
℣. 5. Caput. 38. ℣. 25. Soo getuygt oock *Esdr*,
van de Schriftgeleerdens, dat zy in de Wet Mo
seer Ervaren waren, Caput. 7. ℣. 6. En dat oo
selfsten den seer Schriftgeleerden *Eliazar*, om
waarheid van Confessie sijner Religie gestorven,
2 Mach. 6. ℣. 18.

N

Niet destemin soo waren gelykewel oock veele ngerechte onder den Schriftgeleerdens, Phari- eens, Eszeens, Saduzeens en Hooge Priesters, an welke Christus getuygt, dat zy haar Leerampt iet recht deden, Matth. 9. ℣. 36. Ja Christus oemde haer Planten die sijn Vader niet geplant adde, en dat zy blinden Leyders der Blinden aren, *Matth* 15. ℣. 14. Ja dat zy bose Huyge- ars waren, Matth. 6 ℣. 25. 16 Caput. 15. ℣. 17. Caput. 16. ℣. 3. En dat haare Leere oock slegts naar een oud suur deegsel was, Matth. 16. ℣ 6. Marc. 8 ℣. 15. En dat hare Vaste, selfsten ook niet n deugde, Matth. 9 ℣ 14. En hare Offers oock iet aangenaem voor God, *Ibidem* ℣. 13. Ja dat alle are Gerechtigheid niets deugde tot bevorderinge an Zaligheid, Matth. 5 ℣. 20. Caput. 9 ℣. 13. a Christus bestraft haar daarom soo veel meer, om are Schynheyligheid, Matth. 23. ℣. 3. 13. Om at sy als Pharizeens selfsten op Mosis-stoel zaten, Matth. 23. ℣. 5. En dog selfsten Lasteraars van esus waren, Matth. 27. ℣. 62. Ja de Heere seyde ot de Ioden, hoe durft hy tog seggen, wy sijn Wys? n hebben des Heeren Insettinge by ons, daar dog die valsche penne der Schriftgeleerdens valsche- yck handelt, Ierem. 8. ℣. 8. 9. So sien wy ook, dat y haar in de Leere Christi vande ware Godes dienste oock selfst geërgert hebben, Matth. 15. ℣. 20. Want de Schriftgeleerdens, en Hooge- Priesters hielden daarom tegen Christum eene valsche moort-raad, Matth. 12. ℣. 24. Marc. 7. ℣. 6. Matth. 16. ℣. 1. Ja sy versamelden niet alleen eene raad tegen Iesum, Ioh. 11. ℣. 47. Maar zy lieten oock een Gebod uyt gaan, dat elck, die Jesum maar wiste, dat zy hem aanbrengen souden en hem soude grypen en vangen, Ia sy sonden selver

hare Dienaers uyt om Iesum te grypen, Ioh.
ỷ. 32. En als hem de Dienaars niet gegrepen
mede gebracht hadden, so bestraften zy haar, I.
dem ỷ. 45. 47. En soo haast zy Iesum gevang
hadden, so sochten sy dadelyk vonden, waar d
sy hem in reden verstrikken en vangen soude,
Matth. 19. ỷ. 3. Caput. 22. ỷ. 15. Ia sy deden a
Iesum een finisterlyke vrage, welk tot inde We
het grooste Gebod was, Matth. 22. ỷ. 34. Wed
om vongen sy ook aen, dadelyk tegen hem te m
ren, en vraagden, waarom? dat hy de Tollenaa
en Sondaars aan nam, Luc. 15, ỷ. 2. En scholdt
hem selfste voor een Gods Lasteraar, Matth. 2
ỷ. 21. Ia zy wilden van Christo absoluyt Godd
lyke mirakelens en tekens van den Hemel zie,
Matth. 12. ỷ. 38. Marc. 8. ỷ. 11. En als hy dierg
lyke mirakel van sijne Godheid, in 't uyt dryv
der Duyvelen zien liet, soo lasteren zy hem,
eenen Oversten der Duyvelen, Bellsebup genoem,
Matth. 12. ỷ. 24. Matth. 9. ỷ. 34. Wederom ex
mineerden zy de Alwetenheid sijner Godheid,
seyden, dat soo Christus een Propheet was, dat h
dan oock wel uyt kracht van Alwetentheid, d
wel soude weten konnen, dat dit Wyf, dat he
aanroerde eene Sondaresse waar, Luc. 7. ỷ. 3
Sy bestraften hem als een Sabbath-schender, o
dat hy sijnen Discipels op den Sabbath Koorn-are
plukken liet, Matth. 12. vs. 2. Marc. 2. vs 28.
de Oudsten seyden hem in 't aangesichte, dat hy d
Wet van sijne Discipels selfsten overtreden liet
Matth. 15. vs. 1. Marc. 7. vs. 1. In summa, d
Pharizeens waren van natuur seer gierige honden
want aan Jesu selfsten verboden zy het bevel aa
sijne Jongeren, dat zy slegts geen Aelmoessen ae
de Nootdruftigen geven zouden, Luc. 16. vs. 14

In gelijkewel soo wilde zy hare liberael sien laten, darom soo bad'er een vande Pharizeen Christum essten op de Sabbath nog te gaste; Ja meer Pharizeens baden Jesum oock nog op het Middaghmael te gaste, en sy wilde geensints, dat Jesus met de Tollenaars en Sondaars eeten soude en bestrafte hem daar over, Matth. 9. vs. 11. Marc. 2 vs. 16. In om dat zy haare eygene goede werckens seer hog roemden, so sagen zy van verren eenen biddenden Tollenaar, in haren eygen ogens seer verachtelyk aan, Luc. 18. vs. 11. 12. ô seer Godloose Schriftgeleerdens, Pharisẽens en Hogepriesters, wiens Gerechtigheyd, slegts hare eygene verdoemenis is, om dat den H. Geest van hare kennisse geen Autheur is; Ja wel mochten de Pharizeens niet alleen in onwetenheid met de Jodens de waarheid seggen, sie desen Jesus is den nieuwen lening der Joden, als hy het oock inder daad waarachtig ware, maar oock gelykmatig in desu eerste inreydinge mosten sy oock onwetende de waarheid seggende? siet gy wel? hoe desen Jesum de geheelen Werelt naar loopt, Joh. 12. vs. 19. En hoewel dat sy dadelijk raad hielen, hoe dat sy desen Jesum vangen souden, Luc. 22. vs. 1. 2. Niet destemin, soo kwam nog een valsch Pharizeens hert, als met een Judas Iscarioths kus, Jesum quansuys nog te waarschouwen, om weg te gaen, dat hy dog van *Herodes* niet mochte gedood worden, Luc. 13 vs. 31. Niet destemin, waaren sy dog de grootste bespotters selfsten van den naekt hangende Christus aen het vervloekte houte des kruyses, Matth. 26. vs. 41. En niet wonder! Jesus hadde hare Schriftgeleerdens en Pharizeens kennisse absoluyt verdoemelyck gestelt, Matth. 5. vs. 20. Cauput. 9. vs. 13. Want dit was al te harde slag op haere

weeke kleederen, want soo haest Jesus aan ha
slegts eene spreuk voorstelde, uyt Psalm 100. So
wierden zy stom, vraagde niet meer, en sprak
geen een woord, maar sy gingen slegts stilswyge
heen, Matth. 22. vs. 24. Ja soo haest Jesus m
hare Conscientiens begonde aen te roeren, o
gongen sy'er van, Ioh. 8. vs. 7. Sie? deser en di-
gelyken Goddelosen Schriftgeleerdens Theolo-
sche kennisses, sijn in desen tyden seer veel, en ha
aansien, heeft in velen eene vrese gebracht, dat y
haar schamen moeten, voor de waarheid Chr
Godheids meer te spreken; Ia vele sijnder selfst
onder ons Iesu Godheids vyandigen mensche
die niet alleen, in 't Openbaar, als slegt-hoofde
maar selfsten als Leeraars, en ook Oversten der I
dens, die aan Iesum nog wel gelooven, maar de
durven haar, om der Secte der nieuwen Pharisee
en Schiftgeleerdens wille, Iesu Godheid niet va
bekennen, om dat haar Philosophisch Principiu
Cartesianum, onder veele Cocceanen nog
twyfelen, of'er een God is, sijn luyster of glans, to
Philosoophwerdinge soude verliesen, Ia sy durve
ook om der Pharizeens wille, hem niet bekenner
want anders souden sy, ook van haar in den Ba
gedaan worden, Ioh. 12. vs. 24.

Maer wel aen, vreest niet, die sonder Godes vre
se levende Philosophens, dese sijn tot allen tyde
vyanden Christi geweest, insonders, in onsere
Eeuwe, in welke de Antichristische Philosophia
in de Gereformeerde Kerke, tot Thelogii gewor
den is. Ik heb dan voorgenomen, alle u Broeder
van Christi geinquiseerde Cruys-Kerke door de
Antichrist, ook in desen een recipe voor te schry
ven, van een wond-balsam uyt Iesu wondens u we
derom te genesen. Ick raad u maar, misbruykt

vreese

reese met Petro niet, voor des Antichristi dry-
ementen; Want anders soudet gy ook uwen ey-
enen Meester en Heere verloochenen, die de
nacht heeft, niet alleen u Ziel en Lighaam te doo-
ten, maar oock te gelyk mede in de Helle te wer-
en. Contenteert u maar, met een Apostolische
Portion, veel te moeten leyden, om Iesu naams
ere wil, gy leydet niet om Iesu wil, als voor Iesu,
maar Iesus heeft geleden om uw, en voor uw ey-
en sonden wil, daarom hebje reden, u eygen
elfsten Jesu moordige sondens, met Davids tranen
e bekryten, want so gy het 's nachts, met David op
u bed-leger in u tranen swemt, soo sal u ook wel
es daags, met David den lust vergaen en vreugde
pel op de Harpe te slaen, ja gy sult mede redens
ebben, u Harpens mede aende willige boomen
abilons op te hangen, want hoe veel sitten nu
n puym hoopen treurende over haare schone ste-
e neder geworpene Kerkens hares Godsdienstes;
naar trooſt u, de Ioden noemden Iesum te wesen
en Timmermans Soon, daarom sal het hem niet
waar vallen, eene nedergesmeten Tempel met
anden, om eene andere op te Timmeren sonder
anden, in welke veel meer Heerlykheid wesen sal,
an in der eersten, want sijne steene sullen enkele
evendige en wel in een gevoegde steene wesen.
ck weet wel, dat nu veele Zielens, onder u, als
en gejaagd Hart van den Antichrist, met een dor-
tige tonge, na Ziel verquickende versche Wate-
ens verlangen, en dat uw lippen splyten, als een
roog lant, uyt gebrek van regen-vocht; Maar
edenkt in u honger en dorst, aan 't Bethelemiti-
che brood, want in 't Schabra van Christi
lesche en bloed, is Spys en Drancks overvloet, en
n desen tentatiens van uwen Vervolgers, maakt u
F 5 in

in allen deelen sterck, door het sterke Geloof in
een lange hoope, dan sal u de uytkomste niet be-
schaamt maken, want die getrouheid, des Engels
des Verbondes, die u namen in sijne hantpalmen
geteykent heeft, als in een eeuwig memorie-
boeck, die kan u niet vergeeten. Iesus is u getrou-
heid, gaet maar slegts in u selven, en leest den
waarheid ingeschreven in 't memorie-boeck van
u Conscientia, daar sult gy leesen, alle wat God,
door Iesum den Middelaer, met u als Sondaar af-
rekent heeft, sonder eenige clausulen van bedrog,
so sult ghy sien, dat het gene besoekinge uyt Go-
des liefloosheid is. Het is genoegsaem, dat y
in 't lyden mede geworden zyt, als brieven Christi
geschreven en onderschreven, met den vinger des
H. Geestes Godes en Iesu, Ia met Christi eygen
bloed, en ook toegesegelt met Christi ware doot,
van welke alle den H. Geest selver oock soo veel
Notaris, als getuygen te gelijck meede geweest is.
Aengaende selver het groot geheim als gesecreteert
in 't Register uws Conscientiæ, moet u tot een
algenoegsaem eeuwig memoriæ-boek verstrekken,
want het heeft voor hem in sijn vervat dit groot
geheym, het welke wel eertyts tusschen twee onge-
lykens, nu tot een vast vergelyk gebracht is, en
den tytel bekomen, een eeuwig Edict te wesen,
met Godes Eetsweringes byblyvinge, gelyk het
geconcludeert is, van al, wat tusschen Iesus als
Middelaer, tusschen God en mensch by sijnen Va-
der in 't Privat, tot een eeuwig irrevocibel ver-
dragh, verbintenisse en eeuwig bestandige vrient-
schap afgehandelt is, welk secreet nog magh, nog
sal, nog kan worden van anderen menschen on-
dersocht, nog ondervonden, noch gelesen worden,
want het is daerom een toegesegelt Conscienti-
boeck

beck, om dat geen ander mensch, als de Geest, e in den mensch is, en de Geest Godes weeten n, en soodanige verbintenisse van vriendschap soodanige wetenheid, mach wel genoemt wor- n te wesen, een witten keersteen, die niemant nt, als die hem ontfangen heeft. Dit sijn de Con- ientiens genoemt in Apocalipsis, grote en kley- boecken, uyt welke naar het voor af gaen, van se Zegel weder opbreekinge, elke een sal voor- lesen worden, om geordeelt te worden, na het geschrevene, dat hy gedaen heeft. Gelukkigh llet dan zyn, alle ghy voorgedachte in Christo su alleen gerechtveerdigde, welkers Conscien- alleene dan, door het bloed Iesu Christi, van ren doden werken sullen gesuyvert sijn geweest; ant dese sullen geene mede Participanten zyn n dese, die den naem hebben, als werkers der gerechtigheid, naar het lesen uyt het boeck van re eygene Conscientia, naar het eeuwige vuyr te oeten gaen, gelyck alle soodanige, die om haar delyck leven te verliesen, niet geleden hebben oor vervolginge des Antichristi, haar eeuwig ven te behouden, want aan haar, sal nu nog aan- keninge van Christi gerechtigheid, nog afreekin- van eeuwiger Sondens straffens, nooit meer ge- hieden, en sullen nooit meer door eene tweede ermission, door Christi te weeg gebrachte vry- eyd tot Godes genaden Throon konnen komen, om. 5. vs. 1. Ia sy sullen nooit nog eens uyt den oode met Christo opgeweckt worden, Philip. 3. . 10. 20. Want die stinkende Bokken eenmaal n Christi Schapen afgescheyden, sullen in den nk-poel nu eeuwig vernachten moeten, en nim- ermeer deel bekomen aan Christum, als andere nbevleckte, onverganckelyke en onverderffelyk bewaar-

bewaarde, Phil. 1. vs. 4. ô Hoe gelukkig? zyt ge
gy door Iesu Godheids Geest, van sijn beloofde
des eewigen levens genots, aen uwe geest verseke-
de, want dese Gods waarheid is selfsten in u, ook
weder Conscientie vastigheid, en mogen wel de
Conscientie versekeringens, groote Zielens ben-
ficia, verrielt voor uw maleficia genoemt worde,
want nu vind gy in Iesu Geestes selfsheid in u,
oock selfsten in allen uwen Geestelyken en ty-
lyken doen en laten, een gesegenden voorspoed,
eene gelykmatige bewaringe in tegenspoet, die
tyt vercompanjeert gaat, met onbedenkelyk
middelen, tot sodanigen sekeren eyndens, beyd
Hemelscher en tydelyker gelukzaligheid, da
door te konnen bekomen. Ik hebbe reden gevo-
den, Christi Iesu Kruys-kerk in deser gelegenth
mede te Ancurageeren, om te mogen stryden
gens de nieuwe Sophisterye, die haar soekt,
haar ook mede in te dringen; Want Christi Ker
kent gene Gods eerschendende Cartesiansche P-
losophia, want God heeft zyn komst aen sijn
Soon Christum, tot een eeuwig præsent gegeve,
en Iesus heeft haar oock moeten suyveren, m
sijn eygen bloed, op dat alleene midden in ha
Godes suyvere waarheid woonen, en regen
mochte, daarom is de Vader, die alleen wa-
heid is, ende de Soon met den Vader in eenighe
des H. Geestes, die daar in woont; Maar nu de
waarheid vervolgt, met alderley nieuwen geinve-
teerden Cruelliteytens, en gekruyciget tot Duiv
dienstigheid; moet dese waarheid haar groote
troost zyn, om dat ook Iesus der gekruisigde Voo-
ganger, der eersteling van deser sijner waren Ker
selfsten gewesen is; want Christi Kerkens Leden-
tens, weten wel, dat de H. Geest alleene in Ch-

fi algemene onsigbare, dan nog waarachtiger daar
fiden Kerkens, der Uytbreyder is, van alle God-
dyke gavens. Ia gy zyt gelukkig, dat gy van
God, als Kinderen Christi, tot een eeuwig præ-
fit, aan Christum Iesnm geschonken zyt, en
dse uwe kintschap Christi, is en blyft u oock voor
euwig en erffelyk eygen; Ia gy zyt nu Kinderen
Godes, sleghts een weinig minder dan Engelens
schapen; niet destemin, uyt kracht van weder-
boorte, vernieuwde Kindere Godes, in eender
euwleventheid, maar niet uyt kracht van uw
eesch geboorte uyt vleesch; gy zyt wel Kinderen
Godes door den Geest Christi in u, dan nog niet
lyk een sodanig Kint Godes, als Christus Jesus de
oone Gods, gebooren uyt den eeuwigheids
hote sijnes wesentlyken Vaders Godsheid, want
esus, die uyt kracht deser sijnder mede Godsheids
euwigheid in 't bestaen, van het gantsch Godde-
ke DRIE EEN, een wesentlyke meede
articipant is, en daarom is het u algenoeg, soo-
anige Kinderen Gods en Christi genoemt te sijn,
elke uyt ene geheel onvergankelyken Zade Gods
jnes waren eeuwigen, in tyds vleesch gewordenen
oordes, naar den geeste Wedergeboorne zyt, Ja
aar den eeuwigen onveranderlyken raad besluyt
es wesentlyken willens in 't Goddelyken DRIE
EEN, en dat gy geroepen zyt in tyd, hem in
euwigheid oock te mogen lovende en prysende
y blyven. Daarom onse God Jesus, mach beydes,
uyt sijn eeuwiger kracht der scheppinge en her-
scheppinge des menschens, en oock het levens
onderhoudinge, en regeringe, beyde naar het
lichaam uyt de luckt, en naar de ziel uyt het Ge-
loof, dan oock met recht, den alleen Wysen op
sijn self bestaenden Machtigen en Almachtigen
Jehova

Jehova, of wel onsen Heer Αὐτοκράτωρ, geno
worden; Want selver heeft Jesus den Here van
Kerk oock in hem, ons sijne Godheid en krac
tot grondige kennisse sijnder eeuwigen Godh
Geboortens bestaan, op sijn selven, ook bek
gemaakt, ons dienende alleen nevens allen He
gen Engelens hier tydelijk en eewiglijk, sijn Ere
te breyden; En hier van komt dan oock onse
God Iesum billik toe, alle gehoorsaamheid, pr
eer en danck, Jerm. 17. vs. 7.

Wel aen dan? alle gy: voor God in Conscien
door Iesu Christi vry gesprookene en mede Erf
namen sijnes Koning-rijcks in den Hemel g
maekt, ondersoeckt u scherp, en bedriegd u ni
naer voorgaende by gebrachte Exempelens sle
by na een Christ genoemt te zyn; Gaet in u s
ven, in u eygen hart, als in een Hofje Gethz
mane, gy sult Jesum en uwe Heylant VEELE
Jodens en Heydens ellendig gestelt vinden, ja
sult hem vinden, die Gekruycigde, van wien h
Oude en Nieuwe Testament of Wet en Euang
lium Geprophetеert en Ge-euangeliseert hebbe
als siende de Heer, naar wiens naam gy u Christ
nen noemt, en hem oock noemt, *Heere on*
Gerechtigheid en Rechtveerdigheid. Gy dan: de
sijne gerechtveerdigheid voor eeuwig aangedaa
hebbende; Laet dan zien, dat oock sijnes Geest
Godheids sterkte, het goede in u aangevanger
werck, tot sijn Eer volbrengen mag. Dese uw
Jesu Godheids rechter gerechtigheids bestendig
eeuwigheid, die kent geene tijds natuyr van ou
der en jonger, want zy is geener vergankelijk
heid onderworpen, daarom, soo hy ook is me
Christi komste, in sijn Kerk op aarden van gro
te kracht, want alle Inwoonders in de selfde, heb
be

en door sijnen Euangelischen eewigen H. Geest
ene bekentmakinge, hoe dat sijnder beyder Hei-
gen Testamentes grootheids seer kort bevat,
oor sijne H. Euangelistens en Apostelens, over de
eheele werelt, alle Predikende, tot eene H. Alge-
eyne Kerckwordinge, seer mirakuleus uytge-
reydet is, ende tot gehoorsaamheid des Euan-
elii gebracht; ja door bekentmakinge van Gods
eloofdens sekerheid, soo heeft dan oock in der
jd Jesus, die haare hoope Jsraëls in 't vleesch is,
ot versekeringe by haar, oock hare sigbaarheid
ekoomen; en sijnen grooten Wonder-naem,
GOD MET ONS, dese Iesus, heeft haar alle
oor eene eeuwige hope geroepen, en in den tijd
ebracht, tot sijnes Geloofs Heylige gehoorsaem-
eid, hy heeft haar gemaakt tot sijn eygendoms
Volk, aan 't welke hy sijnes Vaders willen geo-
enbaart had, en hoe sy hem doen sullen, door de
racht sijnes Geestes; dese Iesu Godheids wil, re-
derende in den tegenstrijdigen vleesches wil, die
n den mensche is, en hem onderwerpigh ge-
aakt heeft, alles om den naam Iesus wil te ley-
en, en dat de mensch uyt sijn eygen mondes
oorspellinge Iesus, naar seggen kan, *Vader niet
myn, maar uwe wille geschiede*: en gelijck hem Ie-
us oock heeft leeren bidden, *Heere uwe wille ge-
schiede op aarden, gelijk ook in den Hemel.* En wat
vonder? in dese is nu Godes gebiedende Al-
macht, de uytbreydinge in des menschen wil,
ie daar moet gehoorsaamt worden, want soo-
anig is oock God in sijn geheele Schepsel tegen-
voordig; Maar doch principaal openbaar kenne-
ijk, in krachtdadiger tegenwoordigheid in 't men-
chen geheyligden wil; want nu geworden sijnde
esu wil, de wil des menschens, soo bekomt hy
alles

alles, door de kracht des willens Christi, wa[
dit is eene miraculeuse vereniginge eenes Hem-
schen en Menschelijken willens, ja het mach so w[
een seer groot mirakel als onbedenkelijk wer[
wesen, dat in swakheid des vleesches volbrac[
werd, wat God in den menschen wil, want[
desen bestaat het eeuwige ziel behout des me[
schen, waar door hy kracht heeft, gelijksaam s[
selfsten eygen zaligheid uyt te werken, en eeuwi[
verkiesinge vast te stellen, want nu kunnen a[
kinderen Christi, welkers hope versterkte is, en [
voor vast geloofs versekeringe verwisselt is, vr[
moedig Confesseeren, dat Godes wil in har[
wille Heerscht; Ia Iesus wil, die doet nu alles w[
hy wil, want Iesus heeft belooft, soo wel het w[
len, als het volbrengen te geven. Maar wel aen, a[
gy gewordene wapens der Gerechtigheid do[
Christi Iesu Geestes Godheids kracht. Den H[
Geestis u vreugde tot Zaligheid, laet maar sleg[
sijnder versekeringe by blyvende werkdadighei[
naar syn wil, in u gevoelen, op dat gy ook segge[
mocht, Heere niet myn, maar uwe wille doe[
ick gaarne, want nu geworden sijnde, mede b[
droopte Ledematens van Christi uws hoofts salv[
of vreugde Olie des H. Geest, waar mede hen[
sijn Vader van eeuwigheid gesalft heeft, zyt da[
oock de Heyligheid uws willens mede deelacht[
geworden, Ia in uwe vaste hoope tot rechtveerdig[
heid in Christo, so zyt gy nu oock Eerstelinge[
der Creaturens in Christo mede verborgen. Daar[
om soo streekt u uyt in den tyd tot den prys va[
die eeuwige roepinge, die van boven is; war[
Christus Iesus, die u tot rechtveerdigheid gewor[
den is, desen sal hem van u levendige voornemen[
sekerlyk grypen, en vast houden laten, om dat al[
lee[

llen u Hemelsche schadt in uwe Iesu verborgen
is, en als daar tegen oock alle andere Werelts
tte sleghts voor dreck en schade te achten
y; oeffent slegts uwe Conscientiæ gerustheid
in den Evangelio, want Conscientiæ ongerustheid
de Wet, kan u nu geen Regels Præscriberen,
r door der eeuwige dood syn schult vorderinge
t; Want gy weet nu dat den Doot en Hel ver-
den is, sijn steekel gestompt, en sijn roof
weder ontnomen, want Christus is in de
ghte gevaren, en heeft het gevanckenisse
angen genoomen, anders was Christus Jesus
geefs gestorven, maar nu is hy uwe hope des
wigen levens; Ia Christus Iesus die het Apo-
lische en Evangelische geloofs Fondament voor
ede is, verbint u aan sijne getuygenisse, die de
Schriftens van hem geven, op dat gy sien moogt,
sijn Goddelyk woord u een leven tot een leven
zy, en niet gelyck den Goddelosen een doot ter
doot, Ia dat het u een Lantaren met een Helder-
schynende Lightenstraal en geene flikkerende
stinkende Olie Lampe zy, en dat Godes Woort
ede dient, alleene tot stichtinge, onderwysinge,
Leeringe en Wysmakinge tot Zaligheid, gelyk
de Apostel getuygt, dat alleene Iesus, beydes den
Iedens en Heydens tot reyninge haarder hertens
gegeven is, Actor. 15. ℣. 8. 9. Ia dat Iesus oock
beydes, alleen het leven en het licht is, dat oock te
voren by de Vaders was; Ioh. 1. ℣. 12. Ps. 36.
℣. 10. Het is algenoegsaem, dat gy ledens van
Christi Catholique Heylige Kerke zyt, die God
aan sijnen Soon van eeuwigheid, als een præsent,
tot sijnen eeuwigen dienst gegeven heeft, gy dan
levendig gemaakte in 't geloof, behoudet in tyd
van kruys plagen des Antichristi uws gemoets suy-

G ver-

verheid en vleesches kuysheid, want uws [illegible] wysheid, is sijner eewiger Godheids alwetenthd, [illegible] sijne kracht, is Godes Irresisterlijke Almagt, [illegible] sijne sterkte is een onoverwinnelyke kracht, ne[illegible] vastigheid is alleen sijne eeuwige Godheids bestn[illegible]dige onveranderlykheit, telt maar met Moses ver[illegible] dagens weynigheid, slaept niet in Christi bne[illegible]mende komste in de nagt, anders sal hy u al slapn[illegible]de, als een Dief in den midder nacht onverw[illegible] overrassen.

Vaart wel, ik en blyve uwe ged[illegible] gunstige Vriend.

J. F. HELVETIUS, M.D.

AA[illegible]

AANSPRAACK

In 't Generael.

DEn Leeſer weet , dat de op-weckinge van 't Geloots-wercks ge-hoorſaemheid niet door Philoſophia, welke de ſigbaarheid vordert, geſchie-
n kan. Soo is het ook geen Redens-wercks tot
e daarweſentheid van vaſter waarheid kenniſſe
odes te konnen koomen, van Practica van Chri-
lijke wandel, voor God en menſche. Want
uytſtrekkinge van God en der kracht van aller
ner Godes eygenſchappens veelhedens, deſe
n niet ſonder maſſacreeringe des alleen waren
eloofs Godes dienſtes, verſtand begrijpelijken
demonſtreert worden.

Vergeefs? ja tot Satans dienſt, ſtellen alle Carte-
anſche Cocceanen haren bedriegelijken Redens-
oem tot Godes miſteriens uytvindinge, want
aar Satans wil, noemen ſy de Reden eene Me-
cijn Prepareerſcher, tot haar gemoet, een Leyts-
anin van haer leven, en een Diſcipelin van ha-
deugd, en deſe Godes reſpectueſlooſe manier,

heeft de aldergeringste schijn waarheid van haarc
droom-achtige Redens grootachtinge , want h
secreet van haar reden is , dat dese Confraters J-
suitarum , niets minder als groote gemoets en l-
haams beheersinge, niet alleen met hare Phari-
scher grootachtigheid in Heerschappye van wet-
ge Overigheid, maar ook in 't Generael, over m-
der menschens mogen sien laten. Wacht u v
dese Tyd-gelovigen, en van Christo gedecreëerd
Cartesiaanschen Jesuitens , die hare eygene G-
heid, tot eygene schade nawandelen , want dit is
soorte van soodanige Afgoden-dienaars , waar v
God gezeit heeft , inden Lande nimmer , nog ee-
wigh te willen woonen , Jerm. 7. vs. 6. 7. En c
dat zy haar eygene herten , als Godes herte v-
heffen , soo seght God , dat hy haar straffen z,
Ezech. 28. vs. 6. Wat wonder? dat dese Koel-
backers voor de *Melech* des Hemels , en de Of-
raars van Dranck voor de vreemde Godens v-
achtelick voorgestelt worden , want soo sprec
God van haar , dese waar mede , die myn verdr
aandoen , daar mede sullen zy niet my ; maar h
selven verdriet aendoen , ende te schande worde
Jerm. 7. vs. 18. 19. Het is dan billick , dat elc
Christ, naar de kleyne of groote mate sijner Gen
delijken hebbelijkheid des Geloofs, hem altijd in
wapens staende houde , want tot dese eynde , s
heeft Christus altijd ook selfsten die figureushe
sijnes selfs Geloovig gemaakten Volcks , met pr
mitteringe versekert , dat hy tot eeuwighiever
heid , selfsten hare Overwinninge wesen zal. I
wiens der Philosophens of verbasterden Theol
gens , die slegts maar rechte Roof-vogels des G
loofs zyn, sijn dog wel met dese Geest Jesu Chris
ooit geancurageert geweest. Het is te beklage
d

d haar Redenmatig Exercitium, niet het grootste
v stant der Heyligens in Godes dienstigheit heeft,
wat Christi begrepene Heerlijkheid, is alleen uyt
h ingevruchte Geloof, door Godes en Jesu H.
Geste selfsten, dat Jesus de Zaligmaker, de ware
God selver is. Het strijt oock tegen die natuyr
v 't Geloofs begrijp, datze ooit soude konnen
te staan eene Dienaresse te wesen van resonabele
mnschens Reden, die geene Goddelijke dingen
begrijpen kan; Ja daar is geen groot genoegsaam
a disch prijs, haar daar voor aan 't Redens-begrijp,
t in slaverny te laten verhandelen en te verkopen.
Gelukkig sijn de Geloovige, alleen, om dat zy
hir genes weegs aen der Werelts Philosophiæ im-
pofitabel Fortuyn verkoopen laten; want op dese
manier, haar van den waren God Jesum te laten af-
takken, vinden zy, dat soodanige bose daad, soo
wel Goddeloos, als roeckeloos is; ja sy achten het
ock niet meer, eene nootzakelijkheid, als eene
groote misdaad voor God en mensche te sijn, wel-
k na desen leven oock beydes haar verschil, soo
wel in den Hemel als inde Hel seker vinden zal,
waarom is het zeker, dat Cartesii werelts Wijsheid,
kende eene vyantschap Godes, alsoo honkende het
vorlopende Cruys Christi, niet achter halen zal.
Ik hebbe den Leser in dit Tractaat voorgenomen
bewijsen, met beyder Testamentes bevat, dat
in Godes gewordene Kinders, het Geloof en de
hope, wel op aarden hare geduursaamheid in eener
Jesu aanschouwinge bekomen; maar aengaende
desere vaste geduursaamheids eeuwige byblyvent-
heyt, sullen zy eerst in den hoogsten Hemel genie-
ten, en dit verzegelt sijnde door 't Geloof aen 't
hert, mach dan wel genoemt worden, alleen soo
wel een eeuwigh, als vaste troost te wesen; want

 dit

dit is haar kroon, dat zy alleen uyt God geboome
Overwinnaars van de Werelt genoemt word,
1 Joh. 5. vs. 5. Caput 4. vs. 4. Hoewel in teg-
deel, der sorgloosl evenden doen, ydel zal gew st
sijn, Eccl. 6. vs. 12. En alle hare ydele wan-
niet meer, dan eene verdoeminge, Ps. 39. vs. 7.
Gelijk ook alle onserer Cartesiaansen Coccea-ns
Werelts Wijsheid, of Schriftgeleerdens, of P-
rizeens kennisse, een van Christo verwerpelijk ja
niet meer dan slegts, een ydele quellinge des G-
stes geweest te zyn, Eccl. 1. vs. 2. 14. Prov. 2.
vs. 8. Het welk het alderhorribelste in den Dag er
weder opstandinge wesen sal, als wanneer dese, m-t
den sitterenden Duyvelens vermenghde swa-
Stink-bokke, van den witten Schapen Christi s-
len afgesondert wegh gewesen worden, en als d-,
sullen onder het bereyck van Jesu Godheids wra-
oeffenender Rechterhant voor God, als eenen G-
rechten Richter gestelt worden, in wat tijd ha-
dan, alle die Oliphantens van geheel Jndiën, no-
alle de Kemelens van geheel Ægypten, noch o-
de vleugels van den Dageraed, niet zullen weg dr-
gen kunnen, nog wanneer haar het geboomte v-
de geheele Werelt, niet meer duysternisse gev-
zal, gelijck aen Adam in sijn vluchtelingscha-
want het Oogs lichtes strael van Godes aangesic-
te, sal haar in 't verborgene, als naakt zien; wa-
wat sijn dog alle openbare Twist-dispuytens d-
Cartesianen anders? dan alleen Godes Kerck
blind-hocken, en met Satans ziel-bedriegend-
Paradijs-arglistighedens, het verstand te betoov-
ren, of zy veel licht redenmatig, vast gelovige, t-
verloocheninge der Geloofs waarheids mochte
brengen konnen; Want die in EEN vermengeld
Cartesiaansche Philosophia en Cocceaansche Th-
ologia

ogia, is niet eens meriterende der alderbleek-
en Sterre beſchijninge, want geſondeert, op haar
eden en Verſtand, ſo mogen Reden en Verſtand
o het alderbeſt vergeleken worden, by ſodanigen
ree vierigen Satans klauwens, waar mede zy ſoe-
n, of met liſt, of met gewelt, het herte uyt
t lichaam der nieuwen menſcheid, of weder her-
elden Godes-beeldigheid weg te rucken, en alſo
t het menſchen ziele een vacuum of ledigheid te
aken, waar in het triumphante duyſtere Rijk
s Carteſii Antichriſtendoms, ſijne uytbreydinge
koomen mochte.
Neemt het niet qualijk, als of ick myn verſon-
gde, aen openbare Gods verloochenaars, welke
g haare eygen Conſcientiæ verdoemeniſſe uyt
Wet Godes, by præaſſertentie noemt, ge-
hrevene brievens met Drakens-inkt van hare Sa-
ns eygene hant, en tot vaſte bewyſens van Satans
redit, met Godheids verloocheninges Lack on-
erzegelt, het welke zy ſullen weten, als wanneer
ar des Hemels verwiſſelingens naardeelligheden
ullen ſien laten; namentlijk, wanneer zy haar
ar voor, die onophoorlijke Hellen-angſt, ſal laten
den ſchoot vallen, en wanneer met haren doden
eenders op aerden, naer weder levendigwerdinge,
Helle ſal aangevolt worden. Ongelukkig ſijn
le Carteſianen in haren Lichte, blinder als blint,
ant in Jeſu, konnen ſy ſijnes Godheids Geeſtes ge-
urige geduurſaemheid, in haren herten, in ſijn Ge-
ofs beweeglijkheids omloope, nog voelen, nog
en, want zy vergenoegen haar ſlegts, met harer
ngeloofs ſtilſtaenden ruſtens gedurige geduur-
emheid, en dat haer Geloof, ſonder al Geloof
n ſpoorlooſe weg is, van haren eygenen God
ekenden Geeſte; Men mag haar wel noemen,

ingeklommene Dieve, door het dack van Chri-
sti Schape-stal, want sy vallen Christi Kerke so
bedroeft als lastig aen, en versoeken, als verande-
de Weerwolvens, of zy van Christi wel toegete-
den Schapens van sijn Vader, niet noch sommi-
mochten opvreeten: Maar het aldergrootste b-
klag is, dat dese seer schadelijke soorte van Spin-
sistisch Cartesiaansche Kerk duyvels, hedendaag
noch met Bidden, nog met Vasten uyt te dryv-
zyn, maar, om dat dese geene ware Theoda-
Cœlestes sijn, so misbruykt haar hoovaerdig he-
betovert van een boose Schriftgeleerdens Geest
met eender stout-sprekenden tonge der Belias Ki-
derens, Genes. 4. vs. 3.41. Namentlijk te spre-
ken van albevat beyderen Testamentes Godes, a
of daar in geene sekere, maer eene schijn waa-
heid, slegts verborgen ware, en gelijk ick mee-
maels aengewesen hebbe, spreeken sy selfsten o
Apostolischer manier, namentlijk, *Ick! spree*
myn gevoelen, of goed achten, 1 Cor. 7. vs. 3. *Of Ik*
achte, Rom. 8. *vs*. 18. *Of sy spreeken in den naam va*
Veelen, eender gehelen Kettersen Confrerye, na-
mentlijck, *wy achten*: Rom. 3. vs. 28. en wa-
haar veel beter te seggen en te vragen, *Heere be*
JCK het ook, die u VERRAED? Matth. 26. vs.
24. 25.

Maer in summa, dese Nieuwe Lichte, ken-
nen niemand meer, als haar selfsten, Want Car-
tesius heeft haar geleert, selven als God te spree-
ken, namentlijk *sum: Ick ben*, Maar in waarheid
hare Professlon van Godes dienstigheid meri-
teert, dat zy door Oppermachts voorsorge, al
Nigromantici en ziel Betovenaers, niet alleen
hier op aerden onder den vryen Hemel, tot een
spectakel aller menschens in effigie, in een Knip-
per-

:rdollings-kooy aan een Kerk-tooren, maar ook
lver naar haren dode: In persoon als dan, voor
ıre Godes eeren dieverye, als Atehystens in den
fgronde der beter God kennenden Duivelens tot
:n eeuwig pronck opgehangen te worden; want
:t is de Sententia des H. Geestes, dat alle, die aan
:n Soone Gods niet gelooven, alre verdoemt
yn; want dese beroofde menschen van Godes
efde, spreeken seer gepassioneert in hares twyf-
ls oneyndigheid, om dat sy maar Philosophicé
onfirmeeren willen, dat 'er geen God is, om
ıt sy ook des te gemakkelijker, te gelijk mede,
e eeuwige geboorte des Soons Godes negeeren
ıogten; maar een genoegsaam bewijs, dat Jesus
ıar selven, door onthoudinge sijnes verlichten-
en Geestes Godes, door hare aangeboorene by-
lyvende blindheid, den weg naar het Hemelsche
edesta afgesneden heeft, daar mede hares dwalen-
en conscientiæ Melaetsheid, niet mogte genesen
vorden, want haarder besmettelijken dwalingens
oosheid, Philosophice tot Theologiæ werdinge, te
ıam gekluystert, met een onbeschaamde heylig-
ıeid, is een, van der alderboosesten boosen con-
cientiæ verdwaalt blijvenden dwalinge, en om dat
ese Adams doode vlees sackens, aangevolt met
Cains levendigen beenderens, eene soorte is, van
en alderboosesten Boosdoenders, so konnen sy
onmogelijk, van der nieuwe genade der wederge-
oorte in Christo Jesu iet weten; ja sy kunnen
ook niet uytvinden, dat voor hare doode Ziele,
et ware levendig makende Natuyr-zaat Christus
esus in vleesche, selver mede voor haar is; sy die-
ıen eenen natuurlijken God, op menschen ma-
ıier, met een ongeestelijken vleesch herte, vol
ichamelijke ogens, die ook in den waren God niets
G 5 zien

zien konnen, sy dienen hem ook slegts met mont
dampige klink gebedens, van enkelen troostelo
se woordens, rabbelende op Joods, sonder naden
ken; en uyt desen, kan men klaar sien, hoe dat s
haar per fors, van des alleen alwetenden Godes we
sentlijken Heyligheit, als in eender Dulligheits on
besonnenheid, niet alleen ontrekken willen, maa
arbeyden dag en nacht, so wel in haren Schriften
als Prædicatiens, hoe dat sy nog andere mede le
vendig doode, en onvaste los en lichthoofdens, a
wat vroeg tot Satans dienst verleyden willen, om
haar van den waren levendigen God te onthouden, Eph. 4. vs. 8. En in sodanigen haren huygelachtiger formaliteytens, eender reedelijker Godes dienstigheids, met bloten lippens bedieningens, geformeert tot klinkwoordens uyt giftigen letterens, waar mede sy selver hare eygene lugt, uyt welke sy hares levens aessem scheppen moeten, verderven, en in desen allen, so laten sy dan oock seer gewillig, hare alderdiepste verseffingens, van der alleen zaligmakenden waarheit sien, maar, nu laten sy slegts in desen alleen, aan de ware groot gelovige kinderen Godes in Christo, tot een ware geloofs Godsdienst harer zielens eeuwige zaligheid over, en uyt desen allen, ziet men, hoe gelukkig dat door Godes voorsienigheid, dit in Christi Kerke openbaar is, dat dese Cartesians Cocceaansche Kerck spooksels, in 't midden van haar, niet nog langer geregeert hebben, en geene hipocrytische, nog geene stom stilswijgende duyvels Apostels mogen genoemt worden, sy mogen nu immers heen, ook eens openbaer wel naar Christi oogappel, als naar den Ring steeken, want harer yseren Lancens alderscherpst en spitsgeslepenste stale pennens, sullen op Christi Kerk muren afgebroken,
maar

aar oock ſtekende blyven, gelijk een vergiftige ngel in 't vleeſch, tot ontwapeninge der Horn- yens.

Maar het ſchijnt, dat deſe gepræſenteerde gena- en dage, in het bevat der beyder Teſtamentens in haar rechtveerdig, als op poſt-paardens weg reden, en haare afgeſnedene zaligheid, te ge- k mede weg genomen zijn, daarom ſal oock, le hare verwiſſelde Philoſophiſche wijſheids ken- iſſe, voor die Theologiſche gelukzaligheids pra- ique, haar proffijt in Adams val vinden, den atan meer te moeten gehoorſamen dan God.

Ik weet wel, dat deſe, die zelve genadens gebrek ebben, mijn beſchuldigen ſullen, als of ik mijn enſchen paſſiens, als Blixem en Donder over aar uyt ſtorte, maar dit laat ick mijn niet op ringen, om dat ick weet, wien de wrake toe- omt, en of ſy my gelijck beydes Hemelſche, en ereltſche gelukzaligheid miſgunnen, ſy zijn achteloos, geenes van beyden te nemen, want ijnes grootſten geluks, ſullen deſen aller onge- kkigſte, ſlechts ſelfſten Promotores zyn.

Den gunſtiger Leſer, ſal in 't naarſoeken on- ervinden, dat Carteſii Philoſophiæ Principiens, ecombineert met Coccei Theologiæ eyndigin- ens, niet anders, als een nieuwe te ſaam ge- robbelde CHAOS, van alderley ſoortens ketter- hen Kerk ſcheurmakerens is; want ſoo een op- eblaſen Philoſophiſch Carteſiaen, en een hoog- ertig Theologiſch Coccean, nog grootere Mi- akels doen willen, als God, ſoo doen ſy voor erſt, door haare eygêne menſchens wijsheid, Go- es wijsheid te niet, en ſeggen van de werelt- heppinge rond uyt, *ex nihilo fit nil*, uyt niet ort niet, en wanneer ſy boven dit, Godes Al- macht,

macht; op het subtielste loochenen willen, so seggen sy, dat God ook selver geene wereld mee soude konnen scheppen; en dit is bewijs genoeg dat God niet almachtig, maar onmachtis is, en om dat almacht en onmacht, tijdelijk en eeuwig hem in Gode niet te samen schikken konnen, so sustineeren sy het zekerste te wesen, te bewijzen dat God niet almachtig is, want hare position is namentlijk, *Simul esse & non esse, impossibile est.* En tot dese eynde, soo stellen sy vast, resonabe aen alle dingen te twijffelen, selfst aan Godes al macht en eeuwigheid, maar in tegendeel stellen sy vast, der werelts eeuwigheid, en seggen daar ne vens, dat 'er niet meer, als een eeuwig wezen kan.

En in sodanigen positioonens, geven onsere Philosophisch Professores Theologi een algenoeg klaar blyck, dat in haren *Candidatis tentamine, en examine*, om tot *Doctores utriusque Philosophiæ & Theologiæ in Auditorio publico* te promoveren, het Goddelyke *Drie Een*, niet den Rector Magnificus geweest is. En om dat dese, van den Cartesiaansen Antichrist, in de kennisse uit Godes alleene waren woort, niet wel onderwesen zijn, so mogen dese wel, met Reden, geenen in den Euangelio, met ketens gebondenen, vergeleken worden, Marc. 5. vs. 3. Nu dan, gebreck hebbende aan Godes en Creatuyrs kennisse, gelijk alle soodanige, welkers oogen van Satan met blindheid beneveld zijn; want in haar, is het *spiraculum vitæ continuum* niet, want soo dit in hare ziele ware, soo souden sy soo wel in haren wandel, als in harer leeringe, het *perpetuum mobile praxis pietatis* openbaar wel sien laten.

Daarom sal ick soo wel in desen vierden, als in

ı mijn voorgaenden drie anderen Tractatens, so
el groove Philosophische, als groote Theologi-
he fautens sien laten; Want desen zyn men-
:hen, soo verblind, dat sy in 't schepsel haar
ortijdig komste, en weder heen gaen uyt het
:hepsel, in haar niet sien konnen, en dit is een
enoegsaam præambel haarder menschelijkheids
erftijd, welkers levens Circkel, slehts niet meer,
ls een moment tot sijn center heeft, waar op alle
aarer sterffelijkheids Sphæra omdrayt; want wy
ooren, die overluyt keels uytroepende experien-
ia, alle menschen waarschouwen, dat de langst
:vende, in 't korte niet meer zyn sal, als een
oorby gegaan schauduwe beelt, van een sooda-
ig inbeeldenden sotten Cartesiaan, die niet meer
:ggen kan, *ick ben nog*: *ook niet*, *ick ben geweest*.
Maar den aldergelukzaligste Philosophus, die wel
edenkt, dat hy acht geven moet, op sijnes vlee-
ches overig behoudene natuyrs gebrekkelijkheid,
at hy dese nooit, tot een volmaaktheid, mengelen
noet, onder sijnes redelyken Godes-diensies op-
echtigheid; want ware, en regte Physici, Naturali-
tens en Philosophi, moeten nooit anders begeren,
ls tot natuurlijker aangevangener dingens eyndes
ytvindinge, want in 't generaal, alle begeertens
an haar selven, soo sy naar Goddelijken dingens
:yn, dan moeten dese geloofsmatig zijn, en soo
y naar natuurlijken dingens zyn, soo moeten sy
edenmatig wesen, maar tot deser beyderer eyn-
lens te komen, moet eene voor afgaande seer
:xacte, of mediate, of inmediate kennisse we-
en, als zijnde de eerste oorsake aller begeertens,
vant deser begeertens werksaame gestadigheid,
lijc dwingt door hare beweginge tot genietinge,
net geene men begeert, namentlijk, alles naar der
God-

Goddelyker of natuurlijker ſakens aart, in haa[r] der meerderen of minderen grootheid, nament lijk, dwingt tot geloofs toeſtemminge in eenen en tot redens aantaſtinge tot den anderen, en a[l] ſoo voldoet de eene begeerte aen de natuyr Go des, en de andere begeertens aan de natuyr de Creatuyrs; Maar alleen die rechte levendige zi[el] begeertens tot God in Chriſto alleen, deſe zijn ſoo wel eeuwig als beminnelijk. En niet wonder want de levendige God ſelfſten in de beminne lijkheid, is haarder eerſte oorſaak, of cauſa mo vens, daarom ſoo vindet hem ook in ſoodanige Goddelijker begeerte in mindelijkheid, met den beminnelijken God om te gaan, het aldergroot ſte hemels Exemplaar, van meer anderen Godde lijker dingens oneyndige extenſionens, die me recht den naam van deſen te voeren, ook meriteren; want deſe hebben haar niet alleen ſee[r] openbaar, beydes ſoo wel in den vroomen Ne hemia, als ook in Davids ziele gevonden, Pſ. 16 vs. 18. maar ook nog by allen vromen en heyligen kinderen Gods. Niet des te min, ſoo is het hoo gelijk te beklagen, dat alle onſe Carteſiaanſche Cocceanens van haaren eygenen leven nog nooit het eynde, namentlijk die zaligheid uyt Godes vaſten en alder eerens waardig, aannemelijke woordes, ten rechten, door geloofs begeertens in te ſien, voorgeſtelt hebben, uyt welkers bekome ne kenniſſe, de gevolge begeertens, dan ook alleen in practijk der Godzaligheid ſtellen konnen; maar uyt dit gebrek, ſoodanager kenniſſe, waar van daan deſe begeerten voort gebracht worden, ſoo laeten alle Athyſtiſchen Carteſianen genoegſaem ſien, dat voor een Spinoſiſtiſche ziel, nog in den Hemel nog in de Helle, een eeuwig leven te zyn,

kan

[v]an overtuygt wesen, gelijk oock alle soodanige [m]ede participanten, die der gantsch Goddelijke [n]atuyr, niet mede deelachtig geworden zijn, ook [i]n den Hemel geene zaligheid verwachten, nog [i]n de Helle geenen eenwigen Dood vreesen, en [d]oen gelijck alle soodanige, die in Godes ware [w]oorde, hare zaligheid niet alleen gesogt hebben, [R]om. 1. vs. 13. Ps. 8. vs. 19. Want het is daarom [d]e natuyr aller geloofs vyandens, dat sy met haar-[d]er onbegrijpelijkheid van Godes onbegrijpelij-[k]en dingens, met tegenspreekingens als geallar-[m]eert, tegens God selver te velde trekken, ja [d]at zy ook met haren seer vreesselijken tegenspre-[k]ingens, als met seer vierige vonkens, veele pij-[l]ens en doodelijken dingens rontom haar werpen, [P]rov. 26. vs. 18.

Maer dese manier, van Philosophischen defen-[s]iens, soecken sy altijd hare wijsheid den men-[s]chen per fors op te dwingen, want anders souden [u]yt regten Philosophisen grondens de Cartesiaan-[s]che Cocceanen, op goed Spinosistisch, de men-[s]che niet wijs maken konnen, dat het bevat van [b]eyder Testamentens Heilige waarhedens geen [g]elove, maar slegts begrijpelijke redens vorderen, [j]a sy souden anders niet tenteeren konnen, sonder [s]oodanige manier Godes onaanvankelijken, als [o]ock oneyndigen waarhedens, uyt hare herte weg [t]e nemen, ja haar twijffel Principium, soude sijn [v]astigheid verliesen, om daar door te bewijsen, [d]at God niet alleen eeuwig, maar oock de werelt [o]ngeschapen en mede eeuwig waar, daarom valt [h]et haar heel gemakkelijk, door het twijffel Prin-[c]ipium, ook alle Godheids extraordinaire en Mi-[r]aculeuse werkens in twijffel te trekken, uyt wel-[k]er haarder Sonne klaaren Confessioon, dat sy

Godes waarheid verloochenen, gelijk alle sood‑
nige Goddeloose, die in Godes eygen ware woor
den, oock Godes wonderen niet hebben zie
konnen, Joh. 1. v. 5. Want het twijffel Princ
pium, is den Wierook Cartesii, waar mede sijn
Discipels op koolen gestrooit, die den Satan aan
geblasen heeft, den Ketterschen Antichrist rooc
ken, en soo dese secrete Dieven mogelijk ware
daar door op Satans beste manier, eenige zielen
oock van den eenigen waren point der zaligheid
dat is Christum Jesum selfsten te ontrekken, s
souden niet minder,als een nooit slapent,en gesta
dig omgaenden Satans brullenden Leeuwens wer
doen, want sy willen dog van God en sijn woor
niet anders, als slegts eene schijn waarheid differe
ren, hoewel sy ront uyt seggen, dat Godes woord
met openbaren vasten leugens besmet is, maa
den Apostel resoneert van haar, dat sy zyn sooda
nige, die niet aannemen, het geene sy niet ken‑
nen, Actor. 17. vs. 23. En dat uyt gevolge, dar
ook dese hare onkennisse, eene kracht is, die God
haar toegesonden heeft, op dat sy de leugens ge‑
looven, en alsoo ook tot ongerechtigheid lust
hebben souden, gelyk God ook selver tot haar
seyt, haar ook met den Geeste sijnes mondes te
willen dooden, ja oock in de verschijninge sijner
komste, een eynde met haar te willen maken,
2 Thess 2. vs. 8. tot vs. 12. Daarom, mogen sy
haar wel versekeren, dat dese van God tegens
haere gedeclareerde autenthijke sententia te re‑
clameeren, geen mensche van hem selven, nog ge‑
qualificeert nog geprivilegeert is.

Ik recommandeer den Leser, hem te hoeden
voor soodanig God verloochenendes fenijn des
Cartesii Spinosistischen Philosophiæ Principiens,
die

e haar doen leven en sterven sonder geloof, dat
r een God is, die eeuwig en almachtig is, en
e de werelt uyt Niet geschapen heeft, het is de
tuur van Christi geloovige kinderens, dat sy
et haar alderverst siende geloofs oogens, door
su respectiven Doot, regelregt in en door de on-
ndige eeuwigheids diepte heen sien konnen, tot
t haar gesicht stut, op sodanige plaets, waar die
ytnemende, en eygen gewichtige eeuwigheid
het eynde hares geloofs in God, en haarder
el en zaligheids Middelaar Christus Jesus geno-
n word, om dat Christus Jesus selfsten het eyn-
hares geloofs en haarder zielens zaligheids is,
Petr. 1. vs. 8. 9. Ja Jesus selfsten is haare weder
vendigmakinge, om dat sy met Hem ontslapen
jn geweest, 1 Tim. 4. vs. 14. Van welken on-
apenen met Jesu, daarom Iesus selfsten der eer-
eling der onslapenen geworden is, 1 Cor. 15.
. 20. En haar troosten konnen door 't geloof,
n dat, terwijl Christus nu leeft, sy oock met
m leven zullen, Ioh. 14. vs. 19. En wat won-
r? Sal het dan wesen, wanneer nu de geloovi-
in Christum, den waren God Christum Iesum
llen sien komen, dat sy haar dan oock seer ver-
ugen en verblijden sullen, Ps. 118. vs. 19.
Niet destemin, hebben haer Godes volk de ver-
yden in den Heere, ook wel reden te bedroeven,
nneer sy sien, dat den Predikstoel van Godes
oort, als een Academisch Cathedra, met wel ver-
erden Commediantens actiens van een Cartesi-
n, gelijk een Cocceaen betreden wort, en dat der
heologiæ vaste Geloofsvorderende Fondamen-
, van der onvaste Philosophia geforseert wor-
n, en niet anders, als enkele irredeerende
eesches luste, onder schijn van Godes-dienst,
H abso-

absolut geintroduceert worden, het welcke e-
lijkewel by haer beter weten, dadelijk op de re-
ninge van eens inwendigen H. Geestes ingevi
gestelt word. Exempli Gratia. Een driemael
metamorphoseert Physicus, naar sijn eerste V
relts WINDIGE kintsheit, als nog sijnde een jo
te VOET gaende VOETsiaan, en nu gekom
sijnde, tot sijn Cocceaans hoogste Bybel Gelee-
heids ouderdom; Vanget nu aen, sijn Leren
Antichristendoms oogmerks diensten, in Car-
siaanscher Philosophia, van God, te willen vers-
ten; Maer dese Blinde, SPANtHEM selv
boven alle andere Oogmeesters de kroon,
met sijn stinckent geworden ooge-salve, van e
Ketterse stinck Vliege, andere blinde, siende
maken, hoewel sijn Antichristisch huys-bal
in sijn eygen oogen, hem niet toelaet, uyt eens a-
der mans ooge, een kleyn Bisschops splinter uyt
trekken; maer ick raad u, soo gy werk en me
werck van een Mis-Paap maecken wilt, s
SPANt HEMelsche en niet aerdsche kracht
in, tot Geloofs Godsdienst te bevorderen,
gedenkt, dat gy geen geprofessioneert Profess
het Landes Intrest te soecken, maar van den V
deren der Vaderens Souverainiteyt des Land
geprofessioneert zyt, der Kerken Intrest te vinde

Den Autheur wenscht aen den goet gunstig Leser, uyt synes Principii Philosophiæ, genomen u Genesis 1. *Tot wijs-wordinge en tot een zalig eynde komen, amen.*

U E. Dienstw: Dienaar,

J. F. HELVETIUS,

Medicijnæ Doctor.

Een reſonabel bewijs, dat Carteſii Phyſicæ, Philoſophiæ en Rerum Naturalium Cognitionis Principia, beſtaende in ſijn Denkbeeldigheids GEDACHTENS, abſolut in irreſonabelen bewijslijkhedens beſtaen, en noch van God, noch van Creatuyr eenige dienſt doen konnen, tot Philoſophwerdinge.

Cap. I.

En NATUYR-SPIEGEL der Heydenen, waer in men God ſien en taſten kan, waer van den H. Geeſt ſeght, dat dit is de KRACHT en GODHEYT inder Wereltſcheppinge uyt NIET, aen welck NIET den H. Geeſt ook ſegt, dat de Aarde nog vaſt hangd, Job .℣. 7. Deſer KRAGTS en GODHEIDS daar weſentheid, laet haar effectief levendig en beweeglijk ſien, in alle *Aerdens* verſcheydener en onderſcheydener Creaturens, namentlijck der

GESTERNENS, der GEWASSENS, d DIERENS, en MINERALIENS eygene AART, LICHTESGLANS, VERWEN, SMAKENS, REUKENS, GELUYT e GEVOELENS. Ja elk een, en elks besonde deel der alderkleynsten Creaturs kleenheid, sleghts eene grootere, dan groote verwonderin van het gantsch Goddelijken DRIE EENS, on doorvorsschelijk VERSTANT, en onuytvin delijke WYSHEYT. En om dat hier alle stom me Creaturens, naer haarder aart tongens, m onse vyf uytterlijke Sinnen, van Godes onuytspre kelijke lof spreecken, soo geschiet het, dat al Cartesiaansche PHYSICI, PHILOSOPHI en NATURALISTENS, in tegendeel stom mer dan stom zyn, om dat zy het niet en ver staen; want sonder alle Philosophische authori teyt, spreeken deze als WEETNIETEN va Godes autoriteyt.

2. Dese alleen sijn inderdaad van God geschape ne *Objecta Physica*, en *Philosophica*, die haa verval niet simpelijk, onder valsche en sijn selfs bedriegelijke GEDACHTENS, maar onde die vyf uytterlijke Organische Sinnen delens heb ben, om aen haar inwendigen sin, tot verstand werdinge, hares selfstens, een Licht te wesen dat nessens het tusschen koomen des Lichtes de H. Geestes, dan genoemt word; te wesen, een verlicht verstand des menschelijken geestes, want nu resoneert hy met syn verlicht verstand, van alder Schepselens mede inwendigen, verborgenen natuyr en aart, seer klaer, naakt, net en distinct sonder redens bedrog eenes duysteren onverlich ten verstandes Lichtes. Want daar is niet een en kel deel, van een enkel Creatuyr, die voor een

goed

ȝed Physicus, niet een randevous plaets is, van verstand, van het geene daar aan een, of alle ne vyf Sinnen, een bevat van hebben; want de cours, van het overschaduwende, of beswanerende *Idæatum*, so gebaart ook alleen in 't verand, deses *Idæati Idæatum*, welcke een Wegysterse is, van des *Ideati* kracht, aart, en nayr; En dese *Idæa*, van den *Idæato*, is het rech*Objectum Physicum.* En wat wonder? dat men es menschen vyf uytterlijke Sinnens, inwendien Sinnens verstandes licht, niet soude noemen ogen door gelijkenisse, een Visch-en Vogel-net, aar mede men uyt een afgrondige diepte ter ee, en uyt eene onuytmeetbare hooghte der ucht, alderley soorten van groten en kleynen issches, en Vogelens vangen kan, waer van es menschen gedachtens in een *Physico*, sonder bjecten niets vangen konnen, voor de vyf Sinen, dienelijk tot Philosophwerdinge, want *bjecta movent Sensus.*

3. Maar onsere, van des Antichristi bedriegejker Redens-list, gegaseerde Cartesiaansche, en pinosistische *Tassen-speelders*, soeken den swakelovigen aen Godes scheppende Almacht, in laets van een gesonde Visch, eene vergiftende edens-slange in 't herte te tooveren. Daarom oo sien, wy dat, soo haast maar een Cartesiaan ijn extraordinare aldergrootste Werelts aensien, n reputation, aen sijne Physica vast hanget, dat em dan ook dadelijk Adams oude Paradijs-drake, laar nevens, dese mede Paradisische (quasi) reelijke schaemte in plant, dat hy na desen, nooit neer tot stichtinge, leeringe en onderwysinge an Geloofs-vorderenden dingens, die Godes er, in Almacht van de Wereltscheppinge uyt

NIET, ende een Godzalig leven, en openba-
ren Christelijken wandel raecken, Physicé, of
Philosophicé te sullen spreecken, of te sullen swy-
gen; Maar hoewel een PHYSICUS, PHILO-
SOPHUS, en NATURALISTA, die door
Godes en Jesu Heylige Geestes ingewrocht Ge-
loove, met sijn hert, klaer, net, naakt, e
dinstict, dese autoriteytische Godes waarheid
verstaet en begrijpt, dat by God, geen schaduw
der veranderinge is, dese sal het groote Wonder-
werk der Scheppinge der Werelt uyt NIET, en
menschens herscheppinge om *niet*, door den gro-
ten Propheet *Moses*, en Euangelist *Iohannes*
Genes. 1. vs. 1. Joh. 1. vs. 1. beschreven, met ge-
nen Athystischen Godes lasterlijken monde, nog
penne tegen-spreeken, nog tegen-schrijven, om
dat hy weet, het geene hy kent. Hy beoorlogh
Godes waarheid, met geen menschen leugens,
gelijck sodanige, die dog in eeuwigheid nooit
victorieus werden konnen, want hy weet vast,
dat den H. Geest niet alleen sijnes waren Heyli-
gen Geloofs, maar oock der rechten krachtigen
en waren Redens AUTHEUR is, ja hy weet,
dat den H. Geest den selfst bestierder is, die hem
nog in 't Goddelijke Geloofs-vorderende, nog
in 't natuyrlijke Redens vorderende, nogh Ge-
loof, nog Redenmatig sal dwalende loopen la-
ten.

4. Een ware Physicus, kent geen *Objectum Phy-
sicum*, dat niet in een sigbare *Objecto* opgesloten
is, daerom soo komt het twijffel *Principium Phy-
sicum* nooit te pas, nog veel min, alle dingen die
in GEDACHTEN geconcipeert worden; want
het twijffel *Principium* en ydele Gedachten, sijn
de Afgronden, waer op Adam, door Lucifers
aen-

aradinge, sijn ziel bedrog vast gepilaart heeft, want sijn Twijffel aen Godes waarheids ontwijfelbar onbedrog, is een algenoegsaem klaar bewijs, van Adams Godheids bedrog, daarom soo sijn wy, dat alle Cartesiaansche Physici, van God en Godheid door het Geloove, sonder Redens-begrypinges præferentia, niets verstaan, nog begrijpen willen, daarom geven sy liever ook van gehele Godes Woordes waarheid, alles aen haer inde Redens-begrijp, tot een proye over, alleen om te betoonen, hoe dat zy aen die Geloofskracht, niets tot heerschappye over laten willen, gelijk de Cartesiaanschen Predicant *Leenhof* van Zwol, in 't Tractaet van 't Conscientiæ niet dwalinge, absolut segt, dat Godes *wil*, des menschens *wil*, niet dwingen kan; Maar niet wonder? de Heerschappye van Lucifers dwingelandye, leydt op hare schouders, en blind gemaakt hebbende, hare uytterlijke Sinnen, tot niet bevattinge, dat sy sien, hout haar oock blint, dat sy van Godes onsigbaarheid, redens hebben om te twijffelen, of'er ook een God is, die alles irresisteerlijk doet, al wat Hy, als een Souverain God wil.

5. Het is dan Cartesii *Physica*, die niet alleen slegts selfsten haren Meester, over alle sijne nietige GEDACHTENS, van al NIET, maer ook selfst, alle sijne na-apende Discipelens belacht, ja seker, belachelijk stellen haer alle Physici en Philosophi, welkers hoogsten Eere-tijtel, (met reverentia gesprooken) slegts een Discipel, of van Cartesi, of Spinosæ GEDACHTENS syn, want vergeefs, is eens Discipels eere te vergelijken by sijn Meester, Want geheel contrair, soo is 't selfst nooit, nog de natuyr, noch

de manier eenes Meesters van Wijsheid en W... tenschap, Konst, Werck, noch Handt-werc..., dat hy dadelijken, so los sijnder experientiæ va... Fondamenta voor de voete van een, van sijn... veel reysen excessive neuswijse, of hoovaard... opgeblasene Discipels nederwerpt. Niet des... min, doet ook een goed Physicus, Philosoph... en Naturalista, daarom soo is het, dat het tot ... Studium, sijner luyen en slapenden Discipele... Gedachtens gaende te maken, voor eerst ee... geruymen tijdt gebruykt swaere voorstellingen, om hare denkingens, bedenkingens en veelvoud... ge herdenkingens, daar aen te exerceeren, ja h... soeckt haar nogh veelmaels met Studieusen leu... gens, duysteren raetselens, en dubbelsinnige woordens en verstands voorstellingens, om di... waarheid om te leyden, tot dat hy eyndelijk me... verloop van tijd, en veelvoudige herkauwinge i... sijnder herschenen mondes, het uytgeparste cheyl tot sijns Geestes Philosophisch voetsel mede beko... men mag, en niet meer, maar slegts Discipels maar Meester wesen mag.

6. Met recht, mach hem Cartesii GEDACH-TENS Physica, over die schaarsheid, van ken-nisse sijnes Meesters beklagen, dat hy haar niet geeft Objecten, daar in waarheid verborgen is. Verwonder u dan niet, waarom dat Cartesii denk-beeldigheids gedachtens, niet soo veel Physische Wijsheid, kennisse, Verstand, Reden, en Ma-tematische Wetenschap heeft, daer mede hy ne-vens een goede wint uyt den Hemel, over sijnes eygenen uytterlijke lichaams vlak, nog veel min anderer Creaturens lichamelijkheden zeylen kan; want nooit heeft Cartesius, die extension van sijn eygen sigbaar lichaam, met alle sijn gedach-

tens,

ens, sonder bedenkelijke oorsakens, of voor-
verpens veel verder af te meten gekent, als hem
naer slegts, dan nog die concurs sijnner Organi-
schen vijf Sinnen deelens gebruyk, in openbaren
wijffelingens aengewesen,heeft, ja hy heeft nooit,
net sijnes twijffels gestadigheid, so veel min nog
net sijner inwendigen sinnens verstand, so veel
cht toebrengen konnen, dat hy daar by hadden
en konnen, of hy een swarte Moriaens, of
witte Oliphantens-huyt hadde, want sijnder Ge-
agtens lichtveerdigheid, hebben nooit so veel ge-
ustigheid vinden konnen, in 't Schepsel, door
enporringe van selfs bedrog, door twijffelinge,
suyt een Afgronts-put aller onwetenheid en on-
ennisse, daarom heeft met recht ontrouw sijn
Meester geloont, want des twijffels oneyntheb-
igheid, heeft hem oock den dootsteeck gege-
en, en is in sijnen Gedachtens versmoort, en
onder *Fama* eenes waren Physici gestorven, en is
ock sonder Eertijtel eens Philosophi en Natura-
stens begraven.

7. Het is seker, alle GEDACHTENS, die
ver dingens, sonder aenvang, sonder eynde in
edagtens, tot wesentheid, of een daarwesentheid
eroorsaken, konnen geen ander bevat selfsten
ebben, als slegts eene oneyndigheids behout in
edachtens, en om dat dese haar niet extendee-
n, door iet, in iet, tot iet, soo konnen dese,
e niet in wesen sijn, geene Creaturens van God
egt worden, te sijn, Objecta Physica, nog Ma-
ria Philosophica, want desen hebben geen be-
js in Mathematica van haare grote, of kleynte,
sy hebben geenes naems uytdruk, dat ooit in
esen demonstratif geweest is, soo kan oock op
t minste, van eene Cartesiaansche Creatuyr,

flegts in gedachten niemand wijs maken, by a-gen daer van te phantiseeren, nog des nagts er van te droomen; want waer geen Ideatum is, daer kan oock geen Idea van in Gedagtens wesen, ja dat niet geeft tot het Gesight, Gehoor, Ge-smaak, Gereuk en tot Gevoelen, kan geene in onse uytterlijke vyf Sinnens overschaduwen, waer van de inwendige Sinnen, tot Verstang-wordinge, soodanige gedachtens konnen be-swangert worden, sijnde namentlijk het gene Objectum, dat hy bedacht heeft; Want so die leugen waar was, dat een mensch in GEDACH-TEN maken kan, dat God niet voorge-maekt heeft, soo was het waar, dat oock een Goddeloos sprekent Cartesiaen, selfsten eens Al-magtigen Godes werk dade, en dogh assumt spouwt hy in 't aengesigte van Godes waarheit, *ex nihilo fit nil*, uyt niet, wort niet, daer hy ter contrarie, in sijn Gedachten iet uyt niet maakt, maar soo lange als die sottiese Gedachtens van een Cartesiaen, ons niet demonstreren konnen, zy een EY geconcipeert, of ontfangen, en oock inde Gedachtens tot een Vogel uytgebroeyt heit, of dat hy dese Eyers niet leggen kan in Gedagtes, om te konnen uytgebroeyt werden, in een Uy-nest, soo sal hy moeten een openbare Leugenaar blyven, en blijft hem onmogelijk in Gedachten, iet uyt niet te maken, het welk nog nooit anders gebleecken, dat van al, wat hy in Gedachtens ge-maakt heeft, ooit onder de vyf Sinnens captes gevallen is.

8. Daerom, soo imant eenen Gods Almagts Lasteraar, van sijn onbegrijpelijk werk wil spreken hooren, soo is het een Cartesiaen, namentlijk wanneer hy confundeert, de nieuwe CHAOS

verdinge, en Godes onmeetbaarheid, met des Werelts uytmeetbaarheid, Godes eeuwigheid, met de Werelts tijdelijkheid, Godes onaanvangelijkheid, met de werelts eyndigheid, want alſo schrijven zy de werelts extenſion, die Mathematische Konſt af, en Godes perfection, ſchryven zy de Mathematiſche Konſt toe, hoewel tusſchen Godes hoogſten perfection, en der werelt aanvang, midden, en het eyndes, kleynſten extenſioon, geen groter verſchil, gelijk als tusſchen vier en water kan gevonden worden, want extenſio kan niet geſeyt worden, met een Carracter indefiniet te zyn, gelijk dog abſolut deſer Caracter aen Godes perfection in het weſentlijke bestaen, eeuwig blyft en is. En ſoo het waar was, soo moeſte Godes perfectioon dan ook eene Mathematiſche dimenſion hebben, of deſe ſigbare Werelt, moeſten dan geene ſigbare lichamelijke maar ſijnde Mathematiſche figuur in haarder extenſioon hebben, ja de Werelts perfectie moeſte onder alle imperfection weſen, en niet weder in haar vergaen eyndigende, gelijk zy in Scheppinge een aanvang gehad heeft. Maar ſoo is het seker, dat de Werelt minder, naar haarder proportions grooter eyſch, tegens eene kleyderen naere proportion, gelijk de Arcke Noë, die in eener Mathematiſchen figura, ook hare hoogte, diepte, lengte, korte, breete, ſmalte, dickte en *dunte* gehad heeft.

9. Het is demonſtratief, dat aan alle ſigbare Creaturens, de meetbaarheid harer extenſie, of circumferentie, uyt haarder onſigbaarheids oorspronge, ook nog ſoo groot ware. Niet deſtemin, so word door het verſtandes inwendige Sinnens, door by komſt der vyf Uytterlijke Sinnens, naervorſſen-

vorsſende exercitium, dan noch ſoodanige Cr
tuyr in haarder grootſte extenſion van des m
ſchen Geeſtes begrijp, dan nog effectief geſta
kleynder tot nog kleynder, en alſoo voort ga
de, tot aen het niet gekoomen ſijnde, waar u
het door het woord *Fiat*, tot een iet geworden,
ſoo moet men een groote Lucht-ſprong doe,
ſelfſten tot den Autheur, die in ſijnen eeuwig
beſtaen, ſonder aanvang, midden en eynde i,
het welk den ſtut-paal is, waar door alle menſch
heen en weer vliegende, en onder een geme
gelde GEDACHTENS in haarder vorder
extenſion, als gepilaard ſtil ſtaan moeten, o
dat den Creaturens Creator, geen Objectu
Philoſophicum is, want in tegendeel der Cre
tor in ongeoorlofde wille, van naarvorſſing
wat God ſelfſten is, altijd tot nog grooter.
wat tentamine, van Godes ondoorvorſſchelij
verſtand, en onnaarſpeurlijke wijsheid een Phy
ſicus wel ſien kan, dat hy van God ſelfſten ni
ziet, en alſoo ſecondeerende de H. Mannen
moet hy mede uyt roepen; Onſe God is groot
ô hoe onuytvorſſelijk ſijn ſijne wegen, want al
ſigbare dingen, ſijn uyt dingen voort gebracht
die men niet en ziet, ſijne alles hervullinge i
allen, is in hare grootheid ſonder extenſion, e
ſonder omtrek, om dat ſijne onbegrijp van on
kleyn begrijp, geheel en al geen begrijp van on
verſtand en ſinnen hebben ſouden.

10. Het is voor geſeyt, om dat Carteſi Phyſi
cæ Objecta, ſlegts geconcipeert, of droomende
of wakende in GEDACHTENS, niet allee
geene ſigbare Creaturens, nog taſtbare zaden
tot Creatuur wordinge ſijn, nog veel min, da
zy naer ordere der ſcheppinge, ſouden konnen ge
de

emonstreert worden, als geest, ziel en lichaam hebbende, dat dese uyt gebrek van alder Creatuyrs centrale kracht en Godheid, of welke narer sigbaarheid, uyt onsigbaarheid, of op wat centrum der omtrek rustet in haarder Sphera, als circulerende levendig en beweeglijk, in haren omloop, waarom ook geene verwondering waardig is, hare Creaturen seminele kracht en Godheid, siende het natuyr zaet aller Creaturens, door multiplicamini, naar een voor afgaende *Fiat*, en word ook daar in sonder *Fiat* niet gevonden, want dit is alles van God geschapen, en niet in Cartesii hersenen Gedagtens uyt Gedagtens tot Creaturens werksaamheids geduursaamheid in ruste, namelijk aller Animaliens, Vegetabiliens, en Mineraliens, waar inne sy, sonder alle ruste, rusten konnen, sonder uytbreydinge, of oversettinge in een anderer Creatuurs natuyr en aart, tot sijn selfstens natuyrs en aarts tot aart onophooringe, het welk tog duurt en duuren moet, door multiplicamini, soo lange tot dat den tijd hares weder vergaans sijne rotatien, of omloop, met de werelts weder vergaan, de gelijk sal volbracht hebben, want God heeft gerust van het Werck sijnder handen, en naer ses dagen, is'er niet nieuws gemaakt, van alle wat er onder de Sonne is. Merkt dan aen: gelijk gy siet, de vastigheid aldergesternten, in een ontelbaar getal, ook omloopende in haaren Sphærens, gelijkmatig sijn, ook alle andere Animalische, Vegetabilische, en Mineralische Creaturens, welke alle soo tot sekere tijdens van Jaren, Maenden, Dagen, Stonden en Minuytens uyt haren vasten aanvang uytloopende, oock aen haar vaste eynde komen, in al het geene, wat door het gesicht het lichaams, en door het gesight des Geloofs,

loofs, hier van begrepen word, dient tot v… wordering, want wy ſien in eens te gelijk', mind… en meerder een in licht en ſchijn, groot en kley… elk naar ſijne eygene mate in ſijn gewigte, of ſwa… der, of lichter in ſijn uytgebreyde Figuur, of e… tenſion, of langer, of korter, dikker of du… der, breder, of ſmaller, wyder of enger, hog… of lager, gelijk oock anngenamer, of onaang… namer in verwen, reuk, ſmaak, gehoor en g… voel, en niemand is die over dit vlak, eene M… thematiſe figuur, of Circulmate ook perfecter g… ſtreken heeft, als God haar maker en onderhou… der, in dit alles.

11. Maar dit alles, by een Carteſiaen, ſonde… conſideratie, ſtelt ſijnder menſchheids onmach… in poſtuur, Godes Almacht in præſcribeeren, ee… ander methode van werelts en creatuurs ſchep… pinge. Want hy heeft in ſijn GEDACHTEN… geconcipeert tot meer waarheids ſchijn, en reden… begrypelijkheid, om dat Niet, uyt Niet werde… kan, vande zyde van de menſch, dat dan uytge… volge, vande zyde van God, oock de werelt nie… uyt NIET heeft ſcheppen konnen, deſes Chaos… van des menſchen onmacht geconfundeert me… Godes Almacht, moet dan weſen een klaar be… wijs, dat'er daar moet ſoo wel eene *prima materia*… tot Werelts ſcheppinge geweeſt ſijn, als oock… voorgaende een EY weſen moet, tot uytbroein… ge van een Vogel, ſoo heeft dan Carteſius, het… werk en meer werk van ſijne GEDACHTENS… by der hant genomen, en heeft oock ſlegts maar… in Gedachten, die geen vleeſch, noch been heb… ben, en geen geeſt, nog ziel tot haar leven en… heeft, vaſt geſtelt, dat de eerſte materia vande… Wereldt geweeſt is een CHAOS, eene Maſſa…

con-

-nfusa, van veele kleyne particulen of deeltjens,
-lijck het feylzel afgeraspt van een stuk yzer,
-eynder of grooter, hoekig, kantig, of ront.
-it is nu de Materia uytgevonden, in Cartesii
-landula Pineali, sijnder Gedachtens, uyt wel-
-God, niet als Schepper, maer als een arbey-
-r van malkander, in eene Materiam, tot drie Ele-
-enten werdinge gescheyden heeft, en om dat
-en dese materia tot drie Elementen niet meer
-n kan als Cartesius selfsten, so mocht het wel
-oor eeuwig een Elementische materia blyven;
-aer sijne Gedachtens, niet min stil staande, dan
-se drie Elementen van dese materia, soo heeft
-vorders uyt gedacht, hoe dat uyt den omloop,
-rotatione, der drie Elementisen materia gewor-
-n zy de geheele Werelt, in welken omloop, de
-ie Elementen, tegen malkander, door het ge-
-dige vryven op malkaar, elk Element voor hem
-ven, sijne volkoomene perfection van ronde,
-t een drie-hoeck, vyf of ses-hoeck bekoomen
-eft, van welkers ronde koogels perfection,
-oor eene vordere en snellere omloop, dan ook
-derom van nieuws, kleyndere deeltjens, of
-lijk-hoekige particulens afgeschrapt worden,
-elke dan wederom soo lange omloopen, dat sy
-nogh ronde kogelkens werden mogen, welke
-eyne kogelkens, of globuli, dan nog vorders
-enst doen konnen, om in den omloop, van het
-rste groote rond, waer hier of daar nog veel
-ht een hol, of een drie-hoeck mochte gevonden
-orden, dat sy haar tot opvullinge daer in leggen
-nnen, en alsoo helpen sy het groote rond, nog
-rfecter tot rondwerdinge, en dit geschiet dan,
-s naer der ramentens of afvijlselens groot of
-eynheids ront gewordene kogeltjes, want self-
sten

ſten in dit omdrayen, worden die particulæ, ſo tot groote en kleyne kogeltjes, die onder haar, dan oock wederom haar verſchil hebben, en na verſchil van deſer kogeltjens, hebben dan de dingen ook, of hare langſamere of ſnellere bewe-ginge, en daarom oock nootzakelijk ſoo lange farieren moeten in de beweginge, tot dat ſoo-nige figuur, naar hare eyſch van rechte ron-werdinge, haar rond bekomt, of haar daarin voldaen vind.

12. Aengaende het nog verder voortgaen van Carteſiaanſche Gedachtens ſpookſels, ande mede met gelijkmatige Gedachtens te beroov-ren, ſoo bewijſen zy in Gedachtens, hoe er uyt deſen, ſlegts oock in Gedachten afſchrap-lens elke Elementiſche Creatuur ook in Gedac-tens onderſcheyden word, want ſeggen zy u-ter Materia primi Elementi ſnellen omlopingen, afgeſchraapten, afgeſchaafdén en afgevreven oneyndigen kleynen, ronden globulis, tot n veel kleynderen en ronderen globulis, als voo geſeyt, ſijn dan eyndelijk geworden de Sonne alle ſtelle fixe of ſtaende Sterren uyt de Mater ſecundi Elementi, of tweede Elementi omloo gelijk voor geſegt, van het eerſte Element v eender nog ſoo veel ſnelder beweging, ten twe de mael afgeſchrapt, gevreven, en nog grove particulens, die oock hier of daar, nog in de hoekjens, in de hollekens, als kleyne deelke overgebleven ſijn, en daarom oock niet ſoo be quaem ſijn, om haer ſoo ſnel te bewegen, als d Materia primi Elementi, ſoo ſijn deſe dan ooc ſoo veel meer groovere ramenta, en afvylſels die nog van buyten aen het rond ſijn aanhange gebleven, uyt deſe ſijn dan oock nog geworden

di

e nog groveren als de Hemelens sijn. Uyt de *Materia tertii Elementi*, dese komen wederom voort, van de *Materia secundi Elementi*, als de andere vande *Materia primi Elementi* voort gekoomen sijn, daerom sijn het oock nog soo veel grove particulæ, waer van daen gekoomen sijn de Plantens der Aerde, als ook de Aerde selfsten. Soo dit is de glorieuse Physica Cartesiana, dat so het mogelijk waer, dat sy dan buiten GEDAGTENS konde geworden zyn, tot tast en sigbare Globulos, of Kogelkens, hoe souden de Kinders daer mede knikkerende, in een Vacuo, haren tijd verspillen konnen.

12. In summa, Cartesii Neophotischer Physicæ Principiens vastigheid, bestaet slegts in haer GEDACHTENS losheid, en daarom is dit een seer nootzakelijk gevolg, dat hare aldergrootste VERSTAND, niet grooter over een dinck of saecke wesen kan, als de *Gedachtens* selfsten aen haer sijn; En wat wonder is het, dat nu in desen tijd, onder soo veel geleerden Luyden, gelijck *Salamon* segd, soo veel ONVERSTANDIGE Slavens te voete (morgen) soo groote te paert rydende Cavalliers konnen worden, Eccl. 1. vs. 7. Niemand is dan in sijn onverstand soo groot, die Cartesii veel minder verstant niet vergelijken kan by die Hoere, die eene ONVERSTANDIGEN Jongeling, met haren Afgodischen en hoogdravenden woorden verleydede, en seyde tot hem. Ik hebbe myn Bedstede met Tapytens vercierſel toegemaakt, ende met uytgehouwen werk, seer kostelijck gemaakt, en met sijn linnen van Egypten bespreyt, ick hebbe oock myn Leger met Myrra en Aloë, Caneel welriekende gemaakt, Prov. 7. vs. 16. 17. Daarom in 't vergelijk met dit exempel,

 geeft

geeft ook Cartesii Physicæ speculative vryhed
aen hare besitter, gelijkmatige onsinnigheid, in
alle VERSTANDloosheid, slegts oock niet a-
ders meer, als voor een ogenblik; sodanig He-
ren contentement, waer van hy oock haeste
schanden wort, Ps. 6. vs. 11. Verwondert u nt,
dat ick van Cartesii Physicæ Principiens ziel sca-
delijkheid, dese waarheid legge, dat sy in ha
al lang gesochten Afgronde van allen ledig gare,
haer een geruymen tijd, slegts met veel VE-
STANDlosen Discipels opgevolt heeft, waaro
ook harer ONVERSTANDIGER G-
DACHTENS Mathematische dimensin
in haarder extension, haar sleghts over Go
Almacht, die beschuldigende met onmacht, niet
lasterende leugens bevindende, daerom soo co-
fesseert haarder Gedachtens windigheid, te
haarder Physicæ Principiens uytdrukkingens o-
noselheid, dat haarder *Materiæ primi secundi*,
tertii Elementi, tot werelts wordinge, nevens all
Creaturens, elk in hare eygene aert, oock sleg
maer in GEDACHTEN, en niet inderdaad v
sienbaerheid, en tastbaerheid van daarwesenthei
tot dienst vande Mathematische dimension haa
der extensioons demonstratie hebben. Wat wo
der? dese onnosele Physici, weeten niet eens haa
der Gedachtens oorspronghe, nog eynde, om d
zy niet weten, of zy mediate uyt der Creatuu
aanschouwinge, beroerende een van hare vyf uy
terlijke Sinnens, veel lecht niet van buyten of
mediate door voorwerpen, van den Satan ve
oorsaakt sijn, of dat de GEDACHTENS, nie
inmediate uyt des H. Geestes Godes en Chris
inspiration, waar aen sy dog absolut nog twijffe
len, gelijk wel niet inwendig aen hare geeste ver
oorsaakt zyn. Dae

13. Daer is gene wonderbarer versekeringe, als door twijffelinge, uyt welkers oneyndigheid Cartesius heel seker, en sonder alle twijfelinge seggen en vast stellen kan. ICK BEN, item dat hy sonder alle twijffelinge weten kan, dat sijne Ziele niet anders is, als een Gedachten, en wederom sijne goede of boose Gedachten, sijne Ziele, die haar bestaan heeft in DENKBEELDIGHEYDT; Niet destemin, naer de manier van alle loochenaers, die niet weten, naer wat sy te vooren gezet hebben, beklaagt hem oock Cartesius in een eygen Contradiction, wederom van nieuws, dat hy nog niet eens weet, wat eygentlijk sijn Ziel is, wat syne reden, van reden in twijffelingen, zyn hier, om dat hy van sijnder Zielen in der dinge tastelijkheid, of geen simile door inmaginatie kan uyt vinden, gelijk men siet, dat dog elk een mensch, door zyn verstand van een heel ver afgelegen Land, *Provintia* of Stad, daer in hy woont een simile heeft, of dat hy ook door een uytgevonden triangel, quadrangel en circul, sleghts concipeert in GEDACHTENS, door een simile eens quadrangels, triangels en circuls die te vooren in wesen geweest zyn, dog door een simile uyt vinden kan, want dese alle hebben haer extension haarder Mathematischen figuræ extension, en uyt gevolg, soo heeft dese Figura een mogelijke bevattinge oock voor oogen, en handen, hare sigbare en tastbare demonstration. Het wonder, dat haarder Zielens minderheid in creaturlijkheid, gestelt tegen Godes grootertheid in oncreaturlijkheid, haar begrijp heeft; als wel, dat Cartesii aller onnoselste Discipelens onwetentheid te belachen is, die niet weten, wat haar ziele is, sonder simile, daer dog ontelbare

 simile

simile der zielens veel duysenden mael duysent sijn, en God niet een simile heeft, en gelijkwel vertellen willen, wat God is, en hoe groot sijn Almagt, en hoe kleyn sijn onmacht, om dat hy een Geest is, die BEGAEFT is, gelijk een Pro-fessor segd, met Verstand, Reden en Wil. Wat wonder, want Cartesius in eene plaets iet, als wel wetende, ICK BEN, en wederom en een andere plaets, ICK WEET NIET, wat ICK BEN, maer de ECHO seght hem, Y SYT den grootsten Ignorant, oock slegts me volgens uw eygen seggen een WORM, vort-gekoomen als een WORM uyt een verrotte kas, of uyt een Apothekers stinckende Salf-pot, an een Stront-vlieg; want gy segt, om dat *ex nihilo nil fit*, of uyt *Niet* ook niet wort, en dat Godes al-magt, oock daerom de werelt niet uyt *Niet* heeft scheppen konnen, u dan oock niet moet gescha-pen hebben, gelijk alle monstroose Creaturen, die uyt putrefactie van verrotte vuyligheid, of ander dood krenge voort koomen.

14. Wat wonder? dat hem Cartesii Phy Studium, slegts bestaende in GEDACHTENS, hem selfsten op het hoogste over sijne imperfectie beklaegt, en niet te seggen weet, wat dit te seg-gen is, *nosse se ipsum*, kennen hem selve, ja hy confesseeren moet sijnder variabelen GE-DACHTENS natuyrs oneyndigheid, en ophoorlijkheid aller onvastigheid. Want Jdæens, sonder Jdæatis geconcipeert in harer GE-DACHTENS variabiliteyt, hebben niet alleen haarder grootheid, of kleynheid, langte of kort, breete of smalte, dickte of dunte, hooghte of laegte, wijte of engte, geene sigbare Mathem-tische dimension, gelijk oock in geender wa-

...id, eene sienbare en tastbare demonstration, ... hier komt wel te pas, van harer GEDACHTENS gebrekkelijkheid en onmagt te seggen, ge-...k zy van God sonder gebreck, en sonder on-...acht, *ex nihilo fit nil*, want by God, kan niet ...et malkanderen gaen, macht en onmacht, gelijk ... selver seggen, *simul esse & non esse impossibile est*, ...lijk en niet te gelijk wesen, is onmogelijk, ver-...rende, dat onmagt der menschelijkheid geen ey-...nschap Godes en Almagt der Godheid, geen ey-...nschap der menscheid zy.

15. Het schijnt, dat een Cartesiaen, noemen-... sijne Ziele een bestaan van GEDACHTENS ...zyn, hem in desen alleen seer qualijk bedacht ...eeft; En niet wonder, aengaende de GEDAG-...ENS van natuyr der menscheid ontfangen te ...ebben buyten haer, worden daerom genoemt, ...oose Gedachten te zyn, waer van oock niet ee-... goed en is van des menschen jeugd aen, want ...n ouden mensch, nog stekende in sijn oude son-..., segd den H. Geest, dat daerom geene waer-...eid by en is, anders moesten die goede GE-...ACHTENS, der nieuwe menscheid, daer ...leene waarheid by is, volgens de getuygenisse ...auli, alleene oorspronkelijk wesen, gelijk hy ...gd tot de Discipelen, dat alleen der H. Geest ...aer wederom soude INDACHTIG maken, het ...elke zy anders vergeten hadden, Joh. 14 vs. 26. ...Iatt. 10. vs. 19. Belachelijke is soodanige bestan-...ige ziel in een lichaem, namelijk zynde slegs ...en GEDACHTEN, die buyten haar selfsten ...iet meer, als een simpel toeval haer bestaen ...eeft, of van Godes Geestes, of der Creatuyr ...chamelijken oorspronge. En dit is de ziel der ...artesianen, welke zy uyt kragt het bestaans een-

der Gedachten, eene allenthalventheid, en ... ervullinge, door een extenſion toeſchrijv..., en om dat deſe GEDACHTENS in hare ext... ſion geen vacuum overig laten. Wat won... is het, dat deſe ook geene ruſtenden vleugels v... NOACHS heen en weer vliegende ARC... RAVE dan nodig hebben, uyt het Ooſten in ... Weſten, uyt het Noorden in het Zuyden; ... daarom oock veel hoger dan den Hemel, v... dieper dan de Hel, veel wyder dan de Aerde, v... breeder dan de Zee te vliegen, want haar ext... ſion ervult alle deſe plaetſe, gelijck in hare ... gene *Glandula Pineali* PETREFACTA, w... ook geen Vacuum kan gevonden worden.

16. Het ſchijnt klaar genoeg, dat der Car... ſiaanſchen duyſteres verſtandes licht, in een du... ſterniſſe, Godes Genade tot ſcheydinge des Lic... tes van der duyſterniſſe, gelijk Geneſ. 1. vs... tot vs. 5. ſtaet, noch niet gemaakt heeft, ... welk Chriſtus by Mattheum mede getuygt, ... het licht ſelver in haar eene groote duyſterniſſe, ... in eene noggrootere duyſterniſſe, daerom is ha... ook niet geoorloft, als Phyſici van overnatuu... lijke dingen, en Goddelijke dingen, die alle me... ſchen verſtand overtreffen, te Philoſopheere... want ſelver niet verſtaande der Werelt-ſcheppi... ge door een nagepots *ſimile*, van God uyt e... NIET geſchapen, Geneſ. 1. konnen oock no... niet verſtaen, hoe de Aerde ook nog heden dae... aen een NIET hangende is, Job 16. vs. 7. Wa... het is indiſputabel, dat alle kenniſſe haren oo... ſprong heeft van een object of voorſtel; uyt de... voorſtel komt voort de kenniſſe, op deſe kenni... volgt dan eerſt het verſtant van ſoodanig objec... als 't voorgeſtelt is; dit Verſtand, is dan de Fo...

meerſt ...

eerster der Redens, van dit object des verstan-
suyt de kennisse bekoomen hebbende, anders
't Verstand, geen Verstand, daarom so is ook
een waren Theosophus, des H. Geestes inme-
ate ingevinge van iet tot kennisse, oock te ge-
k de entpaligheid sijns Geloofs, wederom soo
oock by een waar Physicus die mediate voor-
ellinge aen de vijf zinnen, van iet tot kennisse,
ok te gelijk de entpaligheid van sijn Redens, en al
at boven dit, beydes in Hemelschen en natuyrlij-
n secretens, God hem voor behouden heeft, niet
willen kennis geven tot verstandwordinge en re-
neringe, dit sal ook van het mensche verstant niet
onnen uytgedacht worden, als of ware het daar in
esen, waar van men konde als Philosooph of
hysicus resoneeren, want Godes eeuwige voor-
ennisse van des menschen naar kennisse der Gee-
lijken wesenthedens, als ook der lichamelijken
arwesentheden, namentlijck der dingens en
eckens van tijdens, die geschieden en nogh
rst komen moesten, sijn al te samen naar sijnder
ede eeuwigen wijsheids voornemen en ondoor-
orschelijk verstand, voor ons alleen in sijn woort,
s oock Creatuyr opgesloten, en alsoo gelimi-
eert, tot geen grote Philosophwordinge, als daar in
ok geopenbaart, en gelijk wy zien aen Petro, het
eene hy verloor door reden aen der Werelts-
heppinges onbegrijp, heeft hy gelijkewel al dub-
elt begrepen, door 't Geloofs kracht, en alsoo
eeft hy klaer bewesen, hoe dat het Geloof bey-
es van Goddelijken en natuurlijken dingens de
kennisse, het Verstand en Reden tot eeuwige Sla-
ens dienstbaar houden moet.

17. Wat wonder? dat men beydes Goddelij-
e en natuurlijke kennisse, noemt te wesen der

Cœlum Philosophorum ofte den Hemel der Philosophen, tot welcken haer aller menschen goe waarachtige GEDACHTENS, als van bov nedergekoomen sijn, haar wel mogen uytrekk en strekken, want so veel desen Hemel boven, soo mach hy wel eene perfecte *Majus*, en so v hy beneden is in de Creatuyr tot natuurlijke Wy heid, Konst, Werk en Hantwerk dienende, o een *perfectum minus* genoemt werden. Godloo Gedachtens vinden haar in onseren Cartesiaa schen Cocceanen, welkers uytstrekkingen n sijn om te koomen tot kennisse van Schepper Schepselen, want absolut eene andere Were scheppinge stellende, als den H. Geest door M *sen* gedicteert; So præscribeeren zy aen het Go delijke *Drie Een*, hoe Hy soude de Werelt he ben maken konnen uyt IET, en niet schepp uyt NIET, het welk een onmacht was van sijnd Almacht, om dat uyt *niet* ook *niet* worden ka en tot dese eynde, God met leugens te overtu gen, so segt Cartesius, dat een CHAOS gewee zy, welks te saam mussinge in een klomp van vee derley soorte van stofkens of Atomis bestaa heeft, waar uyt door scheydinge voort gebracht i een *Materia Primi secundi* en *tertii Elementi*, ma dese nieuwe uyt NIET voortgebrachte Gedach tens materia selfsten geinventeert tot Gedachten dese mach wel toege-eygent worden met goe recht, uyt *niet* word *niet*; Ia dese eerste Werel Materia in Gedachtens, kan veel beter genoem worden, een eerste Afgronts MORAS, c Slijck, in welken alle Cartesiaansche zielens ge metamorphoseert in Gedachtens, wel voor eeu wig, tot versmooringe mogen steekent leggend blyven; Niet destemin, soo sijn eenes ware

Phy

Fysici onvaste Gedachtens niet haare vaste ziel, sy laten hare Gedachtens in 't Philosopheeren, net gaen over dingens die gemaakt zyn, uyt dingens, die men ziet, maer over dingens, die geworden sijn uyt dingens, die men niet en ziet, want uyt *niet*, heeft God voor haarder Creatuurlijkheid geroepen, door 't woort *Fiat*, als waren sy daer, en als sy daar waaren, heeft hy haar gesegent door het woord *Benedictie*, en op dit haar ook vermeerdert, door dit woort *multiplicamini*, het welk al geschiet is, op een geheel onbegrijpelijk en 's menschen verstandes overtreffende manier, gelijk daar van getuygt de Goddelijke Profidentia, dat alle de Creatuyrs eenmaal soo geschapen, elk naar sijner aerts natuyr, tot nog heden in onophoudinge, also gedirigeert en onderhouden wort, het rechte Objecta voor Physicos en Philosophos om haar te leeren kennen, en uyt de kennisse, Verstand, en uyt het Verstand rechte en waerachtige natuurmatige Redens te formeeren.

18. Niet min, als aller Cartesianens Creaturens in GEDACHTENS slegts bestaan, soo is 'er ook geen twijffel, dat in desen oock alle hare Mathematische Instrumentens in natuyrs overeenkominge ook slegts in GEDACHTENS absolut mede bestaan moeten, gelijk sy tonen hare konst in *quadratura circuli*, al lang uytgevonden te hebben, maar tot dato, soo hebben sy nog noit, als waarachtige en resonabele Mathematici over eene van al haren in Gedachtens geconcipeerden Elementischen Creaturens, haar vlak aangewesen of nog noit hebben sy met een passer, winkelhaeck, of maat-stock aengewesen, soodaniger Creatuurs wel of qualik, gelijk of ongelijkmatig geproportioneerde hoogte of diepte, dikte, of

I 5 dun-

dunte, breedte, of ſmalte, in welken allen alle
oock mogelijk was, eene dimenſioon der Cre-
tures extenſioon, want hare daarweſentheid
Gedachtens, is ſonder alle Creatuurlijkheid in
geſichte en in taſtbaarheid, gelijk wel by *Gene*
ſtaat, God gaf den Konſtenaar, het werck v
den Dauw des Hemels en vochtigheid der A
de, &c. Zie dit is een eerſte Materia, en w
Mixtura, in welker voor een van God tot Kenniſ,
Verſtand, en Reden verlichteden Philoſooph o
geſlooten leght, Konſt, Werck en Hant-werc
ja hier is van den Dauw des Hemels, en Vochti
heid der Aarde, den Konſtenaar mogelijk do
naarvolginge der natuyr in der Creatuurs eyn
wederom aan te vangen, ja uyt haren Eynde, w
derom te rug te gaen, te bewyſen den Aenvang
daar van zy natuurmatig gemaakt is, want in d
ſen Dauw des Hemels, en vochtigheid der Aard
genoemt van een goed Philoſooph, een Creatu
opgeſlooten in een water-graat, of eerſte materi
des waters, van hem genoemt, eene mercuriael
mixtur, in welkers ſimpel opgeſlooten legt, een
ſaliniſche Subſtantia, tot lichaems-wordinge i
figura, door een inwendig mede verborgen Sulphu
ris vuyr, door beweginge tot warmte opgedroogt
tot ſijnder lichamelijkheids vegetativen ſig- en taſt
bare beſtaan, gelijk alle ſigbare dingen, ja de We
relt ſelfſten, die uyt onſigbaren dingens door de
kracht der Almacht des Goddelijken *Fiats* voort-
gebracht ſijn, en gelijk de verborgene, door Be-
nedictie ingedruckte onſigbare ſeminele Carra-
cter, in aller Creaturen ſigbaren ſeminelen delen
door cultifeeringe, ons nog dagelijcks krachtdá-
dig en effectief, als een eeuwig werdent wonder-
werck, voor des menſchens verſtandes onbegrijp

en

redens niet uytspreekingen, nog dagelijks sien
et, hoe dat IET uit NIET sichtbaar voortkomt,
aar van ik ook heen en weer in myn voorgaende
ractatens veel breeder geschreven hebbe, om
e WEET-NIETENS van Cartesiaanschen
hilosophens haren Gedachtens bedrog sien te la-
n, en dat sy niet meer sijn, als onnosele Ele-
entische Doctores, van een *instinctu naturæ*, of
ulta qualitate, of *spiritu Archæt.ctonico*, of *Sym-
thia* en *Antipathia*, gelijk alle sotte Physici, die
der waren *Spagyrica* ongefondeert zyn, en haer
et natuur-werck in 't aanschouwen, niet meer be-
ent voort komt, als in een Koe, die hare Stal
ergeet, om den nieuwen deurs wil.

19. Het is nodig, dat een ware Physicus, hem
et behelpe met een blind oordel van iet wesent-
kes in der natuyr te spreeken, sonder eene bete-
enisse als de *qualitate oculta*, want dit betekent
en sekerheid van sijn onwetentheid. Syn groot-
e eer van Geleertheid, bestaet in 't verstaen der
ekenens aller Creaturens sekerer betekenenden
iekens, om dat alle Creaturens, door harer uyt-
erlijker singnaturæ eygenen aarts verscheydenen
n onderscheydenen figuram, als met haare tong,
onder alle onderscheid der Natiens en allerer
Volkerens verscheydenen en onderscheydenen
praken, dan nog, sonder alle verschil en onder-
cheyt, als in haarder eygenen Moeder sprake
preken. Zeker: een algenoegsaam bewijs, dat
die *figura singnaturæ rerum*, alleen eene ware *uni-
versalis lingua macrophysica* is, hare, in haar verbor-
gene betekenende zaeke, in haarder onsigbaarheid,
om bekent en sigbaar te maken; dese nu gekent
geworden zynde, is eene kennisse uyt experien-
tia, welke eenen rechten en waren Physicum niet
alleen

alleen nobiliteert, maar ook eenen waren Phi-
sophum promoveert, die hem roemen kan, e
de *singnatura rerum* sijn secreet-boek zy, waar
opgeteykent staat der *Astrorum*, *Animalium*, V
getabilium en *Mineralium*, nut en proffijt tot W
heid, Kennisse, Verstand, Wetenschap, Kon
Werk en Hantwerk, en alles wat reden vorder,
dat in deser uitvindinge hare Eintpaligheid si
laet.

20. Geen waren Physicum is geoorloft, c
Cartesiaansch tegens Godes waarheid te rebell
ren, dat al iet, dat hy siet, niet door zyn Almac
geschapen zy, uyt iet dat men niet ziet, wa
noch heden daags is 'er geen mensch, die ooit g
zien heeft in een sigbaar zaat, sijn onsigbaar zaa
waar door hem alle onsigbare Creaturens tot si
baarheids voortplantinge, tot aen het eynde d
Werelt vermeerderen, naar den eysch en kracl
des ingedrukten Carracters Multiplicamini, na
dien haar God uit NIET door sijn Fiat geschaper
en door sijne Benedictie van 't geschapene, haa
vruchtbaar gemaakt hadde. En alsoo sijn dan all
ware *Objecta Physica* in haarder onsigbaarheid op
gesloten en geproduceert in sigbare lichamelijk
heid der voorgedagter *singnaturæ rei*, het *singnatur*
selfsten. En wanneer een Physicus der Creatuur
daarwesentheid sien, tasten, smaken, reuken, e
hooren kan, so kan hy wel sien, dat dese voortge
koomen zyn, sonder een voorgaende sienbaar
tastbaar, smaakbaar, &c. die onder een van d
vyf Sinnen, een verval gehad hadden, en dog n
haar, als sijnde *iet* uyt *niet*, geenen Cartesiaanscher
bedriegelijken Gedachtens, maar den Mathema
tisen Instrumentens haar onderwerpen tot afme
tinge van haare groote of kleynte, langte of korte
dik

...kte of dunte, &c. En hoewel, dat het zeker is, ...t die ſigbaren Werelt, ſoo wel in haarder groot-...eid, ſoo wel als alle onſigbaren zadens der Cre-...urens in harer kleynheid, haar onbegrijp heb-...en, om dat geen vande beyden onder EEN van-...r vyf uytterlijke Sinnens bevat vallen konnen. ...iet deſtemin, ſoo ſiet en bevat gelijkewel een ...oed Phyſicus, deſe beyde daarweſentheden, ſeer ...et, klaar, en diſtinct met *Petri* Hiſtoriſchen ...eloofs-oogen, dat alle beyde, dit nog onſig-...aar ſijnde, tot ſijnder tijd lichamelijkwordinge en ...et ſigbare, namentlijk der Werelts ſigbaarheid, ...t weder onſigbaarwerdinge, ook met *Petri* vaſten ...iſtoriſchen Geloofs-oogens, dat zy van God ...le beyde, uyt NIET geſchapen, wederom tot ...IET worden ſullen.

... 22. Voorgedagter ſingnaturæ figura der Crea-...urens, heeft my van haarder lichamelijks be-...aan, reden gegeven ook te ſchrijven, hoe deſe ...den Soutens van 't gemene ſout, of *Sal Com-mune*, *Sal Gemmæ*, *Sal Nitri*, *Sal Petræ*, *Sal Alu-minis*, *Sal Vitriol*, *Sal Barax*, *Sal Armiac*, &c. En ...iergelijke oock met eender tonge univerſali, ...acrophyſica, met allen Phyſicis, Philoſophis en ...aturaliſtens ſpreken, want het vint hem in der ...atuur elx Creatuurs, dat naar verſcheydentheid ...aarder uyterlijken lichamelijkheids beſtaan in ee-...en Soute alleen is, en geen nader harer ſingnaturæ ...gura, met voor gedachter Soutens ſingnaturæ ...gura, het over een komt, ſoo veel nader komt ...et oock met zyn eygenſchap en natuyr in wer-...inge, nut, proffijt, Konſt en werken over ...en in aller *Animalibus*, *Vegetabilibus* en *Mi-neralibus*, ſoo wel in haren geheelen beſonderen ...nkelen deelens. Men conſidereert dan, hoe dat

dat in allen Soutens, sonder alle by doen van een Mathematisch Instrument, Passer, Schaaf, Ric snoer eens Meesters, hoe dat alle *Sal Commu*, en *Gemmæ*, soo een net en perfect vierkant, van eene geslepene Diamant-tafel heeft, item h dat het *Sal Petræ*, en *Nitri*, soo een pertinen ses-hoeck heeft, als een alderglast geschaafde p laar; item, hoe dat het Vitriol sijn net acht-ka heeft, Boras sijn drie-hoeck, Aluyn sijn ses-kan Sal Armiac sijn Sterren-form, &c. Item, hoe d in 't gebergte het gepetriferde Sout der Steenen al deese nettigheid behoud, gelijk aen het Crista de figura van 't Sal Petræ, andere van 't Sal Gem mæ, andere van 't Vitriol, waar van in overvloe alle Edele en On-Edele, getingeerde en ongetin geerde Berg Steenen, Metallen en Mineralie ons overvloedig dese waarheid sien laten.

22. Alles, wat een Mathematicus met alle sij Meet-konst niet vinden kan, leert hem in dese allen, het Physische aensien allersigbaren Creatu rens singnaturæ figura, om dat hem die ge heele natuur der Creatur daar door aanspreekt zoo siet men wel, dat sijn verstand voor hem selven, geen bequaamheid heeft iet nae te pot sen, want boven alle menschen Verstand, soo laet hem niet alleen die figura voorgedachter Sou tens, als voor haar selven, en wederom in der Creatuurs lichamelijkheid, hem de forma te ge ven, seer konstig sien, de perfectie der Mathema tische Konst, maar principael rakende die *quadraturam circuli* in veelen, gelijk wy sien, dat dit niet alleen van een Sleck, in 't maken van haare schilp en Hoorens sien laet; maar aen alderopenbaarsten eene Kruys-spinne in haar Webbe, waar in men seer net, een circulum, en de *lineas rectas* geëx-

ten-

...deert, door kruys-makinge, tot een *quadratura perfectam* geformeert; En dit is het gebrek van ...d Konst eens Mathematici, dat zy nooit eenes p...ntes genoegsame kleynheid, om sijn onsigbaar-...ds wil, nog oock niet des circuls genoegsame g...otheid, nog geen liniens genoegsame kort-...ds kortheid, noch haarder lengtens algenoegsame lengte, beydes nog in extensione circuli, n... erectione liniæ uyt vinden kan. Het is aan-...rkings waardig, hoe dat op den rugge van een K...uys-spinne, de figuur hares witten circuls, met ...der liniæ gelijken opwaerts doorsnydinge, aan-...set, dat des circuls extension alleen tot een ...oegsame groote, door deser liniæ erection ge-...eden moet, gelijkmatig laet zy ook sien, hoe ... haar onsigbaar kleyn te saam getrokken point ... den circul, en wederom den circul geëxten-...rt van den point, door tusschen komen van een ...eel meer liniens bykomste moet geëxtendeert ...den, en in tegendeel alle dese *liniæ rectæ* haer ...trekkende in lineas die haren loop of gelijk ...r sig, of onder sig, of met een zyt-loop heb-..., in eens te gelijk mede maken veel kruysjens, ...welken kruysen met een gelijke zyt-linie toe-...okken, dan een quadratura word, waar in den ...ul onbeweeglijk vast hangt. Aangaende de qua-...ur, alleen geformeert word uit den circul, die is ... buyten gaende, en nooit uyt de quadratura ...binnen. Wederom is aanmerkens waardigh, ...alle hare liniæ ook spirales sijn, welke alle hare ...igheid mede hebben, als alle Hare der Beestens ...vederen der Vogelens, en hoornen der Koe-...s, maar voor dese, alle in Konst naar te doen, ...et den Mathematicus stil staan.

3. Om dat het Goddelijke *Fiat*, in der We-

reld

reld aan alderer particulierer Creaturens Schepinge inder *quadratura circuli*, die aldervolmaeste en perfectefte Mathematifche afmeetinge h... zien laten; So is van den aldergrootften Aftronomis, onder den alderwyfeften Heyden, in der *quadratura circuli*, dit Godes ondoorvorfchelijes Verftandes en onbegrijpelijker Wysheids, aangemerckte Mathematifche fecreet, om hoogachtinge willen, altijd, by haar, een Symbolum gebleven, en om dat zy aller Creaturens lichamelijke figbaarheid, alleen in een middel-pointe en geëxtendeerden circuli aangemerkt hebben, daarom, hebben zy oock altijd gedemonftreert, ... men niet anders als *ex circulo* voorwaarts *ad quadraturam* gaan moefte, daarom hebben zy haar ... haarder fpeculatioons gebruyk gedwongen geworden, om te onderfoeken den *circulum* in een *quadraturam* te dwingen, daarom hebben zy ... haare Planeetens Huyfen op Mathematifch, alt... in een *quadratura* afgemeten, en in plaets des circuls, hare Planeetifche figuur, in 't midden ... ftelt. Defe Obfervatioon van een Kruys-fp... heeft haar in Aftronomiæ gebruyk dit perfect ... leert, daarom niet den *circulum*, maar die *quadraturam* voor hare eerfte *figuram Mathematicam* nemen, en alfoo door hare Aftronomifche u... rekeningens, veel groter verborgenthedens Phy... fche Wetenfchappens, voor den dagh gebracht. En dit is de Reden, waarom die Heydenfc... Aftronomi in den exercitio Mathematico ook haarder grootften Werelts begeerte, alle ve... genoegelijkheid toegebracht hebben, ja by gebr... van defen, fouden zy liever den doot voor h... leven gekofen hebben, want aengaende, niet a... leen der Sonnen en des Manen Circuli figur...

ma...

naar ook te gelijk haar loop in een gestadigen circul, nevens anderen Planetens om den ronden Aard-kloot, hebben zy alleen gestut gevonden, als volbragt hebbende haare loop, altijd in eender *quadratura*, waar in zy dese als Circuls gesteldt hebben. De algemeene Observatie van 't Circul, vint hem oock geheel perfect tot groote verwonderinge in 't uytstorten van Quick-silver, op een vlak, dat dit altijd in een geheele circul-ronde, en gestadig beweegelijke kogelkens loopt, gelijckmatig, laat ons zien de Vuyr-konst in 't Metaelsmeltinge, dat in 't afdrijven op den Test, of Drijf-scherve niet alleen alle Metallen in eene circul ronde soo lange loopen, tot dat zy gesuyvert zyn van haar overvloed, maar oock kout geworden zynde, blyven dese altesaam, elck naer sijnder meerder of minder aart in Edelheid, ook rond of nog ronder in een circul staan.

24. Veel wonderen in Observatiens van alder soort Creaturens vinden haar, namentlijk, dat niet alleen in *regno Minerali* in smelten, dese Metallen in 't rond lopen, maar altijds naar der rechten, en nooit linker zyde, dit wert oock aangemerkt in 't wassen veeler Kruyden, in *regno Vegetabili*, namentlijk, dat alle Wyngaerts, item, *Volubilis Brionia*, *Fabbæ*, of Boonen, en diergelijke meer, die aen stokken opklimmen, haar alle rechtsom winden, item in *regno Animali*, sietmen ook aan Slacken-huysen of Hoornens, ook aen Hoornens der Beestens, en wassen der Veren, dat zy haar altijd naar den rechten, en nooit naar den linker zyde uytwinden, en gelijk voor gedacht is van 't Quiksilver in 't uytstorten, soo zien wy oock van alle gedisteleerden en uytgeparsten Oliens op het water, dat zy ook alle in ronde circulens kogels loopen.

24. De alder-oudste in hysopia experteste Ph
sici, hebben nooit sonder gront-kennisse gesei
in *sale & sole, latet quicquid quærunt Sapientes*, wa
alder Creaturens onsigbare *seminele* deel, als ee
Hoen in 't wit van 't Ey, opgesloten in sijne n
tuurmatige matrice, in allen Creaturis, namen
lijk *in regno Animali, Vegetabili, Minerali*, all
deser *seminele* deel, wert door by doen sijn
natuurmatigen *fermenti salis actualiteyt ex sua potei
tia*, in een mede *actum Vegetativum* tot sigbare li
haams-wordinge geproduceert; dese *actus Veget
tivus* is een genoegsaam bewijs sijnes *perpetui m
bilis*, waar in elk Creatuyr leven en beweginge
soo wel als des geheelen Gesterntes *perpetuele* om
loop in hare *Sphærens circulo*, aan des Hemel
Firmament gesien wort. Het zal dan, als *causa m
vens* alle fermenterende, die Creaturas te produce
ren, is het *Sal*, als die eerste en leste materia voo
de alderdiepsinnigste Physische Geestens; Wan
door het *Sal* alleen, wort niet alleen elks Creatuur
onsigbaar wesentlijkes deel geproduceert, tot sie
en tastbare lichaams-wordinge, maar wort ook so
danig lichaam, weder door zout effervesceerend
gedestrueert, om putrificeerende in iet anders nie
natuyr gelijkenis hebbende gedegenereert.

25. Het is mogelijk, dat de Konst der Natuyr
soo seer strickt en net naarvolgt, dit voorgeseyde
in alle deelen te demonstreren, wanneer zy alle
soo wel te rug maket, wat de natuur voorwaart
gemaakt heeft, en uyt dese natuyr en de konst-
matige eyntpaligheyd, drukt hem Godes wijsheid
en Providentia in de hoogste graat uyt, om dat hy
de Konst geschapen had, om dit te mogen doen,
waar door een groot Physicus gepromoveert wort.
d'Anatomiæ der Konst is machtig, geest, ziel en
lic-

:haam, in een drie eenige natuurmatige verbinnisse, niet alleen in *regno Animali* het bestaan ıt Geest, ziel en lichaam, maar ook in elk licha-ıelyken deele der Creatuurlijkheid, nog een ıder manier, eene ver-drie-eenigde vermissinge, verbintenisse *ex Salina, Mercuriali* en *Sulphurea* ırte te bestaan, ook demonstratief voor oogen stellen.

26. Het is te verwonderen, dat onder den euwlichtigen Cartesiaaanschen Astronimos, nog ooit uytgevonden is *causa motus*, waar door de roote hitte in de Somer, nog de groote koude ı de Winter voortkomt, gelijk sijnde in desen, allen artesiaanschen Medicis, die nooit natuurmatig edemonstreert hebben, by haren Febriciteerenen Parientens *causam motus* vander *præter naturelle* itte, nog ook niet van diergelijkmatige seer gro-: koude; Maar niet vreemt, het gebrek der na-ıyr kennisse, logeert in haarder *Glandula Pineali* ıede gepetrifeert, anders souden zy *causam motus* ırmentativam, *effervescentem*, en het *perpetuum mo-ile* in alder Creatuurlijkheid, wel uytgevonden ebben; maar dat *ex omni contactu duorum produci-ır motus ad tertiam*, dit veriviceert niet alleen de atuyr in allen schepselen, maar ook die Konst es Schilders uyt mixtuur twederley verwens, den 'erfumeur tweederley reukens, den Kock tweeerhande smakens, den Musikant, tweederhande oonens. want uyt desen allen komt altijd een soanig *tertium*, dat nu in sijne deelen, uyt twee, een gemeen heeft met het enkel deel.

27. In waarheid, soo wort nooit een Cartesians Physicus in sijnder onnoselheid beter gekent, ls wanneer hy sijne particuliere Physische kenisse in *Naturalibus*, aan eenes anderen algemenen

grooten onkennisse differeert, want het is ope-
baar, dat beydes God en de misgunstige natuy,
soodanigen van het Luytenspel, nog veel wei-
ger, als anderen onwetenden Esels mede gede-
heeft, die gewoon zyn, niet anders, als sakk
vol *occultas qualitates & naturæ instincta*, naar J
Gorten-telders molen te dragen. Met recht, m
dan *Tertullianus* van sulke Physicis en Philosoph
seggen, *non mica salis in est*, en dat haar swar
Moriaans Microsophisch verstand, met Salpe
of Hysopen soo sneeuw wit nog niet gewassch
heeft, gelijk het geheele Macrosophise schep
hem natuurmatig selfsten van aller vuylighe
door zout of hysopen, die uyt de muyren gegroe
en gewasschen heeft, en met harer Macrosopsch
tonge, of singnaturam den Physicum aanspreek
haar Konstmatig naar te volgen, want zout is
creatuyr vol proffijt, Jerem. 2. Caput. 13. Ps. 5
Maar eylaas? schijnwaarheids waarachtig bedro
vint hem by allen gebrek, daarom in 't gebre
van een ware voorgesichte eenes morale dings, ka
men geen waren Moralista zyn, gelijkmatig des
soo kan men ook sonder een ware voorgesicht
eenes Physischen objecti, geen ware Physicus
gelijk *Adam* voor den val, en *Salomon* en *Sirac*
naar den val geweest zyn, alle krachten der crea
turens *ex singnatura externa* niet alleen te kennen
maar ook naar haarder onsigbare singneerden ey
genschap, eene naam te geven, om van haarde
nutten en gebruyk te konnen Philosopheren.

28. Aengaende de deugd en de eygenschap va
de natuyr der Zoutens, uyt de Heidensche Schrif
ten te autorieeren, is het bevat beyder Testa
mentes genoegsam geautoriseert, in 't geene wa
de H. Geest daar van spreekt. Aangaande den on
der

lerscheid der zoutens, is groot, maar de verschei-
lenheid der zouteus in der diepte der Zee en Ber-
gen tot ons dagelijks gebruyk is seer weinig; want
lks zouts singnaturæ forma, drukt uyt, wat voor
Geestés oorspronk het heeft, om den naam van
zout te dragen, want het is voormaals gedacht,
dat der singnaturæ forma in 't zout van Boras be-
staat in een drie-hoeck, en het zout uyt de Zee en
le Bergen dat wy eeten, en 't Sal Gemmæ, en
Tartarus in een vier-hoek, en Salpeter, en Sal
Niter in een ses-hoek, en Sal Vitriol en Aluyn,
n een acht-hoeck, en Salmiac en Urine in een
estien hoek; Maar den onderscheid deser sing-
naturæ figura, is uyt een geconcentreerde onder-
scheider dampen van 't eene in een *sapore acido*,
het ander in *odore acido*, het derde in een *Fœtore
acido*, die alle of fermenteerende of effervesceren-
de, of putrificeerende aller Mercurialischer voch-
tigheid tot zoutwordinge als voorgedacht die sing-
naturam geven. Nu wederom so geschiet het na-
tuurmatig, dat elk zout behoudende deser *singna-
turæ formam*, dan ook door toeval van een gelijk-
matig kleyn Sulphuris aard-damp, als bykomende,
gemetamorphoseert wort, in een Steen of Me-
tal of Minerael, of Edel, of On-edel, want de-
ser Sulphur des Steens, of Metaels of Mineraels,
mag wel vergeleken worden by een vet der Die-
ren, of olie der gewassen, want komende in de
holen der bergen, sien wy voor oogen, niet alleen
hoe dat een klaar en smaakloos-water in seer kor-
ten tijd verandert, in een of ander zout lichaam,
gelijk voorgedacht is, van een kleynen damp der
zuurte dat het zout wort, maar ook tot steen, ge-
lijk wy sien in de Winter tijd, dat de takken van
ys aan de boomen hangende, tot ys-tappen gevro-
sen zyn.

29. Soo de experientia der Hysopiæ, als pr
beertreffe vande waarheid ; ons in 't rugwaa
maken, van 't geene de natuyr in 't voorwaa
maken niet aangewesen hadde, wy souden a
goede Physici, nooit geweten hebben, dat zo
was water geweest, en Steen, Metal, en Minera
zout geweest was; Maar die reductio der Hysopia
laat ons zien, wat dit te seggen is, het wedero
ingaan in sijn 's moeders lichaam. Het is ons g
noegsaam, dat wy door dese Konst, de waarhei
attesteeren konnen, hoe dat het Zout, als ru
waarts weder in een simpel water, en sterk zuur
en de Steen van Metael en Minerael, wederom
in een simpel Zout, Sulphur en water kan g
maakt en geresolveert werden, want door de Hy
sopia wort het bestaan aller geestelijken lichaam
van sijn sigbaarlijken lichamelijkheid, als van ee
onsuyverheids overvloed gereynigd, en alsoo de
Geest vernieuwlichaamt, als in een veel betere
als hy te vooren geweest is, daarom is geen Phy-
sicus in syn kennisse, soo hy niet in alle schepselen
uyt de singnaturæ forma kennet de over-een-ko
minge met de singnaturæ forma in eygenschap
der gemeenen voorgedachter zoutens, want in 't
generaal laat ons de Hysopia sien, dat in de smel-
tinge der Metallen en Steenen, die vlugtig sijn,
door het Salpheter gefigeert, gesuyvert en bestan-
dig gemaakt worden, en in tegendeel in 't generaal
aller deel Metallens, Mineraliens en Steenens in-
teriere vlugtigh gemaakt word. Exempels hebben
goede Chimiæ, of Hysopiæ experti. Exempli
gratia, een *acetum Salis Petræ*, eenmaal geab-
straheert van geschrapt Engels Tin, wort soo be-
standig, dat ook in 't smelten van 't vuyr, geen
Tin, maar een sneeuw wit glas gemaakt wort;
we-

[w]ederom in tegendeel, by dit gesmolten Tin in 't [a]cetum *salis petræ* by geworpen, soo veel gemeen [Z]out, dat het Tin præcipiteert, sal het soo vlug[ti]gh worden, dat het geheel en al in 't vuyr vlug[ti]g weg rookt; wederom, gedissolveert Loot in [A]ceto *Nitri*, of *Salis Petræ* gepræcipiteert met [Sp]iritus van *Urien*, of *Pis*, wort soo hart in 't vuyr, [da]t men het ook inde Smeltkroes niet smelten kan; [m]aar dit Loot gepræcipiteert met *lixivio*, ofte loog [va]n wijn-steen, word in tegendeel geheel vluchtig [in] de Smeltkroes, &c. Dese en diergelijke won[d]eren der Soutens natuyr, om fixe dingen vlug[ti]g te maken expelleerende, ende de vluchtigen, [w]ederom *fix* te maken attraheerende, konde ik [o]p verscheidene manier in honderley manieren [b]ewijsen, maar het is voor de onwetende niet no[d]ig Peerlen, als voor Swijnen, of Ignoranten der [w]are Physicæ en Philosophiæ te werpen.

30. In summa, den onderscheid der vluchti[g]en Zoutens, word niet alleen gevonden in [M]etallen, in Animalien en Vegetabilien; maar hy [i]s ook de principaelste deel alder lichamelijk[h]eids bestaan, en haarder *signaturæ forma*, door [w]elke alle dingen met het gesichte onderscheiden [d]e werden. Wilt gy een Zout lichaam zien ge[s]poiljeert of berooft van 't geene *acidum*, dat hem [d]e lichamelijkheid en figuram singnaturæ geeft, so [n]eemt Salpeter, of gemeen Zout, of Vitriol, di[s]teleert daar van een *acetum* uyt de *retorta*, met [e]en sterk vuyr, neemt dan daar na het te rug ge[b]levene *caput mortuum*, legh een pont aan de lugt, wederom van het *acetum*, dat wel gedephleg[m]eert is, ook een pont daar van aan de lucht, gy sult in beyde deelen in korten tijd, drie pont voor een pont bekomen, want de vochtigheid uytge-

spreid in de lucht wort daar door als het yzer in een Zeyl-steen geattraheert.

31. Gelijkmatig uyt voorgaande Magneetis te zien is, dat het uytgebrande Zout in sterk gedistelleerd *aceto* van het zout, de zuurte ene vocht attraheeren; Soo sien wy ook gelijkmag uyt de *mixtur* of *Amalgama* uyt het levende Mercur en het Tin inde lucht geset, soodanig attractie van zuur en sout, uyt de lucht te gel haalt, dat dat Tin tot een klaar water versme, en in het gewicht vermeerdert, gelijk wy zie, dat niet alleen het Loot in 't smelten van 't vuy, door attractie vande suurte uit de vlam van't vuy, en een regul van Antimonium uyt de straal van Son, door applicatie van een brandglas seer veel 't gewigt, meer aanwascht, als andere Metallen da in verliesen. Hoe weinig sijnder dog soodani Physici die sonder dese kennisse der attractio *sal* en *aceti* in een Zeyl-steen, Yzer, Yzersteen, Staal, verstaan niet alleen de attractio naar h Noord en Zuytwaarts, maar ook van sodanig overvloed van suurte en vocht, waar van niet a leen haar aangebooren Vitriols zout suurte, va den overvloed soodaniger lucht vochtigheyt da in de suurte verborgen is, versmelt, waar van he Sulphur, als gepræcicipeert, van sijn eygen zou suurte leggen blijft, met den naam van verroe stinge der Yzers en Staals, gelijk wy zien ind West-Indiens, dat geen Staal, nog Yzer, ho dick het ook is, ook in weinig tyden geheel en al van de Lucht-suurte opgegeten en verteert wort.

32. Behoud voorgaande reden, en gy sult een genoegsame Physice kennisse hebben, waarom alle Boomen, staande in 't Noorde, met hare takken krom geboogen, naar het Zuyden niet al-

en verdroogt, maar geheel en al van het lucht-
uur verbrand worden, gelijk wy zien in olie van
Vitriol, gegoten in een olie van Terpentijn, of
andere Boom ens of Plantens-olie, waar van den
selve olie van Terpentijn door attractie van vocht
in 't olie verborgen, niet alleen seer verhit word,
als in't gemeen alle de olien van Vitriol in gemeen
water gegoten, dadelijk verhit word en rookt,
maar hier by het olie van Terpentijn, berooft van
zijn vochtigheid, en verhittet door de sterke effer-
vescentia, word niet alleen onsteken in eene licht
brandende vlam, maar ook het resteerende *olium*
zynde in het center vande zout suurte, wort daar
aan gefigeert, en gelijk een algemeen hout van
't vuyr, ook also tot een houtskool verbrand wort.
33. Ick hebbe reden, vast alle Astronomos en
Medicos *non Naturales* te provoceeren, dat zy my
buyten voor aangewesenen gronden, de geringste
waarheid, nog schijn van waarheid konnen aan-
wysen, uyt wat motu inde Somer de hitte, en in
de Winter de koude, en uyt wat motu by een Pa-
tient in de Koorts, in aanvank de koude, en in 't
eynde de hitte geproduceert word, so lange tot elk
acces sijn tyd volbragt heeft; hoewel dit een goe-
de Naturalisten, en Physicum een Kinder-spel is te
demonstreren, uyt voorgedachte exempels,
want de Lymphatische vocht in 't geheele men-
schelijke lichaam, uyt gaande uyt de klierens, om
te bevochten alle Muscculens, Zenuwens, Ner-
vens, en alle haare Pelliculas, Vliesens, of Mem-
branulas, waar mede zy bekleed zyn, gelijk te ach-
ten is een water-vocht in een glas gehouden op de
hand, waar in geworpen word een *Sal Urinosum*,
of *Armoniacosum* wel gereynigd, dadelijk sco kout
als ys wort, dat men het naauwelijks op de hant

houden kan, alsoo geschiet het ook in he ic-
haam, wanneer in 't begin vande Koorts, ee
stercke Urinose Sweet-zout voortkoomende,
als een Venyn uyt een quade digestie, uyt he der
Glandulens, en dit is de oorsake van de vehemente
præcipiterende motus tot de koude; Wede m
naer de præcipitatie van dit Urinose Sweet-zout,
vind hem gelijkmatig, die op volgende instorm-
ge van een groote suure damp, als in Olie Vitol
in 't water gegoten, uyt welkers motu efferves-
centiæ voortkomt, die bovenmatige hitte, ver-
oorsakende een onmatige dorst, by alle Febri-
tantens, hoewel, dat veel meer Koortsen veror-
saakt gevonden werden, als uyt het effect van en
quade digestie, der mutrerende Sappens ile
Mage, inde kleyne en groote Gedarmtens, n
Glandulens en anderen Ventriculens der noben
parthyens tot Koorts-werdinge, gelijk wy zien
de quartein of tertian, welke raar willen met
wendigen Medicamentens genesen worden, is
sittende haar *Venenum Febrile* onder de Nagels
Handen en Voeten, gelijk wy sien, dat in 't -
gin, of voor de Koortse de Nagelen blaauw w-
den, de Vingeren wit en besturven, kout w-
den, om dat dit subtiele Venijn Urinose is,
lijk in den Salmiac, en met sijnen motu de kou
produceert, door 't geheele lichaam, en is de-
den, dat veel reysen door het afsnyden der Na-
len, aan Handen en Voeten, soodanige Koo-
sen genesen worden, of door een Pleyster v
't een of 't ander, op de Polse geleyt, welk
reuk de effervescentie præcipiteert, totaal genee.
Maar dit niet sijnde myn oogmerk, in dit T-
ctaet van de Medicyne te Philosopheren, sal i
myn houden by myn voorgenomen Werk. H

is genoegsaam wetens voor een Cartesiaansche Pysicum, dat hy niet weet, waarom God aan en Hoovaerdigen Boek, geen soo lange Staert, a Baart gegeven heeft. Ik sal afwachten, tot dat z haren nieuwen Phosphorum in Gedachtens uyt gronden, gemaakt uyt het branden van den Neti, en uyt het licht van verrot-hout, en uyt de vm van 't Busch-kruyt, in een te saamgemengt, en aan het dag-licht geven sullen, dat wy'er by nigt by sien konnen.

34. Het ware dan dat die nobele Konst van 't Glas maken, uyt Zout, Sant en Metael, niet voor eens mede gedient hadde, voor Lucht en Water, wy souden nooit daar in hebben zien konnen, hoe dat de geestig-makinge der lichamelijken Metallens ons gedient hadden, tot ware Objecta Physica, want dese weder te rug makinge der Metalsche Geestens, slegts gesien, nu tot tastbare lichamen, daar waren dan gene *Miracula Naturæ* uyt te vinden geweest. Niemant hadden gelooft, de werkinge der natuurlijke Geestens, dat zy tot lichaam-makinge, soo krachtig in haarder kleynwichtigheid waren, want nu konnen wy demonstreeren, door experientiam der Pyrsopiæ of Chemie, hoe dat een pont Zout in de diepte der Zee, ofte der Bergens, wort uyt een klaar ongesmakt water, tot een lichaam van een dragma suure damp, en dat dese Basis van dese dragma, dog niet meer dan een graan is, dat deser Basis, het gewicht geeft van een dragma. Wederom, hoe dat dit Zout naar verscheydenheid sijnder suure dampen in den Gebergte geworden, of een gemeen Zout, of Salpheter, of Aluyn, of Vitriol; Wederom hout een pont ook niet meer nodig heeft; tot steenwordinge, of Metal, dan een drag-

dragma Sulphurische Berg-damp, in welk dragma ook niet meer dan een greyn tingerende, petriferende, of Metalliseerende Sulphur gevonden word. Exempli gratia, in Arte Vitrea, vinden wy dat een *Onc* Glas, gemaakt uyt Zout en Sant, niet meer nodig heeft, tot Edelsteen-makinge, dan een eenig greyn, grof gerooste of gecalcineert Metael.

35. Maer ick gae voort, en wysen den Liefhebber aldernatuurlijken dingens Metamorphoseeringe der Konst, in naarvolginge der Natur, tot myne voorgaende Tractaten. Ik soude anders sints te veel papier nodigh hebben te beschryven, hoe dat de ouden Philosophens op het aldersecreetste haare Konstmatige Cristallen besworen hebben, in welke zy de lichaams van de eenmael afgestorven Metallens, wederom als Geestens, nemin in schijn lichamelijkheid, als de Toveresse van Endor, den Samuel aan Saul, soo ... heeft zien laten, gelijk in een Spiegel, alle aangesichts reflexioon, hem sonder lichaams tastbaerheid sien laat. Ick sal niet raken wat geweest, die *Ars Berillistica* der Ouden, ofte het URIM en TUMIN, waar door David God aangeroepen, of welken Steenen in den Rock des Hoog-Priesters, men naar getal der Stammen sien konde wat haar aan te naderen stonde; Want dit is *Mistica Magica*, waar van de Cartesiaansche Physica versteken is.

36. Ik sal wederom koomen tot de *vis Magnetica in sale*, en Magneet, Yzer en Staal, dat is geheel en al geen wonder, als voor de onwetende is, want daar is niet een Metael, Mineraal, Steen, of selver geen lichamelijkheid eens Vegetabels, noch Animaels, waar in dese niet,

actu

...tueel of potentieel gevonden word, maer ex ...tentia in een actum te produceren, heeft de ...onst altijd gehad. Exempli gratia, dissolveert ... *Aqua Regia* een *Onc* Goud, item in *Aceto ...tri*, een *Onc* Silver, item in *Aqua Fort* Koper, ... Azyn Yzer &c. Daar na doet daar by drie of ...ermaal so veel Regen-water, 't welk het water de ...acht breekt, om vorders maar Metael te dissol...eren, doet'er dan by een *Onc* Mercurius cur...ns of Quikfilver, gy sult sien, niet alleen een ...tractie, gelijk van een zeyl-steen, aan het Yser ...t het water, maar stilstaende in een glas, sult ... een seer lustige groeinge en Metalische aan...assinge van alderley Boomens en Plantens zien, ... hoe alle Metallen en Mineralen inde diepte ...r Bergen wassen. Wilt gy nog een andere ma...er van *Attractio Magnetica* zien, die snel en ...d is, soo legt by het gedissolveerde Goud, een ...ik van Silver, by het Silver, een blick van ...oper, by het Koper, een blick van Yzer, by ...t Yzer, een blik van Koper, in een moment ...lt gy de Attractie des gedissolveerden Metaels ...n ongedissolveerde Metael zien; Wederom, ...lijk gesegt is van dese manier Metaelische at...actie in een glas, alsoo ook konde inde Smelt...roes ontallig exempels van Attractiens der Me...llens, den eenen van den anderen aangewesen ...orden, wilt gy overgaan in 't Vegetabilische ...ijk, gy sout sien, dat so haest het Herba Sen...ens, met een hant aengeroert wort, hem neder ...gt, *Herba Molucca*, of *Gamæleon* sijn coleur ...randert, *Semen Nolemetangere*, *Cucumeris Asini...s*, *Filicis*, *Polipodii*, *Cetrachi*, en *scolopendriæ* dade...k om haar springen, en *Arbor Pudica* sijne tak...en optrekt, &c. en diergelijke meer te vinden

in

in myn Tractast genaamt Theatridium Herci, Triumphantis, contra Pulverem Sympatheticum Digbeanum, &c.

37. Het is oock niet alleen observabel, he dat aan een staaf Yzer by verwisselinge haarer eyndens verwisseld werden, oock hare Pols namentlijk een tijd lang met eenen eynde in aarde gesteken, of in 't vuyr gelegt, en Noo-waarts laten verkouden, dat dit eynde in No-der Pool, en het ander een Zuyder Pool bekor, maer omgekeert den Zuyder Pool in de aarde in 't vuyr als te vooren, bekomt wederom h Zuyder een Noort, en den Noort een Zuyd Pool; Maar dit vint hem ook in Regno Vege-bili, aan den Oleander-boom, geobserveert Oostindien, dat gelijkmatig van sijn wortel, stae de in 't Noorde, een weinig maar aen een Ho of Beest ingegeven, het selve dadelijk sal doode, maar ter contrarie, wederom ingegeven een we nig van de Wortel in 't Zuyden gestaan; sal he dadelijk wederom levendig maken, en wedero omgekeert, de wortel uyt het Noorden, na het Zuyden sal bekoomen; wederom in effect wat het Zuyden gedaan, en het Zuyden wedero wat het Noorden gedaan, soo dickwils men w Ick wil curieus aanwijsen, aan alle curieuse Ho veniers, welkers Observatiens in het Verplante haarder Boomen, haar geleert heeft, nooit t veranderen de enden met de wortelen, uyt h Noorden in het Zuyden, of uyt het Zuyde naar het Noorden te planten, want zy willen a tyd treuren, weinig vruchten dragen, of gehee vergaan.

38. Ook hebben meer Naturalistens in ve meerderen geobserveert, gelijk men weet, dat i

'ta

het plukken van Vlier-toppen, tot het ſpouwen den na boven, en tot het Purgeren, naar onderen afgepluckt hebben, item in 't uytgraven van een Brioniæ wortel, tot Water-zucht van boven af te ſetten, ofte van onderen, ſy ook die uytgegraven hebben, gelijk opwaarts, of gelijk onderwaarts uyt te trekken. Item de Menſes der Vrouwen af te dryven, of op te ſtoppen, door het Kruyd Arthemiſiam met het mes opwaarts of neerwaarrs af te ſnyden, wederom in 't generael, alle bladen der Boomen en Kruyden, met de binnenſte zyde op ſwellingens geleyt, trekt haar op en met de andere zyde geneeſt haar wederom de wonde, gelijk wy ook ſien, dat Ireos of Swertſel genaamt twee wortelens heeft, waar van de opwaarts ſtaande, alle ſwellinge opend, ende de onderwaarts ſtaende wortel, deſe wederom geneeſt. Wederom, de wortel genaemt Bulbus Esculentus, welkers bovenſte deel vande wortel, groote appetyt maakt, in tegendeel haar onderſten deel, den geheele appetyt beneemt.

9. Ik ſtelle dan deſe en meer andere ontelbare uytvindinge der Natuyr ſecretens, by die geene die in Mathematica nog uyt te vinden zyn, want ſoo weinig een Carteſiaanſch Mathematicus den kleinſten point in ſijn circul; en ſijnen grootſten circul om ſijn point tot circuli quadratura wordinge, uytvinden en afmeten kan; en ſoo weinig hy die beyder in haarder forma Sphærica afſnyden, of afſcheyden kan, dat niet altijd blyven ſouden *Circulus cum puncto* en *quadratura cum linea*, want het blijft togh beydes onbedenkelijk, hoe kleyn eenes circuls point en eens pointes circul in ſijn extenſioon is, en hoe lang eender *quadraturæ lineæ* lengte in haarder perpetueelen continuiteyt in er-

erreĉtioon is; want in desen heeft God niet aen-gestelt de afmetinge der geheele Werelt, maar ook in desen heeft hy gestelt en afgemeete die proportioon, soo wel der aldergrootsten als der kleynsten Creatuur. Ik laat het staan en segge dat het Net van een Kruys-spinne allller *Mathematicorum Vexatio Mathematica* is.

40. Het is voormaals gesegt, dat der singnaturæ figura aller Creaturens kennisse te bekoomen eenes waren P*hysici Typus Physicæ est*, gelijk *Acum Typus Salis*, en *Sulphur*, *Typus Lapidis est in Corre Salino*, want eender liniens alderkorste korthdy en langste lankheids commensuratio en eenes circuli aldergrootste extensio, en des alderkleynsten poincti concentratio, dese sijn eenes waren *Mathematici Typus Mathematicæ*, gelijk den *Splendor solis*, *lumen Lunæ*, is *Fluxus* en *Refluxus* en *Terræ inmobilitas* haar *Typus* is; Gelijk ook *Religionis Exercitium Typus est Theologiæ*, en *Gratiose jes Spiritus Sancti Theologiæ Typus est*, *& Sancta Trinitas fidei hujus Typus est*, en *inperscrutabilis ipsius æternitatis Potentia ex omnibus benescire & noscæ Typus trinitatis est*, *& quia à nullius Sapientia Hominis hujus Veritatis vincitur Veritas*, *ideo per nullius Hominis Sapientiam separatur in partibus Dei Deitas*.

41. Het is dan zeker, dat voor MAGISCHE Astronomische en Mathematische Soekers in Goddelijken Oratorio en Vinders in Natuurlijker dingens Laboratorio, gene andere subjecta Physica, en Materia prima Philosophica te vinden is, als welke prima Materia uyt niet, en het eerste Licht, dat uyt de duysternisse en 't sigbare dat uyt den onsigbaren geschapen is, want dit zyn de eerste Jdæata, aan welke de vyf Sinnen haar eerste Jdæam tot bevat bekoomen, want

ts verscheydenen en onderscheydenen Crea-
uurs eygenen aarts natuur en eygenschap, wort
een door sien van eens Physici oogen, door
iddel sijner uytterlijken singnaturæformam, wel-
presenteert, gelijk in eenen Spiegel aan het
menschen geest des natuurs eygenschap en
acht, die haren uytdruk vind in de singnatura
i singnatæ, en alsoo voldoet het teeken die be-
kenden zake, en reciprocè, dit betekenenden
ecke, het teecken, en word tot een licht
nes Physici donker verstandes licht te verlich-
n met veel recreërende gemoets curieushedens
t Naturalistwordinge, gelijk Salomon en Si-
ch geweest zyn. Het was te wenschen, dat dit
dendaags *exercitium Academicum*, Salomons en
rachs *Principia Philosophica* hebben mochten,
o soude onsere van zinnen berovenden Cartesii
Materia primi secundi en *tertii Elementi*, niet soo
eel Atthystische Philosophens maken, die Godes
lmacht van de Wereltscheppinge, absolut ver-
ochenen, welkers Principia by eenen waren
hrist niet meer, als voor Elementische leugens te
ouden zyn.

42. Ik seg nog eens, dat in natuurlijker dingens
ennisse, alle Cartesiaansche Physici in haarder
angebooren onkennisse, en in 't gevolg ook on-
erstande en onredelijkheid, nog tot dato, uyt A-
dams val aan erffelijk begraven leggen, waarom
haarder menscheids kennisses onfeylbaarheid in
haar niet meer is, als blindsichtigheid, sonder me-
diate of inmediate verlichtinge van God ook duy-
sternisse blijft, so wel in 't Naartuurlijke als in 't
Geestelijke, volgens het Testimonium Christi,
uyt welker duysternisse, gelijk in de Werelt-
scheppinge het Licht nog niet geroepen is, 2 Cor.

4. vs. 6. Wat my aangaande, coufesceere gy genoegsaam te wesen, om met Petro te seggen dat de Werelt uyt NIET geschapen is, want den H. Geest, als Dictateur der waarheid Godes en zijnes Soons Jesu Christi, heeft myn versekert, dat voor de Scheppinge geen eerste Materia of te Chaos der Werelt, nog des Lichtes geweest is, Hebr. 11. vs. 13. En dit segt de H. Schrift ten spyt van soodanigen Philosophens, die daar seggen, *ex Nihilo fit Nil*, uyt niet wort niet. Ik al haar maar heen seggen, een onderscheyt te zijn, als men spreekt van God, als een Theologus, en een anders, als een Philosophus, want den Apostel heeft myn geseyt, dat uyt een en de selve Born-put, niet te gelijk zout en soet-water opwellen kan, Jacob. 3. vs. 12.

43. Maar hoort alle gy nietige Cartesianens u schort niet, als dat gy nog niet van uwe bose Theologia, nog met Hysopen, of met Salpeter niet gewasschen zyt, Jerem. 2. vs. 22. nog dat gy niet met zout gevreven zyt, Ezech. 15. vs. Ick weet ook wel, dat uwes hertens boosheid, niet min op rijsen of effervesceeren sal, als een Azijn die op Krijt gegoten wort, Prov. 25. vs. 20. Ik ben versekert, dat gy waart gerekent onder de Egyptische Tovenaars, gy ook soudet seggen moeten, dat een Luys geproduceert uyt het stof der aarde, den Vinger Gods was, want gy weet niet eens, soo veel in 't werk der Natuyr der Creaturens, hoe dat uyt u eygen sweet putrificeerende, soo wel een Luys geproduceert wort, nog veel min, hoe het geheele Schepsel alle fermenteerende, in sijn eygen aarts behout, seminc geproduceert en effervesceerende gedestrueert wort, want Salamon segt, dat het voor u al

swa

waar valt, ſware dingen te doorvorſchen, Prov. 25. vs. 27. Want uwe Philoſoopſche Diſcrebantia in Philoſophiæ Principiis, is een ſeker teken, dat gy het rechte zout in u niet heeft, want anders ſoudet gy ook wel vreden onder malkander hebben, Marc. 9. vs 43. Ja alle uwe *Redeneringens*, die ſouden oock wel met zout gearomatiſeert weſen, Col. 4. vs. 4. Maer gy zyt het, van welke de H. Geeſt ſegt, dat ſy haer meer op menſchens (als Carteſium, Spinoſam, Beverland, en diergelijken) verlaten, en het vleeſch voor haren arm houden, en met haren herten van den Heere wyken, Jerem. 17. vs. 5. 13. Want gy brenget door uwe (Philoſophiſche) droomen ook het Volk tot vergetenheid van Godes naam, Jerem. 23. vs. 25. 26. 27. Maar gy moet oock weeten, dat alle uwe Droomens vergeefs zyn, Zach. 10. vs. 2. En of gy oock gelijk in uwe Droomen ſeer ſat wordet, ſoo ſult gy gelijkewel ook in 't weder wakker worden, hongerig en dorſtig zyn, Eſaia. 7. vs. 8. 9. En is daarom ook alle Chriſt-gelovigen Philoſophens mede goed, dat zy op Gods verbodt u niet gehoorſamen, Jerm. 27. vs. 9. Want als Philoſophens van Godes Geeſt in wysheid verlicht, ſoo weeten zy ook, dat deſe hare wijsheid, het beeld der goeddadigheyt Godes is, Sapien. 7. vs. 26. Waar van al gy Spinoſiſtiſche Carteſianens, en ſoodanige Carteſiaanſch blyvende Cocceanens abſolut van God verſteeken blijft.

§ 44. Wanneer een alderwyſte Carteſiaanſch Philoſophus, eenen ſlegt-ſinnigen Cocceaanſchen Theologuum, onder ſijn in *Gedachtens* gecapteerden herſſens-ſpookſels gemoets Heerſchappye ſoekt te brengen, ſoo ſoekt hy voor eerſt, op wat voor een ſiniſterlijcke manier, hy Gods Eeuwig-

heid en Almacht, en Godes Authoriteytifch
Woordens aannemelijke Geloofs waarheid, tot
schandelijken leugens, lasteringens, eerst te vorm,
met Reson benadeelen mag, wel wetende, hoe
gemakkelijk hy hem dan vorders onder een voor-
werpsel, van een soo wel miserabelen, als re-
NABALen Afgodendienst brengen kan; welkers Godendienst in Idæa hares gemoets geca-
teert, sy slegts spreken, dat hy moet sonder te
refuys, met een volle toestemminge mondes en
hertens, voor een ware Godesdienst soo aangenomen werden, onder Creatuurlijkheids bevestinge, daarom is hedendages nog geen schadelijker,
nog schandelijker verbinteniſſe in Ketterſche
vriendschap, als van een Cartesiaan, en Spinosista geschiet, die beydes God en sijn Woord, na
Philosopsche maniere, tot een Openbare Gods
verloocheninge confondeeren. Het beklag vind
hem selfsten in Politia, Kerken en Scholen, die van
dese Pestilentielen fenynigen stank, van sodanige
in stukken gebarsten Baziliskens eyers geinfecteert
zyn, dat oock selfsten in beyder Testamens
bevat, soodaniger Pest-buylens geneesinge, geen
Vygenplaeister nog Balsam Giliaths te vinden is.
Maar aller deser, soo wel Geloofs-loose Theologiæ indruk, of Carracter, is een algenoegsaam Phisiognomiæ schendens des Cains Brand-merks uytdrukkinge, datelk, die haar vind, ook wel voor een
Cain dood slaan mag.

45. Voorgedachte Philosophens, sijn niet
alleen Leugenachtige Adams kinderen, Ps. 11.
Ps. 51. Maar oock soodanige rechte Broederen
van *Simon Majus*, welks verbittert Boosachtig herte, uyt een te saamknopinge der ongerechtigheid
is, dat ook voor God niet op recht en is, actor.

ỷ, 1.

21. Want zy sijn verduystert in 't Verstand, ...emt van 't leven Godes, door die onwetenheid, ...in haar is, door hares hertens verherdinge, ...hes. 4. ℣. 18. Het is daarom nodig, dat wy ons ...den voor dese Cartesii gecombineerde Philoso...ia, met der nieuwligstigen Coccæi Theologia, ...e niet anders, dan eene rechte *Carnis adulterinæ ...ysicæ Prudentia*, ofte een Meesterstuk van soo ...l seer schadelijken, als schandelijken Verdicht...len, door welke de H. Schriftuurlijke waar...id in Alsem der leugens verkeert word, Amos. ... ℣. 7. Rom. 1. ℣. 25. Hoewel hare duysternis ...et het licht geene gemeenschap en vind, 2 Cor. ... ℣. 14. want de onvruchtbare Werkers der duy...ernisse, Eph. 5. Om dat zy Vyanden van het ...icht sijn, soo haten zy het, en verkeeren den sin ...an Gods Woord, maar zy sullen haest sien, dat ...aar ook des eeuwig levenden Godes des Heeren ...ebaoths woord, het welke sy verkeeren en ver...alschen, dat ook desen hare eygene woorde, ook ...ot een last zyn sal, Ierem. 33. ℣. 36. Want ...aar hoogste Tytel sal wesen, Quaetdoenders te ...jn, die niet geweeten en hebben om goed te doen ...erem. 4 ℣. 22.

... 46. Voor gedachter *Philosophorum Theologia Rationalis*, laat klaar genoegsaam sien, dat aan ...aar geene ware wysheid nog ongeveynstheid, nog ...et Geloof van boven uyt den Hemel niet gege...ven is, Jacob. 3. ℣. 15. 17. Joh. 3. ℣. 17. 1 Cor. 1. ℣. 2. Daarom noemt haar den Apostel te sijn, ...legts eene weerelts wysheid, van een enkel sot...heid, 1 Cor. 3 ℣. 19. Die haar niet om God, maar ...om iet anders opblaset, 1 Cor. 4. ℣. 6. en dat sy ...seer sieke twist dragers sijn, die om woordens stry...dig zyn, 1 Tim. 6. ℣. 3. 4. En vervallen sijnde in

Apocaliptische en Danieelische secretens uyt te leggen, hoort men haar onder malkander nie n-ders toe roepen, *als Ick hebbe Gedroomt! Ick hbbe Gedroomt!* en dese Droom vertelt den een aanen ander Ierm. 25. ỷ 26 27. 28. Want dese stryers tegen God, Act. 5. ỷ. 39. stellen de leugens teen de waarheid, Jacob. 3. ỷ. 14. Ja sy nemen die leugens tot haare toevlugt en de valsheid tot haar verberg-plaats, Esaia. 28. ỷ. 15. En also doen sy dagelijks sonde tot sonde, Esaia 30. ỷ. 31. En sijn ge-contenteert, soo sy slegts maar door het On-loof, soo veel in HAAR is, God oock SE-VEN! tot een Leugenaar maken konnen, Her. 6 ỷ. 18. Maar daar en is niet veel aan geleg. Want geloovige kinderen Godes, sijn van Joh-nis voor hare leugens gewaarschouwt, want y heeft geseyt, dat geen leugens uyt de waarhd komen kan, 1 Joh. 2 ỷ. 28.

47. Wy mogen wel seggen, dat soodan (Cartesiaansche) Liefhebbers des doodes, Prc. 10. ỷ. 23. In waarheid van den Satan met blin-heid beseten sijn, 2 Cor. 4. ỷ. 4. Ja sy sijn Phil-sophens, die in haar Theologiseeren niet me als kinderens oock te achten sijn, 1 Cor. 14. ỷ. 2 Want sy hebben nooit met Moses op de Acad mia tot UR in Chaldea, nog veel min met ware Christgelovigen op den *Gimnasio Crucis* en *Luc* gestudeert, daarom soo WAYEN sy met al winden (Voetsiaanscher, Cocceaanscher, Spin sistischer, Hobbischer, Joodscher, Maccheavell scher, en Athyistischer) Lere, Eph. 4. ỷ. 14. En w wonder soudetwesen, wanneer sy souden sien, d Christus in 't uyt-suyveren van syn Tempel, de vuyle Rachebellen, uyt sijn Christi monde soud uytgespouwt worden, Apoc. 3. ỷ. 16. met rech

moch

mocht men heden wel vragen, of men haare *Caco-dnonica* van haar genoemt *Neô Philosophica,* of haare nieuwe Leere, oock niet soude weten kon-nen, Act. 17. ℣. 19. om dat dese oock niet uyt des Heere Monde, maar uyt het *Gesichte* (Idæa) haares hertens gepredickt hebben, Ierem 23. ℣. 16. En gedaan, gelijk alle het vleeschelijke volk *Hagar* gedaen heeft, waardig om met den Soone uyt gestooten te worden, ℣. 23. 29. Want om dat sy oock in den name des Heeren sullen valsheid ge-predikt hebben, soo sullen sy dan oock niet meer leven, Zach. 13. ℣. 3. Het welke dan wel soo be-haaglijk, als vreeselijk voor haar sijn sal, en waarom soude dit haar een nog veel gelukkiger or-dinaire Euangelium wesen, wanneer sy nog horen mochten, dat maar slegts nog eenmaal tot haar geseyt wierde, *gy sult een ander Man worden,* 1 Samuel 1. ℣. 6.

48. Het is seeker, een Theologus, verstrikt in Philopsophische sondens, stelt hem in soodanig miserabel Laborint, dat hy uyt de ware gemeente Christi, een Openbaar Bannissement meriteert, want hy beelt hem valschlig in, ook en anderen met hem, in velen delen te mogen doen sondigen, wanneer hy maar in eene enkele deelen, als Theologus Gods-dienstig wesen kan, want van sijne geimmagineerde hoope, namentlijk, dat Godes Barmhertigheids grootheid, hem niet bedriegen kan, en dat hy dan voor hem een algenoegsaam paspoort, om te passeeren en repasseeren heeft in sijn sonden. Niet wonder! want hy vergeet Gods gerechtigheid, om *per fors* niet te willen gelooven, dat eer God de sonde soude ongestraft laten, heen gaan, hy selsten sijnen eygenen Soon niet verschoonen soude, om dat hy hem alleen in sijne

toegerkende Rechtveerdigheid soude Regt-ver-
digen konnen, maar niet gedenkende, dat nieme
hem selven, niet privilegeeren kan, twee onder-
scheydene Gods-dienste te gelijk te konnen do[en],
namentlijk, als Theologus, een bekenden Go[d te]
dienen, en als Philosophus, een Heydense onbe-
kende God te diennen, want soodanige Go[ds-]
dienst mag wel met Naham vergeleeken word[en],
slegts oock eene naam aanbiddinge in 't huys [van]
Rhimmon te sijn, 1 Reg. 5. ỷ. 8.

Neemt het dan niet vreemt, wanneer ick in [dit]
Tractaet der Cartesiaanschen Cocceanens Phi[lo-]
soophische Theologiam, vergelijken in Chri[stus]
Gemeente, by een verworpen Silver, dat niet [te]
achten is, Ier. 6. ỷ. 30. De aanmerkinge hares [na-]
tuurlijken Gods-dienst, uyt bedriegelijke rede[n]
institutioon, dat sijn groot sonden getal in 't Co[n-]
scientiæ-boek, niet soude mede opgeschreven sta[n,]
sal hem bedriegen, want sijn redens *Concurs*, [is]
wesen sijns geloofs *Discurs*, en als een meede [zi]
Verleyder van anderen resonabelen menschen:
dese sal hem op sijn sterf-bedde, nog vroeg g[e-]
noegzaam, in preambel eens nog argerens, n[a-]
mentlijk eens seer misrnoedigen Cains wee, ov[er]
sijn en sijns Broeders ziels moortdadigheid uy[t]
roepende hooren laten, en sullen alle beyde de
Verleyder en die verleyt word, met Iudas Ischca-
rioths trooftloosheid, haare Zielgierig leven eyn[-]
digen laten, en als een soo wel Gode als Geloof[-]
loos, in redelijken Godsdiensten, van sijn sijnde, al[s]
Philosophus geleeft, soo sal hy oock sijnen naakt[-]
heid sonder Christo dan met sijn eygene gerechtig[-]
heid, als met so sijn linnen bekleeden; welker[s]
Knoopig-draat van sijn eygen grof Verstand, by
Satans stinkende olilampen gesponnen en geweest
is;

iswant so haast des blasenden Aarts-Engels Donderende stemme, tot haarder dooden Zielens en verrotten Lichaams weder levendigmakinge, sal horen laten, so sullen beyde Gravens de Aarde en het Water uyt een wyt op gespalkte Walviskaaks, alle dese Ionassens, alle *Volens Nolens* weder uytspouwen; waar op dan volgen sal vorders het vreeselijke geluyt, *Komt tot het Gerichte?* Ondertusschen appliceert hem den Cartesiaanschen Occeaan, wat den Proheet zeyt. Wiens Ziel die hosterrig is, dese sal in sijne herte geen ruste hebben, want de Gerechte leeft sijns geloofs, Habuc. 2 v. 4.

Een bewys, dat Natuurlijke Kennisse, Verstand, Reden, Gedachten, en Wille, niets wesentlijkes in de ziele aangeboren Godsbeeldiges zyn.

Caput. I.

DEr ick voort gae vande Kennisse, en Verstandt der menschelijkheid te handelen, zal ick eerst overgaen, om te bewyzen, wat natuyr en aart des menschen Geest is, waer in hem die vind, want naer het *H. Drie-Eens* voorbeelt van 't maken der menschens, soo is voor eerst in Adams geformeerde lichame uyt de Aarde, die mede ingeschapene ziele levendig gemaakt, door den Geest des levens, en is genaamt geworden een Asem, tot der zielen levendig en des lichaams beweeglijkmakinge vanden Geest Godes

 der

der zielen, als van den Vader der Geeſtens, voor
den neus-gaten ingeblaſen, Geneſ. 2. vs. 7. En
alſoo naar dien Adam ſoo geſchapen was met zijn
Eva, ſo worden hare namen genoemt menſchen,
Geneſ. 5. vs. 2. haar lichamelijk beſtaan in me-
heid, worde genaamt te zyn Vleeſch en Been,
Geneſ. 2. vs. 23. En alſo dan als God den Menſch
ſchiep, ſoo heeft hy hem tot een gelijkeniſſe Go-
des gemaakt, Geneſ. 5. vs. 1. Godt heeft hem
tot een *Beeldt* gemaakt, Geneſ. 9. vs. 6. Ja God
ſchiep alſoo den menſch tot een *Beeld*, ja tot een
Beeldt Godes ſchiep hy hem, Geneſ. 1. vs. 27. En
uyt de kracht van deſe Vleeſchbeeldigheid ſo
verliefden haer naar den tijds lengte, deſe ſo
van menſchen in de ſchoone Dochteren der men-
ſchens, die zy tot Wyven namen, welke ſy ſeer
maar wilden, en deſe Vleeſchbeeldige menſchen
waren het, welke genaemt worden te zyn, ook
Kinderen Godes, Geneſ. 6. vs. 2. 4. Want
haaſt deſe Kinderen Godes, als vleeſch uyt vleeſch
voortgebracht waren, als verlooren hebbende
dit *Beelt* (van Godsbeeldigheid) beſliepen
menſchens Dochterens, Caput. 6. vs. 4. En
den haar oock dadelijk van Godes Geeſt,
meer beſtraffen laten, gelijk God de He-
klaagt, wanneer hy ſegt, de menſchen wil
haar door mynen Geeſt, niet meer ſtraffen late,
want zy ſijn vleeſch, Geneſ. 6. vs. 3. Niet wo-
der, want het *Beeld* Godes voor den Val, was
ware kenniſſe Godes, beſtaande in Gehoorſaa-
heid, Heyligheid en Gerechtigheid, maar
Beelt Godes in Godsbeeldigheid der menſche
door den Val verandert, in een ſimpel vleeſch
menſchelijke en natuurlijke en Satans Beeld,
lijk Jacobus getuygt, is niet meer het *Beeld*, w

V

ve het gantsch Goddelijke Drie-Een geseyt had-
de laat ONS Menschens maken, en een BEELD
(i veelen menschen) dat ONS gelijk zy, Genes.
1. s. 26. 27.

Het is aanmerkenswaerdig, een Adam, een *Beelt*
Godes als Geest naar den Geeste, een Bloed naer
de ziele, een Vleesch en Been naar een klom Aar-
de. En wat wonder is het dan, dat EEN dood door
vele menschen door gedrongen is, want hoe
w God niet alleen des Geestes, des Bloedes,
en der aarde nog meer hadde, soo heeft hy doch
het gantse geheele Menschelijke Geslachte, niet
meer, als EEN uyt EEN, maken willen, en gelijk
de menschen Geest, aan de ziel het leven, en aen
't chaam beweging geeft, alsso heeft de ware Gods-
beeldigheid, aan dese drie, tot een verbondene, ook
het eeuwige Zaligmakende leven gegeven; Maar
dit hoogste geest vercierssel van ware Godsbeel-
digheid, in den Val verlooren, so mag den mensch
w zien, dat hy naakt ontkleet is, het ware dan,
dat het Genaden-kleed, sijnde Jesus Gerechtig-
heid en Heyligheid, sijne schaamte bedecke, anders
... de, in alle eeuwigheid voor Godes aangesichte,
... jne naaktheid bespot, hy beschaamt moeten
... n blyven.

. Aangaende vande Geest des menschens, my
... en onnodige dispuyt over der Arabiers Tran-
... oon, uyt den Hebreeusche Texten te stellen,
... nentlijck, dat des menschen Geest eene ver-
... dige ziele sy, oock niet met dese Rabinen,
... r de Translatioon, uyt haren TARGUM,
... het zy een *Spiritus Loquax*, of een spreekende
Geest, is alles onnodig, waar Godes woordes au-
... tijkheid alleen de kroon spant, en algenoeg-
... a is, dat die natuurlijke Geest, ook genoemt

word

word een Afe Godes, wonende inde gefcha[...]
ziele van het menfchelijke lichaam, om het l[even]
en bewegen te geven, Genef. 2. vs. 7. Ja da[t] [die]
Geeft ook genaemt is, een Schepfel, naar een Beld[e]
Godes, naer dien God Man en Wyf gefch[apen]
hadde, Genef. 1. vs. 27. Want het is alleen de
eygenfchap des Geeftes en niet der ziele, nog [des]
lichaams, waer van daan, als reflecteerende in [een]
Spiegel, die van God extraordinare inmedie[,]
en door den natuurs aanfchouwinge in Creatur-
lijckheid, den menfchen objective, haare ee[rste]
Kenniffe, Verftand, Reden, Wysheid, Wi[llen]
en doen voor den Val, tot alle goede, en nu [na]
den Val, tot alle quade toe komen, want G[od]
hadde voor eerft alle Schepfelen voor Adam [ge-]
fteld, om uyt haer aenfien in Jdæa fijnes gem[oets]
van haer natuur kenniffe te bekoomen, en vor[ders]
naer Verftant gevinge, redens te formeren, wel[kers]
krachtigen uytdruk in woordens, haar alle Cr[ea-]
turen, elk naar fijn eygene aart, foodanige nae[m]
gaf, als zy foude genoemt worden, want [en]
uytdruk van al haere ingedrukten eygenfchapp[en]
en werkingens, nuttens en proffijts natuyr, [...]
Wetenfchappen, Kenniffe, Konften, Werk[en]
en Hant-wercken, is nog als tot dienft van 't [ge-]
heele menfchelijke Geflacht.

4. Inder waerheid, foo de Cocceanen, fo v[...]
Goddelijker wysheid met verlicht Verftand, [...]
kenniffe door den H. Geeft, in beyder Teftame[n-]
tens bevat verborgen, fo fcherp onderfochten, [...]
die *Philofophiam Cartefii*, en die *Theologiam Spino[fæ]*,
en die *Satyricam Beverlandi*, en anderer Atthyfte[n]
meer, foo feyt den Apoftel, dat zy dan niet f[oo]
veel vermaack, in eens ONGELOVIGEN v[er-]
duyfteren verftande vinden fouden, Eph. [...]
vs. 1[...]

18. Ja zy souden dan ook de Vyanden van 't
re Verstand, niet eens willen gelijck wesen,
ollos. 1. vs. 21. Ja wanneer zy dan in den Pro-
etischen, Danielischen en Apocalyptischen
ysteren Schriften lasen, welke zy, tot nu toe,
et beter verstaen hebben, als den Heydensche
arte Moorman, soo soude God wel senden een
ilippum Redivivum, die haer soude verstaan
ren en onderwysen, wat zy lasen, Act. 8. vs.
. 31. Ja den Apostolische Geest Godes en
risti, soude haer oock bekent maken, wat de
lle des Vaders ware. Maer geheel contrarie, moet
lamon nog na sijne dood uytroepen, ô God!
e lange willen die Sotten de Erkentenisse haten,
ov. 1. vs. 22. Gelijkmatig doet oock de Echo
n het hertelijk klagen Davids noch; ô God!
ere uwe zake uyt, en gedenkt aen de smade
e u dagelijks van de Sotten aengedaen wort,
. 14. vs. 22. Maer eylaes? nog veel beter soude
n Godes Stemmig weer-galm wesen, wanneer
den nog een *Paulus Redivivus* voor haer tot God
de, als voor de Ephesers, dat God haer doch
ochte verlichte Verstandes ogens geven, Eph. 1.
. 8. En als hy ook voor de Collossensen bad,
t haar God ook met alderley Geestelijke Wys-
id en Verstand ervullen mochte, Coll. 2. vs. 4.
Vant van natuyr vind hem dit gebrek by beroo-
nge van Godsbeeldigheid, daer van te gelijck
ede berooft te wesen.

5. Niet sonder groote reden, heeft het Salo-
on belieft, alle de soorte van Sottens uyt aan-
eboorenheid der blindheid des Verstandes, en
Vysheids beroovinge door Satans list, mede in
en rang, soodaniger vier dingens te stellen, (ge-
lijck

lijck onserer Cartesiaansche Cocceanens,) die het
Lant onrustigh maken, Prov. 30. vs. 22. Welke
oock in de poorte de mont niet eens durven open
doen, om dat haar de wijsheid te hoog is, Prov.
24. vs. 27. Namentlijck dese soort van Sotten,
welke, of zy gelijk geld in hare handen hebben,
het selve haer dog niet helpen kan om wysheid te
koopen; Prov. 17. vs. 16. Ick mene dese Trul
aanmatige, die haer afgesondert niet schamen
te noemen, alleen te wesen, Sleutels-bewaarers
van 't Oude en Nieuwe Testament, ja die haar
hoogste Gloria vinden in den Eer-titel so hier
eer, groote Sceptici te zyn, van welke wyse ort-
ten, den Wysen Man seyt, weet gy niet? dat Sant,
Sant en een klomp Yser veel lichter te dragen in,
als een soodanig onverstandig Man, die niet m
te verdragen is, Sirach. 17. vs. 18. principaele-
se Sotten, die in de Gereformeerde Kerke en
uytgeboende Beelden-dienst, wederom in v...
ren, waar men sien kan, hoe Nicodemus w...
derom, met sijn geheel lichaam, in sijn nakent M...
ders lichaam, als een groot naekt Man in kruipt, s...
hy een kleyn Kint sijnde, nakent uytgekropen ...
Dit is genoeg gescyt, om te verstaan, die het v...
staan wil.

6. Ick laet de Afgodens hare aanbiddinge va...
dese, die selfsten den Beelden-dienst invoere,
en daer mede leeren willen, hoe men God in e...
redelijken Godes-dienste, door een voorgesich...
van een Beeld, dienen sal. Onaangesien, het e...
absolut Apostolische verbod is, selven ook n...
met woorden te leren, die vander mensche...
Wysheid geleert worden, maar met soodanig...
Wysheid, die alleene in onderwysinge des H...
Geestes, en der kracht bestaat, 1 Cor. vs. ...

Wa...

Want dit is oock de REDEN der wijsheid, die aen de Apostels door den H. Geest geschonken is geworden, 1 Cor. 14. vs. 8. Eph. 1. vs. 8. 16. 17. Want het was haer oock al te vooren door den H. Geest geseyt, datse tog geene sorge dragen souden, over het geene zy souden spreken, maer dat nog verder waer, dat zy het selve ook niet sijn souden, die daer spraken, maer, dat dit alleen hares Vaders Geest soude sijn, die DOOR HAER spreken souden, Matth. 10. vs. 19. 20. Ja dat nog meer is, dat de Heere Jesus selfsten, haer ook het VERSTAND geopenbaart heeft, dat zy de Schriften verstaen souden, Luc. 24. vs. 45. En dit zyn de rechte Reden, die soo krachtigh zyn, gelijk by Job staet, Cap. 6. vs. 25. in welken de Apostolische Redelijken Gods-dienst bestaat, waer van Paulus gedenkt, en waer over de Cartesiaansche Cocceanen, een verkeerde uytlegginge op menschen manier doen, bestaende in een natuurlijck verstand, en Reden die haarder zielen wesentlijck aengeboren is; Maar in waarheid, van dese resonabele Sotten eenes resonabele Godes-dienst van menschen, en niet Godes zyde, segt den Wysen Man, dat soodanigh een Sot, soo wel van het verstand, als van het leven beroofc is, Sirach. 22. vs. 10. Ja hy vergelijkt soodanigh een Sot met recht, by een geborsten Klock, om dat soodanig een Sot, geene wysheid bekomt, soo lang hy leeft, Idem vs. 17 Want dese veracht alle tyd beyde de Wysheid en hare onderwysinge, Prov. 17. vs. 1. En dat een Sot oock nooit het quaat laten kan, en dat hy ook een schrik voor de Wysheid heeft, Prov. 13. vs. 18. Ia dat hy oock niet anders doet, als alle onverstandige menschen, welke enkele sotheid uytstroyen, Prov. 13. vs. 16.

Want

7. Want een foodanig Man, die flegt fo wys is, dat hy alle dingen met Verftand doet, Prov. 1. vs. 16. Daer door brengt hem defe feer groote gunft en geneygtheid te weege, Prov. 31. vs. 15. dat hy oock daerom felver genoemt wort, ENE VERSTANDIGE KLOEKHEID, Prov. 14. vs. 18. welkers woorden al te faam op een weeg-fchaal gewogen worden, als eenes fodanigen Ver-ftandigen en Wyfen Mannes, welkers mond fijn herte is, om dat in geenes onverftandigen herte de waare Wysheid woont, Prov. 14. vs. 33. En dit is de reden, waarom ook niemand ander, als alleen die gene, die een Verftandig herte heeft, de Wysheid bekomt, Prov. 18. vs. 15. Ja het is daerom ook fonder al difpuyt, dat in 't hert voor eerft, alle Wysheid van den Heere komt, maer het is ook feker, dat God voor eerft, oock om de-felve moet gebeden worden, Jacob 1. vs. 5. En gelijk'er ftaat; dat als dan alder eerft van Godes REDEN der wysheid, aan imand gefchonken wordt, 1 Cor. 12. ỷ. 8. alleen, om dat het Godes Souveraine willens vryheid is, dat hy de (Wyfheid, Verftand, en Reden) fchenkt aan foodanig en aan wien het hem, voor ALLEN gevalt, Eccl. 2. ỷ. 26. En dit is dan oock alleen de rechte ware vryheid, die alleen expres eene gave Godes des H. Geeftes genoemt wordt, Prov. ỷ. 1. da eene in 's menfchen herte, of geeft in gewrochte gave der wysheid, des H. Geeftes, Rom. 20. 1. Reg. 3. ỷ 6. Capit. 10. ỷ. 24. Job 12. ỷ. 13. Cap. 32. ỷ 28. Capit. 38. ỷ. 36. Prov. 2. ỷ. 6. 7.

8. Het is feker, dat Cartefius hem nooit heeft ge-roemt, gelijk A G U R, feggende, IK BEN: de al-derfotfte der menfchens, want menfchen Verftand en is by M Y N niet, wyfheid hebbe I C K niet,

eert,en WARE HEYLIGHEYD die
et ICK niet, Prov 30. ℣. 3. Het blijkt ook
onseren Cartesiaanschen Cocceanens, dat zy
uli leere niet volgen willen; namentlijk,dat nie-
and meer van hem houden moet, als hem toe-
mt, en oock, dat het slegts matelijk zyn moet,
alleen na soo een mate des geloofs, als God aan
ygelijken uytgedeelt heeft, Rom. 12. ℣. 3. Item
rt hy ook, dat men oock niet na hoogen din-
n staan moet, maar tot nedrigen dingens, en
m niet voor wys houden, Ibid. ℣. 16. Prin-
paal is dit nog te observeeren in stuck van den
eulichtigen REDELYKEN Gods-dien-
n der Cartesiaanschen Cocceanen, welke Pau-
s niet en kent, om dat desen waren en rechten
ach igen REDELYKEN Godes-dienst, in
acht Godes gedaen, alleen van hem gevordert
ord, en wil oock geen anderen REDELY-
EN Gods-dienst als der Heyligen en geloovig
maakten Broederens, en niet der natuurlijcken
enschens verstaan hebben, gelijk gy leesen kont
om. 3. ℣. 15 Ia den Apostel wil niet, dat den
EDELYKEN Gods-dienst, op soodanige
edel jke menschens maniere geschiede, gelijk
rtyds gebleeken is aan Petrus, die op mensche-
kheids verdorvener Redelijkheids manier, sijnen
ort te vooren aan gesworen Meester en Heere,
ort ook wederom afgeswooren heeft, met een
edt, want dit was Petri Redelijkheid gedwongen,
yt gebrek van Heyligheid, ja het waren dese H:
eden niet, waar Job van spreekt, ô hoe krachtig
n de Rechte Reden, maar het was soodaniger
edelijker menschens, gelijk'er staat Ps. 11. ℣. 4. 7.
c. 3 ℣. 14. wederom so heeft ook Jesus, op dese
enschen manier Petri hem niet redelijk gevraagt

wat Petrus zeyde, namentlijk, Petrus: wat segt gy
wie ICK BEN? Gelijkmatig hebben ook noit
de H. Apostels op Petri menschens manier, or-
delijken redelijkheid geseyt, wy weeten, datde
Soone Godes gekoomen is? op dat wy kennen
den waarachtigen, Iohan 5 ℣ 20. soo heeft ook
Paulus, op geen Redelijke menschens manier ge-
sprooken tot Thimotheum, wanneer hy seyde de
H. Geest geve u verstand, in alle dingen, 2. Ti.
2. ℣. 7.

9. Het is indisputabel (ware Redelijkheid) a
Wysheid, is so wel een nutbaar, als kostelijk di
Prov. 2. vs. 10. Caput. 3 vs. 13. Caput. 4. vs.
12. 13. Caput. 8. vs 4. Job 28. vs. 15. Waero
Salomon oock seght met rechte en kracht
reden, dat so lange eene Wijsheid in 't verborg
leydt, ende een Schad niet openbaer is, dat
alle beyde geen proffijt doen konden, Sirach,
vs. 30. Onaengesien, dat de Wysheid aen ha
selven nog veel beter is, dan gegraven Goud,
een BEKOMEN Verstand, ook veel beter is, d
fijn Silver, Prov. 16. vs. 17. Want daer is ge
Ziele, die sonder Wysheid goet is, Prov. 19. vs.
En hoewel de kennis der Wijsheid een seer lich
ding is, Prov. 14 vs. 6. En dat een Verstandig
Man is, die de Waarheid koopt, en haar noo
verkoopt, Prov. 23. vs. 23. Seer gelukkig is voo
anderen menschens, gelijk Salomon geseyt heef
Soon! soo uwe herte Wys is, soo is myn hert
Vrolijk, ja myn herte, Prov. 23. vs. 18. Mae
het is seker, dat Salomon nooit gesien heeft, o
eenige simpele resonabel verdorvene mensche
Wysheid, Verstand en Reden, welkers oor
spronk uyt verdorventheid van Adams natuur
maer die absolut beydes in 't Geestelijke en N
tuu

u lijke uyt den Hemel geschonken is, aan wien
he God gelieft heeft, op een extraordinaire wyse
ge diglijk, als op een voorgaende en verhoorde
G ed schencken willen, want Salomon seyt,
da alle menschen, die op MENSCHEN MA-
NER, in woordens veel Wysheid voorgeven,
da haer dese, daer door so seer verhart maken,
al en, om dat alle WARE Wysheid aen sooda-
n en, een gebrek is, ja dat haar ook het Gena-
d -werk niet gegeven is, Sirach 37. vs. 21. 22.
waer op oock het Geloove niet gegrontvest
it, 1 Cor. 2. vs. 4. 5. 3. En op welke Wijs-
h d, de ware Zaligheid niet en bestaet, Eccl. 2.
v 12. En door welke Wysheid, den mensch ook
g nes weegs tot de Zaligheid dan koomen kan,
cl. 1. vs. 4. 12. 16. 18. En wat wonder is het,
den Apostel Paulus segt, dat ook alle werelts
ysheid, by God slegts Sotheid is, 1 Cor. 3.
9. 2 Cor. 1. vs. 12. Ia dat alle werelts Wysheid
k van Gode te niet gedaan is, Rom. 1. vs. 19.
. En dat allen desen, die haer voor Wysen uytge-
ven hebben, daerom haer onverstandig herte ook
r verduystert geworden is, dat zy tot Sottens
wordeu zyn, Rom. 1. vs. 12. 22. Want sy
bben sonder alle Wysheid, oock des Heeren
oort verworpen, Ierm. 8. vs. 89. Ia haar herte
BEESTACHTIGH geworden, Daniel 4.
. 22. 23. Ia zy sijn selfsten soo onverstandig,
s soodanige BEESTENS, die sonder Weten-
happens sijn, Ierm. 10. vs. 14. Ia sy sijn gelijk
et Volk Juda, als een van het verstand beroof-
e Volk, Esaia 27. vs. 11. Want Lucifer in 't
aradijs, heeft haer van 't Licht versteken, van
Verstand berooft, en in Redens bedrogen,
Genes. 2.

10. Wanneer eens Cartesii Brutael Verstan, het recht van een Animal Rationale, Geestelie dingen te konnen verstaan, en dit alle disputerende ook gewonnen heeft, dat hy selven een Animal Rationale is, so heeft hy klaer genoegsaem confirmeerr, dat hy sijnes Geestes verciersel door Godsbeeldigheid, in Adams Val onwedervindelijk buyten Iesu, verlooren heeft, en niemand heeft reden, om te vragen, waerom eens Cartesiaans natuur verciersel met Satans beeldigheid, Godt sijne Naesten so hatet, want dese Philosophische Secte van boosendigen arbeyders in Theolog, door een aangevangene verbintenisse met den derfnootsten en meer als Slangen-listigen Phazeschen Ketterens, sijn dese, die nog hedendaags ook midden onder den Prophetens, als alle zl op etende brullende Leeuwens, Ezech. 22. vs. 2. Ia als brullende Leeuwens en avont Wolve, Zephanie 3. vs. 3 En als heen en wederlopende Beerens, Prov. 28. vs. 15. En als rechte swa Wolven, welcke oock Christi Kudde niet ve schoonen, Act. 20. vs. 19. om loopen. Ia k een Cartesianschen Cocceaan immers heen wes wat hy wil, en in Brutaliteyt, hem vercieren m den Titul van een Animal Rationale, want c staat haer Salomon geerne toe, wanneer hy sey dat zy als onverstandige, geen MENSCHE Verstand hebben, Prov. 30. vs. 23. So sprec haer der Prediker niet tegen, wanneer hy sey dat zy niet anders dan Beesten sijn, Eccl. 3. vs. 1 Item den Apostel, dat zy onverstandige Diere zyn, om dat zy lasteren het geene, daer van z niet en weeten, en dat sy haer in 't geene, wat z natuurlijk kennen alleen, daer in verderven, Ju vs. 10. Ia dat haer herte Beestachtig geworden i

Dani

[D]aniel 4. vs. 23. Ia dat zy onverstandige Beesten
[z]ijn sonder Wetenschap, Ierem. 10. vs. 14.

11. Om dat dan oock absolut by desen (Carte-
[sia]nens) oock die KENNISSE alder bedacht-
[sa]mheid niet te vinden is, Prov. 8. vs. 12. En
[o]ck onbestraelt te zyn van de Heerlijkheid Iesus
[C]hristus, waerom den yver, die haer tot de liefde
[Ie]su Christi dwingen moet, ook niet te vinden is,
[2] Cor. 5. vs. 14. Caput. 8. vs. 6. Met recht mag
[m]ar den Euangelist noemen te wesen, ook sooda-
[ni]ge Wandelaers in duysternisse, Luc. 1. vs. 19.
[U]yt welkers monde, niet alleen de Waerheid uyt
[ge]gaen is, maar oock geheel en al uytgeroeyt is,
[Je]rm. 7. vs. 28. Want hare leugens Philosophia,
[is] een verderfsterinne der waren Theologiæ, in
[w]elker den Apostel seyt, dat'er niets gevonden
[w]ort, als enkele woorden-stryt, lasteringen,
[q]uade naardenkingens, en verkeerde krakeelens,
[d]ie *uyt haer selven* voortgekomen zyn, 1 Tim.
[6]. vs. 5. 6. Thess. 2. vs. 2. 23 En dit is die gehee-
[l]e summa van haer Theologisch licht, waer van
[b]y den Propheet, God selver seyt, Ik wil maken!
[d]at haerder Kaersens-licht haest vergaen sal, Jerm.
[2]5.

12. In een Cartesiaan, laet hem het Erfsondige
Natuurbeeld van Adams gedecreerden Creatuur-
lijkheids kennisses, verstandes, redens, wysheids,
gedachtens en willens tot den Bosen sien, wanneer
hy als een Philosooph, meer Helsche winden uyt-
blaest, als den H. Geest hem Hemelse windeninge-
blasen heeft. Sonder reden vergelijkt hy in Idæa sij-
ne ware Godes beeldigheid, bestaende in Gods
verstand, met sijn Verstandes beeldigheid, want in
deser manier, soo spreekt het Schepsel van Godes
groote Verstandes Wesentlijke ondoorvorssche-
 lijk-

lijkheid, met sijn Satans kleyn verstandes toevallige uytvorsschelijkheid, in booser menschelijke Creatuurlijken nietigheid, van sijn Creator of Schepper, ja hy gebruykt in desen sijn Anim[...] redens verdorvenheidt, gelijk Professor van[...] WAAY in *Præfatione ad Romanos*, Fol. 177 o[...] mede op oud Heydensch steld, namentlijk, [...] het wesen van een mensch, een redelijk Schep[...], of Animal Rationale zy, hoewel Moses dese [...]sentlijkheid in alle Beesten mede steld, wanneer hy seyt, dat onder alle Dieren des Veldes, sl[...] alleen de Slange, het aldersubtielste in 't Versta[...] geweest is, en dat absolut den Vogel-struys, va[...] 't Verstand of Redelijkheid, selfs van God bero[...] is, so staat by Iob, in tegendeel nog, dat den mens[...] van sijn Verstand en Redelijkheid, van den Sat[...] berooft is, staet in Genesis. Belachelijk is h[...] Verstand van een mensch, sonder Godes extrao[...]dinare kennisse door den H. Geest, want des[...] wert genoemt te wesen een Sot, waer van Dav[...] seyt, dat ook eenes Sottens Verstand, een sood[...] nigh verachtet mensche is, die 't niet en verstae[...] dat Godes Werken groot sijn, en Godes Gedach[...]ten seer diep, Ps. 92. vs. 6. 7. En dat daerom oo[...] menschens wysheid en raed nimand helpt, Pro[...] 21. vs. 6. Alleen, om dat zy voor God een Sothei[...] sijn, 2 Cor. 1. vs. 12. Ia de alderhoogste sothei[...] voor God, 1 Reg. 2. Ey! waer blyft nu den roe[...] eens sodanigen Cartesiaanschen resonabelen Bee[...]stes ofte Diers, wiens wesen die redelijkheid va[...] sijn ziel is, soodanige Leeraers, sonder Verstan[...] van Verstand te spreeken, mogen wel Naer[...]volgers van valsche Leeraers, in valscher schyn[...] waerheid der Corinthers genoemt worden, i[...]

wel

elke God haer ook te schande gemaakt heeft, oll. 2. vs. 23. Ia welke God ook mede in 't Verand te schande gemaakt heeft, 2 Reg. 6. en haer .seyt, ICK BEN: de Heere! die de wyse de gge keert, en hare Konst tot Sotheid maekt, sai. 44. vs. 6. En soodanige sijn alle, die den roem nden, dat het wesen van hare ziele die beestachge reson is. En niet wonder, om dat dese in han monde, ook niet veel verstandes vruchten heben, daerom oock dese niet soo veel eere by den olke bekomen sullen, dat hare namen in eeuigheid blyven mochten, Sirach 37. vs. 23.

13. Vergeefs beelden de Cartesianen door haer atuyr Verstand, Reden, Wille, Wysheid en Geachtens, in gelijkheid van Godes Verstand af, et wesen van desen is een inblasinge van Satans erstandes verduysteringe; want dat het Verstand n Wysheid Godes, God selfsten wesentlijk sijnde, aer van versekerd den Propheet soodanig vertand berooft mensch, dat aen het Verstand van e Goddelijke Majesteyt, geene doorgrondinge n is, Esai. 40. vs. 28. Sirach 24. vs. 22 23. tem, dat God ALLEEN Wys van herten, en terck van Krachten is, waer door hy ALLEEN ingen doet, die men niet doorsoeken kan, en ingen die men niet vertellen kan, Job 9. vs. 10. En dat daerom het menschen verstand, hem oock ergeefs onderstaet, den wegh des Alderhoogsten e begrypen, 4 Esdre 4. vs. 6. Item, om dat ock niemant dese dingen, die met hem opgewassen sijn, recht kennen kan, en dat daerom so eel min des menschens verstand, de wegen des Alderhoogsten soude kennen, Ibid. vs. 10. 11. Dit wort bevestigt by Iob, alwaer staet, dat geen nensch, met sijn verstand, tot aen de breete der

Aerde gekoomen is, en dat oock niemant we
waer de plaetse der duysternisse en lichtes is,
38. vs. 17 18 Item den H Geest segt tot den
dergrootsten Cartesiaanschen Mathematisch
Verstandens, dat absolut, daer boven de Hem
len niet konnen gemeten worden, nog de Fu
damenten der aerde, niet konde doorgrondet w
den, Jerm. 31. vs. 34. 37. Hoeveel min, sul
onse Cartesiaansche Cocceanen soo los, soo lic
veerdig, vande grootheid van Godes Verstar
Reden, Wysheid en Wille schryven, waer o
der Do. vander WAY een principael mede ge
kent is, die daer segt, dat Gods Verstand eene b
gavinge is, maer by hem, tot een wesentlijke ziele
eygenschap aangebooren. In waarheid mag d
Apostel seggen, dat op dese manier eens mensch
verstand en reden, hem selven eenen God SON
DER God, naar Adams gelijkenisse maakt, vi
2 Teess 2. vs. 4. Item, dat een sodanig mensc
als selfsten een God te sijn, in Godes Tempel si
en voorgeest, dat hy God zy, om dat dese, d
sijne waerheid niet aanneemt, dat hy zalig wierd
hem verheft, boven alles, en wederspreekt alle,
wat God is, en Godsdienstig genoemt werd
Ibid. vs. 10. Wat wonder: dat veele Naamdra
gers van Leeraars, inderdaad beter Verleyder
mochte genoemt worden, aan welke het wee, van
God uytgeroepen, sijn effect sal sien laten, wan
soo een Cartesiaansch Cocceaan, tegens Go
selver, een seer profane Philosophische leugen
doen wil, soo stelt hy dan voor eerst seer vast
dat al, wat sijnes verstandes suyverheid, tusschen
twee enkele saken, in der dingens vergelijkinge be-
grypt en verstaat, naer een voorgaende siftinge
dat dit dan alleen, in eender enkelen redekavelin-
ge

wederom van nieuws bestaat, en dat dit dan
heel seker,een algenoegsame indisputabel Reden
, dat dan oock alle werkingens des SUYVE-
EN Verstandes en mede SUIVEREN Redens,
heel niet anders, als enkele en mede SUYVE-
E begrypingens sijn konnen, want Cartesius
gt, het is alleen het geheel SUYVEREN ver-
andes werck, om nooit, van iet anders, als van
npele zakens (namentlijk van God) te konnen
ordeelen, en door een simpel of enkel mede re-
nabel begryp verstaan. ô Al gy Cartesii aanhan-
nde Cocceanens, den Propheet segt, dat gy
ock slegts maer mede, voor blinde wachters pas-
eren mocht, Esai. 56. vs. 10. Weg dan met
we nieuwlichtig Philosophica Theologia Ratio-
li, of met u adulterinæ Carnis Physicæ Pruden-
i, die niet meer is, als slegts eene onsinnige
elancholia, die oock om haarder boose vruch-
ns willens, seer wel bekent is, Deut. 33. vs. 32. 33.
Want het is seker genoegsaem, dat oock elk een,
e van dese hare vruchten eet, dat hy des eewigen
oodes sterven moet, Apoc. 8. v. 11. Om dat
odanige Theologi wel weten, quaet: maer niet
ets te doen, Jerm. 4. vs. 12. met hare bose wille.
14. Laet immers heen u ge-eclypseerde ken-
isse, verstand, reden en wille, soo groot sijn
se wil, sy sal gelijkewel beyder H. Testamentens
vat, met haren Hæresiarchischen en Schismati-
hen Glossen, so niet verduysteren konnen, tot
chterhoudinge van haer licht, tot kennisse en ver-
and, om uyt te vinden de Zaligheids middel,
ist gestelt, tot eeuwige verkiesinge in Christo
esu. Belachelijk sijn alle uwe verkeertsinnig ge-
aakte Textens beyder Testamentens, naer
ucifers eerste Paradys mode aen Adam, want

in voorstellinge, sout gy haer geensints te geck mede Paraphraseeren, want den H. Geest, is ook uwe Directeur niet, het ware dan, dat gy mede naer drie voorgaende FEESTEN, oock een FESTUM Tabernaculum Triumphale, ter recht behooren, alle mede gecelebreert gead hadde, en mede in des Heeren Emanuëls Tem gewandelt hadde, om het Lover-hitte-feest mede te houden, Zach 14 vs 6. Ps. 6. vs. 5.

15. Een proefstuk van uwer Cartesiaansch Cocceaanscher bedriegelljken assurantia, siet k gelovigh Kint Christi, in uwer arbeits vergaderinge, tot Apostels Jesu Christi, 2 Cor. 11. vs. 13. 14 15. Om dat gy aen uwe mede resonabele Animaliens in Geloofloosheid, een nieuwe Cartesiaansch en Spinosistisch buyten-pat, tot den Hemel soekt aen te wysen, waer gy u oock selve gelijk maakt, eertijts den stouten Koninglijke Rentmeester Helidorus, die uyt den Temp Jerusalem gestooten worde, 2 Macha 3. vs. 2 Want in u doode (Pharizeeische hoopen) in d graveren, sal den geest des levens van God niet i varen, dat gy souder op uwe voeten treden, o die stemme tot u te hooren seggen! KLIM Ol Apoc. 11. vs. 11. 12. Ia het sal u gaen, gelijck Geslachten, die niet mede naer Jerusalem quame op het Lover-Hitten-Feest, den Heere daer bidden, op dat het over u regenen mochte, Zac 14. vs 8.

16. Om dan dit dan alder Cartesiaanschen Coc ceanens vaste positie is, dat haar natuurlijk men schens Verstand, tot sijn rust-plaats het Centrum der suyverheid heeft, soo heeft dit oock my Heer BODAAN in sijn Tractaat, de Leere de Waerheid, belieft mede vast te stellen, seg

gen

ende, dat hy door ſijn VERSTAND, oock
eeft begonnen, een ſeer groot licht te zien, waer
oor het tot de H. Schrift gebracht word, en dat
y door dit licht oock veel verſtandelijker begre-
en hadde, waer in der afgevalligen menſchens za-
gheid, door des Beeldes Godes herſtellinge be-
onde, ja dat hy hem oock ſelven mede bevon-
en had, als een Reyſiger naer CEBES Tempel
er Wysheid, waerom ook elck menſche, die het
ytleg, van dit Philoſophiſche TAFEREEL van
EBES verſtaat, dan een ſoodanigh menſche
eyde Wys en Zalig word, en dat hy anders in
euwigheid, oock dwaas en rampzaligh blyven
noet. Ibidem, En dat ook God den menſche,
erſtand, *Wille*, *Geneygtheid*, *Sugtinge* om met
od in Gelukzaligheid vereenigd te zyn, inge-
chapen heeft, en dat uyt kracht deſes, daerom
an, aen het *Verſtand*, ook niets beminnelijker is,
s die Zaligmakende Wysheid; Maer dit laet ik
en de Wandelaers naer CEBES Tempel alleen
ver, om dat ick weet, dat *Wysheid*, *Verſtand* en
elukzaligheid nergens anders te vinden is, als in en
yt het bevat byder Teſtamentes.

17. Ik weet niet, hoe dat iet te gelijk zyn en niet
yn kan (eene poſitio Carteſii.) Onaengeſien, myn
Heer BODAAN in ſijn Opdragt van 't Tra-
taet, genaemt Leere der Waerheyt, in een plaats,
et menſchen aangeboren natuurlijk Verſtand ſo
oog exalteert, en in een ander plaetze, wederom
o ſeer declineert, wanneer dat hy ſegt, dat het
atuurlijke menſchen *Verſtand*, in vele wegen ver-
uyſtert en van 't leven Godes vervremt is,
ph. 4. vs. 18. Ibidem, dat de natuurlijke men-
cheid, de waarheid der Geeſtelijke dingen, niet en
erſtaat, en dat men oock in eender duyſtere
RE-

REDEN, als in een Spiegel, maer ten deel
kent, en in desen seyt hy de waarheid, die
CEBES Tempel niet gevonden en wert, so is
het oock vast, dat dit Verstand niet wesentlijs
eygen is, als een licht aende ziele, want het is
ons genoegsaam te weten, dat ons God selv
uyt de macht der duysternisse trekt, om dat w
met onse macht selver onbequaam sijn, tot e
eenige goede Gedachten, Eph. 5. vs. 17. Ja dat a
Gedachten van 's menschen herte, ook tot alle ty
boose zyn, Genes. 6. vs. 5. En dat uyt krac
van dit boosaardigh quaet der Erf-sonde, c
aangebooren is tot onbequaamheid, tot eenig go
daerom oock geen mensche van hem selven b
quaam en is tot eene goede Gedachten, Gal.
vs. 17. Niet wonder, om dat de Cocceanen, so v
goet van haar verdorven *Verstand* en *Gedachte*
schryven, en haer noemen, een aangeboren Go
beeldigheid, daerom seggen sy, het beschrijf van
Erf-sonde, die in dese bestaat, liever te willen gel
ven, dan te willen sien, maer den Apostel is in
bewys niet verlegen, wanneer hy ront uyt sey
dat die boose *Gedachtens* voort komende uyt
herten des menschen, en den mond uytgaen, d
menschen verontreynigen, Matth. 15. vs. 16. 1
16. Daerom segd den Prediker vande Erf-sond
dat'er niet een mensche op der aerde is, die goed i
ja niet EEN, Eccl. 7. vs. 21. Onaangesien ook, d
God den menschen oprechtig gemaakt hadde, d
hy daarom niet te min, veel bedenkingen gesoc
heeft, Eccl. 9. vs. 30. En dat oock daarom ni
mand in sijn herte seggen kan, ick ben suyver va
myne sonden, Prov. 20. vs. 9. Want des me
schen herte is boos vander jeugd af, Genes.
vs. 21 Ja al het bedenken en uytdenken va
's men

menschen herte is gestadig boos, Gen. 5. vs. 5. Ja
menschen herte, is niet alleen vol quaad, Eccl.
vs. 3 Maer uyt het hert, komt ook selfsten de
oeck, Ibid. vs. 23. En soo een Cocceaan sijn
f-sondigh quaet, nog niet klaer genoeg met
avid, Ps. 51. Ps. 116. in desen zien kan, so siet
het aldermeeste in sijn blindheid, de Erfsondige
ysternisse sijnes Verstandes, Redens, Willens
edachtens en Kennisses tot den Bosen.
18. Het is dan aller Cocceanens Erfsondige
ysternisse, welke met Cartesii onkennisse en
verstand, gestadig een resonabelen Oorlog te-
ns het Geloofs-licht voert, waerom haer het
eloofs secreet, oock een eeuwig secreet verblijft,
ant het is de natuur der Gelovigen, dat zy niet
't geene sy niet gesien, nog gehoort hebben,
treden; Maer ter contrair, soo leggen zy in
sen alle, de hand op de mond, Coll. 2. vs. 8 En
t is haer dan een algenoegsaem weten, dat alle
penbare dingen, voor haer en hare Kinderen
n, maer de verborgen dingen voor den Heere,
aerom is het vergeefs, dat een Cocceaan
em roemt, op sijne aangebooren al te groot Ver-
and en Wysheid, want den Prediker seyt, dat
ese, die al te wys zyn, haer daer in selver verder-
en, Eccl 7. vs. 18. Want daer door hebben sy
egts, maer oock inde wint gearbeyt, Eccl. 5. vs.
5. In summa, dese varen daerom oock in der
uysternisse daer heen, en hare name blyft in der
uysternisse bedekt, Eccl. 6. vs. 4 Want ver-
eefs set hem een soodanig Wyse in sijn herte
el voor, maer niet destemin, soo moet alles,
at sijne tongen spreeken sal, van den Heere koo-
en, Prov. 16. vs. 17. Ja een wys en Verstandig
Man, geworden uyt den Hemel, weet heel wel
dat

dat sijn menschen aessem, dan oock eene Lantẽn is, die sijn gantsche herte doorgaat, Prov. 20. vs. 27.

19. Hoort gy Cocceanens, als Apostels en Cartesii leugen Principiens in Philosophia, en corruptie van een suyvere Theologia. Den Wysen Man seyt, dat een soodanig Heer, die tot leugens lust heeft, dat oock alle sijne Dienaers Godloos zyn, Prov. 29 vs. 12. En dat sy in 't versamelen der leugens schattens, seer groote misslagen begaen, Prov. 12. vs. 6. Onaangesien Salomons waerschouwinge by u niet veel credit vind, want hy heeft u geseyt, dat gy tot Godes doorlouterde Woort, niet toedoen sult, op dat hy u niet en straffe, en gy leugenachtigh gevonden wordt, Prov. 30. vs. 6. En roemt slegts niet veel van uwe vroomigheid, Salomon heeft dit wel weeten te seggen, dat veel menschen vroom genoemt worden, maer (segt hy daer by) wie sal der wel EEN vinden, die rechtschapen vroom is, Prov. 20. vs. 6. Want alle wat gy weet, als natuurlijke menschen van Schepper en Schepselen, bestaet merendeels in nietigen Gedachtens, die maer Droomen en Leugens zyn, in een wakende Philosooph, ende u mochte wel den Prediker seggen, dat niemant weet; of der aessem des Menschen naer boven, en der aessem der Beesten naer onder de aarde vaart, Eccl. 3. vs. 21. Want gy disputeert nog dagelijks quansuys seer redelijk van de onredelijkheid der Beestens, daer tog het aldermeeste weten van u is, het minste weeten, weet gy wel? dat u God in den weesen der menschen sien laet, als waren sy onder haer selfsten gelijck de Beesten, Eccl. 3. vs. 18. Ia dat het oock de menschen gelijk het de Beesten gaet, want gelijk den mensche sterft,

sc

(o sterven oock de Beesten, want zy hebben
enderley aessem, en de menschen hebben niet
meer, als de Beesten, het vaert alles aen eenen
ort, het is alles van stof gemaakt, en word weder
tot stof, Ibid. vs. 19. Want den mensche vaert
len daer hy eeuwig blyft, het stof moet weder
tot aerde koomen, als 't geweest is, ende de
Geest wederom tot God, die hem gegeven heeft,
Eccl. 12 vs. 5 7.

20. Alle wat ick u Cartesiaansche Cocceanen
legge, is, dat gy begaet een misbruyk van waer-
heid, indien gy zeyt, dat Verstand, Reden en
Wysheid Godes en natuur kennisse, iet aangebo-
ren en wesentlijkes goed, in u ziele is. Den Wysen
man disputeert dit, en seyt, dat het menschen
Verstand in Wysheid iet is, dat nog eerst van
eenen anderen moet aangenomen worden, Prov.
vs. 5. Maer om dat alle menschen Verstand be-
drog is, daerom moet hem niemand op sijn
Verstand, maer alleen op den Heere van gant-
scher herten verlaten, Prov. 3. vs. 6. Maer: waer
de Wysheid te herte gaet, dat men geerne leert,
dese mensche wort van goede raad bewaert, en van
Verstand behcedet, dat hy niet en komt op de
bose wegen, en onder die verkeerde KLAPPERS,
Prov. 2. vs 10. 11. 12. Het is verstant niet aan-
gebooren, maar iets geleert, namentlijk, ook
uit Salomons spreeken, moet men leeren Wys-
heid, Tucht, Verstand, Kloekheid, Gerech-
tigheid, recht en slecht, op dat die Sottens Ver-
standig worden, en de Iongelingens vernuftig en
voorsichtig, Prov. 1. 2. 3 4. 5. En zie! dit is
in het ware Verstand, het welke leert, wat
heylig is, Prov. 9. vs. 10. En boven dit, soo sijn
de menschen maer Haters van Wysheid, en
Lief-

Liefhebbers des doodes, Prov. 8. vs. 36. Wie haare wege verkeeren, en den afwegens (Ctesii, Spinosæ) volgen, Prov. 2. vs. 15. En hoewel soodanige weegen sommige wel gevallen, so brengen sy hem selven slegts maer tot den dood, Prov. 14. vs. 12. Gelijk alle soodanige Sotten, die wel lust aen 't Verstand hebben, maer alleen aen 't geene Verstand, dat in haren herte steet, Prov. 18. vs. 2. van een Cocceaan.

21. Niet sonder verwonderinge seyt Dom. BODAAN in sijn Tafereel van CEBES. In-aangesien, het menschen *Verstand*, door de sonde verduystert is, dat daerom gelijkewel geen Verstand is, dat niet nog eenig Denkbeeld, hoewel diep ingeschooten van een Almachtig, Algenoegsaem en wel Geluksalig wesen vértoont. Fol. Ia dat oock geen menschelijk WILLE, hy zy oock so onheylig als hy zy, door de begeerlijkheid, dat hy gelijkewel nog iet oneyndig soekt en in algenoegsaem, waer in hy berusten kan, Ibidem. Dom. BODAAN seyt, Verstand, Willen Conscientia, sijn drie getuygen, die ons door eene *ingeschapene* kracht toeroepen, *daer is een God*, Ibid. Wederom seyt hy, Godes waarheid wort opgeheldert en in een sekerheid bevestigt, door aanmerkings der dingen, die binnen en buyten ons haer vertoonen, door eene verstandige Redens-kavelinge over het selve, Fol. 5. Het schynt, dat BODAANS herssenen, niet wel koken konnen, tot gesonde spysen voor sijn hert, het welke Job geseyt heeft, dat God ons verstandigh gemaakt heeft, ende de Wysheid in 't binnenste geset heeft, Iob 32. vs. 8. 38. De Cartesiaansche Wysheid is beschaamt, naer den aart van Cartesii Reden-kavelenden verstande, dat den

Ge-

eest daer van Autheur is, en dat hy ons eerst
moet leeren; Geestelijke dinge met Geestelij-
ken te onderscheyden, sonder soodanige woor-
den, dewelcke de menschelijcke Wijsheid leert,
1 Cor.2.v.13. Daarom segt Do. BOUDAAN
absolut oock, dat het ongeloofllijck is, hoe hoog
de natuurlijcke in geschapene, en door redens
overlinge verkregene kennisse van Godheid, den
mensche kan opleiden, fol. 8. Ja Do. BOU-
DAAN segt, dat de natuurlijcke kennisse van
de Godheid, den mensche wel laet sien, dat Godt
rechtveerdig en barmhertig is, en dat de men-
sche een Sondaer is, maer op wat wijse de Hey-
lige en Rechtveerdige Godt, den Sondaer in
sijne gemeenschap aannemen, en zalig maken
kan, en omtrent den Sondaer, soo sijne barm-
hertigheid en genade oeffenen sonder verlooche-
ninge, en verduysteringe van sijnder natuur-
lijcke Heyligheid, dit kan het verstand niet na-
tuurlijk ontdekken; Ja hy kan hem soo niet ken-
nen nog dienen, als hy tot zaligheid moet ge-
kent worden, fol. 8. Maer sagjes BOUDAAN:
het u aengebooren Verstand en Wijsheid haer
niet alte seer verhaast, hadde Godt den men-
sche daar door willen zalig maken, soo was het
voor de Geloovige alleen onnodig geweest, haar
door de dwaasheid der Predicatie zalig te maec-
ken, 1 Cor. 1. v. 12. Want daar sijn geen men-
schen moer, wiens sinnen den God deser werelt
niet verblint heeft, op dat haer den glans der ver-
lichtinge der heerlijckheid Jesu Christi niet be-
stralen soude, 2 Cor. 4. v. 4. Daer sijn nu geen
mannen meer, die door den H. Geest gedreven
werden, het geene sy spreeken, maer het is alles
eertijdts naer den wille eenes mensche voortge-
bracht, 2 Petr. 1.v.21.

22. Het belieft Do. BOUDAAN sta-
de te houden, en seyt, wy hebben een onen-
dig en bepaelt verstand, daerom het Denkbeld,
het welke Godt van hem selven alleen heeft inge-
gedruckt, dat leert ons dat Godt oneyndigen
bepaeld is, fol. 32. Item het Denkbeeld dat ons
van Godt natuurlijk in geschapen is, dit toont
klaar aen ons Verstand, dat Godt op de vol-
maaktste wijse, Heiligh en Rechtveerdigh is, fol.
59. Het Denkbeeld verseeckert ook, dat God in
den hooghsten trap genadigh en barmhertigh is,
fol. 63. Item het leert oock, dat God alle be-
denkelijke en onbedenkelijcke volmaaktheden
besit, en dat door het aendachtige beschouwen,
van het natuurlijke Denkbeeld, der mensche
by hem selven overtuygd is, dat hy van Godt
sijne Wesen heeft, dat Godt Heyligh, Rech-
veerdigh en Lankmoedigh is, en hoewel wy h
nooit konnen uytvorschen, op wat wijse het ge-
schieden kan, is het gelijckewel waer. Ibidem,
daerom seyt Do. BOUDAAN selfsten c
dit niet in 't bevat van beider Testamentens, ma
op het alderbest, in sijn Cebes Tafereel te vinde
is, hoe men Wijs en eeuwigh Gelukzalig wese
kan, &c. Maer desen leugen laet ick aen de
Schrijver, die den verkeerden wegh naer de
Hemel aenwijst, waer door hy selver niet daa
komen sal, sonder den rechten wegh Christum
Jesum, alleen aengewesen, in 't Oude en Nieuw
Testament.

23. Wy willen staen laten, het verstantloos
Verstand, uyt Cebes Tafereel gehaelt, welk
Historie aen haer selven eene dubbelde Heydens
Leugen is, en niet meriteert, in 't getal der God-
zalige Mannen, alleen van Godes Geest inge-

vende

...nde geauthoriseert, alleen de waarheid te spre-...n, welkers Verstand, Reden, Wille en Ge-...chtens alleen daerom geheyligt zijn, wat wil ...t ongeheylighde Verstand niet al voor den dagh ...engen, want Do. LEENHOF, Predikant ...t Zwol, een mede Gedeputeerde van Cartesii ...occeaense Confrerye, in 't Tractaet van Con-...ientiæ niet dwalinge, heeft selver geen Ver-...and sijne Verstand te definieren, om dat hy geen ...rsaek van sijn eerste aenvang kent. Hy stelt ...st, dat het Verstand in 't generael, een enkel fa-...lteyt of begrijp van 't een of 't ander voorwerp ...y, en dat al wat hem van een voorwerp aan 't ...erstand vertoont, daer van stelt het verstand ...iets vast, en verloochent oock niet daer van, hy ...elt oock twederley voorwerpen; namentlijck ...en inwendige en uytwendige, maer seyt hy, om ...at dese Vertooningen, ofte Denckdingen, tot ...et Wesen selfs behooren van 't geene hem ver-...oont, soo is het oock daerom onnodigh dat dese ...ertooninge van 't Verstand begreepen worden, ...n 't Tractaet van Conscientiæ niet Dwalinge, ...ol. 6 En hoewel het oock geschiet, dat hem aen ...t Verstand, niet even alles klaer en helder ver-...oont. Niet destemin, soo is dat geenige, dat hem ...laer in vertoont, niet meer valsch, als eene ...Kaerse, die by nacht alle het huysraet van een ...Huys sien laet, en of het gelijck juyst niet soo ...eer klaer is, als wel by dage de Son, en daerom is ...dit oock de reden, waerom het Verstand oock niet ...dwalen kan, ibidem fol. 18. En daerom stelt Do. LEENHOF oock, dat dit een bewijs is, dat in den mensche oock ingeschapene eeuwige waer-heden zijn, die selfsten tot bevorderinge eenes waren Godesdienst, consequentelijk dienen moet.

Maer dese waerheden, om datse alle aen malkn-
deren geknoopt zijn, sijn niet al op te tellen, en
daerom sijn 't ook alleene enkele waerheden in de
Redenskavelinge van saeckens voortkomende,
ibidem fol. 8. Maer aengaende dese eeuwige waer-
heden, sijn de algemeene gronden, welcke geen
mensche, die op het INGESCHAPEN
LICHT, of GEEST star-ooght, sal looche-
nen konnen. En daerom sijn dese waerheden
absolut nodigh en dienstigh, soo wel als NA-
TUURLYKE, als openbare Godsdiensten,
ja het is het werck van een ingeschrevene Wet
in 't 's menschen herte, dat men sijn Ouders
moet eeren, en sijne naesten liefhebben, en also
is dit oock by Voorbeelde eene grond waerheyt,
dat'er een Godt is, die oock moet gedient wer-
den, fol. 18. En daerom seggen de Cartesiaen-
sche Cocceanen soo veel van eene Godsdienst;
gelijck hy breder seyt, dat een mensche, die aen
eenige redens en genereusheid plaets geeft, en
soodanigh een, sijn leven naer een seker opge-
nomen Oordeel en Godsdienst schikt, dat soode-
nige oock selfsten, oock by den alderwreetsten
Heyden gevonden wordt, nu genomen by som-
mige Beesten, en slaefachtige Menschen, die
haer als een Horologie stellen laten.

24 Wederom seyt Do. LEENHOF, h
Verstand aengemerckt, als Leydend of Patien
soo ontfanght het Denckbeelt van buyten, wel
ke haer laten in't Verstand sien, als in een Spie
gel, en daerom soo is het dat het Verstand d
Denckbeelden niet en maeckt; Ja het Verstan
seyt daerom oock niets van, en alsoo is het voor
seecker, dat oock in desen dan in het Verstan
geene dwalinge wesen kan, want in eender dwa

nge soo moet men altijdt iets loochenen of be-
estigen, het welcke dan geen werk van 't Ver-
and is, als leydende. Maer het is wel leydende
et werck van de Wille, want tot een oordeels
ytsprake van iets of over iets, daer wordt eene
rye willige bepalinge toe vereyst, en daerom
o is het oock dat het Verstand, om net en ver-
heidentlijk te spreken, ook niet dwalen kan,
idem fol. 6. Maer eylaes! dese Domine, weet
o veel onderscheyt van de kracht van sijn Wille
s sijn Verstand, om datse alle beyde leugenach-
gh zijn. Het is genoeg, dat den Apostel seyt,
at noch noit eenige wijs-segginge uyt de Wille
es menschen voortgebracht is. Maer de H. Men-
chen Godes hebben gesproken, als gedreven sijn-
e door den H. Geest, 1 Petr. 1. v. 25. Want
aer sijn geenen Mannen meer, die door den H.
Geest gedreven worden, tot het geene sy spre-
en, maer het is alles door den wille eenes men-
che voortgebracht, 2 Petr. v. 21.

25. Item LEENHOF seyt, Godt heeft
usschen het Verstand en Wille, eene soodanige
amen-stellinge gestelt, dat de Wille nootsake-
ijk haet of lief heeft, en omtrent dese Denck-
beelden, en waerheden, soo kan het Verstand
niet dwalen, om dat omtrent dese het Verstand
maer leydende is; Ja daerom soo zyn oock
dese Denckbeelden somtijds tegen ymants wille
n sijn selfsten ingegreveert geworden, maer prin-
cipael van God, het welk Denkbeeld men be-
grijpt, dat God niet bedriegen kan, het welk ab-
solut strijdig is, tegens sijnes Meesters Cartesii
positie, dat soo God gewilt hadde, hy ons had-
de bedriegen konnen, en tegen andere Disci-
pelen, die daar seggen, dat soo God niet liegen en

bedriegen kan, hy niet almachtig was. En anders seyt hy, soo dit oock mogelijck sijn kon e, dat dese Waerhedens en Denkbeeldens in 't verstand bedriegelijk en valsch sijn konden, dat an ook niet anders als twijffelingens souden overgebleven sijn, waer door die deure van aller wysheid en sekere kennisse soude gesloten sijn, en dan nog uyt een verdere consequentie, sode dan oock alle Godsdienst uyt de werelt gebannen wesen, en dat het daerom nodig is, dat soo wanneer men van de natuur der Waerhedens handelen wil, dat men dan die driften bannen mo, en de woordens van de saken selfsten schifte, en haer dan by malkanderen brengen moet, tot eene suyvere beschouwinge der Denkbeelden, en dat men dan daer door nootsakelijk over komen moet, tot eenigheid van 't gevoel, om dat de Denkbeeldens, alle die selfden zijn, en ons selfs den aerd der sakens vertoonen, fol. 10. En dit dan de reden, dat men in 't lesen van Schrifte, naer een voorgaende seer aendachtige overweginge, daerom ook niet als alleene in der vo versekertheid deses onses Geestes aennemen, voor waer houden moet.

26. Het is seecker, dat Satans listigheid LEENHOFS Theologische Schriften kla genoegsaam te sien is, want door sijne Philosoopsche Exercitiens, soekt hy maer mogelijl heid, den mensche uyt weder-geboorte van sij ware Geloof en vaste Redens kracht te beroc ven. Met recht mach oock van dit onnodig werck arbeid moeten, en sorglijckheid, Salo mon wel seggen, dat God de onruste, die h den menschen in den arbeid geeft, slegts allee daar toe dienende is, om dat de mensche daar i

moch

…ochte geplaegt worden, Eccl. 3. v. 10. Het is
…dams eerste Heerschappye schult, waerom den
…artesiaensche Cocceaen in observatiens van Sa-
…mis lesse, nog alle tijd soekt, als een Paradys God
…t den Afgronde gekroopen, over menschens
…moederen te heerschen, en gelijk de Prediker
…yt, dat dese niet weten, dat dog slegts sooda-
…ge veel reysen over eene andere te heerschen,
…t sijn eigen ongeluk heerst, Eccl. 8. v. 9. En in
…sen ook niet anders doet, als een Deugeniet
…e veel goet verderft, Eccl. 9. v. 18. Niet ach-
…nde, of gelijk by desen, die dit doen, dat het
…ene gave Godes en is, soo kan hy ook geen
…et gemoet of conscientia by hebben, Eccl. 3.
… 13. Want alle verkeerde wijsheid van soodanig
…hilosoopsche mensche groot Verstand. Dese
…reekt veel van nieuwigheid in Godes Woorde,
…e hem dog alleene tot sijn nadeel en verderf ver-
…rekt, daerom soo is het ook het beste, dat alle
…ese in dit haer veel spreecken, ook niet machtiger
…jn, dan een beswoorene Slange die ymand
…eekt, Eccl. 10. vs. 18. Want soodanigh een
…reekt veel, waer van hy ook het alder minste
…iet en weet, om dat sijns Verstands verdorven
…erts natuur, als in onmacht leggende, haer self-
…en niet vorders, als het erf-sondige vlack sijn-
…er menscheids onerborenheid in gedachten ken-
…isse, Verstand, Reden, Wille en Conscientia
…ytstrekt, en daerom soo kan geen Cartesiaensch
…occeaen noch Kennis, noch Wysheid, noch
…erstand, noch Redelijkheid in natuurs aenge-
…oorenheids hebben, tot eene ware Godes dien-
…igheid; Want aengaende Salomon, die ware
…iet alleen wijs, maer hy leerde ook aen het volk
…OEDE Leere: Ja hy merkte en doorsochte

of hy ook aengename woorden vinden moce; ende hy schreef DE WOORDEN DR WAARHEID, Eccl. 12. v. 10. Maer dit alles was niet uyt aengeboorenheid, maer cor instortinge des H. Geestes.

27 Alle Physici welke hare Godes Kennisse, Vr-stand, Gedachten, en Redens hares Geestes e-sentlijk aengebooren deel te zijn, haer toeschij-ven: dese verloochenen openbaer, dat haer Vr-stand en Wijsheid haren oorspronk alleen yt God hebben, Iac. 1. v. 27. Rom. 11. v. 36. Col. 1. v. 16. Apoc. 5. v. 12. En doen gelijk als le soodanige onvaste, aen wie haer geloof aen en H. Geest niet gegeven is, 1 Cor. 12. v. 4. -lachelijk is alle roem der Cocceanen, die han Descartes en Spinosa soo grooten roem toeschi-ven, gelijk de Jodens haren Rabbi *Jochanan B-gudgeda*, dat hy soo groot Verstand hadde, wr mede hy ook tellen konde, hoe veel droppels v. ters in de geheele Zee waren. Maer daer en is nt aen gelegen, alle kennisloose Verstande, mc-ten gelijk wel den Prediker hooren seggen; dat gelijk ymant seer hoog beroemt is, dat hy gel: wel dan noch weet, dat hy een MENSCH is, welke daerom met dese, dien God gemaa heeft, niet wil twisten, Eccl. 6. v. 10. Want a dan soude de Wijsen met sijn Verstandt te ko komen; Maer te beklagen zijn alle Philosophen welkers Verstand noch van God noch van Jesu: niet gedenkwaerdigs voortbrengen kan, in we kers lossigheid van haer selfsten onkennisse, oo de oorsaek is, datse ook niet op haer eynde me ken, noch ook niet eens daer na vernemen, Deu 32. v. 29. En dit zijn de reden ook, waerom s nog gestadig van arger tot noch arger voortgaen

2 Th

2 Thim. 7. vs. 13. In welke zy toonen dat zy
ithmeticizyn, die haar niet sullen misrekent
nden, in haar lesten levens dagen, want de se-
ende en laatste Engel heeft de Basuyne al aan sijn
ont geset, en soo haast hy sal Blasen, als dan
aan haar van haren werken oock haar loon ge-
ven worden, Apoc. 15. vs. 16. Want als dan
llen hare Namen tot Zaligheid, niet uyt het
onscientiæ Boeck des Euangelii, mede opgele-
n worden.

28. Aangaende het besluyt van 't redens ge-
uyk, so segge ik, dat nooit by een School-mee-
ers stoutere Discipels, als des Cartesii gevonden
orden, om dat sy haar Meesters noemen, der
sonabelen Theologiæ en Philosophiæ, want op
pinosistisch spreken sy doch gelijk wel niet an-
ers als irreferent, en seer irresonabel van Godt
n sijn Woord, dat men genoegsaam sien kan
at hare Philosopische Theologia, met des H.
etri Theologische Philosophia niet over een
omt, om dat sy sonder Petri *fidei principio* geheel
compleet is, 2 Petri 1. vs. 4. tot vs. 9. Want
lle Theologia die niet van boven is, dese die
noet voor eerst niet suyver wesen, en ten twee-
en, soo is hy ook niet vreedsaam, Jac 3. vs. 17.
Vant naar aart eener stouten duyvelsen armoede,
lie aen Christum oock een groot werelt Rijck
ræsenteerde, dat hem doch niet toe en quam,
gelijck oock geschiet is aen Adam, hem tot eene
God, en Evam tot een Goddin te maken, daar
ny tot selfsten al lange te vooren van God uytge-
toten, en in den afgrond in gestort waar, het gaat
met het gedaente in schijn der Cartesiaenschen
esonabeler Theologia, gelijck het gegaen heeft
ls hem den Duyvel onder de gedaente van Sa-
N 5 muel

muel aen Saulum voorſtelde, en ſeyde tot em morgen ſult gy en uwe Sonen met mijn wen, 1 Sam. 27. vs. 19.

29. Het ſtaet vaſt, dat al wat een reſonele Theologia Deſcartis en Spinoſæ uytdeelt, daer hare eygene ydelhedens en droomens zijn, Ec. 5. vs. 6. Van welken oock het onheyl over aar als een wervel-wint komen ſal, Apoc. 20. vs. 15. Ja haar ſal wedervaren gelijck des Pſalmiſtens Prophesia geſchieden ſal, namentlijk, dat het einde voor haar ſal weſen, dat ſy nu niet meer uyt de hoogte ſpreeken ſullen, dat haren mont hem niet meer tegens den Hemel ſetten, en hare Tongen niet meer op aerden wandelen ſal, Ja dat ſy haar niet meer boven God in den Hemel, ook niet meer boven alle Gelovige op aerde verheffen ſullen, Pſal. 73. vs. 6. tot 9. Ia ſy mogen immers heen Philoſopheren uyt eene Phantaſtiquen objectlooſe kenniſſe, en met een kenneloos Verſtand, in Verſtandlooſe redens, en door een redenlooſe wille om iets booswillig te begeren, het geene haer Conſcientiæ niet dwalinge, met de grootſte dwalinge beſwaren ſal. Gelukkig boven haar, ſal dan dit door 't geloof in Godes eygedommelijk Volck, het welck geheylighd door Ieſu Godheids Heyligenden Geeſt ſal leve want dit ſal haar beter behout weſen, tot een noch beter eeuwigleventheid in gelukkiger gelukſaligheid, want den Hemel ſal haar Cantoor weſen waar op haar gewonnen Genaden-loon van hare naarvolgende werken ſtaan ſal, en haar Capitael des loons, ſal Ieſus ſelfſten weſen, de munte van liefdens penningen, ſal naar Ieſu Godheids Beel opgeprent ſtaan, eyndelijck, ſoo ſal het ontfang van haar Renten, Ieſu Godheids eeuwige genie-

ting

tige wesen, want sy sullen hem sien, als hy is, vut hare lichamen met Christi ontslapen, en r oock wederom met Christi lichaam opge-weckt, 1 Timoth. 4. vs. 14. En nu met hem over-get in de Hemelen, soo sal de Heere Christus, cn alleen haer aflos Capitaal, met al de verschee-en Renten inder eeuwigen levensheiden genie-tge, haer *altrum tantum* wesen, waer het geloof n eynde sal bekomen hebben. Een bewijs, dat *ratio* ofte reden oock geen aengebooren en we-ntlijck eygenes licht des menschens Geestes, we-n kan.

30. Onaengesien den Heer Professor VAN-ER WAAY, als een seer groot Cartesiaansch occeaan, niet alleen in sijn Tractaet *ad Galaten*, l 176. vast stelt, dat het Verstand, niet naar laet n mensche wesentlijck eygen te zijn, of de men-he, die dit loochent, moet geheel uytsinnig zijn. iet destemin, stelt hy ook dit van het redens ge-uyk, nevens andere Spinosistische Cartesianen ede vast, dat het soo wel in en Saligmakende, als ok in Geloofs vorderende dingens sijne onwe-rspreekelijke kracht houden moet, &c. Hoewel ANDER WAAY in dit seggen sijn selfsten nsinnigheid klaar genoegsaam sien laat, om dat y dese gestolene *position* uyt Cartesio en Spinosa, nder den naam van een groot Cocceaan selfsten oorstaet, want ibidem fol. 146. Heeft hy selsten ot sijn eygen *Contradiction* vast gesteld, dat men odes Woord of Theologiam uyt Cartesii en ristotelis Philosophia niet Scholeeren moet. Niet destemin, confirmeert hy sijne uytsinnig-eid met de *position* des Spinosische Cartesii, die aar vast stelt, dat al wat de Redens kavelinge peculative begrepen heeft, dat men het selve dan

voor

voor vaſt en waar houden moet, en dat dan ook van deſe het menſchens bykomende WILLE, ſijn eygen Verſtandes oordeel ſtrijkt, en dat al wat de repliceerende REDEN aan des replicerende WILLENS gegeven oordeel mede toeſtaat, dat dan het geene ook die klaare, nakte, nette, diſtincte, en vaſte waarheid is, die ſelven van den preſent zijnde God, noch Engel, niet kan tegen geſprooken worden, om dat God ſelver niet tegen de Reden doet.

31. Profeſſor VANDER WAAY, *ad Gelaten*, ſtelt daarom vaſt, dat den menſche een natuurlijken kenniſſes Verſtandes, en Redens gebruyk, niet alleen tot natuurlijken dingens van Gode oock ſelver mede aangeboren is, maar dat oock ſoodanig menſch, die dit negeert, de dan alle wel wetende, die natuurlijke kennis Godes, wegh neemt, &c. Maar eylaas! onſe Profeſſor VANDER WAAY, heeft niet genoegſaam Carteſiaanſche Authoriteyt, des H. Geeſtes Authoriteyt, ſoo onſinnig weet te onfuſſelen. Het is het beſt voor een Chriſt de Authoriteyt des Geeſtes Godes en Chriſti te Conſerveeren, ſeggende, dat hy is alleen den Autheur vande ingewrochte kenniſſe Godes, waar aan de aangeboornen blindheid natuurlijker menſcheid noch part, noch deel heeft, gelijck wy ſien, Rom. 1. dat het God, aan de Heydenen geopenbaart heeft, datſe hem uyt de Werelt Scheppinge hebben kennen leeren, met exceptie van ſoodanige kenniſſe, die haar hadden ſullen bewegen, hem te danken en te loven, en noch veel meer daar door uyt te wercken, hare eeuwige geluckſaligheid. Ick heb gelegentheid, deſe Carteſiaanſe Profeſſor, uyt ſijn eygen mede toeſtemminge van Go-

es Woordes waarheid, dese Spytosistische hoble *position* te vernietigen; want fol. 172. staat y mede toe, dat de natuurlijke mensche, beyes blind en in sonden dood is, weshalven hy ook eene waarheid begrijpen kan, als doch de waarheid moet begrepen worden, om dat de mensche echts alleen sijn bevattinge begrijpt, &c. En wie noet niet lachen, wanneer men eene blinde menche het gesichte toeschrijft, ende eene doode nensche het leven, daar doch alle Cocceanen elfsten op Cartesiaansch, absolut vast stellen, *mul esse, & non esse, impossible est*, een ding kan iet te gelijk wesen, en niet wesen, want daar eeft niemant, die ooit van een doode mensche, ie functiens eens levendigen heeft sien doen, aarom is het veel beter voor eene Christ te geloen, dat de natuurlijcke mensche die dingen, lie des Geestes Godes zijn, niet en verstaat, ja lat het hem eene dwaasheid is, om te WILLEN ofte konnen verstaan.

32. Het is te verwonderen, dat den Professor VANDER WAAY, als een gereformeert Theologus hem conformeert, met de Positie van een dwaal Geest, en seyt, in 't gemelte Tractaat *ad Galaten*, fol. 173. Om dat NIEMANT ook van alle DWALINGENS macht heeft, nem te myden, dat dese oock daarom geene macht heeft, hem van alle sonden te myden, &c. Seecker, seer belachelijcke, dat hy die selve vast stelt, dat sijn Verstand, Reden, Wille, Gedachten, en Conscientia niet dwalen kan, dat dese dan oock niet hem kende, sonder alle Dwalingen om alle Sonden te meyden. Niet vreemt, dat hy seyt in hem geen macht te hebben, en uyt den Hemel oock geen assistentie te ver-

verwachten [...]t dese al dwalende, niet anders doen kan, als dwalende die Theologia uyt Spinosa, op Cartesiaansch te Schooleeren; ant ididem, fol. 67. Segt hy wederom absolut in een sijn selven tegenstrijdinge, dat imant, die maar slechts de klaare Reden volgt, dat dese noit dwaalt, en dat alle, wat de klaare Reden leert, dat elck mensch op het selve, wel geheel gerust wesen kan, om dat de natuurlijcke Reden iets leert. Dat op eenigerley wijse de H. Schrift tegenstrijd, en dat hy Professor VANDER WAAY oock alles mede vast stelt, dat alleen geene, dat hy aan de natuurlijcke Reden toeschrijft, het selve wel op sijn EYGENE meeninge nemen wil. Het welck een groot gevolg is, om dat de H. Schrift de Reden niet tegen spreeckt, en de Reden dan souden dwalen konnen, en oock nootsakelijk dit aan de H. Schrift, soude konnnen toegerekent worden. Maar dese Duyvelmatige Paradijs Positie, wijst genoegsaam aan, dat Professoris VANDER WAAY Verstandes, en Conscientiæ Kerf-stok lang genoegsaam is, om op te snyden een somme van schult, die in de eeuwigheid niet kan afgedaan worden. Maar eylaas! om dat de Cartesiaansche Cocceanen, niet alleen aen alle dingen twijffelen, en principalijck aan God, soo twijffelen sy oock te gelijk aan een Conscientia, want het Conscientia van een soodanig Philosooph, of Lands-pachters sijn malkanderen gelijck; want ick ben versekert, of dat dese geen boose Conscientie hebben uyt kracht van Godes H. Wet, dat dan dese ook geen goede Conscientie hebben uyt kracht des Euangelii.

33. En naar dien Professor VANDER WAAY, in mede plichtens, nevens andere

Godes-dienstigheid sijn ordinair uyt Adams Val
mede gecorrumpeerdes bedriegelijken resons, dui-
stren Verstandes, boos-eyndigen Willens be-
gertens, en toegeschroeide Conscientie met een
brand-yser, tot misbruyk niet ongebruykt laten
konnen, soo conformeert sijns boos-eyndig ge-
bruyk, dit de grootste deugt sijner menschelijck-
heid te wesen, gelijck hy haar noemt, soo mach
hy oock wel met soodanigen sijnen resonabelen
pchtens, in resonabele Gods-dienstigheids oef-
finge, dan oock wel sijne ordinaire foutens ge-
noemt worden, in welke niet veel min sijnder
verbooren menscheids aldergrootste aangeboo-
rener Satans boosheden, konnen genoemt wor-
den; want te beklagen sijn Spinosæ en Cartesii
foutens, die sy begaen in twijffelingen, of 'er
een God, en Soone Godes zy, welckers Gee-
stes-licht alleen weg neemt, Verstandes en Re-
dens duysterheid, want hares hertens onbekeer-
lijckheid, sal haar in Judas desperaatheid oock niet
ongestraft sterven laten. Onaangesien den Heer
Professor seyt, dat al het geene, wat hy de natuur-
lijcken Redens kracht toeschrijft, op sijn eygen
rekeninge wilt gestelt hebben. Maar eylaas! Pro-
fessors VANDER WAAY Paradijs Redens
zijn niet dese, waar van Salomen seyt, der men-
schen moet Reden wat recht is, Prov. 8. vs. 6. En
welcke REDEN den Apostel recommandeert,
seggende, dat soo imant Reden gebruyken wil,
dat dese dan met Godes Woordes woorden spre-
ken moet, 1 Petr. 4. vs. 11. En dit zijn oock de
Reden van welcke Job seyt, ô hoe krachtig zijn
de rechte Redens, Job 6. vs. 25. En dese zijn
niet van natuur wesentlijck des Professoris ver-
storvenen menscheids aangebooren tot saligma-
kende

kende resonabelheid, door den H. Geest inge-yt om te spreecken, want eer hy niet en spreekt
33. Het is een vaste Positie der Cocceanen, at so mede het Reden gebruyk in zaligmakender ls geloofs vorderender dingens, dese sijne one-derspreeckelijcke kracht behout, dat aller m-schens præsumtion in haren resonabelen voorl-linge, soo wel in 't eynde, als aanvanck en 't midden sijne over-een-kominge soo nootsake k vast, als onwederspreeckelijck is, waarom ook selfsten Godes en Engelens tegenspreeckinges, Authoriteyt daer stil staan, en voor haer w-ken moet, en alsoo adoreert den Cocceaan it eeren van Spinosa op Cortesiaansch; want s den Cocceaan dit dese sijne, soo wel Horribe beydes Heydens en Godens-matige aangenome præsumtion, namentlijck, over een en desee sake in haarder voorstellinge over-een-komen, met den meesten menschen opinionens, d oock nootsakelijck mede moet toegestemt w-den, onaangesien, dat oock in eender veel mi-dere getal, in tegensprekinge van een veel me-dere grootheid van 's menschens Authoriteyt so-de gevonden werden. En dit stellen dese Cocce-nens tegen alle wel weten, dat dit een soodan *reciproca* is, dat nooit meer resonabele waarhe uyt de inresonabele leugens van dingens, die m niet en verstaat oock niet weten kan, noch noc aan den dach kan gebragt werden; Maar om d dese soort van Cartesiaansche Cocceanens, in d sen Spinosistischen leugens van leugenen geer Sonden vinden, so vinden sy gelijcke wel in d sen Sonden, op Philosophisch een groot Theol-gisch vermaak; want op Godes genade sondige dese heel resonabel, want alle hare sorgeloo

Rel

ligions plichtens in haren onachtſamen Go-
-dienſtighedens, geven in haren voorſchrif-
is, aan hare natuurlijcke Redens, ſoo wel
rſake tot deſen haren ſeer aſſuranten, als oock
urbitanten begeertens, dat dan noch wel miſ-
ien op het alderlaetſte, in haarder ſterf-tijds
ndens; dien noch wel, het eynde van hare twijf-
inge haar verſekeren ſal, van eenen God, die
rgevinge van haren ſonden en oock Barmher-
heid oeffenen ſal, of ſy gelijck nooit in ſijnen
on Chriſtum Jeſum Geloofs kracht gevoelt
bben. Maar eylaes! voor deſe Philoſoopſche
ods-laſterlijckheid, ſchrikt met grooten Reden
geheele Creatuurlijckheid, om dat tuſſchen
ſer Godes verloochenaars, der doot oock ſijn
derſcheidinge, ſo wel, als tuſſchen des H. Pa-
iarchens Jacobs, en Judas Ichſcarioths, wie ook
s H. Apoſtels Petri, en des Goddeloosen Rijc-
en Mans begravenis vinden ſal, ja ſoo wel, als
een bewaarde plaatſe Godes, tuſſchen Moſes en
Chorams, en 't ware ſeer goed, om te gedenc-
en en te verſekeren, dat voor ſoodanigen Phi-
ſoopſchen menſchen by God den Heeren geene
erborgene dingen meer zijn, Deut. 29. vs. 29.

34. Het is dan ſeker, ſoo den Cocceanſchen
Theologus, in den Carteſiaanſchen Philoſopho
nenſchelijkheids *Ratio*, of Redens gebruyck ha-
er waren aangeërfden Godsbeeldigheids, als een
Reliquium uyt Adams Val overgebleven is, tot
len regul van een begrijpelijcke redelijcke Gods-
lienſtigheid, ſoo is het ſeker, dat haar dan oock
ot wedergeboorte, abſolut Chriſti ſimpele men-
cheids *Ratio* of Redens gebruyck, geheel en al al-
een, en niet Chriſti mede toegerekende Godes
kenniſſe, Godes Heyligheid, en Gerechtigheid

tot Rechtveerdigmakinge, en Heyligmakinge niet toegerekent worden; want de wedergeborte, die nieuwe menscheids, recreatuurlijckheid, bestaande in doodinge des ouden Adams tot wederlevendigwordinge, uyt Christi toegerekende doode. *Maar eylaas!* verdorven *Ratio*, sonder weder Heyliginge, sal anders wel eeuwig worden moeten, in den alderboosdadigsten menschen en tegens God en mensch sondigen, gelijck g in misgrypinge voor den Val, tot den Val gezondigt had; want *Ratio* der menschelijckheid, lie is in al haar begin vol onbedagtsaamheden, en et veel Ziel en Lichaams perykelen, te gelijck vergeselschapt; want, wat is doch de Redens Rijkdom in onsekerheid? sy is te vergelijcken, als n Vechter in een Duwel, en een Hasardeerde in Oorlog. Ja men siet hoe simpel en onnosel, ha veel reysen een oud man aansteld, wanneer y met sijne malle Redens, met de Kinderen spee, ja selfsten, soo laat haar oock de Reden tot simpelen dingens, so wel van simpelen, als dolle menschen gebruyken, en sal men dan dese Reden, ook noch noemen, een simpele of dolle bee Godes.

35. Redelijkheid, is het Gemetamorphoseer verdorven natuurbeeld, bestaande in't vleesc waar over God klagende seyt, dat het hem va sijne Geest, niet meer wil bestraffen laten, het Satans Godes beeldigheid der duysternisse, welc kers leven in't vleesch, absolut in versekeringe be staat van een soodanig leven, alleen door Rede te leven, 2 Sam. 22. vs. 36. Luc. 12. vs. 17. He is het leven, met welcke de mensche als een Veu ling des Wout-Ezels gebooren word, Job 11. vs 12. Het is het leven, welck gevonden word, oocl

ii

i sodanigen lelijcken onreynlopenden en kruy-
p den Beestens, waar van Petrus seyde een wal-
g ge te hebben, om niet daar van te willen eeten,
Actor. 10. vs. 13. Het is sijn leven door Reden,
h welcke oock by een wilt Varcken, in 't wout
g onden werd, Psal. 80. vs. 4. En by quaden
Cetischen Beesten, 1 Tim. 1. vs. 12. In summa
door Reden te leven, zijn dese gelijck den Sprink-
h nen, om dat dese alle hare macht alleen in ha-
r monde hebbe, en in steerten, die oock by God
f r belachelijck zijn, Apoc. 19. vs. 2. Want ge-
l ofloose menschen, aan 't geene, dat geene na-
t urlijcke Reden vordert, mogen wel geseyt wer-
d n, door den Wijn berooft te zijn, Hos. 4. vs.
1. Die niet slechts maar by een botten Duyven
h rte, Hos. 7. vs. 11. mogen vergeleken werden,
maar met goed recht, ookonverstandige Jongelin-
gs genoemt worden, Prov. 7. vs. 7.

36. Ick mach uyt Godes eygen mondige waar-
heid seggen, dat de Spinosische Cartesianen, mis-
leyders met bedriegelijcker schijn *Redens* zijn,
Coll. 2. vs. 4. En levendige inwoonders vande
porte des doodes, Psal. 9. vs. 14. En rasebollen
in overgroote geleertheid, Actor. 2. vs. 24. En
was geen wonder, dat men haar vragen zou-
den: heeft, oock de Geest des Heeren tot u ge-
sproocken, en heeft hy oock u *Redens* op uwe
tongen geleyt? 2 Sam. 23. vs. 2. Ey waar sijn uwe
verstandige Gedachtens? laat uwe ontfangene
Wijsheid tog zien? Job 38. vs. 36. Psal. 51. vs. 8.
Want gy voert oock uwe eygen woorden, en
propheteert, en Prædikt oock valsche Droomen,
en met uwe valsche leugens en losse uytleggingens
verleydet gy oock Godes Volck, Jerem. 23. vs.
31. 32. Rom. 1. vs. 25. Gelijck oock doen alle

Meeſters van ſeer ſchadelijke verdichtſelen, Prov.
24. vs. 8. Maar ſtaat wat ſtil, de Heere ſpreekt
in ſijne Vryheid ſlechts eenmaal of tweemaal, lie
waarſchouwende, namentlijck, ſy ſullen het en
en oock wijs worden, of het mijne of het hare
woordt beſtaan ſal, Jerem. 44. vs. 28.

37. Ick noeme deſe, die haar ſelven inbeel-
den wijs te zijn, Prov. 13 vs. 7. vs. 21. By een
Pharao vergeleken, by een groote Zee-Draeck,
aan welckers Schobben vele Viſſchen hangen bly-
ven, Ezech. 29. vs. 3. 4. Ja deſe twee zielige Si-
noſiſtiſche Carteſianens, die in Theologia en
Philoſophia, ſeer om haar byten, dan oock met
recht Byters te weſen, met twee Jonge Leeuwen
tanden, Pſal. 58. vs. 7. Om dat deſe van haar
gemoets Geeſtige beheerſchinge, haar eygen ſe-
ſten *Redens* liefhebbers zijn, in welcke ſy haar
oock niet min boosaardig prachtig vinden, als
Adam in ſijn Paradys hovaardye, God daar door
ſelver gelijck te willen weſen, want harer groot-
moedigen ingebeelden denckbeeldigheids allen-
halventheid, in *Redens* misbruyckiger uytſpoori-
heid, deſe doet haar vergeten, dat ſy als geboo-
ner leugenaars gebleven zijn, en daar mede in de
Hellens opſluytenden plaatslijckheid, oock m
ſeer verſtandlooſe Redens, en Godes kenloo
Verſtande, booswillig overgetreden zijn, daa
om, ſoo ſtellen haar deſe aan, gelijck alle van d
vijf Zinnens wel gebruycks miſmaacktheid, o
dat haar verkeert Adams bevat, haar ſien laat, h
ren ellendigen ſtand, in eene mede gelijckmatig
macht eener Godheids Kenniſſes, Verſtande
Redens, Willens en Gedachtens, geheel lichte
uytvorſſchelijckheid, en dit, alles by vergelijc
haarder ſoo wel dommen als dollen menſcheic
gelijk

ȷlijkheid in eender Godes selfstenheid; Maar
ılaas! geheel Contrair, sal hare helsche neder-
ortinge, niet meer, als Lucifer verheemelt hoog
nden, waar aan haar eeuwigheids ingaan, den
ts weer uytgang, der eeuwigen daar blyventheid,
n pas wel afsnyden sal.

38. Men siet wel, dat de heerschappye by de
artesianen van Satans geinstitueerden Redens-
atigheid, in Adams Val, oock in sijnen Kinde-
n naar den Val, een Spinosistisch Orakel geble-
n is, gelijck oock blijckt, aan het verdorven
edens effect, namentlijck, in 't stuck van Salig-
akender middelens kracht, des Geloofs waren
egels poinctens, welcke sy geheel en al verset
eeft, waar door zy het ware fondament van des
enschens weder opstandige, tot eeuwige geluk-
ligheid, geheel en al verbreeckt, en alsoo het
ndament afgeweken zijnde, onder de voeten,
orten den Soldaar, daar op vast staande, seer ge-
ackelijk neder in 't verderf, naar Godes seggen;
ant soo een Anti-Christisch Bybel vyandig Car-
siaan, op het alderhoogste eene nedrige onnose-
Ziel, op Spinosistisch Catechiseren wil, so
eckt hy maar hem met Redens kracht in Afgo-
en-dienste, soo wel Beestiaal resonabel, als
uckloose so te doen leven als sterven, tot desen
ynde, so krenckt hy voor eerst, by hem als een
Heydensch Philosooph, beyder Testamentens on-
renckbare geloofs waarheids Heyligheid, en be-
chuldigt haar resonabel met leugens, want hy
telt vast, dat voor eerst, voor den tijd van den
Propheet Esaia, geheel en al geen Bybel geweest
y, en dit tot geene ander eynde, om dat Spino-
a sijn Duyvelmatiges bedrogs oogenmerck, by
eelen Gods-geleerden Pharizeens, een des te ge-

mackiger indruck bekomen mochte, wanai
dan, soo is het selve oock een geheel nootse-
lijck gevolge, dat dan de Oud-Vaders, en ook
het geheele Israëlitische Volck, sonder alle Eel
onderwijsinge geleeft heeft; en seker, een ale-
genoegsame klaere Redens waerheid in sch
dat dan uyt dit gevolge, dese nootsakelijck, so
veel meer, sonder alle saligmakende Godes Je
kennisse geleeft heeft, en dat alle *Praxis pieta*
in onervarentheid, op goed Antichristisch, o
wel geheel troostloos als hoopeloos is, en n
anders, als dan op genade en ongenade sterv
en in 't gevolge, ook alle nakomelinge des C
den Testaments, tot op den dach der kome
des Nieuwen Testaments: onder den vloeck
toorn Godes, wie oock in der gewelt des Du-
vels bewaringe gelegen hebben, om dat haer n
eer, die altijd durende ware Hemelsche goe-
ren tot haerder saligheids openbaringe, mede z
gegeven geweest. Maer nu eerst, naer Carte
komste, de Cocceaansche genaden tijd mede g
komen is, soo sijn dese, oock de rechte sleutel b
waerders, van beyder Testamentens op geslotene
waerheid geworden, welcke nu alleene, het se
onnosele en simpele volck, als haer selfst gevo
magtigde, haer het selve, in Cartesiaensche R
denmatigheid tot redelijke Gods dienstigheid, s
wel appliceeren als expliceeren, in welckers ex
plications bevat, dan alleen het rechte Consuma
tum, en onbedriegelijcke Amen, veel meer, al
in Godes eygenen woorden bestaet.

39. In Redens misbruyck, omtrent God en sij
geloofs-vorderendes Woordt een vermaack t
scheppen, die dit doen, sijn rechte mede partici-
pantens, vergeleecken by de aller ongelukkiste Pe
rel-

...-visschers, want met vreese van veel vergeesse ...peite, soo konnen dese op de grontloose doodes ...ie, waer Satans bedriegelijcke blasende Storm-...nden sijn seer ligte Schipbreuk lijden, en te gron-...gaen, waer mede sy nimmermeer komen kon-...n, haer in Christi geluck-haven te salveeren, als ...nneer het haer dan gaen sal, gelijk allen anderen ...drogenen menschens, die van Ketterse men-...nens Wind-leere zijn omgedreven geweest, ...h. 4. vs. 12. Met goet recht, zijn by dese Stier-...ans op gelijckmatigen Schip, onse Cartesiaen-...e Cocceanen te vergelijcken, welcke in Gods-...enstigheids plichte, haer Reden gebruyck Kroo-...n, met de naem van onbedriegelijckheid, een ...yts Vrouw, en een soodanige exacte uytlegge-...sse, welcke oock sonder de Redens eerens Au-...oriteytens krenkinge, expres niet souden toe-...en konnen, dat de H. Schrift, sonder haer by ...tusschen komen, haer selfsten, als door haer ...lfsten recht-grondig soude uytleggen, of eeni-...e waerheid uyt de Schrift soude vast stellen kon-...en; Maer dese manier, van verloocheninge, dat ...odes Woort, alleen niet krachtig genoeg we-...n soude, hem selven, door sijn selven niet te ...onnen uytleggen, is het werck uyt Cartesii A-...ystische Antichristendom, en aengaende, haer ...gen Duyvelens hoogmoedige Redens beheer-...hinge, is slechts haer slaefachtig te maken, in ...atans dienstigheid, daer mede sy met Reden, ...oor den eeuwigen dood sullen beloont worden, ...are Redens assurantia buyten het Paradijs, over-...eft seer verre Satans achterdachtige spreeckens ...anier in 't Paradiis, want dit Redens gebruyck, ...aer mede aen het lichtes bevattes donkere woort, ...n eygen licht te gebruycken, is het rechte Cen-

trum waer op het vervloeckten Spinosæ Conti-nuum Athysticum omdraeyt, alle wat sijne op-tion Gods-lasterlijcke voorstelt, op Caesi beestachtige Redens misbruyckinge, dit ider Cocceanens sleutel niet, den Schat-kisten an Godes H. Testamentens mede op te sluyten en dien onuytsprekelijcke saligmakende Schat tot resons bevat uyt te halen, want sijns onbegrips halven, sal dese Schat, wel eeuwig voor hat op geslooten blyven, en de doode Letter van et Woort sal kracht genoeg hebben, haer doode en tweedemael te dooden. Want voor sodanige a-tronens der leugens exercitiens, soo zijn dese ni-steriens van het leven uyt Godes Woorde, iet anders te noemen, als *Ardua nimis curta suppex*; Want als eer-roovige Dieven hebben sy ooch p Spinosistisch, altijd vergeten, gelijck 'er se *Contra suas ipsorum Conscientias sua bona synajoga, justissimo furtivo sacrilegii titulo violentiam Cæ-stis ticalogi*, Exod. 20. vs. 16. *interdicentis*, y sult niet steelen.

40. Redens replicatie, is niet alleen onnodig geloofs vorderenden dingens, betreffende de-ligheid, Maer ook selfsten, wordese niet eens ; vordert in 't beschrijf van Historischer Gesch-denisse, by exempel van Scheppinge der Wer uyt *niet*, Adams makinge uyt een klomp Aerc Christi menschwerdinge uyt Marias vleesch bloede, door des H. Geestes over schaduwing sonder eens mans by doen, en diergelijcke wae heden meer, die inde H. Schrift begrepen zij Niet voor des menschens Redens, maer allee voor sijn geloofs bevat tot kennisse, want de waerheid, kent geen bedrog van Reden, ha Authoriteyt is de waerheid selfsten, daer gee leuger

-ugens by konnen gevonden worden, waerom
ok dese Historische Geloofs-kracht, als die Sa-
gmakende Geloofs kracht, den H. Geest van
oden had, tot aenneminge, want selfsten had-
e het God geopenbaert aen de Heydenen, dat
met het Historische geloove, God selfsten als
chepper te wesen vande Werelt Scheppinge, Ro.
1. kenden. Maer aengaende, wat geloofs-kracht
f krachteloosheit, op anderer leugenachtige men-
hens der Historiens en Geschiedenisses schrij-
ens heeft, dit geloof, geeft sijn recht billig over,
en de Reden, om dat dese gebrek heeft, aen
uthorisatie door den H. Geest, Godes en Iesus
Christus gedicteert te zijn, en daerom oock geen-
er seeckere aenneminge waerdig, door toestem-
minge van 't Geloof, en boven dit, soo wert
ock geene eere krenkinge Godes daer by gevon-
en, en is oock geene 's mensche saligheid aen
ast, daerom soo mogen, alle menschelijcke
Historiens, zijnde buyten Godes Woordt, om
aerder onsekerheid halven, met vaste Reden ge-
oemt worden, ene AENNEMINGE, maer nog
en voorgaende korten of langen tijds blindhok-
ingen, om dat dese naer Redens ombevat door
pvattinge, nevens een tijds geloof, oock niet lan-
ger kan vast gehouden worden, als tot der tijd,
daer het met oogens gesien, en met handens ge-
ast wort, want in deser entpaligheid, kan dit
geloof dan de klaere waerheid, of naeckte leu-
gens onderscheyden, en als dan, soo wort het tijd
geloof, absolut verandert, het staet stil, het ver-
lieft sijn geheel natuur effect, het verliest hem
selven in sijn selven, het verliest hem selven buy-
ten sijn selven, in summa, het verdwijnt in een
moment, als waer het oock nooit geloofte geweest,

ja het kan oock niet wederom gevonden, ook niet tot sijne vorige gehadde kracht of werckinge gebracht worden, waer by het hem doch te voren in sijn daer wesen, tot op desen tijd van Redens komste, uyt aenschouwinge en tastinge maer vast had staende gehouden in een Historisch leugen-verhael, als of het de vaste waerheid ware, van een geloofs vorderende Historia, uyt Godes eygenen mondes Woorde.

41 Wanneer Cartesii stijf-hoofdigheid, geaisteert met Satans listigheid, door haren tirannis Redens mishruyck, aen Godes geloofs vorderende den Saligmakenden en Historischen Woorde, de openbare oorlogh aen doen wilde, soo maeckt hares Willens Ziel-dodende boosheid, alle ha vleeschelijke gemoets passiens gaende, in wel kers werckfaemheids gestadigheid, naar Satan Beeldiger Redenmatigheids præscription, sonder alle onophoudelijckheid duert, tot de uytvoe ringe vande totale vernietinge. Want Satans Redens Cours, alle inmagineerende, in 't gemoe gekomen zijnde, dese neemt dan altijd sijn re cours tot sijn oorspronck, zijnde de Satans self sten, en alsoo onthoud de Reden sijne besitte het Saligmakende geloofs-gebruyck, tot verhin deringe de Saligheid niet te bevorderen; wan om-dat ook alle sien en tastbare dingens, haer al leen overgeven, aen de Redens uytdruck, wa den uytterlijken gesicht, of gevoele in gedruckt is dat geeft altijd, de onsigbaerheid en ontastbaer-heid in tegendeel oock over, so aen het Saligmakende, als aen het Historische geloof, en laet aen het Redens uytdruck, niet meer over, als de Redens, aen 't geloof, oock niet overgelaten heeft.

42 Niet

42 Niet destemin, soo weeten wy oock, dat
eel reysen, de geloofs vorderende dingen, wel
eelmaal, oock de aldersterckften Geloofs-Hel-
en verlaten heeft, waer door sy oock gelijck-
em heel en al, haer aen 't Redens gebruyck, tot
roote elendigwordinge, in hoopeloosheid ver-
epen hebben, ja dat sy oock in haerder grootste
vackheid, als onkracht zijnde, van den alder-
erckften Saligmakende geloofs-middelen, waer
oor sy, veel reysen een geruymen tijd, alsoo
s aen haer Ziel vergiftigt gebruyck hangen bly-
en, datse oock selfsten van haer, geen anderen
ied weten, als aen haer den aldergrootsten en
oogst ondersteunenden troost soecken te halen.
Maer eylaes? op desen hare Redens krukke, tot
God te lopen, geeft desen hunckenden, geen acces,
an verhooringe by God, want door het geloof
en Jesum den Hemel alleen geopent word, en
iet recht geschiet het dan, dat alle Bedienaers
an een redelijcke Godes-dienst, troosteloose in
are gemoede van God wederom te rugge hunc-
en moeten. Het ware dan, dat alle natuurlijcke
Redens bevat, omtrent geloofs-vorderende din-
ens, het spoor niet buyster liep, soo soude oock
n alle onerboorene vleesch Redens, het geestelijc-
e leven, dan oock sijne vaste beginsel bekomen
onnen, van waren Godes-dienste; maer geheel
ontrair siet men, dat alle Dienaers des redelijc-
en Godes-diensten, dat wanneer sy maer slechts,
oor Godes toelatinge, de aldergeringste besoec-
inge aen haren tijdelijcken en verganckelijcken
oederen lijden moeten, sy dan dadelijck geheel
n al, als een roock voor Godes aengesichte ver-
wijnen, en dat de Redcn, aen haer dan niet een
enige lichtens straal, van Euangelischer verge-
noege-

noegelijcken vertroostinge aen hare Ziele gev-
kan, het welcke eene algenoegsame versekere-de
versekeringe is, dat het ware Ziel veranderende
Geloofs-licht, oock sonder alle menscheids dy-
steren Redens bevat, sonder verlicht Verstand,
uyt ware kennisse Godes, door het licht des H-
ligen Geestes, dit bekent gemaeckt heeft, hoe-at
de Ziele, alleene yetwes van God bekomen k-
Maer op eene veel nieuwer manier, sal God -n
de gelovigen, sijnes Woordes beloften sien lat-,
namentlijck sonder Geloofs en Redens byk-
mende nootwendigheid, want dese openbarin-
sal geschieden, wanneer God hem selven in -r
genietinge ondecken sal, want Jesum sal men s-
als hy is.

43. Het is resonnabel, alle resonnabele Go-
dienst, die het Geloofs-recht niet verstaet, so v-
te verwerpen als te belachen, want vandese ae-
sotten, om dat sy geene wijse lippens hebb-,
moet men verre afgaen, seyt Salomon, Prov.
vs. 7. Om dat sodanige seer wrevelachtige mens-
selfsten, haren naesten op een sodanige wech uy-
voeren, die niet seer goed is, Prov. 16. vs. 2
Het welck geen wonder en is, want selfsten, s-
heeft God oock hare wel *Redeneringe* wech gen-
men, Job. 12. vs. 20. En daerom hebben de
ook geen sout, op hare tongens, en in haren woo-
dens, Coll 4. vs. 5. Weshalven dan hare to-
gens door veranderinge, oock slechts maer wi-
breecken, Prov. 15. vs. 4. Want gelijck oock -
Kinderen IsraëlsRedeneren dese tegens God, Ps-
78. vs. 19. En hare woordens sijn oock vol R-
dens laster, gelijck het Volck Israël, Esai. 19. v-
17. Ja hare buyck is oock so vol van hare Reden-
dat hy van al te veel aessem inhalinge, van groot
beang-

eangstiginge, als in een toegestopte vat vol most,
ock heel licht in stucken barsten mochte, Job.
2. vs. 17. Want wie siet niet, dat alle onse RE-
O-NABALS, ook by *Elihus* Redens vergele-
en worden, want om dat sy oock niemants per-
on aensien, en oock geene menschen wijsen
illen, Ibid. vs. 21. Maer eylaes! uyt deser Sot-
ns monde, kan oock niet anders, als mede eene
ikele Sotheid opwellen, *Prov.* 15. vs. 2. En wat
onder, dat het dan dese Sottens niet wel aen-
aet van hooge dingen te resoneren, Prov. 17. vs.
Want desen Sottens, storten hare geest uyt
n konnen hem gelijk de wijse, in het uytstorten,
aren geest niet dwingen, noch te rug houden,
rov. 19. vs. 11. Want hare onverstandige wijs-
eid en sotten Redens, kan men niet door gron-
en, om dat sy hare gelijckheid vinden, by een
igevallen huys, Sirach. 21. vs. 21. O hoe verre
onse hedendaagse resonnabele Gods-dienst in 't
erschil by de H. Apostels, die niet door hare
leesch Geest in Godes-dienstiger oeffeninge,
naer door den Geest des Vaders geredeneert heb-
en, Matth. 10. vs. 19, 20. Seggende daerom
ock, *wy weten*: dat Christus Jesus selfst uyt den
Hemel geen menschelijcke, maer goddelijcke
Voorde gesproocken heeft, Hebr. 12. vs. 25.
a Christus selfsten, die redet het geene, dat hy
lleene van God sijne Vader gehoort heeft, ja
ock het geene, wat Christus voor de Werelt ge-
edet heeft, Joh. 8. vs. 26. Want Christus seyt
penbaer, ick hebbe niet van mijn selven gere-
eneert, of geseyt, maer van dien Vader, die
nijn gesonden heeft, dese heeft mijn een gebod
egeven, wat ick Reden sal, Joh. 12. vs. 29. Ja
lle wat ick Rede, dat Rede ick alsoo, als mijn
dat

dat de Vader geseyt heeft, ibid. vs. 50. Cap. 6. vs. 25.

44. Niet te min, soo is het gelijckewel een ex-pres Gebodt, dat alles, wat men van Godt en Mensche spreeckt, dat dit alles met Reden moet gedaen zijn, Cor. 8. vs. 21. 22. Rom. 12. Daer-om heeft oock al lange te voren den Wijsen Man geseyt, dat alle dese Reden in Godes handen zijn sal, Sirach. 7. vs. 16. En Salomon seyt, dat al wat de tong Reden sal, dat dit oock van des Hee-ren monde komen moet, Prov. 16. vs. 1. En Da-vid seyt oock, dat soodanig mensch, die van de Miraculen des Heeren niet en spreeckt, of rede-neert, Psal. 105. vs. 2. Ja die van de wercken van Godes handen niet redeneert, dat daerom soo-danig een mensch, niet redelijck geacht en wort, Psal. 143. vs. 5. En dat dit Redens gebruyck, den Heeren oock alleen aengenaem is, Psal. 140. Hoe wel, dat een groot onderscheyt van Redeneringe gevonden wert, tot welcke eynde oock onder de Iodens, een expres Gebodt geweest is, dat sy alle ongeoorloofde Redens, in 't midden onder haer, souden wech doen, Esaia. 58. vs. 9. Maer geheel contrair Redeneeren onse hedendaeghse Car-tesiaansche Cocceanen, omtrént van God en sijn H. Woord, want wat hem daer van niet onder-werpt haren Redens bevat, verwerpen zy, soo wel verstandloos, als kennisloos, en ware voor haer veel beter, in dit geval met Moses stamelende tonge te seggen IK BEN NIET BERE-DET, Exo. 40. vs. 10. Of met Ieremia te kla-gen, ach Heere? IK KAN NIET RE-DEN, Ierem. 1. vs. 6. Want niet wonder, dit is de rechte Rede, sonder welcke ooit geen Pro-pheet, Apostel, en Euangelista, noch gesproo-ken

..n, noch geredeneert hebben, Gal. 3 vs 14. Ia
.e hebben nooit door hare eygene vleesch geest,
..er door den H. Geest Godes en I Christi ge-
.oocken en geredeneert, Eph. 4. Phil. 2. Cap.
4 Coll. 4. Item, gantsch een parig confesseeren
..ck de H. Apostelen, dat sy oock daerom nooit
..t vleeschelijcke menschen hebben, noch spree-
..n, noch Redeneeren konnen, 1 Cor. 3. vs. 1.
.sy wisten wel, dat God alleen de waerheid was,
.geen menschen bedrog in hem, Rom. 3. vs. 4.
..1. 7. 1 Ioh. 1. vs. 28. Ia selfsten was het een
..ostolische recommandatie, ende een Gebod
..t eenen, dat soo imandt onder de Discipelen,
..den gebruyken wilden, dat hy dit dan uyt Go-
.. Woorde spreecken moeste, als Godes EY-
.ENMONDIG Woord, 1 Petr. 4. vs. 11.
..soo oock imandt anders vander Euangelische
..heid spreecken wilde, dat hy dit niet anders,
.het hem betaamt, oock doen moet, Eph. 6. vs.
.. Want soodanige rechte Redens kracht Iob 6.
.25. heeft Paulus in sijne Leere en Prædikinge
..ruyckt, en met geene menschelijcke wijsheid,
..er geheel en al, oock als eene met woordens
..t onderwysinge, door de kracht des H. Geests,
.. de H. Geest oock SELVEN aan alle Apo-
..len geleert heeft, 1 Cor. 2. vs. 23. Weshalven
..danige Reden alleen, het Kruyce Christi oock
..t krachteloos maken konde, 1 Cor. 1. vs. 17.
..erom soo heeft oock Pauli seer subtielste Go-
.. Geest, soodanige voortreffelijcke Redens, be-
..ende in hooge woordens, nooit gebruykt, ook
..ne, die in een seer hooge wijsheid bestaen heb-
.., 1 Cor. 2. vs. 1. En gelijckmatig, als aen de
..ostelen der Geest des Geloots, soo is hy oock
..de aen andere geloovige gegeven geworden,
om

om dat sy door dese Geest des Vaders all[ne]
spreecken of redeneeren mogen, 2 Cor. 4. v[s]. 3.
Want dit is het werck des H. Geestes by e[en] of
den anderen te onderscheyden, om dat hy [d]en
eenen tot Redeneeren, den anderen tot erke[nt]e-
nisse, om te konnen Redeneeren gegeven is,
8 Cor. 12. vs. 8.

45. Alle menschen sonder dese H. Geest, [R]e-
deneerende, staen alles aen haren menschelike
geincarneerde vleesch wille toe, en wille daerin
hare begeerlijckhedens, geene afbreuck aen [b]e-
dens toevoeringe toestemmen, waer tegens [t]ef-
stens, in haren verstandes oogens Godes alderhy-
ligste en alderstrickste Wettens veel te sw[a]r
schijnen, dat hare vreeselijcke doodes dreyge-
menten naer lichaem en ziele, haer voor eeuig
souden straffen, maer eylaes! haerder soo [t]e
aldergodloosten als boosesten regulens poinctes,
præscriptien, haerder dierlijkheids Redens m[is]-
bruyck, sal haer gevoelen laten, een soodane
aart van jucksel te wesen, dat naer een lange kr[a]-
sel, sy seer weinig soete gevoeligheid of plasier
achterlaten, want dese Redens natuur, sal haer [a]n-
wijsen, dat sy niet anders doet, als beyde teg[en]
God en het Saligmakende Geloof te vechte[n],
want sy hebben niet de Reden Pauli, waer me[t]
hy God danckte, dat hy hem met anderen Ap[o]-
stelen, door sijnen H. Geest Redenrijck gemaec[t]
hadde, 1 Cor. 1. v. 4. 5, 1 Cor. 12. v. 8. Sy ko[n]-
nen haer niet roemen, dat sy Redens der ryn[e]
hadden die lieffelijck waren, Prov. 15. vs. 26. [I]
geen gebreck aen sout en hadden, Col. 4. vs. 5.
konnen haer niet roemen, dat sy seer wijse tong[en]
hebben, die seer vreedtsaem zijn, Prov. 12. v[s].
17. En dat oock niemandt of elck een van ha[r]
MO[N]-

ONDES VRUCHTENS wat goe-
s eeten kan, Prov. 13. v. 2. Oock konnen sy
et seggen, dat op hare lippens hares mondes veel
derwysingens sijn uit Christi Apostels en Disci-
lens seer wijsen hertens, welcke de Leere heel
el vermeerderen, Prov. 16. v. 23. In welckers
iscipelens Christi monde van seer liefelijcke
uchtens hares Verstandes waren, en Sirach 37.
. 23. Welcke by den onderwesen eene volle ha-
s VERSTANDES VRUCHTENS oock
kere VRUCHTENS waren, ibidem vs. 24:
n niet wonder: want dese heeft den aessem des
lmachtigen ook verstandig gemaeckt, Job. 32.
s. 8.
46 Uyt voorgaenden blijkt klaer genoegsaem,
at oock Job geseyt heeft, dat de veelheid des ou-
erdoms, oock wel veel wijsheid geven moet, en
at de veelheid der Iarens Redeneeren moet,
naer dat gelijk wel de Oudste daerom de alderwij-
te niet en zijn, Iob 32. vs. 8. 9. En dat het daerom
eer nodig is, dat men soo lange op imandts Ver-
tand mercke, tot dat hy de rechte Reden treft,
ob 32. vs. 11. Om dat alle vergeeftse Reden an-
ders maer slechts wind wetenschappen zijn, Iob
15. vs. 2. Welckers woordens aenvanck Sotheid
ijnes mondes zijn, en sijnder woorden eynde,
een seer schadelijcke dolligheid, Eccl. 10. vs. 12.
13. En dat het soodanige opgeblasene woorden
zijn, die oock niet in beduydenisse hebben, en
daerom niet anders wesen konnen, als een Aas,
dat tot vleeschelijken lustens geleyt word, 2 Petr.
2. vs. 18. Ia dat haerder Redens natuur, selven ook
gelijckt eenen om hem vreetende kancker, 2 Tim.
2. vs. 17. Waerom zy oock bedriegelijcke Re-
dens in gladde woordens genoemt worden, en haer

eene openen graf gelijcken, Psal. 5, vs. 10. Het zijn Redens van natuur eenes voet angels die voor eenes anderen menschens woorde gegt worden, Sirach 27. vs. 24.

47 In summa van den vleeschelijken en bedie-gelijcken lippen Redens, Psal. 74. vs. 14. an niets goets komen, om dat dese Menschen ee boose gewoon zijn, Matth. 12. vs 34. Want ie die hare kracht in Reden stellen, zijn dese ho-vaardige, die haer niet schamen te vragen, wie is de Heere? wy hebben macht om te Redeneeren, Psal. 12. vs. 4. 5. En dit is den roem van alle ge-steloose Menschen, die het vleesch tot hare ste-te hebben, en welckers wille, noch onder Adams eerste Val, van den Satan gecapoconeert oren Satans wille gevangen leggen. Belachelijck is Car-tesii Redens gebruyk by onseren Cocceaanschen Theologos, om dat sy in anderen minderen scho-selen, dan in den Mensch de redelijkheid lochenen, door welcke sy naer elcks eygene aarts creatu-lijckheids meerdere of mindere subtielheid gedre-ven worden, om aen 't eynde te komen, naer hares Verstandes voorstel der kennisses, deses genes objecti voorstels begeerlijckheid of niet be-geerlijckheid; maer Cartesii onkenlooses onver-standes irresonabele brutaliteyt, negeert sonder bewijs, die wel kennelijcke seer scherpsinnige a resonabele animaliteyt der Dierens; maer so la-ge hy noch geene andere eyntpaligheid, van de Creaturens mede uyterlijck vyf sinnen gebruyck aenwijsen kan, so kan hy ook niet loochenen d hare vaste Kennisse, Verstand, Rede, Will Gedachten, en Memoria minder dan sijn eyge is. Het heeft onse nieuwe Voortplanters van een nieu modigen redelijcken Godsdienste des Iesu

ſchen Carteſii, deſe Cocceaanſche Poſitie vaſt
ſtelt, dat onder het oude Teſtament, alle ge-
eene luyden ONVERNUFTIGE WERK-
UYGEN geweeſt zijn, om dat ſy ſlechts ſou-
afhangers geweeſt zijn, van des ouden Teſta-
enti Sleutels-bewaerenden Prieſters Maer dit is
e natuur van een Koeckkoeck, ſijn eygen naem
yt te roepen, want wy zijn van onſen Coccea-
ens, dat ſy ſelfſten *Onvernuftige Werktuygen*
ijn, en *Afhangers* van Carteſio, een Dienaer
es Antichriſti, die onder deſe Eer-tijtel geſtolen
anChriſto, hem niet alleen noemt Sleutelbewaer-
er van Godes beyder Teſtamentens, maer oock
an Hemel en Hel, gelijck oock breeder blijckt,
yt de weder invoeringe van een van God eeuwig
ervloeckte Beelden-dienſte, gelijck in exempel
en Do. *Mollart*, Predicant tot Leyden, wan-
eer hy, over de vier Euangeliſten, ſo wel ſchan-
dael als Goddelooſe naakte hooren prenten, tot
onderwijſinge der Ieugt, nevens ſijnder Broede-
ren goed vinden, in openbaren Druck heeft uyt-
gaen laten, en dat meer is, ſy noemen niet al-
leen, alle gemeene Luyden *Onvernuftige Werk-
tuygen*, maer ſy brengen oock by deſe reden,
dat ſoodanige oock geene ware Godes kenniſſe
gehad hebben. Maer deſe leugen is ſo wel openbaer
als taſtbaer, om dat de Sleutel der kenniſſe on-
mogelijck van het ware Saligmakende Geloove,
van't geheel ook niet min afſcheydelijk is in delen,
als een Lichaem van ſijn Ziel geſcheyden, dog een
geheel ſouden weſen in het leven, ſo is ook het
Saligmakende Geloove, ſonder een ware kenniſſe
des middels der Saligheids, alleen in beyden Te-
ſtamentens opgeſloten, even ſo weinig Werck-
dadig, als een Lichaem ſonder Ziel, en is ſeker

 genoeg,

genoeg, dat degemeene luyden onder het oude Testament, soo wel als die onder het nieuwe Testament, door des H. Geestes ingespireerden hoope, maer oock in versekerende geleofs kennisse geleeft hebben, ja het beloofde Vrouwen Zaad des ouden Testamentes, en die gekomene Iesus des nieuwen Testamentes, is soo wein wedergeboorte naer den Geeste, eene levengemakende Moeder geweest, gelijck Eva in vlesche, eene Gebaerderin alder levendigen Menschens in 't vleesche gewesen is, Genes. 3. vs. 20. Ik neem affscheyt, van U Cocceanens, welckes Ziel door Redens misbruyck in Geloofs vorderenden saken oock van mijn affscheyt, ik recommandeer u maer resonabel te dencken van den gedachtens des Iesu, verraderessen Iudas Iscario, en om den bloed-dorstigen Broeder-moordenaer Cain, gy sult vinden dat midden inden tijd van haer Redens misbruyck, op resonabele menschens manier, ook by haer een natuurlijck Redens berouw, met Duyvelens leet wesen is bedacht en uytgedacht gewesen, maer gelijck wel geen rouw noch leet wesen naer God, noch geene geheyligde Reden, uytgeheyligde Verstande, Kennisse en Wille, waerom oock aen hare desperate Ziel, Geest en Lichaem, een tydelijck en eeuwig onwederroepelijck naerklagen by haer blyven sal, ja gedenckt aen u Redens gebruyck, in Goddelijcken dingens, waer door gy tot opbouwinge van een tweede Babylonische Toorn, uw midden in Godes Stad setten wilt, maer weet, dat uwe Cartesiaanse eenparigheid der sprake van Spinosa tot Antichristi resonabelen Beelden dienstes voort plantinge uwe Reden, die gy niet wilt ophooren laten in geloofs vorderenden God

saligh

ſige dingens, maer als eene Spitſe des Toorns, ier ook door de Wolcken wilt rijken laten, ook eſt hare verwerringe vinden ſal, ja God ſal eſt, noch eens van den Hemel, als tot rechter tijd derdalen, en eene verwerringe onder uwe ſprans maken, dat oock den een reſoneerende, den deren reſonerenden, niet ſal verſtaen konnen, eneſ. 11. vs. 6. 7.

/an des s'Menſchen WILLE, en ſijne VRYHEID.

I.

EErtijts wilden perfors LUCIFER en ADAM Gode, Geneſ. 3. vs. 5. 22 Item ARON, en MIRIAM, MOSI, gelijck zijn, Num. 20. vs. 6. Cap. 12. Maer hedendaegs Willen de nieuwlichtige COCCEANENS en HEYDAENENS CARTESIO, Item, le CARTESIANEN den SPINOSÆ gelijk ijn; Maer in Heyligheid Gode en Chriſtum gelijck te willen ſijn, ſchamen haer nu openbaer ldermeeſt die Werels Kinders en Philoſophens; Maer in 't kort jetwes vande *Wille* te ſpreken, ſoo is de Wil op hem ſelven geen Wille, en uyt gevolge oock geene weſentlijcke faculteyt der Ziele natuurlijck aengebooren, want de Wille is ſonder voorgaende Reden, ſoo weinig een Wille; gelijck de Reden oock ſonder voorgaende Verſtand, geen Reden is, en het Verſtand ſonder eene voorgaende kenneſſe, geen Verſtand is, en

de kenniſſe ſonder een voorgaende object, gee kenniſſe, want het object moet ſijn verval te vo[…] onder een van de vijf uyterlijcke Sinnen, tot […] bevat hebben, gelijck in Adams Val, niet alle[…] de ogen tot bevat hebben, de ſchoonheid van[…] Vrucht des verbodenen Booms, item de oren h[…] bevat gehad hebben, van Satans bedriegelijk vo[…] ſtel, hier uyt voortkomende Adams eerſte cont[…] rie kenniſſe, door contrarie voorſtel des Satans, [...] gelregt ſtrijdende, tegen Godes voorſtel tot kenn[…] ſe, dit heeft Adam ook eerſt gegeven een me[…] verkeert Verſtand, en dit Verſtand heeft geto[…] meert een mede verkeerde Reden, welcke R[…] den gelijck matigen verkeerden Willen, in[…] vleeſche, alle ledens mede tot een verkeerd werl[…] haer te laten gebruycken, voortgebracht hee[…] en gelijckmatig te voldoen, den mede verkeerd[…] prikkelenden Luſtens, Begeertens, en Appet[…] tens, volgens den eyſch, Satans objective voo[…] ſtelles, en der Vruchts lieffelijckheids appetey[…] verwekkinge, in genietinge ook te voldoen. Ni[…] ſonder Redens, mach *Adams*, en *Davids* ooge[…] verdervinge van der Vruchts lieffelijckheid e[…] BETSABÆ ſchoonheid, een ſoodanige aeng[…] erfde lippitudo, of ooge-melaetsheid, en recht[…] blindheids veroorſakinge genoemt worden, b[…] allen Wandelarens in duyſterniſſe ook ongeneeſ[…] lijck.

2. Het heeft Do. LEUGENHOF, *Predi[…] cant tot Zwol*, in ſijn ſoo wel Reuck als Godtloo[…] Menſchmakend Tractaet; genaemt *Conſcenti[…] niet dwalinge*, fol. 10. te ſeggen, om geheel ne[…] vande WILLE des Menſche te ſpreken, ſo ka[…] des Menſche WILLE van NIEMAND, ooc[…] van God SELVER niet gedwongen worden, wan[…]

God

tod (segt hy) kan oock niet maken, dat een
Wille oock geen Wille te gelijck zy. Het schijnt
n den Almachtigen God soo schandeleus op
Menschen manier eene KAN niet te noemen,
m LEUGENHOF niet schaemd te schrij-
n; want uyt dese leugen fundamento Cartesii
hilosophiæ Principio, in respect van Godes Al-
acht, op het fatsoenelijckste soo te niete te
en, is het seggen, *ex nihilo fit nil*, uyt niet
ord niet. Anders souden Cartesii Discipels de
occeanen mede toestaen moeten, wat Moses
seyt heeft van God, de Werelt uyt *niet* geschа-
n heeft, gelijck haer contrair blijckt, dese is,
t de Werelt slechts een te saem rollinge is, uyt
n CHAOS van ATHOMIS, genaemt *Ma-
ria primi secundi & tertii* Elementi, waer van ick
't voorgaende breeder gesprooken hebbe.

3. Wederom te komen op de WILLE des
Menschens, soo segt LEUGENHOF, fol. 9.
Dat de Wille des menschen moet begrepen wor-
en, om te zijn eene soodanige werckſame GE-
DACATEN, door welcke hem des Menschen
Geest bepaeld, om de DENCKBEELDENS
er sakens te beschouwen, en als dan eerst over
are natuur een oordeel te strijcken, op dat dese
het opsicht overweegt, die betamelijckheid, nut,
f schadelijckheid, of dit, of dat, waer op dan
ekere liefde of haet, of afkeer volgt; maer doch
engaende de WILLE selfsten, soo heeft hy soo
wel een VERSTAND, als de GEDACH-
TENS een hebben. Niet wonder, deses WIL-
LENS beschrijf, hebben haer de Cocceanens
niet geschaemt, steelts wijse te ontlenen met om-
eringe der Letters, uyt SPINOSÆ eeuwig ver-
loekten POSTHUMO, fol. 32. Waer hy den

Wille definieert, ſeggende, *voluntas eſt certus co-gitandi modus*, de Wille is een ſekere manier in dencken, &c. Wederom: ſo heeft SPINOSA deſe ſijnes Willens definition, ſelfſten ook uyt CARTESII *Philoſophiæ Principio*, ſteels wijſe geextraheert, waer CARTESIUS ſeyt, *Cogito ergo ſum*, ik dencke: daerom, ben ick: en de Carteſiaenſche Cocceanens, ſtaen dit mede toe, dat de Menſche niet anders is, als een denckend BEEST, gelijck ſy ront uyt ſeggen, *homo eſt animal cogitans*, hoewel God in ſcheppinge van MENSCHEN genaemt *homo*, en *Beeſtens*, ge-naemt *animal*, een groot onderſcheyt gemaect had. En het is te verwonderen, dat een nieuwe Gemetamorphoſeert Voetiaen, tot een mee Carteſiaen, deſe Cocceaan LEUGENHOF, namentlijck Do. ONDERRYCK, Predicant tot MILMN aen de RUHR, in ſijn *Halelujah*, fol. 60. ſecondeert, en abſolut ſeyt, dat in A-DAMS Val der Menſche, de weſentlijcke geſchap-penheid, namentlijck deſe, WAT HY WIL en dat daerom in de WILLE, VERSTAND, VERNUFT, en GEEST des Menſchen oock des MOORMANS geloove van gantſche herten en niet inder tongen beſtaen heeft, en wat aengaet, den Geeſt des Menſchen ſelfſten, dat deſe beſtaet in Dencken, OORDEELEN, WILLE, BEGEEREN, AENNEMEN en VERWERPEN.

3. Aengaende vande natuur des Willens, ſoo ſeyt Predikant LEUGENHOF, fol. 10. Dat de natuur des Menſchen Willens daer inne beſtaet, om van alle dingens het oordeel te konnen ſtrijc-ken, en opſchorten, en dat dan daerom den Menſche NIET DWALEN KAN, want als dat

...t men het oordeel ſtrijckt, dat men dan die ...aerheid ſpreeckt, of men dwaelt, item, dat ſoo ...en oock iets door Haeſtigheid, Toorn, Voor-...ordeel, of Paſſiens ſeyt, het welcke met der ...ENCKBEELDENS INGESCHAPENE ...AERHEDENS, niet gelijckformig, of over...n koming is van der dingens DENCKBEEL-...ENS, die men of by hem ſelven, of door ...ongen, of door Schrift voortbrengt, en als dan ...leen de Waarheid ſpreeckt, want het geene van ...ns ſelfſten, den gront van alle Waarheid en ...Vijsheid afhanget, dat dit daerom een gevolg is, ...at dit van ons ſelfſten van eener beſadige be-...eſchouwinge is, en een onderſcheidinge der ...ENCKBEELDENS, gelijck oock genomen ...yn de Spreekens, en de Hiſtoriens, en het ge-...ruyck de Volckerens, die van anderer Men-...chens Wilkeur afhangen.

...4. Maer aengaende van des WILLENS ...RYHFID, daer hebben de Cocceanen haer ...iet wel geexpliceert, want deſe WILLENS ...RYHEID, is jets anders voor het geven van ...Godes H. Gebod en Verbod, wederom jet an-...ders, ſtaende onder het Gebod en Verbod, we-...derom wat anders, naer het overtreden van Go-...des H. Gebod en Verbod, want voor den Val, ...vaer in ADAM het beſtaen ſijnder goed en op-...recht geſchapentheid, verciert met waerachtige ...GODSBEELDIGHEID, beſtaende in een ...vaſte KENNISSE, HEYLIGHEID en GE-...RECHTIGHEID Godes. Dit ſelfde, Ziel, en ...Lichaems vercierſel, diende ADAM, God ſij-...nen Schepper naer den mate van deſe kenniſſe, ...n Heyligheid tot Gerechtigheid te konnen die-...nen, want ADAMS Kenniſſe, Verſtand, Re-

den, en Wille, goed en oprecht geschapen die kende noch konde oock niet kennen, een ongeschapen quaed, in een of ander object, want God, die dat Opperste Goed is, die hadde geen Quaed, noch Sonde, noch Dood, noch Graf, nochtan, noch Helle, niet geschapen noch gemaeckt, maer ADAM der Mensche en Lucifer den Engel, zijn selfsten de oorsake van haerder niet en wesentheids aller-eerste komste door de sonde der lust en hovaerdye. ADAMS WILLENS VRYHEID dan, waer voor de komste in 't Gebod en Verbod, soo wel eene groote als volmaeckte Vryheid, of ADAM gelijck geen quaed kende, tot dat die tijd het komende Verbod van God selver, aen ADAM bekent maeckte, wat Goed en Quaet was, niet destemin, soo was dese kennis aen ADAM, niet tot berooving[e] van sijnes WILLENS VRYHEID gegeven, om van de verbodene Vrucht te mogen eeten, want daer by was algenoegsaem het vreeselijcke dreygement Godes, namentlijck eetende van de Vrucht beide te gelijk naer Ziel en Lichaem des tijdelijken en eeuwiglijcken doode moesten sterven, en niet daer van eetende, in 't contrair de eeuwig leven[d]heid te behouden, want hy wiste nu van God selven, als de monde der Waerheid, wat goed en quaet waer, maer ADAM meer gehoorsamende der vleyende en bedriegeliicke stemme des Satans, als het strickte Woort Godes van sijn H. Gebod en Verbod, heeft dan gegeten, en is gestorven en gelijck geworden den verkeerden God der duysternisse, en soo heeft ADAM in 't verlies van sijns Willens Vryheid, het geheele geslacht der Menschen uyt sijn eenen Bloede en Geeste, door voort settinge, al te samen besme-
me

met een Wil, ſonder Vryheid, en dienende nu
met ſijne Wil, ſlaefachtig Satans Wil in vleeſche
aer prickelingens verkeerde luſt, uyt kracht des
Verbods, alle ſijne vleeſch leden tot Wapens der
ongerechtigheid te gebruycken, en niet anders
Willen konnen, als wat God niet Wil, en niet
anders konnen Willen, als wat God niet Wil,
namentlijck, God en ſijne naeſten te haten, naer
den haet des Godes en Menſchen vyandigen Satans
Wille; maer niet deſtemin, mach oock deſe
en Satans gevangene Wille, in allen van natuur,
Boos en Godloos willig ontfangenen en gebooren
en Menſchens, oock een volkomen vrye Wille
genoemt worden ten Booſen, of hy gelijck geen
goed Wil konnen, of konnen Wil, namentlijck
Godt te laten quaed te doen.

5. Maer aengaende deſe vryheid des Menſchen
Willens, in boosheid, in ſlaverny des Satans, tot Satans
Willens uytvoeringe, in allen Menſchens van
natuur aengeboren, is niet min haerder vryheids
weder beneminge onder worpen ten goeden,
gelijk ADAMS WILLENS VRYHEID in't
goede onderwerpig geweeſt is, in 't quade, namentlijck
door tuſſchen komen der wedergeboorens
nieuwer Menſcheid, uyt Godes genade
door Chriſtum Jeſum, het beloofde Vrouwen
Saed, want alſo den Wil wederom van nieuws
goed en oprecht voor God in Heyligheid, en gerechtigheid
te wandelen, geworden zijnde, deſe
treeckt af alle involgingens der prickelenden
vleeſch begeertens, en maeckt haer wederom tot
Wapenen der gerechtigheid, naer den aart der
wederherſtelden Godsbeeldigheid, want het is
seker: de Vryheid des Willens, om niet anders te
Willen konnen, en konnen Willen, als wat goed
is

is in Godes oogen, is gelijck wel een volkom[en] Vrye Wille, of hy gelijck geen quaed Wil kon-nen, of konnen Wil, want de vryheid be[de]s eens herboorenen, en onherboorenen M[en]-schens, kan sonder tusschen komen van jet goe[de]s van God, of jet booses van den Satan, niet [ge]-broken worden, want het is onmogelijck, [d]at een en de selve Wil, in een en den selven M[en]-schen te gelijck souden goet, en te gelijck qu[ae]d zijn, om te gelijck te konnen goed en quaed, [of] quaed en goed te gelijck doen, want het is onm[o]-gelijck dat God en BELIAS te gelijck in e[en]s Menschens herte woonen soude, want soda[n]e Vryheid, is nooit in wesen geweest, om dat die G[o]d dese, en geen Schepsel gewesen is, ja selfsten [d]at noch veel meer is, soo word oock sooda[n]e Vryheid in God selfsten, die geheel Souverai[n] en alles doet, wat hy Wil, sonder tegenstand [n]ochte verhinderinge niet gevonden, daerom soo d[o]et God oock na sijns Willens volkomene Vryh[eid] geen quaed, maer enckel goed, het sy in 't oef-nen van sijne gerechtigheid, de Sondaers om [ha]-re sonden te willen straffen, uyt welcke sy ha[er] eygenen dood, in de Werelt gebracht hebben, [of] het sy in 't oeffenen van sijne groote Barmhert-[ig]heid, den dooden Sondaer door Christi do[od] wederom levendig te maken.

6. Niemant kan dan geloven, dat des Me[n]-schen Wille door wedergeboorte nieuwer me[er]-scheid, oock niet eene volkomene VRYHEI[D] soude wesen konnen, ja het is de Vryheid d[er] Kinderen Godes, waer van gesegt word, sy he[b]-ben Vryheid bekomen door Christum Jesu[m] Kinderen Gods te worden, om dat God ge[en] lust hadde aen den doot des Sondaers, anders so[u]

d

en hy of den Mensche boose en niet goed ge-
chaepen hebben, of hy souden hem het vreese-
ke dreygement by het Verbod, niet gestelt heb-
en, hem te verhinderen, om het boose niet te
llen doen, tot oorsake van Godes gerechten
erichts oeffeningen, met den dood te straffen,
alsoo dit niet doende, soude God hem selven
n oorsaker van sonde gemaeckt hebben, het
elck alleene het werck van den Helschen Satan
eweest is, en oock blyven sal, ja God soude in
m, als in den Mensche ook ene veranderlijke, en
ene Godsheids onveranderlijcke Goedheid,
prechtigheid, Heylligheid en Gerechtigheid
bben sien laten, daer doch ter contrarie by God,
och in allen sijnen eygenschappens, die selfsten
od wesentlijck zijn, geen schaduwe der ver-
nderinge GESIEN word, want Godes Goed-
digheid, Barmhertigheid, en Gerechtigheid,
eeft in harer Heyligen onaenvanckelijckheid,
ock geene eyndigheid.

7. Het Gebod Godes van ADAM gelaten,
het Verbod van ADAM gedaen, is ADAM
rst tot sonde geworden, want hadde het Ver-
od niet geseyt, gy sult daer van niet eeten, soo
ude ADAM, al eetende niet gesondigt heb-
en, door quaet doen en goet laten, ja hy soude
Satans aenradinge geen quaed gedaen hebben,
er goet op volgen souden; maer nu is sijn ge-
de lust, door Satans aen sprake, en der Vruchts
nschouwinges verleydinge, tot sonde geworden,
nde dood eene vrucht der sonde, ende oeffenen-
e Godes gerechtigheid, de straffen die sonden,
oor welcke hy gesondigt heeft; met recht mocht
en Wijsen Man seggen, God heeft den mensch
precht geschapen, maer hy heeft hem veel von-
den

den gesocht, &c. Ja het komt nu niet meer aen
op die Vryheid van den Wil der ADAMS Kin-
derens, of sy het goede Willen, en daer naloo-
pen, maer alleen om Salig te werden, dit leit naer
Godes Wille, Rom. 11. vs. 5. 2 Thess. 2. v 15.
En dit alleen door den Middelaer des waren Soo-
nes Godes, des beloofden Vrouwen Zaed, Joh.
5. vs. 18. 19. Genes. 2. Esaia 9. Luc. 1. Want desen
Jesus moeste voor het Volck sondens, den qua-
drant penning betalen, Rom. 8. vs. 3. 4. En niet
door hare eygene, maer slechts door Christi toe-
gerekende gerechtvaerdigheid, Salig worden,
waerom oock alle, die in Jesum niet gelooven,
alrede verdoemt zijn, want daerom is Christus
oock absolut, alleen naer den grooten Raede des
Goddelijcken voornemens, niet vergeefs geko-
men, Eph. 5. vs. 11. Want God hadde geseyt,
ick Wil maken, dat gy in mijne instettinge wan-
delen sult, Esaia 36. In summa de VRYHEID
des WILLENS der Kinderen des Geloofs, na
wedergeboorte, is niet uyt de Wille des Mans,
uyt den prickelenden lustens in Vleesch en Bloe-
de, maer uyt de Wille des Geests Godes, Joh.
1. vs. 13. En is een eeuwige WILLENS VRY-
HEID.

8. Maer niemand beelde hem in, als of in de
Kinderen des Geloofs, door wedergeboorte,
haren vleesch prickelingens, en aenporringen
geene swackheden om te sondigen, tegens Godes
H. Wetten gevonden werden, want over de by-
blijvenheid des Carracters eenmael in 't vleesch,
Satans booseft Willens byblijventheid, vindt
hem alleen aen alderkragtigsten gevoelig, by de,
want het Conscientia uyt Godes H. Wetten, is
het alleen in den H. Petro, dat hem wederhou,

Sonde niet te doen, volgens de luſt, die in hem
er den Willen ſtrydig was, tegens Godes Wil
hem, gelijck Paulus oock ſeer ſmertelijck
egt, ſeggende, dat goede dat ick Wil, dat
e ick niet, en het quade dat ick niet Wil, dat
e ick, en dit alleen mach oock genoemt wor-
n, te weſen een gemoet ſtryt aller Heyligen,
er het Conſcientia uyt Godes Wet, en het Con-
entia uyt Chriſti Euangelio ook een grote ſtryt
gen malkanderen voert.

9. Het is Godes eygenmondig Heylige Gebod
Verbod aen Adam voor den Val, en Godes
biedende en verbiedende Heylige Wette Mo-
aen Iſraël, waer door de Vryheid des Men-
elijken Willens ingetoomt word, het quade te
en, en 't goede te laten, hier vind hem voor
rſt aen Adam en aen Iſraël wat het is, het Con-
entia uyt de Wette, want het werck van dit
onſcientia, is abſolut te verwerpen alle invol-
nge der prikkelenden vleeſch luſtens, om de
lematen, niet tot wapenens der ongerechtigheid
t te ſtrecken, gelijck Adam door verweckte
ſt, uyt het aenſchouwen van der Vruchts lieffe-
ckheid, en DAVID van BETSABEES aen-
ſichtes ſchoonheid, want naer het begaen,
engt hare kortydige vleeſch recreatie aen des
enſchen Geeſt, eyndelijk ſo veel dodes beang-
g makende bitterhedens, tot een naſleep in een
uwige verdoemenis, hoewel hier uyt geſloten
jn de Kinderen Godes, om dat deſe die Sonden
et doen, maer die Sonden, die in haer ſwakheid
oont, en door Satans Wil, in haren Willen be-
erſcht worden, want in Chriſto Jeſu voorbid-
n by God, vinden ſy met Petro haren Pardon.

10. Het is onmogelijck, dat de Kinderen Go-
des,

des, als voorgesegt uyt swackheid hares va Sa-
tan beheerschte vleesches, tegens der Wettens ry-
heid, quamen te Sondigen, voor haer veroe-
melijcke Sonden lyden souden, want het eu-
wige Edict van 't Goddelijcke Drie Een, sade
moeten revoceerlijck gemaackt en te niet ge en
worden; want al te saem in Adams eerste al,
blijckt geheel contrair, aen een meerder son ns
grootheid die gestelt moest wesen, tegens een in-
der sondens vergevende Godes barmhertighe, in
Christo Jesu, die dan daer door soude te nie e-
daen konnen worden, Ja Christus Jesus so de
onnut gestorven zijn, en absolut, als een o ut
middel eenes grooten Goddelijcken Raets an
't Goddelijcke Drie Een gehouden, gecon u-
deert, en bekent gemaeckt, oock soude te e
gedaen, of in sijnen voortgank verandert ge r-
den sijnde; so doet ook God selver niet tot be js
van sijn veranderlijckheid, waer van geen sc a-
duwen by hem en is, ja God doet oock nie n
den tijd, het welcke buyten sijn Godheids e-
wigen Raed en voornemen geweest is, Esai.
vs. 11. Gelijck de Propheten seggen, dat Go s
voornemen van eeuwigheid tot eeuwigheid
staet, Esaia 46. vs. 10. Psal. 33. vs. 11. W t
Godes eeuwige alwetenheid voor den tijd, is i t
nytvoeren, die sterckte van sijn irresisteerli-
ken Almachts onveranderlijcken byblyventhe,
in den tijdt der uytvoeringe sijnes Goddelijck
Willens eeuwig behoudentlijcke Vryheid, t
alle goeden en geenen quaden eyndens nog a-
vangens, en dese eygenschappens Goddelijc s
Willens Vryheids onuitmeetbare circumferent,
draeyd om, op het Center van Godes onbeschr-
felijcker Heyligheids suyverste suyverheid, e
n

iet gevonden werden in eener doorscheppinge
concentreerden, of geextendeerden Creatuur-
ckheid.

10. Wanneer onsere Cartesiaensche Coccea-
n de Vryheid hares menschelijcken, en Engel-
hen Willens volmaecktheid seer groot maken
illen, so seggen sy, dat de Vryheid vande Wil
er inne bestaet, dat hy hem op een en den selve
d, wel op duysende plaetsen te gelijck werck-
em kan sien en speuren laten, alwaer haer ook
s Willens Vryheid soo groot sien laet, dat aen
er oock niets mag af noch toegedaen worden,
dat men oock daerom geen meerder Denck-
eldens van meerder Vryheid bedencken mach
och kan, als hem alleen in de Wille des Men-
hen vindt, ja dat aen dese Vryheid oock niet
oor GENADE, noch door Sonden, noch door
en Duyvel, (LEENHOF set'er by, selfst ook
iet door dwang van God) niet kan noch mach
ermeerdert of vermindert worden. Heel wel,
ergelijckt hem met dese Vryheid eens Cocce-
enschen Willens, een seer groot MAME-
LUCKA MENZELIUS, wanneer hy
eyt, dat de Mensche oock in sijnder alderdiepste
erdervinge, dan noch ook eene goede Creatuur
Godes wesen kan, gelijck segt oock een PERI-
STERIUS in sijn Apostosia Art. 4. Dat die
erdorvene Menschelijcke natuur, naer den He-
melsche Gesternte, ende de H. Engelen, oock
n desen tijdts gedurende verdervinge naer den
Val, dan noch de Edelste, Hoogste, en Grootste
Creatuur is, soo Schrijft oock SCHOPPIUS,
oo des Menschen natuur aen haer selfsten niet
goed ware, soo konde de Mensch niet Salig wor-
den, &c. Soo is het seker, dat SCHOPPIUS

ſonder wedergeboorte, oock nu niet in eeuig-
heid Salig worden ſal. Maer wat Menſch ſoet
niet beklagen den misgreep van Adams Wilns
Vryheid, maar in plaets nevens God ove de
Throon-Engelens te heerſchen, is ſijnes Wilns
ſlaefachtigheid, naer verloorene Vryheid, ſelſtan
Satan beheerſcht te worden.

11. De aldergeluckigſte Libertijnen, yt
kracht der nieuwer Menſcheid onder Chriſti Ln-
niere vrygevochtene Triumphantens geworen
zijnde, ſtelt hares Willens Vryheid onder e-
heerſchinge van Godes Wil, om niet andere
Willen konnen, oock niet konnen Willen, ls
het geene dat God Wil, tot welck eynde ſy ock
aen haer voorhooft nieuwer Menſcheid geteykit
zijn, met den naem Jeſu Chriſti, om Chri
Wille, door Chriſtum, in Chriſto, met Chri-
ſto, wederom tot Chriſtum Vryheid te hebben
konnende de Saligheid voor eeuwig mede eri-
lijck te beſitten, want in Chriſti Naem, n
Chriſti bloed gedoopt zijnde, komt haer toe d
Naem in *ſuperlativo* ſonder *comparativo*, oock
alderchriſtelijckſte te weſen; maer dat de wed
geboorte uyt den Naem Zade Jeſu Chriſti, n
ſoude onderwerpigh blyven, de gevoelige pr-
kelende vleeſches luſt, oock ſelfſten haerder i
volginge, door harer vleeſches ledens bykomſ
blijckt geheel contrair, wanneer den klagen
Paulus ſeyt, het geene dat ick wil, dat doe i
niet, en het geene dat ick niet wil, dat doe ic
maer deſe ſtrijdige wil tegens deſe wil in Paulo, ſe
hy te weſen, eene daed, die hy niet doet, maer d
ſonde die in hem woont, wel wetende den onde
ſcheyt uyt ſwakheid des geeſtes der gelovigen, e
der ſterkte uit wrevelmoedigheid des vleeſches d

or

gelovigen, want der ongelovigen Sonden, God
haer Naesten te haten, is uyt kragt der Vryheid
Satans Wille, alleen tot het bose en gene goede.
ese is het *Perpetuum mobile*, of den onophoori-
drift, met lust sonder alle rouw en leetwesen,
et alleen te sondigen, tegen de Conscientia uyt
Wette, tegen het Conscientia der Menscheids
oraliteyt, en het Conscientia der Dierens Bru-
iteyt, maer oock tegens alles te sondigen, want
gens het Conscientia uyt het Euangelio, kon-
n desen niet Sondigen, om dat dese nooit in 't
voel geen deel aen gehad hebben, en daerom
een voldoen haren lustens, en hare dadens door
volginge der lust. Want niet wonder, dien
tan met den eerste Beet, vande verboodene
rucht gedaen, en in Adam in gevaren, gelijck
s in Judas Ischarioths, met den eersten Beet
ood, is in haer noch aen erffelijck gebleven,
t wat kracht der Mensche van dese natuur, hem
od tot een vyant gemaeckt heeft, en God hem
t een vyant gebleven is, daerom gaen sy met
res boosen Willens gebruyck over, van een
oot quaed tot noch een grooter quaed, genoemt
n Christo uyt eene groote duysternisse, in
nder noch grooter duysternisse, welcke het in
scheene licht Godes niets begrepen heeft, noch
grypen kan.

12. Het is noch overig eene soo wel renkeloo-
, als neuswijse Questie van een assurant boos-
rdig vragende Profanista te beantwoorden,
aerom doch het alwetende Goddelijcke DRIE
EN, uyt krachtig vermogen der Almacht, naer
ns irresisteerlijcken Willens Vryheid, den eer-
en Mensch Adam, in sijn goed en oprechten ge-
hapenheid, verciert met Godsbeeldiger Hey-

liger en Gerechter Kenniſſe, Verſtande, Reen, Wille en Gedachtens tot den eeuwig Salig en tijdelijk geluckſalig leven, niet onwandelbaer og onveranderlijken te gelijck mede geſchapen h ft? om alſoo het Goddelijcke DRIE EEN, al het opperſte en volmaeckſte goed, ſoo wel onder het Gebod als Verbod, gelijck hy gedaen heeft vor deſe komſte te dienen, door lof en prijs, door ged doen en quaed laten, met behoud der Vrylid ſijnes Willens. Maer het Goddelijcke DRE EEN beantwoord deſe Slange liſtige queſtie, en dit overblyfſel van het Luciferiaenſche Zaed er kortantwoordig, ſeggende, IK DOE ALLS WAT ICK WIL, en NIEMANT ſal hetſ- keeren, Pſal. 51. Eph. 2. Coll. 2. vs. 12. Wat God is aen ſoodanig Profaniſt, door beloften ı:t ſchult plichtig, een anderen antwoord te gevı, want ſoo het Goddelijcke DRIE EEN in h eeuwigen grooten Raed ſluyte, of Menſchen, f Engelen, met een mede adviſeerende Stemm, als Aſſeſſores noodig gehad hadde, hy ſoude ha voor de Grontlegginge der Wereld, eerſt daer t geſchapen en geauthoriſeert hebben. Maer e laes! het Goddelijke DRIE EEN, heeft e overvloet eener volkomenen weſentlijcke eyg nen wijsheids Kenniſſes, Verſtandes, en Rede gehad, van deſe Vragers, hem in ſijnder ſouvereyn teyt niet te laten krencken, want ſoo hy gewi hadde, hy hadde Adam ſoo Scheppen kunne dat hy in goetheid en oprechtigheid met behouc ſijner Godsbeeldigheid hadde konnen ſtaend blyven, maar Godes voornemen is ſo niet geweer den Menſche ſoo te Scheppen, anders ſoude h het wel uyt gevoert hebben, want onwandelbaer heid is God ſelfſten in volmaecktheid, ja vol maeckt-

aecktheit is alleen het bekleedsel van Godes eeu-
igen, en irrevocibelens voornemen, ja God
oont selfsten in der onwandelbaerheid, en geen
haduwe van verandering word hy hem gevon-
n, daerom woont God in onveranderlijckheid,
ntoekomelijck voor eenige Creatuurlijckheid,
erom is niet alleen dat Paulus, maer ook te ge-
ck alle geloovige in Christi Godheid sijn seer
luckig, om dat in den Wille haerder nieuwen
enscheid Godes heerschende Willen geene re-
ellion vind, hoe word Pauli Ziele, tegen sijnen
atuurlijcke vleesch Wille, die het goede dat hy
Vil niet Wil, en het quade, dat hy niet Wil,
an noch Wil, gelijck wel door Godes Wil ge-
eyligt, en uyt genade word hy in Christo Jesu
ot een Kind Gods gemaeckt, Actor. 1. vs. 17. En
in Wil geheyligt tot goet doen, is nu meer geen
inckende Cains Offer in Godes neus-gaten,
ines Willens doen, is nu meer geen stanck van
en Helsche doods krenge, en in eene naer beelde,
eeft hy geen voorbeelt meer nodig, want de
omste des beloofde Vrouwen Zades, om voor
ie Sonden Beestens te slachten, heeft haer eynde
ekomen, Jesus is hem genoeg voor hem een lief-
elijcke Reuck-offer in Godes neus-gatens; hy
aet immers heen Adams schaemte, met Vellen
an Beestens bekleeden, en haer Vleesch op een
Autaer aen Godt, tot eens Versoen-offers voor-
beelt, voor sonde Op-offeren, hy laet het wesen
en Denck-teken aen sijne Kinderen, Cains en
Abels altijd Beesten te Offeren, maer Pauli naer-
volgers kenne het Offer Lam, dat voor haer met
eene Offer bekleed heeft, en haer gemaackt een
nieuwe kleed van Christi Gerechtigheid en Hey-
igheid, dat daer mede hare schaemte voor God te
bedecken.

13. Maer Godes Wille naer der mate sijner overgroote gewoonelijcke Barmhertigheid ge-stelt, tegens over des Sondaers gelijckmatig o[v]er-grooten gewoonelijcke swackheid, assisteert den Sondaer in Willens meerder overmogentheid eenes voorstellenden Jacobs, dat hy den overw[i]-nelijcke overwind, die doch de enckele sterc[ke] selfsten is, gelijck hy genoemt is, den stercken God, ja de swacke noch in 't midden der wor[ste]-lingen, haren stercken Godt in sijne kracht[e] ontstercken, doen dit met een soodadige on[ver]-houdelijcke geduursaemheid, dat zy dan in't worstelen, ook niet anders Willen konnen, ock niet konnen Willen, als het geene wat God W[il], en in dese Vryen Willen, niet anders te Will[en] konnen, en te konnen Willen, als wat goed is, [s]zy gelijk niet Willen konnen, nog konnen Will[en] wat quaed is, in desen onderhout haer Godes W[il]. Maer aengaende wat de Cartesiaensche Cocce[jaen]-nen van haren Vrye Wille in 't vleesche, genoem[t] Erf-sonde, om niet anders te Willen konnen, e[n] te konnen Willen, als wat quaed is, selfsten oord[ee]-len, dit is dat sy seggen, niet eens te Willen onde[r]-soecken, wat Erf-sonde is, maer liever toe te stae[n] wat 'er van te seggen valt. Klaer genoeg Schrij[ft] hier van Do. LEENHOF, dat dese Vryheid va[n] sijn Wil soo groot is, dat God oock haer selve niet dwingen kan, maer wanneer Satans in sijne[n] nieuwen leer wel gedisciplineerden slavens, sijne oude Adamsche boosheid, in Willens Vryheid misbruycken Wil, en een superieure Godheid Wil uytdrucken, soo stelt hy ook, gelijck Do. LEENHOF met sijn Confraters, principael tot *Zwol* en *Deventer*, sijnes Willens onbedwang in sijn vleesch en bloed, om sijne gelieders tot wa-

pens

ens van ongerechtigheid tegens Godes Wil in 't
erck te stellen, om in deser sijnder onmacht,
et gebreck van Pauli tegenstrijdige nieuwes
Willens Vryheid, Godes Almacht, in een on-
macht, te Willen verkleenderen, wel wetende,
at hy in dit sijns Willens Vryheid soo prophaen
spreeken tot grootmakinge, dan so veel meer,
Godes Willens Vryheid, over hem te verkleynde-
n, niet gedenckende, dat hy met dese Armini-
ansche Tael, hy naer Satans Wille in hem, waer
nder sijn vleesch Wille gevangen leyt, of met
nes vleesches Willens toestemminge, alle seer
oede genietinge van Saligheids middelen ver-
erpt. Maer niet vreemt, dat den Propheet over
ese oude Adams Menschen klaecht, om dat hy
et sijne ooren niet hooren, noch met sijne herte
et verstaen Wille, en dat hy daerom hem in
ne ongerechtigheid niet wil bekooren, en daer-
m oock in sterven sal, Ezech. 18. vs. 33. Ge-
ck noch hedendaegs alle boos-willige Cartesia-
ens en Spinosistens, als sondig verblyvende
POSTATENS, LIBERTYNENS, en EPI-
CURISTENS, welcke oock alle hare vertrou-
en op God wech geworpen hebben, en van hem
fgeweken zijn, Hebr. 6. vs. 5. 6. Cap. 11. vs.
3. 25. 26. Deser en diergelijcke Goddelosen Car-
esiaenens Positionens, van dese twee-hooft dwa-
ngens, als in 't al begrijp met haer verstandt-
icht, en in toestemminge van hare Vrye Wille,
ie van Godes Wille, selfsten niet kan gedwongen
vorden, in desen beyden bestaet ookhet Hooft-
ondament van alle sware Ketters, want princi-
pael soo stellen sy de tweede Position seer vaste,
lat haer Wille ook in 't gansch Goddelijcke, noch
eel vorders, als haer Verstand hem uytstreckt,

en hem noch uytbreyt, uyt wat kracht hy oc in
Willen, ſonder alle Conſcientiæ dwalinge, op ged
Antichriſtiſch, wel ſeker quaet doen konde, er
onſeker goet opvolgen kan, en alſoo Adam et
willende wijcken in Willens Vryheid, niet n
goede, maer ten quade tot Duyvel-dienſtes
Willens Vryheid, ſoo ſullen deſe oock leg n
blyven, waer Adam is vaſt gemaeckt geworden,
maer wetet: om dat God ſijnes irreſiſteerlijcln
Willens onkrenckbare Vryheid, alleene in 't ged
doen, niet als voor eeuwig, van deſen ſijne Go-
heids vyanden, voor eeuwig ſoo geſilipendet
wil ſien laten, aen voor Gedachte curies
Vragers, ſoo geeft hy aen den Boos-willige Sat
haerder Sondens executeur, ſijne Goddelijc
irrefuſibele laſt, om uyt kracht der eerſte Pa-
dijs ſententiæ, en eeuwig uytgeſproocken Edi,
van God, over ſoodanige Sondaers, ſlechts ee
Deſperaet makende angſt, en in haren Conſcient
eene eeuwig durende inlantſe oorlog te voeren.

Vande GEDACHTENS der MENSCHEN.

I,

SOo weynig als Kenniſſe, Verſtand Reden, en Wille, jetwes weſent lijckes of Zielen faculteytiſch en natuurlijckes haer aengeboorenes zijn ſoo zijn gelijckewel oock de Gedachten niet anders. Des Menſchen Geeſt betoont ook Gedachtens, door reflextie der dingens van den uyterlijcken organiſchen Sinnen-deelen; want even

een soo weynig sijn oock de Gedachtens in den
]ensche door toeval, jet eygenes, als een scha-
[d]we Beelt souden eygen wesen konnen, uyt re-
[fl]ectie selfsten aen een Spiegel, Diamant, Chri-
[st]l, Lucht, Water, of Olie, want soo men
[d]e gelijck met handen tast, soo word gelijck-
[w]el het schaduwe Beelt niet mede gegrepen, als
[d]at wesentlijkes eygenes aen den Spiegel of Chri-
[st]l, gelijckmatig exempel, sijn alle Voorbeel-
[de]n in den ooge, gelijck in eenen Spiegel, of
[C]hristal, niets wesentlijckes eygenes aen het ge-
[zic]ht, wederom in de ooren, gelijck als op een
[T]rommel het geklang, oock geen wesentlijck
[B]eelt aen 't gehoor is. Gelijck in den smaeck
[o]ock als aen een Zeyl-steen, het Beelt der Attra-
[h]eringe niets wesentlijckes eygenes is aen den
[M]onde. Gelijck oock den Reuck, als een Reuck
[in] den Lucht, geen wesentlijckes Beelt eygen is,
[aa]n de Neuse, en gelijck het gevoel, als op Sna-
[re]ns van een Luyt of Harp geen wesentlijckes
[B]eelt aen de Vingers eygen is; maer slechts een
[V]oorstel van buyten, tot een indruck naer bin-
[ne]n aen den Geest. Want wie weet niet, dat eens
[va]n God onsterffelijk geschapene Geestes Gedach-
[te]ns veelheid, en menigvuldigheid, om haerder
[v]eelheids objecten veler veranderingen Willens,
[d]aerom oock absolut geheel Naemloos, of son-
[de]r Naem zijn, maer aengaende des Menschen
[g]emaeckte Ziel, en geformeert Lichaem, met
[ee]n levendigmakende Geeste, alle drie een Lic-
[ha]em makende tot een volkomen Mensch, heeft
[ee]n Naem van Mensch, van drie Namens des
[G]eestes, der Zielens, en des Lichaems. Om ver-
[d]ers te seggen van des Menschelijcke Geestes,
[m]ediater, of inmediater GEDACHTENS
 veel-

veelheid, nevens allen haren dependentiens, alse
sijn in haerder eerste uytstreckingen, wedem
daer heen, waer sy van daen veroorsaeckt sin,
sijnde of Hemelsch of Aardsch, en over dese twe-
derhande oorsakens, ofte Hemelschen of Ad-
schen veelheid, sijn oock aen hare eynde de
veelhedens haerder waerhedens of leugens, van
in 't eerste uytgaen, so strecken haer alle Gedach-
ten uyt, tot een eyntpaligheid, als van jets Gee-
lijckes tot het Hemelsche, of jetwes Aardsch tot
jetwes Creatuurlijckes, of tot jet, dat alre in e-
sen is, of noch eerst daer wesen sal, of over it,
dat nooit daer wesen sal noch kan.

2. En om dat aller GEDACHTEN reccrs
of wederkeer, tot haren eersten Cours of uytgig
nemen, het sy van 't Geestelijcke, tot het Gee-
lijcke, of Natuurlijcke, tot het Natuurlijcke of
van jet tot jet, of van niet tot niet, soo gaen ock
alle Gedachten reciproceerende, of refluctueere-
de van waerheid tot waerheid, van leugens tot
leugens, en op dese manier vinden alle GE-
DACHTENS in haren uytgange altijd in
hare stuttinge, of in niet hare niet stuttinge; a
sy worden door indruckingen aen onse Gee,
of tot Memoria, of sy blyven aen den Geest in
eene vergetenheid; want de GEDACHTENS
vinden oock generaliter haren authentycken, of
niet authentycken onderscheyt des Memoriæ, of
niet Memoriæ, door wakende speculatiens, of
slapende droomen, naer aerdt der objecten, e
dusdanige Gedachtens vorderen, naer haer ve-
val van een van de vijf uyterlijcke Sinnen deele
bevat; Maer beyde dese soortens van wakende
slapende Gedachtens, hebben hare sekere of o-
sekere uytstreckinge, namentlijck van boos

goeden aenvangens, wederom tot goeden, of bosen eyndens.

3. Aengaende van goede Gedachtens, Spreeckt *David*, seggende, gy Heere: verstaedt mijne GEDACHTENS, alle van verre, NB. Want noch geen woort op mijne Tonge is, SIE HEERE: Gy! weet het alles, Ps. vs. 4. Item, *Salamon* seyt, in des Menschen herte sijn soodanige GEDACHTENS, of schickingens, welckers antwoort by den Heere is, Prov. 16. vs. 1. Ps. . vs. 10. Item, *Elihu* seyt, God spreeckt eens tweemael, maer men let daer niet op in den droom, door het gesichte des nachts, wanneer en diepen slaep op den Mensche valt, en sluymeringe op het Bedde, als dan soo openbaert God, door den oorens der Menschen, en versegelt hare kastydingens, Job 33. vs. 24 Item, Job segt, onder den GEDACHTENS des gesichts des nachts, als den diepen slaep op den Mensche valt, als dan so komt mijn schrickinge en bevinge over, in dese, (namentlijck de GEDACHTENS der gesichtens) verschricken de veelheid mijner Gebeenderens, Job 4. vs. 13. 14. En wat meer aengaet de natuur der *Droom-gedachtens*, welcke hare aenmerckinge hebben in Godes Woorde, kan men lesen van *Abimelech*, *Pharao*, *Pilatus Huysvrouwe*, en *Nebucadnesar*, &c. Het is indisputabel, dat hem mediatie door schepselens aenschouwinge, of vijf Sinnens bevattingens, als mediatelijck, en wederom inmediatelijk soo wel in waken als in droomen, soo wel Goddelijcke goede, als Godslasterlijcke boose en ydele GEDACHTENS, in des Menschen Geest te vinden. Niet wonder, daerom die Boosen en Godslasterlijcke Gedachtens, Matth 7. vs. 21. Daerom oock een soodanig

nig schad genoemt worden, van soo eens M-
schens herte, daer niet anders, als booses -
komen kan, waerom oock soodanige Mensch-
genoemt worden te zijn, een soodanig boos A-
der gebroetsel, daer oock geene *Goede reden* -
voort komen kan, Matth. 12. vs. 14. Sy were-
genaemt boose GEDACHTENS, die i-
midden uyt het herte eens vervloeckten lichae-
des doodes voort komen, Matth. 6. vs. 18.
Namentlijck uyt een duyster, blind, en onv-
standig herte, Jerem. 17. Uyt een herte door *V-
nuft* in boose werckens, van natuur eene Ki-
des Toorns, Coll. 1. Uyt een herte der Kin-
ren des ongeloofs, in het welcke der Satan als e-
Vorst des lochts heerscht, Eph. 2. Uyt een dw-
lende herte, Rom. 1. Jn summa, het sijn *Gedac-
tens* uyt des Menschen herte, die God niet alle-
en kent, dat sy ydel zijn, Cor. 3. vs. 20. Ps. 9
vs. 11. Maer *Gedachtens*, welcke voortkom-
uyt den AFGRONT van des Menschen hert-
dat doch van God door grondet wort, Job 2
vs. 13. 23. In summa, dese Gedachtens uyt de
afgronde, als uyt de wooninge der Duyvele-
sijn dan geene goede voortkomende Gedachten
uyt *Davids* geheyligde hertens afgronde, het si-
geene *Davids* kostelijcke Gedachtens, welck-
om dat sy niet te tellen zijn, dat daerom haerde
summa in't optellen oock niet by het Sand de
Zee, in gelijckheid van getal vinden souden, P-
139. vs. 17. 18.

4. Menschens GEDACHTENS, en God
GEDACHTENS, die haer alleen tot aen de-
eynde des Aardbodems uytstrecken, Psal. 19. vs
34. Hebben geen vergelijck, waerom oock Da-
vid uytroept, ô Heere? hoe diep sijn alle uw-
Ge-

;edachtens? en een onverstandig Man die weet
r niet van, en een dwaes en verstaet die niet, Psal.
2. vs. 5. 6. Want hy wiste dat God geseyt had-
:, mijne Gedachten, en zijn niet uwe Gedach-
:n, en mijne Wegen en zijn niet uwe Wegen,
:c. Want den wijsen Man seyt, dat sommige
ire eygene wegen recht te zijn haer imaginee-
n, maer dat die laeste wege, slechts de wegen
t de doodt zijn, Prov. 14. vs. 11. Caput. 16.
. 25. Maer Godes GEDACATENS, als
ock Godes Redens zijn doorloutert als fijn Sil-
:r, maer in tegendeel der Menschen *Gedachtens*
jn verwerpig gemaeckt, als oud Silver, gelijck
ock alle boose *Gedachtens* en valsche Redens der
Ienschens verwerpig zijn, siet Psal. 2. vs. 7.
Sam. 22. vs. 31. Psal. 109. vs. 140. Prov. 30.
. 5. Psal. 18. vs. 31. Daerom mach wel aen de
Iensch gevraegt worden, *ey! waer sijn uwe verstan-
ge* GEDACHTENS? Ja laet doch uwe ont-
ngene Wijsheid sien, Job 10. vs. 36. Psal. 5.
. 8. In waerheid, sodanige *Gedachtens*, welcke
: Cartesiaensche Cocceanen van God en hare
iele hebben, mogen wel verkeertsinnige *Gedach-
ns* genoemt worden, want hare Godloos soo
amelende Tongens uyt bedriegelijcke Redens
:formeert, sijn geene waerheid, gelijk den Pro-
:eet segt, weet gy dan niet? dat eene stomme
'onge om kladere Redens te konnen voort-
rengen, seer veerdig zijn moet, Esaia 32. vs. 4.
'm dat Godes *Gedachtens* niet uwe Gedachtens
jn, en om dat sy seer diep zijn, dat daerom
ock geen onverstandig Man, en geen Sot haer
iet en verstaet, Psal. 92. vs. 5. 6. 7. Want seer
inderlijke *Gedachtens* hebben sy van Godes Ge-
chtens, ja sy spreecken, als of den Geest des Hee-
ren

ren haer bestiert, en met haer Redens geholden hadde, en als of God haer Verstand gegeen, en haer geleert hadde de Wetten des Rechts en Wetenschappens, en den wech des veelvouden Verstandes bekent gemaeckt hadde, Esaia 40. vs. 13.

5. De Cartesiaensche Gedachten dan, als en overblijffsel wesentlijck eygen aen de Cocce[illegible]sche Ziel, werden omwisselende de Ziele voor de Gedachtens, en de Gedachtens voor de Ziele. Item de Gedachtens voor de Gods-beeldigheid, en de Gods-beeldigheid voor hare Ziele genomen, en uyt kracht deser Gods-beeldigheid of Ziele, seggen sy beydes soo wel Goddelijcke als Creatuurlijcke dingens te konnen begrypen, namentlijck, voor eerst de Geestelijcke, 2. De gemeene Notiones. 3. Die Ideas vander volkomentheid, werden also van haer beseft en begrepen, ja oock alle *Gedachtens*, en alle stoffelijcke dingens, en alle uytbreydingens met haren eygenschappens, want daerom segt oock den *Ontdekker der Waerheid* hier van vorders, Libro 2. fol. 5. 55. 57. Dat hy uyt sijns Verstandes begryp oock niet alleen God selven, seer baerblykelijk gedemonstreert heeft, maer dat hy oock selver de *essentiam* en *exsistentiam* Godes, en veel meer o[illegible] eyndige Waerhedens, die oock selve tot da[illegible] noch, en tot Cartesii tijdens seer onbekent g[illegible] weest, van hem nu eerst bekent zijn gemaekt. [illegible] dese positie wort den *Ontdekker der Waerheid* se[illegible] kragtig gesecondeert, wanneer den St. Professo[illegible] vander WAAY in Præfatione over den Brief t[illegible] de Galaters, fol. 166. segt, wat God is, namen[illegible] lijck, dat God is een Denck-beelt, Item dat Go[illegible] selver is een Gedachten, eene bevattinge, een be[illegible]

gry

yp die wy van God hebben, en dat elck die Do.
nder WAAY in bitterheid tegenspreeckt, dat
daar voor verschrickt; en dat hy oock niet
eet, wat die Menschen hebben willen, het geene
eene Godes kennisse noemen, en wederom
gt hy, fol. 75. Wat God is, namentlijck, een
eest, begaeft met Wille en Verstand, &c. Waer
t men klaer siet, dat Professor vander WAAY
et weet, dat niet alleen de Geest van de Mensch,
lijck oock selver de Geesten der Duyvelen ook
gaeft zijn met Verstand, Wille, Gedachtens,
Reson. Ibidem segt hy, ja ick schrikke wan-
er ick dese stellinge (namentlijck wat God is)
oore tegenspreecken, die doch soo Sonne klaer
n. Item PROFESSOR VANDER WAAY,
l. 176. spreeckende van sijne Ziele, als refle-
eerende op sijn eygen Gedachtens, dat des Men-
hen Ziele, van hare eygene werkinge eene soo-
nige alder inwendige kennisse heeft, welcke
n sijne Ziele geheel wesentlijck eygen is, om
t boven dit, ook anders geene Ziele kennelijck
Do. LEENHOF, in sijn Tractaet van Con-
ientia niet dwalinge, fol. 6. segt, dat des Men-
hen Ziele eene Denckende substantia is, en dat
od des Menschen Ziele tot een lichaem ge-
hickt heeft. Ibidem fol. 15. segt hy, om dat nie-
andt sonder Denckingen wesen kan, dat daer-
n ook de natuur der Zielens, dese Denckingens
lfstens maeckt van de Ziele, maer aengaende
se Denckingens aen haer selver, soodanige sijn
g niet anders, als sodanig gelijk sy in een onder-
erp begrepen worden, en dat het ook daerom is,
aerom men oock van dese Ziele de Gedachtens
n niet wech nemen moet, dat dan anders van
Denckbeelden, waer in men oock niet anders
als

als DENCKEN vindet, geheel en al niet ve-rig blyven kan, dat niet anders als Dencken aer in gevonden word, ja datmen oock daerom iet anders van ſeggen kan, als dat het oock nooit u-de ſonder Dencken weſen konnen. Ibidem fo.17. ſeyt hy, dat ſijne Ziele of geſchapene ſubſtaia niemant ſonder Verſtand en Wille begrypen n, en fol. 9. Dat den Geeſt om een lichaem te re e-ren geſchapen is, en naer een voorgaende bee-ginge in den uytwendige zinnens, NB. m DENCKBEELDENS van buyten te ontfan n van der ſaecke en beſchouwelijcke Werelt, we e Denckbeeldens deſe ſin, die in 't Verſtand ko e, en daer in, als in eene Spiegel vertoont wo e. Item fol. 13. ſeyt LEENHOF, het is niet all n dat des Menſchen Geeſt denckt, maer hy we oock wel wat hy denckt. Ibidem fol. 6. Dat m daerom de Gedachtens onder deſe twee Facu-tes brengen moet, namentlijck, onder het V-ſtand en onder de Wille, om dat de Gedachte, of Denckdingens genoemt worden, gedur werckſaemhedens, die op ſoo veelderley man-ren geſchieden, en in præferentia van Go Woordes waerheid, ſegt LEUGENHOF, d by, of dat men alſo de natuur des Geeſtes heel lic verſtaen kan, en dat deſe, wie dit gelijckewel n en weet, dan oock van deſe geſchapenheid v eene redelijcke Godesdienſte, onmogelijck te ve ſtaen is, om dat door deſe Geeſt den Menſc alles denckt en doet, en dit is de Geeſt, die ſ ven een licht is. Item folio 15. ſeyt hy, dat d ſijn Geeſt of Ziele ſy een Lampe des Heeren, c des buycks binnen-kamer door ſoeckt, en oo onſe ſecreten *Gedachtens* als een licht, Prov. 2 vs. 27. Eph. 5. vs. 13. Maer het is te verwond

r

n hoe dat LEUGENHOF seggen kan, dat den
eest de secreten Gedachtens door soeckt, daer
doch de Gedachtens selfsten een lichamelijcke
eest noemt te wesen. Het schijnt naer sijn eygen
ggen, dat een dinck te gelijck kan wesen, en niet
n wesen, want wanneer hy verders tusschen
ne Gedachten, ofte dit Denckbeeld eene onder-
heydinge maken wil, soo seyt hy fol. 7. Dat
och een ingeschapen DENCKBEELD is, of
ne Gedachten van eene uyt gebreyde selfstan-
gheid, of van een lichaem in't gemeen, dat
ewel dese aert van uytgebreyde selfstandigheid
et inde Sinnens komt, maer dat alleen van haer
mt hare uytgebreyde figura, hare werve, en
kere hoe grootheid, hardigheid, en sachtigheid,
aer eygentlijck aengaende de Gedachtens van
se uytgebreyde selfstandigheid, dese sijn ons in-
schapen, die wy maer by voorval van eenes din-
s voorgedachte verve, figuur of hart of weeck,
daer maer slechts opwekken, en van dit verse-
rt aen imant, als dan dese DENCKBEEL-
IGHEID, welckers GEDACHTENS VRY-
IEID oock niemant, met GEDACHTENS
ooter te konnen zijn BEDENCKEN kan noch
ach, ja in geen meerdere matens grootheid,
leen uyt kracht haerder volmaecktheid, daer
an oock selfsten ons niet kan noch mach weder
oor genade, noch door begaen in sonden, noch
ot vermeerderinge jet toe, noch door vermin-
eringe jet afgedaen worden.

6. Verders segt LEUGENHOF, fol. 11.
'an de *Gedachtens*, dat soo imant sonder passiens,
n voor-oordeel, met een stil gemoet sterck en
ngdurig star-oogt op de Denckbeeldens van 't
'erstand, en van *eeuwige* waerhedens, ja hy

R moet

moet ſoo lange ſtar-oogen, tot dat ſy met het licht beſtraelt word, en dan onderſcheydelijk ſiet, het geene hy bevatten wil, maer daer moeten geen andere Denckbeeldens mede bemenght zijn, want alſoo doende, ſoo heeft oock Adam voor den val, ſonder alle dwalinge ſtaen konnen, en daerom is het, dat wie dit dan doen wil, deſe die moet hem dan eerſt gewennen, alle voor-oordelens en dientens af te leggen, en niets toe te ſtemmen, als het geene dat een klaer en een onderſcheydentlijk bevat heeft, gelijck imandt doet, die de Wiskonſtige waerhedens demonſtreert, dit dan ook ſoo doende, ſoo kan men ook ſeer kort, tot ſeer groote Wijsheid opklimmen, &c. Maer eylaes! het is ſeker, dat LEUGENHOF, tot ſeer groote Sotheid in den Philoſopſchen afgront, en van de waerheid met Adam door Duyvelſe aenrading, tot de leugens nedergeklommen is, deſe en gelijckmatige groot Sottieſe van 't beſchrijf eens Menſche Geeſt of Ziele, eene Denckende ſake te zijn, leeſt verder fol. 6. En wederom in præfatione, waer hy ſeyt, dat ſoo men dit van de Denckende ſaeke wel verſtaen heeft, dat men dan uyt een ſwacke herte alle twijffelmoedigheden wegnemen kan, het welcke dan alleen oock rechte heylſame vruchten zijn, van ſijns ſelfſten Geeſte, Denckbeeldigheid, Denckende ſake, of Denckende ſelfſtandigheid, of licht door het welcke den Geeſt hem alles ſelfſten bewuſt is. Want de Denkingens, om dat ſy ſelfſten de Geeſt zijn, ſo moet men ſoo wijs zijn, dat daer door, niet te gelijck mede deſe of geene Gedachtens verſtaen worden, met welcke een eyndig Geeſt geſtadig bepaelt word, maer hier moet maer ſimpelijck verſtaen worden, eene *geſtadige werckſaemheid*

van

an Dencken, en dese werckfaemheid is niet in 't
lhaem als een onderwerp, wederom soo is oock
dese Denckinge of geduursame werckfaemheid
ock selfs niet in den Geeste, als een onderwerp;
maer geheel Contrair, sy is in den Geeste, selfsten
de eene Denckende selfstandigheid is, &c. Maer
ter waerheid, wie niet denkt, dat Do. LEUGEN-
HOF eene qualijck Denckende selfstandigheid is,
die kan selfs niet Dencken, dat hy Denckt, wat hy
van hem Dencken moet.

7. Do. LEUGENHOF, gesecondeert van
Do. THEODORUS ONDERRYCR, wat
de Ziele of de Geest des Menschen is, segt in sijn
Tractaet de Anima, fol. 19. Den Mensche is jetwes
vermengelt, want naer den Ziele, is hy gelijck de
Engelen, maer naer het lichaem, is hy gelijck de
Dierens, en gelijck dese beyde vermengelt zijn,
so sijn oock gelijckmatig beyde hertstochtens
vermengelt, &c. Hier schijnt wederom eene
nieuwe modige opstandinge te wesen, van een
nieuw modige Prædicant, wiens Conscientia hem
verdwaelt heeft in 't Boeck Genesis, hoe dat God
den Mensche, niet uyt vermengelinge uyt een
ENGELS Ziele, en BEESTES lichame gefor-
meert heeft, en in dese Sottiese gaet desen Philo-
sopschen Theologus in sijn Ziel Beschrijf voort,
en segt fol. 18. De Ziele nu die kan niet anders,
als ene selfstandige kragt te denkende sijn begrepen
worden, om dat sy met haren krachtens eene
Denckende selfstandigheid, of selfstandige kracht
om te Dencken te betrachten, te oordeelen, te
willen, aen te nemen, en te verwerpen is, en daerom
soo word oock des Menschens Ziele Geest ge-
noemt. Vorders fol. 18. seyt hy, maer des Men-
schens lichaem, en sijne inwendige en uyterlijcke
R 2 sinnen

finnen met alle ledens, die worden daeronde Sappen die uyt het Bloed voortkomen, levenig en bewegelijck gemaeckt, &c. Maer dit strijle-gelrecht tegens het bewijs des Geestes Go's, want in Genesis staet, dat den Geest des levens van God den geformeerden lichame, en te-lijck mede ingeschapene Ziele, den Mensche oe een levendige Ziele gemaeckt heeft. Item fol. 5. seyt hy, naer elcks Menschens eygene tempe-ment, wort dickwils des Menschens Verstand n Wille, door het bloedes beweginge vervoe, daer heen, waer het Verstand niet wesen wil, wat het Verstand wort door het bloedes onbekere geschapentheid, *id est temperament* verrukt, als door Tovery vernielt, en onderdanig g-maeckt, gelijck wy sien, dat soo een Mensche v veel reysen jets plotselijck en onbetamelijck do, en dat het hem dan dadelijck weer leet is, dit g-schiet alleen, om dat dan het Verstand genoegsae daer toe gedwongen wort, wanneer het bloet a het swellen is, en alle soodanig onbetamelij doen, noemt den Apostel overvallen te worde van een misdaet, die haer oock by Maria en Ma dalena gevonden heeft, uyt haren effectens, do hare groote bloeds bewegingens veroorsaeck waerom oock de Heere Christus haer aenbevole heeft, dat sy haer van hem te rug houden mo sten, en in tegendeel van een lichamelijck aen roeren, haer tot een Geestelijck aenroeren, nae sijnen Hemelvaert heen gewesen heeft, gelijc vorders te lesen, fol. 293. Iu summa, fol. 44 seyt *Onderijck*, de lief kosende sinmatigheid e menigerley geschapenheid, en de bewegingens de bloeds, houden het blinde Verstand gevangen Item fol. 46. seyt hy, dat de Duyvel op een

ver-

erborgene wijse en sinmatigheid, en geschapentheid, en het bloed des Menschens, en dan noch verders het Verstand des Menschen regeert, en fol. 75. segt hy daerom, dat indien den Duyvel Adam tot een Val gebracht heeft, soo heeft de Duyvel selfsten Godes eygen werck ontset, &c. Maer hoort doch jet noch nooit gehoort, dat God in sijn eygen werck door den Duyvel ontset is, in waerheid eene seer nieuwe Cartesiaensche Nieuwigheid, ... oceeanerye, gestadig overgaende van een grooter tot noch een grooter quaet, en fol. 19. Noch verder voortgaende, segt *Onderijck*, dat alle gemoets passiens van verwonderingen, van Liefde, Haet, Toorn, Verlangen, Afgrysen, Stoutmoedigheid, Hoope, Bekommeringe, Vreese, Vertwijfelinge, Vreugde, Droefheid, Barmhertigheid, Gerustheid, Stilte, dat alle dese Passiens in staet der onnoselheid voor den Val, alle waarachtig in der Ziele des Mensche gewesen, en haren Sit-plaats daer in gehad hebben: Onaengesien, sy geene dadelijcke oeffeningens op die manier gehad hebben, gelijck sy naer den Val geweest zijn, soo veele sy of Geestelijcke of Natuurlijcke beweginge geweest zijn, maer sy hebben naer voor den Val, in betamelijcke order en mate, naer den Heyligen Oordeel en Wille des Verstandes volkomentlijck geregeert gehad, &c. Maer eylaes! *Onderijck* heeft hem wederom vergeeten, dat God geen Schepper van 't quaet, namentlijck van Toorn en Haet, Stoutmoedigheid, Verwijffelinge en Droefheid geweest, waer van den Duyvel alleen de Vader is, naer 't overtreden van de Wette in den Mensche werckdadig geworden, om dat sijn Wil onder Satans Wil gevangen leggende, Adams ledens tot Wapenen der onge-

rechtigheid gebruyckt heeft, want fol. 37. segt hy vorders, dat Adam heeft een Beelt naer sijn eygen *Sin*, verkeert gedaente, en verkeerde Gedaentens gemaeckt, die den hoogsten onbetamelijk waren, maer eylaes! dit is niet voor den Val Adams goet en oprecht geschapentheid, vereent met Godes evenbeeldige Heyligheid en Gerechtigheid geweest, maer eerst naer den Val, gelijk 'er staet, dat Adam sijnen Soon S E T H, niet naer Godes Beelde, maer naer sijn eygen vleesch Beelde gebooren heeft.

8. Een Cartesiaen, wiens Ziele slechts niet meer als een simpele gedachten is, heeft daerom geen reden te klagen, dat hy sijn eygen Ziele door geen simile of gelijck kennen kan, hoewel hy seyt, doch door een simele, soo wel den onbegrypelijke als onsiendelijke God te konnen kennen. Maer dit en is geen wonder, sijn selfstenszielens kennisse, sonder een simile of gelijk niet te konnen kennen want daer van is de oorsaekk, het ontelbare getal sijnder variabelen Gedachtens variabiliteyt want uytgevolg dat sijne Ziele slechts eene Gedachten is, hy dan oock soo veel Ziele als Gedachtens hebben moet, in eene mede ontelbaer getal; maer aengaende Gedachtens, dese konnen niet anders, als in haerder goeden of quaden werckdadigheid gekent worden. Maer om dat de Cartesianens aen soodanige hare Ziele, eene wesentlijcke bequaemheid, soo wel tot Hemelsche als Natuurlijcke dingens vorderende Kennisse, Verstand, Reden en wille toe schrijven, soo noemen sy dese eygene facultates te wesen, welkers namens sy inwendige bewusthedens noemen, sonder welckers genes Menschen Ziele gene waarheid van beydes hebben kan. Cartesius dan, gene be-

wustheid hebbende gehad, door wesentlijcke
ngeborentheid in hem, klaegt selver, dat hy ook
ene gehad heeft, door een gelijck buyten hem,
hoe kan hy dan seggen, dat sijne Ziele, een
edachten is, en een Gedachten gelijck wel mi-
penen simile of gelick heeft, en heeft Cartisius
ck geene waerheden van sijne Ziel, soo sijn al
ne Ziel-beschrijvende Discipelen, noch soo
el meerder groote leugenaers als Cartesius self-
en, onder welcken hem vind Do. ONDE
YCK, wanneer hy libro 1. fol. 33. Het mon-
ruose gedaente van sijn Ziel uytdrucken wil,
gd dan, dat de Ziele eygentlijck is, jet dat rede-
eert, en dat men dit dan gelooven moest, dat
eses JET oock de Ziele selver is, om dat al
vat men van de Ziele heeft, dat men dit door
ene inwendige besinninge heeft, en dat men ook
laerom niet laten moet te gelooven, het geene
nen niet naer laten kan te gelooven, en waer van
nen van den inwendige sinnens ten vollen over-
uygt is. Ibidem vorders segt hy fol. 144. Door
het enckele woort Ziele, kan men verstaen een
substantiam, welcker Denckt en Besinnet. Item
Soo kan men oock wel voor de Ziele de bewe-
ginge nemen, of de *Sanguinis Circulation*, of ook
wel die *Configuration*, der parthyens en deelens
van het lichaem, oock wel voor het bloed selver,
oock wel voor de Animale Geestens, of om dat
sy om haer onsterffelijckheids wille jet is, dat door
geene macht der natuur kan ontdaen worden, of
dat in geene eyndige deelens oock niet een roock
en damp kan ontdaen worden, om dat sy om haer
selver, een vaste en sekere sin is.

9. Het is notabel, dat den nieuwlichtende groo-
te Cartesiaensche Cocceaen, Do. ONDER-

RYK in 't Tractaet, *Godt verheerlijckt in en Sondaer*, fol. 398. Sijne openbare Confessie d[illegible], waer in de waerheid oock openbaer noch blij[illegible], wanneer hy seyt, ,, ô wat een hooge inbeeldin[illegible],
,, en eygensinnig hoogmoet, want andere li[illegible]
,, kosen my, en verwondere haer over mijn V[illegible]
,, stand en Gavens, Ja alle wat ick segge, is vo[illegible]
,, haer, als of het uyt den Hemel gesproken wo[illegible],
,, fol. 397. Mijne Gedachtens zijn veel tijds so
,, onordentelijck onder een loopende; En no[illegible]
daer by segt hy exclameerende, ,, ey lieve Go[illegible]
,, wat schijnen nu niet neygingen van het natu[illegible]lijcke bloed (want aen een andere plaats seyt h[illegible], dat de Menschen Honden, Beesten, of Dier[illegible] zijn) ,, die den meesten tijd den meester spoele,
,, gelijk als of den gantschen yver van den leve[illegible]
,, digen Geesten des bloedes in den herte, niet a[illegible]
,, ders dan een Geestelijcke yver, en Goddelijck
,, vuur ware, daer het doch van der reynen e[illegible]
,, suyveren waerheid Godes niet aengeblasen i[illegible]
Ibidem, ,, daer doch de Goddelijcke waerhei[illegible]
,, onsen uytwendige Menschen in de vlamme[illegible]
,, set, wanneer den inwendige Mensche, dat is
,, Verstand en Wille in grondige kennisse, Hey[illegible]
,, lige Wijsheid, en Verstandes, en liefde de[illegible]
,, Waerheid, also Arm, Ledig, en Ys kout blijft.
Maer eylaes! belachelijck is dit Emblema of Phisiognomiæ beschrijft, het welck Do. ONDERRYK in sijn Tractaet gestelt heeft van sijn Ziel, die een Gedagten is, welkers Gedagtens als aen ene Vuurpijl of Luchtspiegel vasthangende, niet langer aen de Luchtes lossigheid hanget blijft, als slechts eene blixemende Hoey, in de oogen des aenschouwers, oock in der Lucht wederom verdwijnt, eer hy met sijn nedervallen de Aerde wederom

erom beroert heeft, en niemand weet, waer
odanig lichamelijck Geest gebleven is. In summa,
veel reysen siet men dat de Gedachtens der
Menschen met het om klimmen van de Son, ook
gelijck wederom ondergaen, ja dat sy veel reyn,
gelijcksaem met den dage weggegaen zijnde,
an door de nacht tusschen komste, in een niet
ederkeeringe, haer voortdeelig of naerdeelig
ytblyven, aen des Menschens Geest bekent maen,
of dat sy verblyven aen soodanige onbeende
plaatsen, waer sy met den weg getrockenen
Dyevaers overwinteren, en veel reysen verlooen
blyven. Want even soo seker sijn de Gedachens,
wanneer sy in haerder werckdadigheid, ook
ooit meer in weder indenckinges makinge, of
memoria gevonden worden, maer beydes Geachtens,
en haerder werckdadigheids memoria
vorden niet meer gevonden; Maer eylaes! aenaende
de Ziele des Menschen van Gode den
chame ingeschapen, en door den ingeblasenen
Geest Godes levendig gemaeckt, hebben geen
elijck met een Gedachten, gelijck heel wel alle
Goddeloose Athii geern sagen, want dan souden
y haer versekeren, dat voor hare opsluytinge tot
euwig leventheid, noch in Hemel, noch in de
Helle, plaets voor haer wesen soude, gelijck sy ook
p Cartesiaensch seggen, *anima est substantia increata*,
dat is, de Ziele is een ongeschapene *substantia*,
maer den Duyvel niet te min, sal sijn
echt wel behouden haer te plagen, als een *animam*,
ie eene *substantia Creata*, of geschapende Ziele is,
oor een opsluyt-plaets heel bequaem, &c.

Vande CONSCIENTIÆ DWA-LINGE, en niet DWA-LINGE.

I.

HOewel ick voormaels in anderen Tra-ctatens geschreven hebbe van ee *Conscientia*, en zijn oorspronck, tet te min, dient dese korte repetitie tot aenwijsinge, dat het *Conscientia*, of in 't generael, of in 't particulier, naer verscheydenheid, naer het seggen van een Cartesiaens C:-ceaen, oock geen wesentlijcke, en der Zien natuurlijcke aengeborene faculteyt is, maer toe-vallig, als een gevolg uyt eender voorgaender Wettens overtredinge is, want principael, so is tt Conscientia oorspronkelijk in des Mensche Ge-ste uyt Godes alderheyligsten, als oock ald-strickften Wettens, of van God eygen mong aen Adam in 't Paradijs, of door den mond G-des aen Moses gedicteert, en geschreven op Ste-ne-tafelen, en aen het Volck Israël overgeleve, 2. Is het Conscientia een gelijckmatig gevo: uyt het Euangelium, uyt Godes eygenmong Woort, in het beloofden Vrouwen Zaed ge-ven, en wederom door den Propheten en Ap-stels, en Euangelistens, aen de ware Bontgen-ten des Goloofs, tot Zaligheid aen de Vaden des Ouden en Nieuwen Testamenti overge-vert, zijnde daerom het Conscientia des Eua-gelii, oock een mede getuygenis aen des Me-schen Geest, dat hy is een Kint Godes, gelijc

oo:

ock getuygt heeft het Conscientia uyt de Wet, at den Sondaer is, een Kind des Doodes, 3. Is r noch een Conscientia uyt de Opperhoofdig-eid naer verscheydenheid haerder Wettens, aen ier onderdanen gegeven, welckers overtredin-e, sy daer uyt een mede getuygenisse bekomen an een lyden des Doodes, of anderen lichaems raffen, &c. In summa, sonder Wette en is 'er eene overtredinge, oock geene sonde, oock eene straffen, en sonder Euangelio, is'er oock een hoope van vergevinge der overtredinge, en onden, noch naerlatinge der straffen, in sum-na, de natuur der vreese des Conscientiæ, is dat beydes altijd den Menschen, so wel droomen-e als wakende, niet alleen voor een noch lang iet daer zijnde, of begaene overtredinge der Vet, tot straffe der verdiensten, maer noch eerst oor een lange tijd, noch eerst aenstaende quaet f Sondens straffens, gelijcksaem rugwaerts, of an achteren, met een besondere angstvalligma-inge en quellinge des Geestes, en groote hertens edroeftheid, gelijcksaem als op een Post-paart omende aenryden, ons te komen waerschouwen, m ons in postuur te stellen, en de wapenen, of et misschien noch op den tijdt niet zijnde kon-e, verhindert werden, dat men niet ver-alt in overtredinge der Wetten tot sondigen; ie de Gebaer-moeder is van de straffen, daerom het soo, dese Conscientiæ vreese, in wiens her-e die gevoelt word, het sy in 't Goddelijcke of Natuurlijcke, aen imand die oogen niet open en oet, soodanig een Geest kan oock zijn, noch an verre zijnde, en noch eerst aenstaende, en omende verderf, dan oock niet sien, noch veel ain hem Wapenen, dat hy daer van niet plotselijk vervallen en word.

2. Het

2. Het is dan seker, dat aen de natuur, der We-
tens regulens præscription, hem des Menschs
Geest, of Goddelijck of Natuurlijck seer stric-
te verbonden vint, en dit is dan geene facult
der Ziele wesentlijcke eygen aengeboren, w:t
uyt den eysch des Rechtes, uyt den vloeck
Wette, en van des Menschen nu wel wetere
Geest, word aller Menschens Conscientia als t
toevallig, dan eerstelijck geformeert, en vords
werckdadig in harer doodinge, als Aenklager
Rechter, daerom heeft het Conscientia in Ada
naer Geest, Ziel en Lichaem van Godes gena
aengesichte te moeten verworpen blyven, en
hem in Adam oock gelijckewel alle sijne Kinc-
ren, noch heden onbreeckbaer aen sijn eygen ee-
wig helsche lyden vast maken, het waren dan h
tusschen komen der Euangelische Vry-sprak,
dat de Geest Godes in Christo Jesu, haer aen h
ren Geest versekerden van een genadige Sonder
vergevinge door Christi lyden en dood, aen s
ne onbreckbare Euangelii Vry-spreeckinge,
hadde den Sondaer selfsten Godes Heylige Wet
voldaen, en hem gepræsenteert, en also wo
het Conscientia uyt het Euangelii beloofden ae
der Menschen Geest oock geformeert. In summ
de kracht en Godheid beyder Conscientiens is r
effectief wercksaem, aenwijsende den eene Me
sche te sijn en reucke des Doods ten dood, en de
ander een reucke des levens ten leven, want ge
lijck het Conscientia uyt de Wet Gods, als ee
gerechten Richter naer sijne Heylige Wette ken
als eene ongenadige God te zijn, gelijckwel ken
hy God oock uyt de Wet des Euangelii, als ee
genadigen God te zijn, want soo weynig de Hey
denen uyt de kracht en Godheid van de Werel
schep

heppingeGodgekent hebben,en eenConscientia
ot een Historisch Geloofs-kominge, daer doch
een Saligheid aen vast en is, bekent hebben, ge-
ck 'er by staet, dat het geen Conscientia,als een
ielens aengeboorne faculteyt geweest is, ge-
ck 'er expres oock by staet, want God heeft het
ier geopenbaert, Rom. 1. Soo is het dan oock
n Conscientia uyt kracht der natuur der open-
aringe aen haren Geest, een niet dwalende Con-
ientia, gelijck het oock niet is het Conscientia
yt de Wet en Euangelio, dat het oock niet dwa-
n kan, Ja beydes dit Conscientia der Heydenen
ot gelovigwordinge, door een Historisch geloof,
n aller Christens Conscientia tot gelovigwer-
nge, tot een Saligmakend geloof, kan dan geene
odsbeeldigheid overgebleven uyt Adams Val
atuurlijck wesen, en uyt kracht van dien niet te
llen kunuen dwalen, of gelijck geen Godes
Voort, noch in het selve de opgeslotene Heyli-
e Wet des ouden Testaments, en des Helyigen
uaugelii des nieuwen Testamentes ware, gelijck
ns de Cartesiaensche Cocceanens soo soecken
vijs te maken, hoewel het den Apostel gelieft een
Conscientia in 't generael te noemen te zijn, on-
er malkanderen gemengelde Gedachtens, wel-
e over wel doen ontschuldigen, en qualijck
oen beschuldigen, over jet dat geboden of ver-
oden is, alles na præscriptie voorgedachter God-
elijcker Wettens verscheydenheid, niet deste-
nin, soo gedenckt den Heylige Geest noch aen
ene soort van sonde, welcke begaen wort tegens
it Conscientiæ getuygenis, Rom. 4. vs. 2. 14.
n dese wert genoemt een onvergeefelijcke son-
en, begaen zijnde tegens den H. Geest, een
laer exempel geeft ons het oude Testament, dat
tegens

tegens sodanig Conscientia, tegens den H. Geest, niet alleen Cain den Broeder moordenaer, maer oock in 't nieuwe Testament Judas Iscarioth en Jesu verrader gesondigt heeft, welckers beyes Conscientia strijdende tegens Godes Geest, er niet langer ruste toe liet, als tot de tijd dat sy haer naer hare lust tot de daet selver van 't quade hadde overgegeven, maer naer het doen van et quaet der sonden tegens den H Geest, is er wacker geworden tot straffen, in een ongerustheid hares levens lengte als verdoemt, niet alleen troosteloos te leven, maer oock boven dit, haer in wanhoope voor eeuwig te laten sterven.

3. Het is te verwonderen, dat onsen Cartesiaensch Cocceaenschen Do. LEUGENHO, in de Gereformeerde Kercke, in sijn Tractaet van sijn *Conscientiæ niet Dwalinge*, een Definie sijnes Goddeloose Conscientiæ in desen stelt. Want fol 17. seyt hy, „ onaengesien, dat door A-
„ dams sonde, alle Facultates verdorven zijn, soo is t
„ gelijckewel geen gevolge, dat daerom juyst die son-
„ de, het wesen van de Ziele soude weggenomen heb-
„ ben, want dit waer zijnde, soude dit dan moeten
„ een seer groot gevolge hebben, dat dan het Conscien-
„ tia oock soude moeten mede verdorven zijn, ja :
„ dan soude het Conscientia oock Dwalen konnen, da
„ doch selver in den Duyvel een Conscientia is, en so
„ de dan oock absolut het Conscientia geen Conscien-
„ tia meer zijn konnen, geset in tege deel, of een
„ Menschens oordeel, gelijck eenmael quam te Dwa-
„ len, soo laet daerom het oordeel selver niet naer, een
„ oordeel genoemt te worden, Item fol. 18. Want h
„ staet vast, dat in elck Mensche het Conscientia na
„ den Val, even soo weynig Dwalen kan, als het voo
„ den Val in Adam gedwaelt heeft, fol 14. Maer aen
„ gaende het Conscientia aen hem selver, is eene seke

c

,,n onfeylbare bewustheid, van al dat ons ingescha-
,,pen is, of dat ons van buyten aenkomt, daer men van
,,oordeelt, werckt, en met wat voor een herte men
,,wandelt, en den Mensche die dit loochent, doet hem
,,elver gewelt aen, hy vernietigt uan sijn Geest de ge-
,,heele natuur. Maer aengaende dit bewijs aen een
,,Conscientia, wat het is, dit kan oock niet vorders, als
,,door elcks Menschens oprechte ondervindinge be-
,,wesen worden, Rom. 9. vs. 1. 1 Cor. 2. us. 4. 5. 28.
,,tem fol. 13. En om dat dan dit seker is, dat onsen
,,Geest denckt, en dat hy oock weet dat hy denckt, dit
,,s dan soo veel te seggen, dat onse Conscientia selver
,,mede getuygt, Rom. 9. vs. 1. En dese mede getuyge-
,,nisse, is dan oock niet alleen eene Scientia of Weten-
,,schap, maer oock een Conscientia of mede Weten-
,,schap door onsen Geest, 1 Cor. 2. vs. 11. En hoe-
,,wel het dan geschiet, dat sommige Menschen zijn,
,,die oock van een Conscientia met God spreecken, en
,,hoewel dit wel waar is, soo doet dit daerom gelijck
,,wel noch min noch meer tot de sake van een natuur-
,,lijck Conscientia, om dat men doch alles sonder mede
,,weten met God, dan noch gelijckewel begrypen
,,kan, gelijck dit oock een Athist doen kan, onaen-
,,gesien hy God selver loochent, niet destemin gelijc-
,,kewel een Conscientia heeft, want in wat Mensche
,,geen Conscientia is, is oock geen Verstand noch Wil-
,,le, om dat door het Conscientia als mede bewust-
,,heid der Mensche, doch alleen alles denckt en doet,
,,en noch klaerder om te seggen, het Conscientia is
,,onse Geest selver, en noch wat klaerder te seggen,
,,het Conscientia is selver het licht, door het welcke
,,onse Geeste hem alles bewust is, of het is het geene,
,,waar door onse Geest niet alleen verstaet, wil en
,,werckt, maer soo haest hy het dencken begrypt, soo
,,begrypt hy oock de bewustheid, welcke tot den na-
,,tuur van het dencken behoort, of die het denckende
,,dinck selver is. Item fol. 14. Imant dan, die hem
,,nu by dit eenvondige Conscientiæ begryp, nevens
,, die

,, die in onſe Geeſt ingeſchapene en ingegraverde
,, waerhedens niet vaſt houd, deſe die voedet l na
,, over al verwerde Gedachtens, ja oock noch veel
,, meer, wanneer deſe in geſchapene waerhedens aer
,, met het oordeel mengelen, want het is ſeker, dalen
,, Denckbeeldens vermengelinge oock die Gedachtens
,, vermengelt. Vide fol. 18. Item, fol. 15. Onſe Cu-
,, ſcientia is oock een Geeſt, en ſo veel onſe Conſcientia
,, een Geeſt is, ſoo veel is oock onſe Geeſt genoeg te
,, zijn eene Lampe des Heeren, waer mede des buyks
,, binnen kamers door ſoeckt worden, of onſe Sec-
,, te Gedachtens, die het Conſcientia, als een licht,
,, aen ons ſelfs openbaert, Prov. 20. vs. 27. Eph. 5 vs.
,, 13. En dit is dan een ſeker bewijs, dat de Conſcientiæ
,, niet dwalinge, met een dwalende Conſcientia iet
,, kan overgebracht worden, fol. 14. Het is dan ee
,, bekende waerheid, dat de Conſcientia niet dwalen
,, kan, want dwalen is een tegenſtrijdigheid. Item fol.
,, 17. God heeft het Conſcientia den Geeſte tot ''n
,, licht ingeſchapen, en de Geeſt bewaert dit licht in
,, hem, als jet, dat tot het weſen van den Geeſte behoort,
,, en nootſakelijck is den Sondaer te overtuygen de ſi-
,, nen tot hem te trekken, en de Menſchelijcke ſamen
,, levinge te onderhouden, om haer met eene volmaecte
,, blyſchap in God hares Heyls te verluſtigen, en ..
,, daerom oock het Licht by uytnementheid genoemt
,, wort een Conſcientia Godes, 1 Petr. 2. vs. 19. Item
,, fol. 15. Maer aengaende Licht en Waerheid in o
,, Geeſte, is een en het ſelfde, en ſoo het Conſcientia ..
,, geen Licht is, ſoo is 'er in den Menſche geen Licht,
,, want dan kan den Menſche niet verſtaen, noch wil-
,, len als met een Conſcientia, om dat ſonder verſtaen
,, en willen geene denckingen zijn konde, en dan ſo-
,, den oock geen waerheden zijn konnen, om dat Licht
,, en Waerheid een en het ſelfde is, NB. ja ſo deſe Wa-
,, heid niet waer in den menſche, ſoo ſoude God alti..
,, SCHYNEN te bedriegen de menſchen, want da..
,, is ook geen menſche, die hem niet van eenige va..

,, Wa-

Waerheid bewust is, en soo die bewustheid van onse Verlichtinge en Heyligmakinge valsch wesen kan, NB. *Soo is het onmogelijck dat ons God oyt bekeeren kan*, Ja dan was 'er oock nooit eenige sekerheid van Saligheid, om dat ick my dan niet seker kan bewust zijn, dat ick God soecke, ja dan kan ick oock niet weten, of men de waerheid ondersoeckt of spreeckt, of wat men dan verstaet of begrijpt, ja men soude dan ook langer niet weten konnen, NB. of men een Ziel of Lichaem heeft, ja waer souden dan de volle versekertheid des Geloofs, ende den roem des Euangelii blyven, om dat niemant geloofbaer is, die een of andermael valsch spreeckt, en dan soude het oock soo met de Conscientia wesen, soo het soude Dwalen konnen, ja dan soude men oock het Conscientia niet tot getuygen nemen, Rom. 9. vs. 1. Item fol. 16. Ja soo dat soo waer was, hoe soude dan het Conscientia ook konnen beschuldigen, en onschuldigen den Mensche te overtuygen, Joh. 8. vs. 9. Rom. 2. vs. 15. Ja dan soude oock den Sondaer in 't laetste oordeel met recht eene onschuldinge hebben, om dat hy in Conscientia niet hadde konnen bewust zijn, of hy quaed of goed dade, het welcke dan seer grouwelijck te dencken soude wesen, en uyt desen bewysen kan men in 't korte sien, wat men door 't Conscientia verstaen moet, en hoe dat men net, distinct en eenvoudig dencken, en woordens en sakens van een schiften moet, en hoe de Conscientia niet Dwalen kan, ja soo het waer is, dat de Lampe des Heeren in ons Dwalen kan, soo is het een geheele schadelijck gevoelen van ons, ja soo de Conscientia onfeylbaer gelooft word, dese die maken haer selven onbequaem, om door overtuyginge der Waerheid aen hare Conscientia plaets te geven, 2 Cor. 4. vs. 2. Maer eylaes! LEUGENHOFS Theologia uyt Cartesii Philosophia, is soo Goddeloos in hare principiens, als LEUGENHOF ongeluckig

 daer

daer in, in Conſcientia niet Dwalinge te leven
te ſterven is.

4. Geen vroom gelovig Phyſicus of Philo-
phus, die een ware Chriſt is, ſal al vleyende
ongeruſt Conſcientia uyt de Wet, wegens g-
vere Sondens gepræſcribeerden wel verdiend,
en oock voor oogens ſtaende ſtraffens, met e
bedriegelijcke conſcientia tot valſche ruſtgevi
ſijne Ziele van den Satan naer LEUGE
HOFS Conſcientia niet Dwalingens beſchr
ſoo betoveren laten, om dat hy uyt Godes, ſ
wel ſtrickten als Heyligen Wettens in Conſcie-
tia, wel beter weet, dat ſondens verkleynder-
gen op genaden Godes te ſondigen, abſolut hae
der ſtraffens vergrooteringen, en ſeven vou-
ge verdubbelingen zijn. Maer deſe weten uyt
Heyligheid van de Wette Gods, dat ſoo lan
imand van ſijnder Sondens grooten ſchuld v
der kleynen betalingens loon, uyt onkenniſſe ſi
nes verduyſterenden Verſtandes, nevens Lich
gebreckelijcken Redens ſien laet, dat hy een vo
ſijn ſelfſten proteſterende Advocatus, of *Jur.*
Conſultus noch is, dat hy dan niet anders ſoeck
als naer ſijns verdorven Willens drift, abſolut t
gen Godes alleen H. Willen, dan in ſoodanige
eeuwig Ziel verlockten Sondens, ſoo langer ſou
den leggen blyven; Maer om dat LEUGEN
HOF vaſt ſteld, dat ſijn Conſcientia niet Dwa
len kan, om dat ſijn Kenniſſes, Verſtandes, e
Redens-licht hem niet bedriegt, en boven dit, he
ſelve oock Schriftuur-matig vaſt-maken wil, da
in hem alle Godes Waerheid oock van natuur
weſentlijck aen geboren is, ſoo is het daarom, dat
hy hem oock ſelven openbaer bedriegt, dat dan
geene Sonden in hem uyt der natuur der Duyve-
lens

ens te vinden is, 1 Joh. 1. vs. 9. 10. Boven dit
egt hy openbaer, dat hy niet blind is, maer dat
y siet, niet achtende de tegenspreeckinge Chri-
ti Jesu, die hem seyt, waert gy blind, soo sou-
et gy geene sonden hebben, maer om dat gy seyt,
vy sien, soo zijt gy blind, Joh. 9. vs. 41.

5. Aengaende het Conscientia uyt de Wette,
it geeft geen eenigh bewijs van vergevinge
er sonde, in 't genaden Verbond met Christo
esu, 1 Petr. 2. vs. 9. Gelijck wel het Conscien-
ia uyt het Euangelio dit ter contrarie doet, waer-
om oock alleen dese Conscientiæ desen troost ey-
gen is, dat alle dese, die het oprechte genaden
Verbond onderhouden, dat dese dan God eygen
zijn sullen, Exod. 19. vs. 6. Dit bevestigt God,
wanneer hy tot Abraham seyt, vreest niet: ICK
BEN u schilt en grooten loon, Genes. 15. vs. 1.
Caput. 17. vs. 1. En seker dit is dan geen Carte-
siaens der Zielen wesentlijck aengeboren Con-
scientia, of Zielen faculteyt. Want beydes van
deser krachtige werckdadigheid der Wettens doo-
dende, en des Euangelii levendigmakende Gee-
stelijckheid, is niet der natuurlijcke Menschen
Geest van natuur, maer der Geest Godes tot des
Menschen Geest spreeckende, de levendige Au-
theur; en dese beyde Geesten Godes en des Men-
schen, formeerende te samen eerst het Conscien-
tia, zijnde dan dese mede bewustheid, die den
Mensche uyt de Wet beschuldigt, of uyt het
Euangelio onschuldigt, het Conscientia uyt de
Wet, beschuldigt met een eeuwigdurende ver-
doemenisse, en het Conscientia uyt het Euange-
lio, met een eeuwigdurende vry-sprekinges Pre-
dicatie vande verdoemenis, in welckers Predica-
tie te gelijck het Saligmakende geloove mede in-

vloeid, door welcken Geloof, selfsten Christus Jesus voor de eenig Saligheid aengenomen wor, ja daer door word Christi Jonger Kintsheids levendigmakende natuur, over den doot des Menschens, ouder menscheids blinde Kennisses, Verstandes, Redens, Willens, en Gedachtens gelegene in Conscientia, soo wel heerschende als overtuygende gevonden, ja het werd door de H. Geest geheyligt, als God oock heylig is, en daerom soo word dan oock des menschen met geheyligde Conscientie, door Christi Geest, met allen rechte eene genade uytwerckingen sijnde selfsten ouden menscheids, geheel uytlevende natuur genoemt worden, Rom. 8. vs. 9. Maer wee desen! die met een nieu modig Conscientia, dat hem op Cartesiaansch in een Cocceaen, met een niet Dwalinge roemt, want sijne ruste sal met onruste in eene naar wee van eeuwige beklag, werd vinden laten, het is een Conscientia toegeschroeyt met Satans Brant-yser, het welcke den Euangelischen Heyligen Geest niet alleen buyten hout, bedroeft mistroostig maekt, maer ook geheel en al buyten hout, welcke de Ziele weder-staet, en door den doot verderft, het lichaem weder tot stof vernielt, en tot een geheel niet wederom doet vergaen, ja die des lichaems vijf uyterlijcke Sinnen verblint, verduystert, de inwendige Sinnens van haer gebruyck berooft, als van Kennisse, Verstand, Reden, Willen en Gedachten, en haer in duysterheid doet Dwalen, daer geen licht is.

6. Het blijckt klaer, dat Do. LEUGENHOF, met sijn Cocceaensche Broederen noch nooit geweeten heeft, wat eygentlijcke in den Mensche het Conscientia maeckt, een seker teecken,

en dat sy oock niet weten, waer van daen des Menschens gerustigheid of vreede zijn oorspronk heeft, maer God seyt dit eygen mondig, ick scheppe den vreede, Esaia 57. vs. 18. 19. En dit is de vreede, die alle natuurlijck Cartesiaens en Cocceaens verstand te boven gaet, ja het is de Conscientiæ vreede uyt den Euangelio, die in sijne komste den oorlog van alle gemoets ongerustigheid, uyt Godes heylige Wettens wech neemt, en den Menschen den Carracter van een eeuwigh Euangelische vredens Privilegie in 't gemoet indruckt. Dese Mensche dan, die hem sonder Godes heylige Wettens Geestes levendigmakende kracht, en met sijnes Geestes toedoen, al imagineerende een Conscientia maeckt, dit is geen Conscientia, dat geformeert is van den Geeste der heylige Wette, en met sijne Geste over sondens begaen, waer door hy tot rouw en leetwesen gebracht word, maer het is dit Conscientia der Cartesiaensche Cocceanens, van 't welck sy seggen, dat niet Dwaelt, noch niet Dwalen kan, soo is dan het Cocceaense Conscientia toegeschroeit, met een gloeyend yser uyt Cartesii Philosophia, het welck oock van sijne doode Werckens, door Christi bloed noch niet gesuyvert is, en mach met recht in Satans beste slaepkamer gehangen worden, om dat de ongerustigheid hare Ziele, nooit gerust daer in wille slapen laten.

7. Voorgedacht, Cartesiaensch natuur Conscientia, oock genoemt de ingedruckte wette der natuur, koestert hem met een resonabele Gods barmhertigheid, op de beloftens des Verbondes des Sondaers met God in sijn Soon Jesu, maer dese manier van eene vleyende imagination, die

eene vreede inspreeckt, sonder een voorgaede toe-eygeninge sodaniger gerechtigheids Chr[illegible], die alleen voor God gelt, uyt de Wette des Eu[illegible]gelii, en met sijne Geeste aen sijne Geest niet [illegible]tuygende, dit is een algenoegsaem klaer teecken van een sodanig conscientia, het welck den Ge[illegible] niet versekeren kan, dat hem die sonde, beg[illegible] tegen Godes H. Wette, verlaten heeft, en oock wederom die sonde tot heden, noch niet v[illegible]worpen heeft, maer noch voort gaet, alle vleye[illegible]de God en Mensche in sijne Confessie te bedr[illegible]gen, maer dat hy blijft een bedrieger van sijn e[illegible]gen Geest, Ziel en Lichaem, en dit is het Co[illegible]scientia der Cartesianen, in welcke sy altijd, [illegible] Sot en quynende gaen, Esaia 57. vs. 17. Wa[illegible] het is niet het Conscientia, het welck God in ha[illegible] heeft geformeert gehad, uyt de kracht des Geest des Euangelii, en des Geestes des Menschen. Een klaer teecken, dat dese uyt gebreck van [illegible] wette noch in Adams eerste Val, zijn legge[illegible] gebleven, en in de eerste verkiesinge voor [illegible] Werelts grontlegginge, zijnde van eeuwighei[illegible] der genade van weder aenneminge in Christo, to[illegible] een Kint Godes van den H. Geeste, te voore[illegible] niet sijn overtuygt geworden van sonden, va[illegible] ongerechtigheid en van oordeel, Joh. 16. vs. 8 Het welck het Conscientia uyt de Wet is. Belacchelijck is den Cartesianens niet Dwalende en resonabel geschilderde Conscientiæ vreede, ja sijne Copia is valsch uyt den Euangelio, en heeft geen gelijck met den vreede Godes, want sijne binnenste is eene eeuwige oorlog met God, die hem ge maeckt heeft, daer hy niet en ware.

8. Dat in des Mensche herte als voogeseyt, den Euangelische Conscientia vreede formeert, dit is,

s, om dat het alder-edelste deel van Godes Geest, onsen Geest mede vergeestelijcket of gantsch geestelijck besit, en in wedergeboorte sijn bereik buyten alle natuurlijcke en onverlichtes vleesch geestes in Kennisse, Verstand, Reden, en Wille, van de vijf blinden Sinnen, anders niet gecapteert wort; want dit is de Conscientiæ vreede, die niet alleen alle twijffel en wantrouwe aen God selve, en alle sijne belovinge in sijne Soone Christo gedaen, geheel wech neemt, maar dit is een Conscientia, dat des Menschen Geest, van Godes Euangelische waerheid niet misleyden kan, daer doch dit het meeste werck is van onse ongeheyligde vleesch-redens, en gemoets passiens, dat sy ons daer van afleyden, hoe wel, dat sy in Godes dienstigheid oock selver niet te seggen hebben, want aller verdorvener Redens uytporige vermakelijckhedens, tegens Godes H. Wet, sijn in hare ongeoorloftheit, om dingens te doen, regel rechtstrijdende tegens alle ware en heylige Conscientiæ vreede, en een gestadige oorlog aenseggen. En het is niet te verwonderen, wanneer hem in eenes dwalende Conscientia ruymte, slechts maer voor een moment van des H. Geestes Euangelische werckdadigheid ontledig vint, dat hem dan dadelijck des Satans Ziels vernielende krachtdadigheid tegenwoordig vint, om uyt te voeren, alle goddeloose Satans quaet doen, onder schijn van een Adams goet doen, daerom is het, dat de Conscientiæ vreede uyt het geloof der waerheid des Euangelii, oock vol is van Jesu Heyligmakende kracht sijnes Heyligen Geestes, en daerom hy alleen ook is het begin der uytverkoorenen, 2 Thess. 2. vs. 13.

9. Het is alleen een geluksalig Conscientia tot

herdenckinge den Mensche op te wecken, om sijne sonden te weder staen, door by komender wederhoudende genaden uyt het Euangelio, welkes krachtdadige gevoeligheid klaer genoegsaem bewijst, dat der Mensche niet met krachtloosheid op Satans bevel, hem met sijne Willen ter Satans Willens involginge tot Wet-breeckinge overgaen moet, en hem valschelijck troosten met een afgeschilderde Godes barmhertigheid, gelijk alle soedanige doen, die op een slibberige wege der Conscientiæ niet Dwalinge, komen te vallen in den afgrondes Put, van Godes eeuwigdurende toorn. Wie siet niet? hoe belacchelijk voor God en Mensche der Cartesianens Confessionis, en Confirmationis Privilegium, *non errandi* is, want haer van Satans betoverde Conscientia natural, leeft noch in twijfels onophoorigheid, en gehele onsekerheid of'er ook wel een God is, en nog vel min, of wel in Godes Woort is een beschevene Wet, en Euangelium tot Conscientia wording sy twijffelen oock aen het overtuygende geloof door het welcke den Sondaer uyt genaden alleen met Christo, om voor eeuwig te leven, eenige gemeenschap heeft, Gal. 2. vs. 20. En bewijse haer genoegsaem troosteloos te wesen, waer door alleene naer Godes eeuwige providentia, alle van eeuwigheid in Christo verkoorene vertroostet om eeuwig te leven, uyt den Euangelio opgeweckt werden, oock midden in haer sterven. want daerom wort het Conscientia allergelovig gemaeckten in haerder nieuwen mensheid, oock genoemt te zijn, eene openbaringe des Geestes Godes, aen haren Geest, om dat God gewilt heeft, dat men weten soude wie den Vader is, Luc. 10. vs. 22. Gelijck alsoo Christus hem oock

leert,

:ert, het Conscientia van den doode wercken
e reynigen, om den levendige God te dienen,
Hebr. 9. vs. 14. 15. Daerom soo zijn alle dese in
Conscientia niet dwalinge Jesu Christi eeuwige
Godheids verloochenaars, Joh. 2. vs. 23. Welc-
e sijn bloed met voeten treden, want dat is on-
nogelijck, dat eens Cartesiaenschen Physici na-
uurlijck Conscientiæ licht of *lumen minus*, dat hy
oor aenschouwinge uyt den schepselen bekomt
en wech wijsen souden tot de Saligheid, om dat
et de dingen die des Geestes Godes zijn, tot de
roote Saligheid, niet en verstaet noch en begrijpt,
elijck doch doet het *lumen Majus*, aller weder-
eboornen, en door Godes Geest levendig ge-
naeckten in Conscientia niet dwalinge, en aen
riens herte het *Testimonium Euangelicum*, of anders
enoemt *Testimonium Pacis* Conscientiæ, door
Christi eygenhandig bloed onderdruckt is, om
en vrygekochte des Heeren te wesen, want de-
e konnen oock die bewercksaemheid, en die le-
endigmakende geloofs beweginge in Geeste en
Waerheid gevoelen en mercken, met alle depen-
tentiens der sondens vergevinge, en alsoo hey-
ig zijn in haren Hemelsch dienst-plichtigen oef-
eningens, in Kinderlijker gehoorsaemheid aen
aren Hemelschen Vader, als hy oock heylig is,
vant sy hebben het eeuwige genaden Verbont
net den Engel des eeuwigen grooten Raets Chri-
to Jesu vast gemaeckt, en hebben geen part noch
leel met den geloofsloosen, welcke door Adams
erste Val noch tot dato zijn vervremt gebleven,
n alsoo oock gebleven zijn een *Anathema* en *Ca-
harma*, in een Conscientia, dat in de Werelt met
len doode een verstand, en met der Helle een
erdrag gemaekt heeft, daerom sal haer, dit haer
S 5 Con-

Conſcientia beſwaren , wanneer de korſte Chriſti in den tijd met Donderen en Blixem aer de ſtraffen, niet verhinderen ſal, Eſaia 28. Vant haer Conſcientia ſelver, ſal haer moeten dienen, te zijn een Regiſter haerder ſondens, haer Conſcientia ſal haer oock ſelver het getal voorlesen, het ſal haer aenklagen, haer Richter weſen, ſtraffen in form eens nooit ſterffelijcken en knagenden Worms, en eens nooit uytbluſſchelijcken vier Vlams, en in deſe executie tijd, ſullen ſy niet meer tegens Conſcientia twijffelen, in welke twijffel ſy verlochenet hebben, dat 'er noch God noch Hemel, noch Duyvel noch Hel, na deſen leven voor haer om jets goets te beloonen, en om jets quaets te ſtraffen in weſen ware, ..lijck den Carteſiaenſche Spinoſa in ſijn vervloekt Tractaat genoemt POSTHUMUS expreſ ſchrijft.

Vande TWYFFELINGE

Aengaende van God en Godes Woo.. des Waerheid.

I.

Angaende de Twijffel, zijnde ee.. gevolge van een voorafgaende Re.. dens onvaſtigheid, is gelijckmatig oock geene Godsbeeldige weſentlijc.. ke en der Zielens natuurlijcke aenge.. borene faculteyt, want alle twijffelende Geeſten dwalen, en alle dwalende Geeſtens twiffelen, wan.. met haer is altijd vergeſelſchapt een ſeer groot

angſt

ngstvalligheid, dat sy nooit het eynde van seker-
eid uyt den twijffel voortkomende, uytvinden
illen, want eyndeloosheid is des twijffels we-
ntlijcke sekerheid. Exempels sien wy aen blind
eboorenen, of by nacht wandelenden Menschens
p onbekende wegens, want om dat dese buyten
iar eygen oogen, geen betere wech wijsende lan-
rnen lichte hebben, of geen sekere wech-wijsers
evens haer, van eenen tusschen komende krom-
ien of kruys-wegen af te leyden, op het rechte
it, tot wech-neminge van sijne dwalinge, en
iede gaenden angstvalligheid. Het is aenmercke-
ijck waerdig, voor alle *twijffelende* Dwael-gee-
en, of sy haer selven verleyden, of van andere
erleydt worden, om by het klare licht in 't donc-
er te wandelen, dat dese beyde die verleydet, en
e verleyt word, meriteeren de straffen te lyden
n Godes eygen-mondig uytgesproken vloecke,
et welcke oock plaets vint in 't stuck van Salig-
iakende geloofs middelen, dat dese beyde sul-
n verdoemt zijn, Deut. 27. vs. 18. Want groo-
reden neemt den H. Apostel uyt dese, wanneer
y waerschout, dat elck een hem van soodanigen
OECKELOOSE Menschens hoeden sal, om
et haer niet te gelijck verlooren te moeten gaen,
Petr. 3. vs. 17. Want TWYFFELAERS, en
wael-geesten, zijn niet alleen onwijse, maer
ock Goddeloose Menschen, en hier van geeft
ock den Apostel dese reden, dat dewijl alle
WYFFELAERS in hare wandelbare wegens
er onbestandig zijn, dat dan sodanige, of sy ge-
ijck God oock om wijsheid baden, geen beko-
ien soude, Jacob. 1. vs. 5. 8. Waerom oock Sa-
omon seyt, dat alleen een godloos Man om sijne
oosheids wil TWYFFELT, Prov. 15. vs. 23.
Waer

Waer van den Euangelist oock reden geeft, at
dit geschiet, om dat geen TWYFFELAER le
kracht Godes in de H. Schriftens vast verstaet,
Matth. 22. vs. 29. Wederom, dat geene Dwael-
geesten uyt God zijn, en dat de Dwael-geesten
God oock niet kennen, en dat sy oock de Apo-
stels niet hooren, 1 Joh. 4. vs. 6. In summa: 't
kracht des TWYFFELS der Dwael-geesten is
heeft den Apostel oock geargumenteert, segge-
de tot den verstroeyden Joden, lieve Broeders!
dwaelt toch niet, Jacob. 1. vs. 10. Wel weten,
dat God selfsten de Dwael-geesten van 't verstand
berooft heeft, waerom sy nu dwalen in woeste
plaetsen, daer geen wech en is, en wandelen in
duysteren plaetsens daer geen licht is, Job. 12. .
16. tot vs. 25.

2. Seer wel segt den Psalmist, dat alle sooda-
nige die Godes wegen niet weten, niet alleen
TWYFFELAERS van herten zijn, Psal. 9.
vs. 10. Maer boven dit, dat oock alle die aen Go-
des Gebodens twyffelen, seer stoute en van Go
vervloeckte Menschen zijn, Psal. 119. vs. 12
Ja den Apostel seyt ront uyt, dat elck die twyffelt
verdoemt zijn sal, Gal. 5. vs. 10. Item, dat elck
die twyffelt wanneer hy (in 't Avontmael) eet
Daerom verdoemt is, om dat hy niet uyt het ge-
loove eet, en dat daerom oock al het geene, dat
niet uyt het geloove geschiet, daerom oock son-
de is, Rom. 14. vs. 3. Waerom oock den Apo-
stel alle geloofloose of valsche Leeraers, en verla-
ters van de rechte wegens, TWYFFELAERS
noemt, 2 Petr. 2. vs. 15. Om dat de waerheid in
haer niet en is, en tegen de waerheid liegen, en
in de duysternisse wandelen, 1 Joh. 1. vs. 10. E
dat dese tot den God alleen van waerheid in ee

ontoe

ntoekomelijcke lichte inwoonende, oock niet
omen konde, 1 Joh. 2. vs. 6. Ja den Apoſtel
oemt haer Dwael-ſterren en Ketters te zijn, die
noetwillig uyt hare Godloosheid de genade onſes
odes verloochenen, en God en onſen Heere
hriſtus, onſen eenigen Beheerſcher verlaten,
ide vs. 10. Hy noemt haer onvruchtbare, twee-
nael verſtorvene, en tweemael uytgewortelde
oomens, Ibid. vs. 12. Seggende dat al het gene,
at ſy ſlechts natuurlijck kennen als onvernufti-
: dieren, het geene laſteren dat ſy niet weten, en
ier daer in verderven, Ibid. vs. 10. Daer doch
tegendeel, alle mede participantens van den
poſtoliſchen gavens des H. Geeſtes, deſe geheel
ontrair geſtelt worden, want den H. Geeſt ſegt,
at hy den Apoſtels een Eenige ſin gegeven heeft,
n dat ſy den Waerachtigen kennen ſouden, ja dat
oock in den Waerachtigen als in den Soone
odes oock ſien ſouden, dat Chriſtus Jeſus de
aerachtige God en het eeuwige leven is, 1 Joh.
vs. 20. En daerom genaemt, God met ons,
ſaia 9.

3. Met recht mach den twyffel aen God en
odes onkrenckbare waerheid genaemt worden,
eweeſt te zijn, den eerſten hooft Articul die van
ucifer aen Adam tot Ziel verdoemeniſſe gege-
en is, want niet alleen heeft het voorſtel van
en twyffelachtige Vrage, Godes Woorts waer-
eid in Adams hert geformeert, wanneer Sata-
as tot Eva Vraegs wijſe ſeyde, ſoude God dit
vel geſeyt hebben? dat ſoo haeſt gy tegen ſijn ver-
od den Boom ſoudet aengeraeckt, en vande
rucht gegeten hebben, den doot ſterven ſoudet,
Geneſ. 3. Maer door ſucceſſie heeft hem dit Erf-
ondige quaet in David gevonden, dat gelijck Sa-
tanas

tanas Eva en Adam met den twyffel bedrogen
heeft, David dan oock met TWYFFEL R.
DENS, alsoo den ACHIS mede bedrogen heeft,
1 Sam. 27. vs. 10. Het sal dan in Cartesii Phi-
sophia, het Twyffel *Principium* uyt voorgaens
tegen bewysen, klaer genoegsaem bewesen w.
den, dat den Twyffel niet den H. Geest, m.
den Helschen Geest tot sijn autheur heeft, e.
seecker, dat der Cartesianen tegenbewijs, mede te
Godes alleen ware woorden voor haer gelon,
en op den helsche Slyp-steen scherp genoegsa.
geslepene tandens, waer mede sy doch meen
Koud-yser en Stael te kauwen, en Steenen
stuck te byten, eene seer harde kraeck-noot w
sen sal, hare Philosophia tot een toets van
Theologia, is niet uyt de wijsheid, die uyt de H
mel komt, op een krachtigh Gebed, want d.
H. Geest segt, dat niemant niet, die niet u
het gelove biddet, iet ontfangen sal, en dat ge
TWYFFELAER niet jet in 't geloof bidde
kan, Jacob. 1. vs. 6. Ja dat een TWYFF
LAER, oock selfs niet dencken kan, dat hy oo
jet van den Heere ontfangen sal, om dat hy i
allen sijnen wegen onbestandig is, Ibid. vs. 8. Wa
het is seeker, dat de Cartesianens, aengaende d
Twyffel aen Godes wesentlijcke daer wesenthei
in een allenthalven tegenwoordigheid, op geen
losse schroeven van enkelen Twyffelachtigen e
Dwael-geestigen opiniens staet, want het is genoe
voor die seker wetende uyt het Saligmakende Ge
loove, dat Godes daer wesendheid oock gee
's weegs van eens Heydense Philosophens verstan
des ledigheid, noch redens gebreckelijckheid me
lichamelijcken oogens en handens, sonder voor
gaende verlichtinge, geheel geestelijk in sijn on-
sich

hbaerheid wil verstaen, of begrepen met sijn licmelijckheid des gesichts, want dese consequentia er Twyffelingen uyt onwetenheid voortkoende, uyt een hert, op het welcke het Geloof oit zijne kracht getoont heeft, dit is een soo er Goddeloose als Satans boose daad, in welcke een een ATHIUS of elck Godes profanista nder eygenen Zielens verdoemenisse, voor een uwige geluck-saligheid, sonder alle sitteren en ven tot Satans spijt præfereert.

4. Om dat den H. Paulus in sijn geheel levens andel noit in eenige Werelts Wijsheid, of Heynsche Philosophia in hem eenige hoovaerdye vinden heeft blijcken laten. Wat wonder is het, t het Cartesiaensche Twyffel misbruyck beydes n een vaste gansch Goddelijck Saligmakend eloof, en gemoets verquickende Historiens en iraculens Waerheid, alleen een rechte irresobel oudt Heydensch SOCRATES *Philosophiæ ercitium* mach genoemt worden, het welcke et geenes Pauli Christmatiger Geloofs edeloedigheid, In desen allen in Comparation komt. Vie siet niet hedendaegs, dat, wanneer onse groo-e Cocceanens, aen dit hares Cartesii Meesters hilosophiæ *exercitium* een veel noch grootere ef-ct toeschrijven willen, als Paulus aen sijn Theogie *exercitium*: Zie! so roepen dese dan slechts adelijck uyt den afgrondes Put, des eersten Paidijs Twyffels, oock alle schijn Waerheid, en ubbelsinnige redens misbruyck der alder oudene Heydens, om aen haren Twyffel attestatiens an grooten kracht der onsekeren dingens sekereid te geven. Nu dan, met dese seer nieuwe ugens der oude Heydenens, hares Twyffels Prinipiens sekerheid in haerer onophorigheid te verificeren,

ficeren, bestaet enckel in soodanige Luciferiaense Twyffel dispuyt, waer mede sy resonabel are Saligmakende Geloofs middelens alleen in lyder Testamentens opgesloten, absolut negligeren, en hare welbehagelijke Ziel, alleen voor en Duyvel met den Twyffel blancketten, en het tot gewillige objectens maken van Godes rechtveerdigen Gerichts oeffeningen, niet eens gedenckende in deser eerst attacque, aen noch eene tweede, welcke een seer angstvalligen naersl p sijner Heydenschen argumentens heeft, waer an haer eeuwige verdoemenisse vast hangt. Seeker een seer scherp smeers, is Cartesii Twyffel Principium, om dat het de wondens der noch seer jong zijnde Studiosens Philosophiæ niet wel genesen worden, ja men mach wel soodanige beklagen, die op onse Academiens uyt soo veelen ontchristeden Professorens, cancreusen Moeders borsten soodanige melaets makende Melck van achteloose sorgloosheid, als water ingesopen hebben, en met eenen geloofsloosen resonnabelen Godsdienstigheids oeffenenden fenijn, in 't wederkeren, oock selfsten daer mede de muyren van haer der Ouders huys, als met een oud Egyptisch melaets makent fenijn geinvecteert hebben, dat oock selfsten voor hare Ziele in geheel Giliat van Godes Woordt, geen weder geneeslijc Chiurgical wondens genees-balsem meer te vinden is. In summa, het Cartesiaensche Twyffel Principium hedendaegs geworden zijnde, een Cocceaens eerste Satans Professorale boosheid tot Athistmakinge veeler jongen gelt verquistender Studentens, mach nu wel in tegenstellinge de Zielen, tegen het lichaem, dit verstaen, dat soo danig een, die naer het lichaem ener menschen do-
det,

let, dat dese dan sijnen eenmaal uytgevaren Geest niet wederbrengen, nog die overledene ziele niet weder halen kan, Sap. 16. vs. 14. 15. In summa Satans beste moort-priem van Adams en Evæ Geest, Ziel, en lichaam te gelijk, is den twijffel, dese blinde Geest, die doodet Ziel, en distrueert het lichaam tot weder aardwordinge.

5. Het is aanmerkens waardig, dat soo haast van de twijffeling, waar in Satans vaste beloftens stonden, me haar ... der oorens Maagdom gedefloreert ... op dese beswangeringe hare eerste lichaams vrucht, sijnde de eerste geboorne Soone *Seth*, mede een *Twijfflaar*, Dwaal-geest en Leugenaar geworden, want naar Adams vleesch geboorte, was hy niet meer den Beelt-drager Godes, maar des Beeldes des Satans, die den Vader en Autheur vande Leugen is, siende de vuyligheid met welkers besmettinge aller-nakomelingens Conscientia bevleckt is, dat oock seltsten tot weder af-spoelinge de geheele Sond-vloed niet genoegsaam geweest is. Wat wonder, dat alle Cartesianen swemmers sijn, van desere soo wel gront als eyndlose Zee van Twijffelinge, in welke sy ook met een al te laat resonabele wee-klagende als vertwijffelde, te gronde gaan, verdrinken en eeuwig leggen blyven sullen, en haar gelijk maken, allen soodanigen haar selfsten misgerekenden, om in den Hemel te komen naar den gerechten en heyligen oordeel Godes, en niet mede participanten zijn sullen met soodanige ingeplanteden Heydensch, inde vergaderde Gemeente Jesu Christi, om aldaar te verblyven, Rom. 11. vs. 6. Cap. 13. vs. 46.

6 In 't generael aangemerkt, soo kan geen na-

T tuur-

tuurlijk Twijffelaar van eener gantsch Godᵉ-
lijken Historischen, en nog veel min van een za-
ligmakenden geloofsvorderenden Waarheid, hn
een ware dependent te zijn, oock absolut te n-
men, maar veel sekerder van desen beyden, n
plaats een dependent sijnder aangeboreren d-
sternisses beroofdes lichtes in onkenniss, onv-
stande, en onredelijkheid tot sijn Zia verder e
wesen, want van dese beyde geloofs waarhede,
kan hy sonder voorgaande verlichinge des h
Geests, want om dat tusschen de Twijffelaars
natuurlijke, en Godes overnatuurlijke sciera
geene combinatie tot Conscienia wordinge g-
schiet is, gelijk dog geschiet als Godes Geest en
des menschens gemoet Geest nede getuygt, wat
aller Twyffelender rations misbruyk van der
gantsch Goddelijker Historischer en zaligm-
kender geloofs Waarheid, is in haarder vle-
heids enkelheid, slegts maar eene nietswaardi
Philosophische oration in Twijffelinge gebleve,
welkers orations ratio in hares oneyndig hebbe-
des Twijffels langheid, in hares levens korthe
haar ook verre afvoert, dog een eeuwig-sterven
geduursaamheid, want aller Twijffel die st
ook den Twijffelaar, in soodanig aangevange
voortgange tot waarheids toe-eygeninge van G
des beloftens in Christo aan den Sondaar gedae
Ja den Twijffel laat hem niet komen tot dese ve
sekeringe, want anders soude hy weten, dat si
nes Twijffels tijds korte geduursaamheid om t
sterven, ook tot weder leventheid in eeuwigheid
tot sijn weder-keer, een gevolge hebben sal.

7 Niet te min, soo vint hem veel reysen nie
alleen selfsten by den vroomen, ook eene twij

feling

'elinge, gelijk wel ſonder opvolginge van eens
Godloſens vertwijffelinge, welke vallende ook
onder verval, daar in niet ſteken blyven, hoewel
nem veel reyſen deſe ſoort van twijffelingens by
en ſwak en kleyn gelovigen, voor ſeer weinigh
Menſchen dagen vindet, en haar gelijkſaam in
eſen in voortgang van Saligheids middelen, ſoo
vel als ſelfſten des middelaars Chriſtum Jeſum in
anneminge ſtut, en in voortgange verhindert;
naar niet wonder! om dat oock veel reyſen deſe
Twyffelingen by den alder ſterck gelovigſten ge-
vonden worden; levendige Exempels kunt gy
ien aan Haman, Pſ. 88. vs. 16. aan Aſeph. Pſal.
77. vs. 8. 10. aan David. Pſ. 32. Pſ. 42. Ja ſelfſten
ook aan den alder-edelmoedigſten Paulus, want
n eener Twyffelinge ſeyde hy tot de Philipenſen,
ck weet niet wat ick verkieſen ſal? of ick langer
n 't vleeſch leven, Phi. 1. vs. 22. Gelijk in Da-
vid, het is ſeker vergeefs, dat ik mijn herte ge-
reynigt hebbe, Pſal. 73. vs. 11. Wederom ſiet
oock aan Petrum, onaangeſien aan hem al te
vooren geſeyt ware dat hy aan de waarheid niet
twyffelen moeſte, 1 Cor. 14. vs. 10. Niet de-
temin, dat hy de waarheid in vleeſche Chriſtum
Jeſum in ſijn oogen præſentiæ hadde in 't Schip,
oo riep hy inde Storm van Wint en Water, ſeer
uyt-keels uyt, Heere! wy vergaan: waar over
wy oock van Chriſto ſelfſten als een kleyn gelo-
vige of twyffelaar, met eene naam van vreeſach-
tigheid gevangen te zijn, oock beſtraft wierde,
Matth. 14. vs. 13. Het had dan daarom den Apo-
ſtel belieft, ook niet allleen en onderſcheyt te ma-
ken, onder den twyffel der Goddeloſen, en den
twyffel van Godes Kinderen, maar oock ſelfſten
onder Godes Kinderen, tuſſchen den twyffel der
T 2 kleyn

kleyn en ſwak, der groot en ſterck geloovige, 2 Cor. 4. vs. 8. Seggende tot een vaſten trot der ſwak geloovigen, dat ſy dan oock nog Kinderen zijn des ſeer ſterck geloovigen Abraham, Rom. 4. vs. 20. En dat nog meer is, den Apoſt geeft ook mede boven dit, nog aan ſijne Chri mede Diſcipels deſe expreſſe bevel, dat ſy dog occaſie groote ſorge dragen ſouden, dat ond haar niemand oock niet EENIGEN ſwak g lovigen in TWYFELACTIGE gedagt brengen ſouden, Rom 14. vs. 1. Niet deſtemi ſoekt hy in dit verbod, niet als of ſijne mede Diſc pelen daarom haren twyffel uit kleyn gelovighe ſouden patrocineeren, om in den ſelven ſond uytgang ſtil te ſtaan, maar nog veel min ha daar inne als Philoſophen te excerceren tot uy vindinge van eene Godheids waarheid in beyc Teſtamentens opgeſloten, ô neen, den Apoſt weet wel, dat alle twyffel aan Gods waarheid, ni alleen by den gelooſloſens, ja ook ſeltſten by de kleyn gelovigen, en nog meer by den groot ge lovigen, ſonder exceptie, den hoogſten ſtrafbaa is, om dat voor God ſou blyven, (omtrent i vergrypinge aan Godes belovinges,) die geloofs vorderingens door twyffels ſtuttinge, naar de eyſch haarder grootheids, oock grootelijks ſtraf baar, want om dat oock alle twyffelaars aan Go des gebodens genoemt worden ſeer ſtoute, e dies weegs abſolut van God vervloeckte menſchens te zijn, Pſal. 119. vs. 10. 21. Pſal. 95. vs 10. Jude vs. 13. Jacob. 1. vs. 5. Ja menſchen di de kracht Godes niet en verſtaan, Matth. 22. vs. 29. En gedreven zijnde ſlechts uyt den drift de onredelijke dierlijkheid, daarom oock expres genoemt worden, menſchelijk, natuurlijck en duy-

vels

els te wesen, Jacob. 3. Want alle twyffelaars
ijn daarom ook valsche Leeraars en verlaters van
en rechte weege, 2 Petr. 2. vs. 15. Maar aan-
aande Creatuurlijker dingens vorderende twyf-
lingens, is in niemant strafbaar, selfsten oock
iet in den H. Petro, rakende het gesichte dat hy
an verre saage, en gelijck wel niet eygentlijck
eten konde, wiens gesichte het ware, Actor. 10.
s. 17. In dese soorten van twijffelingens waar in
en H: Petro niet meer sondig en straf verdiende,
s dese twijffelinge in den Hoogen Priester, en
llen sijnen mede Satans matigen Rots-gesellens
f Compagons, over die manier en op wat wij-
dog Paulus, uyt het gevangen Huys mochte ge-
aackt zijn, Actor. 5. vs. 25.

8. Alle in des geloofloose Cartesii twyffel
rincipium, injurerende Cocceanens, hebben seer
eso-Nabal, als uyt een ontwyffelbare tradition
en bedrieglijken twyffel, selfsten in plaats van
en onbedriegelijk Goddelijk geloofs-articul, son-
er alle twyffels by komste, so seer vast, als gewil-
g overgenomen, want haarder resons gewor-
ene oration, over eene seer mistique manier van
evattinge sonder twyffelinge, dese bestaat in een
evat, die sonder alle bevattinges kracht is, welke
kracht dan nog het geloof van alle onbevattelijke
lingens, soo vaste als seker in bevat heeft, want
les Cartesii geconfondeerder twyffelingens veel-
eid, aan sijn selfsheids onsekerheid, dese berooft
len Cocceaan van al sijnder versekerender Godes
waarheids al te weynigheid, zijnde buyten haar
elfsheid, want haar soekende twyffels onuytvin-
delijkheid, loochenet in sijnder gedurige geduur-
saamheit, absoluyt alle Godes openbares woor-
des waarheid, en alsoo maken haar dese soorte

van twyffelaars oock absoluyt al te saem openbar
van God af hoereerende, en naer onechten art
sonder wedergeboorte uyt Christo, al te sam
rechte Satans ge-echte Hoere-kinders, welckers
aller twyffels lengtens geduursaemheid seer vee
te boven gaet, den veertig Jarige Marsch der
Isralitens in de Woestijne, want soo haest als Sa-
tanas zijn in de Afgronde, soo seer konstig s
ook in der Hel geslepenen Twyffelings Bril, in't
Paradijs op Adams neuse geset heeft, so heeft y
tot sijn Ziel bedrog, hem alle regte dinge verkee,
alle groote kleyn, alle Goddelijcke natuurlijc,
alle sekerheid onseker, en alle sijn Satans leuges
voor eene Godes waerheid aen sien laten, en m
dit gesichte, heeft hem Satan in twyffelinge, l
sagjes tot sagter, en van kragtloosheid tot krag
loosheid, tot eene volkomene wanhoope a
Godes belooofdens, in den Vrouwen Sade, tot si
Saligheid, als in eender volkomene blindheid
duysternisses wandelinge doen voort en ove
gaen, ja tot soodanig een wanhoope van sij
Ziel behout, tot den eeuwige leven, gelijck g
vonden word by een klagende Vrouw, over d
noit wederkeringe hares afgestorvenen en al lan
begravenen Mannes, waer van sy in versekering
wel weet, niet geschieden kan, haer dan, hare
Mannes verlies absoluyt desperaet voor oogen t
stellen, groote reden heeft.

9. Het is te verwonderen, dat Cartesii ver
vloecktes Twyffels gront-wettens regulens præ
scription, den Cocceaen dwingen kan, om hem
geheel en al aen Cartesii leugens Philosophiam
niet alleen om over te geven, ook hem gantsch on-
afwijkelijk aen vaste te houden, veel meer, als aen
Godes geloofsvorderende objectieve Waerheid

wan

ant om dat van God en Godheids existentiæ en
ſentiæ onſigbare daar weſentheid, geen eynt-
ebbendes ſimile, in eene andere eynt-hebbenden
mili vinden laet, oock in geen ſimili in argu-
entens ſijn beſtaen niet en heeft, daer om oock
odes en ſijner waarheids daer weſentheid abſo-
yt moet genegligeert worden, het is ſeker, dat dit
der Creatuurs natuurlijckheid vaſt bewyſelijk
, dat in een ſimili in gelijckheid eenes ande-
ns ſimilis, of een ſimile in argumentens, oock
le tijt voor een ideatum viſibile paſſeren moet,
elckers geconcipeerde idea ſoodaniges ideati tot
en bevat in des Menſchens inwendigen ſpecula-
ven gemoets geeſte, alle imagineerende, tot mede
evoeligheid geimprimeert word, en weder-
m exprimeerende hare prikkelingen tot begeer-
ens, een begrijp vatten om 't *Ideatum* ſelfſten
e genieten, welckers *Idea*, *Prima cauſa movens*,
eweeſt is, Ja ſo ſeker in 't gevoel, als of het *Idea-
um* albereyts ſelfſten, voor ſijnder *Ideæ* daer weſin-
e klaer voor ogen geſtaen hadde. Wy ondervin-
len, dat wanneer een ſimile tot een ander ſimile,
f een ander ſimile in argumento, door ſpeculatie
em geinmagineert aen hem ſelven, met phanta-
tiek of droom-vals is, ons niet bedriegt, dat
wy dan door de Mathematiſche en Aſtronomi-
che konſt en wetenſchap, tot experientiam daar
tellen konnen, en demonſtreren, hoe dat veel
onſichbare en noch ver af zijnde, of noch niet
daer zijnde dingens, oculair in een figura, als een
remſignatam in ſignatura ſignante kennen daer
geſtelt werden; maer niet alſo reſo Nabel konnen
God en Godheids eygenſchappen in Eenheid
door en ſimile, of door een argumentum in fi-
gura, of in *finguo ſingnante rei reſingna* daer geſtelt

werden, want Godes wesentlijcke selfstandheid, heeft niets Creatuurlijkes in 't besit van simile in ligamelijkheid. Ja het is seker geen wonder, waerom in Goddelijken sakens door Twyffels veelvoudigheids veelheid, noit geen vaste Godes kennisse, noch veel min sijnder Goddelijcke beloftens aennemingens tot Zalighe, niet versekeren konnen, want geloofsloosheid des Twyffelaars, is in Gods-dienstigheid niet anders, als waer door den Mensche selfsten geheel en al, met de gestadigheid des Luciferiaenschen Twyffels by-blyventheids geslagen werdt, met een altijd oneyndigheids byblyvenden onheylige sekerheid, dese onsekerheid word by de gelovige tot Godes Woordes Waerheids aenneminge noit gevonden, weshalven oock Paulus dan reden gebruykt, een Goddelijck bevel aen de Leeraers te geven, dat wanneer sy oock machtig zijn wilden, door de heylsame Leere om te vermanen en soo sy oock bestraffen wilden deser Leeren wedersprekers, dat sy dan alleen dit woord moesten houden, het welcke seker is, en oock ymand leeren kan, Timoth. 1. vs. 7. 9. Ja dat oock de H. Apostels geheel en al geen leeringens die slegt menschens gebodens zijn, oock absolut niet leeren moesten, Matth. 15. vs. 19. Ja het zijn geboden, dat al het gene, wat sy oock Leerden, soo heel seecker wesen moeste, als Godes eygen Woord, 1 Petr. 4. In summa, alle die door den Apostolischen heyligenden Geeste, oock geheyligt door onderrichtinge, dat dese dan vast gelooven, dat elck EEN onder haer, in sijnder MEENINGE heel seker, zijn moet, Rom. 14. vs. 17.

10. Het is seker dat het ware Geloof der gelovigen, geheel vry van der ongelovigen Twyffels,

Ziel

Ziel vergiftende eygenschappens is, en daerom ock God alleen soo begrypt, als hy wil begreeen zijn, en hem geensweegs aen soo seer veel chool-disputen, en Ziel naerdeligen twitstingens iet wil onderworpen hebben, ja God wil in geeen simili in argumentens selfst niet, alleen niet wyffelachtig begrepen zijn, om dat het valsch n een openbare leugens des afgrondigen disputeende Lucifers zijn, ja Satans argumentens die elfst tegen malkander, door malkander en onder nalkander, tot eene noit ontwerringe gefondeert ijn, en alsoo absolut voor aller Menschens beere kennisse, voor Cartesiaensche Leugen-disputens der Cocceanens passeren moeten. In summa! aer is in Mathematica en Astronomia oock geen mile, het welcke God in eender figuurlijken ytbeeldinge tot afbeeldinge raken konnen, vant een door phantasia geimmagineerdes of inebeeldes beelt, kan in sijnder aldergrootste exalation en sijn alderwijsesten extentions selfsheid, selver niet meer hebben, als dat gene, het wele het in sijn simili in argumentens, aan hem selfen heeft, namentlijck soo een vaste bedrog van oodanig beeld des bedrogs selfsten, als het in hantasia of in drominge, tot een leugen is geinrimeert geworden.

11. Het is seker, dat den Twijffel sijnen Twyfelaer op aerden, geene plaets in den Hemel in uymen sal, om dat alles het geene, wat het geoof der gelovigen op aerden door aenneminge, en oestemminge van Christo soo seker begrepen eeft, gelijck hy het selve naer desen, oock met chbaren oogens tot in den Hemel, oock sien sal. In dit is de redens kracht den Appstel te beween, dat hy met een versekert hart seggen mag, ick

vermag alles door Christum, want dese gelo's
sekerheid, hebben ook alle nevens Paulo, we-
ke onderdanens zijn, van het uytgebreyde rij
Christi over den geheelen aardbodem, waero
sy oock genoemt worden een versegelt Vol
Christi, aen den dage harer verlossinge door d
H. Geest, Eph. 4. vs. 30. En als geboorne u
God, Joh. 1. vs. 17. So worden sy door dit gro-
te geloof, genoemt Kinderen Godes te zijn, G.
3. vs. 26. Welcke der gantsch Goddelijcken n-
tuur deelachtigh zijn geworden, om alles do
Christi kracht alleen te vermogen, tot wat ey-
de oock *alleene* den gelovigen, dese kracht Goo
uyt het kruyce Christi gegeven is, 1 Cor. 1.
18. Het is de kracht Godes, door welcke haer o
die groot geduldige Dienaers Godes by allen ae-
genaem gemaeckt hebben, 2 Cor. 6. vs. 4. vs.
Caput. 13. vs. 4. Gelijck 'er oock staet Gal. 2.
8. Maer dese kracht inde schriften is den Sad
ceens noit bekent geweest, Matth. 22. vs. 2
Want dese kracht tot Saligheid is het Euang
lium der gelovigen, Rom. 1. vs. 16. In summ
daerom is het, dat ook alles, wat ons tot Saligh
dient, ons oock alleen van deser Goddelijck
kracht geschoncken word, 2 Petr. vs. 33. Wa
om dat oock alle Apostelen naer deser wercki
gens Godes machtigen sterckte, en door God
overtreffelijcke groote van sijn kracht geloo
hebben, Esaia. 1. vs. 16. 19. Caput. 7. vs. 20. T
beklagen zijn alle Twyffelaers aen dese Euange
sche kracht, welcke Christus Jesus selfsten i
dat sy dese verloochenen, en door het geloof ha
niet toe-eygenen konnen, door Twyffels tu
schen komende verhinderingens, dat Christ
al komende van EDOM, in dese sijne groo
kracl

racht sal aengetreden komen, Esaia 63. vs. 1. En
elijck hem Christus in sijnen dode seer kracht-
adig heeft sien laten, Rom. 1. vs. 4. En ook in
nder weder-opstandinge seer krachtdadig be-
esen heeft, en kracht van hem heeft uytgaen
ten, Marc, 5. vs. 30, Luc. 6. Alsoo sal hy ook
yt de Wolcken des Hemels, met groote kracht
heerlijckheid aen komen treden, Matth. 24. vs.
). Ja hy sal dan sien laten, dat hy is de regeerende
eer, die hem sal met hoogheid bekleedet, en
et sterckte omgordet hebben, Psal. 93. vs. 1.
Vant Christus sal sitten tot de rechte der kracht,
latth. 26. vs. 64. Daerom is het, dat ook Pauli
eloove, op die kracht Christi vast gegront ge-
eest is, 1 Cor. 2. vs. 5. Daerom heeft oock
hristus door de kracht sijnes H. Geestes, door
aulum gewrocht, Rom. 15. vs. 18. 19. Ja daer-
m is ook in de REDEN, en inde KRACHT,
n in den H. GEEST oock in Paulo het Euan-
elium, 1 Thess. 1. vs. 5. Ja Paulus heeft den ge-
ruysten Christum selfsten, als eene kracht Godes
epraedickt, 1 Cor. 1. vs. 24. Ja alsoo nu oock
oor des Heeren stercke kracht, soo krachtigh
eworden zijnde, Eph. 6. vs. 10. Ja van dese
racht Christi overschaduwt geworden zijnde,
roemt hem oock Paulus sijnder EYGENEN
vakheid, gelijck hem Christus selver te vooren
eprophetéert hadde, dat dese sijne kracht door
vakheid soude moeten volbracht worden, 2 Cor.
2. vs. 9. In welcker kracht oock alleen het Rijc-
e Gods bestaet, 2 Cor. 4. vs. 20. Want het is
ie Goddelijcke kracht, door welcke oock Chri-
us hem selven alle dingen onderdanig maeckt,
hil. 3. vs. 20. Waerom oock den H. Geest be-
eelt, dat in deser kracht Jesu Christi, alle Chri-
sti

sti Discipels haer versamelen moeten, 1 Cor.
vs. 4. En dat sy boven dit oock, door dese kra
Christi, die in haer krachtig werckt, oock str
den moeten, Coll. 1. vs. 29. Want in deser kr
laet Christus sijne rechte hant Godes aen haer o
seer heerlijck sien, Exod. 15. vs. 6. Job. 37. vs. 1.
En dit hebben ook van Christo Godheids krac
die Propheten geseyt, namentlijk: onsen He
is groot en van groote kracht, Psal. 79. vs. 5. Ite
Godes hant is kracht en macht, 2 Cron. 2
vs. 6.

12. Tot besluyt van Cartesii Twyffel *Prin-
pium*, gehaelt uyt institutie des Paradisischen L
cifers, om der Cocceanens oogen gesicht me
uyt te steken, dat sy selfst niet meer met haerd
uytterlijken oogens verblindenden duysternis
onder den verwens geen wit van het swart onde
scheyden konnen, en haer also tot Satans gemaek
oock der natuurs uytterlijker tekeningens bet
kende saken, niet te mochten leren kennen, dae
om so kan haer ook der onbedriegelijcker Schri
tens waerheid in beyden Testamentes opgeslote
niet genoegsaem onderwysen, het witte van h
swarte, sonder Twyffels oneynthebbigheid te ko
nen kennen, hoe wel Davids Authoriteyt, van ha
genoegsaem verkleynt is, wat hy schrijft van
wittigheid des sneeuws, Psal. 51. vs. 9. Ooc
Salomon, die seyt, dat hem des Menschens oog
ook verwondert, over de wittigheid des sneeuw
Caput. 43. vs. 20. Psal. 68. vs. 15. Esaia. 1. vs. 1
Gelijck 'er ook staet, dat soo wit als de sneeuw i
van den kledereng, Matth. 28. vs. 3. Daniel 7. v
9. Matth. 17. vs. 2. Apoc. 3. vs. 4. 15. 18. Ite
van de wittigheids des aengesichts, Cant. 5. vs.
Daniel 11. vs. 35. Caput. 12. vs. 20. Apoc. 1

vs. 11. 1

s. 11. 14. Vande witte Rok, Apoc. 6. vs. 11.
;aput. 7. vs. 9. 14. Vande witte Wolle, Ezech.
7. vs. 18. Van 't witte Linnen, Esaia 19. vs. 9.
.uc. 23. vs. 11. Actor. 1. vs. 10. Apoc. 4. vs. 4.
.aput. 19. vs. 11. Witte Melck. Trhrm. 4. vs. 7.
let wit vande oogen, Sirach. Caput. 43. vs. 20.
sal. 68. vs. 15, Witte Stoel, Apoc. 20. vs. 11.
/it Paart, Zach. 1. vs. 8. Caput. 6. vs. 3. Apoc.
vs. 2. Witte Wolcken, Apoc. 14. vs. 14. Witte
eurs-steen, Apoc. 2. vs. 17. En soo Cartesius
i sijn Cocceaensche Discipels, uyt het Swart van
ire oogens, het Wit in hare oogen nu noch niet
:n konnen, mogen sy wel vergeleken worden,
odanige Honden en Katten, die noch in haer-
:r eerste negen dagens blindheid leggen. Maer
laes! de dwalende gedachtens der Cartesiaen-
he Twyffelaers, sijn slechts eene voortkominge
keler WAAY-WINDIGEN gedachtens,
yt een circulerender veelvoudigheids variabelen
riabiliteyt, die haer een algenoegsaam strick
jn, daer mede sy gebonden zijn, en dies weegs
ck met recht wel ongeluckige Menschen mo-
en genoemt worden, Prov. 5. vs. 22. Want ha-
Kennisse en Verstand, is oock niet uyt Godes
londe voortgekomen, Prov. 2. vs. 2. tot vs. 6.
aerom, waer het veel beter, dat dese Philosophe-
nde Twyffelaers, in plaets van God aen God,
i der Werelts kort-tydig bestaenden bestandig-
:id, in tegenstel haerder menscheids selfstens
rt-tydigen levens daer wesentheid door sterf-
lijkheid, niet eens, in eenen resonerenden Twyf-
l trocken, of in een Twyffelende reson stel-
n, so souden de Cartesianen, niet met soo veel
rcierden leugens tot haer eygen Ziel bedrog,
n Twyffel, in plaets van waerheid gebruyken.
Ja

Ja kortom, de Twyffel dan, door eene vorſte van het rad der oneyndigen vertwyffelinge omgedreven zijnde, dient niemand tot wijs-wordinge, waer Saligheid aen vaſt is, want men ſiet in alder openbaarſten, dat deſe afvallige tyd-gelcigen, of ſy gelijck in haerder Jongheid tot uytterlijker Kerkens inleyvinge, in den alleen Salignkende Naam des Goddelijken H. DRIE EENS gedoopt zijn, en naer deſen, in haren meerer ouderdom, by het H. Avondmaals gebruyk, het ſelfden iteratif geconfeceert hebben, dat en noch deſe Twyffelaers, als beter wetende, tegen den H. Geeſt, dan onvergevelijcke ſonden gedaen hebben, gelijck ſy oock noch heden midden in't ware Chriſtendom, op Heydenſch Philoſophiſch, tot Duyvels dienſtigheid, op openbare Academiens leren. Met recht, mach den Twyffel door het Twyffel rades forſſe omgedreven, in ſodanigen Judæ Jeſu verraderſchen herte bevindelijken, ook ene eewigdurende onruſtige onophoudinge genoemt worden, want het Twyffels vergelijkinge, vindet hem ſoo wel aen eene gron als eyndeloose Zee haerder vertwyffelingen, den Twyffel, mach wel Carons-boot genaem worden, in welcke ſy ſittende, van den Storm winden des bruyſenden Godes Toorns voortgedreven worden, en hare Kabeels geſcheurt zijnde, ſy ſo lange heen en weer, alle ſlingerende gedreven worden, tot dat hare Ankerlooſe wanhope, haer op een Steen-klip van deſperatie, dicht voor de mont vande Hel doet vaſt raecken, en eyndelijck in ſtuk ſmytende, ſy als machteloſe ſwemmers, alle ſwemmende ſwemmen, want de deſperate ſtiermanſchap, heeft haer in den golven daer neder geworpen, om dat ſy als Sa-
tan

ns rechte ſlavens voor de Helſche Poorte, ſoo
nge wachten moeten, op de inhalinge van
aren Vorſten der duyſterniſſe, en zyne genade
n ongenade te gemoet ſien.

Van een groot QUAED te doen, tot een noodſakelijck gevolge van een noch grooter GOED.

I.

DEſer Cocceanens, Carteſiaenſche poſition, Contradiceert haer ſelven naer aart der Wet, welkers goeden of quaden inſtellers ſy oock goed of quaed is, maer aengaende beydes goed of quaed doen, uyt kracht van oldoeninge of overtredinge deſer Wet, die *Cau-a movens*, of eerſt bewegelijcke oorſaek is, kan an oock geene weſentlijcke Faculteyt weſen, die es Menſchens Ziele natuur aengeborentlijck an geſeyt worden, niet deſtemin, ſo is in 't ge-nerael, beydes het doen van 't goede, en 't booſe, n 't laten van 't boos en goede, ſlechts depen-ent of afhanginge van een voor afgaende goede f quade wille, van welckers vleeſch prickelin-ens beſtier, de vleeſch ledens hare beweginge vin-den, naer direction deſes willens, of eene goede en quade daed te doen of te laten, en in't werk te ſtel-en naer der direction ener voor afgaenden gefor-meerde goeden of quaden reden, die dependent s, van een goed of quaed verſtand, naer aengeven der voorafgaende goeden of quaden kenniſſe de-pendent van een eerſte beweginge des voorſtels
eens

eens goeden of booſen, objects of ſakens, z..de
principalijk als voorgeſeyt, eenes goeden of ..
den Wet-inſtellers goeden of quaden wesens
regulens præſcription. Deſe ingedruckte wettes
gemoets Geeſtes nu tot kenniſſe geworden ſijnde,
word naer een wel wetende voldoeninge of over-
tredinge vaſt, dan geſegt, aen de nevens geſtelde
beloften van de Wet-gever ſelfſten beloont ofte
ſtraft te worden, naer voldoeninge of niet voldoe-
ninge des geopenbaerden willens des Wet-gevers
in de Wet, die den doender, tot een ſpiegel is aen
ſijn gemoets Geeſt, om den onſigbaren willen als
in eender ſichbaren reflection te ſien, want des
Wet-gevers wil, is het Ideatum in der Wette, en
het Ideatum, is ſijn ſelfſtens kenniſſe des gemoets
Geeſtes.

2. Aengaende alle goede en booſe daed door
de vleeſch leden uytgevoert, naer voorgedaen-
tes goedes of booſens willens doen of laten, open-
baert hem dan *Cauſa movens*, of eerſte bewege-
ke oorſake, of door aenſien der oogen, ae-
hooren der ooren, ſmaeck des mondes, reuc
der neuſens, en gevoelens der handen, om d
alles wat Creatuurlijk is, heeft eene objectiefhe,
om te konnen vervallen onder een vande vyf u-
terlijck ſinnens delens, en naer hares bevattinge
aart, om te konnen bevat worden, om haer d
vorder in figura in te drucken tot ſodaniger ide
des gemoets, welkers figuurs ideatum in ſijn uy
terlijcke forma, hem aen den uytterlijcke ſin b
vat heeft voorgeſtelt gehad, want ſoo word
alle ideatens met hare ideiſchen gemoets beelde
tot kenniſſe, tot verſtand, tot reden, tot will
en tot genietinge harer wijsheid en wetenſcha
vorders door uytwerckingen der vleeſch lede

t

ot konst, wercken, en hant-wercken tot nut en
rofijt.

3. Het is dan seker, dat de Wet des Hemelschen
Godes, of der aerdischen opperhoofdigheid, haer
atuur recht onherroepelijck behout, het goed
oen te beloonen, of met een eeuwig leven, of
estraffen met een eeuwigen dood, of naer lic-
aem of naer Ziel, of naer alle beyde te gelijck.
Maer aengaende des instellers van sijn selfsten
ppermagt, sijner eygenen wetten, is selfsten niet
e beloonige des onderhouders, noch de straffe
iet des overtreders, maer God is een executeur
an de beloninge des goetdoenders, en bestraffin-
e des boosdoenders, want hy uyt kracht der ken-
isse naer der wettens regulens præscription, die
raffe selfsten verdient heeft, want waerder geen
ret is, is 'er ook gene voldoeninge, of ook gene
vertredinge, en waer geen voldoeninge ofte
vertredinge is, daer kan oock niemant sijn self-
ten beloonigens of bestraffingens eygene oor-
aeck wesen, daerom soo is het seker, dat niet
en eenige soort van goed doen, of oock niet
enige soorte van quaet doen een werk is, dat
iet van God sal beloont of bestraft worden, siet
Malac. 3. vs. 16. Alsoo stelt de Propheet oock
nede vast, dat alle soortens van quaet doen, op
et alderminste, hare eygene straffens oock met
aer brengen, Esaia 7. vs. 9. 2 Cor. 5. vs. 10.

4. Hoewel het dan seker is, dat alles goed doen
n quaed laten des Menschens willens, naer den
eopenbaerden wille Godes, in sijn heyliger Wet-
e is, soo is doch alleen de kracht deses willens
an goed doen en quaed laten, van God selver,
naer goet laten en quaet doen, ter contrarie is naer
es menschens willen van des Satans wille selfsten,

door welckers willens direction des Mensche
vleesch ledens ingestelt worden, beydes tot w
penen der boosheid en ongerechtigheid. Ni
destemin, soo blijft het executeurschap in 't rec
van Souvereiniteyt van Gods onveranderlijk l
dict, in belooninge des goed doens en bestra
singe des quaet doens, alleen aen God, wa
beydes de belooninge en de bestraffingen, sijn u
kragt haerder continuiteytes steets byblyventhe
wille, soo seer annex aen de bestraffinge,
de bestraffinge aen de Wet, dat sy oock soo se
weinigh daer van konnen afgescheyden worde
als de heyligheid van de Wet, ende de Wet se
ver van de Wetgever, en de Wetgever is soo a
nex aen sijne Heyligheid, als de Heyligheid a
sijne Wetgever, want dit bant van Eenheid, k
door geen getal van Twee afgescheyden werde
want God en sijne Heyligheid sijn een eeuwig E
in selfstandigheid, uyt dese consequentia is d
dese position der Cartesiaenschen Cocceae
seer valsch, dat men soude doen konnen, van e
soo groot quaet, dat uyt noot-dwang eene g
nietinge volgen soude van een grooter goed, wa
uyt kracht deses, soo heeft Godes gerechtighe
sonder bevleckinge van sijn Heyligheid, de so
den des Sondaers niet konnen noch willen ong
straft laten, maer heeft afge-eyst tot sijn voldo
ninge, het lijden der straffen van imant, die sel
ste geen Sondaer was, tot wat eynde oock s
Soon Christus Jesus in vleesche ontfangen, va
des H. Geestes, overschaduwings kracht sijn
H. Godheid, en geboren is uyt het geheylig
vleesch en bloed der H. Jonck-vrouwe Mari
ja Christus Jesus, die geen Sondaer wesen kond
als sonder by doen des sondigen Sades eenes ma

n

es selfsten, ja die sonder sonden, ware God en wa-
e Mensch geboren, en uyt kracht deses, als Borg
oor de sonde van boos doen en goed te laten,
Godes Wettens heyligen gerechtigheid in beta-
inge te voldoen, door sijn eygen lijden en ster-
en.

5. Beydes in 't Geestelijcke en Natuurlijke so
ersekert het goet doen, dat het des Menschen her-
e verweekt, en ter contrarie, het quaet doen, het
elve verhard, en in desen beyden, openbaerd hem
oodsakelijck dese volgende dependentschap op
et voorgaende doen. En is een seker gevolge, dat
oor God in Conscientia uyt de Wet, een een-
nael gedaen quaed, strijdende tegens de Heylig-
eid des Euangelii tot Conscientia, daerom ook
n alle eeuwigheid van den quaetdoender selfsten,
iet kan wederom goed gemaeckt worden, 't welk
lijkt aen Adam en sijnen naerkomelingens, zo
nnex, als welke naer den vleesch geleeft, ook
aer den vleesch gestorven zijn, Rom. 8. vs. 13.
Dit blijckt oock aen Cain, Pharao, en Judas Isca-
ioth, welcke dan oock naer het Apostels seggen
n meer anderer, alsoo mede absoluyt geleeft
ebben, in en naer der vleesch lustens voldoe-
inge uyt den gehoorsaem des willens, Jac. 1. vs.
4. 15. Ja welke alle haren gevangenen willen on-
er Satans willens directeurschap overgege-
ven hebben, aen het vleesch, die ledens tot de wa-
pens des ongerechtigheid in 't werck te stellen, en
lles boos doen, onder een schijn van goed voor-
tellen, naer aerdt eens gecombineerden Men-
chen willens, met Satans wille, naer sijn voorstel
eer krachtig uyt te voeren. Het is niet Christ-
lichtig, ietwes aen den eynde goed te noemen,
at aengevangen is door een quade daad, want dese

Paradijs mode onder ſchijn van goed quaede doen, is het Reliquium des Chriſt vyandigen A-techriſtendoms,en deſe Satans poſition, merite in den waren Chriſtendom, geheel en al gen credit, want de inblaſinge des Alderhoogſten heeft deſe oock niet verſtandig gemaackt, Job.. vs. 8. Want dat van het quaet doen onder ſchn goed, den Satan alleen autheur is, betuygt den -poſtel, ſeggende voor eerſt, dat'er by God ge-ne veranderinge is. ten tweeden, dat God gen licht in duyſterniſſe verandert. ten derden, God niemant verſoeckt tot het quade, Jac. 1. 3. 17. Want uyt kracht deſes, dat den Satan -leen Autheur van 't quaed is, daer uyt neemt le Antechriſtendom het privilegium tot bevor-ringe van 't Athyſtendom, naer Duyvelſch aardt,tot Afgodendienſtes bekeeringe, Menſch bloed te verſtorten, ja daerom geſchiet het, het Atheiſtendom met groote aſſurantia, ſelt midden in Godes alleen ware Kercke, van ſ ſeer veel ſoortens variabeler Ketterens convo-tion gevonden wort, ja door haer heeft gelij-ſaem Satanas ſelfſten, eene ſeer groote poſtery, der alderſnelſten en langdurenſten poſt-paerden opgetimmert, met welcke de Atheiſt en Soci-aen uyt ſijn duyſtere Satans rijke, ſoodanige ſe-ſware Wiſſel-brieven heen en weder brengt, v welcke oock den aldergeringſte een, van een wa Kerck lidmate, niet acceptabel, noch veel min betalen is.

6. Het is niet geoorloft, dat een Dienaer v Godes Kerck hem aenmatigt, dat hy quaet do het Lands intreſt te vinden, waer door hy Kercken intreſt te kort doet. Maer eylaes! geſchiet vergeefs tot Antechriſti Kercken pr-

moti

notion gepromoveert van Professorens der Kerke Christi; Maer wel aen, dit dan soo geschied, s door Godes toelatinge, om dat God aen Christi ware Kerck vyandens wil sien laten, dat sijne Kerck alleen op haer selven een vastigheid en pilaer der waerheid is, 1 Timoth. 7. vs. 15. Tot wat ynde oock God, aen dese sijne Kerke de Waarheid alleene toebetrouwt heeft, Rom. 3. vs. 2. a dat God tot desen eynde ook alleen eenmael en sijne Heyligen, het Woort des Geloofs overgelevert heeft, datse selfsten voor dit Woort des Geloofs in de strijt gaen moesten, Ibidem vs 3. a niet alleen strijden, maer oock boven dit, soo moesten sy haer oock tot het Gerichte overleven laten, Esaia 59. vs. 5. Want God heeft haer gesegt gehad, dat Woort dat ick u gebiede, is niet verborgen, Deut. 3. vs. 11. Want tot desen eynde, heeft ook God selver aen sijn Woord, sijnen Geest alleen in overvloed uitgestort, en dit alleen en de Menschen bekent te maken, Prov. 1. vs. 13. Ia hy heeft sijn Woort alleen uyt gestort, om in 's Menschen herte te leggen, Esaia 51. vs. 21. Maer eylaes! hedendaegs dese Leer der Duyvelens te voeren, quaet te mogen doen, tot de uytcomste van een goed gevolg, openbaert hem nu naer het Apostels Propheteeren, dat nu dese de laesten tijden zijn, in welcke haer de afgevallenen van 't ware Gelove, met der Leere der Duyvelens behelpen, 1 Timoth. 1. vs. 4. Maer dese soort van gepriveligeerden Christenen, hier toe gepriveligeert van den Antechristischen Cartesiaen, konnen dan met haerder soorte van quaet doen, tot een goed eynde, op goed Spinosistisch, haren gemoets geest, immers heen heel gierig voldoen, want een moment, sal hare snellopende

levens tijd, aen hare Ziel, eenen langdurig
effect, tot versekeringe oock gevoelen laten, f
na dit leven, van God niet oock eene belo-
ninge van 't goede, en bestraffinge van 't qua
te verwachten sal wesen, want beydes, dese si-
len haer in Godes uytsprake wel vinden, in h
openen van groote en kleyne Conscientiæ Boe-
ken.

In summa, alle die het quaed goet noemen,
het goede quaet, voldoen absoluyt de Leere
Duyvelens, want by desen, wort des Heeren Z-
baoths levendige Woort verkeert, en daerom
dan ook sijn eygen hem woort tot een last wese,
Ieremie 23. vs. 36. Ja om dat dese oock in ha
eygen woort sweeren, soo sal dit sijn eyg
woort, hem oock tot een schaede zijn, om
hy tot des Heeren Woort geen lust heeft, ma
alleen in 't geene, dat sijn eygen herte ontdecl,
Ieremie 6. vs. 10. Maer niet wonder, van so
danigen Menschen seyt den wijsen Man, dat
danig een, die in 't verstand geen lust heeft, Pro
18. vs. 12. Dat hy als een eerst werelts wijs M
daerom ook sijne eerste dwaesheid begaet, 2 Sa
16. vs. 13. En uyt kracht deses, dan ook slech
hy meer en meer voortgaet, van een groot t
noch een grooter quaet doen, niet alleen, om a
dere te verleyden, maer oock noch selver me
en meer verleyt te worden, 2 Timoth. 3. vs. 1
In summa, quaet te doen in præferentia van goe
doen, is het werck, soo wel eens goddeloosen a
geloofloosen Mannens, want boos doen, is ee
werck vol vrese tot waerachtige Duyvels dien
stigheid, welckers sekerste gevolge, aen den eyn
de deu boosdoender, met straffinge beloont, dae
om soo is het seker, wanneer dat der Cocceanen
Ca

Cartesii reso-NABALe Philosophia die natuur
der geloofsvorderenden Theologiæ Apostolisch
ware, soo moeste dese dan ook geestelljk zijn,
soo moesten sy oock suyver en reyn zijn, Jac. 3.
vs. 13. Sy moeste het goede niet quaed, en het
quaed niet goed noemen, sy moeste den Mensche
onderrechten, hem overtuygen, en hem van
sonden bekeeren, Joh. 6. vs. 8. 9. Sy moeste
een twee snydent sweert wesen, dat de Ziel door
snyd en door dringd, sy moeste een Rechter we-
sen der GEDACHTEN en der SIN-
NEN, Hebr. 4. vs. 12. En niet eene verdor-
vene ooge-salve van der aldereerst Paradijs stink-
vliege, welcke het verblinde gesichte in Adams
Val, door een gestadigheid, in eene aenge-erf-
de duysternisse onderhoud. In summa, quaed
doen tot opvolginge van een schijn goed, mach
wel het grootste Ziel quaed genoemt worden, en
een afgelesene Vyge van een doorne Bosch, want
een Mensch in sonden ontfangen en geboren, kan
uyt kracht deses, het boose gewoon zijnde, geen
soodanig quaed voor afgaende doen, waer op een
groot goed van achteren volgen moet, want hy
wil nog kan geen goed doen, nog hy wil niet kon-
nen, nog kan niet willen quaet laten, of hy moest
hem stellen buyten rang van Adams Kinderen,
en hem stellen in 't getal van gefingeerden Præa-
dimiten. Het is wel seker, dat genes booses men-
schens schijn goed, tot sijn Saligheids bevorderin-
ge, of eygen Ziel rantsoen, niets by brengen kan,
want imandt, die na de eeuwige Prædestination
door Christi Jesu bloed, niet mede gerantioneert
is, dese sal hem met quaet doen, tot een nootsa-
kelijck gevolg van een goed, selfsten niet lossen,
of van Godes Toorn niet vry koopen, want een

foodanig geld, dat men imand geeft tot w[...]er betalinge van een foodanig jet, het welcke ien voor eene liberale gifte,of tot een præfent foier alle verdienfte en waerdigheid bekomen heft, dit kan aen hem felfften veel reyfen wel fo groot wefen, dat dit ook te recompanferen niet in er macht, of uyt groot gebreckelijckheid, oock niet mogelijck te egalifceren is, of hy oock gelijk daar nevens fijn lijf en leven ftellen wilde, want des Menfchens verlies van fijnder oprecht en goedheid, verciert met Gods beeldigheid, e-ftaende in Gerechtigheid en Heyligheid, heeft al-leen fijn wedervindinge in fijn grootfte betas-heeren aen de gerechtigheid en heyligheid Go-des, en heeft niet fijne eygene, maer Chrifti Ie-fu eigene toegerekende regtveerdigheid, die voor God gelt, die te egalifceren met Chrifti Iefu ve-gen goed gedanen werken, om Sondaers te ver-loffen van het lyden des Toorns des eeuwigen Godes.

8. Het is te verwonderen, dat foo haeft een hoogft geperfectioneerde Cartefiaenfche Coc-aen, hem in fijnen geloofs vyandigen redens ex-citio, om quaet te mogen doen daer goed op volgt, abfoluyt inbeelt, dat hy buyten alle Go-des Woordes alleen waren waerheid profunde ge-noegfaem geinftitueert is, dat hy dan op het we-nigfte niet weyniger wefen kan, als een nieuw modifch Apocalyptifche licht, en uyt kracht defes hoogwaerdigen Tytuls, dan ook hem waer-digh achtet, voor een feer groot Schrift-geleerde geadoreert te worden. Maer eylaes! daer is non Saligheid voor hem, noch voor fijne Difcipelen als een goed loon aen vaft van een quaed gedaen werck, maer is flecht een afgronts erf-moeras,

vreeme

reemder Adams lust, hem daer in te smoren, en
en Absalons Boom, hem met sijne eygenen scho-
en hairen selver op te hangen, want quaet doens
ontinuatie, is niet meer, als een veelvoudige re-
etitie boser lustens in boos doen te voldoen, naer
atans eerst vervloeckten Paradijs lesse, waer aen
e inseperabele byblyventheid des doodes, als een
el verdienden loon annex is, hem gepromit-
ert uyt kracht des vloeks, die de Wet des Hee-
n over hem uitgesproken heeft, ja dit quaet doen
t goeden eynden, laet klaer genoegsaem sien, dat
o haest het selve vervalt, dan oock te gelijck
et haer sijn lof en prijs vervalt, en naer het Apo-
els seggen van dit doen, den quaet doender ook
n de wech Cains ingaet, en dat hy dan, in 't
ne dat hy van natuur, als die onredelijcke Die-
ns weet, hem oock SELVEN daer in ver-
rft, Iude vs. 10. 17. 18. 19. Vergeefs is die
atio, die dese dierlijcken ratio, een Godsbeeldig-
id noemt, den Mensche aen erffelijck in
r Ziel overgebleven, en dat dese dierlijckheid
n quaet doen eens Cains ratio, eene wesentlijke
ielens mede aengeborne bygeblevene faculteyt
, en daerom bequaemheid hebben, geestelijcke
ngen, als oock geestelijcke, te konnen onder-
heyden, 1 Cor. 15. vs. 1.

9. Quaed te doen daer goed op volgd, is des
oedt - stortingen Antechristi principaelste
ugen fondament, waer op hy sijnder Christen-
ids moordadige inquisition vast stelt, en naer
rrichtinge tot eere van Satans præsentia, in sijn
apel, het *Te Deum laudamus* singet. Van dese leu-
ens eenes volgenden goed doens, op een voor af-
ende quaed doen, weet hem den Antechrist
er blausibel te excuseren, en stelt heel vast, dat

so haest een leugens uyt des Papen monde ga, soodanige dan dadelijcke, naer hare proportie in groote of kleynte, te gelijk, van den wasem des mondes, soodanige groote kracht vande waerheid bekomt, dat sy oock dadelijck voor eene enkele waerheid moet aengenomen worden, maer den H. Apostel spreekt dese leugen tegen, seggende: dat soo de waerheid heerlijk word door mijn leugens tot Godes prijs, waerom soude ik dan wel als een Sondaer geoordeelt worden? en niet veel meer alsoo doen, gelijck sommige seggen, laet ons QUAET doen, daer GOET van voortkomt, welckers verdoemenisse gantsch recht is, Rom. 3. vs. 7. 8. Maer uyt dese positon van leugens recht om quaed te mogen doen, kan men heel licht sien, hoe dat aldermeest onder der Antechristischen directeurschap der variabelen Ketterens veelheid, of veelheid der variabelen Discipelens, haer tot een noch veel meerder veelheid der variabelen verscheydenen afgodens Gods-dienstighedens, haer oprechten. Maer het is niet wonder, waer om des Antechristi moordadige beeld, in het quaed doen uytdruckt, sijn erflijck behoud van des Satans ingedruckten beelde, het welk in hem, tot sodanig exercitium in wille geworden is, dat hy ook absoluyt *meent* Gode eene dienst te doen, Ioh. 16. vs. 2. 3. Waerom hy ook sijn inquisitions swaert in het bloed der heylige, en der getuigen Jesu Christi te vergieten, Rom. 1. vs. 25. 1 Timoth. 4. vs. Rom. 14. vs. 6. 1 Corinth. 1. v. 31. Matth. 1. vs. 4 Ierem. 26. v. 8. Colos. 2. vs. 16. Apoc. 17. vs. 6. 2 Thess. 2. vs. 11. Absoluyt onder vele anderen geloofs articulens, desen als een principael Hooft-artikel stelt, en alsoo, om een kin-

en prijs tot sondens vergevinge aen de vervloek-
:n Simonitens, mede vervloeckte aflaets Bul-
verkoopt, en gelijcksaem onder dit schijn goed,
aer Satans Ziel bedrog des H. Geestes Sonden
ergevinge, ja oock selfsten tegen den H. Geest
soo marschandeert en verkoopt, onaengesien,
aer doch in overvloet dese aen Kerck-murens
n Capel-deurens, aengeplackte Regen en Wint-
acCatens, tog nergens toe anders dienen, als
:n den voor-by gaenden, slechts maer voor los
heurpapier af te trecken, om naer een weder
ntlastinge, den mond vande uytgaende, boven
gegaen leckeren spijse wederom af te vegen.
let is bekent, dat den Antechrist tot nootsake-
ckheid eene houten Afgod aan te bidden, by le-
ens verlies, een quaed doet tot soodanig goed
erck, hoewel sijn aengewesen hout beelt, son-
er alle ware Godheids wesentheid, in sijn eygen
ogen is, tot dat soo lange ook den hout-worm
em noch niet door-knaegt heeft, alleen geado-
ert en gedient werden moet, en als wanneer
y sien laet, dat sijne houte machteloosheid van
ens houdt Worms macht, hem op te eeten, niet
eschermen kan, en dat hy ten lesten naer sijne
errottinge, noch dese leste dienst doen moet
:n een simplicist, of slecht-hoofdig Mensch,
at hy hem daer van aen sijn achter-deel verwar-
nen moet, als nu lange genoeghsaem gedient
ebbende, met een vorder deel eens neder-slag-
gen aengesichts, en gekloosterden Hoere knie-
uyginge, ja hy moet hem omkeeren tot de bran-
nge, met de handen, met welckers uytgereckte
Molenaers armens, hy grote referentia vol gelar-
eerder complimenten, hem heeft om vat gehad,
by verbrant sijnen God in form eenes doodes
grafs

grafs vol levendige Wormen, naer eene sentn-tia eens alderſnoodſten Sodomitiſchen Kett[illegible], en ſoo beneemt hy ſijnens Godes ſchoonhei in welcke de wijſeſte des Landes kort te voren, n[illegible] oock niet weyniger ſijn verlieft geweeſt, als [illegible] met minne liefden of genegentheden ontſtelne Egiptiſche Vrouwens, op de Chaldeiſche M[illegible]-nens, die ſlechts met rood-krijt op de witte [illegible]-ne meuren geſchildert waren, alleen, om haer [illegible]-vernoeghlijcke liefdens brandt te ontbluſſch[illegible], Ezech. 23. vs. 13, 16. En alſo laet des Antechſt[illegible] houte Godheids, nieteeuwigen byblyventh[illegible], onder een ſodanig ſlecht bekleetſel, van een [illegible] kort Worm op eetende tijd, onder een ſeer [illegible]-ge ſpot-achtige verdwijninge verſlyten, om[illegible] hy met geen eeuwige Gods geduurſaemheid, [illegible] ſelfſten tot een ſelfſt beſtaen, niet beter voor [illegible]-wig bewaren kan.

10. Naer een voorgaende afbeeldſel eens [illegible]-ten Drek-Godes, ſal het ook ten jongſten dag [illegible]-ſchieden, wanneer ſijn dienaar van den eeuwi[illegible] Conſcientiæ Worm ſal opgegeten, en van G[illegible] Toorn-vlam onverbrandelijck eeuwig bran[illegible] ſal, ja ſoo haeſt ſegge ick, als deſes op den ſe[illegible] Bergens, ſeven Sacramentiſches, ſeven hoofd[illegible] hooren Beeſtes, of Babiloniſcher Iſabellens[illegible] blanckettes aengeſichte, van Satans racchebel[illegible] beſpouwt, wederom tot Romen, ſal ont-Roo[illegible], en van ſijn Zetel of Troon, wederom ſal ontr[illegible] worden, en wanneer haer in Martelaers bl[illegible] geverſde purper-mantel ſal afgeſcheurt, e[illegible] ſtucken geſlentert worden, en wanneer hy [illegible] allen geſtolenen Godheids eer-tytels, ſal afg[illegible] worden, wanneer ſijne macht over Hemel en [illegible] ſal gebroken worden, en wanneer hy in deſen [illegible]

Sa[illegible]

atans duysteren Rijke, ook sijn Satans kermis
cht, sal mede verlooren hebben, en geene Af-
ets-Bullens meer daer sal verkopen konnen, aen
n meest-biedende Koopman. Ja selfsten oock
stelt op den aller laegsten prijs, sal hy daer ook
et een verkopen konnen, maer noch veel min,
l voor sijn aller ramsaligsten dood, niemand
ne Ziel te pande setten willen, als doch veel
n sijn Duyvel-dienenden Papens op aerden,
or een kleyn geld somma aen Mannens, een
or een Eed-breeckig by slaep aen Vrouwens,
lgens sijn eygen Wettens macht, geerne gedaen
bben. Maer den Antechrist, sal aldaer, sonder
tkereninge, tot des laesten quadarant penninges
taling, sonder alle betalinge, in den eeuwigen
badonischen afgronde, als begraven opgeslo-
n leggen blyven, want Christi eenige Borg-
ap voor hem, is op aerden sonder alle Credit
weest, daerom sal hy daer nu sijn Geest, Ziel,
Lichaem voor onderpandet, of gehypothe-
seert, moeten leggen blyven laten, dat aen den
tan, voor een algenoegsaem weder onaflosse-
k Capitael, sal verstrecken moeten, want dit is
n tijd, in welcke sijn Martelaers gesopene bloed,
vol gesopen van wijn, weder uyt gestort en
rgoten is, Psal. 33. vs. 27.

11. Den quaet doenden Antechrist in 't mas-
creren van sijn Mis-God, als ware het de le-
ndige en ware Soone Godes in de Hostie self-
n, wil nu aenwijsen, Gode selfsten en ook met
nen aessem sijn Woort, tot een leugenaer te
aken, dat men niet geloven sal, wanneer ge-
gt wort, hier is Christus, of daer is Christus,
em, gy sult God den Heere alleen dienen en aen-
dden, Exod. 24. Deut. 4. Matth. 4. Sie desen
Afgo-

Afgoden-dienaer ſegt ter contrarie, hier is Chri-
ſtus! de ware Soone Godes, naer dien hy door
het misbruyck van Chriſti eygen vijf Woorden,
dit is dan mijn Lichaam, of *hoc eſt Corpus enim meum*,
deſe in ſijn Hoſtie getoverde Ziel- en Bloed-
loſen Meel-muys, ſelfs van Meel-muyſen opge-
geten te worden, van welcke hy ſeyt, ſie! dit is
uwen God, die van ſijn Hemelſchen Vaders eeu-
wige geboorte, de ware God is, en die na ſijer
Moeders Mariæ tijts geboorte, uyt den vleeſce,
oock ware Menſch is, maer eylaes! tot heden te,
heeft men noch noit gehoort, dat hy tot deſe ver-
vloeckten Hoſtia oit ſoude geſeyt hebben, gy ſijt
mijn lieven Soon, heden heb ick u gebooren,
Pſal. 2. vs. 7. En wederom, heeft men deſe Hostia
noit tot God hooren ſeggen, gy ſijt mijn Vader,
of God, gy hebt mijn het Lichaam bereyt! Hebr.
10. vs. 5. Niet deſtemin, maken deſen den blin-
den door dwang wijs; dat deſe Hoſtia is, haren
eenigen Vorſt des levens, dat hy is, het eenige
verlangen der Volckeren, dat hy is, den Saligma-
ker van ſijn Volck, buyten welcken geenen Sa-
ligheid te vinden is, Hebr. 9. vs. 12. 25. 26. 28.
Ja ſy willen onder Conſcientia dwang haer leren,
tot deſen Afgod, om te ſeggen, gy ſijt die God,
op wien ick hoope, Pſal. 91. Gy ſijt mijn Wan-
del-ſtaf in 't Dal der duyſterniſſe, Pſal. 23. Maer
eylaes! uwe Meel-muys, is een leugen God, om
dat hy in den mage van een Rot-muys, of wel ſo
inde mage en de darmen van de Mis-paep, ſijn
verrottinge heeft, tegen het geene den Propheet
geprophetеert hadde, dat ſijn heyliger inde aarde
niet verrotten en ſal, gelijck Chriſtus in ſijne
weder-opſtandinge oock getoont heeft. Maer
eylaes! ſoo ſal nu veel min ſoo een onherſch-
pe-

ene misgeboorte, of wanschepsel van sijn Jesu
emassacrerende Mis-pape, naer het dwingen sijn-
er schijn-konst eens Egyptischen Tovenaers, sij-
en inde Hostia gebrachten, en opgegetenen God
esum in sijn vuyle mage en stinckende gedarm-
n, regelrecht strijdende tegen dese Propheciam,
sal. 16. Konnen verrotten laten, want Christus
u *Een*mael waerachtig gestorven zijnde, 1 Petr.
. En *Een*mael met eenen EENIGEN offer-
nde aen God sijnen Hemelschen Vader voor
e Sonden sijnes Volcks voldaen te hebben, en
at desen Christus dan oock niet meer lyden nog
erven kan, Rom. 6. Ja dat desen Christus, die
em SELVEN door den eeuwigen Geest aen
et Kruys-hout voor des Volcks sonden opgeof-
ert heeft, Hebr. 9. vs. 12. 22. 25. 26. 28. Apoc.
. vs. 9. Actor. 20. vs. 29. Eph. 91. vs. 7. Ja de-
n Christus sal noit als den twede male, soodani-
e sijn selfsten op-offeringe, en vloeckwording
oor des Volcks sonden, aen het vervloeckte
Kruys-hout repeteeren, en boven dit, soo sal
och veel min Jesus hem selfsten aen een Mis-
aep overgeven, als door eenen anderen, die
ie selfsten een Sondaer is, te massacreeren en van
em op eeten laten, en in sijn mage in verrottin-
e om noit weder op te staen. Dit zy verre buyten
Christi *Een*mael opofferinge sijns *selfsten*, want
Christus is niet alleen gesien naer sijn lyden, ster-
en, weder-opstandinge, en door de Wolken des
Hemels voor den ooge sijner Discipelens opge-
aren te zijn, en het gevankenisse gevangen geno-
men hebbende, met grote victoria eens Triumps-
orstens over Hel en Doodt, maer selfsten oock,
oo heeft der heylige Stephanus, sonder oogens
edrog, in desen geopenden Hemel, daer Chri-
stus

ſtus heen gevaren is, Chriſtum Jeſum, ſoowel lichamelijcken als plaetſlijcken, tot der rechte hand Godes ſien ſitten, Actor. 11. vs. 56. Eerſte alleen, geeft aen Chriſti Kruys-kerck eene genoegſame trooſt-reden, waerom ſy in 't gebruyck des Heerens H. Avontmael, geen Verſoen-offer met eene wederom van nieuws geſchiedene bloed-ſtortinge, hares levendigen Sones Godes, noch door hem ſelven, noch door eenen anderen, als eenen ſondigen Mis-pape, den tweede mael wil verricht hebben, boven dit! ſoo hebben de Apoſtels in 't onderhouden van 't Avontmaels gebruyck, van Chriſti doodes wederom indenckingens makinge van nieuws, noit geleert, *Wy ſullen*: noch eerſt met God door Chriſti doot verſoent worden in hoope; Maer geheel contrair, ſoo ſegt den Apoſtel abſoluyt met uytgedruckten woordens, WY SYN MET GOD VERSOENT door Chriſti doot, Rom. 5. Eph. 2. vs. 16. Hebr. 9, vs. 11. 12. Gelijck oock Chriſtus ſelfſten twee dagen kort voor ſijnen noch aenſtaende lyden en doode, dit van hem ſelfſten heeft geprophetéert gehad, en tot deſen eynde in een figura van een Voorbeelde, ſijnen Diſcipels aenbevolen, dat ſy tot ſijnder lichamelijckheids afweſentheids in den Hemel, kort aenſtaende, oock het brood met danckſegginge breecken ſoude, Hebr. 9. vs. 11.

12. Ten rechten hebben de heylige geſeyt, dat wanneer geſegt ſouden werde, hier of daer is Chriſtus: dat men deſe ſegters niet geloven ſoude, gelijck wy het contrair van deſen Mis-papen hooren, dat wanneer de heylige Mannens ſeggen, dat Chriſtus naer ſijn menſchelijcke lichamelijckheid in den Hemel is ſittende, ſy dan in

co-

ntrarie ſeggen, dat hy ſit in deſe Hoſtia, tot
elckers aenbiddinge, ſie deſe aenbidders tot
n Gods-dienſtigheid, ſonder Geeſt en Waer-
id, maer ſlechts met mond dampigen woordens
roepende komen, ja ſy roepen haer, hier Chri-
s aen te bidden, niet met het levendige trooſt
oort des Euangelii, het welk veel helder klinkt
n eenig Metael. Maer geheel contrair, ſy roe-
n haer met eene ſeer grof en duf-klinckende
etallen Muyl-eſels, of Hondens bellen Metal-
is-klock, en alſoo Vilipendeeren deſe Mis-
pen het geene den Apoſtel ſeyt, dat Chriſtus
rechtveerdig Voorbidder, niet alleen by den
der in den Hemel is, maer oock mede te ge-
ck, dat hy by ſijnen Vader de verſoeninge voor
ſonden is, Joh. 2. vs. 2. Want daer is nie-
and rechtvaerdig voor God, als Chriſtus ſelf-
n, de ware Soone Godes; Ja daer is geen an-
re verſoeninge voor de Sonde, als Chriſtus ſelf-
n, ja niemandt heeft hem ſelven opgeoffert
or ſijn ſelfs eeuwigen Geeſt, als Chriſtus Jeſus
n eeuwigen Soone Godes, daerom ſoo mag
n goddeloſen Mis-paep in 't dooden van ſijnen
gen God, en niet van ſijn ſelfſten lichaem voor
nes Volks ſonden, niet te maſſaqueeren, ook niet
cht ſchijnen een recht MIS Mis-paep te weſen,
n dat hy het niet recht naer ſijn verſpreec-
n, de ſonden des Sondaers te konnen vergeven.
Vederom MIS in der Jeſu maſſaqueerende
Iiſſa, om dat in deſes Avontmaels gebruyck
eene dadelijcke en weſentlijcke waerachtige
oed uytſtortinge, noch geene waerachtige af-
heydinge des levendige Geeſtes van de Ziel
n Lichaem, voor eenmael genoegſaem werkda-
g, aen de Stam des Cruyſes, naer den waar-

achtigen vleesche en bloede des præsentenChri[illegible] Jesu niet voor den ogens des Volks geschiet, m[illegible] geheel anders, op eene oock geheel andere ma[illegible] in 't gebruyck van 't H. Avontmael, gesc[illegible] dese Jesu præsente indachtig makende wede[illegible] linge des Cruyces, en des doodes Jesu Christi in Christi alleen waren Cruys-ledens, mede Cr[illegible] kercke, namentlijck het geschiet geheel e[illegible] Sacramenteelisch, dat is op eene geheyme be[illegible] dinge en indachtigmakende wijse, Christi [illegible] haems breeckinge even soo waerachtig, al de bloed-stortinge geschiet is geweest, en a[illegible] volbrengt Christi Kerck, naer Christi oog[illegible] merkes instellinge en expres bevel, tot haer e[illegible] wigen Ziels-troost des Heeren H. Avontm[illegible] als het Christus in woorden en inder daad h[illegible] willen gehouden hebben.

13 Soo is dan in 't Avontmael des Antech[illegible] boose daed, geen goed eyntgevolge van [illegible] eygenen levendigmaeckten Godes weder-d[illegible] dinge, want syn geheel Avontsmaels gebruy[illegible] doot, ende een natuurlijcke offerhande so[illegible] alle geestelijckheids by-komste tot levendigm[illegible] kinge van doode Zielen, en hoe wel in 't Ou[illegible] en Nieuwe Testament der gelovigen Oudva[illegible] op-offeringens van Beestens tot alle tijdens, [illegible] der alle verwerpingen. By God seer aengena[illegible] gewesen zijn, niet destemin, vinden wy ook, [illegible] God alderley Geestelijcke, en natuurlijke off[illegible] hande Godes te gelijck, ook te gelijk verwor[illegible] heeft, Esaia 1. vs. 11. Prov. 15. vs. 8. Mal[illegible] vs. 4. En gelijk met de Oudvaderens dit gesch[illegible] is, alsoo geschiet het noch heden, dat dese w[illegible] gemeente Christi, genoemt sijnde het lichaa[illegible] Christi, Coll. 1. vs. 18. 1 Cor. 12. vs. 27. Jes[illegible]

5. vs. 32. Caput. 15. vs. 23. vs. 32. Noch in
(Godes aengesigte, het ware Sacramenteele ge-
bruyck, van het 's Heeren H. Avontmael aenge-
nomen is. Met reght mach der Mis-papens Mis-
sacrament een Mis-troostig Avontmael genoemt
worden, want die haren Trooster en Voor-bid-
der by God selver dooden en op eeten, konnen
genen troost in sijne niet weder-opstandinge
hebben; want het is niet alleen een spreuck, maer
ook een waer woort, dat wanneer een Wolf
een ander op-vreet, een harde Winter wesen
moet, en wanneer tot Jerusalem een Moeder
her eygen Kind op adt, een groten honger moet
geweest zijn, maer noch veel meer, wanneer een
schepsel sijnen eygen geschapenen God op eet,
onder honger, en oock niet genoegsaem tot hon-
gers versadinge, dat dit eene noch veel grootere
wreelliteyt der menschen etenden of Hottentots
groote delicaetheit wesen moet. Ja ick wil niet
seggen van eene etens manier, want als dolle en
rasende menschen bewijsen dese, dat Christus
hem selfsten in 't Brood op etende, dan noch niet
opgegeten heeft, en het Brood sijns selfsten in
Christo niet opetende dog opgegeten heeft, en hy
den Paep selfsten eet Christum op als Brood, en
hy eet het Brood als Christum selfst, hy drinckt
den Wijn als Christi bloed, in 't plaets van den
Kelck, en hy drinkt den Kelck niet als Bloed en
Wijn, of verwijndes Bloed, en op dese etens
de drinckens manier, wil den Paep den regt-sinni-
gen wijs maken, dat Christus hem selver, al op-
etende in Broode, hem oock, als Brood op-
etende, gelijckewel hem oock aen de Discipe-
len mede om op te eten, sonder op-eten, en sijn
niet uytgestort bloed te drinken, voor sijn bloed

uytſtortinge, als eygen bloed te drincken ſoder te drinken gegeven heeft, ja den Mis-paep heeft ſijnen God in deelen geheel, en in 'tgeheel ook in deelen om op te eten, ſonder op eten en diergelijcken manieren van Zielbedrog, nemt hy een heylig en waerachtig Avontmael Christi, met Chriſti eygen woordens over een kom[illegible] geſchieden te zijn, ſonder alle toe en afdoeninge der letteren, niet eens gedenckende aen Caeſii Philoſoopſche poſition, *ſimile eſſe & non eſſi im-poſſibele eſt*, of het is onmogelijck een ding gelijck te weſen en niet te weſen, en op deſe maier van vleeſchelijck eten en drinken in eenderley lichamelijck geſtalte des Antechriſti, hebben de Oud-vaders des Ouden en Nieuwen Teſtaments Chriſti vleeſch en bloed, met een lichamelijcke monde niet gegeten noch gedroncken, van haer levendige Steen-rots in de Woeſtijne, [illegible] maer volgende, waar Chriſtus, waer van [illegible] te ſaem, alleen eenderley Geeſtelijcke dranck [illegible] droncken hebben, en eenderley Geeſtelijcke ſpijſe gegeten hebben, 1 Joh. 8. vs. 5. 6. J[illegible] dan, die de ontſterffelijckheid ſelfſten is, kan der Papens MIS MISSA niet lichamelijck [illegible] doodet, en met geen lichamelijck monde op[illegible] geten worden, om dat ſijn vleeſch niet nut[illegible] maer ſijne Woorde, die hy ſpreeckt, enckel Geeſt en Leven zy, en geſet, ſoo deſe infame Papes leugens eene waerheid ware in ſijn Leer, dat [illegible] ſijnen God in ſijne mage had, dan ſoude deſe T[illegible] ran: met recht hem beter achten te weſen, als ſe[illegible] ſten den H. Paulus, want het ſoude onmogelijck weſen, dat hy in waerheid met Paulo ſoude ſeggen konnen, ick weet dat in my is, dat is in mijn vleeſche, daer woont niet goeds, want ick ac-

t het alles voor dreck en schaduwe, of sijn op-
geten God, moeste van hem selven niet goed,
als slecht maer voor dreck en schaduwe geacht
orden, siet Philip. 3. vs. 8. 10. Maer het was
et wonder, in desen deel, sijnen opgegetenen
od, niet seer hoog te achten, volgens sijn eygen
onfessie, want in præferentia boven de offerin-
Christi lichaem, door sijn selfsten eeuwigen
eest, stelt hy noch seer verre, de offerhande
rahams en Abels van Beesten, ja selfsten veel
er de offerhande Melchisedek, of simpel Meel
Wieroock gemengt, waer mede hy het offer
risti, als een alleen volmaeckte Tragediam, of-
t, tot troost der Sondaers sondens vergevin-
, waer door doch soo veel uytgevoert is, dat
ck in der eeuwigheid, niet meer nodig is, eenige
erhanden meer te doen, 1 Timoth. 3. 1 Tit.
Maer eylaes, het schijnt, dat dese Iesu massa-
erende Mis pape, of Baals-Papen zyn van
eel-schuym en water vermengden God, daer-
oock noch niet soo hoogh achtet, als het
eel-offer van Melchisedek, om dat 'er geen
ieroock by en is, waer mede hy den Duyvel te
rdryven, veel moeiten nemen moet, altijdt
ch den overvloet, duyvels stank mede te ver-
ven, gestadig Wierook-vatens in de Mis ge-
uycken moet, en dient hem Christi bloed in
ets van sonden afwasschinge, slechts ook niet
er, als een moerassig slijk, waer mede hy hem
lijcken.

14 In summa, of den Mis-pape hem ook op
alder sinisterlijkste beschwaert, uyt het Oude
stament des Text woordes MINCHÆ, des
opheets Malachiæ 6 vs. 15. Het beduytsel van
SSA, *propriè* of *impropriè* genoemt, om te bewij-

ſen, ſoo ſal hy doch met geen ſchijn wa-
heid dit doen konnen, en conſequentelijck, so
verblijft dan naer het Mis-papens imagineerde
Mis-bewijſens, naer een voor afgaende ſinbero-
vinge des letterlijken ſinnes, van het woort MIN-
CHA, niet meer overig, dan ſlechts eene ſodi-
ge onvaſtigheid, welcke abſolut, tot een ope-
baren Duyvelens beſchaemtmakinge, de ei-
gens tot een bekleetſel heeft, want het woort
MISSA des MISSÆ-papens, heeft dan met en
Oud-vaders MINCHA geen gelijck, omdat
Mincha alleene der bekoorden Jodens en Hey-
denens, niet anders betekende, als een gantsch
geeſtelijcke Offerhande in GOEDE WER-
KENS, alleen beſtaen zijnde, uyt een ſimpel
mixtur, of by een menginge uyt Olie,
Semel-meel, en Wieroock, gelijck te leſen
Levit. 2. vs. 6. 14. 15. Wederom ſoo heeft ook
dit valſche woort MISSA, geen over-een-ko-
minge met den offeren des Ouden Teſtaments,
beſtaende in Schapen, Bocken, en Kalveren
bloede, welckers uytſtortinge in Voor-beelds
bekent maeckten, het Naer-beelt van een wa-
achtige bloed uytſtortinge Jeſu Chriſti, welc
nootſakelijck onder het Nieuwe Teſtament, te
Propheciæ vervullinge geſchieden moeſten
Petr. 2. Rom. 12. Hebr. 13. Phil. 4. vs. 18. Ap
4. vs. 8. 1 Cor. 10. vs 3. 4. En ſoo dit dan ſeker
is, dat by dit offerhande, het welcke gantſch
lichaemig is uyt Meel, Olie en Wierook, dan oo
geene bloedſtortingens by weſen konnen, en oo
niet met deſen offerhande der Beeſtens met bloe
uytſtortinge, noch een groot onderſcheid is in
beduytſel, ſoo is het dan ſeker, dat by der Pa-
pen MISSA, van beyden deſen in enen gelijk, n

te vergelijcken is, want in der MISSA, is geene
bekeninge van een geestelijck offerhande; in
GOEDE WERCKEN, soo is het oock son-
d bloed-stortinge, veel min het offerhande be-
t ende het bittere lijden en sterven Jesu Christi,
e noch veel min, soo is die vervloeckte MISSA,
Christus Jesus de ware Soone Godes gemassa-
queert selfsten ook niet, in harer Meel Hostia,
s der Olie en Wieroock sijnde te vinden, en
i claer genoegsaem van den Apostel geconfir-
meert, dat in voorbeeldinges over een kominge
h offers des ouden Testamenti, met den offer
d Nieuwen Testamenti geschiet en volbracht
en dat sonder dese voorafgaende bloed uyt-
stortinge, ook geen sonden vergevinge geschieden
k 1, Hebr. 9. vs. 23. 2 Cor. 6. Johan. 1. Apoc.
dit geconsidereert zijnde. Wat wonder is het?
beydes te gelijk, der MIS MIS-pape, en ook
MIS MIS-gasten, in haarder MIS-grypigen
MIS-grypinge van MIS MIS-houdinge haar be-
ogen vinden, want sy hebben geen deel aen
Christi op offeringe, ja eenmael voor eewig aen
t vervloekten houte des Cruyces op-geofferd
geen deel, want Jesus naer verlatinge van de aerde,
opgevaren tot den Hemel, is tot haar niet weder
nedergedaelt, met sijn lichaem, om vande
MIS-paep te konnen ten tweeden mael op hon-
dert duysent plaatsen, gemassaqueert te werden,
ten tweeden, soo is oock noit Christus Jesus met
sijnen H. Geest nedergedaelt, in dese Iesu Mis-
ttende Mis-gasten, haer aen haren Geeste te
versekeren, dat hy Iesus, naer den eeuwigen Raad-
slyt van 't Goddelijcke Drie Een, in der tijd-
komste, tot haerder levendigmakinge gestor-
ven is.

15 Een klaer genoegſaem bewijs, dat MIN-CHA en MISSA, noyt Een en 't ſelve zijn, want in het Meel-offer der bekeerden Jodens en Heydens, onder de Vaderen des Ouden Teſtaments, is geen bloed verſtort geworden, noch veel min die noch eerſt toekomende Jeſus in 't beloofden Vrouwen Zaed, van haer niet gemaſſaqueert. Belachelijck is in den MISSA de Meel-muyt van de Hoſtia, in welcke ſy wijs maken, dat daer een voorgaende beſweeringe, eene bloed-ſtortinge in niet bloed-uytſtortinge, en in niet bloed-bloed-uytſtortinge, dan noch eene bloed-uytſtortinge geſchiet is. Met recht mach van de MIS-papens eeuwig vervloeckten MISSA oock geſeyt worden, dat die duyſterniſſe haerder kenniſſe, van den ſtrael des Lichtes der gerechtigheit noyt beſcheenen is, en dat ſy van hares ſelfs inbeeldinge, (rakende de MISSA, in 't bewijs uyt MINCHA) oock hare ſelfſten bedriegers zijn, Gal. 6. En dat haer de ſonden in Christo Jeſu eenmael ge-op-offeringe voor eewig tot der doot, noyt vergeven zijn, Want den Apoſtel ſegt abſoluyt, dat geene offerhande meer nodig is, by wiens de eeuwige ſonden vergevinge geſchiet is, Hebr. 10. vs. 17. Ja dat oock het woort MISSA, ſlechts eene leere van menſchelijcke wijsheid is, en een ſoodanig GEBOD van menſchens is, dat niet alleen by God vergeefs is, Matth 15. Maer een ſoodanig menſchen gebod, dat voor God abſoluyt een gruwel is, Eſaia 1. vs. 12. 13. Wech dan! met allen ſodanigen MIS MIS-papens, die niet anders zijn als Koeck-backers, (zijnde oblien uyt Meel-ſchuym) voor den MELECH, Want alle wat men in de MIS, MISSA der MIS-papens, hoe-

leit,

ert, finget en leeft met MIS-gelt voor de Ziel,
by haer vaft en feker, en niet MIS.
16. Voor welkers fonde Iefus by God gene eewi-
ige verfoeninge mede te wege gebracht heeft,
om. 5. vs. 10. Sijn oock geene mede partici-
nten van Chrifti lyden en fterven, want den
ntechrift, is een verachter des leefens, en des
rens van Chrifti Evangelifchen Prædicatiens,
erom wederftaet hy des bekeerden H. Geeftes,
achs-weekmakende natuur van fijnes fteen-
rden hertens hartneckigheid, dat hy niet ko-
en wil tot den middelaaer, van fijn Saligma-
nde middelen, ja hy wil daerom oock zyn
icht om Salig te konnen werden, niet eens aen
ft hangen, en alfoo loopt hy in fijner MIS-
A, den geheelen God Jefum felfften MIS, en
m fijner fondens Melaatsheidt, wil hy als
yt Chrifti wondens, uyt der Hemelfche Be-
fta, met geloofs emmeren, het Melaats afwaf-
hende water niet fcheppen, maer veel liever
et fijn lecken Redens Emmer uyt de won-
n fijns Hoftiæ Godes fonder bloed, ook bloed
nder bloed fcheppen, met onwaarheid plackt
n eygenen God op-etende Antechrift, den wa-
n Avontmael houdende Kinderen Chrifti, defe
lfche befchuldiging op, als of haer Avontmael
nvolmaeckt waer, en dat 'er oock geene Salig-
eid daer in te vinden waer, want fegt den Ante-
rift, dat het lijden Chrifti aen hem felven, niet
olmaeckt is, om dat maar flechts, eene geduur-
emheid van eender drie ftondige duyfterniffe,
t alderfwaerfte gewefen is, en dat dit noch geen
choft-tijd, ja noch veel min eens gehelen dages
ercks namen meriteert, en dit is den fchat van
hrifti alleen volmaeckten lijden en fterven,

welcken den Jesu Godheid lasterende Antechr
uyt sijnen herte voortbrengt, ja uyt desen neer
hy reden, sijnen God Jesum, so veel in hem,
als den waren God Jesum, noch dagelijck, nc
meer en meer te Cruysigen, en sijne Vorst
levens, als mede een goed werk doende, noch
dage te massaqueeren.

17 Het is aenmerckende waerdigh, dat h
Hostile verciersel der Meel-hostiæ met sodan
monstreuse Godheid, die sonder alle ware Go-
heid is, lijden moet, dat die valscheid, ock
selfsten van des MIS-papens, alder onnosele
redens misbruyck, den spot drijft; maer prin-
pael, wanneer den MIS-paep, al uytsuypende d
Kelck-wijn, en niet den Wijn-kelck luyd ke
uytroept, dat dit sijne Hostiæ Godes verwijn
Bloet en verbloede Wijn, tot Saligheid dient, all
die daer uyt drinken, en suypt ALLEEN
MIS-paep den Kelck uyt tot Saligheid, wa
mede hy afsnyt de Saligheid, aen alle mede Gast
in 't eeten van 't lichaem sonder bloed, en als
sijn genoegsaem, alle andere onnosele en onsa-
ge Zielens, uyt Consequentia van de MIS-pa
selfsts, absoluyt mede openbaer verdoemt, c
datse niet mede gedronken hebben van de Kel
Seker elck blint mensch in 't verstand kan sie,
hoe dat het vervloeckte Antechristendom, al a-
cuserend, het ware Christendoms H. Avontma
hem excuseert, dat in Avontmael Christi vlees
niet gegeten, en sijn bloed niet gedroncken w
tot sonden vergevinge, en dat het soude besm
wesen met superstitieusheid, door het af en t
doen van letter fautens, welcke niet absoluyt m
Christi eygen mondes, en alleen waren woorde
vaster regulens præschription net over een qu-
me

en. In summa, het is niet nodig die menscheyt
in des Antechristi eygenen gemaackten God
sum, in der ongehevelden meel-schuymigen
ostiæ, door vijf Woorden ingetovert, en den
nderscheyt van den waren God Iesum, onder
et gehevelde en eetbare brood in H. Avont-
aels gebruyck voorgestelt, om alleen, van den
aren gelovigen so te konnen gegeten worden,
ant den H. Propheet wederspreeckt dit, wan-
eer hy in sijn Psalm 16. segt, dat sijn Heylige
der Aerde niet verrotten sal; hoewel desen
eel-god, hem dog dadelijk in den maeg en 't ge-
rmte, nevens anderen excrementens, ook der
errottinge onderwerpt, en noyt wederom op-
aat, en dat nog veel meer is, want soo Christi
are menschelijck lichaem, nog voor sijne ver-
eerlijkinge, door de begravinge in de Aerde niet
errotten konde, ey! hoe soude hy dan nu naer
ne verheerlijckinge, en naer verlatinge van de
erde, sittende in den Hemel tot den tijd der
ederkomste tot het gericht, dan nu verrotten
onnen in den buycke des MIS-papens, naer het
nieten onder het gedaente van een Ouwel, naer
rt alles Meel-broot. Maer eylaes! des Ante-
risti Meel-God in der Hostia, is geen God, &c.
18 Het is seker, dat in 't houden van des Hee-
n H. Avontmael, Christi Iesu ware algemeene
. Kercke, geene letters fauten begaet, gelijck
er den Antechrist beschuldigt, want Godes
Voordes eygenen Authoriteyts behoudt, heeft
er geleert, hoe dat sy den waren inwendigen sin
evat van Christi eygen mondigen uytgesprooc-
nen Avontmaels Woordens, sonder alle let-
r fautens in 't Geloofs bevat, bevatten moeten,
el wetende, dat alle letter fautens onmogelijck
met

met eenes gehelen Woordes ſin bevats ſekerh[...]
over een komen konnen, en daerom noch [...]
veel min, konnen in 't H. Avontmael Chriſti [...]
helen Woordens fautens behout, van een wa[...]
heid verſekeren, want het is niet onbekend, [...]
dat ons die algemeene ſpreeckens manier, in o[...]
gangen der menſchelijcke converſatiens in ſpr[...]
ken, veel reyſen in den uytſprekingen der wo[...]
dens, in manier van een geheel ander verſta[...]
den ſin bevat, ons voorſtellen, eerſt met inſpa[...]
ningen van onſe ſinnen te moeten uythalen, [...]
ware dan, dat wy het uytleg alleen lieten ſta[...]
aen des autores eygenen vryheids behout, [...]
van ſijn eygener Woordens ſin een uytlegger[...]
weſen, en alſoo der ſakens voorſtel, onder [...]
deckingen der Woordens bekent te maken, [...]
alſo doen op gelijkkmatige manier in 't H. Avon[...]
mael houden alle waerdige Cummunicanten, [...]
ſy Chriſtum in Ieſum laten deſe authoriteyt, e[...]
enigen uytlegger van den ſin ſijnder Woordens[...]
weſen, namentlijck in exempel, wanneer hy ſe[...]
tot de Capernaiten, dat ſijn vleeſch niet nut [...]
is. In ſumma in 't Heeren H. Avontmael geho[...]
den met ſijnen Diſcipels, is niet eenige letter fa[...]
te, noch veel min eens geheelen woordens b[...]
drog gevonden, ja niet een Iota, dat niet ſelfſte[...]
Geeſt en Leven geweeſt is, maer vande zijde d[...]
uytlegginge des MIS-papens, is het geheelen A[...]
vontmael, ſoo veel het in den MIS paep is, v[...]
letter fauten, woordens bedrog en onwaerhei[...]
want wie wil ons wijs maken, dat niet noch h[...]
den, gelijck giſteren, in veel Griexſen H. Te[...]
tens des Nieuwen Teſtamenti eenige letter faute[...]
gevonden werden, ja dat daer niet ſouden gevon[...]
den zijn, ſoodanige letter woordens, welcker[...]

net den regulens des woordens, gelijck wel niet
temael, soo juyst over een gekomen waren,
eswegen oock, dese niet over een kominge, met
roote voorsigtigheid, door een besondere naem
fgesondert zijn, en hebben dese spreeckens ma-
ier soodanige letter woordens, die met den re-
ulens der woordens juyst niet over een en qua-
nen, genaemt ANOMALIA, want dit zijn
ese woorden, by welckers gebruyck, niet alle-
nael juyst der casus selfsten, ende die regulens
ock niet allemael daer by staen, en gelijck wel,
iet destemin, hebben dese simpele woordens
e waarheid des sinnes des H. Geestes in 't bevat,
elijck de Apostelen dit getuygen, dat den Geest
er Waerheidt door de woorden haeres Mon-
es gesproken, geen leugens geweest zijn, maer
leen onwaerheid, voor die onverstandige, want
et zijn ANOMALIA, maer voor sommige die
are eygene, en niet des H. Geestes uytlegginge
volgen. Is het geen woort der waerheid, uyt
racht van 't bydoen haerder eygenen phantasiæ,

19 En om dat het dan sonder tegensprekingen
, soo is een en het selfde Woort Godes, het
elcke Paulus geleerdt heeft, Cor. 15. vs. 2.
elfsten Godes eygen Mondige Woort tot Salig-
eid, aller die daer aen gelooven, Marc. 16. vs.
5. Iesaia 14. vs. 1. Ja het is, een alleen ware
Voort Godes tot Saligheid in den Euangelio,
ph. 1. vs. 3. Weshalven ook van God selfsten aen
ngels en Menschens een strickt Verbod is, met
y-doeninge van eeuwige verdoemenisse, daar
an oock niet een jota af noch toe te doen. On-
ngesien, het Woort Godes alleen donker is voor
e geene die verlooren gaen, niet destemin, blijft
et een eeuwigdurig helles licht, voor alle die
dese

dese authoriteyt aen het selve laten, dat het h
door hem selfsten verklaerd en uytlegt, gel
geschiet, dat het Oude Testament verklaerd w
in den Nieuwe, en het Nieuwe Testament u
gevonden word in den Oude; En niet wond
want beyder Testamentens Dictateur, is Een
der selver H. Geest, daerom soo is oock all
Godes Woord tot wijswordinge en tot Saligh
alleen sodanigen gelovigen, aen welkers herten
die toehoorders der Prædikinge, en der lesi
der H. Geest, dese waerheid tot bewaringe v
zegelt. Het is belachelijck, alle het geene, wat
MIS-pratenden MIS-paep, van MIS-bru
des H. Avontmaels aen Christi Kerck opplac
wil, als of het selve besmet was met af en toed
van letter fautens, welcke met den regulens
ware woorde Christi niet over een komen soud
Maer dit zijn eygene waerheden der MIS
pens, alleen in haerder Capernaitischen Kerc
aen welcke Christus selfsten bekent gemaa
heeft, dat sijn vleesch onnut, maer dat all
sijn Woordens Geest en Leven waren, tot Ge
en Ziel voedinge, want in haerder MIS, toon
sy genoegsaem, het af en toedoen der letter f
tens; ook geenes weeghs met den regulen
Woorden Christi over een komen, want ande
soo moeten sy in haerder MISSA, niet den W
uyt den Kelcke, maer den Kelck uyt de W
drinkken, ja den MIS-paep moesten niet all
den Kelck drincken, maer oock alle sijne m
Gasten, soo sy daer door souden Salig word
moesten oock mede drincken, naer het eyg
uytroepen van de MIS-paep in het opheffen v
sijn Kelck, wanneer hy seyt, dat ALLE die
drincken, ALLEEN moeten Salig werden.

20 Alle Avontmaels Gasten, welcke Christi Geestelijcke lichamelijckheid confonderen met en lichamelijcke Geestelijckheid, sijn alle soo-anige, die niet alleen onder der Broederen niet oeken, door woordens en letter-strijt, allen twist ingens niet voor te komen, maer sy hebben vast esteld, al twistende en strijdende selfsten haerder ygene Ziel in't Heeren H. Avontmael, en alle A-ontmaels Gastens het Ziel-voedsel te ontfutse-n, het welcke gevonden werd in Christi uytge-rokenen Avontmaels Woordens, dat dese waer-ick Geestelijcke spijse en dranck, en niet licha-ielijk vleesch en Bloed, na des sittende J. Christi, Hemel, noch heden op Aerden waer, niet wil-nde, dat dit seggen van Christo een Anomalum are, dese waarheid bewijst de gebruyckelijck-eid van sprekens manier, in veele Griexse Tex-n., en mach geen 's weegs geleyt wesen, als of hristus de uytlegger van sijn eygen Avontmaels Voorden, eenige bedriegelijcke dubbelsinnig-eid gebruykt hadde, dienende tot wegnemin-der vastigheids waerheid, ja als of het was Chri-i voorstel in doode letter-woordens, maer het eestelijcke en het levendige Woort Christi, heeft alle sijnen deelen sijn volkomen klaer en ware estaen, sonder alle bedrogh en misduydinge, ant sekeriijk: Christus het Brood-brekende en Vijn uytgietende, heeft den tweeden dach daer en, in 't breecken van sijn Lichaem, en in 't uyt-ieten van sijn Bloed aen 't vervloeckte Kruys-oute selfstens klaer genoegsaem uyt gelegt en be-esen, dat Christus Jesus sprekende van de bre-nge des Tempels sijnes Lichaems, als een groot ropheet sijn selfstens overkomenden aenstaende dens en stervens, en weder levendig wordinges

geweest

geweest te sijn, want Jesus heeft in 't Avontmael onder het gebrokene Brood sijn selfsten Lichaem niet opgegeten, nog sijn niet uytgegoten Bloet iet opgedroncken, want anders, was Christus en tweeden opvolgende dach, geen ware object vares menschelijckes lichaems tot massaqueer ge geweest voor de Jodens. Gelijckmatig, is an Christus in der MIS-papens Jesu massaqueerde MISSA, niet het rechte overblyffel des Joodoms, die Christum Jesum gekruysicht heben als waarachtig mensch, die noch niet van God is verheerlijckt geworden, naer de opstandige en oock noch niet verklaerd, naer sijn Hemelvaart, Gelijk hy nu geseten is tot der rechterhand Godes eeuwiglijck, maer Christus Jesus eenmael gedoodet, is het leven voor eeuwiglijck allen Avontmaels Gastens, soo ook slechts eenmael met haer Ziel-mond van sijn Geestelijck en Levendig Lichaem, in sijnen uytgesprokenen Woorden bestaende, gegeten en van sijn Bloed gedroncken hebben, want alle MIS-papens en MIS-gastens, die met haren vleeschelijken monde, haren eygen gemaeckten vleesch God, in een Meel-schuyn Hostia op eeten, dese sterven en leven niet eeuwiglijck naer het lichaem, gelijck doch gescheden moesten, so Christi Woordens, in 't plaets van Geest en Leven, nu meer vleesch en been waren, het welcke Christus ook by Thomas tegen spreeckt, wanneer hy seyt, een Geest heeft geen vleesch noch been, gelijck ick hebbe.

21 Verwondert u niet, dat Godes Woort vast stelt, dat Christi uytgesprokene Avontmaels Woordens gelijkmatig involgenden over een stemmingens waerachtige Anomalia geweest zijn als exempel, wanneer Christus seyt, Arme heb

aijd by u, Matth. 26. vs. 11. Het is onmogelijck,
c den Mond der Goddelijcken Waerheid Chri-
s, door welken God tot sijn Volck gesproken
eft, soo wel door Apostelens en Evangelistens
c Nieuwen Testamenti, als door den mond
c Prophetens des Ouden Testamenti, dat dese
Christus, hem selven tegenspreken soude in dese
verheid, wanneer hy seyt, als in tegenstel, Ick
n by u alle dage, tot aen het eynde der We-
d: ô neen ? want Christus sittende, met sijn
arachtig en menschelijck verklaerden lichame
ven in den Hemel, om niet weder neder te
men, bis tot weder oprechtinge, in den dage des
ote Gerichts, is dan ook niet meer op aerden,
ijk sijn arme vlees Ledematen, om hem alle
ge van den MIS-paep, na de Joodsche manier,
n nieuws te laten massaqueeren en dooden,
nt den dood heeft geene macht aen Jesum, die
m eenmael, noch op aerden zijnde, door sijnen
genen Geest, voor de sonden des Volcks,
n sijnen eeuwigen Vader, heeft opgeoffert
had, maer aengaende, naer sijn Geest, en
emels en Aerdens vervullende Godheid, is hy
e dagen by ons, Joh. 16. Ja soo Christus
et sijn menschelijck lichaem noch op aerden
re? hoe konde het wesen: wanneer hy segt, dat
in de wereld gekomen is, (want naer sijn
odheid heeft hy geen komste van doen) en we-
rom, so verlaet ick de wereld, en gae HEEN
t uwen God en mijnen God, tot uwen Vader
mijnen Vader, Marc. 16. vs. 19. Ioh. 16. vs. 28.
n soo dit kome en wederom werelts verlatin-
, naer Christi Godheid waer ware, soo ware
niet by ons als God, en hy was niet in den
emel als Mensch, daer het tog seker is, dat Chri-

fti menfcheid van der Hemelens Hemel, fo la[...]
fal omvangen wefen, tot de tijt toe der weder[...]
regtinge, Act 31.vs,2. Ja hy fal plaetslik fitten[...]
de rechterhand Godes der Majefteyt inden [...]
mel, Hebr. 1. vs. 3. Caput. 8. vs. 1. Ia hy fal [...]
fitten foo LANGE tot de rechterhand Go[...]
bis dat God fijne vyanden onder fijne voete[...]
geleyt hebben, tot een voetbanck fijner voet[...]
Pfalm. 110. Van wat vyanden den Jefuitifc[...]
MIS-paep, een mede participant fal wefen, wel[...]
altijt fijn felfft gemaeckten Chriftum op aerde[...]
onfigbaerheit, wil fienbaer opgefloten hebben[...]
fijner vervloeckten Meel-hoftia, die den Son[...]
beroeft van alle ware trooft, dat wanneer Chri[...]
niet heen gegaen waer, door die Opvaert naer [...]
Hemel tot fijnen Vader, dat 'er dan geen ho[...]
voor hem ware, van fijn wederkomfte, hem op[...]
hem te nemen in den Hemel, maer eylaes! [...]
beter getrooft van fijnen neder gefonden [...]
Geefte, weten alle ware Avontmaels Gaft[...]
dat Chriftus niet lichamelijck fit in den Broo[...]
anders, fouden fy gelooven moeten tegen Chr[...]
eygenmondigh Woordt, dat Chriftus ook i[...]
Woeftijne ware, Item in de binnen kam[...]
Matth. 24. vs. 26. Het welcke hy tog feyt, dat n[...]
mant gelooven moet, want foo Chriftus felf[...]
noch op aerden ware, foo konde hy oock in [...]
eeuwigheid geen Priefter wefen, Hebr. 8. vs[...]
Maer naer den tijd, dat Chriftus een Slacht-[...]
fer voor de fonde geofferd hadde, foo fit hy n[...]
tot de rechterhand Godes, Hebr. 12. vs. 2. W[...]
als hy, voor de oogens fijnder Jongerens opge[...]
men is geworden in den Hemel, alfo fullen fy h[...]
oock fienbaer *wederom* fien nederdalen, Act[...]
1. vs. 11. Ja in der wederkomfte des Soons [...]
mi-

menschens uyt de wolcken des Hemels, so sal dit geschieden met grooter kracht en heerlijckheid, Math. 34. vs. 20, Ja hy sal komen met Donder en Blixem, welcker wederkomstens manier, in de PAPEN-MIS Hostia noyt gehoort noch gesien is.

2 Inde Missa sien wy, soo haest den Paep sijn gemaeckten Ged opgeten heeft, dat hy dan niet van des waren Godes Geest, tot liefdens oeffeningen aan Christi Ledematens gedreven word, want men siet, dat wanneer den Antechrist, als een recht Satans Schelidon-drager, in 't bloed vergieten van Kristi Kruys-kerckens Ledematen, sijne Hipocritische respectueusheid, met de aller onbedenckelijckste soortens van Inquisitions plagens, op het aller Cruelleste, als in een verduyvelder menscheid, en vermenschten duyvelheid tot uytroeinge van den geheelen Ardbodem, heeft sien laten, soo noemt hy noch in overvloed, dese mensch vyandige Satans actien, te wesen, een alder God-dienstige Roomsche Kerck-plicht, en gelijck den Apostel seyt, soo Noemt hy het een Gods-werck, om daer in ALLE sijne gerechtigheid op te rechten, Rom. 10. 13. En niet wonder! waer om oock aen den Antechrist, als aen het Beest, hem een EYGEN naem gegeven heeft, Apoc. 13. vs. 15. En het genoemt, de Hoere van Babel, en met recht, om dat den Antechrist van onnosel uytgestort Martelaers bloed, eene dronckene en volgesopene Hoere is, seer prachtig met eenen purper mantel gekledede (seven Sacramentische) Hoere, sittende op den Zetel der seven Bergen tot Roma, daer sy uyt kracht hares rechts, van der oudsten Paradijs Erf-jagers meesterschap, tot Christi

Kruys-ledens uytroynge, ſoo wel die der ſwaarſte, als oock die alderſwartſte Jeſuiten, als hare ſterckſte, en booſeſte bloed Jagthond, ſo die zy op een wilt Beeſt aenhiſt, welcke met hare ſeer wijt opgeſpalckten Walvis-kakens, het vol met ſcherp geſlepenen WEER Wolfs tanden, op den Helſchen Slijp-ſteen geſlepen, als men Jonas aentaſten, en ſoo veel in haer is, by des Chriſtum onder der Hoſtia, en ſijne lederonder den Beul, levendig in te ſlocken, want de Jeſuiten ſelfſten, ſijn Satans alder Kruelſte Scherprechters; wanneer ſy in der MISSA, hare gemaſſaqueerden God Jeſum, als het geheele Goddelijke Drie-Een gedoodet op eeten, waer uyt genoegſaem blijkt, dat uyt gebrek van kragt, het Antechriſtiſche Beeſt, den Drake en de Sprinckanen uyt den afgronts put, oock niet in 't geheel, in den Hemel opklimmen kan, om den Drie Eenen God en den verheerlijkten menſchen Jeſum Chriſtum, van ſijnen eeuwigen Throone te ſtoote, en hem ſelfſten, tot een Sleutel-bewaerder van den Hemel en Hel te maken, tot oeffeninge van ander alderbooſten boosheid.

22 Wanneer den MIS-paep, in het op eeten van ſijn Meel-ſchuymigen God in de Hoſtia praefereren wil, voor een menſch op eetende menſch, of Indiaenſche Hottentot, ſoo kan hy niet anders doen, als om ſien te laten, hoe dat het ſchepſel in minderheit, ſijnen Schepper in meerderheit, op eeten kan. Maer het is alles vergeefs, dat de heylige Goddelijcke Drie-Een ſoude weſen een ſpijſe van een verrot vleeſch lichaem, eens van Spaanſchen Pocken, ſoo wel verrotten als ſtinkend lichaem, maer Jeſus de ware hoope Iſraels, en den Voorbidder in den Hemel, met ſijn ver-

klaerde

herden lichaem sittende, laet hem niet op eeten
et een vleesch monde, maer sijne Troost-woor-
ns die Geest en Leven zijn, zijn genoegsaem
js en dranck voor de Geestelijckheid, welckers
staen, geen part noch deel heeft, aen en stond
effelijk lichaem, het is dan seer belachelijk van
n Goddelijk Drie Een op etend Mis-paep, als
en hoort, dat hy naer een kort voor afgaenden
lsche en slechts maer mensch bewegelijcken
ytinge eens Crocodils, nevens verkeeringe van
n oogens, wringinge der handens, buyginge der
iens, en vuyststlagens der borstes sijnen God op-
slockt heeft, dat hy dan dadelijk, als met eenes
llen menschens rasende stemme, luyds keels
troept. *Wat sal ick den Heere vergelden.* Want
n sal hy mijn verlossen van A L L E mijne vy-
den; hy derft niet seggen, nu ick mijne opge-
ten God in mijnen buycke hebbe, nu vreese ick
ene vyanden, ick heb dan door mijn selven van
rlost, ja die God Jesus, sal my nu niet meer door
mmande aen den Satan, mijn conscientia quel-
n, over Satans boose daden door Inquisition,
n Christi Ledematens ter doot geoefferd, ja dat
och belachelijcker is nu het schent schepsel van
n God, sijne God opgegeten heeft, soo vangt
, noch eerst aen, oock selfsten noch een Voor-
ddinge by God te doen, voor sijn gemassaqueer-
n en opgegeten God, ja dien selfsten ongena-
gen Paep, biddet nu God den Vader, dat hy
och desen sijnen Soon wilde genadig wesen, ge-
cksaem, als of Jesus de lieve Soone Godes, niet
eene, sonder liefden van sijn Vader van eeuwig-
id geweest ware, en als uyt sondig menschen
aad uyt een man ontfangen, en van een onheyli-
moeder Godes, als een mede onheylig Soon ge-

 boren

boren ware, en niet uyt overschaduwing des Goddelijken natuur Zaedes Godes heyliges Geestes, en also met regt mogte genoemt worden niet alleen een object van Godes ongenaden te wesen, maer oock selfsten, naer sijnen doode, so nge te blyven, tot dat God des sondigen MIS-papens vervloekte Gebed, voor sijnen God soude verhoort hebben, ja soo God sijnen Soon, eerst metijds liefdens oeffeninge tot genaden sal aennemen, soo moeste God niet geseyt hebben, gy sijt mijn Soon, want *heden*, (dat is van eeuwigheid,) hebbe ick u gegenereert. Wederom, God soude niet geseyt hebben, sie: dese is mijn liefe Soon, e die sult gy hooren.

23 Voorwaer, slechten troost voor een ondige Ziele, welckers Saligmaker met den eergen Offer, door sijn euwigen Geest, voor den Sonner, niet in eeuwigheid voldaen heeft, want die sal ook in eeuwigheid, door het her-offeren en dagelcks van nieuw Kruysinge inde MISSÆ, in eeuwigheid niet voldoen, en gelijck blijckt, uyt de gelijkse Voorbidinge van den MIS-pape, dat God dog sijnen Soon, noch eerst wilde genadig wesen, een seker teken, dat hy geen sekerheid heeft, aan een genadigen God Jesus, die in den Hemel sien op Aerden hem niet op eeten en laet, ja de MISpaep bid, dat doch God aen sijne Engelen wilde bevel geven, dat sy neder komen mochten, dese sonder alle genade gemassaqueerden Soone en Godes ongenadens object, van sijnen Autaer als de af laten halen, en over te dragen op den hogen Autaer in den Hemel, om een lieffelijke reucke te wesen voor Godes neus-gaten, daer nu desen Jesus een lelijcken stanck voor sijn eygen neus-gaten is, welcke hy oock soeckt te verd-

n

en met ſijn Wierook Vat, ja hy beelt hem in,
s of'er in den hoogen Hemel, niet Chriſtus Je-
s den rechten Reuck-Autaer ware, waer op de
bedens der geloovigen voor God opgeoffert
orden, als een aengename Reuck werck, met
et Wierook van Chriſti Voorbiddinge tot ver-
oringe, ja dien Sot beelt hem in, als of'er in
en Hemel oock een houten hoogen Schant au-
er ware, om Jeſum noch meer en meer op te
fferen. In ſumma, het is de natuur van des An-
chriſti cruellen Kerck exercitio, ſo veel in hem
, Chriſtum Jeſum en ſijne Ledematens in onop-
oringe, noch alle dagen te Kruyſigen, want het
de Leere van de Kerck des Antechriſti tot Ro-
en, want ſoo het geloof aen het woort der
oomſche Kercke, een meer waer woort ware,
s Godes en ſijnes Soons beyder Teſtamentens
evat: en dat den ſimpliciſta of ſlechtshoofdige
enſch niet meer geloven moeſte, als wat de
oomſche Kerck hem redens bevattig voorſtel-
e, ſoo moeſte het woordt van de Roomſche
ercke, oock de macht van achtervolginge tot
ekeeringe dan aen hem mede geven, ja het
oeſte oock geſchieden, gelijck wy leſen van
hriſto, die het Woort des Vaders is, wanneer
y tot den dooven ooren der Sondarens ſeyde,
ekeert u! en gelooft den Euangelio Marc. 1. vs.
5. En ſy worden bekeert, Chriſtus dan, der
enſch in vleeſch, ſijnde, het Woort des Va-
ders en des H. Geeſtes, die oock het Euangelium
em ſelven noemt, en wil, dat men in HEM ge-
ooft, ſegt expres, tot ſpijt van des Antechriſti
vervloeckten, en uyt Meel-ſchuym gemaeckten
God en menſch, wie in MYN gelooft, deſe ſal-
Salig worden, Marc. 16. vs. 6. En dat dit alleen

het ware geloof is, ſonder welck niemand God
ſien kan, Hebr. 11. En alle wat dan oock uit dit
geloof niet komt, is abſoluyt ſonde, Rom. 14. Ja
ſonder dit geloof (aen den waren God Christum
Juſum, nu niet zijnde op Aerden, maer ſittende in
den Hemel, en met ſijnen Goddelijcken Geest,
altijd by ons zijnde,) kan geenes Sondaers ſonden
vergeven, en hy ook voor God niet gerechtvaer-
digt worden, Rom 8. vs. 7. Caput. 14. vs. 3.
Matth. 27. vs. 18. Jeſaia 64. vs. 6. Job. 14. vs. 4.
Caput. 15. vs. 14. En daerom is deſen Jeſus den
Soon vol genade van God en van hem AL-
LEEN, heeft ook het geloofs leven, niet alleen
Adam, (om dat hy aen den Heere geloofde,)
maer ook hebben te gelijk mede daer door Adams
naerkomelingen geleeft, en dit geloof is haer mede
gerekent in der Vrouwen Zaede, zijnde Chri-
ſtus, en niet Maria ſelfſten, tot eene volkomen
gerechtigheid en heyligheid, die voor God gelt;
ja oock aen alle Vaders der geloovigen, Geneſis 15.
vs. 6. Rom. 1. vs. 3. Gal. 3. vs. 6. Als aen Noah
en Abraham geſchiet, ja God is met deſen gelo-
vigen in genaden door Christum, (gelijck Maria,
genoemt zijnde, eene moeder Godes der genade,
om dat de Heere met haer ware,) ook begenadigt
geworden, Luc. 1. vs. 38. vs. 28. 30. Geneſis
vs. 8.

24 Het is dan ſeker, dat veelen alree verdoemt
den door ongelove aen den alleen Saligmakers
naam Jeſu, oock Godes Woort, eene reucke des
doots tot ten doot is, Marc. 16. vs. 16. Joh. 12.
48. 1 Cor. 16. vs. 22. Gal. 1. vs. 8. 19. Ja, aen welke
ook God ſelfſten, daerom den Geeſt der dwalin-
gen alleen toegeſonden heeft, dat ſy den leugens
gelooven ſouden, en dat over haer het uytgere-
pe

ie WEE van God selfsten, sijne kracht oock
de sien laten, 2 Timoth. 2. vs. 9. 1 Timoth.
rs. 2. Caput. 4. vs. 23. Coll. 2. vs. 16. 18. 20.
emant verwonder hem dan, wanneer hy in
de Antechristi Phariseischer MIS-houdinge, so
r lasterlijcke woordens, ook tegens den Heere
ort spreken, Apoc. 11. vs. 13 Ja lasterlijke woor-
s tegens den Heere, welcke oock die over-
t nemen tegens den Heere, gelijck der Jo-
s, Malac. 1 vs. 3 13. Ja sy spreken, gelijck
tiochius der Edel, tegens den Heere, ja gelijck
kleyne Hoorn oock tegens den Heere sprack,
elck Daniel in een Droom sag, Daniel 7. vs.
Want hy lochent in der Iesu massaqueeren-
MISSA, de kracht van Christi lyden en ster-
, naer de Opofferinge, door sijnen eygen Geest,
Christus met een EENIGen Offer, in sijnen
lyden op aarden, in eeuwigheid, voor den
daer soude voldaen hebben, want anders, sou-
y Jesum niet noch dagelijcks dooden, en ge-
ken in een Hostia, (naer aart aller Koecke-
ters voor den Melech,) als brood op ee-
, het welck de Iodens doch niet gedaen heb-
, maer het gaet haer gelijck de Iodens, dat
oock haren Vorst des levens kenden, sy hem
, (soo veel in haer is) het leven niet nemen,
geheel en al op eeten souden.
Dat sy den waren God Iesu dan niet beter
nen dan de Ioden, voor haren Koning, blijkt
nbaer, dat den Ioodsche decksel, oock op haer
ens noch leyt, en sy konnen niet sien, dat by
olge oock den Ioodsche vloeck over haer en
kinderen gekomen is. Niet wonder! dese
den Antechrist, kan dan in sijne MISSA, als in
valsch conterfeytsel, den waren God Iesum

niet sien, noch met den oogen des lichaems n..h der zielens, ja sy willen Iesum niet sien, om h.. te leeren kennen, als een waren God in sijn m.. scheid, en als een waren mensch in een pers.. sijner Godheid, en is haer genoeg hares Pa.. sens Leere, dat het voor een simplicista of v.. een eenvoudig mensch, eeen overvloet van w.. is, dat hy weet, dat 'er slechts een God is. En .. derom, dat hy weet, dat alle het geene, wat .. Euangelium leert, voor het geene, doch de K.. ken-leere van Romen, de præferentiam héb.. moet. Wat wonder? dat in deser Kerck-leer.. præferentia voor die Leere des Euangeliums, .. welcke Christus de ware God selfsten is, .. Leere des Antechristi, eene Leere der Duyv.. genoemt word. En wat wonder is het! dat .. hedendaeghs in veelen Werelts einden, Ch.. Kruys-ledens, als eene Duyve in den Steen-ro.. met Davids stem, van nieuws roepen hoort .. HEER! de Heydenen sijn in uwe erffenisse.. komen, uwen Tempel hebben sy verwoest.. ingenomen, ja wat wonder is het? dat God .. dendaegs, oock sijne voorige klachtens wederm.. repeteert, over het ontRomeynste ROMEN, .. lijck eertijds over JUDA, wegens der veelh.. haerder opgetimmerden (Jesus schendende) sch.. Outarens, gelijck over Jerusalem, om dat in h.. een soo seer groot getal van gestelde Autarens .. ren, naer de veelheid van 't getal harer Stedens .. na de veelheid haer Autaren, oock het getal h.. der Afgodens, Jerm. 3.

26 Noyt laet die seven Sacramentische B.. lonische sittende Hoere, in den seven Setel.. den seven Bergen tot Roma staende, haer.. schandens naecktheid meer ontbloot, van alle ..

e Jesu Godheids kennisse sien, als wanneer sy
Haer beveelt aen te bidden, in eygener voorgestel-
de aenbiddinges manier, oock boven al dat God
s, aen te bidden en te dienen, ja hare oudste
Hoeren-kercke, zijnde de Moeder van dese ver-
vloeckte Afgoderye tot Roma, geeft een expres
gebod, nevens den PAUS, oock selfsten eenen
PRÆLATEN, als God selfsten præsent, te moe-
en hooren en gehoorsamen, en dat hy dagelijcks
voor het onnosele Volck arbeyd, als spreeckende
elfsten van mont tot mont met God. Wat over
een kominge de ware kennisse Godes en Jesu,
door den heyligen Geest, in 't hert der gelovigen
ngevrocht, met de kennisse eenes hem selfsten
en Godes Stad gestelden PAUSSENS en
PRÆLATENS, door den Kerck-geest, den
ongelovigen met bedriegelijken redens in 't hert
geplant; dit is klaer genoegsaem voor een blind
geboorenen naer Lichaem en Ziel te oordeler.
Dese vervloeckte Leere, heeft hare in en voort-
plantinge, ook eertijts op de Academia tot LEU-
VEN gevonden, want het was de Leere der Theo-
ogiæ Doctorens aen hare Studentens, dat men
God uyt de H. Schrift wilde leeren kennen en
dienen, een absoluyt geheel onnodige Studium
vare. En een algenoegsame Studium, dat wanneer
y slechts, in door soekingens en uytvindingens, so
veel avanseeren konden tot haerder kennis aen-
was, dat sy weten konden, waer van daen doch
die gevleugelde Engels mogten gekomen zijn, en
of sy misschien oock niet naer aert, anderer aert-
vogelens, uyt eyeren uytgebroeyt waren. Weder-
om: of oock niet de Slangen Duyvelens, naer
aert anderer Slangens, mede uyt Slangens Eyerens
in 't warme Sant van de Son uytgebroeyt waren.

Wederom, of oock niet bedes Engelens en Duyvelens, door het simpele woort Fiat, of naer en ordonnantie der natuur, slegts niet geschapen waren: en wederom, hoe veel pennen in 't getal elk Engel wel in sijn vleugels hebben moet. Wederom; of Lucifer voeten hadde gelijck een Pade of gelijck eene Broet-hoen heeft, &c. Sie dit is de Leere des Antichristi, die op de Academi tot LEUVEN, volgens de ordonnantie der Babonischen Hoere, de præferentia voor de Leere van Godes alleen Saligmakende Woort heeft, ja en Leere der Duyvelen, die in 't contrarie bevel eyscht, meer den menschen, dan God te gehoorsamen.

27 Een seer groot vergelijk hebben dese nieuwe modische Jodens, met den ouden, om Jesum ie dagelijcks te Kruysigen, hoe wel in sijne op-en-ge in de Hostia, geene Zielen spijse tot eeuwige Saligheid, daer in voor haer te vinden is, want den Apostel seyt expres, dat van Christo, die in den Hemel sit, niemant sijne Ziele van hem nemen kan, Rom 6. Hebr. 9. Ja hare Iesu vleesch etinge en bloed drinckinge, is seer valsch en bedriegelijck, want selfsten, so het mogelijck was, dat sy Iesu vleesch eetinge en bloed drinking, met haren vleesch monde aten en droncken, so seyt doch Christus van sijn selfs eygene vleesch en bloed, dat het niet nut is, om de Zielen te voeden, maer dat dese kracht van Ziel voedsel alleen in desen sijnen Woorde gevonden word, het welck Geest en Leven is, voor den Geest en het Leven, en niet des vleesches, en dat wiens Geest of Ziele eenmael daer van Eet, niet alleen noyt meer hongert, maer oock inder eeuwigheid niet sterft, gelijck doch heel contrair blijckt, dat al

An-

Antechristische Discipelens, die Iesum alle da-
e van nieuws dooden en eeten, nu alle dagen van
nieuws hongeren en korttijdig sterven, En niet
wonder: by haer Avontmael is die Misteriele en
sacramentele Eetens en Drinckens manier van
et ware Vleesch en Bloed Iesu Christi met den
Ziel monde, (zijnde het geloove) alleene te kon-
en Eeten, geheel en al uyt gebannen. En wat
wonder: dat Jesus soo verre geseten is in den He-
nel, dat sy op aerden niet te Eeten hebben van
esu Geest of Lichaem, om nog so veel min van
jn verklaert en verheerlijckt Lichame naer sijn
Hemelvaert, dat hem den dood op aerden niet
neer onderwerpen kan, want in sijn Hemelvaert,
eeft Christus beydes den Doot en de Hel be-
oofe van sijn steeckel en van sijne victoria, en
iet hem te gelijk gevangen, weg-gevoert, en hoe
ouw dit wesen konnen, die selfsten gevangen is,
at hy dien, wiens gevangen hy is, selfsten soude,
s een gevangenen het leven nemen of dooden,
elijck den *MIS*-paep, in sijn Hostia en sijnen
od Jesum alle dagen noch Kruysigd en doo-
et, gelijck de Joden, Christum Iesum voor
ne verheerlijckinge, en voor sijn onsterffelijck-
eid gedaen hebben.

28 Het is geen dispuyt, dat het woort MIN-
HA, Malac. 1. Geconfereert met Hebreen 10.
et souden geweest sijn, een geestelijcke Offer-
ande des Ouden Testamenti, een Offerhande
er geloovigen uyt den Heydens. Maer geens-
eegs, is het woort Missa in den Nieuwen Teste-
ent te beduyden een sodanig geestelijck Offer-
nde, nog veel min, dat het soude genomen we-
n uyt het woord Mincha, en boven al; so heeft
od ook selfsten, voor desen in 't Oude Testa-
ment

ment veel reysen beydes te gelijk dit geestelijk en lichamelijke Offer verworpen, Ps. 50. vs. 6. Ies. 1. vs. 11. Prov. 15. vs. 8. Malc. 3. vs. 3. 4. Hoe veel meer, sal dan God sin der Goddeloose MISSE, daer noch geestelijck noch lichamelijck Offer in is, niet alles verwerpen, als een recht Cains Offer, maer sal 'er oock een gruwel voor hebben, om dat het valsche Beeld, afbeeldende sijnen Soon Christum Iesum voor sijne neus gaten, alle dagen van nieus daer in geoffert worden, tot een onaangename Reuck-werck, want daer is geen Ooster-lam meer voor des Volcx sonden te slachten, want Iesus den Stichter des Nieuwen Testamenti, kan niet meer sterven, en daerom maeckt Godes Woort den mont des Mis-papens tot een leugenaer, en soo oock Godes Woort, niet mede van sijn monde afgeweken ware, Iesaia 59. vs. 21, hy soude soodanige leugens niet voor waerheid verkoopen, maer soude na den ouden spreeck-woort in het Heeren Avontmael houden, oock wel seggen, *accedit verbum ad Elementum, & erit Sacramentum*, wanneer het Woordt komt tot het Element, soo wort het dan een Sacrament, maer anders spreeckende, soo spreeckt den Mis-paep niet als Godes Woort, 1 Petr. 4. Ia hy doet gelijck alle, die in haerder MEENINGE oock niet seker zijn, Rom. 14. vs. 15. Hy spreeckt niet een soodanig seker woort, het welcke Apostolisch leeren kan, waer van imant machtigh gemaeckt wort, andere door een heylsame leere te vermanen, en die wederspreeckers te straffen, Tit. 1. vs. 7. 9. Maer blyven liever arme, ellendige, onweetende, en blinde Menschens, die door het koopen van doorlouter Goud, haer niet rijck maken willen, Apoc. 3. vs. 17. En wat wonder

het, dat dese uyt gebreck van rijckmakenden
ven des H. Geestes, oock geene arme van gee-
t met Saligmakende kennisse, rijck maken kon-
n, en waerom sy die oogens der blinden niet
enen, en die sotten niet wijs maken konnen.
ant wat is anders in der Papen MISMISSA,
MIS-lithurgia, oud en jongheid, hare MIS-
oftinge is, dat sy geen bloed by vergieten,
ewel doch Godes gerechtigheid sonder bloed
stortinge, noyt hadde konnen voldaen wor-
n, ja geene sonden vergevinge, oock niet ge-
ieden konnen, Hebr. 9. vs. 10. 22. Coll. 1.
l. 40. Ja God hadde den Sondaer oock met
m selver, sonder den doodt sijnes Soons aen 't
uyce niet versoenen konnen, 2 Coll. 5. vs.
. 19. 20. Ja daer konde geen andere voldoenin-
s en versoeninges Offer voor die sonden des
lcks gewesen zijn, als Christi bloed uytstor-
ge, Hebr. 11. vs. 28. Ia daer waer geen ander
alle sonden reynigendes bloeds, als Iesu des
one Gods, 1 Iohan. 1. Ia hoort maer slechts
s den klagenden Iesum, komende van Edom,
t kleederen besprengt van bloed, dat hy seyt,
igh en *alleen*, die geenige te sijn, die sonder
de hulpe van een ander, de Wijn-perse van sijn
ders Toorn heeft treden moeten, het welck
schiet is in den tijd, als hy hem selven tot een
tsoen geld gegeven heeft, voor alle te verlos-
, 1 Tim. 2. vs. 6. Ia Iesus seyt, ick moet be-
en het geene ick niet gerooft hebbe, Psal. 69.
. 6. Wat wonder! dit van Iesu selfsten hooren-
, waerom dan oock niet desen verheerlijckten
um in den Hemel, het werck der verlossinge
t alleene toe te schrijven, Hebr. 11. vs. 28. Coll.
Ia als den Apostel segt, de VOLKOMENE

ver-

verloſſinge, Hebr. 9. vs. 27. 28. Cor. 10. v. 10.
14. En wederom ſegt den Apoſtel, dat ſoo Chri-
ſtus ſonder bloed uytſtortinge ook geſtorven wa-
re, dat 'er dan geene ſondens vergevinge geſchie-
den konde geweeſt zijn, Hebr. 9. vs. 22. En dit
dan ſoo geſchiet zijnde, ſoo kan het niet noch
geſchieden, ja hoe ſouden dan heden den Pis-
paep ſeggen konnen, dat hy morgen, overmorgen,
en over meer tijden ſeggen kan, dat hy ſijne ge-
maeckten God Ieſum, als een vermoortden God,
van nieus gemaſſaqueert, om op te vreeten een
andere geven kan. In ſumma, Chriſtus in den
Hemel onſterffelijck, kan niet meer als ſterfe-
lijck, Hem, noch eens dooden laten, en bren
dit, ſeyt den Apoſtel, abſoluyt en ront uyt dat
ſoo Chriſtus hier op aerden ware, hy dan on-
mogelijck niet in den Hemel een Prieſter wesen
konde, Hebr. 8. vs. 4.

29 Maer nu, Chriſtus Ieſus eenmael, nial-
leene met ſijnes lichaems doode, aen 't Kruys al-
les volbracht, Ioh. 29. En met ſijnen EE-
NIGEN Offer ſijnes lichaems, in eewigheid
voldaen heeft, voor ALLE DESE, die Gods
geheyligt worden, Hebr. 10. vs. 14. Ia dat aldus
Chriſtus in vleeſche (en niet in de Hoſtia) voor
ons gedoodet, Petr. 4. vs. 1. En Chriſtus ſterft
dan niet meer, Rom. 6. Ia Chriſtus Ieſus ons
eenmael verſoent hebbende met God, Rom. 5.
vs. 10. Door den doot ſijnes Kruyces, Phil. 2. Iae-
ſen Ieſus, ſegt den Ap:, ſal niet tot den tweeden
mael, noch eens in 't Heyligdom ingaen, nemaer
eenmael ingegaen zijnde in 't Heylighdom, soo
heeft hy EEN EEUWIGE verloſſinge te wege
gebracht, Hebr. 9. vs. 11, 12: 25. Rom. 5. Eph.
2. vs. 16. 1 Cor. 11. vs. 24. 25. En de uytſtor-
ſtinge.

fage sijnes bloeds, is het bloed des Nieuwen Testamenti, Matth. 26. vs. 28. Marc. 14. vs. 2.

30 Het is seker, dat Christus Iesus hem selven noemende het Brood des levens, niet anders gesproocken heeft, als Woorden des levens, wanneer hy in de Brood breekinge, door gelijckenisse van gemeenschap der voedinge, naer het lichaem, uytbeeldet de voedinge naer den Geeste de Menschelijcke Ziele, uyt kracht der gemeenschap, die sy met den Geeste Jesu Christi heeft, want Jesus heeft in 't eeten en in't nutbare Brood breecken, sijn oneetbaer lichaem, welcks vleesch geen nut waer, niet gebroocken, anders soude het onmogelijck geweest zijn, dat naer sijn eygen Prophesie, een dach voor af, kort den anderen dach opvolgende, van den Godloosen Jodens, sijnes lichaems kruysinge, tot den tweeden mael, hadden sullen geschieden konden aen 't Kruys, Act. 1 vs. 33. Apoc. 1. vs. 17. 1 Cor. 11. vs. 26. In summa, Christus selfsten is niet alleen het onnoosele Offer-lam, maer hy is oock selfsten den Priester, ja hy is oock selfsten den Autaer, waer op hy hem selven, door sijnen eeuwigen Goddelijcks Geest, in den vleesche opgeoffert heeft, 1 Petr. 2. vs. 2. Joh. 6. 1 Cor. 11. Hebr. 13. vs. 10. Ja Christus wort oock expres genoemt, selfst wesen, den EENIGEN Priester des Offers des waren Lichaems en Bloedes, Hebr. 10. vs. 5. tot vs. 12. Psal. 40. vs. 7. 8 9.

31 In waerheid mach men seggen, tot den MIS-paep, gy sijt woordens dienaers van den menschens, maer geene Dienaers des Woorts van den levendigen God Jesum, geopenbaert in 't vleesch, en soo gy kunt bewijsen, dat Cains

Broeders moordige Offer, God aengenaem ge-
geweest is, soo heeft gy genoegsaem bewe..,
dat naer het vleesch uwes Broeders moorts ...
des Soons Godes, sijnen Hemelschen Vad.., in
uwe dagelijckse kruysinge van nieuws, God ...
aengenaem is, maer geheel contrair, uwe ...
soen-offer, en Spijs-offer voor uwe sonde.., is
vergeefs, en uwe Wieroocks werck (in ...
Missa) is een grouwel voor God, Jesaia vs.
12.13. In summa, uwe onnutte Leere van ...
schen gebodens, Matth. 15. Doet aen geene...
le nut en proffijt; maer aengaende uwe gemoe...
creatie in een huilende begraeffenis-lieder-...
de MISSA, heeft noyt MIS in't verdiensten, ...
gy *Mest* uwe Buyck-God vol, met delicate ...,
om daer in tot *Mest* te worden, het sweet en ...
van arme menschen, onder het nieuwe T...
ment uyt te suypen, heeft voor u geene Z...
gelijck het bloed der Beesten des Ouden T...
menti, om niet te eeten, dat verboden was, ...
dat het bloed des Beestes ziele was, ja gy ho...
niet MIS, om dat het u MISSEN sal, wan...
ders souden uwe kloosteren gemaeckte Re...
brievens, u niet tot ongetrouwe Rente-mee...
maken, uwe Koorn, most, en Olie, en he...
der Dieren, soudet gy niet alleen opvreeten, ...
soudet uytdeelen, den thienden van alle aen...
arme. Met recht heeft gy Denck-penningen...
den Rijcken, genoemt Moneta of Metallen, ...
gelijken oock so hout gy vast Pecuniam, he...
der armen, beestachtig werckenden Mensc...,
waerom oock *Pecunia à Pecore* sijn naem b...
men heeft, als zijnde geslagen van het leer...
Beesten, het welck by u, het leer der Arme...
Wel aen, ick hebbe u meermael aengewesen, ...
g...

groten onderscheyt van sin veranderinge des
wordes A in MISSA, en ATH, als MIS-
S.TH, gelijck bekent is, dat in de Hebreeuse
pieke, een eenig simpel point, den geheelen sin
vrat van het woort verandert, en hoe veel meer
drie geheele letters, dit dan doen konnen,
wt MISSATH, Deut. 16. vs. 10. Is niet te
e;en, een Versoen-offer voor de dooden en le-
digen te wesen, maer heel wel genoemt, so
als Schattinge of Genoegsaemheid, zijnde
butus of Sufficientia; Maer uwe MISSA,
h wel wesen een overmatige schattinge en
ergenoegsaemheid, die gy door uwe MISSA,
ct uyt te drucken, daerom beroept u maer niet,
uwe valsche MISSA, gederiveert uyt MIS-
TH, ook niet uyt LITHURGIA der ouden
exsen en Latijnsen Kerkens *Mis*bruykinge, en
Lithurgia betekenen soude te wesen, een Ver-
n-offer des Nieuwen Testamenti. Beroept u
op de fauten gebruyckelijck, in soodanig ou-
Kerck, om dat de vastigheid der Apostelens
heid, alleen de præferentie heeft, want de Apo-
en selfsten, zijn alleen daerom genoemt gewor-
, Brieven Christi; En niet wonder, want de
est Godes en Christi, heeft met sijnen God-
jcken Vinger, alles, wat sy spreecken souden,
ten in hare hertens, als in Tafelens ingeschre-
, waerom oock hare Leere, met geene dwa-
e kan besmet wesen, daerom is het spreeck-
ort der ouden Apostolischen, niet tot de oude
exse en Latijnse Kerckens dwalenden instel-
gen, maer altijd *ad legem & Testimonium*, want
sten is het expres verbod Godes, gy sult niet
r uwe Vaderens geboden leven, en gy sult ha-
echten oock niet onderhouden, Ezech. 20.
 vs. 18.

vs. 18. 19. Gelijck wel is oock te verstaen, dat men
niet naer den MIS-papens geboden leven moet,
noch de oudheid van MIS-slagen der Kerck-lee-
ders onderhouden, het is dan de MISSA in de
Papen Kercke, bewesen geene oude, maer een
seer jonge Ketterye te wesen, want selfste seg-
den ouden Kerk-leeraren *Bellarmin*, dat van e
woort MISSA, de Oud-vaders noyt een enig
woort gedacht hebben, oock niet *Hironimu Ju-
stinus*, *Ephiphanus* en *Origines*; maer geheel con-
trair bewysen dese, dat het woort MISSA niet
uyt MISSATH, oock niet uyt het woort Li-
THURGIA der ouden Kercke gederiveert zy,
maer *Bellarminus l. de Missa*, Item, *Hugo à Sancto
Victorie l. 2. part. 8. cap. ult. de Sacramentis*, Item,
St. Tomas en andere veel meer defereren al te em
dit woort *Missa à Missione vel à mittendo*.

32 Maer het klaerste, waerschijnelijckst en
alder-oudste *Mis*-bewijs des Antechristendoms,
is van Judas Iscarioth tijden af, als Jesus in 't A-
vontmaels Brodes uytdelinge, hem deses woorts,
het welck Leven en Geest ware, Judas Iscarioth
alleen daer van MIS-gedeelt heeft, maer het
MIS, dat de Duyvel in hem voer, sijnen God
Jesum aen de Jodens over te leveren, om aen het
vervloeckte hout des Kruyces soo gemassaqueert
te worden, gelijck den MIS-paep (soo veel in
hem is) op een vervloeckte manier van nieuwe
Kruysinge, in der vervloeckte Hostia, sijnen
Heer en Meester, sijnen God en Schepper, als
God en Mensch noch Kruysigd en Doodet, n
gelijck als Judas, in 't Heeren H. Avontmael ge-
sten, in 't eeten van gesegent Brood, verstekt
geweest is, van het *Mis*terieele en Sacramenteel
eeten en drincken des Vleesches en Bloedes Jesu
Chri-

Christi, alsoo sijn noch heden, alle mede Gasten
n 't Avontmael houden in der MISSA, oock
nede versteecken, ja selfsten het mondelijcke
eten van het uytterlijcke Broot, brengt in haer
iet min den doodt, als aen Iudas Iscarioth, want
esu woordens, sijn van haer oock geen leven ten
even, sonder des doodes ten doodt. Met recht
nochten dit MIS-brood, als Ziel-voedsel in 't
nduycken van het brood in den schootel, eeten-
e met Iesus, voor Iudas Iscarioth, het eerste
MISSA houden wesen, in welkers naervolginge,
ijn de jongers MIS papens, want dit is de seker-
te en oudste bewijs van den MIS-bewysinge, he-
endaegs in 't gebruyck, ja een MISSA, by
welk die Rede sonder Geloof, alleen te pas komt,
want in deser Gods-dienstigheid, is den H. Geest
esu Christi, geen geloofs vorderende Euangeli-
che passer, by haer wert niet gevonden het krach-
ige woort der waren Oud-vaderens beyder H.
Testamentens, want dese hebben, *ex jussu &
mpulsu divino*, dat is, alleen uyt Goddelijcke be-
vel en drift des H. Geestes, soo wel tot een hart-
neckig, als ondanckbaer Volck gesproocken, ge-
ijck sy noch heden spreecken tot het Pausdom,
welcke het geloof aen Christum Iesum niet en
kent; want een seker Paep aengesproocken zijn-
de, om te mogen weten, waer in de kracht des ge-
loofs bestonde, alleen aen Iesu Christi lijden en
sterven, ront uyt dese antwoort gaf, dat op aer-
den noyt quader fenijn was gevonden geweest, als
het geloof, waer van Paulus soo seer veel kalde,
en daer mede soo veel quaeds in de geheele werelt
gesticht hadde, en dat hy om dese reden, in
plaets van Paulus GELOOFS PRÆDICA-
TIENS, noch veel liever dit geloven wilden, dat

wanneer de Moeder kercke tot Roma, hem [illegible] seyde, dat de Bedel-sacken der MINNE-BRO-DERS, alleen dé rechte schoot Abrahams wa-ren, en dat de Marsch met eeten en drincken an MUYL-ESELS gedragen voor groote Heeren, het rechte Hemelrijck ware, &c. En dit is licht te gelooven, dat de magere Papen, haer daer vaster gevreeten en gesopen hebbende, van geen beter *Exercitium ecclesiasticum*, of Kerck oeffeninge re-ten, als te leven en daer in als Mest-varken te sterven.

33 In waerheid mochte het Papen geloof, eene Apens tastbaerheid wesen, gelijck by aen MIS-gedeeltens des geloofs uyt den Hemel, want dese ongeloovige aen Iesum, sijn sonder [illegible] Geest, gelijck men siet, dat noyt der Joodsche Krygs knechtens de aldergrootste onwetenheid uyt blindheid hebben sien laten, den geopenbaerde de Gode in't vleesch. Christum Iesum haren wet-gen Koningh, in sijn aldersuyverste aengesicht uyt soodanige verrotten borst, soo seer vuylen stinkende Rachebellens ingespouwt, als wy hoo-ren, dat dese beter wetende van 't waren Christen-dom, ontchristede Dienst-knechte des Ante-christendoms doen, wanneer dese ongeloovige haren alleen van eeuwigheid geautoriseerden Sa-ligmaker, als den eenigen waren wech des levens voor by loopen en in afgodens dienstigheid, haer heyl en troost by anderen soecken, ja niet allein voor haer, en noch veele nevens hare levende op aerden, maer ook by desen, die sy als hey-ge en van den Pauselijcke Stoel gecanoniseert, alle selfsten, als gerechtveerdigde, alleen door eygene goede wercken, en niet door Christi ver-diensten, perfors in den Hemel geset hebben,

n by God Voor-bidders voor haer te wesen,
oe wel, dat dit genoeghsaem bevestiget, dat sy
lfsten noch niet moeten in den Hemel wesen,
och in den eeuwigen Lichte, Vreugde en Ruste,
oor Godes aengesichte, want hare Ziel-MIS
ouden voor de dooden en levendige, is oock een
genoegsaem bewijs, dat die Voor-bidders op
rden, voor hare Voor-bidders in den Hemel,
lfsten niet slechts aen twijffelen, of sy zijn self-
en noch in der Hel, duysternisse, treurigheid,
oorlog met God, ja als soodanige, die noch
bonden leggen in den afgront van Godes
oorn, met den eersten keten Adams noch ge-
oeyt, dat sy by God, sonder Iesu vryspreeckin-
e, niet komen konnen, maer voor eeuwigh, als
och niet gevagevuurde, by den Duyvelen mogen
oonen. Want belachelijck is alle Voorbiddin-
e, om te ontfangen van jet, dat men alre in de ge-
etinge besit, want soo de heylige in den Hemel
aren, so ware het oock onnodigh, haer door
iel-*Mis*-houdinge, nog eerst daer te brengen, en
eset, dat sy ook waren in den Hemel, so zijn sy
in daer niet als Voor-bidders, want Abraham
eet van haer niet, en Jacob kent haer niet. En
ier recht, mach van der MIS-papens MIS-gry-
inge, door Voorbiddinge in Ziel MISSEN
oor soodanige heylige, die te gelijck in den He-
nel, en in de Hel noch zijn, dat soodanige MIS-
apens dan oock niet slechts meer zijn, als ver-
oopers van het vervalschte woort, 2 Cor. 2. vs.
o. En hare Prædicatiens, slechts maer geleerde en
eweeglijcke woordens uyt der menschelijcke
Philosophia geleert, 1 Cor. 2. vs. 4. Ja welckers
Prædicatiens in haren begryp, eene Dwaesheid, en
n haren Eynde, een Dolligheid, Eccl. 10. En hier

 van

van geeft in den H. Geeſt, deſe reden, dat o
wanneer in haren Prædicatiens eenige waer eid
van Godes Woorde te vinden waer, dat ſoda ge
oock dan moeſte onveranderlijck zijn, en an
ook by haer, voor eeuwig onvervalſcht blyven
dat ſy in geene Leugens, Valſcheyt, Bedrogen
Veranderlijckheid uyt perſſen moeſten. Ja la
deſe waerheid, dan oock niet alleen by den Vae
rens blyven moeſte; maer dat ſy oock noyt an
uyt den monde harer Kinderens gaen moeſten.
Jeſa. 59. vs. 21. Maer eylaes! wanneer de Jeſuitis
ſonder alle waerheid ſeggen, dat Jeſus niet alleen
haar volkomenen Saligmaker is, gelijck k
blyckt in 't voorby loopen van Jeſu, en in 't sa
ligmaken door MIS-houdinge door Jeſum, h
ſlavens van de aerde, en uyt het Vagevuur in en
Hemel te ſetten, ja om dat de Jeſuitens, haer h
ger, ook hares ouden namens tekens of wer
I. H. S. ſchamen, daerom hebben ſy'er voor in
plaets geſtelt:

Suſtulit hinc Jeſum, poſuitque inſignia Regis
Impia gens, alium non putat eſſe Deum.

34 De Ieſuitiſche MIS-papens, Prælaten,
Cannoniken en Biſſchoppens, ſijn al te ſam
ſes Sacramentiſche inſtellers van het ſevende Sa
crament des Huwelijks ſy, ſijn niet alleen wed
om breeckers van het ſelve, tegens Gods bev
dat om Hoerery en Overſpel voor te komen, n
alleen elck Man, maer expres oock elck Biſſcho
ſijn eygen Wijf moet hebben, deſe ſelfſten w
len oock niet haer met Ieſu verbinden in gerec
tigheid, noch verhuwelijcken in eeuwighei
want het Hoeren leven, is in beyder deele in
Geeſtelijcke en Natuurlijcke, eene vaſte Kerc
ſtellinge van de Hoere van Babel, want deſe S
dom-

mitische Papen met Mannen en Beesten, heb-
n geene andere ontschuldinge, om niet een
Vijf te willen trouwen, als zy seggen, dat om
e alderbosesste boosheden, die in een Wijf steekt
r Bisschop vol van heyligheid, niet waerdigh is,
Vant hy dagelijcks spreeckende, in sijn Confe-
ntie van monde tot monde met God, voor die
nden des Volcks, dat hy daer van dan, door sijn
osen Wijf, souden konnen afgetrockenwerden,
daerom oock consequentelijcken, eene sooda-
ge groote sonden soude konnen wesen, die gee-
verwachtinge van vergevinge en vind, ja dat
ck soo een Prælaet of Bisschop, hem slechts in
dachten liet komen, om een Wijf te willen
ouwen, hy dan veel meer sonden souden be-
en, als of hy honderden Hoeren hielde, ja dat
t minder sonde waer, duysenden van Mannen
door steecken en te dooden, want soo het seec-
r waer, dat hy in hem uyt gebreck van genoeg-
ne onthoudinges gaven, soo seer brandigh ge-
elde, dat het beter was, sijnder natuursswackheid
hulp te komen, tot uytblussinge van sijn vlam,
hem dan tot een genoegsaeme ontlastinge, door
nerische nachts gesichtens in dromingens, sou-
n dienste, aen sijn natuur, sijne plicht afleg-
h konnen. En dit is van haerder Moeder-kerck
n *exercitium Ecclesiasticum* genoemt, selfsten
CAER VRYDAG, als sy geen Beesten
eesch eeten, wel in Overspel met eens anders
ans getroude Vrou vlees vrolijk te konnen le-
n. Wat wonder? dat den H. Geest dese Leere
ne Leere der Duyvelen noemt, want hare
OEDER-kercke hebbende de naem van een
ROUW, is in waerheid van haer eygen seg-
n, dit Wijf en Babilonische Hoer tot Roma,

 die

die vol is van de alderbooste booshedens, en le
soodanige Prælatens, Bisschoppens en Jesuiti he
MIS-papens aftreckt, dat sy niet van mon o
mont met Jesu spreecken konnen, selfst niet vo
hare eygene Overspeelige en Sodomitische m
dens, maer veel min voor diergelijcke beg n,
by den onnosele en simplicistens. En dit dan o
zijnde, dat een Wijf te trouwen, niet geschie n
moest, om hare booste boosheid en erf sondi n
Satan, die noch in haer steeckt, is een sekere
ken, dat het bedrogh hares exorcismi seer k r
blijckt, om dat in 't Doopen, niet soo wel i t
Vrouwelijcke, als in 't Mannelijcke geslacht, so
heeft konnen uytgedreven worden. En met re t,
stellen sy redens vast, dat de Vrouwens niet n
leen geen menschen zijn, en oock noch niet s
pele Beesten, maer die alderboosten en vuy te
Satans nestens, gelijck de Gargasenische V
kens. Maer slechte Eer-titels, niet alleen aen
Moeder Godes, en andere H. Vrouwens, m r
oock alle eerlijcke Vrouwens, en om dat sy
met haren boeleren en byslapen, selfsten a
wat Vrouwelijck is, niet gelijck als Adam
Evam, maer als de Sodomitens gelijck Beest
gebruycken, waerom men haer dan niet volg
de heylige Wet des Ouden Testamenti on
den vryen Hemel, met openbaren vlam v
tot assche verbrant, gelijck alle die geenige So
mitens, die met Beestens boelerende, moesten v
brant worden; want dit is de natuur haerder D
velens Leere, door dese Positie, dan niet m
schelijcke Vrouwens, welcke Adam doch
kracht der eenheid, vleesch van sijnen vleesche, n
been van sijn beene, ja selfsten Manninne noe
de, om dat God slegts eenen Menschen geschap
had

dde, ja uyt eenen bloede, het gantsche mensche-
cke geslachte, soo wel Mannens als Vrouwens,
e wel God des stofs en des Geestes noch meer
dde, ja sy schrijven dan tot groote *Mis*troostig-
id, in den Saligmaker vander Moeder Maria,
e Saligmakende middelens af, als of Jesu bidde-
s leyden en sterven voor haer, tot den eeuwi-
n leven niet ware, gelijck voor de Mannens.
aer eylaes! selfs verstekene van Christo Jesu
maeckte Kintschap voor der Werelts grontleg,
ant MIS-papens massaqueeren in der Hostia
n Saligmaker, om dat sy hem niet nodig heb-
n tot levendigmakinge, sy dooden die Prophe-
ns, en suypen haer droncken in het bloed van
n gedoodeden, om Jesu Naems wil, daerom
gt seer wel den H. Geest, om dat het oock de
ophetens dan waerdig zijn, die het bloed der
. vergoten hebben, daerom sal haer oock God
oet te drincken geven, Apoc. 16. vs. 6. Want
or haer, sijn in Christo Jesu Lijden en Sterven
e wech geleyde schattens, voor sijn eeuwig ver-
oren Volck, alle slechts MIS-grepens in haer-
r vervloecken MISSA, gesticht by tijdens,
Judas, als een MIS-gedeelde in 't Heeren H.
vontmael oock MIS-grepen heeft, want die
oorden die Vleesch en Leven waren, dese waren
ck MIS in het MIS gesegende Brood, met
elcken den Duyvele in sijn hart, niet MIS ge-
ren is, en hier van daen heeft der Papen MIS-
A hare eerste stichtingen en voort-plantinge in 't
usdom, om dat in Godes Woorde geen groo-
MIS-grypinge, als van den *Mis*troostigen Ju-
s Iscarioth gewesen is, want met sijnen *Mis*troo-
gen gemoet, heeft hy verraden sijn Meester, en
selfsten Ziel, om dertig silverlingen, en al-
hangende

hangende, met een *Mis*-troostige Ziel, en ee ge-
borsten lichaem in den afgront gevaren.

35 Het is klaer genoegsaem uyt voorgaende
aengewesen, hoe dat des afvallige Antichristen-
doms blinde BISSCHOPPENS van 't ware
Christendom afgevallen zijn, en mogen daerom
dese Apostatens met recht, met den uytgegaen-
den Ninivitens uyt Ninive vergeleken worden,
om dat dese oock in 't uytgaen, gelijck sy are
dagelijckse boose gedachtens behouden hebben,
Nac. 1. vs. 11. Gelijck oock dese booshe in
haer, dewelcke tegens den Heere oock niem-
ders als mede boosheid bedencken konde, Ios.
1. vs. 15. Wat wonder? dat den H. Geest des an-
techristi blinde Bisschoppens, expres niet alleene
noemt, der blinder wegwijsers te zijn, Rom. vs.
19. Want hy geeft de redens, dat sy van Godes
wonder werckens, niet alleen verblinde Schrift-
geleerdens zijn, Joh. 9. vs. 40. 41. Maer d sy
oock soodanige blinde Wachters zijn, die iet
met al weeten, Esaias 56. vs. 10. En dieswegs
haer in waerheid niet roemen konnen, da sy
oyt den blindens aen plaets der oogens geweest
waren, Job 29. vs. 15, Ja noch meer redens geft
den H. Geest van dese harer BISSCHOPPE-
LYKEN blindheids KRACHT, Apoc. 3 vs.
1. Dat sy daerom, een soodanig blind Volcke
noemd worden, om dat sy oogens hebben en
doch niet en sien, Esaiæ 43. vs. 8. En niet wan-
der; want den H. Geest seyt oock mede in
haerder blindheid, namentlijck, dat een sooda-
nig mensch die blind gebooren wert, dat dit God
oock soo schept, Exod. 14. vs. 11. Maer an-
gaende van den sekeren tijdt, dat het geschieden
sou, in welcker desen BELL van Babel, den
NE-

MERODACH, of Apostaet van het alleen Chri-
[s]ti geloof alvallen soude, seyt den Apostel Pro-
[p]heteerende te sullen geschieden, al wanneer
[C]hristus soude komen, Jud. vs. 3.
36 Wat aengaende, die nadere Prophesie des
[A]postel Pauli aen de Tessalonisenser van dese nog
[e]erst aenstaende seer GEVAERLYKE AF-
[V]AL, 2 Tessalon 2. vs. 13. Soo noemt hy den
[t]ijd, dat dese HEDEN aldaer gekomen is, in
[w]elck elck mensche sijn eygen, en niet dat Go-
[d]es is, soeckende, Phil. 2. vs. 24. Daer by doen-
[d]e de beweeg-reden, dat op soodanigen tijdt,
[E]LCK EEN, beydes op sijn LEERE, en op
[H]EM SELVEN seer nauw moesten letten,
Tim. 1. vs. 4. 16. En dit daerom principael nog
[v]eel meer, om dat juyst oock dese Apostata
[o]ock in 't midden uyt haer seltsten opstaen sou-
[d]en als een recht verkeerde Leeraer onder haer,
[ee]ne soodanige soorte van verkeerde Leere leeren
[so]ude, waer door hy oock selfsten de Discipelen
[C]hristi mede aen hem trecken soude, en als een
[gr]ypende Wolf, oock Christi eygenen Schaeps
[k]udde, selfsten oock niet verschonen soude,
[A]ctor. 20. vs. 28. 29. En dese sijn niet soodanige
[Bi]sschoppens, aen welcke, gelijck aen dese, tot
[P]hilipensen, den Apostel eene groetenisse heeft
[d]oen laten. Maer aengaende, de weder uytroey-
[in]ge van soodanigen Antechrist en Apostaet, ver-
[m]ert oock den Apostel aen die Discipel, dat
[ee]ne weder uytroeyinge, oock inde komste Chri-
[sti] geschieden soude, 2 Tim. 2. vs. 8. En gelijck
[de]n H. Geest door de monde des Prophetens al
[la]n te vooren geprophetcert, dat den BELL
[va]n Babel haest sal beschaemt, en der NERO-
[D]ACH sal verbryffelt worden.

37 Met recht mach den Antichrist onder'le
VELE beroepene uyt den GROOTEN hop
leggen geblevene onberoepenen, maer niet mde
onder de WEYNIGE uyt verkoorene geslt
worden, en dit is dan het rechte bewijs vanjn
eerste Missa, want om niet part noch deete
hebben aen der waren God Jesum, heeft hy hm
genootsaeckt gevonden, eenen eygenen Goen
Mensch in de Hostia te maken, die hem, als iet
ware God en Mensch zijnde, des te gemace-
lijker sal laten Massaqueeren, en tot sijnes bujke
opvullinge dooden, wel wetende! dat Chrius
Jesus eenmael gekruysigt op aerden, geerer
sterffelijckheid meer onderworpen is, want er
sijn verklaerden Lichaem nu in den Hemelt-
tende, heeft haer den Apostel geseyt, dat ie-
mant daer sijne ziele van hem nemen kan, y
dan sijnde, niet in den eersten rang, die in de Hle
onberoepen sijn leggen gebleven, maer gesle
in den tweeden rang der *veelen* beroepenen, ot
meerder beswaernisse van Helsche straffens is
hy in gelijcken graet, met soodanigen uytterlne
beroepenen Discipelens J. Christi, die selui
in 't midden uyt Christi Discipelens opgestar,
van 't Christi geloove afgevallen zijn, en genoen
Apostatens, en soodanige scheurende Wolve,
die selfsten hares eygenen Meesters Schaeps-ki-
de om te verscheuren, niet verschoont hebbe
2 Tim. 2. vs. 3. In waerheid, soo mach hy wel ge-
noemt worden den rechten MAGOCH, als die
Satan selfsten GOCH genoemt wort, en ou
der veelheid wille van soorten aller Ketteres
aenhangigheid, soo mach hy met recht ock
LEGIO genoemt worden, en soo oock G
selfsten niet aen desen MAGOG, het broe-
moc

oortdadige brand-merck Cains, voor een an-
eren kenteken aen sijn Voorhooft getekent, niet
erwisselt hadde, so sal ook sekerlijk desen bloed
int, en broeder moordenaer van den God Ie-
m, in der MISSÆ HOSTIA gedoodet, so
el in hem is, van elk een, die hem vind, doot ge-
gen worden. Maer wat aengaet het broeder
oortdadige teken aen het Voorhooft Cains ge-
sen te zijn, beschrijft ons den heyligen Geest,
wesen te zijn, eene ontstekinge van rodigheid,
rmengt met een vervallene bleeckheid, Genes.
vs. 5. Caput. 4. vs. 9. Caput. 49. vs. 6. Hoe-
el anders het mensche aengesichte een Schou-
neel van aller soort gemoedts passiens is, soo is
der allen dog, dat de schaemrode veel oorsaken
eft, gelijck den H. Geest oock mede getuygt,
m. 6. vs. 15. Caput. 8. vs. 12. Sirach. 42. vs.
2. 3. Niet destemin, soo is doch die gemoets
tdruckinge, genoemt, gemoets ontsteltenisse,
niel 10. vs. 8. 9. Of des toorns bitterheid.
ach. 25. vs. 26. Of toornige gemoets tyrannia
ov. 21. vs. 24. Caput. 6. vs. 12. Caput. 21. v.
Dese Cains principaelste, als geseyt, want
n H. Geest segt, dat die ἐπιχαιρέκακοι of Antro-
agi, of Siel-moordenaers sullen root worden,
al. 35. vs. 4. Psal. 70. vs. 3. Psal. 4. vs. vs. 3.
al. 71. vs. 13. Anders staet oock dat dit mede
n mensch moortdadig teken is, sijn neder ge-
gen hooft tot de aerde, voor niemant te mo-
n oprechten, 2 Samuel 2. vs. 22. 23. Om dat
ansuys eene moordenaer luystert naer de stem-
e, met welcke Abels bloed hem in't roepen
or God verklaegt, maer wat aengaet het con-
teecken van pardon voor Cain, mede aen 't
orhooft gestelt, maeckt den H. Geest geen
ander

ander mentie, als gelijck'er ſtaet by des Prohe-
tens Ezechiels tijden, dat ſes uytgeſondenen man-
nen met kokers, in witte kleederen naer Ieruſa-
lem geſonden, om alle die ſy het teken ae het
Voorhooft gaven, dat hem niemant tot haer na-
deren dorſten om te dooden, Ezech. 9 vs, 4

38 Het is dan deſen Ieſu vyandigen Leviti-
ſchen Mis-paep, die ſijn broeder Ieſum niet al-
leen in ſijn Hoſtia, alle dagen van nieuws in on-
ſigbaerheid kruyſigd, maer die oock ſijnen lee-
derens, genoemt Ledematens van Chriſti Kruys
Kercke, als een afgevaliener Diſcipel Ieſu Chri-
ſti, naer den aert der Apoſtatens en ſcheurende
Wolvens, met ſijn inquiſition plagens noch da-
gelijcks kruyſigd, en alleen ſijne Ledemaens,
door directie van ſijn gevangene wille onder Sa-
tans of des GOCHS, als wapenen der onge-
rechtigheid in 't werck ſtelt, uyt oorſaeck al-
leen, om dat veele noch onvaſte en in 't geloove
aen Chriſtum Ieſum noch ſwacke zielen, ſijn ver-
vloeckten lock aas in ſijne Godloſen MIS-HO-
STIA gelegt, tot mede vaſtmakinge aen hem,
niet mede MIS-bruycken willen. Tot wat einde
hy ſijn vervalſcht Avontmael, deſen van den Satan
wel gediſciplineerden Schriftgeleerdens, nae ſijn
aengeërfden aert der eerſten Paradijs Slange li-
ſtigheid, den ſin der Avontmaels woordens eſu
Chriſti Godheids H. Geeſtes verkeeren, en valſch
uyt leght, en alſoo hare eygene woordenman-
vaſt maeckt, door haer ongeopent verſtand,
kan voor de vaſte waerheid Ieſu Chriſti Avont-
maels woordens, die geen vleeſch, maer enkel
Geeſt en Leven zijn. Wat wonder! dat
MIS-houdinge een Leere der Duyvelens te
van den H. Geeſt genoemt word, want in pre-
re

ratie sijnder MIS-houdinge voor het H. Avont-
mael Jesu Christi, præfereert hy te gelijck mede
en MIS-stichter, en verwerpt te gelijck mede
Christum Jesum selfsten, als den Stichter van
alleene H. en ware Avontmael, en wascht sijne
vyle Satans voeten in het suyvere bloed Jesu
Christi, sijnes verloochenden Meesters, en
t sijn doen, noemt hy noch een goed doen, met
welck goed doen, voortkomende, uyt den schat
n sijn boose herte, meent hy God noch wel
n dienst te doen.

39 Maer waerom dese, van 't Christi geloof af-
vallene Christi Discipel, hem ALLEENE
Christo Jesu te rechtveerdigen weygert, Rom.
vs. 13. 22. Is alleen, dat hy nu wel weet, dat hy
em niet mede gerekent en vint onder het ge-
ofs gehoorsaemheid, Rom. 1, vs. 15. En een
genoegsame gemoets overtuyginge, dat hy hem
n oock niet door ABRAHAMS rechtveerdig-
eid voor God rechtveerdigen kan, Jacob. 2. vs.
;. Ja hy wil noch by DAVIDS Prophetische
antern, noch by het Apostolischen en Euange-
schen Euangelii lichte, in sijn donckeren paden
iet wandelen, als door een licht, het welcke hy in
hristo Jesu siet, door welck licht, hy het on-
ekomelijcke licht, waer in God woont, komen
nochte. Wel: wat wonder, hy siet in Christo
esu niet anders, dan een valsche, en niet genoeg-
ame tot Saligheids werdinge objectens, want sijn
oode Geest, Ziel en Lichaem, konnen sonder een
oor afgaende levendig en verlichtingsmakinge
em niet verheerlijken, want Christus Jesus, welke
et Ideatum is, slaet haer met een verkeerde en
edriegelijcke Idea, welcke van hem in der MIS-
ostia niet kan komen, hare kennisse is onvol-

maeckt, haer verstant duyster, hare redens e-driegelijck, hare wille boos, hare begeerten en alle toegeneygtheden tot genietinge in misbruik. In somma, haer geheeler MISSÆ MIS-Ges-dienst, is valsch, want Godes H. Wet des Evangelii heeft sijne kracht ingehouden, tot het rechte gebruyck des Heeren H. Avontmael niet te konnen genaken, welcke sonde haer oock en doot gebaert, en daerom voeren sy oock als los geharnaste, met swacke wapens, vergeefs hen openbaren oneyndigen oorlogh, tegen eenn-eyndigen God, met verlies van 't gewin of vade *Batalia*.

40 Dat den opgestane Antechrist in 't midden onder Christi Discipels, den geloofsloose Apostata is, daerom soo weygert hy oock op een so-danige Stad, van welckers grontveste God alleen Schepper en Bouw-meester is, te willen timmeren, en absolut weygert hy om voor eene mede Erfgenaem Iesu Christi, om te willen passen, Hebr. 11. vs. 23. Daerom heeft het oock den H. Geest belieft, hem om te tekenen, daer mede ie-mand hem aen des MIS-papens MIS-grepen, niet MIS-grypen sal, want hy bewijst, dat hy daerom een aenhanger van de Leere der Duyvelen is, om dat hy een onderscheyt van soodanige spijse maeckt, welcke God oock gereynigt heeft, en voor niemant onreyn gelaten, als die seer onreyn is, en absolut het geene God gebiedt te eeten, hy ter contrarie gebiet om niet te eeten, dit doet hy niet alleen by algemeene Schepselen en Creaturen, maer selfsten oock by sijnen MIS-houdingens, so onderscheydt hy niet het Lichaem des Heeren, in welcken Iesus in het ware H. Avontmael een onderscheyt maeckt, van vleesch

een

eten sijnes Lichaams, dat Christus selfst seyt tot
e Capernaiten niet nut te zijn, en tusschen Chri-
i vleesch, het welcke Christus seyt, sijne sooda-
ige woorden te zijn, die Geest en Leven zijn,
m dat men tot het H. Avontmael met den oo-
en des vleesches niet komt, om sijne grage
leeschmage op te vullen met vleesch, maer met
jn Ziel door 't geloof aen Christi Iesu Avont-
aels woorde is, die Geest en Leven zijn te versa-
igen, als met een noyt verderffelijcke Hemelsch
pijse, welckers natuurs aert is, nimmermeer
aer aert des Lichaems wederkeringe van honger,
enen honger sal wederkeeren laten, en dan noch,
iet het eenmalige eeten, het eeuwigen levens on-
erhout bevorderen.

41 Het tweede teken van de Leere der Duyve-
n, deses van 't geloof Christi afgevallen Discipels,
het Huwelijcks Verbot, dat van God absolut
igestelt aen ADAM, en Christus expres gebo-
en, in 't besonder aen alle BISSCHOPPEN van
hristi ware en alleen suyvere of rechte Catho-
que Kercke, op dat de BISSCHOP dan een
xemplair sijn mochte, om een eerbaer en onbe-
raffelijck leven te voeren, in een Huwelijcken
aet, ja dat oock voor alle anderen elck BIS-
CHOP, een Man van EEN EENIG Wijf
esen moet, op dat sy Kinderen mochte opvoe-
en, in alle deugt en eerbaerheid, 1 Tess. 3. vs.
2. En hem niet gelijck te stellen, desen Hoereer-
ers, Overspeelders en Echtbreeckers, aen welc-
e Christus expres bekent maeckt, dat sy noyt
igaen sullen in het rijcke Godes; maer geheel
ontrair geschiet het Verbot, tegens Christi Ge-
od, gelijk men siet aen opgevolde Kloosters met
APENS, NONNENS en BAGYNENS,

in welkers onderaertſchen Kloosters ſpelonke,
de graven met opgevulde gebeenders van jon
vermoorden Kinders, een genoegſaem teken n
van het leven, niet naer den regel Chriſti, ſie
Kinderen in alle eerbaerheid en deugt opgeved
te hebben, ja ick ſegge Kelderens vol vermoor
bloed van onnoſele Kinderen daer leggende, n
oock uyt het ſtof der aerden roepende tot G
om wrake, als Abels bloed uyt het ſtof der aere.
Belachelijk is deſe Leere der Duyvelen, den Hu-
welijken ſtaet met voeten te treden, en ſijns bra-
denden vuyrs vlamme met verborgenen Kloo-
ſter rivier-water van *Nonnens*, *Bagynens* en *Ka-*
pen, uyt te bluſſchen, gedenkende: dat het eyg
Vrouwen nemen, en het Kinder opvoeden, n
eer en deugt, in hare Beurſen, haer niet ſo veel ſ
ſouden over laten, tot een rijckelijcke betaling
harer Pok-meeſters, zijnde de ſieckten uyt ov-
vloedig eeten van de vruchten uyt Venus bogae
gepluckt. In waerheid, alle ſodanige *Biſſchoppe*,
Cardinalens, *Prælatens* en *Mis-papens*, toonen w-
derom effectief naer een Leer der Duyvelens, -
genſpreeckers te weſen van deſe Ordonnantie
Houwelijcken ſtaets, haer van 't Goddelijc
Drie Een voorgeſchreven, want weygerende, t
een *Biſſchop* een eygen Wijf hebben moet, om
weſen een Hooft van een Lichaem, ſoo negen
ſy abſolut deſe præfiguration, dat gelijck, als G
het Hooft van Chriſto, en Chriſtus het Ho
van een Man, en de Man het Hooft van een Vr
weſen moet, en ſtelt alſoo vaſt, dat God ge
Hooft van Chriſto, en Chriſtus geen Hooft v
een Man, en een Man geen Hooft van een Vr
is, noch veel min ſtaen ſy toe, dit algemeen
ſpreeck-woort, uyt Chriſti woorden genom,
r

amentlijck, dat een Man ſonder EEN EYGEN
Vijf, ſlechts is een Hooft ſonder een Lijf, en
it oock een Wijf, ſonder een eygen Man, als
looft, niet meer als een Lichaem is, van haer
ijf ſinnens wel gebruyck berooft, en ſegt den
I. Apoſtel ſeer wel aen deſe Kerck-uylen, en
looſter hoerejagers der geheele Geeſtelijckheid,
an deſe hare Leere der Duyvelens, dat alle ſoo-
anige, die haer van den by-ſlaep niet konnen ont-
ouden, dat ſoodanige geſtadig van den Satan
erſocht worden, 1 Cor. 7. vs. 5. En gelijck gee-
e Weduwens, die haer te ſaam verplichten, noyt
neer te willen trouwen, en dan noch door drift
an vleeſch brandinge, tot weder hertrouwen al-
en vervallen zijn, maer dat ſommige oock ſelf-
en met ongelovige mannens getrout, waer door
aer ook ſommige afgekeert hebben, en den Sa-
in naer gewandelt, 1 Tim. 5. vs. 15. Alſoo zijn
ock alle ſoodanige vleeſch brandige *Papens*, *Ab-
ſſen*, benevens alle hare Klooſter *Bagynen*, wel-
e dagelijcks niet alleen van den Satan ſlechts ver-
ocht worden, tot een onkuyſſchen byſlaep, maer
at ſoodanige oock ſelfſten door den Satan afge-
ent zijn, dat ſelfſten ongelovige met den onge-
ovigen tot hoerery, die den Hemel haer afſnyt,
bſolut naer den regel der Duyvelen wandelen,
are Kinderens vermoorden, en naer Ziel en
ichaem in een eeuwigh Vagevuyr werpen, en
elijck de Duyvelen hare Lichamen dooden, en
e gelijck verderven.

42 Ten derden, wederom is het een kenteken
aerder Leere der Duyvelens, als wanneer deſe
Ziel moordenaers (ſoo veel in haer is) tegen de
ours der natuyr des geheelen Schepſels van leven-
ige Creatuyr, als ſcheurende Wolvens van

Christi Ledematens Moeders borsten als noch jong zijnde suygelingens afscheuren, welke sy veel maenden met het beste bloed-voedsel hares herttens opgevoedet hebben, en soodanige, als rechte Kinder vyandige openbare dieven genomen hebbende, en in harer hoeren Kloosters gevangenissens opgesloten hebbende, en met verhoerde Nonnen melck opgevoedet, en vorders gebracht tot bequaemheid van Duyvelens diensten mede te doen, opgeoffert te hebben aen den Baal of Melech, en haer oock tegen Godes expres gecommandeerdes Woord, noch geleert, in plaets van hare Vader en Moeder te eeren, haer niet alleen te onteeren, maer absolut haer te condemneren en naer Ziel en Lichaem voor den Duyvel een proye te wesen, om dat sy alleen den waren en suyveren Leere Jesu Christi, en Christi eygenen Discipelens zijn, en blyven, ja selfsten moeten sy Rakkers knechten wesen van de executie soodaniger ja Papen Beulen, selfsten aen haren eygen Ouders, die vervloeckte Satans beschaemmakende Conscientia dwingelandye te oeffenen, en niet alleen oock mede aen sien, hoe dat de Moort-beulens in hare bloede hare handen wassen, maer oock selven tot beschaemtmakinge van den alderboosesten wilden Dierens, hare eygene Ouders, ja oock selfsten veel soodanige als die Leere der Duyvelens, mede over gegeven Ouders aen haren lijf eygenen; Christi Jesu noch suyvere Leer aenhangende Kinderen, helpen vermoorden, en in haren bloede, hare cruel handen selfs te wasschen, en alsoo willen sy weederom toonen, als haters van Christi Jesu waerheid, dat hy voor een leugenaer, en een kind des Duyvelen gaen moet, om dat hy geseyt heeft

..t een onmogelijkheid te wesen, dat imant sijn ..gen vleesch souden haten, en dat een Moeder ..eres ygenen Kindes soude konne vergeten, sy ..heel contrair in dit geval van doen, dat noch ..r verre op een simpel vergeten gaet, dese selfst ..lkanderen met een Cains Broeder liefde kon..n vermoorden, en onder Conscientiæ dwang ..racht, in 't eeuwige verderf, naer Lichaem en ..el te brengen, of tot alle tyden, haer onder een ..uwige vervloeckinge te stellen, ja selfsten haer ..verdoemen: om dat Christus oock niet sal waer..id seggen, namentlijck: verdoemt niet, soo ..erd gy oock niet verdoemt, en dat dese gelijck..l, onaengesien, dat oock God selfst niemant en ..rdoemt, dan noch in dese Leere der Duyve..ls, de Kinderen hare Ouders, en de Ouders ..derom hare Kinderen verdoemen konnen, en ..ch niet selfst wederom konnen verdoemt wor..n. Maer dese sijn het, over welcke God een eeu..g WEE uytroept, seggende, ô WEE? mij..leyders sijn verleyders geworden.

..2 Wederom, is dit den Leere der Duyvelens, ..lcke door besweeringe der Duyvelens, de Duy..len selfsten niet slechts uyt Menschens, maer ..ck selfstens uyt oude Kerk-muyren, vervallene ..oosters-speloncken wegdriven, in welcke hare ..rmoorde Kinder-zieltjens, den hoepelende velt ..yvels gelijck spoocken; maer een klaer ge..egsaem merck-teken naer Christi eygen seg..n, dat het is, dat een soodanig *Schrift-geleerde*, .. selfsten een Duyvel is, oock den Duyvel niet ..tdryven kan, Marc. 3. vs. 23. 26. Ja den H. ..eest heeft dese soort van *Schrift-geleerden*, on..gtige Duyvel banders, niet alleen selfstens ..*yvelens*, maer oock selfsten Satans Schoole te

wesen genoemt. Maer met recht mach de oude
Stad ROMA vergeleken met de oude Stad PER-
GAMO, voor een en de selve passeren, om dat
Christus van geseyt heeft, dat in dese Stad niet
alleen des Satans Stoel is, maer dat den Satan ook
selfst in haer woont, Apoc. 2. vs. 13. En gelijck
'er staet, dat in ROMA de Hoere van Babel, ook
hare sit-plaets op seven Zetels staende, op seven
Bergen vast gemaeckt heeft, en om dat het Christo Jesu belieft heeft, onder een Duyvel, en een
anderen Duyvel, eene onderscheyt te maken,
wanneer hy seyt, dat eene soort van Duyvelen is,
die door vasten en bidden, niet uyt te dryven is,
ja dat Christus expres sommige Schrift-geleerden,
als sijnde Menschens, oock soodanige Duyvelen
noemt, die geene macht hebben, om andere
Duyvelen uyt te dryven, soo stelt dan Christus
in dese woorden vast, dat in 't generael twee sorten van Duyvelen zijn, namentlijck eene sorte
met vleesch en been, en een ander soorte sonder
vleesch en been, en dese met vleesch en been
Schrift-geleerden zijnde, ofte den sleutel hebbende, alleene de Schriften te openen, en de
verborgene Apocalyptische en Danielische Zegelen te breecken, soo soude sonder alle hoofbreeckinge, van 't uytrekenen van 't getal van
hondert ses en sestig geheel onnodig wesen, om
dat den naem van dit Schrift-geleerde Beest hem
selfsten uytdruckt, den Paus te wesen, ja soo
gelijck 'er staet Apocalyptisch van den GOCH
en MAGOCH, die hem in de vier plaetsen
der Aerde heeft uytgebreyt, Apoc. 20. vs. 9. 10.
11. Soo kan het dan wel wesen, dat men en
GOCH vast stelt te wesen den Duyvel sonder
vleesch en been, aen welcke den H. PAULUS

ock

ck den HYMENIUM en Alexander overge-
ven heeft, 1 Tim. 1. vs. 20. item aen welcke
ulus oock den Diſcipels bevolen had, dat ſy
ſe bloedſchender, die onder haer was, ook over-
ven ſouden, 1 Cor. 1. vs. 5. Aen welcke Chri-
s oock ſelfſten Petrum niet heeft willen over-
ven, maer den Judas Iſcarioth overgegeven
eft, ja ſelfſten deſe Satan is, die met den eerſten
et ingedoopt broot van Chriſto in de Schoo-
, en ſelfs te eeten gegeven, in Judas Iſcarioth,
gevaren is; maer den tweeden Schrift-geleer-
n Duyvel, die geen Geeſt is, maer vleeſch en
en heeft, mach wel genoemt worden te weſen
n Magoch, en gelijck den Apoſtel ſeyt, welc-
is den valſchen Apoſtel, en een verſtelden Sa-
ns Engel, in een Engel des lichts, 2 Cor. 11.
14. Gelijck den Paus tot Roma hem ſelfſten
lt een Engel des lichts te weſen, tot uytleggin-
van H. Schriftens duyſterniſſe.
44 Neemt niet vremt, voorgaende menſcheyt
ne Duyvel te noemen, want het heeft Chriſtus
u belieft, alleen ſoodanige Schrift-geleerdens,
ſche Apoſtel, een Satan te weſen, maer Chri-
s Jeſus ſeit oock, dat ſommige Jooden Duy-
lens zijn, Apoc. 2. vs. 9. Item Chriſtus Jeſus
t oock, tot de BISSCHOPPENS van Phyli-
lphia, dat ſommige Jodens zijn, maer dat ſy
ntra ſlechte Leugenaers zijn, Apoc. 3. vs. 9.
. Item Chriſtus noemt oock deſe valſche
hrift-geleerdens, Leugenachtige Jodens, met
lſche verleydingens, verkeerde Engelens des
htes de weſen Duyvelens; met welcken Titel
ck Chriſtus ſelfſten Petrum den Apoſtel niet
Kroonen verſchoont heeft, wanneer hy, wel
rdient om ſijne Satans mondige daet, hooren

moeste, wijck achter my, Satan! Wederom, wanneer Christus Jesus den Engel des Verbondes, een Engel Satans, tegens een Engel Godes stelt, uyt beeldende onder den naem van Engelen Satans, den Antechrist, die de Engelens Godes, zijnde die Discipelens Jesu Christi, niet alleen souden lasteren, bedroeven, in armoede bre[...], maer oock van desen Engel Satans, souden in de gevanckenisse geworpen worden, Apoc. 2. [...] 9. 10. Wederom seit Christus, den Engel des Verbondes, dat van desen Engel Satans of Antechrist, het Heyr-leger der Heiligen, en die GELIEFDE, (die Heilige Kercke Christi) staet, soude omringt werden, maer, dat [...] dien oock, over desen Satan, (den Antechrist) het vier uyt den Hemel, om hem te verteren neder vallen soude, en in den vurigen Sulfer poel, by den Duyvel ook toegehoort heeft [...] neder geworpen worden, waer den valschen Propheta is, van eeuwigheit tot eeuwigheit, dach en nacht om gequelt te worden, Apoc. 20. vs. [...]. Geheel over een komende met Pauli vertroostinge, gedaen aen die geloovige geplaegde Romeynen, namentlijck, dat den God des Vredens, [...]sten der Satan, van hem haest, sal onder sijne voeten getreden worden, Rom. 16. v. 20. Namentlijck, dat hy soude geworpen werden in den brandenden Swavel-poel, welkers namen de H. Geest [...] korte uytdruckinge, noemt de Helle te wesen, Apoc. 20. vs. 15.

Maer overgaende, onse voorgaende propositie rakende de Paapsche MISSA, gestelt in 't verschil tegen des Heeren H. Avontmael, soo is [...] danig seer groot, want aengaende de instellinge der Pausselijcke MISSÆ, en de instellinge C[...]

...ſu eygenes Avontmael, ſoo vind Chriſti
... Kercke naer Chriſti en ſijner Diſcipelens
...vloginge, op recht Catholijk Kerck in beyder
...gen Sacramentens gebruyck, eene ſeer nau-
...erknopinge tuſſchen het uytterlijcken tekens
...are lichamelijckheid en der onſichbaren be-
...nden ſakens geeſtelijckheid. Want de licha-
...kheid des uyterlijcken tekens, heeft zijn ver-
...nder het uytterlijcken vleeſch ogens geſichte
...dens formation, en die betekende inwendige
...elijkheit, heeft haer verval, aen den geeſt des
...oets tot geloofs Formation, en gelijck het eer-
...ne rechte reſonnabele billigheid is, en het an-
...ener gelootswerdingen ſakens rechte eyſche
...eſtemminge, het eene voedende de kragten
...leeſelijke lichaams beweginge, alſo gelijkma-
...ordert ook het andere, tot des Geeſtes eeuwig
...s-voedinge, en bewegens onderhoudinge,
...ſo wel, als in des Heeren H. Avontmaels ge-
...ck, het vleeſch lichaams ogen licht met refle-
...,dan het lichamelijcke oge te voren beſtraelt,
...ederom op het uytterlijcke lichaems voedent
...ds en Wijns krachten ſiet, ſoo wel ſtraelt ook
...eeſtes geeſtelijcke oogen des lichtes reflecte-
... ſtrael, op het inwendigſten geeſtelijken Bro-
...n Wijnes geeſt-voedende krachten, zijnde het
...yſichden lichaems honger ſtillendes, en des
...orten bloeds dorſt leſſende, Jeſu Chriſti
...elijcke Lichaem en Bloed, beſtaende in
...den, die niet onnut vleeſch en been, maer al-
...nutbaer Geeſt en Leven zijn, en is aenmerc-
...waerdig van allen waren Cummucantens, dat
...lijkmatig eene onweder oploſſige in een kno-
... van Jeſu Chriſti, Godes en Menſcheids een-
...is, dat oock gelijckmatig, eene ſoodanige
mede

mede in een knopinge eens Historischen en alig-
makenden Geloofs natuurs gevonden werd in 't
H. Avontmael van allen Cummunicanten. En
wat wonder is het? dat by allen sodanigen aen
dubbel Historisch en Saligmakenden Geloofs-
geloove, de Authoriteyt des instellers Jesu Christi
selfsten, aller aenneminge waerdig is, va alle
het geene het lyden en sterven Jesu Chri tot
eeuwige Saligheid promitteert. Hoewel, d het
geschieden kan, dat beyde Geloofs, niet
gelijck werkende gevoelt worden, niet destoin
so houd het Saligmakende gelove aen hem
de præferentia, voor het Historisch geloof uyt
wat kracht oock konnen Salig werden, w
gelooven of sy gelijk niet sien, wat het Histo
geloof sienbaer voorstelt, want het Saligmaken-
de geloove, gestelt in ordre als voorgaende, in 't
gebruyck des Avontmaels, laet sijne uytstekent-
heid in Saligmakender kracht van Christi lyens
en stervens werckinge, tot Saligheid, seer kr
tig in geloofs aenneminge, aen den gelooven
sien, want geloovende soo eeten zy, en genot
hebbende, soo hebben sy gegeten.

46 Het is dan dat de reden uyt het vleesch ge
en het Geloof uyt het Geest gesichte geform
wel genoemt kunnnen werden Susters en Bro-
ders, in over eenkominge hares oogmerck
een en het selve eynde, namentlijck tot overy
ginge van sekerheid en waerheid, want Chri
Redelijcke en Gelovige Avontmaels gaste we
vast, dat sy in 't gebruyck van 't Heeren
Avontmael niet genoodigd zijn, op Christi na-
tuurlijck menschens vleesch eetinge, om dat
voedsel haer niet dient tot Geest voedinge,
lijck Christi Jesu woordens, welcke Geest en

en

e zijn, dit doch doen, Matth. 26 vs. 1. 1 Cor.
1 Cor. 11. Want het is vast, dat de soetigheid
esmaecke van dit levendige Brood, van dit
ens Brood, van dit Hemelsch Brood, uyt den
nde vande Ziele of Geeste, zijnde het geloove,
t kan weg gaen, wanneer imant maer eenmael
het geloof gegeten heeft, Matth. 15. vs. 32.
41. 51. 52. Het is seker, dat gelijck 'er voor-
yt is, by wat Cummunicant in 't Avont-
als gebruyck het Historische en Saligmakende
loof by malkander gaen, dat in order, gelijk wel
Saligmakende Geloof de præferentia hout,
at wie eet, en niet gelooft, ja wie twijffelt 'er
hy eet, dat desen alre verdoemt is, en door
eeten des Lichaems en des bloeds Jesu Christi,
waardig, hem dan de eeuwige verdoemenis ver-
elt, gelijk hem dese waerheid in de vervloeckte
ssa van den Antechristo bevind, om dat hy
yt met een voorafgaende, en wel beproeft ge-
ove, naer Christi instellinge, en der H. Apo-
tens naervolginge, en der algemeenen Christe-
ien Kerckens onderhoudinge, hem niet nadert
des Heeren H. Tafel, Geloofs-spijse voor de
el om te eeten, maer in præferentia het Licha-
elijcke eeten voor het Geestelijcke stellet, wes-
gen den MIS-paep en alle sijne mede gastens,
ene waere overtuyginge, van een misterieel
ligmakend eeten, in harer Hostiæ genieten
nnen, ja sy verstaen sonder het voorafgaende
loof noyt, hoe dat de Oud-vaderens beyder
estamentens, met Christo Jesu aen den Born-
t Jacobs, eenderley Geestelijcke spijse gegeten
dranck gedroncken hebben, en hoe sy dese
ch heden in den Hemel zijnde, met Christo
n sijn Tafel van sijnen Vader, inden Hemel voor
haer

haer gereet gemaeckt, nu heden noch in hare
onsterffelijken verheerlijkten, en verklaeren lic-
hamens, noch eeten en noch drincken, wat het
Geestelijcke eeten der geloovigen Vaderens des
ouden Testamenti, en der geloovigen Vaderen
des nieuwen Testamenti, hebben een en hetselve
gegeten, dat is even en selve geloof, wat God in
de eerste Val Adams, in der Vrouwen Zaet tot
Ziel voedsel, en EEUWIG leventheid ene
soude. Of noch klaerder, het Avontmaels voor-
smaeck der Vaderens des ouden Testamenti,
een naersmaeck der Vaderens des nieuwen Testa-
menti, en den naarsmaeck der Vaderen des
nieuwen Testamenti, is een voorsmaeck der Va-
deren des ouden Testamenti geweest.

27 Dese voorseyde waerheid beyder Testa-
mentens Oud-vaderens, blijckt in meerder bewy-
sens, want selfstens, soo heeft oock Jesus onder
het oude Testament, al in Geeste Propheten-
de, soo seker van sijn noch eerst aenstaen lij-
den en sterven in vleesche, en ook also kla
Geeste gesproocken, als of het onder het nieuwe
Testament alre geschieden en voorby war ge-
weest, wederom noch eens, wanneer Christus on-
der het nieuwe Testament, naer de Prophesia on-
der het oude Testament in 't vleesch gekomen
zijnde, om te lijden en te sterven, noch eer ge-
schieden soude, want onder het oude Testa-
ment, is dit sijne voorsegginge, ik hebbe de Wijn-
parsse ALLEEN getreden, en daer waer ock
NIEMANT onder den Volckeren die by mij
geweest is, Psal. 63, vs. 3. En wederom
tweedemael, soo Propheteert Christus Jesu al
gekomen zijnde in 't vleesch tot nieuwe Testa-
menti oprechtinge, in een voorafgaende sin
tigh

heids behout, namentlijk: dat ELK EEN, in
n tijd ſijnes lijdens, als dan in den ſijnen ſoude
chten, en als dan HEM! oock ALLEEN
en; maer (daer by ſeggende) ICK: ben niet
LLEEN, want de Vader is by MYN, Joh.
. vs. 32. Gelijck hy te vooren geſeyt hadde,
K en de VADER ſijn EENS; wederom,
e den Soon geſien heeft, die heeft oock den
der geſien, wederom, gelooft gy *in* GOD die
niet en ſiet, gelooft dan oock in MYN die gy
t. Maer eylaes! van deſe eetens manier, is in
r Papen Miſſa niets geeſtelijks te vinden, want
or haer, is de Capernaitiſche buyck-ſpijſe al ge-
egſaem voor haren God, die haer buyck ſelver
want als recht levendig doode, ſoo eeten ſy
der eeten, Chriſti vleeſch ſonder vleeſch, en
nken ſonder drinken, Chriſti bloet ſonder bloet
ncken, ja om dat Chriſtus haer in haerder ver-
eckten Jeſu Maſſaqueerende MISSA, tot een
od vyand geworden is, ſo willen ſy met Chriſto
u niet eeten, op dat Chriſtus oock niet weder
t haer ſoude komen om te eeten, maer het is
en, om dat Chriſtus niet eerſt door 't geloof in
ris, ſy ook wederom in Chriſto niet weſen kon-
n, want hare Hoſtia is een gelijckeniſſe, in een
ck van Chriſto Jeſu ingedoken, en aen haer
s gegeven beet broot, naer welcks genietin-
oock de Satan in Judas voer, en hem een doot
der doot geworden is, ſeer verre afgeſcheyden
n de ware Avontmaels Gaſte, in welckers ge-
uyck, Jeſu ſpijſe aen Jacobs Born-put, oock ha-
ſpijſe ſijn moeſte, die ſy niet alleen hier op
rden, maer oock boven in den Hemel, aen een
fel, die God voorbereyt heeft, eeten moeten,
c. 22. vs. 30. Als dan ſouden ſy verſtaen Chriſti
Jeſu

Jesu ontvleeschte worden, als enkel Geest ... ven, sy souden verstaen, gelooven en eet... vleesch, en drincken sijn bloed, ja als dan ... Jesus by haer komen, en in hare herte sijne He... melschen Tempel en wooninge maken, e... verstaen leeren, wat dit te seggen is, ICK al... HEM en HY in MYN blyven, ja den ... paep soude den Apostel gelooven moeten ... Christus met sijn verklaard lichaem in onst... lijckheid van der Hemelen Hemel ontfange, ... vast en wel bewaard is, dat niemand ooc ... daer, noch veel minder de MIS-paep inder ... op Aerden, sijne Ziele van hem nemen kan, ... met Weer-wolfs-tanden als een Hottent... te eeten, want Jesus heeft de Hel en Do... steeckel en overwinninge afgenomen, en ... hem weggevoert, dat hy selfsten oock op de... de, aen sijne noch levende mede leden ... vleesch, geene macht meer heeft, en me... permissie met een volkomen assurantia be... welijck, vragen konnen, Doot? waer is u pric... Helle? waer is uwe overwinninge! God sy d... die ons de overwinninge gegeven heeft; e... belachelijck is de Missa, waer de doot sijne ... aen Christum Jesum, in 't Massaqueeren, sel... noch sien laet, en sijne onsterffelijckheid st... lijck maeckt, gelijck Christus op Aerden n... sijn onsterffelijck, onverheerlijckt, en onver... lichaem gewesen is, maer soo het seker is, ... Doot noch Hel geene macht heeft, over die ... op Aerden levende Ledematen Jesu Christi h... veel min, sal hy macht hebben, over Christi ... haem in den Hemel, want Jesus soude da... wesen de bewaerder van de Sleutel van de P... der Helle, en boven dit, so soude Johannes ...

ban...

tinge van den waren God, en waren Mensch
Christo Jesu, zijnde het verwagt geweesen Lam,
et soo veel heerlijcke dingen spreeckende, dat
oudsten hem toe schreven, voor den Stoel leg-
ide op hare aengesichte, dat hy is, die daer waer,
wesen sal, het Alpha en Omega, die daer leeft
n eeuwigheid tot eeuwigheid; Maer aylaes!
nneer den MIS-paep sijne Fabelachtige Papen
gens, en sijne leugenachtige Papen-fabels, aen
e Cummunicantens voor eene Godes waer-
d verkoopen wil, soo verwisselt hy slechts den
des woordes des H. Geestes, 1 Cor. 15. vs. 12.
et wonder!, hy doet sijnen onnoselen en onge-
igen gelooven, dat selfsten de aldergrootste
yvelsche leugens, soo haest sy uyt sijnen mon-
gaet, door de beroeringe sijnes overganden
ms, soo aenstonts inde aldergrootste waer-
d verandert, en in præferentia voor Godes ey-
mondige waerheid, passeren en aengenomen
rden moet. Het blyckt klaer in het MIS-
yck der Paepsche MISSA, in welcke het
genachtige en vervalschte teken, een algenoeg-
m klaer bewijs, van een mede leugenachtige
ekende sake is, want Christus met sijn Disci-
ens in't Avontmaels stichtinge, is aen gene met
godens Beeldens, opgepronckte Autaren, in
gelijck met een Comediantens Theater gese-
, Christus heeft oock niet met een simpel ge-
oogde Meel-schuym, genoemt Hostia, maer
t een ordinarie opgedist eetbaer spijse Brood,
drinkbare Wijn-drank, het Avontmael gehou-
n, en om dat dan uyt het uytterlijcke teken
n de Hostia, het oog des lichaems bedrogen
rd, soo kan het niet als een bedrog in redens
rmation hebben, en soo noodsakelijck die be-
Bb tekende

tekende ſaken mede valſch weſen moet, ſokan
het Zielens ooge geen Geloofs formation heb-
ben, daerom ſo is eenen waren Avontmaels aſt,
oock ſeer ſtrickt aen bevolen, dat, ſoo hy he tot
het H. Avontmaels gebruyck begeven wil, dat hy
hem oock eerſt al te voren, van den Afgoden die-
naers moeſt affſcheyden, dat hy oock van haer
niet onreyns moet aenraken, als wel wetende, dat
hy is een geloovige Tempel Godes, hy dan oock
geens weegs in eenige deelen met den Tempel des
Afgodens, ſoo weynig jet moet te doen hebben,
ja even ſo weynig, als Chriſtus met den BELIAL,
als den geloovigen met den ongelovigen, en het
licht met de duyſterniſſe geene gemeenſchap en
de gerechtigheid met de ongerechtigheid geene
genietinge heeft, 2 Cor. 6. vs 14. tot vs. 18.

28 Gelijck in 't voorgaende geſeyt is van 't ge-
loofs voor afgaen, voor het H. Avontmaels ge-
bruyck, contrair den MIS-gebruyck der Papen
MISSÆ, gelijck Paulus leert, dat dit alleen to-
des des Almachtigen Heeren willen is, dat eer
en bevoor hy de Menſchen noch als tot Soonen
en tot Dochters weder aennemen wil, ja eer en
bevoor God oock in haer woonen en wandelen
wil, als in eene ſoorte van ſodanigen Volcke dat
welcke ſijn eygendommelijck Volcke is, dat in
dan geſchieden ſal, dat het geloof oock voor af-
gaen moet, op dat ſy als dan, als ALLE ſulke
WARE GELOOVIGE, oock met den onge-
lovigen geen laſt meer dragen moeten, en dat
gedaen hebbende, ſoo ſeyt den H. Geeſt, ook
alleen, als tot zalig BEROEPENEN, komen
het hoog-tydige Avontmael des Lams, Apoc. 9.
vs. 9. Ja den H. geeſt ſeyt, gelijk Chriſtus oock al
te voren tot ſijnen Diſcipelens geſeyt hadde, dat

et Avontmaels eeten, gy sult van nu af, niet
eer van het gewas van dese Wijn-stock drinc-
en, tot op den dagh, waer ICK met UW in
ijnes Vaders rijcke drincken sal, Matth. 9. vs.
5. En dan mach oock naer het Avontmaels wel
ebruyck, den waren Cummunicant met David
el seggen, ô Heer! doet te vooren mijnen
ppen open, dan sal mijn mond u lof verkondi-
en, Psal. 51, vs. 17. Want gy zijt waerlijck dien
eer, die oock mede tot den Propheet Ezechiel
eseyt hadde. Dat wanneer ick met uw spreecken
l, als dan soo wil ick uw de mond open doen,
zechiel 3. vs. 23. Op dat ick oock nevens Da-
iel, Caput. 10. vs. 16. En nevens Ezechiel me-
confesseeren mag, de Heere heeft mijne mond
pen gedaen, Ezech. 33. vs. 22. Psal. 116. Het
seker, dat selfsten in 't voorafgaende voor het
eloofs noch Avontmaels, noch Doops, noch
esnydings gebruyck, aen imant heeft de Salig-
eid toebrengen konnen, want dit soo zijnde,
o moesten nootsakelijck alle ongeloovige in
ods beloofden in Christo lijden en sterven Salig
erden, om dat sy Gedoopt of Besneden aen 't
eesch zijn, of het Avontmael gebruyckt heb-
ende Salig moeten werden, en niet een van alle
ese verlooren gaen konnen, gelijck doch con-
rarie blijckt, en contrarie blijckt in desen, dat
e ware Geloovige, die niet Gedoopt, aen 't
eesch niet Besneden zijn, en tot het Avontmael
oyt zijn toegelaten geweest, alle noodsakelijck
jn Salig, en niet een verlooren geworden, en
t heeft niet alleen zijn bewijs aen de Kinderen
r beloftenisse, niet alleen van gelovigen Ouders,
e alle sterven, en noch zijnde in Moeders lic-
men, of kort sterven, naer hare geboorte, of

door afſchnydinge der middelen onder het kr
des Antechriſtendoms, niet hebben konnen ge
doopt worden, noch oock niet het Avontmael
hebben gebruycken konnen, en gelijck wel
kragt der eeuwige, voorſienigheid Godes, nyt
naden in't getal der geloovigen in den Here
overgeſet zijn. In een exemplaer ſien wy,
alleen aen dien van Chriſto Jeſu miraculeus
lovig gemaeckten, onbeſnedenen, ongedo
ten, en tot het Avontmael niet geweſenen mo
denaer aen 't Kruyce, tot wien Chriſtus naer
ſeggen van het eeuwige Goddelijcke Woor
HEDEN? (uytdruckende ſijne verkieſingen
Chriſto Jeſu voor de grontlegginge der Wer
tot de groote Saligheidt, tot den eeuwig
Saligen leven, waer geen MORGEN gevon
word by God) ſult gy met mijn! in 't Paradijs z
Luc. 13. Maer wy weten oock, dat alle geloov
Abrahams Kinderen onder het oude Teſtam
niet alle de Beſnydinge bekomen hebben v
den voorloop van acht dagen, en alſoo geſtorv
dan noch ſijn Salig geworden, oock alle ſooda
ge, die niet alleen in den tijd haerder geboort
ſtonden, maer oock ſelfſten noch lange te voo
in 's moeders lichaem geſmoort zijnde, uyt kra
van toerekeninge des geloofs Abrahams ha
Vaders, aen Godes belovinge vaſte, in het Vr
wen Zade gedaen, abſolut Salig geworden z
Wederom blykt klaer, dat niet alle Kinderen
Abrahams Zade beſneden, niet Salig geword
zijn, maer veele verlooren, van welcke be
oock een klaer exempel te ſien is aen Jacob
Eſau, noch zijnde in 's Moeders lichaeme, ge
Gedachten noch niet gehad hebbende, noch
minder macht, om noch quaed noch goed te d

ka-

nnen, en gelijke wel uyt een Zade zijnde, Jacob
God is aengenaem, en Esau ter contrarie ver-
orpen leggen gebleven onder de macht van zijn
rf-sondig quaet, dit vind hem oock in een en
ven Exempel inden Zade der geloovigen Oud-
ders in het Nieuwe Testament. Als dat
nneer de Sund-vloet gestelt in 't plaets van
t afwasch Water des Doops, by alle die Ge-
opt zijn, niet een is overgebleven tot levent-
id, en ter contrarie, die niet mede Gedoopt
n, inde Arke gaende niet gestorven, maer by
t leven behouden zijn, hoe wel dese inde Arke
ck niet alle zijn Salig geworden, maer oock
ele verlooren gegaen, naer het voorgaende
tempel van Jacob en Esau, in een Moeders lic-
em. Maer eylaes! vergeefs segt den MIS-paep,
t elck ongelovige, so hy slechts Gedoopt word,
inde MIS gegaen heeft, nootsakelijk Salig wor-
n moet, om dat hy binnen hem het Goddelijc-
Drie Een, in de Hostia opgesloten, naer het
elten, in sijn buyck, onsloten bewaert.

19 Het is seker genoegh, dat noch Antechrist
or gebruyck vande MISSA, noch dat geen
l geloovigh Christ, door het gebruyck van 't
ontmael, naer Christi ingestelde ordonnan-
gebruyck, kan Salig worden, maer gelovig
nde, alleen in Christum noodsakelijck moet
ig worden, want wat Saligheid is 'er tog te ver-
chten voor een ongelovigen, uyt het gebruyck
n een vervalscht Avontmael des Antechristen-
ms, in welcke klaer te sien is, hoe dat Christi
hamelijcke Absentia, gestelt word voor Christi
hamelijcke Præsentia, en Christi Geestelijcke
esentia niet voor Christi lichamelijcke gedenk-
erdige Absentia, waer Christi ware bloed uyt-

ſtortinge aen 't Kruys, voor eene *Niet* ware Cri-
ſti bloed uytſtortinge, en Chriſti *Niet* ware uyt-
ſtortinge ſijnes bloeds in der Hoſtia, voor de wa-
re bloed uytſtortinge in de Hoſtia geno men
word, waer in het *Niet* ware ſpijſe brood der
Hoſtia, voor het ware ſpijſe brood in de Ho
waer die *Niet* ware dranck des Bloedes Chri
voor den waren dranck genomen word, waer
den Kelck voor den waren Kelck, en den wa
Kelck voor den *Niet* waren Kelck genomen w
waar den *Niet* waren Wijn voor den waren W
en den ware Wijn voor den *Niet* waren Wijn
nomen word, waer den niet drinckbare Met
Kelck, voor den drinckbare Wijn, en den drin
bare Wijn, *Niet* voor den *Niet* drinckbare Me
Kelck genomen word, en deſe en diergelijcke
ſurde Avontmaels Fabulens veel meer. In ſum
door Papen Gods-dienſtigheid, is de ware Af
den-dienſtigheid, niet achtende het weten, dat G
beydes ſoo wel den inwendigen, als den uytw
digen vervloeckten Afgoden-dienſt, ſeer ſtr
verboden heeft, want gelijk de uytwendige Af
derye verboden is, Exod. 20. vs. 5. 6. 13. D
5. vs. 8. Cap. 7. vs. 16. Cap. 11. vs. 16. Cap.
vs. 13 31. Cap. 18. vs 9. Cap. 29. vs. 18. S
is oock gelijckmatig de inwendige Afgoderye
den H. Geeſt verboden, Exod. 2. vs. 3. 23. De
5. vs. 7. Cap. 18. vs. 9. Jeſaia 23. vs. 7. Ja G
noemt niet alleen de Afgoderye een Hoererye
Echtbreeckinge, Num. 14 vs. 33. Cap. 15.
32. 2 Reg. 9. vs. 22. Eſaia 56. vs. 3. Jude vs.
Jerem. 2. vs. 33. 34. Caput. 13. vs. 27. Hoſ.
Cap. 2. Cap. 4. Cap. 5. Cap. 6. Cap. 2. M
den H. Geeſt noemt haer oock expres een ab
luyt eene Duyvelen dienſtigheid, Exod.

De

eut. 11. Ezech. 16. vs. 20. Psal. 81. In sum-
a, Om dat dan den Antechrist in den lichte sij-
s eygenen vyers wandelt, dat hy selfsten aen-
teken heeft, en in vier voncken gaet, waer
de hy als omgordet is, Jesaia 5. vs. 11. Soo
ch hy wel hooren, wat God tot hem seyt, dat
e tongen met Helschen vyer aengesteken is,
oock alle sijne geheelen wandel ontsteeckt, en
geheel lichaam bevleckt, Jacob 3. vs. 6. En
dat sijne MISSA is eene wel-bekomste, ge-
Judas Iscarioths sijn doodes mael, soo is het
t wonder, waerom die Hostia in sijn lichame
ck slechts maer tot een Adder gal verandert
rd, Jacob. 20. vs. 14. 16 Niet wonder! want
valsche Leere sijns geheele Godes-dienstes is
gens anders toe nutte, als alleen, om een vou-
e hertens te bedriegen, Rom. 16. vs. 18. Ou-
gesien den Antechrist hem seer geveynst te stel-
weet, ja dat hy hem gelijk maekt eenen Engel
odes, niet destemin, staet 'er oock van hem, gy
rd genoemt een Jode, en onderstaet uw een
eraer der eenvoudigen te zijn, Rom. 2. vs. 17.
20 Maer eylaes! gy zijt selfs noch niet rijck
naeckt in ALDERLEY REDENS
ruyck, oock niet in alderley Erkentenisse,
or. 1. vs. 15. Daerom sijt ghy een God, die
s een Satan is, Apoc. 2. vs. 9 En uwe handen
n oock noch met menschen bloed besmet, ende
vingers met ongerechtigheid besoetelt, Esaia
. vs. 3 En om dat gy oock uwe handen selfsten
rck maeckt, daerom soo kont gy oock als val-
e Prophetens, geene Goddeloose van hare
ose wegen bekeeren, Ezech. 13. vs 22.
30 Seer geluckigh ware die Jesu massaqueren.
Antechrist, wanneer hy slechts noch soo veel

genaden door Godes Geeſt hadde, gelijc die
Jeſu maſſaquerende Jodens tot Petrum, om
oock in Geeſt en Waerheid af te vragen, wat
hy haer geven ſoude, waer deor haer beangſtig-
de Conſcientiæ getuygende Geeſt, tot ſodanige
middelens gebruyck geraken mochte, waer door
ſy over hare grote Jeſu kruyſigenden verdoemé-
niſſes verdienden daets, vergevinge bekomen
mochten, en hare antwoort Petri ook weſen moe-
ſte, BEKEERT UW? Actor. 2. vs. 38. Cap. 3.
vs. 19. Caput. 5. vs. 31. Sonder welcke bekeringe
des MIS-papens Ziele, oock niet van den dode
verloſt, en de menigte ſijner ſonden oock niet me-
de bedeckt worden, Jacob. 5. vs. 20. Ja de MIS-
papen ſouden dan oock niet meer voor alle ontru-
ſte Zielens vorders een lock-aes leggen, 2 Petr.
2. vs. 14. Maer eylaes! Het zijn de MIS-papen,
die niet alleen haren buyck ſelfſten, haren God
noemen, 1 Titum. 1. vs. 2. Maer ſeggen dat aen
buyck oock ſelfs haer God is, Pilip. 3. vs. 19.
dat ſy daerom oock abſoluyt haren buyck toe
dienen willen, Rom. 16. vs. 18. En vergelijcken
haer met recht genen Levitens, die haren Heere
des morgens en des avonts in haren Afgoden
Tempels dienen en loven, 1 Cor. 23. vs. 30. En
willen geene ſodanige naervolgers Davids zal.
die God den Heere des morgens en avonts bid-
den, Pſal. 55. xs. 18. want deſe en kennen ook
niet bidden, om dat den Strael des H. Geeſtes
haer niet beſchenen heeft, Sapient. 5. vs. 6. en
zijn volkomen vergenoegt, dat ſy hare mede be-
quaem vinden, van haren eygenen vervalſchte
woordens, haer ſelfſten daer van verkoopers ge-
maeckt te hebben, 2 Cor. 4. vs. 20. Want dit zijn
woorden, weldke den Apoſtel ſoodanige mi-
ſchelijke

..elijcke woordens noemt, die haer de men-
..elijcke Philosophia alleen geleert heeft, 1 Cor.
.. vs. 13.

31 Des Antechristi Duyvelmatige mensch vy-
..dige menscheyt, selfsten tegens hare eygenen
..odes Jesu moortdadigheid, geeft een klaer ge-
..egsaem bewijs, dat soo het mogelijck waer,
..sum Christum in MISbruyck sijner vijf Woor-
..ns uyt den Hemel te toveren, sy souden in
..erheid, alle oock veel minder, als sijne eygene
..ienden de Jodens, aen hem geloven. Johan. 7.
..6. Oock niet eens in hare huysen om te beher-
..rgen op nemen, Joh. 1. vs. 11. Ja met steenen
..uden sy Jesum oock uyt hare Synagogens
..chmiten, en Tempels jagen, Joh. 8. vs. 59. Sy
..uden Jesum onder beste vriendens schijnheylig-
..id der Jodens, veel vaster grypen, als eenen van
..jne vijf sinnens beroofden, Marc. 2. vs. 21. Ja
..et Jesu Godheids mirakelens, souden sy veel
..eer dan de Jodens, den hoogsten spot dryven,
..atth. 14. vs. 54. Ja voor alderley al te saem ge-
..epen Straet-schendende Canalie, souden sy
..ck dadelijck, maer den gegrepenen Jesum, voor
..ne groote vriend van Tollenaers der Sondaren
..ytkryten, Matth. 11. vs. 29. Ja voor een open-
..ren Duyvels Besweerder en uyt-banner voor-
..ellen, ja Jesum gevangen hebbende, gelijck de
..azarenen, soo souden sy Iesum oock wel op
..n hoogen Bergh voeren, in meninge van den
..venste top om neder te storten, Luc. 4. vs. 29.
..n dit niet doen konnende, soo souden sy Iesum
..ck met haren valschen (Iesuitischen Duyve-
..ns) streecken te condemneeren, sijne eygenen
..lsche Rechters soeken, Ioh. 8. vs. 5. Matth. 9.
... 3. Cap. 22. vs. 27. Ia soo sy den verborgene

 Iesum

Iesum oock niet in hare eygene Stads Herberge
tot (Roma) Ierusalem niet vinden konnen, so
souden dan oock wel dadelijck, hare recht Iesu
vyandige Iesuitische verklickers, in plaet van
Herodiaensche Rackers en Henckers-knechts,
oock naer eene andere Stad (Spangien of Portu-
gael) Bethlehem, als naer buyten stieren om
Iesum te soecken en te dooden, Matth. 2. v. 16.
Ia soo sy Iesum by dage noch tot (Roma) Ieru-
salem, noch tot (Spangien) Bethlehem oock
niet vonden, dan souden sy dadelijck hare Pries-
lijcke Ziel pachters, Schelmachtige Spions, lieg-
achtige Nacht-rakkers, bloed-dorstige Horen-
slagers, nieuws-gierige Flambauw- en Lantaerns-
dragers, Lantsdiefachtige Poort en Tol-wachters,
nooddruftige gewapende Soldatens, met lange
Spiesen, korte Dolcken, en breede Degens, jae
Herodiaensche Dief-leyders, met Knevels ket-
tens en Touwens vergesellschapt, met Iudas Ka-
rioths Klooster-gitse en valsch kussende Verra-
ders, en Treyters, naer het Hofje GETHSE-
MANE senden, waer sy selfs aen den Olyf-ber-
ge den biddenden gevonden Iesum, tot sijne He-
melsche Vader, niet den tijd tot uytbiddinge on-
der stooringe, vergunnen soude, maer doodelijck
gevangen en gebonden, oock naer Roma voor den
Pauselijcken Pontifex Pontius Pilatus, en Hero-
des voeren, om alsoo met Christo voor het twee-
de mael, eene veel argere dan de Ioden het eerste
mael, cruelle Tragedie ageren, Matth. 14. vs. In
summa, sy souden Iesum veel harder dan de Dui-
vel inde Woestijne aenporren, om een preuve
van sijn Godheid in't nederstorten van den Tem-
pel te willen sien, of oock de Engelen naer Gods
toesegginge uyt den Hemel komen souden, Iesum
op hare hande te dragen, Ps. 9.

32 De

32 De verscheydenheid alderley soorten van [...]pens MIS-verstandens, mogen in de over-[...]kominge in 't stuk vande MISSA, wel een [...]ijckenis in complotterie met Annanias en Sa-[...]ra hebben, Actor. 5. vs. 9. Want in verval-[...]inge van Christi Geestelijcken en Levendigen [...]vontmaels woordens, maken sy vleesch, het [...]lcke sy niet sonder TWYFFELINGE [...]ETEN, en alsoo niet EETENDE uyt het [...]ELOOF, soo EETEN sy wederom hare ey-[...]ne verdoemenis, Rom. 14. vs. 23. Wat won-[...]r? dat ook alle ongelovige, niet met de Prophe-[...]n EETEN en AENBIDDen, om noyt vet [...]worden, Psal. 22. vs. 30. Gelijck haer den [...]postel geseyt hadde, GELOOFT: gy hebt GE-[...]ETEN. want Christus heeft hem in alle sijne [...]eeckens manier in het Nieuwen Testament [...]ken, in veele plaetse vast gehouden, aen de Pro-[...]etische spreeckens manier van het Oude Testa-[...]ent, gelijck als den Propheet seyt, waer hy [...]eekt, hoort mijn toe en ETET het goede, Esaia [...] vs. 2. Wederom, ô Heere, als uwe WOOR-[...]ENS daer waren, so heb ickse opGEGETEN, [...]em. 15. vs. 16. Wederom, de sachtmoedige [...]len EETEN, sy sullen SAT worden, en haer [...]rte sal daer van eeuwig leven, en soo wil oock [...]ristus in 't heylige Avontmaels gebruyck, de [...]eestelijckheid van sijn eetbaer Vleesch en drinc-[...]er Bloed, verstaen hebben, Joh. 6. vs. 5. tot vs. [...] Maer dit niet geschiedende in de MISSA. [...]at wonder is het? om dat dese het goede van [...]t quade niet onderscheyde konnen, Hos. 5. [...] 17. Dat dese van EETEN en aenbidden oock [...]t vet worden, Psal. 22. vs. 30. Maer boven dit [...]ck, haer verdoemenis eeten en drincken, en al-

soo

soo maeckt hem den Antechrist seer ongelukkig, wanneer hy met Christo, en Christus met hem niet EET, gelijk Christus belooft heeft, als wanneer hy hem vergelijckt by eens Nachtsdiefs komste, nevens een expres Gebod, met nuchterheid en waecksaemheid, daerom wel op te passen, om dat, wanneer hy alle kloppende aen de deure komt, en sijne stemme gehoort wert, hem dadelijck soude mogen open gedaen worden, om dat hy by dese nuchteren waeckers en oppassers, tot haer soude ingaen konnen, om alsoo CHRISTUS dan met HAER, en oock sy wederom met CHRISTUS soude EETEN, Apoc. 3. vs. 20. Want soo anders Christus komen soude, om aen die Deure der vijf dwase Magen te kloppen, en haer slapen vinden soude, met uytgebluschte Lampen sonder Olie, hy dan sekerlijck wachten soude tot tijds gevinge, noch eerst by de Kramers te loopen om Olie te koopen, en also voorbygaende, soude Iesus met haer, en sy met Iesu niet eeten noch drincken, en hare Ziele van hongers nood gestorven zijnde, soude haer begraevenisse van eygenen Ziel moorderye, in de Helle hebben, en daerom veel beter naer Christi wakende Bruyts-aert niet rusten of slapen, en veel liever in 't al te lang vertoeven hares Bruygoms, hem op straet en tegen loopen, en om de Wachters op straetens na vragen, of sy die iet gesien hadden, die haren Ziele lief hadde, ja veel beter, als van hare Ziel honger soo hart gedrongen zijnde, met een wedergalmende geluyts, en smetingens uytroepinge. ACH! dat doch mijn LIEFSTE in sijne Gaerde quame! en dat hy doch AETE van SYNEN (niet haer eygen) edelen vruchtens, Cant. 4. vs. 6. Voorseker za-

dan sal oock den hoorende Bruydegom Iesus, amenterende stemme sijnder lietsten Bruyt, en omgekeert weder-galmende Echo toe sen-, als Antwoordende, *Ick ben* gekomen! *Suster le Bruyt, in mijne Hof* (in mijn Herte, in *mijne* npel, met *mijn* genaden Geeste,) *ick* hebbe *e Honing-raet* mede gebracht, *ick* hebbe *mijne ing*, mede nevens *mijne Honing-raet* gegeten. hebbe *mijne Wijn* nevens *mijne Melck* gedronc-, Cantic 4. vs. 17. Ia hy sal oock nu geko-n zijnde, tot sijnder *Bruyts* vrienden mede seg-, drinckt mijne *Liefste*, en worde droncken, d: vs. 17. Want hy heeft haer al lang te vooren oepen tot dit Hoog-tijt-mael, wanneer hy or de mont des Prophetens spreeckt, komt! comt! koopt *Melck* en *Honing* sonder gelt, en nder prijs, ja *komt* en *eet*, Esaia 55. vs. 1.

33 Noyt heeft op aerden God over de Men-en van een afgrijsselijker menscher tractement proken, als wanneer hy seyde, dat hy in een eesselijcke vloeck uyt spreken wilde, dat de ne mensch de anderen vreeten soude. Want in n exempel seyt God tot de Goddeloose Iodens. *k wil maken*: dat sy het vleesch haerder Soonens Dochters opvreeten sullen, ja ick wil maken: t ook *elck* het vleesch sijnes naestens opvreeten, in der angst eene benautheid, Ierem. 19. vs. 9. ik wil maken, dat de Vaderen hare eygene Kin-rens, en wederom de Kinderen hare eygene aders op vreeten sullen, Ezechiel 5. vs. 10. Ge-ck de uytkomste dit leert, als wanneer de barm-rtige Moeders hare eygene Kinderen selfsten bben moeten slachten, koken en op-eeten, laegl. Ier. 4. 10. Item gelijk ook in de belegerin- Ierusalems die moder getoont heeft, in 't slach-

ten en in't Op-eeten van hare eygen Ki[...], haren grooten honger te ſtillen. Maer ...
het is gelooffelijck, dat ſoo verre hem he... christendom uytſtreckt, niet ſlechts ... wort Menſchen te dooden, haer bloed uyt-ſtorten, en vande Honden opvreeten te laten ... veel leckerder zijnde deſe MIS-papens, om lec... Menſchen vlees niet delicaet genoeg zijnde ... op te vreeten, en dat alſoo deſe haer lecern... vinden in't vleeſch te vreeten, die heylig G... en H. menſch te gelijck is, ja ſelfs het ... Goddelijcke Drie-Een, dat hy hem oock ... in ſijn onmacht gemaeckt heeft, ſelfs oock ... derom gedoodet, en in de MIS-hoſtia op... ten. Sonder twyffel is dit het Lant van ſoo... Hottentots, waer van den Propheet getuy... welck Menſchen woonen, waer ſlechts d... des anderens vleeſch opvreet, Zacharia 11 v... Het Lant in welck den eene Menſche den ... voor leckernye opvreet, Ezechiel 26. ... Hier van getuygt het geheele Roma, en h... chriſtede Chriſtendom, Spangien en Portug... die Stat, waer uyt het Romeynſe Beeſt me... Hoofden hem voedet, met vleeſch en blo... menſchen, ja in welken die Apoſtatiſche Biſſ... pen opgeſtaan zi:n, uyt het midden van ... Diſcipelens, en met haren ziel en lichaems ... dadigen Duyvelens dienſten, aen God meen... groote dienſt te doen, welcke ſelfſten, als ... geſeyt, haer eygenen Hoſtia God met venij... geven, en dan algenoegſaem gebruycken, ... conſacratie, niet alleen aen haren eygenen ... *Victor*, maer oock den Keyſer *Fredericus Sep*... daar mede te vergiftigen en te dooden, ... nevens gaende Opſchrift van haren eygene...

Aquinas, 't welck absoluyt gestelt is tegen formelier Jesu Christi, Vader! die gy sijt in Hemel, Matth. 6. En stelt contrarie *Adoro ervotè Latens Deitas, quæ sub his figuris verè lati-*, of ick bidde uw aen verborgene GODEID, die onder dese figuur verborgen leyt waerheid; het welck een klaer bewijs is, dat r woort Missa, niet uyt een Hebreeux woort *neba*, noch oock niet uyt der Griexsen Kerckorden *Lythurgia*, maer veel meer van het Meynse woort *Lithargia*, genoemt, slaep sieckten aelt hebben, om dat sy, altijt de Grote van den rtbodem, om in ruste te brengen, als dan haer vervloeckte doods slaep-kruyt, in hare MIStia te vreeten geven. Waer van sy oock vamet Adams en Judæ Jscarioths MIS-greep, nentlijck, naar den eersten Beet, in den eeuwidoodes slaep.

4 Uyt voorgaende MIS-grepige MIS-bruyk, de Kercke des Antechristi geene geheel suye Kercke Christi is, en om dat hem den Anrist roemt, sijne Kercke, die alleen ware en vere Kercke op aerden te zijn, soo confesseert net eenen, niet die ware Kercke Christi te we-, in welcke van Christo noyt dese beloftenisedaen is, van een geheele suyverheid te wesen, it nog meer is, Christus Iesus noemt het goed esen, dat Ketters en Secten daer in gevonden den, tot beproevinge en openbaringe der opte onder haer, gelijck blijck, dat onder een kleyne Kercke Christi, bestaende slechts in elf Discipelens, selffts niet veel reysen woorstrijdighedens voor gevallen zijn, maer oock ten een Iesuitisch Iesu verraders Iudas Iscaa, midden onder haer opgestaen is, sijne eygene

genen Meester te verraden, te verkoopen en
helpen vangen, om dertig silvere penningen,
dat nog meer is, dat onder de weynige Discipele
beroepen in Christi dienst, niet alleen sommi
opgestaan zyn, als afvallige van Christi Gelo
tot Apostatens en scheurende Wolven, welc
selver Christi eygene Schaap-kudde niet ve-
schoont hebben, en MISschien noch sommi
verborgene Hypocriten gestorven zyn, ja h
staet Christi ware Kercke voor, dat tot alle t
dens in haer, onder de vroomen, groote Rebelle
gevonden zyn, die niet min den H. Geest wed
staan, en als Annanias en Saphira gecomploteer
den H. Geest bedroeft hebben, want niet sond
reden, heeft tot het waren redelijken Godes-die
stes oeffeninge, den Apostel oock selsten noc
de ware geloovige tot Ephesen aengemaent, d
sy tot den H. Geest (dat is niet te weygeren G
des Woort te hooren, lesen en wel om te ve
staen) bedroeven souden, Eph. 4. vs. 30. Op d
sy doch niet oock eenigh part noch deel hebbe
mochten, als eertijts met den uytgeroeyden Ki
deren Israels uyt Egypten geschieden is, namen
lijk, ook eyndelijk sodanige Rebellen tegens Go
waren, die den H. Geest bedroefden, Iesaia 6
vs. 10. Met recht, mach dan die onsuyvere Ker
des Antechristendoms, een opgevult Heydendon
met booshedens, en booses handels uytvinder
genoemt worden, Rom. 1. vs. 29. 30. Welck
Christi Kercke en sijne Kerckens Ledematens
niet slechts alleen om EENES WOORDE
wille, dan oock den onrechten beschuldigen
Ezech. 29 vs. 11. 20. Maer Christus Iesus heeft d
namens van sijner Kruys Kerckens mede Leden
niet alleen, met sijn sondens afwasschende bloe
in

n sijne hantpalmen geteyckent, maer hy ver-
rooft haer oock dat wanneer God getrouwigheid
y haer vind, dat hy haer als dan tegens soodanige
loofwichtens versterken en bewaren wil, 2 Tess.
. vs. 3. En dat in tegendeel soodanige bedriegers
ie van quaed tot quaed voortgaen, om andere te
erleyden, alsoo selfsten sullen verleyt worden,
n dat sy als mede lief-hebbers der wellusten,
van Gode, 2 Tim. 3. vs. 4. 14. Ook alsoo niet an-
ders, als oock mede een seer droevig uyt eynde te
verwachten hebben, 2 Tess. 2. vs. 8. Het welc-
ke wesen sal, eene van eeuwigheid tot eeuwigheids
quellinge in den brandende Sulphurpoel, Apoc.
2. vs. 23.

35. Neemt het niet vremt, alle Apostolische
waarschouwinge voor soodanige Apostatens, of
van het uytterlijcke geloove Christi afgevallene,
zijn de menschen, die niet wat Godes, maer haer
eygen is, soeckende, en dat daerom heden oock
elck een, soo wel op sijne Leere en Leven letten
moet, 1 Tim. 1. Om dat dese soort van Disci-
pels selfsten oock veel Discipelens Christi tot
haer trecken souden, Actor. 20. Want deser Bis-
schoppens blindheids kracht, Apoc. 3. Is oock
als der blinden Schrift-geleerdens, Joh. 9. En
oock blinden wegwijsers, Rom. 2. Welcke genen
blinden in plaats van oogen wesen konnen, Job.
29. Deser Christi Discipelens afval van 't gelove
aen Christum, noemt den Apostel daerom aen
die Tessalonicensen, niet ook alleen eenen *gevaer-
lijcken*, maer ook een *seer gevaerlijcke* aenstaenden
afval, 2 Tess. 2. vs. 13. En wel mach genoemt
worden, een tot der Apostels tijden gekomen
zijnde afval, of Antechristus geweest te zijn, Jude
vs. 3. staet oock geen ander in Christi Jesu Kerck

verborgene Antechristus anders waer van ...
als desen *Apostat*, *Baal*, *Bel van Babel*, *Ner...*
Magogh, of *Hoere van Babilon* in Christi Ker...
verwachten, tot oprechtinge van een C...
Kruys-kercke door vervolginge, ibid. vs. 3 E...
soo wel als naer Prophecia den Antechrist g...
men is, soo heeft oock wederom den Apost...
propheteert, dat desen Antechrist (inde tw...
komste tot het gerichte) oock wederom sal...
bryffelt worden, 2 Tim. 2. vs. 8. En sijn R...
het welck met recht uyt Ketteryens veelhei...
staende is, ook wel Legio mach genoemt wor...
dan oock wederom een eynde nemen, ja wey...
troost vind onse *Magog* woonende tot *Roma*, ...
geleken met de stad *Pergamo*, haast overhoop ...
len sal, ja dien Wolf in Schaaps kleederen, ...
stadig gaande met een nedrig hangende bie...
hooft, en gestadige knie buyginge, omtrent in...
nen hoogsten MIS-altaer bedieninge, in ...
Duyvels dienstige devotion, en vol Christi moo...
dadige geneygthedens, in sijn Hostia, sijnen ey...
nen God, wederom te massaqueeren, en word v...
den Evangelisten, tot eene genogsame bekentn...
kinge, bewesen te zijn, die daer kromgebukt ga...
gelijck een Wijf, het welke van den Saten gebo...
den ware, oock tot de aerde toe kromgebuc...
gonge, Luc. 13. vs. 16. Want dit Brantmerc...
wort niet gevonden by rechte Christi Kercks Bi...
schoppens, om dat Godt selfsten dese bewaer...
dat sy hare kniens daerom voor den Baal niet bu...
gen konnen, op dat dese niet konde bedroge...
worden, en noch noit van den Satan mede ve...
oordeelt worden, 2 Cor. 2. vs. 10 11. Ja dat sy oo...
niet van den versoecker met sijn Satans assuran...
tia geexerceert, omtrent Christus selfsten ind...

Woe...

Woestijne, ende in de siftinge omtrent Petro, nochten voor God aengeklaegt worden, naer den aert der eerster Paradijs assurantia des verkeerden Engels der duysternisse in een licht, die hem niet schaemde, oock wel in't midden onder de Kinderen Godes of Engelens voor Godt vermenght, mede te gaen staen; Job 1. vs. 6. Caput. 2. vs. 1. Maer Christus bid voor Petrum, en Satanas kan de sijne dan niet sifren.

36. Het is de Antechrist, die niet alleen een Mensch sonder Geest is, Judæ vs. 14. Maer hy is oock een soodanigh Godeloos over geven Menschen Kind, Matth. 23. vs. 15. Die als een Misgedelde, van der overvloedigen waerheit uytgenaden, Ephes. 1. v. 8. En als een benyder van den waerheid berooft, ook een bestryder van haer is. 1 Timoth. 6. vs. 4. Het welcke oock die Rede is, dat hy maer soeckt, hoe dat hy Godes waerheit soude in leugens veranderen konnen, Rom. 1. vs. 25. en om dit met een goeden schijn te doen, soo maeckt hy hem dan, tot een soodanigen bedriglijcken arbeider, die hem selsten in Duyvelens veranderlijcker naervolginge tot een Engel des lichtes, oock soeckt gelijcksaem in een Apostel Jesu Christi te veranderen, 2 Cor. 11 vs. 13. Soo is het dan, dat in plaets, hy by een lichte wandelen soude, hy dan by sijn duyster verstand wandelt, Ephes. 4. vs. 18. En laet daerom het geene, dat hy anders wel doen soude, absolut oock naer om te doen, Psalm. 36. vs. 4. En alsoo hem overgegeven hebbende, tot een vremde Leere, en tot Fabulens, 1 Timoth. 1. vs. 14. vs. 34. Soo loopt hy oock vrywillig met sijn dwalingens naer den dood, Sapient. 1. vs. 12. En sterft dan oock, als een soodanigh valscher Leeraer, uyt

wiens monde die waerheit, niet alleen uytgegan-
maer oock geheel en al, uytgeroejet is, Jerem
7. vs. 28. En wat wonder! dat desen Antechri,
van den Heyligen Geest, een soodanigh bli
volck met blinden oogens genoemt word, Esa
43. vs. 8. Die voor den Menschens noch niet w
ten wil dat het waer is, dat hy een soodanig bli
Leidsman der blinden is, Matth. 15. vs. 14. We-
ke geen woord van Vreede brengt, dat hem t
eenigheit uytstreckt, in een exempel der naerv
ginge Christi, maer brenght slecht opgeb
senheit, die tegens malkander werckt, 1 Corin
14. Ja geene andre, dan simple woordens v
twist en strydigheit, 1 Timoth. 6 vs. 3. Welc
oock nergens anders toe dienen konnen, als c
sy met soodanigen malkander tergenden, h
schen ouden Draeck geconsacrerden, Babilor
schen rydenden Hoere, op het Godeloose seve-
hoofdige Beest of met 7 hoofdens, en 10 gekroo
den Hoornens. Maer den Heyligen Geest g
tuygt, dat der Apostatens Leere, niet alleen b
een wit van een Ey sonder sout, maer selft ooc
by een EYGEN honde uytgespoogen, en wed
opvretig uyt speucksel te vergelijcken is, Matt
8. v. 22. En om dat oock voor haer, hare eyge
woordens tot een Pest geworden zijn, Jeremi
23. vs. 26. Soo blijckt oock klaer genoegsaem, d
dese hare kracht van verleydinge, haer oock v
Gode selfst toegesonden is, 2 Thess. 2. vs. 11. E
daerom, sal desen grooten Apostaet, oock t
meer verdriet van hem moeten hooren segge
wy hebben BABEL wel gemedicineert, maer
is niet genesen, Jeremiæ 5. En daerom sal dese
SCHRIFTS - GELEERDE oock wel hae
sien, hoe dat hy in sijn valschen Leere vergee
g

[g]earbeyt heeft, Jeremiæ8. vs. 18. En in Benydi-[g]ingens sijne EYGENE EERE halen mochte, [G]alat. 5. vs. 26.

37. Daerom is den Antechrist, alleen tegens [a]lle Prophetische, Apostolische, en Evangeli[s]che waerheit, in Satans scholens Englischen schrif[t]ens der duysterniste, een overgegeven oponen[t]e, gestadig te willen oponeren, en doen het werck [v]an moordadigen inquisitionens in Godes Kerc[k]e, als rechte, van die tot voldoeninge van Papi[s]tens toegedergt, niet uyt Apocalypsijs te kon[n]en bewijsen, dat haer Paus den Antechrist, en [h]are Kercke niet de oudste wesen soude. Den Heylige Geest stelt het geheel indisputabel, dat [a]l het geschrevene in den Misticken 7. Send-Brie[v]en van den Heyligen Evangelista en Apostel JOHANNES, niet alleen een WOORD DER WAERHEID, en een getuygnisse Jesu Christi is, om te lesen en te hooren, maer oock om te bewaren, en daerom oock nodigh, dat al het selve, wat daerin staet, van het geene, dat te vooren al geschied is, dat noch geschied, en noch geschieden sal, van elck een, die een verstand met wijsheid door verlichtinge heeft, aengenomen worden moet, Apocalyps. 1. vs. 2. 3. 19.

38. Om dat een verstand dat wijsheid heeft, verstaet in 't lesen der Vaderens des Ouden Testamenti, dat Godes ware Kercke op den BERGE Zion of MORIJAK, noyt een sodanig Luyster, Pracht, Cieraet, en Heerlijckeit gesien heeft, als in den tydens der Vaderen des Nieuwen Testamenti, wanneer Christus Jesus, oock in 't midden der 7. Kandelarens, in der Asiatischen Kercke successivè gewandelt heeft, en tot heden, is wandelende gebleven, want haer is die aller

eerste vroligmaeckende Evangelische Bootsch,
van den seer profitelijcken troost gebracht, dan
het beloofden en nu oock gekomen Lammes G
des bitteren lijden en sterven, voor haer eene v
komene Saligheit verschenen ware, Apoc.
vs. 6. En dat nu oock in deses Nieuwen Testam
ti Kercke, vorders by den Vaderens onnodig v
ren, die Ouden en ophoorlijcke biddingens,
smeeckingens, met grooter geloofs hoope v
geselschapt, voor Gode met tranen uyt te st
ten, maer dat nu alleen niet anders gehoord wo
als die gants nieuwe Danckseggingens, Lofgesa
gens, die van den 4. *Direns*, en 24. Oudest
Cythrens, en *Violens* gespeelt worden, welck nie
we Lied, oock NIEMAND onder allen Me
schens op Aerden, als alleen dese 44. duysend t
gebrachte (tot den Israelitischens 10. duysen
mael 10 duysenden en nog 10 duysentmael 100
eerstelingens, uyt den veelen van Gode vervren
deden ouden Heydendom, veeler Volckens to
gens, Spraackens, en Natiens, tusschen den Heer
Jesum Christum en den Heyligen Prophetische
Evangelisten en Apostel JOHANNEM, is ni
alleen desen JOHANNES onder anderen d
grooste LIEFFELING gewesen, die gestadig
aen der Borst van Jesus lage, als Christus voo
sijne verheerlijckinge door lyden, noch wandelen
de ware op aerden, maer deser byblijvenden ge
stadigheidt van wederliefdens oeffeninge va
Christo, in JOHANNIS Borst en Hertens in
wendigsten, heeft hem oock noch gevonden
dan Christus al lange by sijn Vader in den Hemel
door sijn bitter lyden en sterven verheerlijckt, nu
al in onsterflijckheit sittende is, waer niemandt
oock van hem, (als zijnde verwinner van Dood
en

(telle) sijne Ziele niet meer van hem nemen kan, [?]a der Hemels tusschen komende hoogte van der [A]erdens laagste, is in haarder beiden oorspron- [g]ens, gantschs onverhinderlijken gevonden, want [J]OHANNES heeft met STEPHANI oogens, [g]esien, en met PAULI monde gesproocken in [d]en Hemel, een HEERLYCK gesichte, of den [H]EER der HEERLYCKHEIT, Christum [d]esem het Lam Godes, en Soone Godes, die [G]od selven is. Van welcke Hemelsche desam [s]praecke, oock der Apostel tot een seecker waar- [t]eycken, desen seer Heerlijcken Name van [T]HEO-LOGUS, dat is een Man die met God [s]preeckt, wegdraagt, want JOHANNES heeft [h]et vleesch geworden woord op Aerden en in den Hemel gesien, en gesproocken, naer den Vlee- sche en naer den Geeste, hy heeft Jesum gesien, gelijck sijn Vader in hem, en hy in sijn Vader is, ware God en ware Mensch in een Persoon, en om dat hy den Soone gesien heeft, soo heeft hy oock den Vader gesien, op een manier, van openbaringe, dat hem Vleesch en Bloed oock niet geseit heeft, maer gelijck Petrus, aen wiens hem de Vader in Hemel geopenbaert heeft, dat hy ware Jesus den Heere, den Soone, en die wortel *Davids* en *Iessæ*, der *Leeuw* uyt den stam Juda, en by Micha genoemt, der Engel des Verbondes. Ja Johannes, als spreecker met God, is in meerder overvloet getoenaemt te zijn, een GEEST, en ENGEL, een van God gemaack ten mede KONING en PRIESTER, en een DIENSTBODE Godes, en der Gemeenden van der Jsraëlitischen Kercke uyt den 12 stam- mens Israël, verdeelt in den 4. hoecken der Asia- tischen werelt, welckers 7. Gemeendens stonden

onder Regeringe van 7. Bisschoppens met h
Priesters, Leerarens en Ouderlingens.

39. Dese JOHANNES, zijnde de Hem-
sche correspondent, heeft alleen vastigheit
seeckerheit, om uyt bewijs van sijn 7. Send-br-
vens, allen Disputerenden tusschen Apostel, Ap-
staet en Antechrist, of Afvalligen van 't Gelo
Christi, den mond te stoppen, en het beroep
op sijn Antechristischen Kerckens Oudheit, w
te nemen, wanneer hy den Antechrist noem
een Afvalligen van 't Geloof Christi, en e
valschen Apostel, ja een scheurenden Wolf in
midden van Christi Discipels, of hy moeste b
wijsen, dat hy eer dan Christus en sijne Dis
pelens gewesen, gelijck het valsche addergebro
sel, dat hem noemt een Præadamita te wesen.

40. Want Jacob en Esau in een moeder lich
me en op een dagh gebooren zijnde, hebben e
kleyn different dispuyt onder haar en weeten v
geen veeler jarens jonckheit of ouderdom, wa
de eerste, heeft den laesten noch aen sijn hiel
in 't baren vastgehouden, maar de laetst komen
de, waer gelijck wel om soo veel jonger dan de
eerst komende, en om dat den Antechrist ee
Apostaat en Afvalliger is, in 't midden onder di
eerst geroepen gewesenen Discipelens Jesu Chri
sti, soo is hy oock die jongste en laeste, en sijne
Kerckens oudheit en jongheit, maer aengaend
der Paus, een successeur van den van Gode afhoe
rerenden Bisschoppens, mag wel mede eene eerste
Moeder der hoererye genoemt worden, een ee
ne van God selften op het bedde gesmetene hoere
JESABELLA, welckers voortkomende echt
breeckige hoeren Kinders, van mede aenhan
gers sijner vervloeckten Afgoderye veeler groo
te

en Potentatens, God oock selfsten dooden sal, Roma sal vallen en niet staende blijven, gelijck e stadt PERGAMA, die oude Balaamitische, NICOALITISCHE Thyatirische en Laode- eische Hoeren Kerck, die belaest offers met den Afgoden te mogen eeten, dese Satans Synagoga, al haest uyt geroeyt worden, en sal in den Lande der levendigen nies meer gevonden worden, Apocal. 17. vs. 18. En om dat het soo seecker is, dat den ondergang van den Paus soo seecker ko- men sal, als of het alle geschieden en voor by waer, Cap. 14. vs. 18. Soo is het dan oock seec- ker, dat in dien tijt, waer de straffen Godes van den Paus komen sullen, dat dan oock veele van sijne Duyvelens Leere sullen afgeschrikt werden, Ibid. vs. 9. 10 11. 14. En om dat dan die Prophe- cyinges, der komenden straffens, naer Christi Kerck vervolgingens komen sullen, Ibid. vs. 14. En naer der Prophecyinge der Paus sijn onder- gang bekomen sal, Ibid. v. 8. Soo is het altijt, dat men door naer voorafgaende waerschouwinge, van haarden Duyvelens Religion, Cap. 14. vs. 9. 10. 11. Soo afginge, en dat men op Godes aen- maninge by tijdts quam, tot God den Schepper, die om alles wil aengebeden zijn, Cap. 14. vs. 7. om dat dit Gode alles soo aengenaem, als in eens Menschens oir die hem laten dancken, oock aen- genaem is, Ibid. vs. 23. want die promission des loons van der standvastigen bekentenisse voor God en Menschen met herten en monde, Ibid. vs. 13. Is Christo soo aengenaem, dat hy seyt, oock desen Naem voor God sijn Vader, en voor den Engelens te bekennen, en niet te willen ver- lochenen, Ibid. vs. 1. Den Eed sweerenden En- gel, staende met een Voet op de Aerde, en met

den andere op het Meer, ſweert met een op[…] maeckte hand tegens den Hemel, by den lev[…]digen God, die van eenwigheit tot eeuwig[…] leeft, by den God die den Hemel en die Ae[…] en al wat daer in is geſchapen heeft, en by [..] Meer, en al wat daer in is, dat in 't toekome[…] oock geen tijt meer weſen ſoude, want op een[…] dagh, is die ſtonde des 7. Baſuynenden Eng[…] (Biſchoppens) gehoort, die verborgentheit G[…] des is vollendent geworden, naer deſen tijdt, n[…] welcken het ſijnen Knechtens en Prophetens, […] verkondigt geweſen, Cap. 10. vs. 6. 7.

41. Den Heylige Geeſt ſeit, dat alle die G[…] des Woord niet bewaren, Jeſu naem verloch[…] naers zijn, Apocal. 3. vs. 8. En daerom word[…] oock veele onder den 7. Biſſchoppens der Aſ[…] tiſchen 7. Gemeendens, abſoluyt naar afvallin[…] van 't Chriſti ware Geloof, niet alleen valſc[…] Apoſtels, maer oock Apoſtatens, ja Satans, […] Satans Synagogens, en Duyvelens genoem[…] welckers Nicoalitiſche Balaamitiſche, Jeſabel[…] tiſche Hoere, genoemt wordt eene Leere d[…] Drackens; welckers Hoeren bekleedſel ſlech[…] is een valſch ſchijn van Heyligheit, bevleckt m[…] een vleeſchlijcke eygene gerechtigheidt, e[…] dit ſijn die veelnaemige tot SARDIS, welkke[…] wit bevleckte klederens, daerom oock niet wae[…] digh zijn, met Chriſto in ſijnen wit onbevlec[…] ten klederens om te wandelen, welckers name[…] oock het verworgt geweſene, en nu eeuwig leve[…] de Lam ſelfſten, uyt het Boeck des levens doe[…] en hare booſe Naem ſelfſt voor Gode en ſijne[…] Heyligen Engelens verlochenen ſal, Apocal. […] vs. 5. Want alleen het Lam, ſtáende in 't mid[…] den der 4. Evangeliſtens, en 24. Ouderlingen[…]

ALLEEN waerdig, het met seven Zegels
begeslootene, en (met den Namens der veel
duysenden uyt den Stam Israëls) van binnen, en
der Naemens van 44 duysenden uyt den Godes
onkenningen Heydens van buyten volgeschre-
vene Boeck, uyt den hand deses te neemen die
op den Throon sit, het selve in sien, en te Le-
sen, die Namen der (welckers gesamenlijk uyt al-
len Volckens Natiens, en Tongens Kleederen,
in het Lammes bloed wit gewasschen zijn, en
die mede nevens het geluyt der Speelenden 4. E-
vangelistens, en 24. Ouderlingens Lof en Danck-
gesangens op Cythrens, en Goudenen Schalens
het nieuwe Lied, (dat NIEMAND onder den
Volckens der gantsen Aerde leeren konde, als
dese 44. duysenden) oock mede alsingende onder
stemmen, en onder plicht van schuldiger Eer-
waerdigheit en Reverentia, mede hare gouden
Croonens voor die seer heerlijcke en præsente
Croone des Lammes neder werpen, want Jesus
is oock selfsten den Geest der Genade, Apocal.
. vs. 7. En daerom soo is dit oock den schuldi-
gen plicht, daer die 4. Dierens, &c. Ja dit is die
plicht, dat die 4. Dierens aen het waerdige Heyli-
ge en Godlijcke DRIE-EEN, als aen den God
Vader (die ware) geven die Heerligheit. Aen den
God Soon (die daer is) die Eere. Aen den God
Heyligen Geest (die daer komt) den danck, die
eeuwig leeft en regeert, te saem gebracht uyt Apo-
cal. 1. vs. 15. Cap. 4. vs. 8. vs. 9. Cap. 5. vs. 5.
tot vs. 11. JOHANNES der groote Propheta
Evangelista en Apostel, mede gedreven, door
een en den selven Heyligen Geest, beder H. Te-
stamentens Heyleger Oud-vaderens, maeckt een
onderscheyd in 't spreecken, of in sijn eygen, of
in

in Christi Persoon, als wanneer JOHANNES seit, ICK! *betuyge aen een jegelijck*, Apoc. 22. vs 14. Hy spreeckt in al sijnen 7. Send-brievens, in den grooten Naem, van het Godlijcke-... DRIE-EEN, dat doch desen woordens der Io... phecyinge, als den inhoude deser daer in g... penbaerden dingens, NIET! moet toegedaen worden, of dat God SELFST, aen soodanigh... EEN, van desen daar in gedanen plagens te... doen, en wie oock afdoet, dat God oock, den sijn deel in het Boeck des Levens, en uyt der H... lige STADT, en uyt het gene, daer in gesch... veu is, uyt doen sal, Ibid vs. 9. En DESE, ... dese dinge getuygt heeft, seit oock, ICK! KO... ME HAESTIG! Amen, en JOHANNES seit tot die 7. ASIArische Kerckens GEMEEN... TENS. ICK! KOME MET U, (name... lijck) aen wiens ICK! dit Boeck daersende, Ib... vs. 20. En wanneer JESUS, in sijn eygen Per... soon spreeckt, soo seid Iesus, ICK, die ICK BEN, die wortel DAVIDS, en het geslacht... LAM, ende blinckende MORGEN STEI... RE, Ia ICK IESUS: hebbe MYNEN EN... GEL gesonden (is Iohan.) om U lieden de... dingens in der GEMEENTE te laten sien, Ibi... vs. 16. NB. *Hier is verstand die wijsheid heeft*, Ca... 13. vs. 18. Cap. 14. vs. 12. So IOHANNI... woordens in den 7. Send-brievens, oock ni... PAULI ontfangene Avondmaels woordens v... den Heere gewesen waren, sy souden dan a... woordens uyt een EYGEN vleeschelijk en bose... schatte des hertens voort gekomen, by der A... SIATISHEN Gemeente, gener aenneming... waerdigh gewesen zijn, als Godes EYGEN... woordens, want alle Menschens eygen wijsheid...

voor God maer dwaesheid, en daerom worden
er Heyligen Mannens woordens gedrevendoor
odes H. Geest, oock des IOHANNIS alleene-
ck genoemt. Een WOORD der WYSHEID,
poc. 1. vs. 16. Christi Heylige Naem op den
heelen Ardbodem uytgebreidete Apostolische
ercke, en met wolckenen der onsichtbaerheid
edeckte Kercke, maer alleen, voor die geene,
eid die in der sichtbaren aenhangenden, Af-
odens dienaeren Kercke, door Satans leere der
Duyvelens, als in't Antechristendom verloren
aen, want niet alleen den scherpsichtigen STE-
PHANUS en Paulus hebben dese Kercke Chri-
ti, genoemt den HEMEL, gesien, en daerin
Christum den Heeren der Heerligheit sitten,
maar oock Iohannes die mede ware THEOLO-
GUS, heeft Christum in een HEERLYCKEN
gesicht eens Engels gesien en gesproocken. Hy
heeft het vleesch gewordene Woord, welck
God ware, Christum Iesum in't midden sijner
7. Kandelarens in een Menschlijcken Priesters
kleedinge sien wandelen, met het twee snydi-
ge swaert sijnes Godlijcken woordes, om daer
mede sijne Asiatische Kerck te beschermen, te-
gens hare vyandens om haer met deses monde
swaerde, naer wel verdiendens straffens en pla-
gens te dooden, en sijne Kercke selft daer mede
by het leven te houden, en om dat desen Iohan-
nes gepromoveert is van desen Engelens gesichte
tot een Theologus, of tot een Man die met God
spreeckt, so zijn sijne 7. Send-brieve Autentijck,
en voor wiens sy te verstaen gegeven zijn, moet
dan oock van God wijsheit hebben, gelijck Io-
hannes, door ingevinge, tot den tijd van sijn
wechruckinge uyt het vleesch alleen in Geeste,
om

om alleen die waerheit konnen ſpreecken, an
oock gehad heeft, deſe Miraculeuſe, en op gne
vleeſch meninges ſpreeckende manier ſpreek o-
hannis met Gode in 't heerlijke Engelens geſie,
en heeft ook niemand als Daniel in naervolg ge
in het Oude, als Iohannis in 't Nieuwe Teſtam
ſo ſeer klaer geſien, om ja daer van met woorden
onder eene manier van Symbolens uyt te ſpre-
ken, gelijck oock den Heylige Paulus betu
dat het geene dat geen ooge ooyt geſien, en g
oor ooyt niet gehoord hadde, en oock noyt i'
Menſchens herte is gekomen geweſen, dan ock
niet in elcken, met genoegſamen woordens u
druckinge, konde geſeyt worden, om te bev
ten of verſtaen door kennis of daar van ſpreeck
door verſtand of om te willen door redens,
toeſtaen door wille, want het is niet objectivi
tot bevat van de vijf ſinnens dwaeſe Maegde,
het Oly des Heyligen Geeſtes door wijsmaeck
ge in Symbolis door Prophetiſche nacht dro
mens te ſien, of door al te ſcharp waeckende H
melſchen meditatiens, die het uyterlijcke ſinne
gebruyck te ſtutten komen, ſoo dan te konn
ſien, dingens die geweſen zijn, die noch in w
ſen zijn, en die noch eerſt, in 't toekomen
daer weſen ſullen, en hier van in 't bredere e
exempel van deſe waerheit, onder beyden Teſt
mentens Prophetens geſchied te zijn, naemlij
Iohannes, op een ruſtdaege, genoemt des He
ren dagh, maer niet op een, al te vooren lang
door die Heylige Apoſtolens ouden Ioodſche
Ceremonielen Sabbath, ſeer diep vervallen zij
de in Meditation, door naerdenckinge der bi
terheid des lijdens en ſterven onſes Heeren tot I
ruſalem gekruyſiget; en over die vrucht der ſe
ven

en, aen Christi geheyligde Kerck en Lichaems
eden. Op desen Rustdaghs des Heeren, ware
ohannes door verweckinge, al waeckende met
God in een wonderbaere samen spraecke, over
en toestand sijner seer Heerlijcken Joodschen
Kercke, geformeert uyt den 12 stammens Israël
ytgedeelt in den 4. hoecken Asiæ, in 7. Heer-
ijcke Gemeentens, welckers Bisschoppens ge-
telt waren, aen haer het Evangelische aenge-
toockene licht, als op Candelarens, en onder
geen Koornmate te steecken, gelijck haer van den
.. Direns (Evangelistens) en 24. Oudesten, naem-
ijck den 12 Patriachens des ouden, en 12. Apo-
telens des Nieuwen Testamenti, alle Prædiken-
le aen haer Bisschoppens, over Priesters Leeraers
n Ouderlingens, is aen vertrouwet gewesen,
met een bekendmaeckinge allerley soortens van
plaegens die desen wel verdienden, eerste liefde
verlaten hebbenden, en der Duyvelens Leere
aenhangenden Apostolischen Bisschoppens, naer
der Leere deser onder haer woonenden Balaami-
tens, Nicoalitens, en Jesabellitens, overkomen
souden, elck in order en tijden.

Dese wonderbare manier in dese desam spraec-
ke tusschen een Heyligen God, en sondigenden
Menschen, blijft in eeuwigheit miraculeus, van
dese, die maer alleen in vleesche tot God in haren
mond gebedens, gelijck als met een oock mede
Vleesch en Been hebbenden God spraecken, welk
bidden doch niet anders geschieden kan, als in een
sin verreyckinge van een Satans overdenckenden
hovaerdye, tot voldoeninge van Adams vleesch-
curieusheit, dat een Mensch met een vryen Wille,
Gode selfsten kan gelijck zijn, en dat hy kan Wil-
len, en wil konnen sijn vleeschlijck oogens ge-
sichte

ſichte, en oorens gehoor, nevens Pauli oog-
licht, en oorens gehoor, te ſaam ſpraecke ne
God kan by voegen, om gemackelijcken die n-
ſterien Godes in deſen, de overdencken; ma
Eylaes! in een ware deſam ſpraecke tuſſchen J-
hannem en ſijn God, daer moeten ſijne ordina
nacht droomingens, en daeges overdenckinge
van vleeſchlijcken objectens bevattingens, vo
den tijt achter waarts ſtaen, en ſoo lange, als vo
dood leggen, bis dat ſy door het opleggen van G-
des rechter hand, als wederôm van nieuwes leve-
dig gemaekt worden, en der *opgetrocken* Geeſt d
Ziel tot Lichaems levendigen beweginge or-
nairer organiſchen deelens natuerlijcken g-
bruyck weder gegeven worden. Het is dan ſek
&c. deſe 7. geſchreven Circulare Brievens J-
hannis, vorderen wijsheit die verſtand mede a
den leeſer brengt. Om dat in 't generael die ong
meene ſpreeckens manier, door gelijckeniſſe
in Symbolis geſproocken word. Want! wat in
generael, meeſten deel van den Hemel een Bru
des Lammes, en naervolgeringh des Lamm
geſproocken word, verſtaat den Heyligen Gee
alle tijt, die aller eerſte Joodſche Kercke, u
den 12. ſtammens Iſraël, eer dat ſy noch overg
gaen is tot het woeſte Heydendom, om die vo
heit der Heydenen, onder benautheit, van ee
daer heen ſwaere vluchtende Vrou, met 2. Are
vleugelens, door vervolginge van een Draeck
haer gebooren Kind, dat God in de Hemel w
naeme, waren die geroepene Heyden, ing
bracht in deſe Joodſche Kercke. Die 4. Diere
ſijn alletijdt, die 4. Evangeliſtens, die 24. O
deſten, alle tijdt die 12. Patriachen Oudes, e
die 12. Apoſtelens die Vaderens des Nieuwen Te
ſtament

menti, die Engelens en Geeste zijn alletijdts
ſchoppens over Leraers en Predickers, die
Candelarens, 7 Gemeentens. Die Zee en Aerd-
este, zijn altijts Satans, Satans Synagogens en
uyvelens oock genoemt valſche Prophetens, en
postels, afgevallene van Christi Geloof, Apo-
tens en Antechristens. Dese en dies gelijcken
nnotatiens meer, die hare opmerckinge van
n aendachtigen Leeſer eiſchen.

41. Waerom ook die Joodſche Kercke verge-
cken word, by een ſware Vrouw, dit is, om dat
hristi ware Kercke, bevrucht met het Saad der
eydenen, in den tuirenden tijt haerder Dracht,
et alleen met velen ſwackhedens, maer ook noch
el meer in haerder barens nood, met vele n peri-
losen doodes ſmarttens bevangen is, en princi-
el, wanneer ſy in den tijt van angſtiginge, quel-
nge, in 't gevanginſwerpinge, en lichaems doo-
nge om Godes Woordes en Jeſu getuygeniſſe
ille, bedes met herte en monde belyden moet,
elke aller gruwelijkſte Tyranni den Antechriſt
yt Satans afgrondes put, vol menſch vyandigheit
eſchept heeft, Apocal. 12. vs. 17. Maer, om dat
an dit ſoo waeris, dat Christi Kerck, in het ver-
eſen van haer eygen leven, het leven Christi in
aer veel liever heeft, daerom ſoo werpt haer
ock Jeſus, als tot een weder recompens, in ver-
obblinge des weſens, als wat een tijdtlijk een eeu-
viges leven toe behoort, ja hy geeft hem ſelfſten,
eheel en al, met ſijn lijden en ſterven, aen deſe
Kerkledens, als dan aen eengenaden recompens o-
er, Apoc. 12. v. 11. Daerom ſo heeft oock Christi
vare Kerck of Hemel op Aerden een groot voor-
echt, voor een valſche Kercke, dat ſy niet allen
l te voren verſekert weet, dat des Antechristi Ty-

rannicke, en bloedſuypende vervolgingens, een
ophouw, bis tot den jougſten dach toe hebbe ſal,
Ibid. vs. 7. Niet deſtemin, weet ſy ook gelijk wel,
dat in den aller ſwaerſten Tentationens, e die
oock een overvloed van vertrooſtinge voor haer
is, dat Jeſus haer niet alleen ſelfſt ſal helpen over-
winnen, maer dat hy oock haer Beſchuts-heer
blyven, en ſelfſten maecken ſal, dat deſen een-
mael overwonne Satan, Draecke, valſche Pro-
pheta. en Apoſtata, het tweede mael oock
tegens haer vermogen ſal, Apoc. 12. vs. 11.
13. 14. Ja Chriſtus laet ſijne Kercke noch oock
tot overvloed ſien, hoe dat hy haer niet ſlechts
maer door eenerley, maer oock door gehee
dere wege en middel, ja oock door noch veel
digere Dienaers voor den Satan bewaren kan en
dat den Antechriſt, haer geen ſchaeden doen
Ibid. vs. 15 vs. 16. Tot een vaſt bewijs, uyt de
eygene 7. Circulare Send-brievens, is ondi
teerlijck, dat waer in den meeſten plaetſen
den Hemel geſproocken word, alletijds van C
ſti ware Iſraëlitiſche Kerck op Aerden, die on
een wolcke van onſichtbaerheid, voor alle die v
looren gaen, alleen verborgen de ſijn, oock m
verſtaen worden. Exempli Gratia. Want h
onmogelijck, dat den Antechriſt boven in
Hemel, ſoude den om cingelden plaets der H
ligen, en die geliefde ſtaet konnen beoorlogen,
ſy daer na (boven in de Hemel) ſoude vernieti
en uytgeroeyt worden, Apoc. 20. vs. 19. 2 Th
2. v. 8 Want in den vredens Hemel, ſal geen oorl
weſen, &c. Wederom, ſoo deſen oorlog boven
Hemel ware, hoe ſoude konnen geſeit worde
dat Vier VAN BOVEN ſouden NEDER k
men van Gode, om den Antechriſt te verſlinde

Dd Apo

poc. 20. vs. 9. Item, soo het in den Hemel bo-
n ware, hoe soude het dan wesen konnen (om
t in den Hemel niet komt, dat onreyn is, gelijck
Duyvel,) dar God dan den geopenbaerden
odeloosen, met den Asem sijnes Mondes sou-
ombrengen en afschaffen, door de verschinin-
sijner toe komste, Ibid. vs. 9. 2. Item MIC-
AEL die met den Draeck en sijn Engel in den
emel streed, Apoc. 12. vs. 4. 7. Niemand kan
looven, dat in den Hemel daer boven, een Duy-
lens oorlog te vinden sijn sal, die van ware Vrede
Vreugde vol is, en waer den Duyvel uytge-
ooten, dan nog ook soude ingebleven zijn. Item,
o kan oock tot den BOVEN Inwoonerens des
emels niet geseit worden, dat den Duyvel tot
er AF gekomen is, met een grooten Toorn,
n dat hy weet, dat hy een kleynen tijt heeft,
poc. 12. vs. 12. Item, van den Heyligen boven
den Paradijs Hemel, kan oock niet geseit wor-
n, dat sy met den Satan gestreeden hebben, en
t sy in den Hemel, aller eerst, door het Lam-
es bloed en getuygenisse overwonnen hebben,
haer leven bis tot den dood toe niet lief gehad
hebben, Apoc. 12. vs. 11. Want in de Hemel
onnen die onsterflijcke Heyligen niet meer ster-
n, en daer bet leven eeuwigh is, kan den tij-
elijcke doodt niet heerschen; In somma, in den
ovensten Paradijs Hemel, kan niet desen, daer
yt neder geworpene Lucifer, Draecke, Sa-
n, eu Duyvel, noch oorlogs strijd, noch ne-
er laeg, noch victoria geschieden, soo kan ook
den Hemel en boven niet geseit worden, naer
en soodanige overwinninge des Draeckens, nu
erst die Saligheit, die kracht, en macht sijns
Christi sy, en dat dan noch eerst naer desen, die

verklaeger, daeg en nacht (daeg en nacht is ok in de Hemel niet) eerst noch uyt den Heme[illegible] der Aerde neder geworpen is, Cap. 12. vs. [illegible] En als naer dien, den Draeke eerst sage, dat[illegible] uyt den Hemel op die Aerde neder geworpen [illegible]re, dat hy naer dien eerst aengevangen heeft, [illegible] Wijf, dat het Manniken gebaren soude, nog in [illegible]mel te vervolgen, Apoc. 12. Dese en diergelijc[illegible] Contradictionens sijn veel meer, die bewy[illegible], dat Christi strydende Kercke op Aerden, [illegible] Christi Vreeden Kercke boven in den Parajs Hemel is. Om dat dan boven in den Paradijs He[illegible]mel des Hemels of Kerckens Godes op Aerd[illegible], God den Vader, en Christus Jesus selfsten h[illegible] bywooninge wesen sal, en dat in desen bovens[illegible] Hemel (niet in desen benedensten Hemel Go[illegible] dienst) selfsten Godes en Jesu aenschouwinge w[illegible]sen sal, en dat dan Kinderen Godes genoem[illegible] worden, daer de aller Heerlijkste Name wesen [illegible] en hare wooninge niet meer by den Godeloo[illegible] (Antechrist) wesen sal, en dat haer eeuwig [illegible] en geluckfalig leuen, daer in alleen bestaen [illegible], dat sy daer bouen by klaeren versen Waterstro[illegible]mens, en by ueel voudigen lieflijcken Boo[illegible] vruchtens, dese blaeders tot genesinge (tot o[illegible]sterflijckheit) dienen, Apoc 22. vs. 1. 2. 3. 4. Daerom is die Bruyd des Hemels, Godes uyr v[illegible]koorne Kercke op Aerden niet, dese bovenste H[illegible]mel, die heerlijcke Stadt Godes, in welcken d[illegible] Hemel op Aerden of Christi Catholica Nagebra[illegible]te Kercke, door dodinge van den Antechrist, [illegible] dese Rercke, die wooninge van het Heyl. Go[illegible]lijcke DRIE EEN, met volkomene gemee[illegible]schap der Heyligen wesen sal, ja in desen Hem[illegible] daer boven, sal den vervolgden Hemel benede[illegible]

sijn eynde van allen elende, daer die oneyndigheit van alle verquickinge genieten, neffens een seer heerlijck leven, en die aenschouwinge der Heyligen, met eene gants hemelschen klaerheit sien, Apoc. 21. vs. 2. tot vs. 11. Onder des, soo moet haer Christi Kercke op Aerden vertroosten, dat desen Alpha en Omega, die haren dorst te blusschen, het water des levens geeft, en hem noemt den WAERACHTIGEN en GETROUWEN, die alle dinge nieuw maeckt, en die op den Throon sitte in desen Tabernakel, die by den menschen is, woont, Apoc 21. vs. 4. 5. 6.

42. Christi Kerck op Aerden is die Bruyd des Lammes of Jesu Christi, en het Lam is der Kerckens Bruydegom, en om dat in den Hemel dese Voor-Bruyloft gehouden is, daerom soo is Christus noch den Bruydegom met sijn Kerck Bruyd op Aerden vereenigt, een eeuwige vereenpariget, want om dat op dese Kerck Bruyd, met een geheel suyveren inscription, der Name des Vaders (Jesu Christi) geschreven is, soo word sy oock eene naervolginge des Lammes genoemt, Apoc. 14. vs. 3. 4. 5. Des Lammes Bruyd, is in Christi des Lammes Godes naervolginge op het hooghste geoeffent, en daerom is sy oock in des Antechristi aller Cruellesten vervolgingens, alle tijt met de grootste hoope, geconvoieert met een vast geloof, alle tijt onomwerplijck, want Godes beloofdens sijn haer Amen, alle hare smartelijck Lichaems lyden, met ondersteuninge van gedult, te willen versachten, Apoc. 14. En als een OVERWINNINGE door het Lammes bloed, uyt standvastigh houdinge aen Godes Woord der beloofdens, en aen het getuygenisse Jesu Christi, soo laet sy sien, dat sy oock in ha-

ren doode, haer leven niet lief gehadt heeft, Apoc. 12. vs. 10. Ja sy weet nu, dat die Kracht die Macht, en het Rijcke Christi, des Lammes nu haren boos en seer toornigen Draecken, (en Antechrist, en Satan in 't vleesch) in de verdoemenisse geworpen heeft, en dat hy, nu aen her geen deel meer heeft, Apoc. 1. vs. 11. En daarom, soo is het niet alleen die Natuer deser Kerke Christi, maer oock aller Saligen Zielens, dat sy haer niet alleen by nacht, op Christi onverhoopte komste wacker houden, maer dat sy oock hare kleeders seer wel bewaren, dat hy harer schandtens naecktheid, niet ontblood sonder bedeckinge, niet vinden mochte, Apoc. 16. vs. 15. Dat sy geene slaapers van SARDIS, onwaerdige wandelers met Christo in witten kleederen, Verbondens uyt het Boeck des levens, verlocheners van Christo, voor God en sijn Engelens, en arbeiters van onvolkomenen waeckens soodaniger Bisschoppens, die hare eerste liefde verlaten hebben, Apoc. 3. vs. 1. 2. 3. 4. 5. Saligheits weigerende, doot en niet lesinge, en niet horinge, van Godes innodigende Woord, tot boete en bekeeringe, Apoc. 9. vs. 1. 2. Uytspuysels uyt Jesu monde, Apoc. 3. vs. 17. Kroon beroofde van God selfsten, naeckte, blinde, Apoc. 3. vs. 17. Niet hoorende Christi Kloppingens, Apoc. 3. vs. 18. Of doodes waerdige Jesabellitistische Horen Kinders, Apoc. 2. vs. 22. 23. Onbekeerde, Apoc. 2. vs. 4. Ja sy woonen door weder inwooninge in Christum, als Christus in haer. Nu den Nieuwen Jesusalem, in deser openen Stad, waer dach en nacht geen Poort sluytinge is, dat niet onreynes, dat veronreynigt inkomt, noch jedts, dat quaedes en leugens doet, maer alleen

de

se inkomen, die in het Lammes Boeck inge-
hreven zijn, en in desen nieuwen Jerusalem is
en ander Tempel, als God den Almachtige
Paus) in desen Stadt is het LAM hare kaert-
, Godes Heerlijckheit haer licht, ja deses Je-
salem heeft geen ander Sonne noch Maen noo-
gh, Cap. 21. vs. 22. tot vs. 27. En alleen dese!
welckers Voor-hooft de Naeme Godes sijn
l, dese die sullen God daer sien, en waer geen
aertse noch Sonne licht is, sullen sy heerschen
s Koninge, Cap. 22. vs. 4. 5. En daer in is het
ater des levens, zijnde die genade Godes, Ibid.
s. 6. Daerom tot dese suyvere Cristalline Fon-
eyn, uyt dit water des levens vloeyende, die se-
en voudige Gaven des Heyligen Geestes ge-
oemt, die afvloeyen uyt Godes en des Lammes
Throon, want God en het Lam hebben maer
EENEN Throon, Apoc. 22. vs. 1. vs. 3.
43 Die grootheit van een seker getal by God, van
opgeschrevener Menschens Namens in 't levens
Boeck des Lammes, dit wort een Tempel Godes
genoemt, die veelheit deserer opgeschrevenen
Naemens, wort een afmetinge deser Tempels
Godes genoemt, met een gegeven Rijndstock in-
gelijckenisse van een Mes-roede, maer in tegen-
deel, soo wort die grootheit in het getal van den
Naemens, deser die niet opgeschreven sijn in het
levens Boeck des Lammes, daerom genoemt, den
Voor-hof buyten den Tempel, en wegens haer-
der Naemens verscheydenheid, een onafgemeten
Voor-hof buyten desen Tempel, en h sijn dese
Antechristens en Apostatens en valsche Prophe-
ten, welcke Jesus selfsten oock, voor Gode sijn
Vader en sijnen Engelens verlochenen sal, Apoc.
11. vs. 1. 2. En om dat dan God haestlijck komen

 sal

ſal, ſoo ſullen daerom oock alleen die Salig de woordens deſes Prophetiſchen Boeks bewaren, om dat God den Heyligen Propheten ſijnen En-gel(Chriſtus) geſonden heeft, om ſijnen Dienſt-knechtens van alles wat geſchieden ſal, om ſie te laten, Cap. 22. vs. 6. 7. Maer welcke deſes Boe-kes woordens bewaren, worden genoemt, mede Dienſt-knechtens deſer Engelens, die aen Johan-nes weygerde, van hem met kniebuygingens aen-gebeden te worden, en oock broederen der Pro-pherens, Apoc. 22. vs. 8. 9. Het is eene diſput, dat Chriſti Heylige beſtredene, doch noyt over-winnelijcke Kercke op Aerden in Apocalytic, onder den Naem van Hemel, van Boeck en ook hare Kerk-bedienende, als Biſſchoppens, over het Godes genaemde, onder den Naem van Engelens en Geeſtens voor geſtelt worden, het is Chriſti (Kruis-Kerck) die het Lamme naervolget hier be-neden op Aerden, die Chriſtus oock ſelfſt in hare voortgange des lydens aencuraſeert, met verſeke-ringe, dat des Draeckens Cruelle lichaems vervol-ginge over haer ſlechts, een kort voor by gaen-den tijds treuringe ſijn ſal, ja dat ſy haer oock niet eens vreeſen moeten, om dat hy Chriſtus ſelfſten in den tijdt ſijner Kruyſinginge, door ſijn lyden als door een levens wech, voor haer om ſe naer te halen, ook regel recht, tot ſijn Vader na boven gegaen is, Apoc. 2. vs. 10. 11. En dat ſy in verwiſſelinge deſer ſeer bitteren Vruchten voor den aller ſoetſten ſmaeck der Vruchtens van des levens Boom, die in 't midden van den Para-dijs Stadt, eeten ſullen, Ibid. vs. 8. Want ſy Chriſtus ſelfſten, noemt HEM, den Boom des Levens, en ſijn bitter lyden en ſterven, ſijn de ſoete Vruchtens, in het midden van 't Paradijs, en ſit in

Chri-

hristi Vaders grondloose liefde, tot dese sijn
.erck-Vaders, gelijck desen Johannes, als een
1ede gesmeten Pandit, neffens sijnen Broede-
:ns, op het Eylandt Patmos, Cap. 1. vs. 9. ge-
1ygt, datden loon sijner lydenden mede Broe-
erens, vervolgt in de Asiatischen Kercke, van
et Mensch naem loose BEEST, als den Draecke,
at alle overwinners en van den aengedanen Plae-
ens deses gevleescheten Beestes in Satans Syna-
ogens, niet mede sijn geworden PILARENS
n Godes Tempel, op welck der Naem sijnes Go-
es den Naem des nieuwen Jerusalems, uyt den
Hemel nederdalende, en Jesu eygen Naem op
geschreven staet, Apoc. 1. vs. 1. 2. Cap. 3. vs. 13.
44. Belachiglijk is des Antechrist valsche Hemel,
:n Kerke op Aerden in harer sichtbaerheit, om dat
dese niet in onsichtbaerer nedrigheit des Geestes
wandelt, maer die eene sichtbare vlees Kercke
s, die naer den vleesche wandelt, daerom wort
y ook door hare sienbare hovaerdige Dienaers des
Sarans, tot Satans Afgoderye vervoert, Vid.
Apoc. 12. vs. 14. Maer die kort aenstaenden dach
des gerichtes sal haest komen, dat sy voor hare
weelde en vleesch-lust, geene grootere treurig-
heit en pijne vinden sal, als dat beklaeg, dat sy soo
lange den grooten genadens overvloet heeft ont-
beeren moeten, hoe wel den overvloed, van den
Evangelischen Prædicatiens, haer is mede gedeelt
gewesen. Voorgedachte, sijn dan die verleyders van
Godes knechten, Apoc. 1. vs. 10. En de Satans,
die sommige van de Asiatische Gemeentens, In 't
gevangen Huys gesmeten hebben, en met Satans
matigen Inquisitionens van overvleeschten Duy-
velens, haer hebben sien laten, als recht Christi Ker-
kens vyandige Regters, wegens haerder tyrannig-
 heits

heits aller Slangen liftigfte booshedens en b
hedigefte Slangen liftighedens gecompang
met haerder alderdulleften rafernye, en alle
fenfte dolligheid des ouden Draecken Beefte
oeffent hebben. Maer alle afgevallene van 't
loof, en overgegevene, tot verleydende Geef
en tot de Leere der Duyvelens, Hebr. 7.
oock gewefen fommige Jodens, die haer Jo
noemden, en doch niet waren, waerom
oock felfften van Chrifto genoemt worden
tans Synagogen en Duyvelens, welcke waren
foodanige mede verleyde grootfte *Biffchopp*
in der Afiatifche Kercke, als befchuldigt zij
van Chrifto Jefu felfften, verlaters te wefen
haerder eerfte liefdens Gods-dienftiger plicht
feninges, en vorders dan geheel vervallen zijn
eene Godes mishagende, Duyvelens Afgode
van den Burgerlijcken inwoonders der *Tyriat*
gers, *Bergamiters*, en in Profeffion felfften
worden, als voor gefeyt, vervolgers van Chr
Kercke Schaeps-kudde, en vande getuygens G
des Woordes en Jefu Chrifti, door angftige
vanckeniffe en doodinge, uytlijcken beroep,
tot 7. Opfienders, of 7. Biffchoppens geftelt w
ren, dat fy over hare Leeraers, Prædike
Ouderlingens en Diaconens, wel vigeleren mo
ten, dat die onder haer Intollerabele God en re
kelofe Chrift vyandige Kettereyens, niet tot e
openbaer Exercitium in kruypen mogten, daero
is defe obfervation nodigh, dat men weten mo
dat den Afgrondige Vleefch en Beenloofe Du
vel of Satan, noyt in 't lefen der Send-brieven ve
ftaen word, maer alleen, alle tijdt foodani
wel gevleefchete en gebeende Duyvelens, die I
wonners en Borgers in Huyfen en Stedens, v
d

n 7. Stedens Thyriatira, Smirna, Pergama, c. gewesen zijn, en onder Godes Israëlitische yvere Kerck, en Aerdschen sienbaren Hemel, wondt, en hare Afgoderiens, en Apostasiens Godes Tempel ingevort en voortgeplant heb- n, door Satans mede aenradinge, en eyn- lijcken oock haer genoemt hebben, den AL- ACHTIGE! die hem stelt boven al dat God, en Godheit (Christus Jesus) heeft, dat on- r voorgedachte Stedens die Borgers vleeseh en eenloose Duyvels gewesen, waer van sommige ok Christi mishagender Duyvelens Leerens aen- ngers en verleydersgewesen zijn, tot sodaniger fgodery, dat den H. Geest getuygt, dat den Satan n der Asiatischen Gemeente, als blijckt, sommi- e in 't gevanckenisse geworpen heeft, Cap. 2. v. 20. 45. Tot SMIRNA woont een SATAN, n dese JODENS die daer woonen, en seggen at sy Jodens zijn, en sy zijn het doch niet, want y zijn DRYVELENS, SATANS, en SA- TANS Synagogens, die den Menschens veel noeyte maecken, en haer veel bedroeffenisse, rmoede en lyden aen doen, sommige van haer n 't gevanckenisse werpen, om van haer versocht den VERSOECKER kan tot Jesus in de Woestijne) te worden, Apoc. 2. vs. 3. Cap. 1. vs. 13. Item tot PERGAMA woont den Satan, als een Borger der staet, en daer is Satans Stoel, die den naemen Jesus niet willen gehouden heb- ben, en willen, dat N.B. Iesus Name sal verloche- net worden, en daer is oock ANTIPAS, mijn getrouwe GETUYGE gedoodet, Apoc. 2. vs. 9. 12. 13. Cap. 3. vs. 9. Ergo Jesu NAEM VER- LOCHENAERS, sijn Borgerlijcke Vleesch en Been Duyvels, en Satans tot PERGAMA,

Item

Item tot T*hyatira* woonen dese, die *de dief*[illegible] *Satans* geleert hebben, door die Leere *Jesab*[illegible] een *Wijf* (een Satanisch Wijf) dat daer se[illegible] eene valsche Prophetessin ware, welcke oock [illegible] *Godes Knechtens*, om hoererye te bedryven [illegible] leydet heeft, Apoc. 2. vs. 20. 24. Ergo val[illegible] Prophetens, syn Afgoden hoererers, verley[illegible] tot Afgoderye, of geestelijcke hoerery, sij[illegible] vleeste en gebeende Duyvelens. Deser Duyve[illegible] Leere Iesabellæ, die een groote Hoere is die [illegible] *selven* op het bedde werpet. dat alle dese, die [illegible] haer sonder weder afkeer van haren boosen w[illegible] kens, die *Echte* breecken, dese sullen niet all[illegible] in seer groote droeffenisse komen, maer *God*, [illegible] hartens en nierens beproeft, die sal oock dese [illegible] re onechte hoeren Kinderens dood slaen, Ibid[illegible] vs. 22. 23. Item tot *Smirna* worden ook somm[illegible] gevonden, die haer aen die Leere *Balaams* hou[illegible] die Balaack geleert heeft, en die voor die Kin[illegible] rens Israëls NB. *Voet-angels* leggen, die haer L[illegible] ren Afgoden offers eeten, Hoerery bedryv[illegible] Apoc. 2. vs. 14. Item tot *Smirna* woonen oo[illegible] die aen der Leere der *Nicoalitens* vast zijn, welc[illegible] een Godes hatelijckste Leere is, Ibid. vs. 1[illegible] Ergo *Nicalaus* gewesene broeder der Diacone[illegible] of Almossiners, is door Afval van het Woo[illegible] Godes, en Iesu getuygenisses Confessoorscha[illegible] oock van wegen sijn Godes hatelijcker Leere[illegible] aenhangery, een Duyvel, en Satan in 't vleesc[illegible] en een mede Borger tot *Smirna*. Item tot *Sard*[illegible] woonen oock *veele*, die den Naem hebben, d[illegible] sy leven en doch dood zijn. Item die sterven wi[illegible] len en onbekeerlijek (den Duyuel of Satan, s[illegible] hem niet bekeeren, ergo in 't vleesch Satans [illegible] zijn, daer woonen slaepers, die niet waecke[illegible]

wi[illegible]

len, (de Duyvel slaep noyt, die geen vleesch
been heeft) op die stonde, in welcke *Jesus* ko-
en sal (Jesus komt tot die noyt slapende Duyve-
ns niet.) Item daer woonen *veele* (gevleeschte
gebeende Duyvelens) die onwaerdig zijn, met
hristo in witte kleederen te wandelen, welckers
aemens ook nyt den Boecke des Levens uytge-
issche zijn, welcke Christus oock bedes voor
n *Vader* en sijn Engelens verlochenen sal, om
at, hare wercke oock voor God niet volkomen
evonden worden, Apoc. 3. vs. 1. 2. 3. 4. 5. Ergo
ie in haren werckens voor God niet volkomen
evonden (in Christo Jesu heyliginge alleen)
orden, sijn oock Satans, en Duyvelens, of ge-
ijck oock den Heylige Apostel Jacobus getuygt,
atuerlijck, menschlijck en Duyvels, een en het
elfde zijn, Item *Vide*, Apoc. 9. vs. 1. 2. In som-
na sodanige Menschen Duyvelens, worden oock
genoemt, Mensch plagende Heyschrickens, met
gouden Kroonens op haren hoofdens, met Scor-
pioen steeckens, voort komende uyt den Roock
des Puttes des Afgrondes, die het Sonnen Licht
verduystert, en die met haren Scorpioen steec-
kens veele Menschens steecken tot groote quellin-
gens, pynens en smertens, en die voor haren
Voorhoofdens het Zegel Godes niet hebben, *Vid.*
Apoc. 9. v. 5. 6. 17. Gelijck dese en diergelijcken
Addergebroedsel van Jesuwijtens, Papens en Mis-
papens, levendige Exempel soodaniger Mensch
doodenden en Slangen lystigen Duyvelens zijn,
die met haer vervloeckten Afgrondigen schrande-
ren Leere der Duyvelens, en het Apostatischen
Pausdommes te martelen en te plaegen. Ergo
vleesch Duyvelens.

46. Der Heer Christus seit, dat in geenen plaetse
dia

die *Onbekoorde* woonen, als waer God den Cale-
laer (sijne Kerck Gemeente) weg genomen hee-
[Apoc.2.v.4. Het Is God *selfst*, die den eerste li-
verlatenen liefdelosen Asiatischen Bisschoppen
door het afnemen van haren Kroonens, heeft ja-
merlijk, elende, arm, naeckt en blind gemaeckt
Apoc.3.vs.11.17. Die dese Apostatische Bissch-
pens, en Lucifers met hare water vergiftenden
sem bitterheit, als bran- dende Sterrens gelijk F-
kels, uyt den Hemel (of Christi Kercke) op
Aerde geworpen heeft, om dat alle dese die
haer en verAlsemt bitteren waters, drinken sull-
het doodes sterven moeten, en dat daerom, alle
so een Stadt of Landt Duyvelsche Inwoondere
niet alleen in haren hoogsten Rijckdomme, en
ler versiensten Gesichte, slechts niet meer, als ar-
blind, elendig, en jammerlijk van leven zijn, we-
ke voor hare valsche Munte uyt onsuivere Go-
geslagen, geen Oog-salfe tot harer blinden gesic-
tes wedergenesinge, oock geen vijn wit Linne
tot hare naecktheits of schaemtens bloote bede-
kinge koopen konnen. In somma, dat dese Du-
vels Kinderen, den Heer Christus daerom ooc
als vuyle en stinckend kladden uyt sijnen mon-
gespouwet heeft, Apoc. 3. v. 17. vs. 19. Ja or
harer grooten doofheits wille, sullen sy den spree-
kenden, en kloppenden Jesum, aen hares harter
Deure, niet inlaten konnen, om mede tot he
groote Gastmael, of innodiginge des Lamme
Bruyloft te komen, Apoc. 1. vs. 9. 18. En om da
Christus niet tot haer komt, dat dan oock Chri-
stus niet sal met haer, en sy met Christo oock nie
in sijns Vaders Rijcke Eeten, en dat oock Jesu
niet met haer sal ingaen, als het Hooft, hem me
haer, als sijn Lichaem te vereenigen, om alsoo
van

.n Christo geregeert te worden, Apoc. 1. vs. 10.
1. Maer eylaes, der inwoonende Satan tot Ro-
.a, en der Apostata, genoemt PAUS, die tot
.en Sleutels der Afgrondes die Apostasiam heeft,
.elck is den valschen Petri Sleutel, waerom Jesus
.ock wel tot den Peter Paus seggen mach, wijcke
.chter my *Satan*, ghy bent my hinderlijck, ghy
.it dat ghy levendigh bent, en bent doch dood.
.laer ter contrar gy Godes en Godheits lasterende
.atan en Duyvel met den Naem, ick ben de *Al-
.achtige*: maer geheel contrar, segge ick Jesus!
.*ck! leve, Ick ben Dood* gewesen, *Ick! ben leven-
.igh* geworden, *Ick! ben levendigh* in alle Eeuwig-
.eit. *Ick!* hebbe den Sleutel tot Dood en Helle,
.lpoc. 1. vs. 18. *Ick! ben*, die *is*, (God) die *waer*,
.Christus) die *komen* sal (tot het Gerichte) *Ick!*
.en het *Alpha* en *Omega*, die *eerste*, en de *ladtste*.
.bid. vs. 11. Ick! ben die *Getrouwe*, der *eerst* ge-
.oorne uyt den doode, der *Opperste* der Konin-
.gens der Aerden. Ick! ben, die de sijne met groo-
.e liefde, en met sijnen bloede van sondens ge-
.vasschen heeft, Apoc. 1. vs. 5. Item, Ick! ben,
.lie Jesus, die oock de sijnen Gode en sijnen Va-
.ler tot Koningens en Priesters gemaeckt heeft,
.vaer van my oock in alle eeuwigheit, die Heer-
.ijckheit en Kracht toekomt, Apoc. 1. vs. 6.
.47. So is het seecker, dat dan den Antechrist (die
.hem noemt den *Almachtigen* en *Oufailbaer* God, in
.ijn Satans en Duyvelens Godes en Mensch vyan-
.ligen) quaed doen en goed laten, geen beter Ti-
.tul in Godes Woordes gebruyck mereteert, als
.selft *Satan*, Hellische Draek en Slange, genoemt
.te worden. Maer Eylaes: *Onmachtigen* Satan, ghy
.sult oock haest door Godes en des Lammes toorn,
.als onripe Vygens van een grooten Storm-wind
afge-

afgeweyt worden, dat u Naem oock niet in
Hemel noch op Aerden meer gevonden word
sal, God sal oock haest den eenen Engel van een
hooger graed van eer bedieninge, en den an-
ren Engel van een minderen graed in bedien-
ge laten bevel geven, gelijck eene tweeden ro-
penden Engelens van der Sonnen opgangh,
geene 4. macht hebbende boose Engelens,
op den 4. hoecken der Aerde en aen het Me
stonden, met 4. schaedelijcke Wayenden Wi-
dens, dat soo haest sy beyde, die Knechtens G
des aen haer Voor-hooft souden versegelt geh
hebben, sy dan oock aen die groote Boome
(Potentatens) met haer Vrucht, soo beschad
gen sullen, dat ook niet EEN meer mochte g
vonden worden, want soo doende, sal den S
tans machtigen Antechrist, in sijn Leere der Du
velens, haest uyt gewaeyt worden, maer in tege
deel, den stant Christus, als Saligmaecker va
sijn *Eygen doemlieck* Volck, sijne Godheits *A*
machts en *Onveylbaerheits*, onveranderlijck
volkomen Kracht, sijne eeuwige *Genaden Ve*
kiesinge tot den eeuwigen leven, in sijn Lyde
en Sterven sal sien laten, en dat het ontelba
getal sijner Dienst-knechtens uyt Jodens en Hey
dens voor hem, als sijnde het verworgde Lam
dat op den Throon sit, met Palmen-tackens i
haren handens, en in witten Klederens sal wan
delen laten, Apoc. 7. vs. 3,4,9. Ja sy sullen wande
len voor den Throon des hoog verheffenen Lam
mes, voor welcke niemand (van desen Ante
christens en Duyvelens kinderen der Afgodery
sal bestaen, waerom dese dan oock sonder and
woord noch komste tot hulpe, die oorloosen Ber
ge en mondelosen Heuvelens, haer voor den *throo*

deses,

..es, die op den throone sit, met bedeckeninge, ..r een vallinge over haer, tot hare hulpe ko- ..n sullen, Apoc. 6. vs. 11. tot 17.

..8. En dit is die eerste Segel-breeckinge van ..7. Segelens van het weder levendig gewor- ..e, en geworgt gewesene Lam, wanneer hy ..mt, op sijn *Wit Triumph* Paerd, met sijn hand-..oge en opgeleyde pijl. in sijn rechter hand, sijn ..rck Vyanden te vernielen, Apocalips. 6. vs. 2. ..anneer ook dese komste Christi tot sijn Kerc-..s verlossinge, en haerder Vyandens (die naer ..vleesch, en niet naer den Geest wandelen, ..or 10. vs. 3. 4. 5.) Doodinge geschieden sal, ..t sijn Pijl en Booge, dit sal sijn een korten tijt, ..er het lyden van Christi Kerck, soo haest sy .. versegelt zijn aen haer Voor-hooft van den ..ngelens, Ibid. 1. vs. 7. En die 4 boosen En-..lens sullen los gelaten zijn, met haren 4 boo-..Windens, die grooten Boomen door sterck ..yen, van der Aerde te ontwortelen, ja dan .. hy haer met sijn doodes Pijlens des Oorloges, ..lcke die straffens van Godes seer Heyligen on-..endbaren Wettens zijn, in het herte schieten, ..lijck Christus door sijne 2 Engelische Com-..andeurs, naer die 4 boosen Engelens, oock .., naer sijne Engelens versegelinge, sijne Vre-..ns pijle, met der verkondiginge sijns Evange-..in 't herte, tot levendig wordinge, ingeschoo-..n heeft, Actor. 2. vs. 37. 38. Want, het is die ..atuur van het Woord Godes, (genoemt een ..ee snydent swaert, in den Monde des wande-..nden Jesus onder den 7 Candelarens) dat het ..n eenen een Reucke des levens tot den leven, .. den anderen een Reucke des doodes tot den ..od is.

49. Gelijck der Antechrist, als een eerste ver-
leyder van Godes Knechtens, Apoc. 1. vs. 10
vs. 20. In der eersten Asiatischen, Grigischen
Kercke of Tempel tot *Jerusalem* is, alsoo is
hem der *Paus*, als een tweede verleyder, in de
tweeden Babilonischen Monarchiæ Lateinschen
Kercke of Tempel eens Godes tot *Roma* als
God aen Godes staet, of Stadt-houder
Christi mede gestelt, om oock daer in, en in
allen anderen daer onder behorenden omlegh-
den Kerckens, als over die Moeder Kercke
en hare Dochterens, sijne Afgodische hoere-
ens Moeder en Dochters bloed-schandingen,
quellingens, pynigingens, angstigingens
Eylandens banningens, in gevangenis wer-
gens, en doodingens, op het aller Cruelste
te exerceren, Apoc. 17. vs. 1. 3. 5. En gelijck
dit hem in der Grigischen Kercke Christi,
Christi Hemel vaert af, nu 1000 Jaer lang on-
den Bisschop der Bisschoppens, getuygt heeft
heeft oock nu, naer eyndinge van desen 1000
Jaren, dit wederom van nieuwes aengevangen
in der Latijnschen Kercke Christi, en onder
Paus getuygt, tot noch op den huydigen dag,
en sal oock soo lange tot Roma duuren, tot
het eynde der Werelt, volgens de Prophetie.
En gelijck als sommige van der Grigischen Ker-
ke Christi, als aenhangers der allen levendige
en waren Godes beyder Heyligen Testamente
en om het getuygenisse Jesu Christi, in het ge-
vanckenisse gesmeeten zijn, Apoc. 2. vs. 1
Alsoo worden oock nock daegelijcks sommige
van desen van der Latijnschen Kercke Christi
daerom in het gevanckenisse geworpen, Ja al
dese, diegeweygert hebben, en noch weygeren

O

n aen haer Voor-hooft,of aen hun rechte hand, t Merckteycken,of den Naem, of het getal des aems (ses hondert ses en seftig, of oock wel 18. :3. sessen) Ibid. naemtlijck die Apostasiam, n Pauselijck of Antechristisch mede gesinnet zijn, welck principael merckteycken aen het oor-hooft, alleen is die openbare Confession r Apostasiæ sonder schamde te belyden, maer n der rechten hand hebben, is in't afsweeren s Naemes Christi, met een Asem aen sweeren, der Naem des Antechristi deser Apostasiæ een leyder te zijn, met het op heffen sijner 2 Vingrens, en slagens met hand belovingens, en d den tijdt, dat beyder, als der Grigischen en teinschen Bisschoplijcken Kerckens Patriarens, in haer regte naems veranderinge haer ontnemt hebben, en der Patriarcha, in voorgange, n sijner Lateinschen Kercke, hem genoemt eeft te zijn een *Paus*, en die van der Grigischen erckein naer volginge, hem genoemt een Bisschop der Bisschoppens, soo is sijn hovaerdy noch rder uyt gebarsten, en hebben hem genoemt, n *Almachtigen*, en een God, om oock in Gos Tempels, als Godes te sitten, maer der Heyge Geest, noemt haer Antechristos, valsche postels Jesu Christi, Apostatens, scheurende Volvens van Christi schaeps Kudde, die sy selfen niet verschoonen om te dooden en op te reeten.

50. En mogen met recht ontmenschete menchens genoemt worden, die de twee ware Kercens Ghristi, soo wel tot *Ierusalem* als tot *Roma*, n den Naem van een valsche, in eene Antechristische, ontkerckt hebben, in welcker sy ook are mede veranderde menschens gemoets Pas-

siens, in rechten Beestachtigen vleesch driens Mensch vyandiger Duyvelens, en Mesch vleesch vreetender Draeckens, in eener Duvelens toornigen boosheit, en Draeckens bosachtigen toornigheit uyt drucken. Hier van siet oock hare Tyrannische Conscientiæ dwingandy, die Faem Trompet op een windblaser tot Satans Duyvelens dienstens eere, het *Te Dum Laudamus.* En haerder Prædicatiens Godesgeleertheit, is den roem, hoe veel Zielens haerer *Apostasiæ* aller listigste booshedens *Venijn* der Slangen Tyrus, van Christi scheyn Ledemans, en valsch bevondenen Religions Confessoren in haerder Inquisitions proba, gesteecken zijn, die haer inbeelden in haren doode, als of sy nch leefden, en alsoo Triumpheren sy, want sy ... effect op soodanige Apostatens, en van 't Christi geloof afgevallen zijn, die in 't behouden aan haer leven, haer leven verlooren hebben, m... deser heerschenen indruck, of haerder Apostasiæ Idæatæ Ideæ aller gevoeligst maeckende ob... ligste Rasernei, en aller rasenst maeckende ... ligheit, sal in haerder Ziel in ten grooten dage ... weder opstandinge tot het gerichte, van 't gepijnigde en dood gewesene Lam Jesus, (dat nu ... troost seggen sal, tot den sijnen gedoodet ge... senen om sijns getuygenisses wille. Ick: leve ... der eeuwigheit, oock dan haerder Tyrisc... Slangens, Apostatischen aller bittersten haeg... heit, en aller haetigsten bitterheit, in Go... toorn, voor eeuwigh sien en gevoelen lat... Welckers Venijns seer langsamer langduyri... smerttens getursaemheid in onverdraeglijckh... bedes, oock dan naer den gemoets geeste, m... aen den bloede en vleesche, dat den Mensch... tot disperatie stelt.

51 Niemand neeme het Vreemt, waerom in
Apocalypsis een plaets van Wind-vluchtigen, een
mond uyt dampigen woordens, soo een groot
getal Sinne-beeldens gebruyckt worden; die
eene besondere aerdigheyt hebben, 't aensienders
verstant de scherpen, tot veelvoudigen Sin-
ricken uytvindingens, die doch veel resen, je-
mand in saeckens onderrechtinge geven, die an-
dere onmogelijck, door Schriftens, of woordens
voorstel, eenige kennisse van haerder onsichtbaer-
heit, tot anderens eens verstandes bevatlijkheyt en
redens voorstel, souden geven konnen, dat
doch dese, daer uyt verstandene meeningens het
Menschens begeerdens voldoen, het gemoet ver-
heucken, die kennisse verrijcken, het verstant
vervroolijcken, en redens opscherpen, en den
wille tot een voordere ondersoeckende lust aen-
prickelen. En gelijck op soodanige manier, alle
Sinne-beeldens soo wonder wercksaem zijn, niet
dat in het Sinne-beelde selfsten, een begeestede
Ziele is, als in een levendig Schepsel, het sy van
Metael, Steen of hout, maer, om dat door oogens
aenschou in den reflecterenden straelens te gelijk
oock die mede gesondene gemoeets peinsinge, in
mede reflexie, als desen objectiven Idæati Idæam,
mede in het gemoede drucken, en alsoo dan daer
mede wercksaem alsoo, in het lichaems deelens
gevoert word, als of het Ideatum deser Ideæ
selfsten præsent mede wercksaem ware. Alsoo
worden oock in Apocalypsis die Sinne-beeldens,
om haerder wonder wercksaemheden gebruysk,
en dat daer door, sonder onderscheyd der Na-
tiens en Volckens vremder Spraeckens, en
woordens,) als in haerder aengenaem moe-
ders Tael, dan gesproocken, en hare mee-

ningens in Voorstel door dese Sinnen-beeldens
soo dan Voorgebeeldet te verstaen gegeven.
Want Sinne-beeldens, sijn eene weder achter-
waerts denckende erinneringe, en een voor-
waerts denckende omdrivinge van jets goe-
des of quades, grooter en of kleynders, of awe-
sende, of dat al gepasseert, of præsent is en
passant, of toekomende passeeren sal. Doch de
Sinne-beeldens, bekomen veel lange gepasseerde
dinge, Saeckens, Personens, en Namens der
Personens, als in Historiens van eener eeuwi-
re onsterflijckheit in veel meer lange noch toe-
komenden tijdens van eeuwens, gelijck in Apoca-
lypsis staet. Ja alle onsienbare Konstens, Weten-
schappens, Werckens, en Hand-werckens, Vroom-
heyt, Geleertheyt, Hoogheyt, en alles, dat in
soodanigen Geestens onsienbaer gelosert gewesen
is, wort daer door wederom alle daeg van nieu-
wens uyt het graf gehaelt, en haer gedachtenisse
in eenen mede Leergierigen gemoete, als op een
mede Speel-thoneel, wederom Sienbaer daer ge-
stelt; Ja door haer Voorstel, worden die gemoe-
ders niet minder veelmael soo seer beweegt, als
of die siende Oogens, met den hoorenden Oo-
rens vergeselschapt waren. Ick wil by desen gel
Godlijcken Apocalypsi? Voor en Naergesichten
geens wegens Vergelijcken by anderen Schrif-
tens, door Sinne-beeldens Voorstel, van wer-
ken des onbedriegelijcken Jesu Godheyts Gest,
alleen der grootste en diepsinnigste Geest in
waerheyt is, gelijck haer oock die Oudheyt na
der Werelt scheppinge, als oock naer der Sund-
vloet afbeholpen heeft, als door eene Univer
Letter-konst te schrijven, tot verstandgevinge
aen dese, daer een den anderen in sprake met me-

des

ns oock niet verstaen konden, want omtrent
t jaer, na der Werelt scheppinge, 3530, zijn-
tot den tijdens des Koninges DARY, voor
hristi geboorte, soo heeft een CEBES van
HEBA, een seer Leeswerdige Historia van het
heele Menschlijcke leven, in eene Fabel of
ABET, door SINNE-BEELDENS Ethi-
beschreven. Item, alsoo heeft oock een ander
ygeestig Fabel schriver ÆSOPUS, (van welc-
en sommige Rabbins der Jodens ons seggen, dat
y tot den tijden Davids geleeft, en dat dese
SAPH des Koninges Davids Choor Sang-
eester gewesen zy,) oock door Sinne-beeldens,
oor alle soort van Beestens, der Jeucht, eene
edens leere, of Ethicam voorgeschildert. En
m dat dit dan oock alleen meer van Spits-vinni-
en en scherpgeestigen natuurlijcken Menschens,
lsoo simpel meer uytgedruckt, uytgesonnen, en
ugens der besonnen zijn, tot hare natuurlicke
yndens, en oock geene Godheydts aenneemlijc-
e waerheydt, by den waren Christenens mira-
uleus, als zijnde geen geloofs poinctens tot Sa-
gheyts bevorderinge, niet destemin, soo hou-
en die Apocalyptische Sinnen-beeldens, in desen
aren voor Godes Waerheyd, alleen aennemi-
en plaets, daer aen Saligheyt vaste is. Maer hier
y is aen te mercken, dat alle Schrift-konst, die
onder een Sleutel niet kan verstaen worden,
y den Ouden Chaldeens, Hebreens, en Griec-
en is genoemt worden, Archiaroglyphica, Ste-
anologia, Steganographia, Crytographia, Po-
ygraphia, Secretum Organicum, en Literæ Syn-
hematicæ.

52 Het is, om dat onder diepsinnigen Voor-
tellingens, als onder eenen Decksel van seer aen-

genamen dingens, ſoo ſeer veel Leerrijcke ..
gens der Ouden Schrijvers, verborgene Ken..
ſens, ſeer Kloeckrijcke bekendmaeckingens..
lijckſaem, als in een Schat-kiſte opgeſlooten, vo..
Dieve en onwaerdige begraven leggen. Daer..
ſoo moet in tegenſtel, dan oock ſodanige klo..
heyt niet weyniger zijn, want het voorgeſt..
wijſet een Exercitium, aen, met welken ſeer gr..
te wetenſchappens en konſtens onafſcheydenl..
vereenight zijn.

53 Beeldens van niet ſiennelijcken dingens..
geen ſichtbaerheyt uytſichtbarer ſubſtantiens..
bruck hebben konnen, of een ſimpel woord, d..
veel ſiennelijcke werke onſienbaer in opgeſloo..
leggen, dat dan deſe gelijk wel in, of door een t..
gevoegde lichamelijckheyt, voor oogen ſichtb..
konnen geſtelt worden, niet deſtemin, ſoo ..
houd den Meeſter deſe vergenoeginge overig, ..
hy het regt van uytlegginge ſijner Sinne-beelde..
by hem ongeopenbaert verborgen houden k..
ſoo lange, als het hem belieft, maer om dat ..
kenniſſe van eenvoudigen gemoederens, tot ſo..
daniger voorſtellens manier, om hare uytlegg..
gens te konnen doen, niet kan gedwong..
worden, ſoo worden deſe, dan op een wond..
bare manier, in haer gemoete, over ſoodan..
gemoets matige ſaeckens, welckers verval n..
raeckt, aen een van de vijf uyterlijcke Sinnens, ..
hebben konnen voor ſtellen, dat ſy ſeer wond..
baerlijck van getortuert werden. By deſe mani..
van Sinne-beeldiger Lees-konſt, kan dan jema..
des verwonderinge over hare vreemde manier ..
Sinne-beeldens voorſtel, noyt radder aen ha..
eynde komen, als wanneer dat jemand deſe onb..
grijpelik ſchijnende dinge, met een voor afgaen..
kenni..

ennisse aengrijpt, om uyt een opgevolge van erstand, dan sijn Redens begrijp eerst te bekonen, maer niemand moet van soodanige Leesonst, sijn eer-Titul soecken, om genoemt te konen worden, *Proteus mutabilior*, want een Conantinus, moet hem niet, van soodaniger suuren rbeyd, die tot deser volmaeckten wetenschapens uytvindinge van nooden is, vresen, want lle vernieuwinge van soeckingens, maecken dit uur in uytvindinge, wederom honig soeter, vant deser wetenschappens veranderinge, is al te nael, oock van aert der vernieuwinge, en gaet aer mede, gelijck als met den af en toenemendes Man lichte, om dat hy alle daege sijn aengesichte verandert, daerom soo is den Man, oock alle vier weecken nieuw genoemt.

54 Ja onaengesien, dat veele Satyrische Poëtens, als *Archilichus*, *Bocalinus*, *Barclajus*, *Casus Rabilius*, *Horatius*, *Juvenalis*, *Lucilius*, *Martialis*, *Ovidius*, *Persieus*, *Trojanus*, of van noch Jongeren Poëtens, *Amianus*, *Æsopus*, *Erperius*, *Trosch Mauilerus*, *Homerus*, *Lockmannus*, *Reinicken* voor *St. Sadinus*, &c. en diergelijken meer wijse Fabulens, van Paulo genoemt, geschreven hebben, en tot groot vermaeck van den Arabiers, tot op desen dach, sijn gehouden worden, en alle in haren Figurens, over hare uytgesondene gedachtens, van Beestens geleert, of aen die Beestens toegeeygent, en hare onspraeckmatigheyt, als met een spraeckmatigheyt vereert hebben, ja die hare menschelijckheyt verwisselt, en voor Dierlijckheyt gebruyckt hebben, in Policien en Oorlogh, is alle door Figurens of Sinnen-beeldens, &c. met groote nut en profijt, als in een leefachtig gesichte, hebben seer scherp en diepsinnig, voor te

ſtellen geweten, en of ſy oock, een waerachtige ge-
ſchiedeniſſe, die gepaſſeert of die noch eerſt pa-
ſeeren moeſte, in een ſoodanigen Sinne-beelde
of Gedichte verborgen, als onder anderen ja-
mens der ongenoemden Perſoonens eer aenme-
deugt, geſchicklijckheyt, of Ampts-bedieninge-
gens, daer uyt vermaecklijck voor geſtelt heb-
ben, en ook verduyſtert. Ja alle gedachte Poëten
en Sinnen-beeldens uyt Sinnens of uyt vinders
hebben tot geen anderen eynde ook niet geſocht
die beſchapendheyd der Natuur aller Creatuer-
lijcken dingens af te beeldeen, om daer door, op
eene gants verborgene aert, en ongemeene ma-
nier, den Naerkomelingens aller Volckeren,
Tongens, Natiens en Spraeckens, tot een Ui-
verſeele moeder ſpraecke te achter laten. Alſoo
heeft tot deſen eynde, ook der Prometheus, ſoo-
danige Sinnen-ſpiegels gemaeckt, om dat men
daer in der Menſchens diepſinnighedens, ſchei-
verſtandens, en kloecke redens uytvindinge
ſien mochte, en hoe men daer door, de Jeugt
oock konde aenmanen tot deugd, en afmanen
van ondeugt, of nu gelijk wel oock deſer Poëten
achter gelatene ſchrijvens en ſprekens manier d
Sinbeeldinge, uyt of in de Sinnens, en haer affie
die Ouden oock niet al te genaeu gehad hebben
als gelijck ſy het als eygene explicatores neme
ſoo is gelijck wel, ſoo veel oock niet aengelegen
of oock de Leſers, door uytvindinge, deſen Sin-
ne-beeldens, eene ander eygene meeninge, die de
Schrijver niet heeft, met by voeginge door aen
dichtinge of bydichtinge, want ſoo maer ſooda-
nige geſtelt zijn, dat ſy haer ook daer by wel ſchic-
ken, en aenleydinge tot anderen vorderen goede
en diep-ſinnigen naer denckingens geven, ja o
gelijc

elijck dan daer by een Twijffeling overig blijft. Vant Sinne-beeldens, op wat manier dese zijn, die jn Spiegels van schaduwens en gelijkenissens, of elijck beeldingens van dingens, die gewesen zijn, ie sijn, of nock eerst komen sullen, sy sijn Reocations middelens van voor by gegaenen dinens, welcke die doodens niet met haer onder ie aerde hebben nemen konnen, en sijn Balsams, ie geene deugt, van eenes anderen wel levenden Menschens, in 't Graf hebben willen verrotten n verderven laten, want onder deser Sinnenbeeldens verdecksel, leyd der Oudesten grootste Wijsheyt, Kennisse, Verstand en Reden in Poitycken, Geestelijcken en Militeren stande verborgen, dat men ja uyt noot, daer men het Boekdruckens bequaemheyt niet gehad heeft, daerom dese Sinne-beeldens konst, het alderbequaemste middel der Oudens geweest, en voor de naer komelingens gebleven is, waer van sy eene kennis bekomen, welcke hare verstand een licht gegeven tot redens bevattinge, waer van den inwendigen Geest, het Sinne-beelt in *Idea*, kennelijk voorgestelt heeft, als of het *Ideatum* selfsten præsent ware, en om dat dan die verborgene natuur der openbaren *Ideatischen* objectens een Leer-meestresse aller weetenschappens en konstens is, die uyt allen sodanigen eynd werckens aen den Geest des Menschens, die grondens haerder Leerens aenvang so tastbaer voorstelt, daerom so is desea diepsinnigheyds uytbeeldinges gelijckenisse naerbootsinges, de grootste bequaemheyd tot Leesen, in allen soortens van Menschen Talens, oock by den *Caldeën*, *Arabiers*, *Hebreen* en *Griecken*, uyt haerder gebruycks veelheyt, eene Boeck schrijvinge geworden, welcke konstige manier van schrij-

ven

ven en leesen is genaemt geworden, Ars Hiero-glyphica, want soo dadelijck naer de Sunt-vloet, soo hebben alder eerst die *Caldeërs*, daer naer de *Egyptiers* haere grootste Werels wijsheydt, of oock Fabelachtige, den noch kloeckfinnige Phi-losophiam (gelijck haer den Apostel noemt μυθοῖς σεσοφισμένοις, 2 Petri. 1 vs. 16.) Daer door verborgen voor sommige, en wederom ontdeckt voor andere beschreven, of door Beestens, Bloe-mens, Graskens, Sant, Zeen, Aerde, Ve-lens, en seven Planeten, twaelf hemelsche teec-kens, en diergelijcke Universalia meer, waer-om oock, van een Egyptische Priester HERI anno 3200. Jaren, twee groote Boecken alleen door Hiëroglyphica geschreven, welcken by de Griecken in seer groote waerde gehouden, ge-lijck blijckt by den Apostel en Euangelista Jo-hannes, in sijn Apocalyptis daerin naergevolcht heeft, waerom oock veele dingens openbaer Beschreven door sijne Sinne-beeldens, voor den eene sijn verborgen gebleven, en wederom ver-borgene dingens aen eene anderen geopenbaert zijn, uyt een en het selve Sinne-beelt, en gelijk dit by den GRIECKEN, daer in gebruyck gebleven is, alsoo is het oock naer desen, door PYTHA-GORAM, uyt INDIA in ITALIAM, en in ÆGYPTEN gebruyckt geworden, en alsoo voor de rest oock by den Romeynen in gebruyck gebleven.

55 In waerheyd, so oyt in 't getal van den seven wonder Werckens den hoogsten plaets meriteert, so is het deses Joh. Apocalyptische Ezechialische en Danielische konst door Sinnen beeldens, om dat jemand, die ook noyt meer, als sijn eygen Moeder spraecke geleert heeft, doch aen aller Wereldt

Men

lenschens natuur, als in haerder Moeder spraec-
:om te konnen aenspreken, en sijne meeninge
ı begeertens, oock wederom soo, aen alle sprac-
:ns onderscheydent, eu verscheydentheyt bekent
ıaken, daer doch noyt een Mensche sijne sprake
oor gehoort noch verstaen heeft, ja so ongelijck
ock alle Menschens, een den anderen in Spraec-
ens en Tongens is, soo sijn sy gelijck wel een
nderen noch oock meest gelijck geworden in het
Alphabeth van 23. of 24. Letters, door welckers
enes woordes Letterens veranderinge een on-
ellige veel heeden kan gedemonstreert worden,
ı in dese 23. of 24. Letters, steecken soo veel
ındoorgrondige spraeckens, als in 6. Nulles van
ıoodens in der Sing-konst, of Musica, ondoor-
grondige Stemmens, door hare verheffinge naer
5. of 6. liniens, hoog of leeg, so wel op instrumen-
tens, als in Menschens stemmens, of in een streeck
met een nul, tot thien (10) tot Reecken-konst,
onuytreeckendlijck uyt te vinden sijn, van wat
exemplaren, weynig Menschen gevonden wor-
den, die haer vroolijk hooft tot uytvindinge, on-
dersoecken willen, om Melancolijck te worden.
Sy sijn Kinderens, wiens Vader sorgeloos is, en
hare Moeder in onwetendheyt gewesen is, en dit
is ook die redens, waerom van deser Sinnen-beel-
dige Schrijvens manier, selfst in Apocalypsis,
soo verachtlijck, als van Johannis vleesch dro-
mingens, uyt een voorgesichte by dage, of scher-
pe phantasiens en peinsingens des daeges, tot
nachts gesichtens by blijvinge, sijne Apocalyp-
siens geschreven waren. Maer bloos Natuurlijck
en door Jesu goedheyts geest onwedergeboorene
Naem en Faem Christenes en leugenaers tegens
die waerheyt Godes, sijn van natuur geene an-
dere

dere als sodanige onwetende Menschens, die ge-woond zijn, selfsten allen natuurlijcken dingen eene overnatuurlijckheyt toe te schrijven en daerom ook den overnatuurlijcken eene natuur-lijkheyt, in tegendeel aen te placken, of dat sy haer in beden slechts maer met eene simple verwonde-ringe contenteren, die haer in haren doode of slape niet levendig noch wacker maeckt, hoe of doch andersints, ditder verwonderingens eygen-schap is, dat sy om alle verborgendhedens nent te vorschen, groote oorsaecke geeft, waer door haer alle verwonderinge van desen aerdsen Men-schens, om alle natuurlijcke dingen door n[...] vorschinge uyt te vinden, der eerste beweegre[...] of *motus primus* is. En bekomt dan den Naem, [...] Moeder van alle Wetenschappens en Konsten [...] sijn, over desen schrijvens stijl.

57 Item, hem niet te verwonderen, dit is so w[...] Beest als Mensch achtig, want niemant verwo[n-]dert hem over het grootste Werelts wonder [...] continuelen SONNEN op en nederganges, [...] des Maens lichtes af en toeneminge, over ee[...] Sterrens omloop, en der Aerdens staende blijve[nd-]heyt, alleen, om dat hem dese gestadighe[yt] in sijnen oogens slechts tot een niet achtinge g[e-]worden is: Ja niemant van desen verwondert he[m] als voor geseit, hoe dat die 23. Letters verse[t-]tinge en om wisselinge, in soo en om bevatt[e-]lijck, en soo veel veranderlijcken Wereldt spr[e-]ken, en tot so veel ontelbarer Boeckens beschri[j-]vinge, ja in noch veel meer veranderingens, a[ls] in 't geheele van Menschens op Aerden sijn: want by dese 23. Letters sijn 18. stomme, [...] om dat dese voor haer niet spreecken konnen, so hebben dese 18. daerom dese ijf spreeck-maec-kers

ers, of haere Tolcke van noden, tot soo veel
nbedencklijcke noch onbedachte dinge. Jn som-
na, alle Sinne-beeldens, genoemt Hierogly-
hica, sijn soo wel in Apocalypsis Godsalige erin-
eringens, als in der Wereld dan Natuurlijcken
Aenschens tot plichtigen aenmaningens, der din-
ens Natuur verborgenen Eygenschaps nuttighe-
ens gebruyk, naer elks eygen aerd, uyt te vinden,
vant, om dat alle Sinnen-beeldens veel naer
enckingens geven, soo hangen sy haer oock aen
aerder gedachtens maeckinge te gelijck mede
ast, tot harer herdenckinge en tot memoria
n lange behoud, waer door sy gelijcksaem, haer
Metamorphoseren, tot lange caracterens aen-
kleefsels des inwonenden vleesch geestes, in het
Aenschen herte, waar door alleen gesien wort,
at een Mensch jet gemoets matig tot een ken-
isse, in't verstand geschildert, Redenmatigh
an in sijn gemoets geest indrukt, dat hy het daer-
m, als een Conterfeytsel, door een woordens
yt druk, als met een pinseel, wederom af Conter-
eytselen kan, tot eenes andere verstandes begrijp.
a hoe weynig sijn hedens dages, die het geheele
chrift van Johannis 7. Send-brievens, in haerder
innen-beeldens uytdruck, tot gemoets indruck
erstaen, en is dese aenwijse Konst, daerom by
en Ouden alle tijt, of Artrologia, of Dacty-
ogia oock genoemt gewesen, en hebben hare
hantasiæ nacht droomens, die door Symbola
ercken, daerom noyt anders als eene *Faculta-
em imaginativam* genoemt; maer veel anders, is
an den Sinne-beeldens Johannis, Ezechielis en
Danielis te spreecken, want in desen, en in
neer plaetsen der Heyligen Schrift, worden door
inne-beeldens, of Symbolens, veel schoone
Lee-

Leerens, geleerde Vermaningens, vaste Wa-
schouwingens, suete troost Spreucke, heerl-
ke Historiens, aengenaeme Gelijcknissens, m-
merckens waerdige byspreukens, alle tot K-
nisses gevinge, Verstandes vermeerderinge, F-
dens bevattinge, Willens genietinge, en gen-
tingens van genoegingens gegeven, alle in Ida-
naer elckes Idæati objecti voorstellingens or-
rens Natuurs ervorderen, ja oock van dinge-
die jet te vooren noyt gewesenes, uytdrucke-
en jet dat alle lange gewesen en voor by geg-
is, tot eene herdenckinge, in 't gemoet w-
der voorstellen, als ware het noch daer, en pr-
sant voor den dagh, uyt een nacht, tot een j-
uyt een niet voort gekomen.

58 Het is seecker, dat Sinne-beelden, alle t-
jet meer achter haer laten, als sy van vooren a-
den aenschouwer sien laten, en geven veel na-
wer naersoeckingens aen die hand, als sy sel-
sten komen konnen, of als sy selfsten in har-
herkomste en oorspronge oyt gewesen zijn,
wesen konnen. Want der dood, die allen Me-
schens onder haren Graf-steen, het stomme sti-
swijgen opdringt, en die spraecksame bewee-
lijckheyt tot spreeckinge wech neemt, als wa-
sy noyt gewesen, dese kan door het afschildere-
of afdrucken van sijn eygen doodes beeldige
Idæa, of van sijn soodaniges knocken beeldige
Beeldes Idæato, met sijn vleesch deeligen lippe-
die selfst knock-benige anders bedecken, e-
op malkander soo vast sluyten, dat men niet va-
hem, met vreese en dande klapperinge soud-
spreecken konnen. In summa, alle Emplemata
Signa, of Sinnen beeldens, die hare Univers-
spreecke aen alle Menschens van spraeck veran-
derlijck

erlijckeyt door het aensien hooren laten, dese
ogen soo wel, by DANIEL, EZECHIEL,
APOCALYPSEOS hare konst-matige ey-
enschappen sien laten, gelijck sy oock in een
er grooten waerde en gebruyck by allen Volc-
ens der *Hebreens*, *Grieckens*, *Phæniceerens*, *Ægyp-
narens*, *Persianens*, en *Indianens* gewesen zijn, om
roote dinge daer door soo wel te openbaren, als
e verborgen oock sien laten. Symbola in spreec-
en, in afteeckeninge en in gravinge op Steen,
Metael, Houd, en Glas, dese mogen soo wel
chicklijke Gelijknis-beeldens genoemt worden,
m dat die Sinrijcke konst hare tonge is, die met
enen Asem in aenspraecke sonder Letters en
Voordens veranderinge, den eenen sijn aller o-
enbarestes verbergt, en aen den anderen haer al-
er verborgenestes ontdeckt, en maken haer dese
eeldingens voor desen eene Idæam, en voor een
nder een Idæatum, eene so veel grootere ver-
vonderinge, vergeselschapt met eener neffens
aenden seer grooten eerbiedigheyt, hares autoris.
59. Ja niet alleen heeft een DARIUS sijne
Keysers macht, in een grooten Sack met Maene-
oppen Saed, en in tegendeel ALEXANDER
vederom met een kleen Sackjen Peper, die so veel
Vieriger in sijn weinig Korens waren voorgestelt,
Maer ook die vier delens der Werelt, Asia, Africa,
Europa en America, worden door Sinne-beel-
dens, gelijk ook alle Landens en Stede, door eygene
wapenens beschreven, en aen alle soorten van
Menschens niet min, Universel leesbaer, gelijck
ook door die Hyerogliphica, die 7. Planetens, en
12. Hemels Teeckenens, in den Almanacken ge-
bruyklijk, door die geheele Werelt bekent, en na
elcks Natiens en Volckens spraecke over een ko-

ment gestelt, en weten, wat Sonne en Maen Ve-
nus en Saturnus, Mars Jupiter, en Marcurius, of
wat Stier, of wyder, Visch of Waterman, &c. te
seggen is. Onder *Hebreen* als *Grieken*, onder *Fran-*
soysen als *Italianens*, onder *Spangiaerden*, als *En-*
gelschen, onder *Turcken* als *Poolen*, onder *Hunga-*
rens als *Bohemers*, &c. Ja dat noch veel meer in dat
selfsten aen haer een en die selve geimagineerde
Hemels Tekens, van BEEREN, en DRAC-
KE, van KREEFT en WAGE, &c. deshie
alle in der daet selfst noch niet præsent, maer al-
leen in gedachtens phantaserende tot Sinne-beel-
dens uytgesonnen zijn, en in dese imaginatie in
selfsten aen haer onvast is, en gelijck wel, so en
Vaste Centrum is, waer op die geheele Astrono-
mia gegrondvest is, dat alle Natiens, dit even so
Universel verstaen, als uyt den Zijffer er
Arithmeticus, die reeckeninge en deellinge. Uyt
een O of Nul. der Musicus die verheffinge. en
nederdalinge van sijn stem. En uyt een streeck er
Geometricus, sijn afmetinges konst van lange
en korte. Gelijck uyt Letters en Woordens te
saem settinge, der Grammaticus, wel te leeren
spreecken, by allen Natiens en spraekens, also co
te konnen verstaen worden. Willen wy vor-
ders tot die *Signatur Rerum*, die geheel Univers
is, ook gaen, om wat nader tot de Schriftuur te
komen, en om vorderst te weten, waerom die Jo-
dens haer geele oorlappens draegen moeten, d
alleen is, om dat sy haer daer door indachtig m
ken, die thien Gebodens, 4. Moys. 15. vs. 58. S
vind men diergelijcken Sinnen-beeldens en Kon
stens, door het geheele Woordt Godes, so dat d
veelheyt der verscheydentheyt en onderschey
dentheyt der Voorbeeldigen Apocalyptischer *Sin-*
nen

n-beeldens tot *Naer-beeldens*, die rechte Lich-
as geweſen zijn, waer door den H Ap. JO-
ANNES verſtant bekomen heeft tot OVER-
EGGINGE, in allen ſijnen Sinnen-beeldens,
et wijsheyt harer beduytſels uytvindingens voor
ſtellen, dit is in voorafgaenden beweſen. En
ogen niet alleen wijs-dichtige, maer Goddelijke
ter zijnde verſierſels, verſtantmatige Schilde-
ens, ſpeculative Tabetſareyens, konſtmatige
afelwerckens genoemt worden, waer mede
OHANNIS 7. Send-brievens, als 7. koſtlijc-
en konſtmatige Cabinettens en Threſoors ver-
rt zijn, hier onnoodig in een langen Cathalogo
n nieuwes in Ordere te inventariſeren.
ſo. En aen wiens deſer Send-brievens ſchrijvens
anier vanden Evangeliſta en Apoſtel Johannes,
naervolginge van Daniel en Ezechiel, te duyſter
oor komen ſoude, deſe moet weten, op JOBS
niverſiteyt, noch noyt geſtudeert te hebben, om
t een recht Philoſooph en Naturaliſta te kon-
n gepromoveert worden. Der Heylige JOB
eeft ſoodanigen Theologiſchen Philoſophis, de-
Reſonabele onderſoeckinges manier van ſoda-
gen Schrituur Miſterio, en ſecrete Schrijvens
anier, naer de Sinnen, door mede diepe overleg-
ngens en peinſingens tot Wijsheyt, uyt verſtand-
vingen ſijne kenniſſe te bekomen, niet gegeven,
m daer van met vaſtigheyt te konnen Reſonee-
n, maer dat haer dit ſal geleert worden van den
ierens der Aerden, (NB. die 4. Dierens van den
Evangeliſtens) van den Vogels der (het Wijf
et Arends Vleugels) des Hemels geſeid wor-
en. Ja dat ſy met der Aerde ſelfſt ſpreken ſullen,
at dan deſe den SPREECKER Leeren ſullen,
dat die Viſſche in't Meer alles aen hem vertellen

ſullen, Job 12. vs. 7. Item, op wat manieren
dan hooren kan, en verſtaen, wat die BOO-
MENS, en die BARENS der Zee met mal-
kander ſpreecken, Eſdræ 4. vs. 13. en hoe dat
eene BOOM, tot het Woud ſeyt, ICK GA
WANDELEN. Item hoe de BOOMEN een
aenſlach maken; en ſeyden! KOMT! Wy
willen gaen, en een Oorlog voeren, aen de Zee
dat die ZEE van ONS afwijcke, en wy ONS
aen plaets van HAER, anderen WOUDEN
maken, wederom deden oock alſoo, die BA-
RENS in der Zee, en beraden haer oock met
malkander, KOMT! WY willen opklimmen
en die BOOMENS in den WOUDE be-
logen, dat wy ONS op hare plaetſen eene andere
ruymte maken, maer de gedachtens des WOU-
DES worden tot niete, want het quam in vyer
en verbrande haer. Gelijckmatigh geſchiedet
oock met de BAREN van de Zee; want het
Sandt der Aerde ging boven ſtaen en ſtuttenede
baren te rugge. Dit is oock een Symbolum
ſpreeckens manier, op wat wyſe groote Poten-
tens haer in acht nemen moeten, buyten hare
gene Lantpalen, geene Oorlogen te voeren ten
ware dan, dat ſy haer ſelven ruineren wilden. Item
noch eens, ſoo vertelt JOTHAN der Jongen
aen die SICHIMITENS, hoe dat de Boomen
oock eenen Koning boven haer Salven wilden,
hoe dat ſy naer den Raed, en Doorn-boſch (na-
de ABIMELECH) gekooren hadden, Jud. 9.
vs. 8. Item, in het Droom-geſichte van NEBU-
CADNESER, ſtonde in het midden van het
Landt, een Boom die ſeer hoog, groot, en dick
was, welckers hoogſte tot in den Hemel raeckte,
&c. *Vide* Jeſaia 10. Cap. 17. Ezech. 17. Cap.
Wy

1. Want op dese manier door Voor-beeldens of
or Symbolens, of Sinnen-beeldens spreeckt
Schrift, dat God eene Sonne, Christus een
aene, der H. Geest eene Duyve is, dat Chri-
nederkomst in 't Vleesch, en weder opvaert
er den Hemel, met sijn Vleesch, den leeder
cobs is. Godes aendencken om sijn Barmher-
heyt, een Regen-booge is, Godes welda-
ns, beeldet af den Boecken-boom, den Vre-
n Godes, beelden af NOÆ Arck Duyve, met
n Olijf-tacke. Ja in een Symbolo van een Ra-
en Duyve spreeckt God met NOACH.
oor een Cucurbit met JONAS. Door Urim
Thumin met David, en den Hoogen Prie-
r in den 12. Steenen in de Borstlap Aronis.
51. Wederom het Sinne-beeldt van een Men-
hens Eenvoudigheyt, wort uytgedruckt in een
uyve. Kloeckheyt, in een Slange, Konstrijck-
yt in een Spinne, Huys-sorge in een Ameis,
n deucht in een Haischrick, Kinderliefde in
n Klock-henne, Eens geneuchten welstand in
n Palm-boom, Het gelijck eens Godsaligen
een Laurierboom, Toe vertrouwen tot God,
een Conijn.

Het Sinne-beelt van *Ephraim*, is in een OS.
Van *Isack*, in een ESEL.
Van *Nepthali*, in een HERT.
Van *Benjamin*, in een WOLF.
Van *Ruben*, in een MENSCH-BEELT.
Van *Joseph*, in een DRAECK.
Van *Dan*, in een SLANGE.

n dat uyt desen Stamme veel boose Menschens
ort gekomen zijn, Koning Assur, in een Ce-
boom op Libanon, Konig Jechanien, in een
tick van Cedren, de Koning Nebucadneser,

 by

by een Boom boven den Hemel, en diergelijc-
ken noch veel meer. Namentlijck, door een
gouden Hooft, wort het Asiatische Rijck. Door
een Silveren Borst, het Persiaensche. Door een
Buyck. het Grieksche Rijck. Door een Yseren
Been het Roomsche Rijck Voorgebeeldet. Item,
in Daniel worden mede gelijck verklaert ete
4. Monarchiens, naemlijck in een Beelt voorge-
stelt, 1. een Leeuw, Beer, Pardel. In een
grousaem Beest, NB. Ezechiel. 1. Item Juda om
beteeckent door een Leeuw, die Chaldeens om
in Leeuwe, Persianen door een Pardel, Grie-
ken door een Geite, Romen door een Arend.
62. Tot besluyt van Sinne-beeldens, is dit noch,
in welck Salamon het Ouderdom van een MEN-
SCHEN die waeckt. Den MENSCHEN stelt
hy voor door een Lichte *opwaeckinge* of sorg-
slaepinge. Maer het HOOFT en SCHOUDE-
RENS, door een hoochte die men vreeset. Des
Menschens GRAWE HOOFT HAYR, stelt
hy voor door een Bloyende Amandelboom, en
Krom gebuckteen RUGGEN, door een belaste
HEISCHRIK, die HANDENS door Hoe-
DERS in Huyse, die BEENE door Serckelin
haer buygen, die TANDE, door nederigst in
de Molenaers, die OOGENS, door donckere
Vensters, de LIPPENS, door een gesloten
Deure, op der strate, die KAEKENS, door een
Steen der Molenaers, die OORENS, door
Buckende Dochters der Gesanges, het MARG
in 't GEBEENTE een Rijck-grad, door een
voor by gegane lust, en een verlooren silveren
Koorde of Richt-snoer, den NATUUR BAL-
SEM, door een verloopen Gouden Quelle, en
dien niet meer Koockende *Maage*, door een
lic

nte Brun-Eymer, die LEVER, door een ge-
bocken Brun-Rad, in summa, het bloed die
Dierens Siele is, wort niet meer gemaeckt,
go Levens eynde, Amen.
63. Maer Eylaes! dit alles vordert geen vleesch
standes duysternisse, maer het Licht Godes
Jesu Heyliges Geestes, wel te kennen met wijs-
yt te overleggen, van allen wat in Godes al-
waren woorde Prophetisch, Apostolisch, en
angelisch is geschreven, worden alleen aen de
eeser, die verborgene dinge op eene extraordi-
ire wijse geopenbaert als geseyt, Apoc. 2. vs. 2.
ant daerom seyt der Heylige Geest, dat dese,
elcke die woordens van Johannis wys seggingе
ooren, en bewaren, ALLEN saligh worden,
poc. 1. vs. 3. Gelijck Johannes dese oock be-
aert heeft in sijn herte, en geschreven oock
oor andere, om te bewaren, in sijn seven Sent-
rieven, hoewel geseyt wort op een miraculeuse
anier van hooren en sien geschiet is, nament-
ck, in eene van sijn selfstens niet wetentheyt, of
y buyten sijn lichaem levendig, of binnen sijn
chaem doot geweest is. In summa, het is eene
egruckinge sijns selfstens uytterlijcker vijf Sin-
ens levens gebruyck geweest, die ordinaire door
en Geest des levens uyt het hert opkomende,
de herssenen haer gebruyck van haerder natuur-
jke beweginge daer geven moeten, gelijk alle an-
ere uytterlijcke deelens uytvoeren moeten, maer
eser gedachtens insinckingens in een afgrondige
eynsinge Johannis, over gants Goddelijcke din-
ens, gelijck oock Paulus geweten heeft, heeft
y alle het geene in een Symbolo van eenen
Hemel, als in Christi Kercke, alles gesien en
ehoort, wat noch lange naer desen van andere

Menschen soude in Godes Kercke te moeten ge-
schieden, oock gesien en gehoort worden, [illegible]
allen manier van Johannes voorbeeldens in n[illegible]
beeldens beschrijvinge, dit alrede veel gepasseert
is, Apoc. 1. vs. 1. Actor. 22. vs. 27. Maer om[illegible]
getuygenis Jesu Christi en des Godes Woores
wille, is oock Johannes, van den Tyrannischen
Antechrist genoemt Duyvel, en Satan, of ze-
venhoofdig Draecken, en Pardel beest, als [illegible]
mede Broeder nevens anderen Banditens, op [illegible]
eylandt Patmos gesmeten, Apoc. 1. vs. 10.

I. Maer die Apocalyptische schrijvens man[illegible]
van JOHANNES aengaende, heeft dese v[illegible]
scheidene aenmerckingens noodig, want als [illegible]
seer vaste PROPHETA, soo schrijft Hy en[illegible]
Apostolische verkondigingens, als of hy alle[illegible]
APOSTEL ware, van al wat Christi ware Israe-
tische Kercke van den Antechrist, Apostat en, v[illegible]
schen Propheta, door horribele vervolginge, [illegible]
GEESTREN overgekomen is.

II. Wederom, als een seer groot APOSTE[illegible]
schrijft hy enckel Evangelische dinge, als of [illegible]
alleen EVANGELISTA ware, van al wat Ch[illegible]
sti ware Kercke van den Antechrist, &c. do[illegible]
exurbitante vervolginge, als HEDEN o[illegible]
quam.

III. Wederom, als een seer Heerlijck EVAN-
GELISTA, schrijft hy enckel Prophetische di[illegible]
gens, als of hy alleen PROPHETA ware, v[illegible]
al wat Christi ware Kercke van het DRAEC-
KEN Beest, PARDEL Beest, en valsch
SCHAEPS Beest, Apoc. 1. vs. 19.

IV. Ja veel reysen spreeckt hy oock gehe[illegible]
PROPHETICE, door gestelde Voorbeelde[illegible]
des Ouden Testementi, die doch geheel EVAN-
GELICI

ELICE, eerst lange in naerbeeldens des Nieuwen Testamenti, hare Confirmatien bekomen.

V. Veel reysen, spreeckt hy, in veeler uyterlijcker woordens verscheydentheyt, naer eener enckelen inwendigen Sinnes uytdruckinge, en wederom in veeler inwendigen Sinnens verscheydentheyt, maer in meer uytwendiger woordens uytdruckinge toe bevat.

VI. Hy schrijft veel reysens in Sinnen-beeldens voorstellingens, van een enckel in deelens, die hy ontleent van een ander geheel in meerder deelens. (NB. het tweede Pardel Beest uyt het water.)

VII. Hy stelt in eenen plaets eener beteeckenden saeckens uyterlijck teecken, voor die beteeckende inwendige saecke selfsten, en in een anderen plaetse wederom die inwendige beteeckende saecke, voor het uyterlijcke teecken selfsten.

VIII. Hy Beelt in het eene voor het onsienbare en geheel Goddelijcke, als jetwets sienbares en geheel Menschelijckes.

IX. Hy stelt in het eene voor een onuytspreeckelijck Menschen getal, door een Mensch uytspreeckelijck Cyffer getal, *& vise versa.*

X. Item van Christi algemeene Heylige Kerckens grootheyt, en om swerf over den geheelen Aerdbodem, onder allen Volkens, Tongens, Natiens, &c. in een kleenheyts te samen trekt, spreekt hy uyt in 't afmeten van een Tempel, sijn Outaer, en dese, die daer in aenbidden, met een Riedstok.

XI. Item van des afgemeten Tempels onafgemeten voorhoof, in een groote uytbreydinge, met een Riedstock tot afmetinge.

XII. Item die vier Evangelistens onder den naem van vier Dierens, en noyt op Antechri-

ſtiſch onder den naem van vier Monſtroſe B..
ſtens.

XIII. Item het ontelbare getal van Kettere..
in een ontelbaer getal der droppelen Waters, do..
een See, Santjens des Strandes, &c. See, Berg..
Boomens, en Graskens uyt.

XIV. Item een ontelbaer getal van Menſche..
door den Antechriſt gedoodet, om het Wo..
Godes en Jeſu getuygeniſſe, door Vier en Swae..
in een telbaer getal, van een eenige glaſen See vo..
den Throon Godes. Maer waerom juyſt een G..
ſen, en geen water See, dit is, om dat een Gl..
in een ſeer groote vieres kracht, uyt een onte..
baer getal Sandjen s, (als een water See, uyt e..
ontelbaer droppelen waterens) in een ſmelt Ov..
te ſaem geſmolten wort, tot een klaer, lichte, en g..
clarificeert, onverbreek lichaem, door affterviı..
ge, naer een licht verrottende Aert aller Li..
hamens der Animaliens, Vegetabiliens, en M..
neraliens.

XV. Hy ſpreeckt van grooten aenſienes, e..
Ampts-bedieningens, Regentens, als van groo..
ten Boomens, en van gemeenen Menſchens o..
der hare regeringe, als van een veelheyt van Gra..
kens.

XVI. Hy mengt ſomwijlen eens ſoo onder h..
ander, dat het eerſte niet wel door het laetſte, e..
het laetſte door het eerſte, niet wel kan onder..
ſcheyden worden, als ook voor die geheele MO..
NARCHIA van Babilon, ſtelt hy die enck..
Stadt ROMA, en voor die enckel Stadt RO..
MA, die geheele MONARCHIA van Babilon..

XVII. Somwijlens, ſtelt hy den Naem va..
het eene BEEST voor het ander, en het derd..
voor het tweede.

XVIII. Som

XVIII. Somwijlen ſtelt hy, het twee valſch hooringe SchaepsBeeſt,voor die groote Hoer van BABEL, en ſomwijlens die groote hoorn van BABEL voor het Beeſt.

XIX. Item den ANTECHRIST, voor den DRAECKE, met 7. Hoofdens, 10. ongekroonde Hoornens, en 7. Banduerens,uyt den afgrond.

XX. Item den APOSTAT, voor het PARDEL Beeſt met 7. Hoofdens, 10 gekroonde Hoornens, en 7. Naems der laſteringe, uyt de Aerde.

XXI. Item den valſch Apoſtel, van het twee valſche Schaeps Hoornige Beeſt, uyt de Aerde, *& vicè verſa.*

XXII. Somwijlen twee BEESTENS, in een BEESTE, tot een *B*eeſt der Beeſtens, waerom het twee HoornnigeBeeſt bevel geeft,een dooden Beelt gelijck den Pardel te maecken, en hy deſen Pardel den levens geeſt van een twee Hoornnig Beeſt geeft, waer door der PAUS ſijn Beeldt in den KEYSER, en het KEYSERS *B*eeldt in den PAUS uyt druckt, en dubbelt Godes laſterlijck ſpreecken doet, als der eerſte Draecke uyt den Afgronde, of eerſt afgevallene Patriarcha uyt Chriſti Kercke, overgevallen tot die leeringe der Duyvelens.

XXIII. Somwijl ſtelt hy, een Joden die geen Joden is, en een Apoſtel die geen Apoſtel is,voor een Duyvel, Satan en Satans Synagogens, *& vicè verſa.*

XXIV. Somwijl ſtelt hy die 7. Sterren in Jeſu rechter handt, die 7. Lamppen Godes, die 7. Geeſtens voor die 7. *B*iſſchoppens, *& vicè verſa.*

XXV. Die 7. Candelarens, voor die 7. Gemeentens

meentens, en der Gemeentens 7. Kerckens, & *vicè vrsa.*

XXVI. Somwijlen ſtelt hy die 7. Phyole voor die 7. Straf prædickende Biſſchoppens o den Antechriſt, Apoſtaet, en valſchen Propl ta.

XXVIII. Somwijl die uyt gietinge der 7. Sch lens voor 7. Soorttens van Plaegens, over die bose Biſſchoppen, *& vicè verſa.*

XXIX. Somwijlens die 4. Dierens, voor die Evangeliſtens, die 12. Stamens, voor die 12. A poſtelen, die 24. Oudſten beyder Teſtame tens, voor die 24. Patriarchens, *& vicè verſa.*

XXX. Het gouden Reuckwerck, voor d Gebedens der Heyligen, het twee ſnydent Swae in Jeſu monde, voor het doodende en levendi maeckende Woort Godes, *& vicè verſa.*

XXXI. Somwijlen wordt die afgemeten Tempel, met een licht heen en weer weyen den Riedſtock van ſtercken Windens, voor Chri ſti uytverkoorne Kercke op Aerden, door di Winde der vervolginge des Antechriſti verſtaen

XXXII. Somwijlen der onafgemetene Voor-hoof, voor Heydenens, als van Chriſti hare over-gegevene tot die Leere der Duyvelens, der Jeſu gehatigden Jodens, der Iſchariotens, Schrift-ge-leerdens en Phariſeens, die niet in 't Rijck Godes komen, Diſcipelens Jeſu Chriſti, die door Apo-ſtaſia, valſche Propheet, Apoſtels tot afgreyſige, ſcheurende Wolfens geworden zijn van Chriſti Schaeps Kudde, *& vicè verſa.*

64. Deſe en diergelijcke Geſichtens en voor-ſtellingens in gedachten Symbolis, worden ge-noemt, eene opgedane Deure in den Hemel, Apoc. 4. vs. 1. Welcke Hemel is Chriſti Iſraelitiſche

Kercke,

Kercke, maer dese Stoel in desen Hemel, op welcke ymant sat, is Christus selfsten naer sijn Menscheyt, en die daer op sat, is Christus naer sijn Godheyt. Maer die 7. Brandende Fackelens die voor desen Stoel stonden, en genoemt worden, 7. Geestens Godes, (zijnde oock 7. Engelens, 7. Sterrens, 7. Bisschoppens) Apoc. 4. vs. 5. Cap. 3. vs. 1. Rondt om desen Stoel, stonden 4. Dierens van vooren en van achteren vol Oogens, elck een met 6. Vleugelens, anders ook in een Symbolo voorgestelt, 1. door een *Mensch aengesichte* uytbeeldende den Evangelistam MATTHEUM, En by het derde Zegel-breeken by den Rijder op het swartte Paert gestelt, 2. Door een LEEU. Welcken is, uytbeeldende den Evangelist MARCUM, en by het eerste Zegel, by den Rijder op het witte Paert gestelt. 3. Door een KALF, uytbeeldende den Evangelist LUCAM, en by het tweede Zegel-breecken by den Rijder op het vier roode Paert. 4. Door een AREND, uytbeeldende den Evangelist JOHANNEM, en by den Rijder op het vaele Paert, by het vierde Zegel-breecken gestelt, *Vid. Apoc.* 6. En van desen Stoel in Hemel, dat is, van Christo Jesu in sijn Heylige Kerke, zijn uyt gegaen naer sijn Godheyt, Donderens, Blixemens, en Stemmens, Apoc. 4. vs. 7. Item Cap. 11. vs. 5.

65. En in allen 4. hoecken van Asia, tegens Morgen en Avont, tegens Middagh en Middernacht, sijn ook hare vier stemmens gehoort, in welcken het Evangelium der 4. Evangelistens tot verlichtinge der blinden Oogens is geprædickt geworden, door die 24. Oudsten des Ouden en Nieuwen Testamenti, naemlijck der 12. Patriarchens, en 12. Apostelens, die oock met den

monde

monde ſtemmens van ſtraf Prædicatiens, en liefdeloſen en afgevallenen Biſſchoppens me ſonden ſtraffens bekent gemaeckt, en tot w keur geroepen gehadt hebben. Die 7. God en liefhebbende Biſſchoppens, die 7. Gemeen worden genoemt, geſondene Geeſtens Goden alle Landen., ſy worden oock genoemt 7. Hornens, en 7. Oogens van het Lam, dat als noegt ware, Apoc. 5. vs. 6. *Vide* Cap. 3. vs. Cap. 4. vs. 5. Namentlijck, van dit Lam, wel die 7. Zegels des Boeckes braecken, by welck Zegel breeckinge, die 4. Rijders op Paerden war en by den 4. eerſten Rijders die 4. voorgedac Dierens. Die verſegelingens, waren die noch geopenbaerde dinge, en die 7. Biſſchoppens 7. Gemeentens, die noch alleen in den raadſlu opgeſloten lagen, en Niemandt anders ware den eeuwigen raedſluyt, Godes geweſen, als h Lam Jeſus, dat het openbaren konde, gelij blijckt uyt het nieuwe Lied of Lofgeſang, (wel niemant als die 144. duyſent ſingen konden) n mentlijck, gy bent waerdigh, te ontfangen h *Boeck*, en ſijn 7. Zegels open te doen, want g bent verworgt, en gy! heeft ONS met Uw bloede ONSEN Gode gekoft, uyt allen (12 Stammens, Heydens, Spraeckens, en Volcken gy! heeft ONS, oock ONSEN Gode, tot Ko ningen en Prieſters gemaeckt, en wy ſulleen r geren (niet in Hemel boven) op Aerden, Apo 5. v. 9. Ja alle het Schepſel dat in Hemel is, (En gelens en Heylige Zielens) alles dat op Aerden is, (Menſchens en Dierens) alles dat onder de Aerden is, (als Duyvelens en vervloeckte Zielens,) alles dat in de Zee is, (dat is Viſſchen e Dierens) ſullen al te ſaem ſeggen, dat deſen di

p den Stoele sit, den Lamme komt toe Lof, Eer,
eerlijckeyt, gewelt in eeuwigheyt, Cap. 5. vs. 3.
Vanneer Paulus seyt, dat de booswichtige Jo-
ens beletters van sijnen goeden voornemens
ewesen zijn, soo seyt hy niet alleen met den hard-
eckigen, en verstockten Iodens een seer groo-
n strijt gehad te hebben, Coloss. 2. vs. 1. Maer
an der oorsaecke sijner VERHINDERIN-
E seyt hy, Wy? hadden een andermael voor-
enomen tot U te komen, maer NB. der SA-
AN heeft ons VERHINDERT, 1 Thess. 2.
. 18.

66. Den Naem de Beestes, niet Arithmetice
yt een Zijffer getal 666 uyt te reeckenen, maer
heologicè door OVERLEGGINGE
n eens Menschens getal uyt 666, uyt te vinden,
n jemant, die wijsheyt en verstant (uyt Apo-
lypsis selfsten) heeft, dit is by seer VEELEN
yt gereeckent, maer van WEYNIGEN vast
ewesen. Niet vergeefs, is in geheel Apocalypseos
oor en door, den Naeme der 4. Evangelistens,
leen door Symbola, of door Sinne-beeldens
n 4. Dierens, elck met 6 Vleugels, en die
leugels van binnen vol Oogens voorgestelt, en
effens haer alle tijdt, die 12. Patriarchens des
uden, en die 12. Patriarchens des Nieuwen
estamenti, door een Symbolum van 24. Oud-
. Wederom kleyn ASIA, is niet sonder God-
cke wijsheydt gedeelt, in 4. hoecken van der
Vereldt, als of geen andere 4. deelens der ge-
elen Wereldt gewesen waren, hoewel maer
daer-van bekent, als Asia, Africa, en Eu-
pa, maer America eerst gevonden, *&c.* Ja
se Heydens alsoo genaturaliseert, in 't midden
n Christi Asiatische Kercke, en in 't midden
van

van Christi te voor gewesenen Discipelschap ge-
gestaen, en tot der Antechristi Discipelschap des
valschen Prophetens, Apostelens, en leugen-ha-
tigen Jodens, genoemt Duyvelens, Satans en
Studentens op Satans Synagogens, welckers loo-
fessorens waren *Balaamitens*, die haer institu-
den, in den grondes der LEERES *Bala*-
of waren *Nicoalitens*, of afgevallenen Diacon-
Nicolaitens, of waren *Jesabellitens*, die le-
in der valsche Prophetische Jesabelle lessen-
Doctorens, Meesters, Rabbiens, Schrift-gel-
dens en Phariseens, promoveerden. En dit wa-
dese Heydenens, die van Natuur geene Hey-
nen waren, dese Jesu MIS-hagende Antechri-
sche Religion, welcke alle beyde, tot beschae-
makinge der dwaesheyt der Grieken, en argerni-
der Heydenens, harer vol te suypen in bloet-
Martelaerschap, zijnde die Wijn, waer van alle
dese, die Parsche getreden, in den bloet-sw-
hares aengesichtes, die haer aen Godes Woo-
oock in den afgemetenen Tempel, vast geh-
den, die de Hoornen des Outaers in den Te-
pel, niet los gelaten, die daer in, naer der l-
der 4. Dierens, en 24. Oudsten, onaflatigh heb-
aengebeden, en in allen soorttens van noch-
den daeghs, nieuwe modigen Fransen gen-
liseerden Heydenens, in den onafgemeeten-
Voorhoofde, om Jesu ware getuygnissens, -
dood veel liever, dan het leven hares gemar-
den lichaems gehad hebben.

67, Der Heylige Geest getuygt, dat waer -
Kandelaer weg gestoten is, (als heden in Vran-
rijck) dat oock daer dan alleen de Goddeloo-
woonen, en het Landt der Voorhoof is, die -
Heydens gegeven is, en geworden eene *wooni*-

Duyvelens, en een schuyl-plaets van onreyn
vogelte, en diergelijcken gedroch, eene woo-
ige der Draekens en slangens, en een Landt vol
ppel geestens of Velt Duyvelens, een Ko-
ickrijck van deser Werelt, in welcken die 3.
estens, als volgesoopene Honde, hare 3. soor-
is van mede Antechristischen Apostatischen,
valsch Prophetischen en Apostolischen onrey-
geestens der Duyvelens uytgespouwt hebben,
lijckende den Kickvorschen, uyt kracht haer-
r aengeboornen tweeden Natuurlijckheyt, niet
een om te konnen leven op het drooge Landt,
in natte Revieren, maer oock te konnen hup-
len, van een landt in het andere, en oock te
nnen swemmen, van een Zee tot de andere.
boven dit, met haren seer verdrietigh aen-
renden, dagh en nachtigen quaxsen, *Key-
rs*, *Koningens* en *Potentatens* die oorens vol te
asen, tot opweckinge van een Oorlogh, om
hristi Kercke met vier en swaerde te vervolgen,
sijne Ledematens, over de geheele Aerde uyt
roeyen, soo veel in haer is. Ia sy zijn uyt *Asia*
le huppelende alle 3. gekomen, en uyt *Roma*
eswommen, tot uytdeelinge in drie nu ook van
oma, namentlijck in *Europa*, *Africa* en in het
ieuwe uyt gevondene *America*. In welcke 3. We-
elds Deelens, nu oock die spraecke geheel en U-
iversel, gesproocken wort, die der *Draca*, het
erste Beest uyt den Afgrondt spreeckt. En waer
ie Westersche Latijnsche Kercke, als Doch-
er, nu die Leeren der Afgevallenen, Osterschen,
rieckschen Kercke, als Moeder, openbaer met
en onbeschaemden Voorhoofde, als haer merck-
eeken, en met hant slagingens aenlovinge, en met
ingerens aenswering ens in oprechtinge, aen hare

 hant

hant, oock het Menſchen getal van 3. Seſſen of
van 3. Beeſtens draeght.| Dit bewijs dan dat in
metinge des Tempels, ſijnes Autaers en der A
bidders daerin, met een Ried-ſtock, oock al
luyt annex of aenvaſt geweſen is, der onafge
tene Voorhof, die den Heydenen (den Hon
die buyten ſijn,) gegeven is, dit is gants ſeeck
oock gelijck vals den Antechriſt, als verſtoor
des Tempels, vervolger des Autaers, die Chri
is, en een uytroeyer aller deſer oock is, die in d
Kercke Chriſti alleen, in Chriſtum Ieſum d
aenbiddinge tot ſaligheyt gelooven; dat den A
techriſt, Apoſtata, valſche Apoſtel, geene Hey
nen van Natuur zijn, om dat deſe noit aen G
Tempel, ſo annex geweſen zijn, als de Voor
van den Tempel, maer dat het ſlechts genatur
ſeerde Heydenens zijn, uyt kracht der Algeme
heyt der aenneminge en bedieninge, der van N
tuur zijnden Heydenens, en Afgodens in op
baren Duyvelens dienſtens, en onderweſen in
tans opgerechten Synagogens, in den 7. Stede
die ook ſoo wel te voren, als *Roma*, geheel Chr
lijck als Geeſtlijck geweſen ſijn. *Alſo* is het he
oock nu gants Antechriſtiſch als Vleeſch, en D
velſch. In ſomma, gelijck *Aſia*, ware alſo is oc
heden *Roma*, noch een woon-plaets der Duy
lens geworden, *Apoc.* 18. vs. 2. Naer een la
voor afgegane Propheceynge van Paulo geda
dat tot *Roma*, nu heden den Duyvel woo
2 Theſſ. 2. vs. 3.

Ia gelijck de Apoſtel oock geſeyt hadde,
der (onreyne) GEEST des Antechriſti,
daer (uytgeſpouwt in *Aſia*) komen ſoude, nu
bereyt oock gekomen (in *Europa*, en in *Af*
ca) ware en dat deſe Antechriſtiſche uy-

gespouwte Geest, (niet uyt God ware, 1 Ioh. 4. vs. 3. Dat desen Antechrist het ware, die verlochenet, dat Christus Christus is, en dat den Vader en den Soone een is, 1 Ioh. 2. vs, 18. Ia dat der Antechrist dese *vervoerder* zy, dat Christus in 't Vleesch, (maer ontvleescht) in de Hostia) gekomen is, Ioh. 2. v. 7. En dat den Antechrist veel valsche wonderens, en leugenachtige teeckens doen sal, 2 Thess. 2. v. 9. Maer dat men aen dese niet gelooven moet, Deut. 13. vs. 1. Want die teeckenens tot teeckenen setten, seyden eertijts die Iodens in het Babilonische gevanckenisse, in haren gebedens,) Heere! dit zijn alle u vyandens, Psalm. 47. vs. 4. Maer veel anders spreeckt Daniel van Godes Teeckenens en Miraculens. O! Hoe groot sijn Godes Teeckenens! en hoe machtigh sijn Godes Wonderens, Daniel 4. vs. 2. 3. Want van Godes Teeckenens spreekt Christus, dat om den tijt des Tempels ondergang tot *Jerusalem*, groote Teeckenens aen den Hemel geschieden souden, Luc. 21. v. 11. En men sach ook tot *Jerusalem* groote Teekens in der Lucht, 2 Machab. 5. vs, 2. 3. En gelijck die wijsseggingens Godes, tot Teeckenen van den gelovigen zijn, also sijn die Redens, tot Teeekens der ongeloovigen, 1 Corinth. 14. vs, 22. Aen welcke ongeloovige daerom oock gevraegt wort, is Godes Woort uyt U, om de Redens uyt gekomen? of is het Woort Godes, tot U alleen (uyt God) gekomen? 1 Corinth. 14. vs. 36.

69. Om dat dese Patriarchens en Bisschoppens, in *Asia*, haer van der Leere der Duyvelens, en Satans uyt Satans Synagogens, selfst niet onbesmet gehouden hebben, en dat sy gelijk sommige tot *Sardis*, ook niet mede wandelaars in witten Kledereens

hebben wesen konnen, Apoc. 3. vs. 4. Is
dat oock daerom, dese niet mede gestelt sij in
Range, onder sodanige wakende, levendige m
Werckers en Broederens van den (Bisschop) En-
gel der Gemeente tot PHILADELPHIA, vo
wiens eene opene deure opgestelt is, die niema
toe Sluyten, (dat is dan der Antechrist, inn-
deren Gemeentens opgestaen, des Evangely v
heyt te Prædicken, niet verhinderen) kan,
waerom oock Jesus hem tot een loon dit belo
te geven, dat hy maecken sal, dat oock selfst
leugenachtige Jodens, uyt Satans Synagog
komen sullen, om voor sijnen Voetens aen
bidden, en dat hy bekennen sal, dat Hem! Je
lief heeft, om dat Hy! (desen Bisschop) de
het Woordt der Lijdtsaemheyt Jesu, heeft b
waert gehadt, ja dat HEM! oock Jesus bewar
wil, en dit in der stonde van (Antechristische) b
soeckinge, die over NB. HEM! en over d
geheelen Aerdbodem komen sal, en dese die da
op woonen, om te besoecken, Apoc. 3. vs. 1
Want anderer Gemeendens Bisschoppens, om d
sy niet gehouden hebben, dat sy gehad hebbe
so is hare Kroone (haer Kandelaer) weg genome
en gestoten, Apoc. 3. vs. 1. En waer dese Can
delaer wech gestoten is, daer sullen oock, die Go
delosen (Antechristens, Heydens en Honden
als in een onafgemeeten Voorhoot buyten) woo
nen, Apoc. 2. vs. 5. Ja dese, die eene *Lee*
re hebben die God haetet, Ibid. vs. 16. Ia dae
wooneen dese Bisschoppens, die oock nu nie
meer, als voor soodaniger Iesu Gemeentens Enge
lens, door Godes genade, naer haeren plaetsen
genoemt worden, van welcken Iesus selfsten t
vooren de Geest ware, Apoc. 3. 6. 7. Ia dae
woonen

woonen geene soodanige 7. Bisschoppens meer, genoemt 7. Oogens des Lammes, Apoc. 4. vs. 6. noch 7. Geestens Godes, 7. Brandende Lampens voor den Throon Godes, noch geene 7. Sterrens in Godes rechter Hand, Apoc. 2. vs. 2.3: geene 7. Phiolens, 7. Donner (Boet-prædickers) Slaege voor Godes Throon, gene 7. Basuynende (Evangely Prædickers) Engelens) Apoc. 8. vs. 9. 10. 11. 7. Engelens me- Schaelens, Cap. 15. vs. 16. Ia daer woonen nu die Mahometensche en Turckse honden, als in een onafgemeten Voorhoof. Wech is hare Kroone! Omgekeert is hare Kroone! Dese Bisschoppen die te vooren met den Heerlijcken en Glorieusen Namens genoemt waren, Engelens van *Ephesen*, Cap. 2. vs. 6. *Pergama*, Ibid. vs. 13. 14. *Smirna*, Ibid vs. 9. Cap. vs. 9. *Thyatirr*, Cap. 2. vs. 21. *Sarden*, Cap. 3. v. 1. *Philadelphia*, Cap. 3. vs. 8. 6. *Laodecea*, Ibid. v. 10. En dese sijn nu ook niet meer Duyvels, Satans Synagogens in *Asia*, want daer is nu *Goch*, en *Magoch* en die 3. Beestens, nu onder 3. onreynen uytgespouweten Geestens der Duyvelens, sijn nu in *Europa*, *Africa* en ook in *America*, die dese 3 dele nu ook zijn, 't *Rijke*, waer in *Roma*, daer de Antech. woont, verdeelt is. Gelijk het dan seker is, dat niet alleen, die Bisschoppens der 7 Gemeentens haer een van den anderen te onderscheyden, noch naer huydigen gebruyck noemen en schrijven, door Godes genade Bisschop, van dese of gene *Parochia* te sijn, in haren plaetsen, en haer een kenteecken van een Wapen, of Slacht-regisler geven, of van Beestens, Plantens, Boomens, Vogelens, of ander diergelijcken verscheydenthedens tot onderscheydenthedens meer. Alsoo, en gelijckmatig, so hebben haer oock hare *Patriarchens*, naer elck

 be-

besonder 4. hoecken van *Asia*, een Name ge-
ven, en haer genoemt, door Godes genade *Pa-
triarcha* van desen of genen hoeck, en naer elck
hoeck oock gestelt een seecker Wapen teecken,
oock noch naer huydigen gebruyck, een eygen
Patroon, en hebben alsoo den eenen hoeck toe-
eygent een LEEUWE. Den anderen een EN-
GEL. Den derden een KALF, den vierden een
ARENT. Der Patroon van soodanigen plaetse
is gewesen Sint MARCUS, met een *Leeuwe*, de
andere S. MATTHEUS met een *Engels aen-
sichte*; de derde S. LUCAS, met een *Osse*. De vi-
de S. JOHAN, met een *Arent*, &c. En alsoo
onder een verdeckt gebleven *Name*. Alle tijt
Johannis 7. Send-brievens. Aen plaets van 4.
vangelistens, genoemt 4. DIERENS. Van a-
teren en vooren vol oogens, en om dat sy desen
DIERENS, elck een 6. Vleugelens aengedicht
hebben, sois het ook geschiet, in een gelijckma-
bedeckten Sin der woordens van Vleugels, die
een Symbolo uytgedruckt hebben, 6. *Patri-
chens*, als Vleugels, 3. Van het Oude Test-
ment, zijnde 3. Prophetens, die van Christi ko-
ste, voor der 4. voorafgaenden Evangely ve-
kondigenden Evangelistens, al geprophetee-
gehad hebben, en 3. Vleugels van het Nieuw
Testament, zijn 3. Apostels, die van Chri-
komste, al naer der voorafgaenden geschied-
nissens Evangely verkondigenden Evangelisten
ge-Apostoliseert gehad hebben, en zijn alsoo
saem, die 24. *Patriarchens*, die Oogens van vo-
ren, en die 12. Oudste des Ouden Testamenti, e-
die Oogens van achteren, die 12. Oudsten de-
Nieuwen Testamenti: Wederom, dat oock de-
se 24. Vleugels, of Oudvaders, van binnen vo-
Ooge-

aten, betekenen in desen Symbolis, dat dese ..: Oudsten, waer sy het Evangelium Christi geprædickt hebben, over de geheele Aerde, in allen desen plaetsen niet hebben blyven, en met haerer plaetslijcken tegenwoordigheyt niet ervollen konnen, dan ook sodanige hare leere Christi tot stichtinge en aenwas, hebben onderhouden moeten, door gestelde HERDERS, LEERAERS, en PRÆDICKERS. En dese Herders, hebben wederom hare mede Helpers, als Diaconens, Ouderlingens, en Kerck-besorgers, tot verlichtinge en ondersteuninge van haer Leer en Prædick Ampt hebben moeten. Dese Herders, sijn dan genoemt geworden Bisschoppens van desen of geenen genoemden *Parochiens*. Alsso sijn oock gewesen hare Patriarchens, als Opper-machthebbers, of Superindentens, om haer den Regul van Prædiken, volgens Christi, en der 24. Oudsten voorgeschreven leere, naer der suiverheyt der 4. Evangelistens verkondigt gewesenen Evangelium tot Saligheyt. Maer soo haest den Afval van 3. grooten *Patriarchens* met haren 7. Bisschoppens, en 10. *Koningrijckens* in desen haren destrickt geschied is, en mede die onder haer hebbende Herders, Leeraers, Prædickers wy oock Ouderlingens, Diaconens en Kerck Bedienaers, Soo is dan uyt een van den voorgaenden eerst afgevallenen *Patriarchens*, dadelijck een *Beest*, of anders door den Afval des eersten *Patriarchens*, uyt een *Dier*, nu in Metamorphosis een BEEST (als Nebucatnesar, uyt een Menschen tot een OSSEN BEEST) geworden, en niet meer des Dieres Naeme gevoert, dat hem elcks dingens, of saeckens aenvangs veranderlijkheyts veelvoudigheyt, oock in gelijckmatigen eyndens, mede veran-

derlijckheyt, tot eene vaste onseeckertheyt ver-
vind, dit confirmeert die misverstandige uytre-
keninge van den name des *Beestes*, uyt een Cyffer-
getal, van *drie* te samen gesetten sessens, makende
in hare kleyn te samen trekt, in al 18 en in are
vordere uytbreydinge, maken zy 666. het is an
dat de Apocalyptische sinmatigheyt der woorden
des H. Geestes, in het noemen van een *Menschen-
getal*, klaer woordigh genoegsaem seyt, dat sy
Cyffer-getal in drie 6. te saem getrocken, soo
wil verstaen hebben. Ja den H. Geest, wil dit
voor geen Misterium in een Collection van let-
ters, door boven gestelde Cyffers aenwysinge
het Beestes Mistice naem, die maer per fors, al
den haren moeten by een gesleept worden,
staen hebben, en daerom, bekomen dese in h
aengevangenen Wercks eyndens, soo versch
dene of discorteerende sinne matigheydt; Di
aengewesen werden, in eene exemplare bystel
ge; want voor eerst, leit een openbare bedrogh
de uytrekeninge des namens des *Beestes* in 't
tijn, uyt Griekschen Letters, Ten tweeden, so
men Letters en Cyffers noyt in gebruyck o
een, want het overgestelde Cyffer-getal in
Griecks, verset de Letters veelmael in Lateinis
en alsoo uytgevolge, so wort mede verset, de u
vindinge des naems, en vint hem niet anders,
een *conjectura* des namens des *Beestes*, want c
eenen vint *Ecclesia Italica*, den tweeden het wo
Latinos. De derden *Ludovicus Magnus* of *Konin*
van *Vrankrijk*; so het seker is te sijn, een bewijs v
het *Beest* tot *Roma* woonende, uyt *Ecclesia Ita*
ca, of *Latinos*. Soo kan het niet wesen den K
ningh van Vranckrijck tot *Parijs*, In summa,
Letters alsoo tot Cyffers gemaeckt, en de Cyffe
t

ot woorden, is by niemant een Menschen getal, m dat dit niet door *overlegginge* uytgevonden vord, en dat de manier van sodaniger Raadsels plossinge, noch Verstand of Wijsheyt noodigh eeft, en daerom, soo moet dit *overleg* van des *Menschen getal*, alleen door uytleggingens van Apocalyptischen aenwysingens, naer ondersoekinge, geheel seker uytgevonden werden, om also te inden den name des *Beestes*, naemtlijck Duyvel yt den Afgront opgeklommen, welcke Afgront genoemt wort te zijn, *de Leere der Duyvelens*, sodaniger leugenachtiger Jodens, die daer seyden, dat y Jodens waren, en waren het niet, en sodanige *Apostelens*, die valsche en geen ware *Apostels* waren, en daerom genoemt worden van Christo Iesu selfsten, niet alleene DUYVELENS, maer Satans, en Satans Synagogens.

71. Maer om wat naerder te komen tot den naem van het *Beest* uyt overlegh, so is het seker, dat in der primitiven Asiatischen en Oosterschen Griekschen Kerke, dese Drie genoemde hooft Ketters, (wiens rechte namens Duyvelens zijn,) niet anders geweest zijn, als groote *Patriarchens*, en *Bisschoppens*, en *Koningens* der seven Gemeenten, uyt de twaelf Stammen Israëls, in die vier hoecken van kleyn *Asien* verdeelt, want deser seven Gemeentens, seven *Bisschoppens*, hebben onder haer den sevenden alle tijd gehad, tot haren *Patriarcham*, welck *Patriarcha*, elck in een vier-hoeck van kleyn *Asia*, niet alleen sijn Sit-plaets gehad heeft, maer ook gevoert den naem des Sit-plaetses, tot onderscheydinge des eenen hoecks van een en den anderen, gelijk ook die seven Bisschoppens die haer genoemt hebben, *door Godes genade Patriarcha* of *Bisschop*, van een deser plaetse ns te wesen, en

om dat niet alleen naer oud Heydenſch gebruik, maer oock noch heden, by ons Chriſtens een gebruyck is, elck plaets van Stad en Landen, in een Wapen of Graf-ſteen, een ſeecker teycken te voeren, van het een, of het andere Beeſt, of Gevogelte, of Geboomte, en diergelijcke meer te teykenen, alſoo zijn oock deſe vier hoecken van *Aſia* geteyckent geweeſt, tot een Wapen-cieraet, met een vande vier Dierens, namentlijk het eenen een *Leeuw*. Den ander een *Kalf*. Den derden een *Engels-geſicht*, de vierden een *Arend*; maer noch naerder, ſo heeft de Geeſtelijkheyt goet gevonden, naer gewoonte elke deſer plaetſens toe te eygenen, een PATROON tot naerder uytduiding haerder Geeſtelijken bedieningens. In plaets van den *Leeuw* hebben ſy geſtelt S. *Marcus*, in plaets van het *Kalf*, hebben ſy geſtelt *S. Lucas*, in plaets van den *Arend*, S. *Johannem*, in plaets van 't Engels geſicht, *S.* Mattheum, deſen Patronens, hebben ſy vorders by geſtelt, elcken drie Patriarchen des ouden Teſtamenti, die Propheticè van Chriſti komſte, en drie Patriarchens des nieuwen Teſtamenti, die Apoſtolicè van Chriſto gekomen te zijn verkondight hebben; het Evangelium deſer vier Evangeliſtens, welcke Symbolicè, gelijk oock de vier Dieren Symbolicè geſtelt waren, oock al haer uytvindingens, door overleg, te kennen gegeven, namentlijk, dat gelijk elk Dier 6. Vleugels gehad heeft, en alle Vleugels der vier Dierens te ſaam 24 om te verſtaen, dat het hedensdages *Beeſt* uyt *Aſia*, uytgeſpouwt in *Europa*, van ſijns Vaders herkomſt wegen, uyt den Duyvel, dan een Kind des Duyvels, of hooft Duyvel uyt den Duyvel weſen, moet het welck ſijn bewijs, ſo klaer, als waer te zijn, ook noch waerer en noch klaerder te zijn ſal aengeweſen worden.

70. He

ı. Het is dan seker, dat tot ROMA heden een
n den uytgespouwden Duyvelens der Duyvelens
geert, en beter door *Overleg*, als door een *Cyfffer*
tal vol bedrog, kan bewesen worden, waer te sijn.
it siet men in Exempels des bedrogs uyt 't *Cyffer-*
tal in Letters, dat ja geen Menschen getal en is.

- 5	I - 10		A - 10		L - 50	M
- 20	T - 30		A - 1		V - 5	A
- 20	A - 1	Item.	T - 300	Item	D - 500	G
- 30	A - 30		E - 5		O - -	N
- 8	I - 10		I - 10		V - 5	V
- 200	K - 20		N - 50		I - 1	S
- 10	A - 1		O - 73		C - 100	Decimus
- 1			Σ - 200		V - 5	quartus
					S - -	XIV. adde
6 6	6		6 6 6		6 6 6	Anno
						1685 is.
Dit den Paus Ecclesia Italica.			Dit is den Paus Latinos		Dit is den Koning van Vranckrijck.	

oven dit, om dat dese *Antechristische Beestens*, *Apostatische* en *valsche Apostolische Duyvelens in Asia*, wederom *drie* soortens van *Beestens* der Duyvelens, lk een naer sijn eygene aerd, een wederom uytgespouwt hebben, sijn de *drie* andere soortens, van so eel quaderen *drie* Duyvels, die niet alleen in drie oeken waren van kleyn *Asia*, maer in allen de drie Werelts delens van groot *Asia*, *Europa*, en *Africa*, aer haer uytgebreydet hebben en genoemt zijne, *drie onreyne Geeste* der *Duyvelens*, gelijckende den Kickvorschen, wegens haerder beyder Naturs Eenheyt, niet, dat sy alleen konden huppeen over droge Landens, en oock konden Swemmen, over Waterens en Zeens, op Insulens ten Eylandens, om haer mede te vervoeren tot hare afgrondige Leere der Duyvelens, maer dat

ſy oock door eene mede over een kominge an dages, en nachtes wakingens, naer aerdt der Duyvelens omgaen, met haren ſeer verdr... gen Quaxſen, om de ooren van groote Pote... tens, als *Keyſers*, *Koningens* en *Princens*, ... te blaſen, en met ſmeekinge en dreygi... haer op te maecken, tot een Duyvelmatige C... logh, om Chriſti Kerck van den geheelen Ae... bodem uyt te roeyen. En deſen namen des *Bee*ſ... uyt dit *overleg*, ware allen genoegſaem, ymant ... veel verſtant te maken, wat die 24. vleugels van b... nen vol oogens waren, alſo worden deſe 24. *Pa*... *archens* daer door ook verſtaen. Maer *Aſia* verde... in drie deelen, wort verſtaen, den afval tot Duyv... dienſtigheyt der *Patriarchens* en *Biſſchoppens*. ... deſer drie deelens, elck deel met ſijn ſes *Patri*... *chens*, als verkondigers der drie *Evangeliſtens* ... vangeliſche verkondigingens der komſte Chri... in't Vleeſch, als ſijnde driemael 6. het *getal in* ... *Cyffer 666.*, uytdruckende een ontelbare ge... van Duyveldienenden Menſchens, waer van ... *Patriarchen* Hoofdens geweſen zijn, en uyt krac... haerder verleydenden en valſchen Leerens, ni... alleen genoemt zijn *Duyvelens*, maer ook *Draeken*... *Pardels*, of *Schaeps-bockens*; maer aengaende, d... naem van *Draecken* met ſeven Hoofden, met Ba... duens en tien Hooren ongekroont, betekent ee... *Patriach* met tien afgevallenen *Biſſchoppens*, ... Aſia, en ſijn tien hoornens, tien Iſraëlitiſche o... gekroonde *Koningrÿckens*, mede afgevallen; gelij... matig hem noch vint in ſucceſſie, een gelijck... matig uytgeſpouwde onreyner Geeſtens der Duy... velens getal in *Europa*, waer het *Pardel Beeſt* me... ſeven hoofdens vol namens der laſteringens, e... tien Hoornens met Kroonens geſtelt waren, be...
teec...

eckende den *Afval* des Europischen *Keysers* met
Keurvorstens, van welken *sessens*, den *Keyser* de
vende is, onder sijn gewelt hebbende *tien* ge-
oonde Koningrijkẽ, sijnde Europa en naer over-
inninge wort, naer 't getal der *seven Keurvorstens*,
er *Keyser* genoemt het *Beest* met *seven* hoofden,
f welck de Babylonische Hoer is rydende, ge-
oemt het tweede Beest in *Europa*, met twee *val-*
he Schaeps hoornen, oock sijnde een *Patriarcha*
an *Roma*, afgegaen vande Leere Christi, tot
e Leere der Duyvelens des Antechristi in *Asia*,
ant alsoo wort *Roma* oock verdeelt te sijn in *drie*
eelen, als voor geseyt, in *Asia*, *Europa* en *Africa*,
n welken laest, en alleen de Leere des *Pausens*, met
ewelt en kracht des Oorlogs ingevoert is, en
ock noch *heden*, in geheel *Europa*, gelijckma-
igh oock noch, met *het overige* van der vrouwen
Zaede is strijdende, gelijck het Draecken-Beest
n *Asia*, is strijdende geweest, met het *eerste* vrou-
en Zaed, door Angstiginge, Quellinge, Pynin-
e, Gevanckenisse, en Doodinge.

73. Gelijck in voorgaenden gedacht is, hoe
at het ontelbare getal der Duyvelens dienenden
Menschens, Hooft voor Hooft, (naer spreekens
manier, in veel noch anderen plaetsens) telbaer
n uytspreeckbaer gemaeckt wordt, door een
leyner en minder Menschen getal, onder die
sessen, naer den 3. hoeckens *Asiæ*, staende on-
er den 3. afgevallenen Bisschoppens, als zijnde 3.
ooft Ketterens, siet men oock mede in der in-
oepinge der Israëlitischen Kerke, wanneer staet,
at van allen geslachten, soo veel telbare namens
ngeroepen worden. Maer niet, hoe veel, als hooft
oor hooft, want daer mogen van elck naeme,
oor langen vermeerderinge, wel een ontelbaer
hoof-

hoofdens van Mannens, Vrouwens en Kinderens gewesen zijn, Ja gelijckmatig Exempelstellens manier, houd oock selfst der Heilige Geest mede in *Europa*, wanneer gesproocken van *Roma* gedeelt in 3. *deelens*, en doch vertoont wort *Asia*, *Europa*, en *Africa*, alleen, om dat de Roomsche Leere der Duyvelens, daer in voorgeplant worden, en nu een ontelbaer getal Papisten daer in woonen. Wederom, dit geheel *Europa* in sijn groote, wort kleyn gemaeckt, door het noemen van eene Stadt *Roma*, wederom, in *Europa*, word gevonden een ongemeen groot getal aen vaste Landens, Stedens, Vleckens, Dorpens, en Berg-achtige, wy oock onvaste Landens, als *Insulens* en *Eylandens*, dat ook geheel EUROPA beteeckent, en NB. veele STEDEN der Heydenen vielen, en die groote *Stadt* BABILON, worde voor God gedacht, om haer te geven, den Beecker vol soeten Wijns sijns Toorns, en ALLE INSULENS en BERGENS vloogen, en die worden niet meer gevonden, Apoc. 16. vs. 20. Maer aengaende, der *Patriarchens* in den 4. hoecken van kleyn ASIA, sijn alle tijt, van een van der selven Israëlitische *Keyserens* of *Koningens*, als den *sevende*, van de *Bisschoppens* gekooren, en genoemt *Bisschop* der *Bisschoppens*, die onder haer het gesach hadden, die anderen 6. *Bisschoppens*, en *Opsienders* der 7. Gemeentens. Maer dese *Bisschoppens*, hadden oock wederom elck sijn eygen *Parochia*, na welckers getals veelheyt der Stede, Dorpens en Vleckens, dese wederom stelden bequaeme Herders, Leeraers, Prædickers, Oudetlingens, Diaconens, en der gelijcken meer, Uyt welcken Herderens, Leerarens en Prædickerens wettigh be-

epen , door Classicale Vergaderingens , oock
e tijdt die *Bisschoppens*, wederom sijn beroepen
worden , en alsoo eene Opperhoofdigheyt bo-
n die andere, soo lange gestelt gewesen , tot nu
ndelijck die *Patriarchale* hoochmoedigheyt, die
pperhoofdigheyt , boven alle 6. *Bisschoppens*, ja
fsten boven *Keysers* en *Koningens*, met Gewelt,
ist,en Kerk bedrog,aen haer gebracht. Maer aen-
ende der *afval* der Patriarchens met haren onder
er hebbenden Bisschoppens, dese is alle tijdt met
n Term , van een bedeckten sinne genoemt,of
n neder gestorten DRACA of Satan over die op
erden,en op Zee woonen,of extraordinare,van
emel (uyt Christi Kercke) afvallende groote
TERRENS , als brandende Flambauwens , of
ergens. Want wanneer staet , dat in den 4. hoec-
n van kleyn ASIA. Vier staende Engelens met
Vast gebondenen Windens,souden los gelaten
orden , om te Wayen over die Aerde, over het
leer , en over eenige groote Boomens , Apoc.
vs. 1. Dese 4. Engelens worden genoemt Plae-
Geestens of Duyvelens , en 4. Vast-houden-
, en daer naer los gelatene Windens , en sijn
Plagens selfsten , hare Wayingens over die
erde,over het Meer,en over eenige groote Boo-
nens,dese sijn in *Asia,Europa Africa* en *America*,
aer mede sy , die slechte Aerdsche en Duyvel-
he onnosele Menschens , en Afgoden-dienaers,
n sommige groote Potentatens van *Keyser* en
oningen op te maken,tegen Christi Jesu Kerck,
m den Oorlog,met Vier en Swaert voort te set-
en; voor eerst,in den 3. verdeelden Deelens van
oma , in groot *Asia*, *Europa* , en *Africa* , gelijck
em dagelijcks , ook in Duyvelmatiger Cruelli-
yt der *Koningens* sien en hooren laet.

72. Het

74. Het geeſtelijcke *Babilon*, *Ægyptus* en *Sodoma*, moet alleen verſtaen worden, in den eerſten Apoſtoliſchen tijts verkondiginge, hr-der geprædickten Leere des ſuyveren Evangelij Chriſti, en niet, als naer den weder *afval*, als wanneer der Duyvelens Leere, voortkomende als een Roock uyt den Put des Afgrondes, tot ont-heyliginge deſer plaetſens, van den 3. Duyve-lens, en voor eerſt, haren uytgeſpouweten drie *onreynen Geeſtens der Duyvelens*, is geleert ge-worden, en waerom oock nu noch geſeyt wort, waer den Heer Jeſus, noch daegelijcks gekruyſigt wort, maer eenmael in *Ægyptus* Chriſtus ge-kruyſight zijnde, kan in Perſoon dan noyt meer gekruyſigt worden, daerom moet nu verſtaen worden, dat in deſen ongeeſtelijcken plaetſen, Chriſtus noch heden, in ſijnen vervolgden leden van den Antechriſt, alle dage van nieuwens ge-kruyſigt wort. Ja niet beter wetende, ſoo wort oock haer valſche *Hoſtiæ* Chriſtus, in der ver-vloeckten MISSA, aen allen plaetſen, noch daeglijcks in ontelbaren mate van veelheyt, on-der het getal van *666.* in *Aſia*, *Africa* en *Europa* gekruyſigt. Gelijck oock met expreſſen woor-dens ſtaet. *Waer oock onſen Heere* gekruyſigt is, en dat aenmercklijck ſtaet, want gelijck, als over Jeſu doodinge tot *Jeruſalem*, *Pilatus* en *He-rodes*, wederom groote Vriendens geworden zijn, dat alſo oock over die doodinge der 2. Getuygens (oudes en nieuwes Teſtamenti *Prophetens* en *Apoſtels*) groote Præſentens aen malkander ge-ſonden zijn, en dat oock ſeer groote *Victori*-teeckens gedreven zijn, over het grauſame ſpecta-kel, der Diſciplens en Jeſu getuygens gemaſſa-creede en gedoode, en onbegraven leggende

Lich-

chamens, op den Straten der grooten (*Roma*) dt, Apoc. 11. vs. 10.
75, Na JACOBS oude Prophetie, soo pefte in de Grieckse MONARCHIA, der ste *Antichrist*, *Apostat* en *valsche Propheta*, t alleen uyt den Joodens, maer oock particu- r uyt het geslachte DAN voort komen, en er nevens, soo moest hy oock uyt de Stadt *Babi-* gebooren worden, gelijcker oock expres staet: AN, is Rechter in sijn volck, gelijck een an- r geslachte, DAN sal een Slange werden op n wege, en een Adder op het voet-pat, die de erden in de hielen byt, dat de Ruyters te gge vallen, Gen. 29. vs 16. 17. Want den *ntichrist* is niet eerst en de voor in 't *Roomsche ick Europa*, maer in *Arabien* en kleyn *Asia* ge- eest, hoewel heden het spreeckwoort is, hoe der *Roomen is*, hoe minder Christ; want des *ntichristi* Sweert soude sijn, het vervloeckte oort-wapen des broeders SIMIONS, en LE- I, in welckers raedt de ziele, en in welckers empel de eere van JACOB niet en komt, ant hy verworght de menschen oock in sijnen orn, en doodet den Osse in sijnen moetwille, hy soude oock in sondens ontfangen worden, noch in moeders lichaem sijnde, van den uyvel beseten sijn, en hem nooit verlaeten, naer dien hy soude geborren sijn, soo soude tot *Bethzaida* ende *Corosaim* opgevoet werden, n dat dit oock de Steden zijn, die tot desen nde van Christo vervloeckt gebleven zijn, ok over haer het WEE noch uytgeroepen heeft; aer oock, om tot desen eynde te komen, soo ude (den Antichrist) by hem hebben Tove- ers, swart Konstenaers, en andere die met

kele Duyvels konſten omgingen , en die a
oock tot alle van Gode verbodene dingen ſu
aenmanen om te doen , en haer daer in o
wijſen , en ſoo haeſt hy (*Antichriſt*) ſoud
Jeruſalem gekomen zijn , ſoo ſoude hy alle
danige Chriſtenen , die haer niet tot hem be
ren wilden , met veel grouwelijcke ſtraffe
plagen ombrengen , hy ſal ſijnen ſtoel in G
Tempel ſetten , SALOMONS Tempe
derom opbouwen , en hem daer in ſetten e
hem voor den *Meſſias* en Soone Godes uy
ven , hy ſal oock *Apoſtels* uytſenden in al
werelt , door welcke voor eerſt de Vorſten
len bekeert werden , en daer naer oock het v
ſommige door gaven en geſchencken , ſomm
door dreygementen en perijckelen, ſommige
wonderteyckenens , die van hem ſullen ge
worden , en alle deſe, die hem niet geloven
len , ſullen van hem met ongehoorde pynnij
omgebracht worden , en deſe tijdt ſal noch
ſen voor de komſte des dages des Heeren, t
jaer en een half. Seer geluckig ſullen dan weſen
Overwinners , die met den *Thyatiriers* hare w
ken die ſy hadden , tot aen het eynde behou
hebben , en om dat ſoodanige van Chriſto
ſu genoemt worden , onwetende van Sa
diepte , daerom wil haer Chriſtus oock ge
laſt opleggen , maer boven dit , ſoo wil hy h
noch macht geven om over den Heydene
heerſchen , haer met den yſeren roede te h
den , en als Potte-backers haer in ſticken ſla
maer , waerom dit alles geſchieden ſal , is alle
om dat Chriſtus in deſe zijner komſte , haer
morgen ſtarre geven ſal , gelijck hy deſe ſelfs v
ſijnen Vader ontfangen heeft , *Apoc.* 2. vs. 24
29. Caput: 3. vs. 5. 9. 11.   C

76. Om noch eens over te gaen, te spreecken
n het getal van drie 666. genoemt eens men-
nen getal, en met wat wijsheydt en verstant
or overlegh des Beestes name uytgevonden
erd, hoewel dit seer strydigh schijnt te wesen,
nder het getal van uyt te cyfferen en overleg-
n des Beestes naem uyt te vinden; Maer hier
geen contrair, om dat dit de volmaecktheydt
r seven Send-brieven is, dat hare woordens
erom oock *woordens der wijsheydt* genoemt
orden, en dat daerom oock niemant van de-
r *woordens wijsheydt*, yet noch af of toedoen
n, dat hy niet van Godt selven soude genoemt
esen, een Beest vervloeckt *Duyvel*, *Satan*, of *Sa-
ns Synogoga*, of *Antichrist*, of *Apostaet*, of *val-
he Apostel*, of *Balaack*, *Balaamiet*, *Nicolait*,
f *Isabellista* te wesen, want den geheymen
chrijver Christi, der H. Evangelista *Johannes*,
an Christo Jesu selfst tot een Apostel gepro-
noveert, dat hy als Propheta aen der seven ge-
neentens afvallige Bisschoppens, als een groot
Theologus verkondigen soude, door boet Præ-
dicatiens, en straffens verkondigens, die haer en
aerder seven gemeentens over komen souden,
an desen genoemden drien, en haren drien on-
ey nen uytgespouwden geestens der Duyvelen,
en Kickvorsschen gelijckende, als opgeklom-
nen uyt den Afgronde, die genoemt is de Lee-
e der Duyvelen, als des *Balaacks*, *Nicolai* en *Ise-
bellæ*, welcke in den drie hoecken van kleyn *Asia*,
onder hare Bisschoppens verhinderinge open-
aer tot afval is geleert geworden, Apoc. 1. vs. 16.
Caput. 22. vs. 1. 16. Dit getal van drie 666. dan me-
e gestelt zijnde onder het *woort der wijsheydt*, niet
ot uytreeckeninge van cyffers letters, maar

door overlegginge; daerom dese *woorden des wijsheydt*, mede geauthoriseert zijnde, van en het selve recht, hebben dan het selve ock aen haer behouden, en niet door eeniges we menschens, maer door hare eygenen over te laten uytvinden, namentlijck dat des Geestes sinmatigheydt in der *woordens heydt*, des eenen *Briefs*, door den inhoudt des deren *Briefs*, alleene dan, kan, sal, en moet geleyt worden. De antwoort dan, op eene vrage, waerom Godt doch dit doet? is d dat alle het werck, dat Godt doet, niet uytvi lijck is, Eccl. 3. vs. 11. En dat daerom oock g wijse de formeringe eenes kindes in 's moe lichaem uytvinden kan; Ja Godt verbiet ex aen soodanige werelts wijse, of Philosoph dat sy met haer verstandt Godes verborgent den, niet alleen niet door soeken sullen, maer sy ook selfs, daer in niet arbeyden sullen, want h meer een soodanigh wijse sal soecken, hoe m hy sal vinden, en of de Wyse gelijck seyde, weet het? soo kan hy het doch niet weten, Ec 8. vs. 17. Ja dat noch meer is, soodanigh Phil sooph kan niet eens yet dat krom is, gelijck m ken, Eccl. 7. vs. 14. Want alles wat Godt leen doet, dat staet daer; alles wat Godt wil, het geene, dat daer wesen moet, oock alle daerom geschiet, dat der mensche Godt vres moet. Eccl. 3. vs. 14 15.

77. Van voorgedachte *woordens der wijsheyd* staet niet alleene, dat sy sijn die Schriften, u welcker der namen des *Beestes* verborgen opg schreven, en absoluyt uytvindelijck is, ma oock selfsten word geboden, die zaligheydt d menschen, die daer inne is, door haer onde

soec

ck uyt te vinden, waerom DAVID de
iriften daerom niet oock dan noemt, op sijne
gens, een Lantaerne, maer het licht selfsten
wesen. Maer om voort te gaen, soo leert ons
niel in sijn gelijckmatigen Prophecyingens,
er een komende met die van *Iohannes*, hoe dat
de werelt in haer geheel, naer den staet der
rdorventheydt, een groot *Meer* noemt, en
re verdeelinge in vier hoecken gescheyden te
n, door een *Wint* des Hemels. Door dese
int des Hemels, wil hy verstaen hebben een
oote Ketter, die afgevallen is uyt Christi Kerc-
. En gelijck als *Daniel* tot onderscheydinge
r vier hoecken, in elck een gestelt heeft een
est, tot een merckteecken, en daer onder uyt-
beelt die vier *Monarchien*, welckers *Opper-
ofdigheyt* of *Monarcha*, van 't Roomsche Rijck,
præsenteert heeft de eygenschap, aert, natuur, en
esen, soodaniges *Wind-Beestes*, gelijck als dese
enschens beseten hebben, en daerom oock
et anders meriteerden, als den name van een
est, gelijckmatigh vind hem oock het beschrijf
Apocalypseos, dat niet alleen kleyn *Asia* me-
in een vier hoeck verdeelt is, maer dat oock
gelijck mede elck vier hoeck, genoemt ge-
eest is met den naem eenes *Beestes*, nament-
ck in een hoeck een LEEUW, in de tweede
oeck een ENGEL GESICHT, in de
erde hoeck een OS, in de vierde hoeck een
REND, en elck een van desen vier Dierens is
et 6. vleugels vol oogens, maeckende te samen
4. oudste. Hier vind hem de sinmatigheyt des H.
eestes door overlegh deser *woordens der wijs-
eydt*, in welcke hy *Enigmaticè* of *Hyerogli-
hicè*, wil uytgevonden hebben, dat elck dese

beestens met 6. vleugels vol oogens, betee-
nen 6. Patriarchen, des Ouden en Nieuen
Testaments, als verkondigers der 4. Evan-
listens Evangelische Leere, in de vier hoec
van *Asia*, welck geconfirmeert word uyt Apo-
calypsis, om dat nooit van de 4. Dierens ge-
sproocken word, dat niet alle tydt der naem
van den 24. oudtsten daer by gestelt was, want
vleugels hebben de 24. oudtsten gedient, v
mede de Leere der vier Evangelistens, door
4. hoecken van *Asia*, als in der geheele wer
heen gevloogen, en gepraedickt en geleert is,
lijck oock deser 24. vleugels oogens, dese h
suyverheyt der Evangelische verkondigingen
naer gelaten hebben, welckers oogens genoe
sijn *Harders*, *Bisschoppens*, *Leeraers*, *Ouder-
gens*, *en Diakens*, en gelijck als meer gedacht
soo hebben dese *Bisschoppens* der seven geme
tens, haer oock altijdt genoemt, elck naer
vierhoeck, naer den naem der 4. Evangelisten
onder 4. Dierens beteyckent, *Bisschop* d
Godes genade, of van St. *Mattheus*, of *Marc*
of *Lucas*, of *Iohannes*, gelijck meermaels a
gewesen is, van welckers 3. *Bisschoppen* oock d
Afval geschiet is, in drie hoecken van kleyn *As*,
en om dat sy mede verleyt geworden zijn v
haren verleyders der Jesu mishagenden Leere
3. Duyvelens, der *Balaamitens*, *Nicoalitens*, *en Ie-
bellitens*, en genoemt zijn *Antichrist*, *Apostat*,
valsche Apostel, en hare rechte naem verborg
onder het getal eenes menschen, naer drie 66
der drie hoecken afgevallenen *Bisschoppens*, g
lijck voorgeseyt *Satan*, *Satans Synagogen*,
Duyvel, welcke den naem des *Beest* is, want d
vierden hoecks *Bisschop* dese is met sijn 6. vleuge

er gebleven. En alsoo vindt hem het ge- van 24. vleugelen maer in 18. of 666. in een ge- cken in den 3. hoecken by 3 Duyvelens.

78. En gelijck by *Daniels* vier *Monarchien*, de estachtigheyt haerder *Monarchens*, door Bees- s uytgedruckt wordt, gelijck wordt oock staen in de drie hoecken van kleyn *Asia*, dat er valsche Godtsdienst van conscientiæ dwin- andia, en hare onderdanen ook wettens voor- rijft, welckers regulens naer leven, haer tot ven maeckt, aen welcken sich hare Tyran- cke boose gemoeders alle tydt vermaecken, erom werden in Apocalypseos, die seven Ba- ynende Engelens met haren Basuynens, ver- en 7. Bisschoppens, of Prædikers, welcke et haren dreygenden straf Prædicatiens, weder- n in te noodigen, de Bisschoppen sochten tot ete en bekeeringe te brengen, maer: als aen bekeerdelijcke vergeefs geblasen hebbende, o sijn noch daer op gevolgt, die seven Phiolens, amentlijck seven straffens aenkondigers, die ı seecker komen souden aen dese seven Bisschop- ens, die hare eerste liefde verlaten hadden, ı haer doch niet daer door bekeert hebbende, o sijn oock eyndelijck over haer uytgestort ge- orden die seven Schalen, vol ingeschoncke- es toorns Godes, om te moeten uytdrincken; aar dien sy op het *beestes*, stoel uytgegoten sijn, elijck die seven Schalens haer bekent ge- aeckt hebben. Maer als die seven donderfla- en noch komen souden over het *Beest*, soo sullen hooren en sien, hoe dat den weder Afval van de en Koningen, door een weder intreckinge an een aen haer gegevene meninge, tegen het *eest*, selfst Oorlogh voeren sullen, het selve

overwinnen en dooden, Apoc. 17. vs 9.
Niemant en verwonder hem dan, waerom ...
sproocken wordt van een menschen getal, in
welck des *Beestes* naem opgesloote leyt, want
alle soodanige menschen vervallen tot het *An-*
tichristendom, maecken haer onwaerdigh men...
maer Duyvels genoemt te worden, en soo noemt
Apocalipseos alle tijdt onder den naem ...
Beesten, niet alleen menschen, maer oock ...
sten, noemt sy oock Keyserrijcken en *Mon-*
chien, *Beestens*, dan gelijck wy sien van het B...
met 10. hoornens, als sijnde 10. Koninckr...
ken, en 7. Hoofdens, beduydende seven Che...
vorstendoms, want alsoo het Roomsche K...
serrijck verdeelt in 10. Koninckrijcken, en v...
ders in 7. Cheurvorstendoms, ook simpel een B...
genoemt wordt, waer op de Hoer is rijdend,
namentlijck die den *Antichrist* onder sijne ...
welt en macht heeft, en gelijck van de sev...
hoofdens verstaen worden menschens, soo w...
den oock verstaen menschens te zijn, de 7. b...
gen en oock de waterens waer op die Hoer ...
in summa, die sinmatigheydt des H. Geestes v...
vat in soodanigen woordens manier van sprec-
ken, soo worden alle tijdt, niet alleen verstae...
wanneer gesproocken wordt van 7. Sterrens ...
Jesu rechter handt, van 7. Engelens. en van ...
Geestens, 7. Bisschoppens te wesen, maer oo...
van 7. Kandelaers, van 7. Lantaernens, die ...
Gemeentens te wesen, oock niet alleene tamm...
Olyf boom tackens en stammens die Isralite...
in hare Kerck, maer oock de wilde Olyf-boo...
tackens, de ingeroepene Heydenens, en als...
worden verstaen oock menschens te wesen, d...
7. Basuynens, die 7. Phiolens, die 7. Schalen...

die 7. donderslagens, welcke genoemde laeste, lachen de nieuwe Prophetens in 't beschrijf ierder 7. Periodens van tijdens, waer in sy haer drogen vinden, gelijk hem ook belacht van de- n, die den naam des *Beestes*, uyt het getal van 7. ergens uytreeckenen, om daer uyt te bewijsen, it den *Paus* tot *Roma*, den uytgespouwden Duy- el van den Duyvel sy, daer doch de Stadt *Roma* ooit op seven Bergens, maer vermenght met leuvelens gestaen heeft, en naer sijnder veel- oudige verstooringe, van dit getal seer verre ver- t is, en niet meer staat op sijn plaets, het is se- er, dat *Roma* in sijn eerste opbouw alsoo ge- ptineert of gesevent is, en naer het getal der lergens en Heuvelens, oock genoemt den eer- en bergh *Aventinus*, den tweden *Æquilinus*, en derden *Capitolus*, ten vierde *Cælus*, ten vyf- e *Palatinus*, ten sesde *Quirinaris*, ten sevende *Viminalis*, soo is het oock niet genoemt naer even Landens, die oock tot het *Europische Rijck* niet gehooren, uyt welck oock nooit een *Roomsch Keyser* ge-eligeert is, maer die al- een uyt seven Hoofdens, sijnde de seven Cheur- vorstens, desen dagh noch gekooren wor- den; want dese seven Landen sijne geene men- schen, die genoemt sijn, eerst *Asia*, 2. *Griec- kenlant*, 3. *Palastina*, 4. *Africa*, 5. *Italien*, 6. *Spangen*, 7. *Vranckrijck*, soo is oock het woort *Babilon*, geene beteyckeninge van het heden- daegse *Roma*, maer *Roma* is *Babilon*, hier soo veel genoemt als *Europa*, met sijn 10. Koningrijcken en 7. Cheurvorsten, over welcke nu de Hoere van *Babel* geseght wort te regeren, beyde over Politia en Kercke.

79. Wederom, als te gedencken van der val-

ſche geinmagineerde bedriegelijckheydt, re-
kende harer mede ſeven tijdens onſeeckerh
waer door de COCCEANENS haer mede
valſche Prophetens maecken, om dat ſy het
der ſeven Sent-brievens haerder eygen *woorde*
wijsheydt waer te zyn, tot bewijs, niet uytvinden
konnen, want die 7. Sent-brieven, gedencken n
van ſeven tydens, met ſoodanigen vaſten bete-
kenden ſeven beduytſels, namentlijck dat
ſeven tijdens, naer vervolginge van ſeckere oo
mede ingebeelde 7. jarens, in hare miſrekenin
eerſt volbrengen moeten: het is onwaerhey
dat deſe hare onder een gemengeld moeſde o-
derſcheydene en verſcheydene ſeven tijdens v
jarens, en haerder veelheydts geſchiedeniſſen,
gelijckewel niet meer, dan een en het ſelve b
duytſel weſen ſouden: namentlijck, dat het b
gin der eerſte Periode, oock hare kracht v
beduytſel, noch in der leſte Periode ſoude me
de eyndigen bekomen konnen, en dat die tek
nens glickwell een en de ſelve ſake, mede da
nevens behouden konnen, gelijck oock blijck
uyt het geſtel der geconfondeerden Baſuynen
Phiolens, en Schalens, welcke alle, haer ſo
wel onbekent zyn, als die ſeven donderſlagen
waer van aen *Johannes* een verbod gedaen, en he
ſelve ſy ſpraecken, ſoo lange om te verzegelen, to
dat het Lam met ſeven Oogen en ſeven Hoor
nen ſoude komen, om deſe te ontzegelen, e
het ſelve te openbaren, tot vrede der ledema
tens Jeſu Chriſti, en tot ſchrick tot de Ledemater
des Antichriſti, zynde deſe Beeſte, die daer ſuller
verſmoort werden, van den opgegane rooc
met zyn volheydt, die daer ſal gekomen ſijn to
Chriſti Tempels uytzuyveringe; En wanneer
ſ

naer het volbrachte woort Godes, door het waerdt op aerden sullen uytgeroeit zijn.

80. Vorders te spreecken van den naem des *eestes*, uyt het overlegh van dit getal in drie 66. soo is het naer het algemene spreeckwoort, at den eenen Duyvel gelijck den anderen is: em dat gelijck die ouden songen, soo piepen ock de jongen; Misschien genomen uyt Apoalypsis, waer de drie *Beestens*, den *Antichrist*, *Apostaet* en valsche *Propheta*, noch in de drie deeen van *Roma* uytgespouwt hebben, gelijck dese oorgenoemde in de drie hoecken van kleyn *Asia*, uyt den Afgronde opgestaen sijnde: namentlijck, naer der Duyvelens Leere der drien, ls *Balaamiten*, *Nicoaliten en Jesabelliten*, want eyde dese *Beestens*, 'genoemt Duyvels, worlen daerom toe geschreven elck 10. hoornen net 7. hoofdens, sy spreecken beyde oock eenderey Draecken-tael, in lasteringe van Godt en sijne Heyligen; Ja het leste Duyvels *Beest* doet uyt tracht van sijn herkomste, oock gelijcke teeccens van het eerste *Beest*, Apoc. 13. vs. 12. 14. Want alle beyde doen sy eenderley quaet, en aten eenderley goet; En niet wonder! om dat nooit aert van aert niet aflaet, hem voort te setten, soo leert ons het lesten *Beestes* name, dat het eerste oock mede een onreyne Geest der Duyvelen is, en geen derde gebooren is uyt eene cours tegen de naruyr, naer het voortkomen eenes Muyl-esels, als uyt een twederley mixturs natuyr eenes Paerdes en Ezels, niet als een Worm, gedegenereert uyt geputrifeert vleesch eenes Ezels of Paerdes, welk in sijne eynde niet kan sien laten, uyt welcks vleesches aenvange het een gedegeneeert derde Beeste is, en den naem bekomt van

een

een Monster, of Mola, of Chaos. Nieme
verwonder hem dan, waerom de Verantichr
Paus tot *Roma*, uyt kracht van der Duyvel
Leere *Balacks*, *Nicolai* en *Iesabellæ*, een onre
uytgespouwde Geest der Duyvelen is, want he
om dat dit Beest een LEUGENAER is, en
Satan, de Vader van zijn leugens, in wel
Beestes een name, naer sijn drie Leerens aert
vinden is, want het heeft Christo belieft de l
genachtige Jodens en valsche Apostelens, da-
om oock te noemen Duyvelens, Satans,
Satans Synagogen: oock, om dat den eenen Du-
vel gelijck den anderen is, Apoc. 2. vs. 2.
14, 15, 20. Men siet oock, dat sy tot *Pergama*
drie op Satans stoel geseten hebben, Ibid.
13. Ja sy sijn genoemt, Vervallene en Ver
ters van hare eerste liefde, die sy in oeffenin
haerder Godtsdienstige heyligheyts plichtens o
derlaten hebben, Ibid. vs. 4. 5. En om dat sy ove
gegaen sijn tot de valsche Leere der Prophete
Iesabellæ, en Duyvelens geworden zijn, Ibi
vs. 21. Daerom soo heeft oock soodanige Duyv
lens, den Apostel mede genoemt, valsche Eng
lens des Lichtes te zijn, 2 Cor. 11. vs. 14.

81. Gelijckmatigh in Apocalipsis geseyd
wort van een Draeck en Pardel Beest, elck me
10. hoornen en 7. hoofden: soodanigh vin
hem oock in *Danielis* Prophetia, en gelijckma
tigh in Apocalipsis mede het getal van drie 666
tot uytreeckeninge des naems *Dnyvel*, of Sa
tan of Satans Synagogen, gelijck voo
aengewesen is door het overlegh des menschen
getals, welck op Apocalyptisch verstaen wordt
een seecker getal van Duyvels te zijn, die hae
opperhoofdigheydt hebben, over een ontel
bare

re getal van mede onderdanen Duyvelens, die
wateren, om hare veelheydts wille verge-
ecken worden. Niet te min, gelijck de 10.
oornens beteeckenen menschens te zijn, en
noemt worden Koningen, gelijck de 7. hoof-
ens oock worden menschen genoemt, beteyc-
ent de Cheurvorstens, ge-eligeert uyt Vor-
ens en Prælatens, even en'alsoo blijft dese be-
eckeninge oock by *Daniel*, welcks genoem-
en *beesten* 10. hoornen, en 7. hoofdens gedacht
orden, en om dat hy spreeckt naer aerdt des
asdoms van Hoornens uyt het hooft, alsoo
reeckt hy van een kleyn Hoornken, voortko-
nende uyt het hooft, het welcke heeft wegh-
oten drie hoornens van sijn plaets. By wiens nu
e groote curieusheyt is uyt het getal van dese
Hoornens en Hoofdens oock te willen uytreeke-
en naer het getal van cyfferinge, die neme dese
lf hoornen, en die 7. hoofden (in welcke noch se-
en hoornen, tot desen tijdt hares mede uyt-
vasses verborgen leggen:) namentlijck, wan-
eer uyt de 6. Cheurvrostens altijdt een Keyser
erkooren word, als ten sevende Roomsch Ko-
ingh, die onder het Hoorn genoemt wordt,
y sal vinden mede driemael 6., maeckende in
kleyn getal achtien, en in het groot getal 666.
n dan is den naem des *beestes* oock een Duyvel,
elijck den *Paus* tot *Roma*, uyt kraght van voor-
edachte Leere der Duyvelens is, en genoemt
vordt voor sijn grootwordinge, soo lange het
leyn Hoornken tot dat hy de macht en kracht
an 10. Koningens en 6. Cheurvorstens in sijn sel-
en bekomen heeft. Ten achtsten aenvangh van
en uytwasch, heeft dit kleyne hoornken beko-
nen tot den tijdt, als *Constantinus*, den eersten aen-
vanger

vanger geweest is van de verdeelinge des eer-
sten Roomschen Rijcks, want die eerste Griek-
Stadt, genoemt *Bizantinum*, werd genoemt na
sijn naem *Constantinopel*, die hy tot een stoel des
Roomschen Rijcks gemaeckt heeft, in welke
dien gestelden *Bisschop*, hem tot opperhooft der
Bisschoppen gestelt, en met den naem van ha-
oock genoemt, tegens welcke hooghmoet ea-
Roomschen Pauses hem heeft beginnen op te w-
pen, en te rebelleren, het geheele Room-
Rijck, waer van hem de verdere verdeelinge
vonden heeft, namentlijck de verscheydenth-
der volckeren en natiens, soo heeft elck sijn ey-
nen Koningh gemaeckt, en naer 't getal van
Koningen, is het Roomsche Rijck in 10. Konin-
rijcken verdeelt, en dese worden genoemt t-
gekroonde Hoornens, want sy waren macht-
en krachtigh, vorders is goet gevonden, als v-
den Keyser en Paus, noch te verkien
seven Cheurvorstens, tot eene meerder v-
deelinge des Rijcks, naer dien het *Beest*, *den P*-
tot *Roma* de eerste macht bekomen heeft, hem
konnen verstercken, en soo lange, tot dat hy e-
Koninghrijck naer den anderen overweldig-
heeft, en alle dese Titels te saem, in sijn Kro-
gestelt, en Keyser, en Koningh te gelijck oo-
soo geworden, en alsoo beyde Hoornen v-
Kerck en Policia, genoemt twee valsc-
Schaeps hoornen, op sijn hooft bekomen. Na
den tijdt van overwinninge der 10. Koninge-
sijn van den *Keyser Otto* de III., en van den *Pa*-
Gregorius de V. eenparig eerst goet gevonden, u
Vorstens en Prælatens des Roomschens *Rijcks*
MONARCHIÆ, die 6. Cheurvorstens daer b-
te voegen, daer mede, soo den eenen Keyser doo-
doo

[w]as, dan een anderen uyt te eligeren, maer met [c]onditie, dat den *Paus* aen hem dit algemene recht [b]ehouden moet, desen geeligeerden Keyser alleen [t]e moeten confirmeren, gelijck oock het eerste [e]xempel anno Christi 1002. geschiet is, en noch [h]edendaeghs geschieden moet, en hier door heeft [d]en Paus eerst macht en kracht bekomen van de [1]0. overwonnenne Koningens, die in den *Pause* [v]ermeerdert en opgeklommen, en alsoo worden [o]nder 6. Cheurvorstens alle tijd 3. soodanige [P]apen en Bisschoppens gestelt, welcke geswoo[r]ene ledematens des *Paus* zijn, daer mede geen [K]eyser nooit te vooren mag gekooren werden, [s]onder een voor afgaende goet vinden en con[s]ent tot conservatie des Roomschen Stoels, en [o]ock mede gestelt, tot het wereltsche Sweert des [K]eysers, dat hem altijd aen sijn geestelijke Sweert [o]nderwerpen moet, en op dese Satans matige [e]n bedriegelijcke Slangen listige manier, soo [h]eeft den *Paus* alle Keyserlijcke Ryks macht, en [k]racht Diefachtigh aen hem gestoolen, en hier [v]an daen alleen, is dit sijn groote eere Titel, dat [h]y hem noemt het RYCKE, ende AL-MACHT, welcke namens grootheydt uyt[d]ruckt des geheel *H. Roomsche Keyserrijcks*, of MONARCHIENS, (bestaende in 10. *Ko[n]ingens* en 7. *Cheurvorstens*) groote MONAR[C]HEN, daerom hy oock sonder alle bewilli[g]inge en toestaen sijnder Prælatens en des Con[c]ilii, uyt eygene macht en kracht eens *Monar[c]hens* oock der Keysers, die hy wil, af en aen[s]etten kan, gelijck in het exempel blijckt, als [d]en Koningh *Albrecht*, uyt den Cheurvorstens tot [K]eyser als 7.de verkoren is, anno 1300. Soo heeft [B]onifacius de VIII. *Paus*, desen *Albrecht*, niet eer
tot

tot Keyſer kroonen willen, voor en al eer hy
hem belooft hadde, dat hy den Koningh *Phi-*
lippus van *Vranckrijck* te beoorlogen verdre
hadde geholpen: (NB. hier ſtoot het kle
Hoornken, het eene groote Hoorn van d
wegh.) alleene daerom, om dat den Koni
Philippus, aen hem den *Paus*, uyt ſijn Konin
rijck geen profijt wilden volgen laten, wan
ſoo is het, dat in ſijn opkomſte, dit kleyne *Hoo*
beeſt, op gelijcke manier, drie vroome Keyſ
te gelijck getyranniſeert, en tot groot nae
van het Duytſche Keyſerrijck verjaeght he
namentlijck, den eerſten genoemt *Hendrick*
IV., den tweeden *Ludovicus* den IV., den
de *Fredericus Barbaroſſa*, en daer leggen de
Hoornens afgeſtooten, namentlijck 3. Keyſers

82. Het is aenmerckelijck in dit exempel
grooten Hoorns afſtooten den kleenen *Hoo*
beeſts, dat het alder eerſt ſijne Pauſſelijcke bo
gemoets paſſien, tegen ſijnen eygenen Heer
Meeſter, tegens den Keyſer van *Conſtantinop*
ſoo ſeer Tyrannikelijck gebruyckt heeft, alle
om dat deſe Keyſer ſijne vervloeckte Antichr
ſche, Apoſtatiſche, en valſche Prophetiſc
Duyvelens Religion des *Baalams*, *Nicolai*,
Ieſabellæ, nevens het gebruyck van Afgode
dienſt es beelden oprichtinge, niet heeft will
lijden, daerom ſoo heeft hy hem niet alleen
den *Ban* gedaen, maer heeft oock te gelijck ſij
Stadthouder in *Italien* verſlagen en verdreve
en door ſijne Tyrannia in *Spaenſche Inquiſitien*, t
den afval van den Roomſchen Keyſer, geheel *It*
lien tot ſijn eygen onderdanigheyt gebracht: no
vorders, ſoo heeft deſen *Paus* oock den geheel
ſtam van den rechten *Erf-Koningh van Vranc*
rij

rijck verdruckt, en andere vremde, die naer sijne pijpen maer danste, wederom daer ingeset. Wederom heeft desen gevleeschten Duyvel den *Paus*, door sijne mede macht der *Francens*, den *Koningh van Lombardyen*, en sijn Rijcke in *Italien* geheel uytgeroeyt, naer de Prophezyinge *Daniels*, die dit alles in voorgesichte gesien heeft, wat het kleyn gewesene, en daer naer groot gewordene *hoornken* doen soude. Maer aengaende dese tijtel, die van een Hooft aller Kercken aen den *Paus* gegeven is, dit is geschiet van BONIFACIUS den eersten Bisschop: en also heeft vorders den eenen Duyvel door den anderen Duyvel, dese namen oock succeslivelijck aen de Papen Kercken gebracht, hoewel den *Paus* desen alder eerste tijtel van den Keyser PHOCAS selfst verkregen heeft, want desen PHOCAS heeft het Keyserrijck van den vroomen MAURITIUS out 63. jaren, door moordinge en doodinge bekomen, en oock sijne gevangene Huysvrouw en Kinderen, die hy mede vermoort heeft gehadt. Hier mogen de *Papisten* haer niet roemen, dat den *Paus* van een Keyser Moordenaer en Verrader PHOCAS sijnen eersten eertijtel ontfangen hadt, hoewel alle *Pausens* daerom heden noch in mensch moorderye, den PHOCAS naervolgen, ja hoewel nu het Hoornken hier door soo groot opgewassen waer, dat hy hem sonder schaemte noemde, het Hooft der algemene Kercke te wesen, dan noch soo hadde hy noch niet de macht en kracht, die hy tot uytvoeringe van sijn voornemen nodigh hadde, om dat hy noch onder de gewoonte stonde, van de geestelijckheydt en gemeente des volcks alleene te konnen verkooren werden, maer

dat hy noch altijdt, of selfst van den Keyse[r]
van sijnen Stadthouder tot *Ravenna* moeste [be-]
vestight werden: maer in 't jaer Christi 67[0]
het eerst daer toe gebracht, dat *Constantinus* [den]
IV., aen den *Paus Benedictus* den II. van den
naem, sulx eerst toegelaten heeft, dat nu vo[or-]
taen, aen desen van den geestelijcken staet, [en]
van den volckeren van *Roma*, Hy! soude [tot]
Hooft der Kercke, en Stadthouder I. Chr[isti]
verkooren werden, sonder alle middel van [be-]
zegelinge der Keyseren of sijnen Substituyten [tot]
Ravenna. Sie hier is de klocke nu gegooten, [want]
den *Paus* even desen Keyser selfsten, die hem [te]
gat, en te weege gebracht heeft, seer tyr[an-]
nelijck verjaegt heeft, waer door hy hem sel[f]
tot een schrick van 't geheele Roomsche Rij[ck]
gemaeckt heeft. Dit is den naem aen sijn vo[or-]
hooft, en het merkteycken sijns naems aen [sijn]
rechter handt: namentlijck, te sijn een Duyv[el]
uyt kracht van sijne Duyvelens Leere, gest[elt]
in 't tegendeel van de namen eenes Dien[st-]
knechts Christi, als in het aengesichte Chri[sti]
waer mede hy aen het voorhooft geteycken [is]
Apoc. 22. vs. 3. Want nu van desen tijdt af, h[eb-]
ben alle Pausen, hare bespottings waerdige R[e-]
ligieuse onsinnigheydt, en onsinnige Religieu[se]
bespottinge sien laten: ja van *Caroli Magni*, [en]
Gregorii verloopenen tijden af, soo hebben [de]
naervolgers der Pausens, door aenwas haer[er]
van den Duyvel aengenomen hovaerdi[gh-]
en van alle wettelijcke Kerckens, en Polityck[e]
authoriteytens macht en kracht ontslaen, en h[et]
geheele Roomsche Rijck, onder de macht ha[er-]
der voetens van vervolginge geleght, en ha[er]
selfsten gecanoniseert boven al dat menschelij[ck]

ſelfſten in Chriſti Kercke geſet, en hare Af-
diſche beelden dienſte, naer oudt Heydenſe
nier ingevoert, en alſoo die wateren (bete-
nde volckens, natiens, ſcharens, ſpraeckens
tongens) waer op zy geſeten is, tot dienſte
aenbiddinge gedwongen, en gelijck als voor
ſeyt is, dat den eerſten Keyſer, die het Griex-
Rijck heeft bemachtight gehadt, en van den
iexſen Keyſer *Philippo* afgenomen, een *Con-*
ntinus geweeſt is, en deſe *Conſtantini* eerſte
ſaet van het Griexſe Rijck, is den tweeden
yſer *Gregorius* geweeſt, welcke in 't jaer Chriſti
no 129. van den Keyſer LEONE *tertio*, het
ſte mael *Roma*, ſijnde het grootſte gedeelte
Italien, ontnomen heeft, en hem daer van
een volkomen Heer gemaeckt: want naer
gepaſſeerden tijdt van 400. jaren, als ſijnde
r des Heydenſchen Keyſers *Momilli* Regerin-
noch te vooren, eer dat den *Paus* LEO des
ini Soon, genoemt *Carolus*, van nieuws we-
om nu oock in het Weſten tot Roomſch
yſer gemaeckt is; Maer aengaende, dat *Paus*
O, deſen *Carolum* tot Keyſer gemaeckt, is
en een recompens, om dat deſe *Carolus* den
eel onder gebrachten *Paus tot Roma*, wederom
ſijn Stoel geholpen hadde, en van wat tijdt
den Roomſchen Stoel in Chriſti Kercke, oock
derom van nieuws ſijne bevorderinge beko-
n: ja op deſe Pauſſelijcke herſtellinge in het
ſten, ſoo zijn oock dadelijck in het Ooſten
drie Duyvelens, als Mahometaen, Turc-
en Tarter opgeſtaen, en hebben het geheele
eckenlandt onder gebracht, en door ver-
nge van mede hulpe des Pauſen in het Weſ-
, is alſoo Chriſti ware Iſraëlitiſche Kercke

uytgeroeyt, die seven Kandelaren wegh geno-
men, en dat naer Christi Propheteringe, ock
niemant meer, als alleen de goddeloosen ter
woonen: ja die Godts lasterende drie Dra-
ken Beeste in 't Oosten en in 't Westen, ver-
den aller beyder *Monarchiens*, en Inwoonders
der aerden door Satans mede werckingen, ver-
door sy teeckens, kracht en wonderen do
naer aert der valsche Prophetens, in welc
niet anders, dan de liefde tot leugens gew
den wordt, Apoc. 13. vs. 13, 14. 2 Thes. 2.
vs. 9. Maer desen, die door hare teeckens u
der gemeente Christi, hare selve afgesondt
en den afval van Christi Kercke gedaen hebb
die worden van den Apostel daerom Sterr
genoemt, die uyt den Hemel gevallen zi
Jude vs. 19. Want den Hemel beteecken
Apocalypsis en by *Daniel*, alle tijdt Chr
Kercke, en die Sterre des Hemels, beteeck
altijdt Bisschoppens, Leeraers, Herders, n
Prædikers.

83. Maer om noch vorders yet te glosse
van den seven *Bergens*, waer op de *Babiloni*
Hoere sittende is; dese valsche opinie van steen
Bergen, waer op het gebouw der Stadt ROME
staen soude, wordt wegh genomen, wann
den H. Geest van sijn eygen *woordt der wijshe*
hem expliceert, dat die 7. *Bergens* mensch
zijn; Want hoe soude het mogelijck wese
dese contradictie van 7. *Bergens* te verstaen, w
daer staet, dat van de 7. *bergens*, 5. gevall
zijn, en uyt gevolgh dan sleghts noch 7. *Berg*
betimmert, met de Stadt ROMA staen moest
Wederom, soo seit den H Geest van desen no
2. overigh sijnde *Bergen* van 7., dat den een

ber

ergh van desen tweden noch niet gekomen is, naer gekomen sijnde, dat hy maer een korten ijdt dan noch wesen soude, en voortgaen tot ijn verderf; soo volght dan dat ROMA dan ock noch niet op 2. *Bergen* staet, veel min of even: maer alleen dat ROMEN op eenen *ergh* staet, soo lange tot de tweede komt, dat y dogh wederom heen gaen sal. Ergo de Stadt ROMEN moet noch verwachten den eenen eel van haer opgebouw, dat met het wegh aen van den *Bergh*, oock sal haest wederom be-orven worden. Voorwaer! een seer belache-jck bewijs, uyt een onvast bewijs, dat den aem van *Paus*, juyst de naem van het *Beest* oude wesen, die door uytcyfferinge van 666. noet gesocht en uytgevonden worden, juyst door et bewijs van seven *Bergens* en *Heuvelens*, die ot ROMEN soude te vinden zijn, waer den aus sijnen Rycks Stoel heeft: daer wy doch sien, at dit volgens het seggen des H. Geestes, niet resen kan, want dat den eenen Bergh die noch omen sal, tot een tweede oock geen Bergh an steen kan wesen; Want daer staet, dat de-en Bergh aldaer ware, (*Paulus* seyt noch verbor-en,) dat dien Bergh die waer, niet is, en doch is, poc. 7. vs. 9. In summa, het is dan dese mi-aculeuse Bergh die daer ware, en niet is, hoe-el dat hy'er is, een sevende Bergh van sessen, len Keyser ge-eligeert uyt ses Cheurvorsten, s de sevende.) die niet is, (den Keyser overwon-en door den *Paus*,) en die doch is, als den acht-en van sevenen, (den *Paus* selfsten tot Keyser emaeckt, en opgeklommon door het onder-erpen van den Keyser.) In summa, desen sten Bergh, als den *Paus*, is in sijn *Monar-*

chiael besit des Roomschen Keyserrijcks, in een en den selfden tijdt, te gelijck *Keyser* en *Paus*, tegelijck seven en acht, dat seer strijdig is, doch waerheydt, tegens het *Axioma* der *Cartesiaenen*, COCCEANENS, wanneer sy seggen, *simul esse & non esse, impossibile est.* Gelijckmatigh bewys bevint hem oock in der *Cabala*, uyt de letters van het woordt P*oculum* A*ureum* P*lenum* A*bominantium.* Om dat dese eersten letters aenwysinge doen van het woordt PAPA, gelijck hy den Paus tot *Romen* noemt. Maer geconsidert twee MONARCHIENS, een voorgaende Grieckse, in kleyn Asia, en eene naervolgende Latijnse, in Europa, soo wordt het *Beestes* naem in dese laeste Monarchia, genoemt niet PAPA, maer drie onreyne uytgespouwde Duyvelen, Satans en Satans Synagogen, naer der herkomste haerder drie Vaders namens, in der Grieck Monarchia, gelijck Antichrist, Apostaet en valsche Apostel, naer der Duyvelens Leere *Baalacks*, *Nicolai* en *Jesabellæ*.

84. Het is een seecker bewijs, dat dese Bergen in der Oostersche Kerck, beteeckent die 7. afgevallene Bisschoppens, van het waer geloove tot rechtvaerdighmaeckinnge, alleen in Christo Jesu, en wederom, die seven Hoofden of Bergens in der Westersche Kercke, de Cheurvorstens tot Keyser, afgevallen van Christi Religie in der Westersche Kercke, welcks beyder Hoofdens, als van veelen Antichristen naer het *Apostels seggen*, maer een *Antichrist* die haer Hooft is. Want een mede klaer bewijs, dat Bergens menschen zijn, blijckt klaer wanneer'er staet, dat de *Geestelijcke* hovaerdy

Iode

odens by Bergens vergeleecken worden, Esai.
.. vs. 14. Caput. 5. vs. 25. Caput. 40. vs. 4.
Caput. 49. vs. 11. Wederom soo wordt oock
Babel, by een soodanige schadelijcken Bergh
vergeleecken, die oock het goede Landt ver-
derft, waerom hem oock Godt tot een Bergh
des brandes maecken wil, Jerm. 51. vs. 25.
Wederom, soo spreeckt Godt oock, wie sijt gy
groote *Bergh* van *Seri Babel?* Gy! moet tot een
vlackte worden, Zach. 4. vs. 7. Wederom, in
tegendeel, soo worden oock de vroomen, en niet
afvallige Joodens, daerom oock Bergens Israëls
genaemt, en vergeleeken by eene onbeweeglijcke
standvastigheydt die in Godt is, Ezechiel 6. vs. 2.
Van welcke Bergen spreeckt Godt, dat of het
gelijck geschiede, dat Bergen wijcken, en Heu-
velen vallen souden, dat daerom gelijckewel
in gelijckenisse van dese die in *Thyatira* niet ge-
kent hebben des Satans diepte, waerom haer
Christus oock gene last opleggen woude) Godt
sijne Goddelijcke genade van haer niet wil af-
wijcken laten, Esaia 54. vs. 10. Wederom by
Daniel, wordt Christi groote Rijck, niet alleen by
eene groote *Bergh* vergeleecken, Caput. 2. vs.
34. 45. Maer Christi ware Kercke, die wert oock
by eenen hoogen Berg Israëls vergeleecken, Ezech.
17. vs. 23. Caput. 20. vs. 40. Wederom Godt
noemt oock sijn Coninckrijcke, dat sijn de In-
woonders sijnes Hemelrijcks, op aerden oock alle
tijdt Bergens, om dat die Coninghrijcken te be-
vestigen, daerom Godt dit oock alleen door sijne
kracht doet, Ps. 65. vs. 7. Item om dat hy aller
Koningens herte in sijne handen, als water beec-
ken neyght, waer heen hy wil. In exempel,
wanneer Godt de thien Koningens, of thien

Hoornens, eene meeninge geeft (den geest
dwalinge) dat sy aen het BEEST, alle h
krachte en machte overgeven; En is o
geen wonder, waerom oock alle de *Stamme*
raëls by den Propheet *Jeremie*, by een Wijf
geleecken worden, ja by een afvallígh W
die op alle hooge Bergen (het regerende BEE
boven veel groote Hoofden van Duyvels d
stigheydt) klom, die onder de groene boom
(menschen van groot aensien) hoererye drev
Maer Godt die seyt, dat hy dit alleen daer
gedaen heeft, om dat sy haer tot hem bekee
soude: Maer gelijckwel haer niet bekeeren
dat hy daerom oock alle hare afvallige e
breeckingens, in het aensien van een verst
JUDA gestraft heeft, en dat hy haer eenen Sch
brief gegeven heeft, want door hare echt-bre
kinge, die sy met steene en hout gedreven he
dat door deser hoererye geschreve, het gehe
Lant oock verontreynight is, Ierm. 3. vs. 1.
vs. 10.

85. Hoewel hedesdages het Duyvels *B*
van *Orient* en *Occident* niet alleen hen noemt s
sten het RYCKE, van welck het hem diefach
heeft meester gemaeckt, maer selfsten o
hem nocht noemt, *de groote kracht en sterc*
Godes, Actor. 8. Maer dit is niet vreemt,
dat des *Antichristi Simonische* vervloeckt ma
kende geltgierigheyt, hem hier toe aenport, w
wy sien dat, gelijck als de *Mahometaensche Tu*
ken, *Tarters* en *Heydens* in het Oosten, en
Pauselijcke Antichrist, *Apostaet*, en valsche Ap
tel, in 't Westen hoogh hertigh sijn, dat sy oo
aen haer beyder mede Ongeloovige, en Duyv
dienende onderdanens, een eeuwige zaligheyd

n een tijdelijcke aerdische geluckzaligheyt, soo
el openbaer, als in 't verborgen verkoopen;
ant de *Mahometaen* maeckt eene nieuwen He-
nel, Zaligheydt en Wetten. Den *Paus* mede
ene nieuwen Hemel, en de Helle, genoemt
agevier, en veele nieuwe Zalighmaeckers.
liet des te min, sullen beyde dese maeckers van
et tot yet sien, soo haest den Oudtste van dagen,
e alles weder nieuwe maecker, van niet tot yet,
nde Christus Iesus met den Geest sijnes Mon-
es, dese vervloeckte sal gedoodt hebben, Es.
t. Wanneer sy sien sullen, dat alle laaghte ver-
oogt, en alle Bergen en Heuvels vernedert ge-
orden zijn, dat als dan oock haerder beyder
oor Godt sal gedacht worden, Iesaia 40. vs. 4.
8. 11. Ia sy sullen sien, dat sy haer al te laet te-
n het Lam met seven Oogens en Hoornens,
een Oorloghs Batailje gestelt hebben, en
handelijck overwonnen sijn, om dat dit Lam
n Heer der Heeren, en een Koningh der Ko-
ngen is, en dat alle dese die met dit Lam zijn,
t dese Uytverkoorene Geloovigen sijn, van
le eeuwigheydt, en op aerden als Koningen re-
ren, Apoc. 17. vs 14.
86. Het is seecker: dat by DANIEL het kleyn
noemde *Hoorn-beest*, en van den Apostel der
rborgene gekomene *Antichrist*, 1 Cor. 10.
n wederom by DANIEL dit groot geworden
oorn, dat drie andere *Hoornens* omverre gestoo-
n heeft, en by den Apostel genoemt, een open-
er gekomen *Antichrist*, Timoth. 4. Klaer ge-
eghsaem beteeckent den *Paus* tot *Roma*, van
n H. Geest genoemt een BEEST, wiens na-
e verborgen in 666. en Duyvel genoemt wordt,
ant in 't openbaer noemt hy hem selven het

RYCKE, om dat hy het Rijcke der werelt ... *narchiens* in besit heeft. Boven dit, soo wort o... den *Paus* tot *Roma*, daerom in een Symbo... door een uyt den Hemel afgevallenen Sterr... der Aerde voorgestelt, aen wiens der Sleutel... Afgrondes (Apostasia) gegeven is, Apoc. 9. v... 2. 3. Waerom hy oock selfsten Godes getrou... Getuygens versoekt, of hy haer niet door Spa... Inquisitions manier, Duyvel dienender Bisscho... pens, door Satans Henckers Knechtens van... suitens en Dragonders, door Angstiginges, ... nigingens, Quellingens, Bannissamentens ... Eylandens, en Galleyens, in gevanckenis w... pingens, en Doodingens, kan tot *Apostasia* dw... gen, en tot Confraters van vleesch Duyvels, en ... nen Satans maken. Om God die in Hemel woo... en sijne Heyligen, om te lasteren, Apoc. 2. v... Gelijk ook gedaen heeft den Bisschop een Vlee... en Been Duyvel tot *Smirna*, Apoc. 2. vs. 10. C... 3. vs. 9. Tot *Pergama*, Ibid. vs. 12. vs. 15. T... *Ephesen*, Ibid. vs. 9. 7. Tot *Thyatira*, Ibid. vs. ... 24. 25. Cap. 3. vs. 1. 2. 3. Tot *Sarden*, Cap... vs. 1. 2. Tot *Philadelphia*, Ibid. vs. 8. vs. 9. T... *Laodica*, Ibid. v. 20. Welckers namen doch v... den Afval, genoemt waren *Engelens* en *Bissch*... *pens* der Gemeentens, ja lichtens op den 7. Ca... delarens, Sternens en Geestens in Jesu rechte ha... ja 7. Oogens, en 7. Hoornens des Lammes ... verworgt gewesen is, en die allen Christi Evang... sche Leere Leerden, en bewaerders van der rech... Kudde van den God Jesus en sijner H. Gemee... te. Maer Eylaes! nu geheel Contrair, sijn ... Knechte gelijk haer Meesters, die *Bisschoppens*, g... lijck hare *Patriarchens*, die *Patriarchens* gelij... hare Duyvels, door welckers mede aenraeding...

y en Anathema, gelijck Judas Iscareot gewor-
en zijn. Daerom soo heeft den *Paus* tot *Roma*,
edeelt in 3. Werelds deelens, Vryheyt en Aflaet,
ot Afgodens Offeren eetinge, tot Geestlijck en
atuurlijk Overspel, tot Polygomiam of Vrouwe
eelheyt, naer der Leere *Nicolai* gegeven. Hy sel-
en is een Verleyder, van Godes onnosele Knech-
ens, Aenraeder van Afgodens Offers eetinge, naer
evel der grooten Hoerens, der valsche Prophe-
essien JESABELLÆ Leere. Hy laet aen die
ooden haer roemen, dat sy levendigh zijn, hy
eert haer, als in een diepen Slaep sorgeloos le-
en, daer mede sy het geene, dat sy noch overigh
ebben, dat sterven wil, een wille bekomen, om
iet te willen bewaren, door hare van Christo
erecommandeerde waecksaemheyt, ja dat sy niet
illen sullen, dat voor God, hare wercke moch-
n volkomen gevonden worden, en Jesum niet
elooven moeten, dat hy seyt, over haer, by
acht in een slaepe, onverwacht te sullen komen,
y leert haer voor valsche Jodens en Apostels
eelen, en dat sy Godes Volck voor Lasteraers
an Godes Heylige Name achten, hy gebied haer
m die Vasthouders van Godes waren Woorden,
die getuygens Jesu Christi, met allerley plagens
doodingens te dwingen tot *afval*, alles naer der
eere der Duyvelens van *Bisschoppens*, naer elcks
rochia. En dese en dier gelijcken teeckenen staen
eer in Apocal. 18. te leesen.

87. Het is niet sonder reden, het *Beestes* naem
beschrijve in *Apocalypsis* door Beest, en by
aniel, door een kleyn Hoornken, is seer donc-
r, doch maer meest voor dese, die uyt *Apoca-
lypsis*, en *Danielis woordens der wijsheydt*, in
er duyster verstandt selfsten geen licht schep-
pen,

pen konde, daerom is het seecker, dat over-
te beschuldigers van meer andere Goddel
Schriftuyr plaetsens donckerheydt, voorsi
behoorden te spreecken, en moesten we
dat dit voor haer veel beter ware, niet meer
van te weten, als van het geene, dat die se
donderslagen, alleen tot *Johannes* gesprooc
hebben, als dat sy haer onderstaen, om een do
kere Schriftuyr plaets, soo veel anderen kr
plaetsen daer over verdonckeren soude, ve
door dat het Evangelische licht, schijnende, in ee
duysternisse, van veelen onbegrepen blijft, m
dat dit in sijnder H. natuyre van een onhey
mensch is verkeert geworden, want het be
Godt door klare Schriftuyr plaetsen, alleene
menschens onwetenheydt van dingen raecke
de zaligheyt, te onderwijsen en te leere: boven
wil hy oock door die donckerheydt in veele pla
sen, den menschen de matigheyt leeren houde
gelijck in soodanige, wanneer Christus si
seeckere komste, in een onseecker getal ven d
sent jaren verseeckeren wil, van welcke h
oock die *Chyliastens*, *Millenarii* en *Cocceaner*,
met haren droomens seer bedriegen, in uytl
ginge Christi geruste vredens regeringe, van e
duysentjarige tijdt op aerden, vast te stellen, n
gedenken, te verdonckeren het geloof aen veel a
dere klare Schriftuur plaetsen, die haer n
willen verdonckeren laten, in het niet besch
van soodanigh Christi duysent jarige Rijck o
aerden, want Christus is al gekomen als een lic
in de werelt, om de Heydens te verlichten, w
het is een onwederspreeckelijck bewijs, om d
wanneer Christus, als een Dief in de nacht k
men sal, dat hy dan noch in den duyrenden t

ens van LOTH *Sodoma*, en NOACH, in welke
menschen sullen trouwen en trouwen laten,
at Christus dan naeuwelijcks geloove op aerden
nden sal, Luce 18. Caput. 17. vs. 26. 1 Thess. 5.
s. 3. Ja dat Christus dan niet onder sijne vrienden
geeren, maer over sijn vyanden heerschen sal,
s. 110. In summa, want Christi komste op aer-
en, in de wolken der heerlijckheyt sijn sal, met
onder en blixem de werelt komen te oordeelen,
e vroomen tot den leven, en de goddeloosen tot
en doodt. Ja daer vinden haer in Apocalypsis veel
onckere beschrijvinge, die alleen oock door
verlegh met verstandt tot wijsheydt moeten ver-
laerdt worden, gelijck uyt het getal 666., na-
nentlijck, wanneer'er staet, dat Christus tot *Sodo-
a* en *Egyptus* gekruysiget is, hoewel doch Chris-
us Jesus niet daer, maer tot *Jerusalem* gekruy-
ght is, niet des te min, wort dit door een twede
verlegh, doch mede verklaert gene onwaerheyt te
vesen, om dat men uytvindt, dit soo gestelt te
ijn, om dat dit geschiet is, door de Romeyn-
che Soldatens, die uyt het Joodsche Landt naer
erusalem sijn heen gesonden geweest, welcke
esum Christum gevangen, gekruysighd en ge-
oodet hebben, want het is de manier in Godes
Voort, dat de Hooftstadt die van een Lant gestelt
ordt, om doch te verstaen het geheele Landt
iet veele meerder Stedens, gelijck oock *Roma*
enoemt wordt, geheel *Babilon* beteeckent, ofte
geheele natie een der *Monarchiæ*, alsoo wor-
en oock genoemt *Sodoma* en *Egyptus*, waer van
Hoofden waren Romeynen die Iesum tot *Ie-
salem* doodeten, want onder een anders naem,
ordt veel reysen een andere naem verborgen,
ant ROMA omgekeert beteeckent AMOR,
en

en *Amor* is liefde, en uyt kracht van dien, m[illegible] den *Paus* tot *Roma* oock genoemt werden; de v[illegible] liefde BABILONISCHE HOERE.

88. Het is seecker dat alle uytleggingens Pr[illegible] phetischer Schriftens, wijsheydt en verstai[illegible] noodigh hebben, uyt het licht der Prophet[illegible] eygenen *woordens der wijsheydt* te halen, om [illegible] by haerder Goddelijcke waerheydt geen bedro[illegible] te vinden is. Maer eylaes! anders yetwes uyt[illegible] vinden, dat onder een schaduwe van verborgen[illegible] woordens bedeckt leyt, siet men klaer genoe[illegible] een arbeydt der plantingen van *Paulo*, en ee[illegible] begietinge van *Apollus* te wesen, wanneer G[illegible] des, en Iesu Heyligen Geest den zegen niet [illegible] sent tot het wasdom, want het is de eygenschap d[illegible] Leere des afgrondes duysternisse in des mensch[illegible] herte, dat het in schijnende licht niet vatte[illegible] noch begrypen kan. Dit is klaer te sien aen [illegible] veelvoudigheydt der Uytleggers Prophetisch[illegible] Schriftens, *Danielis* en *Iohannis*, hoe veel bedrog[illegible] gevonden werdt, waer van sy selfsten belac[illegible] werden. Want wy sien, dat *Daniel* den aerdb[illegible] dem in zijn geheel noemt een MEER te wesen[illegible] en naer de verdeelinge der werelt in vier deelen[illegible] noemt hy vier Dierens, en des Hemels wint, die d[illegible] MEER verdeelt heeft, dese is een Antichrist [illegible] afvallige van Christi Kercke; De namens dese[illegible] vier *Beestens*, beteeckende de vier *Monarchiens* of Keyserrijcken, worden genoemt een LEEU-WE met ARENTS vleugels. De tweede *Mo-narchia*, eene groote BEER, houdende in sijn[illegible] scherpen tanden, drie stucken: De derde *Mo-narchia*, door een Luypert met vier Hoornen[illegible] Gelijckmatigh sien wy oock by *Iohannes*, in sij[illegible] Apocalypsis, dat hy kleyn *Asia* neemt voor ee[illegible]

ge-

heele werelt, mede afgedeelt in vier hoecken,
vier Monarchiens, oock met de namens van
eestens, eenen van den anderen onderschey-
n, te konnen kennen, als een LEEUWE,
n ENGEL GESICHT, een OS, een
RENT, elck met 6. vleugels, van vooren en
n achteren vol oogens. Dese *Beesten*, of van
n loopent, of van een vliegent dier, druckt
gentlijck uyt door toe eygeningen van zijn
iem, de natuyr, aert en eygenschap deser *Mo-
rchiens*, regerendes MONARCHENS, of
EYSERS. Want aengaende die eerste *Babi-
nische* en *Assyrische Monarchia*, regent MO-
ARCHENS in eene LEEUWE met *Arents*
eugels, welcke namen is een Koningh aller
ierens, welckers groot hertachtigheydts sterk-
en vreesselijckheydt gevonden wordt in sijn
reecken. Gelijck den LEEUW in sijn brul-
n, en de scherpte der ysere nagelens sijnder
aeuwens, houden haren roof onaflatigh vast,
t geene sy met haren harden slagen doorpriemt
bben, want zijnes alles vleesch verslindenden
eckens, stale tandens, die de beenderens leg-
nde inde diepte de vleesches, tot stof vermorsse-
n. *Alsoo* is oock den *Arent* met een Koning der
ogelens, welckers snellen vlucht, alle het geene
t onder de hooghste wolcken sweeft, achter-
elt, die zijn Nest alleen op ontoekomelijcke
oghtens der bergens maeckt, en oock alle het
ene, wat zijne mede gepriemde klaeuwens door-
oren, hy oock niet aflaet, want het uytge-
yghde bloet moet hem soo wel dienen tot uyt-
ussinge van zijn dorst, als haer vleesch tot stil-
nge van zijn honger, en het licht sijnder oogen
ordt nooit verdonckert, door de strael der in-
schij-

ſchijnende Sonne, ſijne jaren werden veel, van
zijn graeuwe ouderdom, verjonght hy ede
door het afwerpen zijnder oude veeren
ſumma, om dat hy vlieght vander Sonne op-
gangh, tot weder tot der Sonne ondergangh toe,
bedeckt hy met zijne vleugelens, den geheelen
aerdbodem. En dit geeft genoegh te verſtaen,
met wat voor beeſtachtiges *Leeuwes*, *Beeſtens* na-
tuyr, deſer *Monarchiens* Monarchia geregeert wiert.

Item der tweeden PERSIGERS *Monarchiens*
Monarcha, werdt voorgeſtelt, onder de naem
van een grooten ſwaren *Beer*, welck tuſſchen ſij-
ne tandens, drie ſtucken hout, welckers ſterckte
en ſcherpte niet levendigh wederom los laet, hy
ſuyght uyt de neck der Dierens het herte bloet,
en met de ſwaerte ſijnes lichaems, druckt en
ſmoort hy ſe doodt, die hy met ſijner lompe poo-
ten omvat en grypt, door deſe naem, wort deſes
Monarchiens regerende *Monarcha* bekent,
lijck in een exempel van *Cyrus*, die hier door ſij-
ne onoverwindelijckheydts onſterffelijcken nae-
me bekomen heeft, want hy heeft ſijne o
wonnenne onderdanen, naer een ſware Be-
rens natuyr, met ſeer ſware opgeleyde laſten
derdruckt en onderhouden, alſoo, dat hy
oock van alle hare groot goederens, en weeld
maeckende levens middelen berooft, en d
den ſweetigen arbeydt, haer oock het herte b
uyt den neck geſoogen heeft, waerom oock in
tijdt ſijner regeringe over drie Monarchiens (de
drie ſtucken tuſſchen ſijn tanden) eene ſeer la
gen tijdt, oock nooit geen rebellioon geh
heeft.

Item der derden *Monarchiæ*, Regent *Monarcha*
de *Macedonier* en *Griecken*, wort uytgebeelt do

e

er LUYPERT, met vier *vleugelens* en vier *oornens*, niet alleen tot uytbeeldinge van sijn er groote sterckte, en loopes snelligheydt, maer ock door sijnder vleckens veelheydt, die assi-entia tot uytvoeringe sijnes Oorloghs, veele latiens en Volckens verstaen, en dat hy veele verwonnene Landens en Koninghrijckens, seer aestigh bekomen heeft, en dat hy met sijn *uyperts*, soo wel grooten kloeckheyt als arglistig-eyt, (die allen *Griecken* van natuyr aengeboo-n is,) gelijcksaem als met vleugelens, den ge-elen aerdbodem seer snel door vloogen, en on-erwacht, groote dingen uytgevoert heeft; Gelijck exempel blijckt, dat den grooten *Alexander* seer weynigh jaren tijdts, geheel *Asia* en *Africa* et groote haestigheyt, tot sijn gehoorsaemheyt bracht, en haer onderdruckt, en in slaefachti-a diensten gehouden heeft. Maer aengaende de er *Hoornens*, (Koningrijkens) nevens de vier *Vleu-ls*, ware eene naer beteykeninge, gestelt tegen de orbeteeckeninge van grooten victoriens, want rt naer de doodt des groote MONARCH LEXANDRI, is dese *Macedonische* of *Grieck-* *Monarchia*, gelijcksaem als met Vogels-vleu-ls, tot weder verdelinge van een ander gevloo-n, en het *Macedonische* of *Grieckse Rijck*, of *onarchia*, is onder vier Koninghrijckens, aer het getal der vier *Hoornens*, (sijnde het *Asia-che*, *Macedonische*, *Syrische* en *Egyptische* Key-rrijck) verdeelt.

Item de vierden *Monarchiæ*, Regent *Monarcha*, nde des geheelen Roomschen Rijckes Keyser-ick, welck werdt uytgebeelt door een naem-ose namen, soo wel seer vreesseliick, als ver-hrickelijck stercken Diers, met seer groote

yſere tanden, met welcke het om hem vre[...] en alles verſlint, en het tweede Dier met ſij[...] voeten vertreden heeft. Dit Dier had oock [...] ſijn Hooft de 10. Hoornens, tuſſchen wel[...] een kleyn Hoornken uytwies. Dit vreeſſelij[...] en nameloofe Dier, geeft te verſtaen, eene [...] uytſpreeckelijcke grootheyt, in ſijnen gelijckh[...] niemant hebbende, het beteeckent oock, [...] wel een onbedenckelijcke, als ooyt te voo[...] ongehoorde ſtoutheydt, en om uyt te voer[...] een onoverwinnelijcke ſterckte en gewelt, a[...] door eene tyrannique grouwſaemheydt, [...] nooyt by anderen Tyrannen gehoort is, [...] ware onmogelijck geweeſt, dit Beeſt in ſijn geh[...] te overwinnen: het ware dan te vooren in [...] 10. deelen of Koninghrijcken verdeelt gew[...] den, als ſijnde het eerſte middel van verlies ſijn[...] ſterckte en kracht, waer door de wegh geba[...] is, tot voortkomen en groot worden van [...] kleyne Hoornken. Maer! nu dit *Hoornken*, een gr[...] Koninghs Beeſt geworden is, naer dien deſe [...] Koningen hare macht en kracht aen hem ſelve [...] geven hebben, ſoo heeft het oock 10. Ho[...] nens, als het eerſte *Beeſt* het Keyſerrijke, dat oog[...] hadde als een menſche, ende eene mondt, [...] ſeer groote en vermetelde dingen ſprack, [...] oock heerlijcker waer, dan een van die ander[...] 3. *Dierens* of *Monarchens*, om aen te ſien: ſoo is [...] dit *Beeſt* Paus, dat met groote macht in het Roo[...] ſche Rijck, tegens de Heyligen, niet alleen e[...] ſtrijdt begonnen, maer haer oock overwonn[...] heeft, en onder ſijne tyrannicke heerſchapp[...] gebracht, en onaengeſien, of dit *Beeſt* gelij[...] ſelfſten van Goddelijcken dingen ſpreeckt: n[...] des te min, ſoo vertreet het doch de Heylige[...]

het vermeet hem oock selfsten, hare tijdens
wettens te veranderen, en sy sullen oock
n hem in sijne handen overgegeven worden,
korten tijdt, tot dat de komste des oordeels,
welck dese Antichrist tot *Roma*, dan selfsten
or de klaerheydt der komste Jesu Christi, tot
t gerichte oock sal gedoodet worden, want de-
 mensch der sonden, en sone des verderfs is het,
 een tegen partye van Christus is, waerom
 hem oock boven al, dat Godt en Godsdienst
noemt wordt, in Christi Tempel set.

Den Paus dan sijnde een valsche Christus, en
n leugenachtige Godt, soo waerschouwt den
ostel hem daer voor niet aen te nemen, om
 alle soodanige die de leugens gelooven, eenen
ichtige geeste der dwalinge hebben, die haer
n Godt selfs toegesonden is, welcke geest der
alinge in Apocalypseos eygentlijck oock die
e eenparige MEENINGE is, die Godt toe-
onden heeft, dat sy'hare kracht en macht aen
 Beest (genoemt *Duyvel* en *Satan*) geven sou-
, nergens toe anders dienende, als tegens
risti Kerckens, den Oorlogh te voeren, tot
t eynde oock staet, dat sy haer versamelt heb-
n, tot den grooten dagh des almachtigen Go-
, welcke plaets haerder versamelingen ge-
emt wordt HARMAGADON, Apoc. 16.
15. 16. Maer aengaende de marsch tot dese
samelingh, heeft den sesden Engel gemaeckt,
or het uytgieten van sijne Schale in den *Eu-
phrates*, waer door hy uytgedrooght is, Ibidem
12. Maer waer van daen dese Koninge ge-
men zijn, is van der Sonnen opgangh, Ibid.
5. 6. 7. Maer den derden Engel heeft over haer
le Sonne, om haer des te meer te verhitten, in

het, vuyr sijne derde Schale uytgegooten, enh...
wel ofgelijck over die drie Godes namens la...
raers (*Antichrist*, *Apostata*, *en valsche Proph*...
over die drie plagens (*Swaert*, *Honger*, *Pestin*-
tie) macht hadden, gelijckewel soo sullen sy h...
niet bekeeren, om prijs aen Godt te geven, III...
vs. 8. tot vs. 11. Maer aengaende deser 10. K...
ningens macht en kracht, heeft het *Beest* s...
gemisbruyckt, en is den eersten Afval van...
vierde *Monarchia*, of oudtste Keyserrijck ...
noemt, waer oock Paulus, niet alleen van gep...
pheteert heeft, maer oock noch by sijn levens ...
geschiet is; want door desen Afval worde...
Monarchia in macht en kracht verswackt, ...
Roomschen Keyser verdruckt en verjaeght; ...
Roomen selfsten verstoort en geruineert, d...
dien den Paus met assistentia van *Gothen*, *W*...
den, *Vranckonien*, en *Herulens*, nevens no...
veel anderen rebellerenden Koningens, groot...
volckerens, den Keyser totael weder geslage...
Roma weder geheel geruineert, *Italien* ontn...
men, en door den Koningh *Pipineum*, tegens h...
verbot des Keysers van *Orient* aen dit *Beest*, ...
't Westen weg geschoncken, hoewel dat den *Pa*...
tot dien tijdt tot Romen noch geen Paus, ma...
een Bisschop ware, wiens grootste eer-tijtel wa...
om genoemt te werden, MEDEHELPER d...
Orientaelschen Keysers, namentlijck CONSTAN-
TINUS, die *Constantinopel* tot den alder eerst...
Stoel van het Roomsche Rijck gemaeckt heef...
en een eerste oorsaeck geweest is van verdeeli...
ge des Roomsche Rijcks. Niet des te min, sijn...
CONSTANTINUS tijdt, en oock na...
sijnen doodt, noch drie jaer lang, onder sijnen Su-
cesseur den Keyser VALENTINIANUS, de...
gan...

antsche Landen in ruste en vrede geweest, namentlijck, van het jaer Christi anno 130., tot naer Christi geboorte anno 406. Maer naer drie jarens regeringe, is desen Koningh *Valentinianus* tertius, dan noch tot *Roma*, door het volck van sijn eygene Natie doodt geslagen geworden, sijne Huys-vrouwe is oock tegens hare wil, met geweldt van een MAXIMIUS genoemt, ende gelijck oock mede het Rijck selfsten wegh genomen, maer kort daer op, is uyt *Africa* wederom gekomen een Koningh der WENDEN, genoemt GENSERICH, welcke dese MAXIMUS oock wederom seer jammerlijck gedoodet heeft, naer dien hy *Roomen* wederom van nieuws ingenomen hadde, en gelijckmatigh oock wederom des Keysers *Valentiniani* Vrouw, met hem naer *Africa* gevoert; Maer dese *Genserich* weder gekeert zijnde uyt *Africa*, is in het ouderdom sijnes 16. jaers, tot *Roma* wederom doodt geslagen geworden, want naer verloop voor gedachte drie jarens des VALENTINIANI geruste regeringe, hebben haer in het Roomsche Rijck noch veel meer, als voorgedachte Rebellen gevonden, tegen den Keyser den Oorlogh te voeren, met de grootste afbreuck sijnder *Monarchiæ*, en dit wordt genoemt het tweede wegh ruymen, daer PAULUS van gedenckt, dat geschieden moeste voor de komste des B*eestes*; Waer toe oock den Coningh *Odacer* uyt *Orient*, om den B*isschop* uyt *Occident*, anno 471. met een groote gesamelde Heyr-leger in *Duytslant*, den grootste dienst gedaen tot meede verjaginge des Keysers, en heeft in een seer korten tijdt seer victorieuse, het geheele *Italien* doorstroopt, hy heeft den grooten *Augustulum*

verdreven, die geen Koningh of Keyser wa-
maer een van den acht grootste Rycx Heer,
die onder haer besloten hadden, het gehe-
Roomsche Rijck onder haer als Souveraine H-
ren te verdeelen.

90. AUGUSTULUS dan nu verdreven si-
de, soo heeft hem dan ODACER in *Roma* s-
weer ter neder geset, en veertien jaer geregee,
en hoewel hem den *Orientalischen Keyser* van C-
stantinopel veel sware Oorlogen aen gedaen he-,
tot dat den tijdt anno 570., in welcke jaren JU-
TINIANUS de regeringe in Italien noch a-
genomen heeft, maer om dat den Keyse-
persoon selfst, niet konde resideren tot R*o*-,
wegens de groote distructie, soo heeft hy sij-
Stadhouder EXARCHUM naer *Ravenna* -
sonden, om het gedistrueert *Roma* te regeer-;
want om dat dese verstooringe van *Roma* v-
100. jaren geduyrt heeft, soo heeftse niet all-
haer gedaente en staende plaets, maer oock de-
woonders hebben hare gantse leven, handel, w-
del en Leere verlooren. Tot dese mede verst-
ringe, heeft *Carolus Magnus*, Koningh in Vran-
rijck, een groot mede Aenvanger gewee,
maer den Uytvoerder tot aen het eynde, is -
weest sijn Successeur: welcke den Keyser m-
sijn geheel Leger totael verslagen en verjaegt
heeft; en om dat dan nu om dese tijdt, die E-
meynen noch Keyser noch Koningh hadden, -
heeft den Bisschop van Romen, niet alleen -
Kerck bewaert, maer boven dit, soo heeft -
oock te gelijck mede ten respect van meerd-
heydt aen R*oma*, boven de Kercke van R*aven*-
toegebracht, die oock eyndelijck noch vord-
geraeckt is, tot een tijtel van een moeder Ke-

e aller Kerckens op aerden, en vorders, soo
m hare presenten Bisschop, als Bewaerder en
rootmaecker van hare Kercke, veel meer dan
en Keyser selfst te respecteeren, hoewel weder-
m tot den tijden des Keyser SYLLÆ, en JU-
IUS CÆSARS, noch meermael *Roma* en
talie, door de *Heerulens* en *Gothen* is verstoort
eworden, soo is het gelijckewel geschiet, dat
aer dien den Keyser *Octavus Augustus*, de Key-
erlijcke *Monarchiam* wederom van nieuws heeft
erstelt, en alsoo den Keyser wederom in geset
n geconfirmeert gehadt heeft, dat gelijckewel
Roma en *Italia* noch wederom van nieuws ver-
oort, en *Roma* selfst op een geheel andere plaets
erleyt is, daer van daen *Roma* oock den naem
ekomen heeft van nieuwe *Roma*, en alle om-
eggende Landens, anders *Thracia*, nu *Romana*
enoemt geworden. En dit is den tijdt in welcke
en PAUS sijne Duyvels *Hyerachiam*, en Præla-
ens en Cardinalens vast gestelt, en tot zijn Con-
storium opgerecht heeft. Naer dien dan nu den
rickfen Keyser LONGINUS tot *Constantino-
el* gesien heeft, hoe dat der Latynse Keyser
HERACLIUS, tot *Roma* voor Ravenna door
e rebellerende *Persiens*, *Slavonen*, *Sarasenen*,
n *Lombaerden*, tot dienste des *Bisschops* tot *Rama*
ijn mede Helper genoemt, nu soo totael is ge-
lagen geworden, soo heeft dien Keyser onder
llen den *Lombarden*, een extraordinaer groot res-
pect bewesen, insgelijcken soo heeft oock dien
rootmoedigen *Bisschop Gregorius* tot *Roma*,
ock te gelijck groot bloeyende geluck, tot
och meerder grootheydt van een *Bisschop* der
Bisschoppen te worden, hem daer in sien toelachen,
a hy heeft oock niet min geslapen dan der Sa-

tan, die dagh en nacht in ongerustheydt, als een brullende Leeuw om gaet, om te sien of hy den Keyser met sijnder Monarchia mochte versl... den, tot wat eynde te komen, hy hem seer ... haest heeft, om met den Griecksen Key... LONGINO, en met dese *Lombaerdens*, on... een extraordinare broederlijcke toegenege... heydt, een eeuwigh Edict op te rechten, en b... ven dit, soo heeft hy in dese Vreede tegens de... Keyser PHILIPPUS BARDANES, met ... arbeydt gesocht te continueren den Oorlo... met den Keyser; Maer door mede aenradin... des Satans, nevens sijne eygene aengeboor... Duyvels list, heeft hy in geheel *Italien* den ou... Heydensen Beelden-dienst, het eerstemael w... om ingevoert, tot een Romeynse Gode-dien... en om dat hy te vooren wel wiste, dat de Christ... lijckheydt des Keysers, dese vervloeckte Goo... dienst mede toe te stemmen en aen te neme... weygeren soude, soo heeft hy van nieuws w... derom seer groote arbeydt aengewent, niet ... leen desen vroomen Keyser by den Beelde... dienstigen *Italianens*, seer gehatight te maecke... seggende, dat den Keyser een CHRIST gewo... den ware, en een groot vyandt van de instelli... ge door de Moeder-kercke van *Roma*. Maer d... delijck dit mede schrijft oock *Nicolaus Machi...vellus* aen den *Paus Clemens de VII*. dat den *Ke...ser Philippus* van *Roma*, niet alleen waer e... CHRIST geworden, maer dat hy hem ooc... naer *Constantinopel* begeven hadde, en hier m... de keerde het geheele geluck-radt van den Ke... ser om, en den *Paus* quam naer boven, en ... plaets te vooren den Keyser eene Paus LIBE... RIUM verjaeght en afgeset hadde, soo word...

tegendeel nu wederom den Keyser door den
us afgeset. Ja den *Paus Gregorius* heeft niet al-
en *Romam*, *Campaniam*, *Ravennam*, en *Pen-
polim*, maer oock die *Lombaerden*, en geheel
lien naer voorgedachte ophitsinge, met groote
rannye tegens den Keyser bevoolen, tyran-
quelijck te ageeren; ja hy heeft oock dadelijck
n verbodt door geheel *Italien* gaen laten, dat
oock geen geschrevene Brieven meer van
n Keyser gesonden, aennemen souden, dat
t Keysers gelt-munte oock niet meer onder
er ganckbaer wesen soude, dat sy des Keysers
elt uyt de Kerckens doen soude, en geen ge-
ugnis meer van den Keyser soude oprechten:
t sy oock in hare voorbiddinge haerder Kerc-
ns des Keysers namen, niet meer gedencken
noemen souden. En hier is het eynde van Pauli
ophezyinge, dat het geene, welcke het An-
hristi komste verhinderde, eerst uyt de wegh
oest wegh geruymt sijn, en alsoo sijn die vol-
nde Keysers, met een en de selfde val des eer-
n, soo wel het Orientaelse als het Occiden-
else Rijck quyt geworden, ja alsoo is *Ro-
t* en geheel *Italien* in de gewelt der successive
ussens oock gevallen, en mede van de *Griec-
n*, *Coustantinopel* afgenomen, en hier sietmen
t het effect van het doen der *Pausen*, hoe dat
n de Keysers van haer een Duyvelen natuyrs
compens gegeven is, om dat eertijts wel den
oningh *Pipinius* anno 755. den Bisschop uyt de
nden der *Lombaerden* verlost gehadt heeft, en
t een Paus te worden, de principaelste wegh
baent heeft, want tot dien tijdt, is den tijtel
n een werelts Vorst, oock eerstmael aen den
us gekomen, en sijn geestelijck Rijck, tot
een

een werelts Rijck geworden, ja soo licht geb
hy oock uyt een stuck natuyrlijck broodt, sij
vleesch Godt gemaeckt heeft, ja dat meer is,
Paus heeft oock eyndelijk uyt *Italien* alle naer
gens van CAROLO MAGNO, en dese
Successeurs, als groots gewesene Patroon van
PIPINIO: namentlijck, veele Keysers
tyranniquelijck gedwongen, om sijne voete
kussen, hy heeft haer gekroont naer de weyr
mate van sijn genade en discretie: ja hy h
hem geroemt, dat hy alleen het RYCKE
Hemels en der Aerdens van Godt ontfan
gehadt heeft, en heeft die Keysers tot sijn sli
ker handt geset, daer mede hy hem met
rechten naem gestoolen, van den Keyser n
men mochte, het RYCKE: Ja soo valschel
heeft dese mensch der sondens, het opgesch
vene Kindt tot het verderf, dese lange verb
gene boosheydt, en die nu geopenbaerde bo
achte, aen wien Godt nu selfst toegesonden h
den krachtigen geest der dwalinge, oock aen
vangen in een onbekende spraecke, naer
gebruyck der Keyseren in Latyn, oock eene
bekende Godtsdienst in te voeren, hy he
oock die Bybel overgeset, in 't Latyn laten les
de Mishoudingens, en Choorsangen in La
singen, oock alle Brievens, Bullens, en
dulgentiens lesen, om dat dit het kenteeck
was des Roomschen Keysers, dat hy in allen sijn
met den Sweerde gewonnen Landen, de L
tynse spraecke invoerden, NB. Dit is gesch
in den tijdt van 14. jarens lenghte, in welc
oock den Apostel *Johannes* op het Eylandt P
mos gevangen, sijne 7. Sent-brieven, aen
seven Bisschoppens in kleyn *Asia* geschrev
heel

eeft. Raeckende de komste des verborgenen Anchristi, ende den ondergangh van Christi Isaëlitische Kercke, soo wel in *Orient* als in *Occident*, waer door sy uytgeroeyt zijn tot *Moeslmans-huysen* der Mahometanens, welck is het eggen, dat den derden Engel sijn hittige Schaen in de Son gegooten heeft, om voor den omenden Antichrist uyt Orient, door opdrooginge des Euphratis, een wegh tot het Westen e præpareren, waer door dat die drie Beesten uyt)rient gekomen zijn, in 't Occident hare drie nreyne geesten der Duyvelen uyt te spouwen: velcke drie sonder twijffel geweest zijn, de 1. Bisschop *Johonnes*, tot Constantinopel een seer rootmoedige Duyvel. 2. Is geweest een Bisshop *Gregorius Magnus* tot Roma, een seer outen Satan. 3. Is geweest den Keyserens Moordenaer *Phocas*, de eerste Successeur des *Gregorii Magni*, geweest zijnde de alder eerste Bisschop, van beyde Kerckens te gelijck *in Orient*, *n Occident*, een rechte Satans Synagoge. Ick vil niet verhalen het geene den overvloet van Historien ons bekent maeckt, van dese Paussejcke vleesch Duyvelens, want daer is geweest, erst een *Innocentius*, en *Benedictus IX. Sylvestus II. Gregorius VI.* en *Johannes XIII.* die in openare Echt-breucke is doodt gestoocken. Paus *Gregorius II.* die hem selven geheel en al aen en Duyvel overgegeven heeft, om te conferen sijne uytgespouwde Duyvelschap. Maer oorgedachte *Phocas*, is het, die der alder eerste eweest is, die aen den Bisschop tot Roma het rimaetschap gegeven heeft, en om dat dit gehiet is, juyst naer de veroveringe van Jerusalem, oor *Pompeum*, anno Christi 666. soo kan uyt
dit

dit getal van dese drie 666. oock mede uytgev-
den worden, door overleg, soo den naem des Be-
tes, dat den Antichrist tot *Roma* dit boose Ho-
ken is geweest, welcke naer zijn groot word-
drie grooter Hoornens van het hooft gesto-
heeft, waer van het eerste Hoorn geweest is,
Keyser LEO in *Italien*, die van den Paus *Grego*
tertio, door hulpe van den Koningh van L-
bardyen uyt sijn Rijck en Kercke verdreven
De tweede Hoorn is geweest, den Koningh *Ch-*
lerus in Vranckrijck, die van den *Paus*, uyt sijn
ninghrijck verstooten, in een Klooster geste-
ken, en tot een Monnick gemaeckt is. De d-
de Hoorn is geweest, den Koningh in Lomb-
dyen, die door den Paus *Stephanus*, met hu-
des *Pipinii*, oock van sijn Koninghrijck verste-
ken is. Want *Pipinius* die altijdt een groot vri-
des Paussélijcken Stoels geweest is, en oock v-
den Paus, den Oorlog tegen den Koningh *Aist-*
phum der Lombaerden gevoert heeft, maer alle-
om dat desen Aistulphus aen den Paus sijne bel-
ten niet strickt genoegh gehouden hadde. C-
aengesien, dat den Keyser van Constantinop-
als *Pipinius* met een sterck Leger over het g-
berghte naer Italien, door sijn Cancelier ee-
Interdictie gedaen heeft: namentlijck, dat
doch niet yet, dat den Keyser en het Rijck t-
quam, aen den Bisschop van Romen schen-
ken soude; Maer *Pipinius* antwoordt, dat
voortgaen wilde, de Roomse Kercke, en d-
Roomse Stoel, al vechtende wilde besch-
men, en alle tot beyder proffijt te doen, en
soo niet tegenstaende, heeft hy al het gene, w-
het Keysers, en het Rijck eygen ware, aen d-
Roomschen Stoel en Kerck geschoncken:

W

vederom soo heeft oock gelijckewel des *Caroli Magni* Soon, genoemt *Ludovicus Pius* selfsten ook ıen den *Paus* de geheele Stadt *Roma*, met alle sijne Jurisdictioon geschoncken, en dit was het eerste begin, dat de goddeloose Monnicken of Sprinkhanens uyt den Put des Afgrondes opgekomen, die groot goet gesamelt, en geheele Heerschappyens ontrooft, van Christi Kerkens, en aen haren Duyveldienst, en heerschappye gebracht.

Den Paus nu gesien hebbende, tot wat hooge trap sy nu opgeklommen zijn, en haer oock daer in staende te houden, hebben door Satans mede aenradinge, geen beter noch seeckerder middel gevonden, om de Koningens hare afgenomene macht en kracht niet weder te bekomen, haer van den Throon te stooten: hebben alle tijdt door de saemhitsinge der Koningen tot den Oorlogh, en mensch moorderye soo verre gebracht, dat de Koningens kleynder, en de Pausens grooter geworden zijn, en den Roomschen Stoel, sedert den tijdt nooyt soo seer beoorlogen konnen. Niet wonder, dat de Pausen hare grootste mede-helpers nooyt grootere recompensen gegeven voor haer eygene ruïnen, tot hare dienten, als namens met groote tijtels, daerom heeft hy aen den Koningh van Vranckrijck, sijnde *Pipinus*, tot recompens den tijtel van een CHRISTIANISMUS gegeven, hoewel den Paus in sijne eergierigheyt noch niet genoegsaem ge-contenteert was, om dat hy die Lombaerden noch niet geheel en al uytgeroeyt hadde, want als der Lombaerdens laetste Koningh, genoemt *Desiderius*, tegens den Paus *Adrianum*, den eersten van desen naem, opstond, soo is den Paus gelijckewel wederom gedwongen geweest

des

des *Pipinii* Soon, genoemt Carolus Magnu[s] wederom om hulpe te bidden, die oock in Itali[en] die *Lombaerden* in eene Veldslag, niet alleen ov[er]wonnen, maer oock selfst den Koningh m[et] Wijf en kinders gevangen, en wegh gevoert [na] Vranckrijck, en alle hare Landen en Sted[en] afgenomen, waer door dan eerst het gehee[le] Lombardische Rijck uytgeroeyt is, en 200. ja[er] langh van den Paus beseten is, anno 776. [D]
met desen *Carolum Magnum*, heeft den Paus w[e]derom een nieuwigh eeuwigh Verbondt g[e]maeckt, en wederom heeft desen *Carolus* a[l] sijnes Voor-vaders *Pipinii* gegevene præsenten a[en] den Roomschen Stoel oock noch voor eeuwig geconfirmeert, en hier was het derde, en h[et] laetste Hoorn, door dat Hoornken afgesto[o]ten.

92. Den Paus dan vast sittende op den Throo[n] tot *Roma*, noch met den naem Bisschop of P[a]triarcha, soo is het geschiet, dat tusschen den Bi[s]schop *Gregorium Magnum* tot *Roma*, en tussche[n] den Bisschop *Iohannem* tot *Constantinopel*, d[ie] oock een seer eergierigh en hooghdravend ma[n] ware, wegens het Priemaetschap, een groo[t] dispuyt geschiet, want desen Bisschop Johannes heeft eene versamelinge of Synodus der Griek[s]se Bisschoppen, anno Christi 600. onder de[n] Keyser *Mauritium*, te samen geroepen, op welc[k] Synodus beslooten wordt, en geordonneert da[t] een *Æcumenicus*, dat is een algemeene Bisscho[p] wesen soude, die voortaen een *eenigh* Wet-geve[r] aller Kerckens en gemeentens der gantsch[e] Christenheydt soude genoemt worden. He[t] tweede Dispuyt is geweest over het Priemaet[]schap der Kercke in Roma en Ravenna, ooc[k]

ge

econcludeert, dat niet de Kercke van *Ravenna*, naer die van *Roma* het Primaet van Moeder-Kercke hebben soude, wie oock voor al de werelt andere Kerckens in geheel Christenheydt, n dese Dispuyt heeft geduyrt meer dan 200. jaer angh, tot eyndelijck het kleyne, namaels groot eworden Hoornken, dit uyt eygene authoriteyt, sonder tegen spraecke vast gestelt heeft. Maer vorders, aengaende het Primaetschap den Bisschop selfsten, soo heeft naer gehoudenen Synodus tot Constantinopel den Keyser Mauritius aen den Bisschop tot Roma, genoemt den Grooten Gregorius, dit Synodale besluyt toe geschreven, dat hy hem in 't toekomende aen dese Bisschop *Iohannem* tot *Constantinopel*, onderwerpen moeste, om dat hy nu genoemt en gestelt was, een algemeene Bisschop der Bisschoppen, naer desen seer grooten tijtel heeft desen *Gregorius* seer yverigh wederstaen, als hebbende aen een soodanigen groote geestelijcke hooghmoet geen vergenoegen, en heeft aenstonts aen dese Keyser Mauritius wederom geschreven, dat dese seer hooghmoedige Bisschop *Johannes*, een Voorlooper des rechten Antichristi ware, om dat hy aengenomen hadde dese tijtel, van een algemene Heer en Voorstander aller Bisschoppen. Wederom schreef oock dese Bisschop Gregorius gelijck eene Brief aen den Bisschop tot *Alexandria*, en *Antiochia*: namentlijck, *Uw' Heyligheydt weet wel, dat het gehoudene Synodus tot Calcedonien, als den Voorstander des Apostolische Stoels (wiens Dienaer ick uyt Godes ordre ben) my oock dese naem en tijtel, van een Bisschop, een der algemeene Kercke gepræsenteert heeft om aen te nemen. Maer eylaes! daer is onder alle mijne Voorsatens van*

Bisschoppens, niet een eenigen gevonden, die oock de-sen tijtel om aen te nemen, nooit toegestaen heeft; dat niemant van haer allen desen onreynen tijtel voor een groote eere heeft gebruycken willen, ja oock niet gebruyckt hebben. Maer ongeacht dese *Johannes* tot Constantinopel, heeft niet alleen dit mael desen prachtigen tijtel seer gaerne aengenomen, ja heeft den selven oock met kracht en gewelt niet alleen gemaintineert, maer oock selfsten ge-exerceert. Maer niet lange daer na, soo heeft den Bisschop *Bonifacius* tot *Roma*, oock den eersten Naervolger geweest, die hem onderstaen heeft, gelijck matigen grooten eertijtel mede aen de Kercke tot Roma te brengen, gelijck hy dese oock door hulpe met Oorloghs macht, des Keysers Moordenaers *Phocas* verkregen heeft, want *Phocas* den eersten Naervolger voorgedachtes *Gregorii* geweest, die oock door beyder Kerckens Bisschoppens, tot een algemeene Bisschop van beyder Kerckens, (in het Oosten tot Constantinopel, en in het Westen tot Roma,) gemaeckt is. En onaengesien, dat dit veel grooter Primaetschap als die beyde voorige enckele, van den Keyser selfsten aen den Bisschop *Phocas* gegeven is, soo is het doch geschiet, dat dese Bisschop beyder Kerckens, dadelijck gesocht heeft door middelens van ondanckbaerheydt, waer door hy doch beyder Keyserens jock van hem smijten mochte, gelijck geschiet is, als voor gedacht, in den tijdt, als hy den ingevoerden beelden-dienst in Italien, oock den Keyser wilde opleggen, en naer dese weygeringe, sijne actie aen den Keyser gemaeckt, tot uytroeyinge van zijn Rijck. Maer wanneer naer Johannes openbaringens aenwysinge, dese algemeene *Bisscho*-

h

het Roomse Rijck te plagen, is juyst geweest naer Christi geboorte 666., in welcke oock den naem des Beestes is, niet van dese *Bonifacius tertius*, maer de derde Paus, wiens Name PHOCAS is. Dit jaer getal 666. is geweest, als den grooten *Pompejus*, *Jerusalem* verovert heeft gehadt, en dese eenige Asiatische Kercke Christi alleen geformeert uyt het Joodsche volck Godes, die hy verstoort en onder sijn gewelt gebracht heeft; want seydt de tijdt dat Johannes van den Keyser Domitianus naer Romen geciteert is geweest, en naer sijn gevangen neminge, op het Eylandt Patmos gesmeeten is, waer hy de seven Sent-brieven met den *woordens der wijsheydt* geschreven heeft, Apoc. 1. vs. 9. is geweest, naer Christi geboorte 83., en is daer gebleven tot anno 97., sijnde het jaer van den Keyser *Nervæ*, en dese PHOCAS is met recht genoemt geworden eene *Beheersinge over veele*, volgens hy veele Koningen vervoert heeft, met sijn Afgodische Hoererye: ja hy magh wel genoemt worden het WYF, en die Babylonische Hoere, die met veel Koningen gehoereert heeft, en dat nu de Kercke tot *Roma* in haer seggen, verre boven Godes Woort gestelt is, en de Paus boven dese Kercke selfsten, soo is dan de Paus niet alleen twee trappen hooger boven Godes ware Woort, maer Godes Woordt is tot *Roma* noch twee trappen lager dan het woordt des Pausen. In waerheydt, sonder Godes eygene eer roovinge kan geen mensche sonder ziel verdoemende sonde den Paus noemen eene Paussselijcke Heyligheydt, of Heyligen Vader, om dat'er maer EEN Vader in den Hemel is, want een soodanigh mensche, is een Tegenspreecker des H. Geestes,

hy is een *Anathema*, om dat hy dit *Beest* tot R
ma, genoemt de Duyvel, en mensch der so-
de, den tijtel van Heyligheydt geeft, want d
Duyvel of Leugenaer heeft dese tijtel niet, e
dat die Heyligheyt des Goddelijcken DRI-
EENS, krachtige werckinge, als Godt des V
ders, des Soons en des H. Geestes alleen is.

93. Voor is gedacht, hoe dat de weygeringe d
KEYSERS, om den Beelden-dienst aen te n
men, hem de vervolginge toegevoeght heeft. H
van daen is oock gekomen, dat het rachebelli
Duyvels Beest van den Duyvel uyt Orient, oo
in het Occident en die ware Kerke Christi, der se
vroome en Godt dienende WALDENSEN d
vervolginge aengedaen heeft, soo haest sy uyt L
tyn den Bybel overgeset hebben, in hare eyge
moeder taele, anno 1158. waer mede sy haer v
den Roomschen Satans Tempel afgescheyd
hebben, het Beest heeft haer genoemt, met de
seer gehatetde naem van Babilon, waer op oo
den tyrannijcke Paus *Innocentius*, aen sijne Sata
Synagogam tot Roma, een expres bevel gegeve
dat sy haer alle by verlies lichaems en leve
welvaerdt, van dese ketterschen *Waldens*
affsonderen souden, en vorders heeft het dadelij
de Cruys-vaders Predicken laten, in welcke ti
door het Beest haer, in *Provancia* en hare omle
gende Kercken oock over de tweemael honde
duysent Christenen, als op des *Innocenti* ordre s
vermoort geworden in seer weynigh maende
tijds. Maer wat meer sint die tydt herwaerts, a
van anno 870. tot 1050., door alle sodanige moo
dadige bloedt Honden van Pausens geschiet is
sittende op een valsche en vervloeckte PETR
namige Stoelen tot Roma, magh men wel na
lese

lesen, dat sy meesten deels gewesen zijn, enckele Jesu laster namen, Leugenaers, Dieven. Kerk-rovers en Tovenaers en diergelijcke PAUSSENS meer, hoewel hy haer naer oude Keyserse manier, met enckele Goddelijcke eer, oock selfsten, als de ware Godt hem aenbidden laten, alleen uyt kracht van possessie der Keyserlijcke *Monarchiæ*. Maer om dese hare dwalinge te bedecken, met eene niet dwalinge der Pausen, soo hebben sy naer Satans sinisterlijcke manier, een Paus BENEDICTUS SEXTUS gemaeckt, die niet meer was als een kint van 9 jaren: en uyt kracht der geloofs onkunde, van een negen jarige kinderlijck jonckheyt, is de mogelijckheydt oock van andere *Pausens* niet dwalinge, in plaets van negen, oock negentigh jaren out sijnde, heden noch tot Roma gedemonstreert, maer van die in Vranckrijck genegeert wordt, hoewel dat het waer is, dat kinderen van seven jaren in Vranckrijck selfsten bequaem geacht worden, haer Satans Geloofs Confessie te konnen doen. Maer eylaes! met recht mag den Apostel wel seggen, dat den Afval door REDENS van leugens, met schijn van waerheyt alleen geschiet is, by soodanige die in hare conscientia een brandtmerck hebben, Timoth. 4. In waerheyt, is het seer aenmerckelijck, dat in Godes Woorde, den Antichrist, oock niet simpel een Sondaer, of een sondig mensche, maer absoluyt, een mensch der sondens genoemt wordt, beteeckenende een geheel overgegevene mensche, tot een eygendom der sondens, ja hy is een Hooft en Overste, in welcke de Satan alle sijne kracht, macht, sterckte, en boose vermogen ingegooten heeft. ja hy is soodanige afgevallene van 't geloove, die genoemt wordt een aen-

hanger der verleydenden geestens, en harer Du
velens Leere, want den Apostel Johannes, d
des Antichristi eerste Afval, een Afval des S
tans, uyt den Hemel op der Aerde is, Apoc. 1
Luc. 10. Dat hy een geestelijcke boosheydt i
die in Hemelschen (kerckelijcken) plaetsen is, e
Vorst des lichts, en Vorst der duysternisse
Eph. 2. Een Vervoerder der ongerechtigheyd
alleen van soodanige, die verlooren gaen, en
waerheydt weygeren aen te nemen, op dat
zaligh worden. In summa, sijne rechte handt,
de handt des bedroghs, Ps. 144. En om dat h
hem selven groot maeckt, en verheft boven
dat Godt of Godtheydt is, en dat hy oock de
Godt sijner Voor-ouders niet en acht, daer u
laet hy klaer sien, dat hy den openbaren *Ant*
keimenos, of Tegenspreecker deses is, van wien
name (Godt) hy hem selven noemt, hoewel hy d
uyt gebreck van natuurlijcker selfstandigheyt, w
sentlijck oock niet is: Want Pauffen sijn recht *Ac*
phali, ofte hooftloose Windt-breeckers, gelijc
hem oock een seecker Paus *Zosimus*, selfst in
beeldede, dat sijnes verstandes natuyrlijckheyd
uyt aengeboorentheydt, die Christ zalighmaec
kende wijsheydt, tot haren oorspronck hadde
want dese Libertijnse Independent, heeft her
oock het alder eerste mael ingebeelt, dat hy uy
recht, met soodanige wijsheyt, hem konde tot ee
algemeen Rechter stellen van alle verschillen
van Godts plichtigen oeffeningens, van der ge
heelen Werelts Kercken te kunnen oordelen
en dat sonder sijne prætenderende authoriteyt
niet een Bisschop soude kunnen gekooren wer-
den, en dat hy, als de Soone Godes, Jesu self-
sten, den mensche de sonde soude vergeven en
be

behouden konnen, wiens hy wilde. Maer eylaes! alle ſoodanige Opper-Biſſchoppen, ſijn nooit anders als Verdervers en Verdonckeraers, van den luyſter des alleen waren ouden Godesdienſtigen Orientaliſchen en Occidentaliſchen Kercke Chriſti, Heyligheyts, Heerlijkheyts, welſtandes en vredens geweſen, want door dit doen, heeft oock niet alleen de Kerk van kleyn Aſia, maer oock van geheel Europa, de gemeenſchap des Geloofs verbroocken, ja ſommige Biſſchoppens beyder Kerckens, hebben nu ſelfſten den Heydenſchen Afgodens, met haren eygenen handen, niet alleen Wieroock aengeſteecken, maer oock voor den Bael, hare vervloeckte knien geboogen, en ſoo hebben ſy hare tijdelijcke welvaert, veel meer dan Chriſti Kerckens ge-eſtimeert, om dat dit aen haer oock den grootſten werels loon, beydes van ouden authoriteyt en rijckdom toegebracht heeft, want als Godt ſelfſten, ſoo doen ſy alles naer een ſouveraine wille, hoewel ſeer haeſt een werelts noodt dwangh komt, die ſelfſten ſijnes willens ſtaele wettens breeckt, om dat hy hem naer haerder regulens præſcription, oock dan dit doen en geenes laten moet. Gelijck een Biſſchop ſelfſten hem gedwongen vint den anderen te wijcken, want hier van daen komt het, dat d'een, den voor-rangh van den anderen prætendeert, en hem als een meerder, tegens een minderen ſtelt, onder prætenſie van oudtheydt der Kercke, ſoo geſchiet het, waerom den eenen den anderen, oock in meerderheydt van Oorloghs macht, onderdanigh gemaeckt hadt, en in ſoodanige voorrangh, is alle *Volens, Nolens*, de onwaerdigſte boven den aller waerdigſte gekomen, daer op is gevolght, dat een ſeer hoogh-

achtigh Paus *Agatus*, in sijn vervloeckte Schri-
ten seyt, dat de ordonneringe en wetten d
Roomschen Stoels, even soo wel moeten ae
genomen worden, als of sy mer der Goddelijcl
stemme PETRI bevestigt waren, dat Hem abs
luyt alle creaturen onderworpen zijn, dat hy e
Hemelsche oordeel heeft, dat hy, die natu
der dingen veranderen kan, en haere substa
tia (hostia) in andere substantiam (in een God
geven kan, dat hy van *yet* een *niet* maecken ka
Maer eylaes! van dit kleyn Hoornken moch
Daniel wel seggen, hy sal menschen invoere
die het Verbondt goddeloosselijck verlaten su
len, op dat sy bedriegelijck door beveynsthey
handelen mogen, hoewel het volck der sood
nige die Godt kennen, stantvastigh en mann
lijck handelen sal, maer den Koningh (de Pa
tot Roma) sal handelen naer sijn moetwil, h
sal hem verheffen, en groot maecken boven
dat Godt is: ja hy sal tegen den hooghsten Go
wonderlijcke dingen spreecken, Daniel 11. v
12. Ibidem vorders. Daniel geeft noch een ken
teecken, en seyt, dat alle dese, die de zijne, di
sijne Godt *Maysim*, eeren en kennen, dat h
aen dese oock groote geschencken geeft, de
waerheydt blijckt, om dat alle dese, die aen de
Paus en sijnen vervloeckten Afgodt, in beelden
dienstigheyt eer en dienst bewijsen, dat hy ooc
aen soodanige tot een præsent, voor eerst groot
namens en eertijtels geeft. Ten tweeden, dat h
haer tot groote Heeren en Vorsten maeckt, da
hy voor haer groot gelt, geheelen Landen e
Aerdtrijcken verkoopt en uytdeelt. In exempel
wanneer den Koningh van Vranckrijck *Pipinius*
hem en sijnen Godt *Maysim*, van de *Lombaerden*

han-

anden verlost heeft, soo geeft hy hem den al-ergrootste tijtel in superlativo, en sonder com-erativo, en noemt hem den Alderchristelijck-ten Koningh. Item om dat den Koningh van Engelandt als Antichrist, hem met sijn schrij-en tegen *Lutherum* soo aengekant heeft, daer heeft hy Hem genoemt, de eerste Beschermer des Geloofs. Wederom sijne Prælaten, noemt hy met de tijtels Cardinalens, en Hangels van de Kerck-deuren, waer in sy omdraeyen en vast hangen, andere noemt hy Patriarchen of Oud-vaders der Geloovigen, andere noemt hy Bis-schoppen, Opsienders, en Waeckers der Kerc-ke: andere seer verlichte Doctorens, en onwe-derspreeckelijcke Leeraers, en seer geliefde Soo-nens des H. Roomschen Stoels. In summa, hy maeckt *Pipinium* Koningh van Vranckrijck, en de wettige Koningh *Chilberium*, stoot hy van sijn recht, smyt hem in een Clooster. Item hy maeckt *Carolum* tot een Roomse Koningh, en hy berooft heel Grieckenlandt van sijn Keyser-dom. Item hy neemt het Keyserdom van de France, en hy geeft het aen de Duytse, en alsoo maeckt hy Heeren en Knechts, den eenen uyt *yet* tot *niet*, en den anderen *uyt niet* tot *yet*.

Aengaende het Priemaetschap van den eersten Moeder-kercke, van allen Kerckens der gehee-len Christenheydt. Dese soo wel onnutte, als oock oneyndige dispuyt, tusschen der Ooster-schen, Grieckschen en Westerschen, Latynsche Kercke, kan niemant van twistigen menschens recht spreecken, als yemant, die selver geen men-sche is. Het welck alleen den Heyligen Geest is, die in de Pinxster-dagen, in sijn komst over die Heylige Apostels, niet het eerstemael tot ROMA,

op het BACHUS Feeſt : maer tot Jeruſale
op het PINXTER Feeſt gekomen is, en oo
naer dien nooit op die Chriſt vyandige Duy
lens Synagoga is gekomen geweſen; Wederon
der Heylige Geeſt, is alleen van het Woo
des Nieuwen Teſtamenti, in het herte, mo
en Penne der allerley ſpraeck ſpreeckenden He
ligen Apoſtelens tot Jeruſalem, het alder eer
mael, in de Grieckſche ſpraecke, en niet in h
tranſlateren tot ROMA, in Latynſche ſprae
ke geweeſt. Het welck alleen een genoeghſae
bewijs, dat der Latynſchen Roomſchen onſu
veren Synagogens prætentien, van het rech
om een Moeder-kercke der Grieckſchen Jer
ſalemſchen ſuyveren Kercke Jeſu Chriſti, te w
len ſijn, en ſoo het oock waer ware, dat m
Satans Synagogen, leugenachtigh tegens
waerheydt, anders eene ware Kercke Chri
mede noemen wilde, ſoo blijft het doch vo
eeuwigh ſoo lange eene onwaerheydt, tot in d
natuyrlijckheydt der dingens kan beweſen wo
den, dat een lyf eygene jonge Dochter van ha
oudere Moeder, kan geſeyt worden, eene jo
gere Dochter van hare oudere Moeder te konne
weſen. Wederom! ſoo moeſten die Apoſte
Jeſu Chriſti, oock eerſt van *Roma* naer Jeruſalem
van het Weſten, tegens den Sonnen opgang
in 't Ooſten, en niet van 't Ooſten, met de
Sonnen ondergangh, in 't Weſten geſonden ſij
geweeſt. Of der Sonnen ſnelle loop, moeſt
in een omkeer, in plaets van voor, het langhſam
kruypen van een *K*reeft of *K*rabbe naer achte
gekooſen hebben. Het is dan deſer Roomſche
Duyvelens Synagogæ, geprætendeerdes Priemaet
ſchap van een Moeder Kercke, anders Dochte
ken

Kerckens valsch, en gelijck dan die Jerusalemsche Israëlitische ware Kercke Christi, alleen een Moeder geweest is, en het Priemaetschap, niet alleen van allen anderen ware Kerckens Christi, om Jerusalem en anderen leggenden waren Kerckens Christi, als in Æthiopia, Ægypta, Syria, in India in kleyn Asia, (maer oock alle anderen Kerckens Christi, in groot Asia, Europa en Africa &c. in welcken naer der uytsendinge der Apostelens, het Heylige Evangelium tot bekeringe, alleen aen Christum, tot eeuwige zaligheydt te moeten gelooven, oock lange hier naer geprædight geworden is, en haren rechten naem van Christi Cruys-kercke gehaelt, wegens vervolginge der Cruys vyandigen Duyvelens Synagoga tot Roma, die niet waerdigh is, sonder hooghste Majesteyt schendinge Jesu Christi, een Christi Kercke te konnen genoemt worden. En is alsoo van der Israëlitische Kercke, 1. in ASIA, in der Hooft-stadt genoemt PAMPHILIA, 2. in EUROPA, in der Hooft-stadt genoemt BIZANTINUM, 3. en in AFRICA, in der Hooft-stadt genoemt LYDIA. Maer tot desen tijdens AMERICA noch onbekent sijnde, soo is in deser Hooft-stadt, genoemt CIVILA, door die Heylige Apostels, noch oock niet door hare Leere, Christi RYCKE op aerden, met sijn alleen ware Kercke Christi, nooyt gebouwt, maer geheel contrarie van sijne uytvindinge der *Spaniaerdens*, oock dadelijck die Christi Rijcks vyandige Duyvelens Synagoga des Roomschen Antechristi opgericht worden, die een Duyvels Dochter, van hem Duyvels Moeder, van de groote Hoere van BABILON is, droncken van Martelaers bloede, en meriteert geen tijtel van

Godtheydt, Christelijckheyt noch Geestelij[illegible]
heydt, om dat sy noch in leven, noch in Lee[illegible]
eenige suyverheydt in besit heeft. Aengaende [illegible]
Geloofs poinctens, aen welcken het aller swa[illegible]
ste gewichte van zaligheydt aen vast hanght, [illegible]
wat elck Christen mensche, dat naer den vo[illegible]
rangh van der Christen Moeder-kercke, in n[illegible]
volginge vander Wereltschen Dochter-kerck, [illegible]
noch heden in der gedefloreerden en uyt [illegible]
gronde uytgewortelden Synagoga tot *Roma*, (d[illegible]
eertijdts oock Christus bekent ware, als in [illegible]
Geestelijcke Kercke) die ingestelde Chris[illegible]
lijcke Kerck orders, van Christi selfsten, en [illegible]
naervolgingens, van den Apostolischen onderh[illegible]
dingens, daer in oock niet meer in haren wesen[illegible]
forma gevonden worden: men disputeert [illegible]
ROMA, tegens der 24. oudtste Leere, dat h[illegible]
onmogelijck is, dat het mede wesen, beyd[illegible]
Testamentens Oud-vaderens onder EEN [illegible]
DIESELVE Wolcke (van bloedt getuygen[illegible]
om alleen Godes wares Woordes, om Jesu [illegible]
Soons Godes getuygenissens wille) bevestight [illegible]
namentlijck, dat niemant in den Hemel is, no[illegible]
op aerden anders in voortijdens, als Christus Jes[illegible]
deser beyder Steenrots geweest en gebleven is, [illegible]
oock in naer tijdens, tot op den huydig[illegible]
dagh noch is, gelijck Hy den Oudtvaders in d[illegible]
Woestijne naer gevolght is: en als Christus oo[illegible]
noch onder den Heydens tot hare bekeeringe, [illegible]
tot die Evangelischen inroepinge, tot der Israëli[illegible]
schen, en aller eersten Moeder-kerckens v[illegible]
maeckten opbouw is, Apoc. 11. vs. 8. 1 Cori[illegible]
10. vs. 3. 4. Een veel meer, waren tot ontelbae[illegible]
heydt van bewijsen by te brengen, dat die Du[illegible]
velens Synagoga tot *Roma*, niet die Moede[illegible]
kerc[illegible]

rck, of het Priemaetschap van de ware Kerc- Christi tot Jerusalem prætenderen kan; het al genoegh berispelijck in Christi ware Kercke, t Christi eygen Woorden Godes, dat buyten hristi geen zaligheydt is.

Het groote verschil tusschen Christi ware, en r Antichristi valsch genoemde Kercke, wijst aer aen, hoe dat tot *Roma*, die Catholica Christi ercke niet kan gevonden worden: wederom, o kan oock geen simpel name die adjectief, en et substantief is, van een particuliere Kercke, et van eene universele Kercke wesen, die re uytbreydinge over der geheele Kerckens elheydt, na het getal van Volckens, Tongens, rakens en Natiens heeft, of het universele woort atholica, moeste alle substantiva particularia, et hem te gelijck universeel maecken. Maer t is een Noot, die van geen Smits Tange, ch veel min met der Smits Tandens kan ge- aeckt, en den souten Pit uytgehaelt worden. laer in korte ront uyt geseyt, der name eener aren Catholijcken Universelen Kerkens Chris- Geloofs belijdenis, is in deser zijnen uytsteec- ntheydt van Christelijcke grootheydt, veel erlijcker om genoemt te zijn, een ware leven- ge Ledemate, van Christi Discipelschaps ne- righeydt, dan een valsch doode Ledemate, n den Antechristi sijn selfsten verhooghten ersuchtsschaps, die haer verre boven Christum, die Disciplens Christi stelt. Desen misbruyk van t woort CATHOLICA, wort oock niet in een nigen plaets by den H. Evangelistens, oock et in Christi Kercke tot Jerusalem, ja oock ge naer den H. Apostelens tijdens, in geen eeni- Kercke tot Roma gevonden: maer is eerst ge- schiedt,

ſchiedt, een ſeer langen tijdt, naer dien Chri
ware Kercke, alle door die Apoſtels hare
breydinge heeft bekomen gehadt.

Wederom, ſoo is oock nooyt voor, noch
noch ſeer lange, naer den Roomſchen Af
der onreynen uytgeſpouwden 3. Geeſtens
Duyvelens, of PAUSSENS tot ROMA, in
hare Satans Synagoga niet genoemt noch
kent geweeſt, en boven dit, ſoo misbruyc
oock die mede verbaſterde ARRIANEN,
woort CATHOLICA by haer Satans Synago
In ſumma alle onſuivere Kerkens, ſijn niet
Christo en ſijnens Diſcipelens, maer van haren
gen inſtellingens independent, en die een
eyndigen Oorlogh onder Satans Admiraelſch
tegens Chriſti Catholijcke Kercke voeren, k
nen geenes weges genoemt worden, *Chriſti*
clæſia Catholica.

Het is dan waerheydt, dat oock by het wo
Catholica, niet die particuliere Kercke in der St
ROMA, en niet te gelijck mede die veele Ke
kens, in der geheelen Monarchia Babiloni
Maer het is ſeecker, dat alle ware Kerkens Chri
verſtaen wort te ſaem in geheel BABILONI
en met haer te gelijck die Griekſche, Syriſche,
meniſche, Ægyptiſche, Æthiopiſche, en n
deſen noch veel meer andere Kerckens, als
veelen ledematens, tot een lichaem, daer Chi
tus het Hooft alleen van is, abſoluyt dan kan C
THOLICA Eccleſia genoemt worden: en we
dan belachelijck roemen des Antechriſti, van
ſoo valſch Chriſti genoemden Catholijcken K
kens outheyts en Catholijckheyts bewijs. Een ſc
danigh bewijs, heeft die alleen een ware Apoſt
ſche Kercke Chriſti, niet eens den moeyte noo

ijn, want dese heeft hares ouderdoms uytreke-
ige by haer selfsten, want sy is uyt kracht van
res Oudens en Nieuwens Testamenti Leerens
er een kominge, *ouder dan oudt*, want uyt
acht hares gants Godtlijcken oorsprongens,
r dictatiens uyt een en den selven Heyligen
eest, aen beyder Testamentens Oudvaderens,
waer geheel en al niets, van haerder verdor-
n menschlijckheyts toeval by gevonden wort,
ant sy hebben niet gesproocken, maer de Hey-
e Geest, die in haer is, dese alleen heeft ge-
roocken van desen grooten wonderen Godes,
er van sy oock niets wisten om te spreecken.
somma, uyt kracht van desen, soo kent Christi
are Catholica Kercke geen *ouder noch jon-*
r, welck alleen Satans brandtmerck is, van
s Antechristi Duyvels Synagoga, welck deses
ngevangenen Dispuytus oudtheydts eyndig-
eydt, in den Abbadon vinden sal. Christi Kerc-
ens onsienbaerheydt in dese werelt, en der
ntechristi valschen Kerckens, prachtige sien-
erheydt, daer in veele groote, machtige, wij-
, Schriftgeleerde, Verstandige, die naer den
eesche, en niet na den geeste wandelen, over-
oedigh, en breedtweegigh naer de Helle te
andelen, gevonden worden, die Jesum tot
ligheydt en rechtveerdigh maeckinge, niet al-
en kennen, noch willen, noch mogen In
mma, dese Catholica Kerke en kent den gekruy-
ghden niet, anders souden sy wel met Paulo
ggen, Christum Jesum te kennen, is beter dan
les te weten: Waerom Christi uytgebreyde
ercke, over den geheelen Aerdbodem, de
rootste genoemt wordt, of sy gelijck in haer
lven kleyn is, van weynigh Ledenmatens, dit
is

is tot respect van haer suyverheydt en waerh[...]
Want Godt alleen is waerheydt, en alle m[...]
schen Leugenaers: waer dan die waerheyd[...]
daer is oock Godt, en wordt oock die a[...]
grootste Kercke Christi genoemt; Soo ne[...]
oock der Antechristi Afval van veelen ge[...]
weges wegh, der weynigen standtvastighe[...]
die in Christo Jesu voor der wereldt grondt[...]
ginge, in het memoria buyck van sijns So[...]
Iesu handt palmens, met namens, met Ch[...]
eygen bloede ingeschreven sijn, tot eeuwi[...]
zaligheydt, want geheel *Sodoma*, *Ægyptus* [...]
Roma, kan niet verhinderen dat slechts 10[...]
of 3. het recht van een ware Catholica Kerc[...]
Christi, in 't midden van haer behouden; w[...]
Godt, die in haer midden van het kleynste ge[...]
is'er waerheydt, die de leugen Geestens der D[...]
velens beschaemt maeckt in al sijn grootheyt.

Soo lange ROMA Christum Iesum in sijn[...]
ledenmatens noch niet gekruysight hadde, [...]
heeft het oock onder Iesu *Panier*, noch m[...]
desen grooten Hemel Titel, van een geestelij[...]
Babilonia, (gelijck oock gelijckmatigh me[...]
soo lange *Ægyptus* en *Sodoma*) gefloreert gehac[...]
dat dit woordt Catholica, soo veel als geh[...]
suyver of schoon, noch meer kan bewysen, [...]
hem selven simpel geener Kercke alleen eyg[...]
te sijn, kan geseyt worden, hier toe geeft oo[...]
den Psalmista een seer distincte Confirmatio[...]
wanneer hy seyt, ick hate de Kercke der Bo[...]
sen: en wederom Pauli spreeckt van een Ker[...]
ke, die hy eene vergaderinge der Goddeloos[...]
noemt, Actor. 19. In summa, in wat Kerc[...]
de rechtvaerdigh maeckinge voor Godt, do[...]
het Geloof in Christum Iesum, eenigh en a[...]
lee[...]

en niet tot zaligheydt gevonden wordt, als een
cht kenteecken, is alleen eene ware Kercke,
vant in der Papen Kercke, wordt dit merckteec-
en niet gevonden. Ergo! daerom is oock alleen
der Gereformeerde Kercke, die voldoenin-
e van Christi leven, dese namentlijck, den Keyser
e geven wat des Keysers is, en Gode, wat Go-
es is, ja het levendige Beelt eener allen Catho-
icken Apostolischen Kerckens. En daerom
oo weet oock die Gereformeerde Kercke Chri-
i geheel wel, dat het eene al genoeghsame on-
nogelijckheydt is, dat Godt die een Geest der
vaerheydt is, hem oock sijn Kercke niet on-
etuyght laet, noch oock niet verloochenen
an, Ioh. 14. vs. 2. Timoth. 2. Want in het af-
onderen, van allen anderen mensch namingen,
n buyten Iesu namigen Kerckens, soo heeft
nooit, noch in het grond-stuck, noch in het
vesen van Godes dienstige suyverheydt, nooit
ene andere veranderinge gehadt, of het is ge-
chiet in opsicht van Order en Kerck Discipline
eweest, te sijn gereguleert naer Godes eygen in-
ellingens. Want uyt den Hemel is nooit eenigh
vaerachtiger Godes dienst, als dese in het Evan-
eli suyverheden gekomen, hoewel dese, van
en onzaligen Antechrist tot *Roma* alleen, door
aerder eygen werckens verdiensten, die Iesu
erdiensten vernietigen, en van die eere ver-
ntwaerdigen: daerom voor onsuyver gehou-
en wordt, ja met recht wordt in Christi suyvere
Kercke, die Schrift der 24. Oudesten genoemt,
e sijne eene Schrift der Heylige menschen Go-
es, geschreven door den drift des Heyligen
Geestes, 2 Petri 1. Item van Godt selfsten inge-
evene Schrift, 2 Tim. 3. Daerom is het, om
dat

dat in de Papen Kercke, genoemt Satans Syna-
goga eens eygenen menſchens leugen Gee[ſt]
perſoonele drift is, dat ſy oock geen Catho[lica]
Eccleſia kan genoemt worden, want alles [wat]
Chriſtus aen ſijne Kercke mede te deelen, [van]
ſijn Vader ontfangen hadde ſeyt Paulus, oock [we-]
derom van Chriſto om voor haer neder gedae[lt]
ter Hellen, aen Godes Kercke, als hy 't ontfang[en]
hadde gegeven heeft ſeyt *Paulus*: Ick hebbe het v[an]
den *Heere* ontfangen. In ſumma, des An[ti-]
chriſti Moeder-Kercke, of Catholica Eccleſ[ia]
ware van den Heyligen Geeſt genoemt, niet [al-]
leen een Afgrondt, en den Antechriſt ſelfſt[en]
een Sleutel drager des Afgrondes, Apoc. [9.]
Maer ſy wordt oock genoemt een Put des A[f-]
grondes, en den Antechriſt ſelfſten een Eng[el]
des Puttes des Afgrondes, Apoc. 9. vs. 1. [Sy]
werdt oock genoemt de groote Babel, en groo[te]
Duyſterniſſe, Apoc. 14. vs. 8. De aerde en h[et]
groote Heydendom, en den Antechriſt, h[et]
2. valſche Schaeps Hoornige daer uyt opgklom[]
mene *Beeſt*, uyt welcken Heydendomme, d[e]
144. duyſenden noch reſterende Iſraëlitiſch[e]
mannens en knechtens, die het Segel aen ha[er]
Voor-hooft hadden en genoemt waren, Sang[ers]
van het nieuwe Liedt, dat niemant onder de
(Heydeniſchen) volckeren konde, uytgehael[t]
Apoc. 14. vs. 3. Die in haren handens Palmta[c-]
kens, en hare klederen in 't Lammes bloede g[e-]
waſſchen hadden, Apoc. 7. vs. 11 14. 15. En ni[et]
wonder, dit getal 144. wierde genoemt, dien m[et]
den Draecken, met ſijnen Engelens, ſtrijdend[e]
en overwinnende MICHAEL met ſijn Enge[-]
lens: ô belachelijcke Catholica Eccleſia, welcke[r]
Voorhoofts merckteecken, daerom eene *verbor-*
gent

ntheydt der Gerechtigheydt genoemt wordt, om
it aen haer Godes Woordes eenigen waerheyts
ıstigheyt, in enckel lossigheyt geMISdeeldt is,
wiens interior is, een openbare zaligheydts
roovende Inquisition, dat aen Christi Cruys-
erckens Ledematens, geene andere soorte van
etterens meer tot Satans playsier verlooren
ıen, als die verdonckerers des klaren sinnes in
en woordens des Heyligen Geestes.

Dit is het werck alleen der recht gestudeerden
avoritens der Afgrondigen Duyvelens Lee-
ens, op Satans Synagoga: namentlijck, die
echt onEer getitulde Apostolische Bisschoppens,
n Paussens, en Vagebondens uyt Godes afge-
ıetenen Tempel, en van sijn Outaer (Christus
esus) en van desen afgesonderden, die daer in
enbidden, en den naem voeren van honden,
ie buyten sijn, in den onafgemeten Voorhoove
es Tempels, die den Heydens gegeven is. Want
iese sijn het, die door dwers woordens haerder
walenden Redens strijdighedens, uyt een oudt
ivangelium, een nieuwe maecken willen, on-
engesien, haer dit doch onmogelijcker valt, dan
yt een oude, een nieuwe wereldt te maecken,
naer daerom soo sijn sy oock onwaerdigh, met
esen hun bevleckten klederen, onder die wey-
ige van haer, om gereeckent te worden, neffens
Christum Jesum in onbevleckten klederens te
vandelen, Apoc. 3. vs. 4. Ia sy sijn by hare Sa-
ans matige Rycke kennisse, die aller armste
nenschens, om dat sy in plaets van doncker te
aem geschrapt onbeproeft gout, in sijn inkoop, dit
beter geacht hebben, als het alder fijnste geproefde
gout, in 't vier tot een GLAS, Apoc. 21. vs. 18. 21.
lat van Iesu alleen tot Rijckwordinge, moet ge-

hoopt

koopt worden: namentlijck, die niet hebb
des Antipas Jesu getrouwsten getuygens, goe
mede kennissen, door den hooghste proef ste
van des Antichristischen Duyvels, en Sata
verdruckinge. O! ghy aller ongeluckzaligh
valsch genoemde Catholijcken, wordet ghy doc
onder Jesu eygendomlijck volck, (welck hy v
sijnen Vader ontfangen heeft,) oock mede g
reeckent, dan soude Jesus oock u mede alles
allen sijn: ja hy soude dan oock mede alle h
gene, dat hy in sijnen nu voor U alleen, seke
ten doode, in 't openbaer, met de seer prachtig
nedrigheydt uytgevoert heeft, oock uytgevoe
hebben. Ia Christi Geest, soude U selfst beke
gemaeckt hebben gehadt, dat hy oock ALLEE
uwe ware Godt in der hooghte ware, uwe Ee
in sijn Catholica Kercke, uwe Vrede in uw
Woon-plaetse tot Roma, en uwe menschen w
gevallen op Aerden: ja van U ware mede d
vrijheydt wel te passe gekomen, om mede des
heerlijckste gecomposeerde Musieck Liedt d
verschenen Engelens by der nacht, om den He
ders, op den Snaren-spel, uyt den 4. Evangeli
tens te singen. ALLEEN, Godt in der hoogh
sy Eere, Vrede op aerden, en den menschen ee
welgevalle, &c.

O! ghy Mis Mis-tasters der waren Godt Iesu
die het niet is, op welcken des Ouden Testa
menti 12. Oud-vaderens, haer seer langhduy
righ Gebedt, geconvoyeert met een onwan
kelbare hoope, en stantvastigh Geloof, is ve
hoort gewesen, in der komste in 't vleesch wa
ren menscheydt, tot den 12. Vaderens der Nieu
wen Testamenti, tot haren grootsten troost
onuytspreeckelijcke vreughde, tot opweckingh
de

der uytbreydinge sijner ALLEEN toekomende lofs, prijses en danckes, alles naer het gants Goddelijcken 3. EENS eeuwigh besluyt, voor der wereldt grontlegginge. In somma, Christi waren Kerckens, aerdtscher armoede, in naervolginge Christi selfsten, en die is haer grootste Hemels rijckdom, Apoc. 2. v. 9. Cap. 3. v. 9.

Maer eylaes! ghy Catholijcken in Satans Synagoga, uwe Paus *Marcellus*, heeft niet alleen den Heydenischen Afgodens geoffert, maer in 't openbaer oock aen Iesum Christum, het ALLEEN zalighmaeckende Geloof verloochent: ja uwe Heylige Avontmaels TAFEL werck, is een Helsche FABEL werck. Een Spaensch Iesuita *Francois de Torres*, in het Concilio van TRENTEN, rondt uyt seyde, dat den aengebooden Drinck-beeckèr aen het volck, slechts maer een Kroes vol aengeboden Fenijn ware, en alleen van een verkeerden Satans Engel der duysternissen te gebruycken, aengeraden ware, alleen om die gelovigen te bedriegen.

Wederom, een seecker CARDINAEL FERNEZE, seyde oock in 't openbare CONCILIO van TRENTEN, dat hy oock nooyt aen het volck van VRANCKRYCK, een soodanigen Drinck-beecker vol Fenijn, in plaets van een Suur-dranck aenbieden soude, en dat dit veel beter soude wesen, om haer door dit gebruyck te laten sterven, als door soodanigh boose behulpmiddel te doen leven.

Raeckende het Sacrament van den Doop, soo seydt een IESUITA KOSTERUS, dat hy om te Doopen, geheel en al niet quaet vinden kan, om niet alleen om te Doopen in den Namen des Vaders, Soons, en Heyligen Geestes, maer

oock in Name van der geluckzaligen Maegt MARIÆ.

Noch arger! een ſeecker Biſſchop van MAN DER, genoemt G. DURARD, ſeyde ooc dat niet aengelegen ware, om te Doopen, in d Name des Vaders, des Soons, des Heylig Geeſtes, en des Duyvels. Sie menſch! hier men, hoe dat der Pauſſelijcke inſtellingens, v haren nieuwen menſchelijcken dingens, alſ verwerpen, die oude Goddelijcke dingens, ho wel haer nieuwe leugens druck menſchelijck byſettinge, oock ſoo wel van Godes Woor moet afgeveeght, en wegh gedaen worden, g lijck het ſchuym van Goudt, en het ſlick oo van een wel gepallyſede Diamante ſtem, ja h is het mogelijck, dat eens waren Chriſtens li de, hare Hemelſche ſchierlijckheydt, in deſe tegens ſoodanige, oock niet ſoo ſoude blijck laten, dat ſy niet van herten, weder deſe G des laſterende, Godes Laſteraers, en Ieſu Vya dens, die Godt ſeltſt haedt, oock niet van he ten, als ziel verleydende Pauſſens, Duyvelen en gevleeſchte Satans, niet weder haten ſoude ja deſe, welcke dan by den Heeren of den Lamm gevonden, worden naer den ſtrijdt, van haer we oock daerom geſeyt, dat ſy alle overwonne hebben, door het bloedt des Lammes, doc die ſtandtvaſtigh houdinge, en het Woordt G des, en het getuygeniſſe Jeſu Chriſti, en heb ben dat ſien laten, dat ſy oock ſelfſt in hare doode, haer leven niet lief gehadt hebber *Apoc.* 10. *vs.* 10. Ja nu wordt bekent gemaeckt dat nu! die kracht, die macht, en het RYCK Chriſti, des Lammes haren boos en ſeer too nige Draecke, in de verdoemeniſſen gewo

pe

nen heeft, en dat hy nu oock niets (aen dese tantvastige in tijt van vervolginge,) aen haer heeft gehadt, *Apoc.* 1. *vs.* 11.

Het is kort voorgaende gedacht, waerom altijdt van 4. Dierens in Apocalypsis, naer den 4. afgedeelden hoeckens genoemt zijn, en dat het een gebruyck, oock by den Ouden Grieckens gewesen is, in hare Wapenens, Helmens, Schildens, Vaendelens, Graf-steenens gestelt, eene Sinmatige uytdruckinge hares grooten Naems, naer aert der saeckens grooten bedieningens in der wereld, tot een naer denckinge en tot eeuwige memoriæ ververschinge aen hare naerkomelingens te geven.

Sy hebben dan gehad of Kroon, of Scepter, of Swaerd, of Leeuwe, Pardel, Beer, of Sonne, Maen, Sterren, of Draecka, Slange, Basiliska, of Arend, Swaen, of Kraen, of Boom, Heck, Gras, of Thooren, Casteel, Wal, &c.

Maer onder anderer MONARCHENS, Monarchiens en grooten Potentatens, is aen den Monarcha van het Roomsche KEYSERRYCK in het *Westen*, sijnde den Paus tot Roma, toegeeygent den DRACA, uytbeeldende by den ouden Heydenens, den Name van RAEDT-GEVER, als gelijck den DRACA is een gevleugelt Beest, dat met sijn groote list, en scherpsinnigh verstandt, altijdt RAEDT weet om uyt te vinden, hoe dat hy die aller snellest loopende Dierens, met sijn vleugelens byhelp achterhalen kan, en die aller grootsten Dierens des woudes overweldigen, bemachtigen, dooden, en haer vleesch tot sijn Roofnest voeren, om sijne grage jongens, het selve om te vreeten geven kan. Want hy vlieght haer onversiens boven op het

lijf, hy suyght haer het bloedt, tot uytblusschi ge van sijn onversadight bloedtdorst, door de neck, tusschen haren Hoornens, uyt het gehee lichaem, en dat haer en berooft haer van leven kracht en magt, alsoo dat sy tot de aerde nederva len, dan haer vel aftrecken, en hare gebeenderen en vleesch tot soo veel stucken ontledigen dat sy gekomen sijn, tot een soodanige swaerte dat hyse geheel in sijn Hool of Nest wegh sleepe kan, tot sijn en sijner Jongens spijse, en soo hee het dan den Heyligen Geest belieft, de Draeckens en Duyvelens Beestigen Naem, i des Apostels en Evangelistens Johannis Pro phetisch herte en penne dedicteren, om dat de eersten Antechrist, niet alleen in het Oosten uy het midden in Christi Kercke, door sijn Bisschop pelijcken Afval, en eersten liefdens verlatinge om te noemen, met den Naem van een DRA CA, tot uytdruckinge van sijn boose geneygh hedens eens Draeckens in den Antechristo, te gens Christi ware Kerck Disciplens heerschende maer oock evenmatigh, door voortsettinge ge noemt, eene uytspouwinge deses Draekens Duy velens Leere, uyt het *Oosten*, in het *Westen*, om te behouden, en den Antechrist, nu genoemt Paus, oock een DRACA van een DRACA te sijn: ja niet simpelijck DRACA, maer een *groot Dracka*, en dat noch meer verklaringe by brenght. hy noemt hem eenen grooten RODEN (bloede) suypenden Dracka.

Dese *Draca*, dan sijnde een RAEDT-GE-VER, geeft nu hem niet alleene, maer oock aen sijne Mede-helpers, of jonge DRAKENS, RAEDT, wanneer hy met haer in desen bloet Rade sit, over Christi Kerckens uytroeyinge, met

met het Vuyr en Swaerdt: Ja welcken Jacobs recht nooit kenne, om dat hy door ophitsinge der Keyseren en Koningens, genoeghsaem bloedt storten mochte, dat hy, als een gaerne dronc-ken sijnde Wijf, of Babilonische groote Hoere, in het bloet der Martelarens, hem dronken suypen, en in Christi eygenen Ledenmatens suyvere bloede, sijn stinckbuykige, en valsch Schaeps hoornige voete, dagelijcks van nieuwes ver-vers-schen, en wasschen mochte.

Dese Naem Draecka dan, tot een uytbeeld-sel van een RAEDT-GEVER, is een vast be-wijs, dat die Leere des PAUSDOMS, die oudt-ste is van allen Duyvelschen, en Gode, en Iesu gehatighsten grooten Namens Eere en Leere.

Om dat de oude Draca, genoemt die oude Paradijs Slange, of boose ADAMS Engel, oock den eersten boosen en valschen RAEDT-GE-VER, tot sijn eeuwigen val des verderfs, en als een Rebel tegens Godes geopenbaerde wil, en tegens alle sware dreygementens van straffens, alle wetende en willende gewesen is, gelijck den vleesch en been Draecka der Paus tot Roma heden noch is.

Want door des Roomschen Draeckens mede Raedtgevinge, voeren oock noch heden, de 10. Koninghrijckens des Roomschen Monarchiæ Koningens, alleen haer bloedige Oorlogens, te-gens Christi Kercke, door eene seeckere weder gegevene kleyne mate, van hare eerste gegevene groote macht en kracht, aen het Roomsche Beest, door eene mede ingegevene *meeninge* van Godt selfsten, soo lange, tot dat Godes voornemen, en eeuwige Raedt sal volbracht sijn.

Het is oock seer remarcabel in Apocalypseos,

dat haer 3. Aſiatiſcher Huyckens afgevalle
Opper-Biſſchopens, altijdt maer met een Nam
genoemt worden, Beeſt, of Draecka, en doo
afgedeelt worden, met drie onderſcheydene N
mens, als Antechriſt, Apoſtaet, en valſch
Propheta, maer dit wordt verſtaen, dat all
deſer 3. Leere, wel in haren Leerens onde
ſcheyden geweſen ſijn, maer den *A*uteur e
oorſprongh, alleen van een en den ſelve
Duyvel, door mede aenradinge in deſen DRIE
perſoonens, als by den BALAAMITA. 1. D
naer *Balacks Leere*, wederom naer ſijn AFVA
den Heydenſchen Afgoden Beelden-dienſt o
gerecht heeft. 2. By den NICOALITA, die na
ſijn eygen Leere, het gebruyck der Vrouwe
veelheydt invoerde. 3. By den JESABELLITA
die in Hoererye te leven, en in Echt-breuck
een goedt werck te ſijn, goedt vonde. En o
dat dit eene MIS-hagende Leere Chriſti ware
daerom oock noch heden, in 't gebruyck in
PAUSDOM, magh eene Duyvelens Lee
genoemt worden, waer mede noch heden a
die meeſten Biſſchoppens in der Weſtriſche
Kercken beſmet ſijn, als ſy te vooren in de
Ooſteriſchen Kercke ſijn beſmet geweſen, e
om dat dan deſe in der Weſtriſchen Kercke ge
noemt worden 3. onreyne uytgeſpouwde Kick
vorſch Duyvelens, van den 3. afgevallenen Biſ
ſchoppens uyt het Ooſten, ſoo is het ſeecker
dat dan Reciproca, deſe 3. Biſſchoppens uyt de
Ooſtriſchen Kercke oock wel mochten genoem
worden, gelijck des 3. in der Weſteriſchen Kerc-
ke: namentlijck, oock 3. onreyne uytgeſpouwde
Geeſtens der Duyvelens te ſijn, en deſe wederom
in de Weſteriſchen Kercke, een Antechriſtiſche

Ba-

[M]alack, 2. een Apoſtatiſch Nicoalit, 3. en een [V]alſch Prophetiſch Iſabellita: want den eenen [D]uyvel is als der ander, in Draecken ſpraecke, [i]n Duyvels liſt, en Satans bedrogh, maer waer-[o]m den Propheta Daniel Propheteert, van de [k]omſte eens 1. Hoornigen Beeſte, en Iohannes [P]ropheteert van een twee Hoornigen Beeſte, is [g]eſchiedt, dat Daniels Prophezyinge alleen maer [g]eſien heeft, op die Kercke Chriſti in 't Ooſten, [w]aer Chriſti opgerecht KONINGHRYCKE, [o]nder geene andere Natie of Volcken noch [n]iet geweſen is, maer alleen ſuyver en reyne, [u]yt Ioodens, die niet ſeggen, dat ſy Iodens waren, [m]aer die in der daedt ware Ioodens en Iſraëli-[t]ens waren, en Chriſtus in het midden van haer, [h]et Lam met twee HOORNS, dat ſijn eenigh [K]ONINGHRYKE op aerden. onder haer [u]ytbeeldede: maer aengaende, het Beeſt met [2]. valſchen Schaeps Hoornen, ſijnde in der Weſ-[t]eriſchen Kercke, niet uyt Iſraëliten en Ioden [m]aer alleen uyt allen Natiens, Tongens, Spraec-[k]ens, en Volckens, en genoemt, de tweede Tem-[p]el Salamons, en tweede Schaeps-ſtal, met noch [a]nderen Schapens, ſoo hadde Chriſtus twee [K]oninghrycken te gelijck op aerden, in welc-[k]ers Candelaren hy ware wandelende, met den [t]wee ſnijdent Sweerde ſijnes mondes, om ſijne [K]ercke met de eene ſcherpte te beſchermen, en [m]et der anderen ſijde, haer Vervolgers, tot ſij-[n]en tydt te dooden, en alſoo is Chriſtus den [H]erder en Koning, met twee oprechten Schaeps [H]oornens, welcke in naerbootſinge van den [P]aus, twee valſche Schaeps Hoornen ſijn, om [d]at hy hem in beyder Chriſti Kerckens te gelijck, [a]ls in de Ooſterſchen en Weſterſchen Kercke,

 als

als Godt en Christi Stadthouder, door Sat:s mede aenradinge selfsten, met Oorloghs macht, en Kerck bedroghs kracht, geset heeft: want nooyt als *Phocas*, den derden in ordre van Successeurschap, maer sijn Voorsatens, is de eerste geweesen in Hooftschap van beyden Kercken, want 1. Johannes van Constantinopel, 2. Gregorius van Roma, en 3. Phocas tot Roma, sijn wel dese 3. eerste uytgespouwde Duyvelens in het Westen gewesen.

En is mede aenmerckelijck, dat dit eerste twee valsch hoornige Schaeps Beest, PHOCAS juist Bisschop gemaeckt is, omtrent het jaer anno 66. in welck jaer-getal, door Overlegginge, ooc deses Beestes menschen Name, als raeckende den Name des menschens, nu kan uytgevonden worden, door wijs overlegh, dat van dese 3. uytgespouwden Geestens en Duyvelens, niet kan gewesen sijn der eerste Duyvel Bisschop JOHANNES tot *Constantinopel*, als tot een mede Stoel des Roomschen Rijcks gemaeckt, ooc met sijn Successeur, den tweede *Gregorius*: 1-mentlijck, Bisschop tot *Roma*, maer absolut, dat het den derden Bisschop tot Roma, omtrent het jaer 666. alleene gewesen is, daer den Heyligen Geest mentie in Apocalypsis van maeckt, om dat desen PHOCAS, en geen van den anderen 2. Bisschop, beyder Kerckens gewesen sijn, en daerom oock geene twee, maer simpelijck een enckel Hoorn hebben konnen. Maer met beyder Monarchiens als de Grieckschen en Latynschen aengaet, en beyden Beesten, elck met 10. Hoornens en 7. Hoofdens, is in breede voor en naer te vinden is, Christus heeft ons leeren bidden om sijn Rijcke, maer niet om h

et Rijcke, waer van den Draca tot Roma hem
oemt, waer van die 7. donderslagen hem wel
aerder spreecken sullen.

77. Maer hier siet men eene dobbelde Sinma-
igheyt der 4. Dierens, dienende geheel omge-
eert tot eenen tijt, een tijt tot eerens, en den an-
eren tijt tot groot oneerens uytgedruckt. E-
empel, want in desen hoek van S. MARCUS, is
es afvalligen *Patriarchens* Natuur, mede gemeta-
norphoseert in eens grimmigen *Leeuwẽs* Natuur.
n den hoeck van S. LUCAS, is des afvalligen
atriarchens Natuur, in eens woedenden *Ossens*. In
en hoeck van S. MATTHEUS, is des Ante-
hristischen *Patriarchens* Natuur, in eens bedrie-
elijcken *Vrouwen aengesichte*. En in den 4. hoeck
in S. JOHANNES, is des valsch Apostolischen
atriarchens Natuur, eens vleesch en bloed vreti-
en en suypenden *Arents*, voorgestelt. Welcke
Dierens daerom oock haerer plaetsens boose
Vapen verziersels gewesen, en met haer verande-
nge, mede verandert in Turks *Heydens* Natuur,
elijck blijkt. Dit gebruyk, is niet alleen onder
eyser, Koningen en *Paussens*, dat elk in sijn Wapen
erziersel, een of het ander Beest hebben. Als den
oomsche KEYSER een dubbel swarte *Arent*.
er Roomsche PAUS, een *Draca*. Der TURC-
E een *Hond*. Der KONING van HUNGARI,
oert een dubbelt wit *Kruys*: K. Van POLEN, een
it *Arent*, K. van DENNEMARCKEN, en blau-
e *Leeuwe*. K. van SPANGIEN, een *Schutter*. K.
in PORTUGAL, een gouden *Poorte*. K van
WEDEN, een *Stock-visch*. SCHOTLAND,
n roode *Leeuwe, en Lelie*. ENGELANDT,
n *Harpe*. VRANCKRYCK, 3. *Lelien*. Van
OHEMIEN, een witte *Leeuwe*, met een dub-
belt

belt *Arent*. Item Het Roomsche KEYSE[R-]
Rijck voert een twee hoofdig swarten *Arend*. [Het]
Keurvorstendom van SAXSEN, 5. swarte *Ba[l-]*
ken, twee *Swaerden Cruyswijs*. BEYEREN, e[en]
Beer. PFALTS, een goude *Leeuwe*. TRIE[R,]
een wit *Kruys*. MENTS, een *Rad* van een w[a-]
gen. CEULEN, een rood *Kruys*. Item der H[er-]
tog van BRUNSWYCK, een *Wildeman*. V[an]
LUNEBURG, een blauwe *Leeuwe*. Van WI[R-]
TENBURG, een *Jager*. HOLSTEYN, b[la-]
der van *Barrennetel*. MECKLENBURG, e[en]
hooft van een swarte *Buffel*, &c. Dese en dier[ge-]
lijcken veel meer in een ontelbaer Menschens g[e-]
tal, waer uyt licht te sien is, dat der Draecka[n]
den Paus, niet alleen beteeckent Raed-gever[s]
sijn RAED, maer der RODE DRAKE, dese b[e-]
tekent, RAEDT-GEVER in de GROOT[E]
BLOEDT-RADE.

Waer door in kleyn ASIA de Griecksche s[oo]
heerlijcke Kercke Christi in het *Oosten* soo ha[s-]
tigh, niet alleen tot een grooten val, maer to[t]
len verval en uytroeyinge gekomen is, dit[s]
niet te verwonderen, want door der liefdeloos[e]
Bisschoppens toelatinge der *Duyvelens* veelvo[u-]
dige Ketteryens, tegens Christi verbodt, s[o]
sijn die principale Bisschoppens, of in den [3.]
hoeckigen ASIÆ, die in 3. hoeck woonende[n]
Patriarchen, naer verdienste met der Duyv[e-]
lens, Satans en Satans Synagogischen Leer[e,]
namentlijck, der *Balaamitens* die *Balaack* leer[,]
der *Nicoalitens* en *Jesabellitens* selfsten vervoer[t,]
en hebben in het midden der 7. Candelaren
selfsten met eygenen handen den Afgodens g[e-]
offert, die uyt *Goudt*, *Silver*, *Kooper*, *Steen* [en]
Houdt, van haren eygenen handens gemaec[t]

W

aren. En naer het verlaten haerder eersten lief-
: in haren Godes dienstigen plichtens, heb-
en sy als hardtneckige betooverde Tovenaers,
oor niet weder keeren tot hare eerste liefde, en
ohannes 7. Sendt-brieven oock geen oogens
eleent om te lesen, noch geen oorens om te
ooren.

Maer van desen verbasterden Bisschoppens,
die eertijts genoemt waren, Geestens, Dienst-
nechtens Godes, Flambauwens, Lampens en 7.
sterrens in Christi rechter hant Godes) soo hoort
nen hen haest dese goede Geestens genoemt te
vorden, Duyvelens, en Satans, ja die nu genoemt
vorden gevallene, gestootene Sterrens, Flam-
auwens uyt den Hemel: ja geheele brandende
Bergens, geworpen in Zee. Hier van desen afval,
eeft dan der Heylige Geest seer korte, doch
ondige redens, waerom naer een voor afgaende
reygement, sijne 7. Basuynens gesproocken
ebben, van een kort aenstaende uytgieten der
. Phiolen, vol Goddelijcken toorns, over haer
n vorders dat die 7. Schalen over haer oock sijn
ytgegooten, en van haer opgesoopen worden:
ie Candelarens die 7. Gemeentens sijn wegh
enomen, en tot een ander volck gebracht wor-
en, die Tackens des Olyf-boomens, beyder
Testamenten souden afgehouwen en wegh ge-
laen worden, uyt het midden van haer,
n daer souden ander wilde tackens inge-endt
vorden, ja der Heer Jesus soude van desen sijnen
ygenen Israëlitischen Schapens afgaen, en over
gaen tot een Stal van noch anderen Schapens, die
uyt desen Stal niet waren, die hem hooren, sijne
Stemme kennen, en hem volgen, en hy haer tot
een Herder, en sy hem tot Schaepen sijn sou-
den;

den; Hoe teeder Godt den Vader om sijns lie-
sten Soons Jesu Christi wille, met desen sijn
kinderen, tot insamelinge van Christi Kerck
en sijn Hemelsch Koninghrijck, sijner 7. G
meentens, in den insamelinge selfst gehandel
en naer beloftens aen haer gedaen, en oock h
werck uytgevoert heeft, sijne beyde Kerck
te same vol te maecken, uyt een seecker e
nette Naems-getal, in 't besonder die Israëlit
sche Kerck, naer den Namens der 11. Stamme
Israëls, dit kan men sien: Want Godt seyt, Ic
sal die Kinderens Israëls, uyt het midden d
Heydenen halen, waer henen sy vertrocken sijn
Ick! sal haer vergaderen van ringhst om; Ick
sal haer brengen in haer Landt; Ick! wilse REY
NE maecken, dat sy MY tot een Volck sijn
en Ick! sal haer tot een Godt sijn, en MYN
Knecht DAVID (Christus Jesus naer den vlees
sche) sal haer tot een KONINGH sijn over haer
en sy sullen ALLE TE SAMEN, oock mae
EENEN (Christi) Herder hebben, (die Scha
pen Israëls in sijn eersten Stalle) die haer leyden
of weyden sal in der eenwigheydt, *Ezech.* 37
Hosia 9. *vs.* 17. *Matt.* 5. *vs.* 3. *Jes.* 24. *vs.* 23
Daniel 7. *vs.* 14. *Micha.* 4, *vs.* *Zachar.* 14. *vs.* 9
Haren vollen loon sullen sy mede ontfangen
soo haest het weder komende Lam in den Wolc
ken der Heerlijckheydt, om den Aerdboden
te richten komen sal, en sal die 7. Segel der 7
Donderslagens openen, en het gesecreteerde aen
sijn geheyme Schrijver en Boeck-houder Godes
van den 7. Brieven, tot haren eeuwigen schrick
hooren laten, wanneer hy tot haer, in sijner
donderenden Toorn, met sijn brullenden stem
me eens Leeuwens Juda seggen sal, tot desen af

ge-

escheiden Stinck-Bockens van sijn liefdens Schaens, die hy in sijn armens draeght. Gaet heen y vervolckten in het eeuwige vuyr! dat voor en Duyvel, Satans, (Antechrist, Apostaet en alsch Propheta, der Balamitens, Nicoalitens n Jesabellitens) voor der wereldt grondtlegginge ereydet is.

En daerom seydt den Apostel, dat dit geschiet, m dat die Jodens en Grieckens, Godes AL-EEN zalighmaeckende woorde, (Johannis voordens der wijsheydt, in den 7. Send-brieven) erworpen hebben, en haer daer door des eeuvigen levens onwaerdigh gemaeckt hebben, *Actor.* 13. *vs* 46. Boven dit, soo heeft Godt soo unctueel, een seecker Naem-getal, met een egrijp van ontelbaer menschens veelheydt, ens Naems geroepen, om haer telbaer voor de nenschens konnen maecken, gelijck by Godt n allen doen, een seeckerheydt der deelens der articulieren, van generalen namens persoonens eelheydt niet alleen gevonden worden. Maer lat noch meer is, hy heeft elcks particulierens ersoonens, eygenen Hoofts harer in haerder ontelbaerheydt toe getelt, en den seeckeren tydt ares weder afvals by gestipuleert: ja hare oogens ranens, en haerder omswervingens veelheyt, gelijk hy het ontelbare sant aen den Zee getelt heeft, *Matth.* 10. *vs.* 30. *Psalm* 56. *vs.* 9. En gelijck hy et Hemels Sterren Heir, in een seecker getal, lck met sijn eygen Name voort gebracht, en en het Firmament des Hemels, in seecker tydts mloop gestelt heeft, *Jes.* 40. *vs.* 26. Ja hy heeft ock in sijn Kerck Christi, door die inroepinge an sijn Dienst-knechtens en Broeders, tot seeckerens naems getal vervullinge, soo wel die

laesten (in der Westerschen Kercke uyt den He[illegible] denen) als die eersten, in der Oosterschen Ker[illegible] ke alleen uyt Israëlitens) om (van het Beest) g[illegible] doodet te worden, ingeroepen, *Apoc. 5. vs.*[illegible] Van welcken dryen uytgespouwden Duyvele[illegible] in het Westen, van genen dryen in het Ooste[illegible] Constantinopel, genoemt is nieuwe Roma, na[illegible] dien het van Constantino Magno is gemaec[illegible] geworden, tot een Stoel des Roomschen Rijck[illegible] den eersten Duyvel, oock daerom der Bisscho[illegible] tot Roma gewesen, is gewesen een Johanne[illegible] De tweede uytgespouwde Satan is gewesen *Gr[illegible] gorius Magnus*, Bisschop tot Roma. En de derden die gewesen is een uytgespouwde Duyve[illegible] in Europa, dese sijnde dan een Successor des *Gr[illegible] gorii Magni*, met een wel bekende naem *Phocas*, [illegible] Keyser Mordenaer, die der aller eersten Bisscho[illegible] van beyder Kerkens, in't Oosten en in het We[illegible] ten gewesen, om dat dit juyst geschiet is, naer over[illegible] winninge van Roma 666. door de Romeynen[illegible] kan *Phocas*, als des Beestes naem uyt desen tyd[illegible] rekeninge, de jaeren van opkomste gevonde[illegible] werden in het jaer getal 666.

Maer dese Israëlitische Kercke in Orient, n[illegible] geheel uytgeroeyt, en van desen daer in gewes[illegible] nen 3. Hooft Ketterens, naer den 3. hoecker[illegible] van Asia, als den Balaamit, Nicoalit en Iesa[illegible] bellit, uytgespouwdt sijnde in het Occident, i[illegible] de Kercke Christi, onder den Heydens Drie an[illegible] dere soorten van Kerck Bisschoppelijcken, [illegible] Roomschen Pauslijcken Ketterens, genoemt [illegible] onreyne Geestens der Duyvelens, welcke Draecken Beestens gestreden hebben, en hede[illegible] noch strijden, met het overige van der vrouwe[illegible] zade, met den Broederens der Israelitische

Kerc-

Kercke, en tammen Olyf-booms inge-ente wil-
e tackenens, welcke alle voor der wereldt
rondtlegginge, Christum Jesum sijn als verze-
elde, toegebracht geworden, door die inroe-
inge der 24. Oudesten, met den Trompetschal
er 4. Evangelistens vredens verkondiginge, *Ap.*
. vs. 41. 47.

En naer het vernielen van kleyn Asiæ Kercke
Christi, door den afval der 3. Bisschoppens in
en 3 hoeckens, getekent 1. met den Leeuwe,
. Engel-gesichte en 3. Osse, en genoemt gewesen
oor Godes genadene geroepen Bisschoppens van
int MARCUS, 2. van St. MATHEUS, 3.
an St. LUCAS Maer des 4. hoecks, met den
ARENDT gemerckt teeckenet, Bisschop van
int JOHANNES, is niet mede vervallen ge-
wesene tot die 3. Duyvelens Leere, der andren
rie hoeckens 3. Bisschoppens of Patriarchens,
naer door vervolginge des Draeckens, heeft hy,
ls met snellen vleugelens eens grooten Arendts,
ver Landt en Waterens gevloogen, en sijn
Nest, tot uytbreydinge van sijn jonge mede Hey-
enische Arende in het Westen, als op het aller-
ooghste Alp geberghte gemaeckt, want Johan-
es heeft als Apostel met sijn Evangely Leerens
rædicatiens, en neffens hem Paulus en Petrus,
yt het OOSTEN naer het WESTEN, van Je-
usalem naer Sodoma en Roma, of het tweede
Egyptus, genoemt veele Heydenens, niet al-
een levende onder het Oude, maer oock onder
et Nieuwe Testament, naer der iyverheydt
er 24. Oudesten geprophetteerden, als geevan-
eseliseerden Leere, tot het Nieuwen Testaments
eloofs gehoorsaemheydt gebracht, *Actor:* 2.
v. 41. 47. Want deser en noch anderer Aposte-

lens uytſendinge is geſchiedt, uyt kleyn ASIA in groot ASIA, EUROPA en AFRICA, welke drie deelens, die geheele wereldt, alleen om des Evangely uytbreydinges willen in deſen Ladens, Monarchiens of Keyſerrykens genoemt waren. Want AMERICA ware noch niet om bereyſen bekent, en daerom wort om haerder onwaerdigheydt wille, oock mede van deſen Heydens in America geſproocken: namentlijck, so doet Godt genen Heydenens, en laet haer ook niet (door die Apoſtelens) ſijne weege wete, en oock ſijn dan deſe Americaenſche Heyden, nu maer mede Spaenſche Antechriſtenens, uytgeſpouwde onreyne Geeſtens der Duyvelens gelykende den Kikvorſſchen, dat het daerom aen den dage des gerichtes, deſen veel verdragelker gaen ſal, om dat ſy niet geweten hebben Gods wille, noch Evangelium. Het is dan in Apocalypſis, wyt en breedt te ſien, hoe dat in het WESTEN, deſe Kercke Chriſti, om het Naem Jeſu, van het Beeſtens, en Duyvelens vervolginge tot Roma ſal moeten lyden, en hoe veel plagens ook wederom den Beeſte overkomen ſullen, naer dien Roma, door die Leere der Apoſtelen niet ſijn bekoort geworden. Want tot haer in het Weſten hebben die Apoſtels gereyſet uyt het Ooſten, dat is in Illyrium van Jeruſalem af, welker veele honderden mylen wegens omtreck ſeer veele Landens, Statens, Fleckens en Dorpen, als oock Arabien, Antiochien, Athenen, Achaie, Sicilien, Cypren, Damaſcus, Epheſen, Galatien, Lycaonien, Macedonien, Pamphilie, Biſchaien, Seleucien, Troja en andere Landen meer, in 't begryp heeft. En is geſchied, dat een Biſſchop ERODIUS tot Antichia een

Nae-

Naervolger des Apostels Petri in het sevende jaer naer Christi geboorte gewesen is.

Sie! hier is nu het successive Regent Draecken Beest tot Roma, een Satan, die sommige van dit geloof, aen Christum alleen tot saligheyt en rechtvaerdighmaeckinge houden, nu in 't gevangenisse smydt, quellet, pyniget, anghstiget en doodet, en Christi Kercke is daer door onderdruckt, verkleynt en verswackt, maer als voor in Historiens aengewesen, des Antechristi Synagoga, is soo veel meer boven gekomen, vergroot en versterckt door den afval der 10. Koningens, en hare gegevene macht en kracht aen het Westrische Beest, en Sleutel-drager van der Afgronds Put.

Seder dit, is der PAUS tot Roma, met sijn Duyvelens Leere, welckers afgrondigen duysternisses Godes dienst genoemt wort, eene diepte des Satans, Apoc. 2. vs. 24. 25. Een Afgrond, Apoc. 9. vs. 2. 1 Timoth. 4. vs. 1. Een Put des Afgrondes, Apoc. 11. v. 17. Sijn Leere een roock uyt den Put des Afgrondes, of grooten Ovens, van welckers Roock niet alleen die Sonne (Christus Jesus die Sonne der gerechtigheyt is dat hy met den strael sijnes Heyligen Geestes Evangelischer verlichtinge, die blinden oogens niet mochte openen) verdonckert, maer ook, die lucht verdompelt, dat die worden, die oorens der toehoorderens, door den klang der Prædicatiens des Evangely, niet mochten komen tot des Lammes Bruyloft, dat die dwaesheyt der Jodens, en die argernisse der Griecken, niet mochte wech genomen worden, en sy haer bekoorden en salig wierden.

Uyt voorgaenden is de plicht eens waren Christens te doen, dat hy niet naer der Leere der

boosen Engels of Bisschops, maer naer des vroo-
men Engels of Bisschops tot *Ephesen*, absoluyt di
Nicoalitens en hare Leere haete, om dat ook Je-
sus haer haettet, en dat hy van haren Lant-paler
uyt gae, Apoc. 2. v. 6. 7. Item hy moet den vroo-
men onvermoeteten Engel of Bisschop, tot *Smir-
na*, naervolgen, hy moet dan, met een onver-
moeyden arbeyt, dese last mede draegen, om t
ondersoecken, dat hy der Joodschen leugens, e
der Apostelens valsheyt, door naerstigheyt, oo
leere kennen, Apoc. 2. vs. 2. Of van haer uyt
gaen. Item, hy moet den genau wetende Enge
of Bisschop tot Thyatira naer volgen, dat h
weten mach, hoe seer genau, Jesus die Hertte
en Nieren proeft, hoe dat hy oock dan, goed
wercke, en dienste doe, by sondaers door he
oeffenen van liefde, geloof, hope en lydsaemhey
uytwercke, Apoc. 2 v. 1. Of van haer uytgaen
of dat hy niet gevonden worde als dese Gode
plaegens komen, over haer, als sijne vyandens me
den Swaerde sijnes mondes te dooden, Apoc. 2. v
14. 15. Maer dit eenig is troostlijck voor alle so
danige die neffens den onnoselen Inwoonderen
der Stad Thyatira, Satans of Duyvels (Bisschop
pens) diepte niet gekent hebben, en dese, di
oock hare Leere niet hebben, dat dan oock Jesu
desen hunne last niet opleggen sal, Apoc. 2. v. 24
25. Ja daer is ook geheel niet aengelegen, of gelijk
sommige oock zijn, die kleyne krachte hebben
soo sal dit voor haer doch alle genoegsaem zijn
soo sy maer met den kleynen krachtens, Gode
Woordt bewaren, NB. *en Godes Woort niet ver-
lochenen*, soo sal dan noch voor sodanige, Christu
Jesus hem neffens den Engel tot *Philadelphia*
een soodanige Deure open stellen, die niemant
toe-

besluyten sal, Apoc. 3. v. 8. 9. Ja Jesus sal voor alle dese, die slechts het Woort sijner lydsaemheyt bewaren, tot nimmer meer weder uyt gaende Pilarens van sijn Tempel maecken. Ja hy wil op dese Tempel Pilarens, den Naem hares Godes, den Naem sijnes Godes, den Name der Nieuwen Stadt Jerusalems, die boven van Hemel neder daelt van sijn God, ja Jesus wil sijn Eygen *Nieuwen* Naeme, op haer schrijven, Apoc. 3 v. 9. Welck het teecken is van het Tau, of Taf, op het Voorhooft geschreven, met een inck-koker, die in Jerusalem niet moesten verworgt worden, Ezehiel. 9. v. 4. Ja dat noch klaerder te seggen is, Jesus selfsten wil aen alle dese, die sijn Woordt der lydsaemheyt bewaret hebben, oock tot overvloet aen haer, noch NB. sommige uyt Satans Synagogens geven, die tot haren voeten komen, haer aenbidden, en bekennen sullen, moeten dat Jesus haer liet heeft, Apoc. 3. v. 9. Ja noch meer Jesu beloofdens overvloet, dat oock op dese stonde, wanneer over die geheele Aerde, om die inwoonders (der Duyvelens Leere aenhangerens) komen sal, Iesu haer dan ook bewaren sal, Ibid. v. 11. En dat noch meer by gedaen is, selfst sy sullen dan ook met Christo, in onbevleckten witten Kleederens wandelen, Ibid. v. 5. Apoc. 2. v. 28. 29.

Het is aenmerckens waerdigh, dat gelijck den Heere tot die Bisschoppens in het Oosten, heeft haren val, om haerder onwederkeerlijckheydts wille aenseggen laten, en haren ondergangh in order van plaegens, uyt sijn gramschap bekendt maecken, en oock geschiet is, alsoo siet men oock in der Westrischen Kercke des Duyvel naturigen Beestes tot Roma: dat gelijk vals over het

ſelve komen ſullen ſoodanige plagens, als in de
Ooſtriſchen. Want door des Propheten mon
hadde den Heere der Heyrſcharen in voor tyde
geſeyt, *Jerm:* 50. *vs.* 2. ſeght BABEL, ſal plot
lyck vallen als een Moolen ſteen, die in ee
ſtorm heen geworpen is, *Apoc:* 18. *vs.* 18. J
in een eeuw, ſal het oordeel over haer komen
Ibid. 18. *vs.* 10. Ia in eener ſtonde, ſal het groot
RYCKE verwoeſtet worden, *Ibid:* 18. *vs.* 1(
vs. 19. BABEL ſal uytgeroeyt, en niet meer g
vonden worden, *Ibid.* 86. *vs.* 19. ja verkondi
onder den Heydenen, en laet het verre hooren
Jerm. 30. *vs.* 2. en haer ſal noch voor allen an
dren een Drinck-beecker ingeſchoncken werde
dien ſy bobbelt ſal moeten uytſuypen, *Ibid:* 2
18. En om dat Babel een gruwel op aerden, e
van het bloedt der Heyligen getuygenis Je
Chriſti, een droncken Wyf is, *Jerm.* 7. *vs.* 4. 5.
Ia de Heere der Heyrſcharen ſeyt, Ick! ſal tegen
haer opſtaen, en ick! ſal BABEL uytroeyen de
name, (geheele geſlachte) en het over blyfſ
haerder Soonens, en der *Soons Soonens*, Ia, ick
wil haer tot een Erffeniſſe der Nacht-Uylens
en tot Water-poelens maecken. En, ick! w
haer met een Beſem des verderfs uytvaeger
ſpreeckt der Heere der Heyrſcharen, *Jerm:* 14
vs. 22. 23. Ia vorder ſpreeckt den Heere van de
ſen Moeder der Hoererye, die op veelen wate
rens ſit, met welcke oock die (10 Koninge) Ko
ningen der aerdens (of Heydenens) gehoereer
hebben, en van den Wyn haerder Hoerery
droncken geworden ſijn, *Apoc.* 1. *vs.* 1. 2. Deſ
HOERE hier wordt oock niet alleen ſelfſte
noch van den 10. Koningens gehaedt worden
Apoc. 17. *vs.* 3. 4. 9. 10. Maer ſy ſullen deſ

HOE

OERE oock verwoesten, en haer vleesch vre-
n, *Ibid: vs. 16. Item* die Roof-vogels sullen
ser Koningens vleesch wederom vreeten, en
t vleesch haerder Paerdens en Ryderens, het
eesch aller Vriendts en Dienstbaren beyder
eesch van kleynen en grooten, *Jermiæ* 18.*vs.*
. Ia den Heere der Heyrscharen seyt, in dien
et? gelijck ick! gedacht hebbe, het alsoo ge-
hiede, en gelijck als ick beraetslaeght hebbe,
t geschieden sal, *dat hy dan den Heere oock niet*
esen sal, *Iesaiæ* 14. *vs.* 24. *Ezechiel* 38. *vs.* 18.
Vant vorders seyt oock den Heere, naer dien
t alles verslindende vuyr sal neder gevallen
n, en sijn effect sal gedaen hebben, *Ierm.* 20.
. 9. soo sal haer opgeganen roock, van eeu-
igheydt tot eeuwigheydt duyren, *Ierm.* 19.*vs.*1.
Sie! dit komt in allen deelens over een, met
et geene Apocalypsis tegens den Westerschen
Intechrist, als geseyt is, in 't bevat heeft.

In somma, die HOERE van *Babel* sal haren
edrogh, van hare MEENINGE verkeert sien,
vant tegens alle verwachten van dese voorgaen-
e gloria, sal het dubbelt WEE-WEE seggen,
r is eene WEE du WEE geworden die arm is,
n al gebreck en tegenspoet bekomen heeft,
Apoc. 18. *vs.* 17. En gelijck aen geene Jesu vra-
ende Jodens van Christi komste in de wereldt,
ot het Gerichte, dese antwoordt Christi ware.
at dese sijne komste in der wereldt eynde, voor
ijn Goddeloose seer schricklijck wesen soude;
om dat dan oock den vol ingeschoncken Beec-
er met Wyn, des toorns Godes, van haer sal
noeten dobbelt uytgesoopen worden, *Apoc* 16.
vs. 19. Welck Wijn, eygentlijck soude wesen,
loodende plagens, tegenspoet, honger, en

brandingens met vuyr, *Apoc.* 18. *vs.* 9. 10. 1
En dat haer dan daer over oock die Hemele
(Christi Kerckens) verblijden sullen, *Apoc.* 1
vs. 8. 9.

80. Uyt welck Asiatischen bewysens, wel
sien is, dat den Antechrist niet moet genom
worden, voor een Heydenschen Keyser en ve
volger van Christenens, als van Heydenens, d
Heyden van Natuur zijn, maer van desen G
apostaseerden Patriarchens en Bisschoppens,
Keysers, en Koningens der Israelitischen 1
Stammens in der uyterlijken beroepinges VEE
HEYDT, waer van naer der inwendigen b
roepinge in Christo, die WEYNIGHEYT g
bleecken heeft, hoe wel het waer is, dat het t
tydens der Regeringe onder den Grieckscho
KEYSER DOMITIANUS des KEYSER
VESPASIANI Soon, en des CONSTAN
TINI MAGNI, des grooten vervolgers d
Christenens, tot Jerusalem geschiedt is, zijn
naer Christi geboorte 69. Jaer, wanneer Joha
nes dese 7. Send-brieven Jesu, aen die 7. lief
als sorgeloose Bisschoppens geschreven hee
Maer het sijn hedensdaegs dese Heydenens, d
van Natuur geene Heydenens zijn, maer do
mede Heydenischer afgoderye vervallen, en doe
de als die Heydenen, en oock genoemt word
Heydenen, aen welcke de onafgemeten Voorhc
buyten den afgemetenen Tempel, en den O
taer is, en desen, die daer in aenbidden gegeven
Ja buyten, sijn die Honde, of Christen Ren
gardens en Dienaers van GOCH en MAGOC
Hoe seer oock den Paus en sijn Duyvels Eng
woelen, om desen Christi naem schandigen T
tyl van Antichristendom, van haren schulde

c

der Turckens, Mahometanens, of Tartaschen Heydens te leggen, maer sy konnen niet bewijsen, dat die 7. geschrevene Sendt-brievens Johannis, aen die Turcken geschreven sijn, die nooyt Christenen gewesen sijn. Maer aen die eerste liefde verlatene Bisschoppens, over die 7. Gemeentens, en daerom den naen van Afvallingen, van onbekoorlijcken wedergeroepenen genoemt worden, en aenhangers der Leere der 3. Duyvelens, Nicolai, en Iesabellæ. Ia selfsten Duyvels, Satans, en Satans Synagoga, uyt het Adder geslachte DAN., die uyt Orient in 't Occident komen moeste, Ges: 30. v. 6. Cap. 49. v. 16. 17.

Het beschrijf des eersten Beestes uyt den Afgronde, volgens een voorafgaende Prophecyinge in gesichte van Johannes, en naer desen dan oock, in den tijdt sijner komste, alsoo verscheenen in der Osterschen, of Grieckschen Kerck Christi in kleyn Asia, met al sijn vyandigen vervolgingens, daer naer in der Westerschen Kercke.

I. Soo is het voor-beschrijf sijnes naer Beeltes, dat dese geen Heyde van Natuur, maer een Heydenisch gewordene Heyde is, en is genoemt een *Beest*, opklimmende uyt den afgronde, Apoc. 11. v. 7. Dat is die Leere der Duyvelens.

II. En daerom ook genoemt een seer vertoornt Heyde, Ibid. v. 18.

III. Een vyandt van Godes Knechtens, der Propheteens, v. 18.

IV. Een bestryder der Getuygens Godes, v. 4.

V. Een beschadiger, beder (O. en N. Testam.) getuygens Godes, Ibidem.

VI. Een Uytroeyer, beder getuygens (het voordes Godes en aen het getuygenisses Jesu Christi) Godes, Ibidem. VII. Moor-

VII. Moordenaer van den aenbidders in de (afgemeten) Tempel des Heeren, v. 1:

VIII. Een Dood-ſlager van Godes Prophetens v. 7.

IX. Een Wegrucker beter Candelarens, (Ou des en Nieuwes Teſtamenti,) als de Oudeſten v. 4.

X. Een uytroeyer beyder Olyf-boomens (des af gehouwen ſtammen Olyf-booms Tackens,) we derom ingeënd in den afgehouwen Stam des wil den Olyf-booms, of die inroepinge der Hey dens in die Kercke Chriſti der Iſraëlitens, v. 4.

XI. Een vertreder van der Heyligen Stadt, v. 8

XII. Een vertreder van der Geeſtlijken Stadt v. 18. Dat is Roma, noch Floriſandt in ſuiver heyt van Leeren noch Geeſtlijck geſinnet te zijn, en die Geeſtlijcke betekeningens noch hebbende 1 Corinth. v. 3. v 4.

XIII. Een vertreder van den geheelen Aerde v. 18.

XIV. Een Comediant van Tragedien Spee-lers, van Prophetens die hy beſtreden, overwon-nen, gedoodet, en hare gedoodete lichamens tot een groot ſpectackel, op den ſtraeten heeft onbegraven leggen laeten, v. 9.

Maer, nu naer dit Voor-beſchrijft, dan dit ſoo wel monſtroſe als naemlooſe *Beeſt*, uyt den Af-gronde gekomen zijnde, en noch God, noch Menſch zijnde, maer een Duyvel vol Duyvelens Leerens tot Afgodery, en menſch moordadigheyt.

82. Voor eerſt, ſo is dit Pardel Beeſt in Chriſti Weſterſche Kercke, wegens ſijner veel vleckens onveranderlijckheyt genoemt, een *defenſor* van veelen booſen ſwartten vleckens, eener veelvou-

diger

igen Ketterischen Leerens onveranderlijckheyt. Vederom sijn Symbolum, beteeckent, sijne eer Tyrannische, en seer gruwelijck Mensch-moordadige, en vleesch hongerige, en bloed suy-ende Natuur. En sijn seer snel-loopende, en verre achterhalende Natuur, van al wat hem oeckt, door die vlucht te salveren: beteeckent lat vast niemant, sijner Ketterischen Leere der Duyvelens ontloopen kan, ja sijn Beyren voetens, lrucken sijne groote starckte, en vasthoudende nacht uyt, dat hem niets daer uyt weder salve-en kan. Syne Leeuwen kaeckens, dat hy met ijn Tanden alles verscheurt, en op vreet. Sijn loodes wonde in een van sijn 7. Hoofdens, beko-nen van het swaert (Petri swaert) die 't beteec-tent, dat een noch veel machtiger, dan hy is, loor Oorlogs gewelt, sijn Hooft sal doen bucken onder heerschappy, die de macht hebben sal, als Medicus uyt den doode weder levendig te maken, en als Chyrurgus, sijne wonde, wederom te gene-zen, dat is, dat hy *Keyser*, als sevende Ceurvorst van sijnen overwinner den Paus, wederom sal herstelt worden, en maer so veel macht bekomen, dat hy den Paus niet weder sal overheerschen kon-nen, door of met de besweeringe der macht van sijn 10. Koninkrijkens, als 10 gekroonden Hoor-nens, die sy aen het *Beest* gegeven, en die 7. Hoof-dens, die den sevenden *Keyser* of Konink Elige-ren uyt Keurvorstens des Roomschen Rijcks; waer van hy der Keyser selfst der 7. is. En over dese *Keyser* genesinge, sal hem die geheele Werelt of Duyvel-dienaers verwonderen, die desen *Beeste* den *Paus* naer volgen, (om dat hy uyt den 7. Keur-vorstens de verkiesing tot Roomsch Keyser ge-

maeckt

maekt teworden, alle tijt naer volgen moet. En ci
Staet: Dese Werelt verwonderde haer over d
Pardels so weder genesene Hooft-wonde, van h
valsche Petri) swaert, want het Pardel *Beest*,
den Keyser, den Dracke is den Paus, maer v
wiens het Pardel Beest nu sijne macht ontfang
hadde, dat sy dese Afgoden-dienaers, die o
tot geloofs gehoorsaemheyt gebracht zijn v
des Draeckens Leere, gelijck staet, sy baed
den Draecke aen, en daer naer oock het *Bee*
ja desen Draeke, die den eersten Antechrist m
sijn afval, in der Osterschen Kercke gewese
namentlijk eenen groote *Patriarcha* met sijn *6. B*
schoppens, en als voorgeseyt met 10. *Koninckrij-kens*, en nu in de Westerschen Kercke oock d
Patriarcha van Roma, die hem tot *Paus* gemael
en vordert, tot Keyser hebbende 10. Koning-
rijcken en 6. Ceurvorstendommens, waer v
hy selven den sevende is.

83: Het derde BEEST, opstijgende uyt
AERDE met 2. valschen Schaeps-hoorne
Apoc. 13 v. 11. Het welck in der *Westersch*
Lateinschen Kercke in BABILONIA alles doe
voor den Oogen des 10. hoornigen Beestes in d
Osterschen Westrischen Latynschen Kercke, Ibi
v. 12.

I. Het spreeckt oock gelijck der DRACK
v. 11.

II. Het doet groote Teeckenens, v. 13. m
dwang.

III. Het doet Teeckenens gelijck het eers
Beest, oock voor sijn Oogens, v. 12.

IV. Het vervoert met desen sijnen Duyvels(g
lijk die Konigens moordenaers en hare Dragor
derer

rens) Teeckenens die Inwoonderens der Aer-n, die hem van het eerste NB. BEEST gege-n zijn, om te doen, v. 14.

V. Het laet oock vier van Hemel (dat is vier swaert uyt den valschen Kerck-hemel (tot oma) vallen, voor die (Duyveldienende Af-den-dienaers) Menschens op Aerden, v 13.

VI. Het gebiet oock mede aen die Inwoon-rs der (Aerdsche, en Duyvelsche Mensch-agende Menschens) op *Aerden*, dat sy desen *este*, welck die doodes wonde, van (der *Paus* alsch Petri moord-swaert) het swaerdt hadde n een van sijn 7. Hoofdens, (zijnde der Keyser n den Paus overwonnen, en van sijn Rijcks itoriteyt ontset) en wederom (herstellinge door n kleyne macht) genesen ware, souden een EELD maecken, (dat is wederom soodanigen oomschen ontroomden KEYSER, die tot Ro-a selfst niet meer, als een doodes *Beeld* soude te ggen hebben,) v. 14.

VII. Het maeckte, dat die Aerde, (Aerdsche fgodens-dienaers) en al wat op aerde woonde, lit gemaeckte doodes) *Beeld* den Keyser, in dit eest (den Paus) aen wiens sy dit *Beeld* gemaeckt adden, selfst aenbaden, (en ook geloofden) wel-ers doodelijck hooft wonde (door weder verkie-nge tot Keyser, uyt 7. Ceurvorstens, door 6. eurvorstens, daer der Keyser der 7. Ceurvorst lfsten is) van het swaert, wederom genesen wa-, v. 12.

VIII. Het *Beest*, heeft oock naer die maec-inge des *Beeldes*, aen dit eene *Beeldt*, den eest, (dat is benediction, macht, Kroon, Sep-er, Swaert, Rijcks-appel, (maer alle kort be-snoyt

ſnoyt) gegeven, daer mede oock dit wederm[illegible]
vendigh gewordene doodes *Beeldt*, door den
Geeſt, oock als het *Beeſt*, (Gode laſterde, d[illegible]
die op den Throon ſit,en het rechte ware 2.hor-
nige onnoſel geſtorvene Lam; of 2 hoorn[illegible]
Outaer die Chriſtus is) oock ſprack, v. 15.

Nu aengaende het Symbolum, des gekooren[illegible]
Antechriſti in Godes Tempel der Iſraëlitens.

I. Is een groote roode (bloed-dorſtige) Dr[illegible]
ca,met 7. Panduens op ſijn Hoofdens, 10. hor-
nens, en een langen (Slangen) ſtaert, met d[illegible]
derden deel der Sternen des Hemels gevaſt[illegible]
Apoc. 12. v 2. v. 12. Dat ſijn Biſſchoppens en
Kercke Chriſti.

II. Een afgekomen Duyvel uyt den Hem[illegible]
met een Wee! over die Aerde, en het Me[illegible]
(Kercke) Inwoonderens, ibid. v. 12.

III. Een Oude Slange NB, die GENAEM[illegible]
is Duyvel en der Satan, die den geheelen Ae[illegible]
bodem vervoert, v. 9 14. 15. 16. 17.

IV. Een afgeſwoorner broeder verklaeg[illegible]
voor God dach en nacht, v. 10.

V. Een ſtaende oppaſſende Draecken, voor h[illegible]
Wijf dat gebaren ſoude, v. 4.

VI. Een ſcheurende Draka op het Wijfs Ki[illegible]
dat gebaert ſoude worden, Ibid.

VII. Een vertoornt Draeka, op dat Wijf d[illegible]
baren ſoude, v. 17.

VIII Een vervolgende Draecka, van het Wi[illegible]
dat het Kind gebaert hadde, v. 14.

IX. Een verjagende Slange, van het Wijf d[illegible]
gebaert hadde in de Woeſtijne, v. 6.

X. Een Waterſtroom uyt ſpouwende Dra-
ke, en een Rivier, om deſe Vrou in de Wo-
ſtij[illegible]

stine te versuypen, 5. v. 15.

XI. Een Draca met een wille van Kindes opvretinge, v. 5.

XII. Een Oorlogs voerende Draka, met het ovrige van der Vrouwen Zaede (gemeyne Heydens, niet uyt Israëlitens, maer uyt Volcken, Natiens, Tongens, en spraeckens, door der Apostelens Evangelische Predicatiens onder den Heydenens) die Godes Woord bewaren en aen Jesu getuygenisse vast houden, v. 18.

XIII. Een onvermogende Draecka (tegens het gebarende eerste Vrouwen Zaed uyt Israëlitens, gemoet Michaël met sijn Engelens,) v. 7.

XIV. Een Draecka met toorn, hem selven gestelt aen het strand van de Zee, v. 18. Dat is, die hem selven gestelt heeft van soo veel Duyvel-dienarens op Landens en Zeens, als oock Sandjens der Zee Strandes sijn, tot Keyser gemaekt, en wort nu in herstellinge der overwonnen Keyser, weder aen gebeden, als der Draka in het Pardel Beest, of als der *Paus* in den Keyser, en der *Keyser* wederom a's een Pardel Beest, in den Draeka, of als der *Keyser* in den *Pausse*. En daerom wort der *Keyser* mede voor God aengenomen, seyden sy oock rond uyt Vraegs wijse. Wie? is desen Beeste gelijck, en wie kan met hem Oorlog voeren! En naer der weder genesinge van de hooft wonde, en weder levendigmakinge, deses als dood gewesenen *Pardels*, daer worde oock aen dit Pardel Beest een Beck gegeven, om groote lasteringens te spreecken, Ja 4. Mondens lang (dat is voor 4. af en aengaende Keysers levens lang,) sijne Beck tot lasteringens open te doen, tegens God, en tegens sijne wooninge, (want sy seyden dat den *Paus*

God

God ware van der geheelen werelt en Hemel, ja
gens ſijn Stoel, ſy ſeyden, dat der PAUS Chri
Stadthouder op Aerden in Chriſto Kerck wa
ja dat der PAUS het Hooft ware van Chriſti h
lige gemeente, en liet hem noemen alleen *Vaa*
als of geen *Vader* in Hemel ware, en het *Rijc*
of hy als God op die geheele Aerde woonde.

85. Dit Pardel Beeſt, ſijnde een mede Ap
ſtatiſch *Keyſer* of *Koning*, wort dan voor ee
genoemt: naemlijck,

I. Een opklimment *Beeſt* uyt de Zee, (da
van een ontelbaer getal Duyvel dienarens) Ap
13. v. 1.

II. Een wonderlijck *Beeſt* van den geheel
Aerdbodem, Apoc. 13. v. 2.

III. Een *Beeſt*, dat niemande gelijckent. v.

IV. Dat een doodes wonde van het Swa
heeft, en wederom geneſen is, v. 3.

V. Daer van den Draecka ſijnen Stoel, groo
macht en kracht gegeven bekomen, v. 2. v. 4.

VI. Welck van den geheelen Aerdbode
naer gevolgt wort, v. 3.

VII. Welck aengebeden wort, v, 4.

VIII. Dat aengebeden wort van deſen, we
kersnaeme, van 't verworgde Lam, niet vo
der werelds grondlegginge, in het levens Boe
ſijn opgeſchreven, v 8.

IX. Aen wiens macht gegeven wort, met d
Heyligen te ſtryden, v. 7.

X. Macht gegeven die Heyligen te overwi
nen, aen welckes macht gegeven wort, over a
Stamme, Spraecken, Volcken, en al die op A
den woonen, v. 7. In *Europa*.

XI. Een Beeſt, dat veele gevangene (Chriſte
in een hope by een drijft, v. 10.

XII. Da

XII. Daer niemand tegen Oorlog voeren kan, v. 4.
XIII. Dat met het Swaert doodet, en wederom met het Swaert ſal gedoodet worden, v. 10.
XIV. Dat ſijne Gedult of Patientia, aen het geloof der heyligen oeffenet, v. 10.
XV. Aen welck een Mond gegeven is, groote dinge en laſtringens te ſpreecken, v. 5.
XVI. Dat ſijn Beck open doet, tegens Godes Naeme, Godes wooninge, en deſe die in Hemel woonen, v. 6.
In ſomma, hier is het Symbolum van den Roomſchen *Keyſer* of Koning met ſijn 6. Ceurvorſtens, en 10. Koninckrijken, naekt en klaer in den Paus te ſien, als een uytgeſpouwen Geeſt der Duyvelens, die heeden in der Lateinſchen, Europiſchen, en alle langh vervolgt geweſenen Kerke Chriſti, Tyranniglijck regeret, gelijck die 3. Geeſtens der Duyvelens ſijn Vader, in der kleyn Aſiatiſchen, Griekiſchen Kerke gedaen heeft, die hem, als een vuyle en helſche ſtinckende Duyvelens Rachebel, uytgeſpouwt heeft gehad.
I. Hier is tot Roma dan oock die groote Hoere, die met allen (Ketterens der Balam, Nicol. en Jeſabelliten, noch boeleert, Apol. 17. v. 1.
II. Die op veelen Waterens ſit, (menſchens) en van God ſal geoordeelt worden, Ibid. v. 1.
III. Met welker die 10. Koninge op Aerden geboelleert hebben, en alle die op Aerden woonen, v. 2. als KEYSER, Ceurvorſten en Potentaten, en die van den Wijn haerder Hoererye ook ſijn dronken geworden, v. 2.
IV. Het ſittende verhoerde Wijf, (*Paus*) op een Roodſcharlaken *Beeſt*, (Bloed-dorſtige Heydenſche Keyſer tot ſijn dienſt) in der Weſterſchen

Kercke, welckers 7. Hoofdens vol van den Na-
mens der lasteringens waren en tien hoorne
hadde, dit waren die mede ge-Apostaseerde Ceu-
vorstens en Koninge, v 3.

V. Die bekledete Hoere met Purper, Scha-
laecken, Goud en Peerlen en Edel-gesteente
en in hare hand, een gouden Beecker, vol quelli-
gens en onsuyverheyt van haerder Hoerery, v. 1

VI. Die aen haer Voorhooft (merck-teecke
nam der lasteringe) desen Name GEHEYM
NISSE, die groote Stadt BABILON, die mo
der der Hoererye, en grouwelens op Aerde
v. 6.

7. Een droncken Wijf, van het bloed d
Martelarens) heyligen getuygens, (2. Proph
tens, 2. Candelarens, 2. Olijf-boomens) Je
Christi. v 6. Leset dan vorderst in 't lange, va
(dit WYFS verborgentheyt, en des Beestes d
haer, als op Rydende, of Opsittende draegt, v. 7

VIII. Dit wijset klaer aen, dat der PAUS d
Beest is, waer van staet, dat het is, en niet wa
en doch is, dat uyt den afgrond, (*Duyvele*
Leere) opstijgt, en daer heen wederom in si
verderf gaet, ibid. v. 8. 9. tot 18. vide Cap. 1
v. 2.

IX. Het maeckte oock, dat alle die dit soo g
maeckte Beeldt niet aenbaden, oock gedood
worden, dat is die Autoriteyt des Pausfens
den Keyser, en des Keysers in den Pausse ni
respecteerden, v. 15. met Goddelijcke eere.

X. Het maeckte oock by alle Menschens, d
het aen haer een kenteecken, of merckteecke
gaf, aen haer Voorhoofdens, (onbeschaemt ha
Pauslijck gesinnet te sijn te Confesseren) of ae
de rechte hand, by kleynen en grooten, Wijve

e

n Knechtens gaf, dat is, met eedsweeren, met
. opgerechte vingers, en met beloovinge van
and-slagens, by der Pauslijcken gesintheyt, om
e willen leven en sterven, v. 16.

XI. Het maekte oock, dat wy dit Merck-teec-
en, of desen sijn Naem des Beestes, of het getal
es Naems, 666 (hier voor eens genomen) niet
adde, dat dese oock niet koopen noch verkoo-
en konden, naemlijck Aflaet Bullens, Indul-
entiens, Reliquiens der Heyligen &c. en dier-
jcken meer, v. 18.

Uyt welk voorgeseyden hier klaer te sien is door
ytrekeninge in overlegginge, die sinmatigheyt der
voordens Iohannis, dat dit 2. valsch hoornige Beest
er PAUS tot ROMA, een uytspoegsel is, van die
Drie Duyvels, om dat by wysen menschens die
ogens in hooft staen, Eccl. 2. v. 14. Daerom so re-
ommandeert ook Salomon, dat een Man het ver-
tant ende wijsheyt, niet van sijn oogens sal wijken
iten, Prov 3. v. 21. dat is, om allss wel te overleg-
en. Het beschrijf is duyster, die uytlegginge geeft
cht, het bevat gebaert verstant, en het resonabel
verleg, brengt wijsheyt voort, om van al het on-
ytgevondene uyt te vinden. Het afgrondige eerste
Beest, is een afvallig PATRIARCHA, in een van
en 4. hoecken Asiæ, sijn 7. hoofdens, met 7. bin-
ens zijn sijne onder hem hebbende 7. Bisschop-
ijcke hooge Priesters met Miters, sijne 10. hoor-
ens, sijne 10. machtige Keysers of Koningrijc-
kens, sijn Slangen staert, der Bisschoppens on-
der haer hebbende Herders, Leeraers, en Prie-
sters, der derde deel, der staert aenhangenden,
en mede uyt den Hemel slependen, en op die
Aerde werpende Sterrens, syn dese Ouderlin-
gens, Diaconens, en andere Kerck Bedienders,

die eertijdts voor den mede afval van Christi Di-
cipelschap, overgegaen zijn, tot Antechri-
Duyvelens Slaefachtigen Antechristschap, en t
Aerdsche, Menschlijcke en Natuurlijcke Sata
eeuwige doodigheyt. Gelijck der Roode Drael,
dat is van Martelaers bloed Carmesijn Rood g
verwde Patriarcha, en Opperhoofdige Duyv,
van gevleeschten en gebeenden, anderen uyt
spouden onreynen Duyvelens Geestens, ook me
Geestens der Duyvelens. Maer aengaende d
Hemel, waerin dit Monstreuse Draecken Be
gesien, en daer uyt gestooten op die Inwoonde
der Aerden, en der Zee. Is gewesen Christi g
heel suyvere ingeroepene Kercke, door inro
pinge en der 4 Evangelistens Evangelische inno-
ginge, als Gastens tot de grote Bruyloft des La
mes, sijnde uyt den 11. geslachten der besondere
Naemens van Israëlitens, die elck in sijn gehe
suyver als seecker getal, gewesen zijn. Want N
mens, betekenen niet een Menschen, alleen, ma
vele personen, en alle die van een name, van gesla
te tot geslachte sijn, en in enckelheyt geen telba
persoonen in sijn ontelbaerheyt, soude wese
konnen, maer gelijck wel in seecker Namens o
tellinge, telbaer gemaeckt zijn. Het sware W
bevrucht met een Mannelijck Zaedt, is dese
Israëlitischen Kerckens Evangelium der 4. Evan
gelistens verkondigt, en door die Apostels va
Jerusalem af in alle Werelt eynde, al Prædicken
onder den HEYDENS en GRIECKENS, d
Vrucht of het noch ongeboorne Zaedt dese
Vrouwens, of Kind, dat naer sijn geboort
soude Mannelijck (tot den strijt met den Ante
christ) zijn, met een Yseren roede die Heyde
nen te weyen of te voeren.

81. Het is veler Schrift-geleerdens ſtrydige ſtrijt, over den ſtrijt van MICHAEL en ſijn *Engelens*, met den DRACA en ſijn *Engelens* in den HEMEL. Als ſoude deſe MICHAEL ſelfſten CHRISTUS Jeſus en ſijne *Engelens*, die 24. Ouderlingen ſijn. Dat der DRACA den Afgrondigen *Duyvel* en ſijne *Engelens*, ſijne mede Duyvelens waren, en dat der Hemel ſoude den bewuſte PARADYS Hemel der Hemelen ſijn, van welcken Jeſus omvangen is. Maer dit alles ſtrijt oock tegens hem ſelven, want voor eerſt, ſoo beteeckent den name MICHAEL niet anders, als yet Chriſtelijcks of yet Goddelijcks. Maer niet Chriſtum noch Godt ſelfſten, en dit is als een Doop-naem in Chriſti bloedt-kercken. Want Chriſtus is uyt kracht van ſijn geboorte uyt den ſchoote der eeuwigheydt ſijns Vaders, oock ſelfſt der eeuwige en waerachtige Godt, en niet ſlechts yet Goddelijcks. Wederom Chriſtus is uyt kracht van ſijn geboorte uyt den ſchoote der tydelijckheyt ſijner Moeder, oock ſelfſten in der volheydts tydts, der tydige en waerachtige menſch, en niet ſlechts yet menſchelijcks of Chriſtelijcks, en dat Chriſtus Jeſus te gelijck in een perſoon is, ware Godt en ware menſch, dit bewijſt den Apoſtel ſeer krachtig, als wanneer hy in opſicht van ADAM in het Paradys, in een tegenſtel ſeyt, Chriſtus Jeſus heeft het voor geen ROOF geacht, om Gode willen gelijck ſijn, Philipp. 2. om dat ADAM, door Satans mede aenradinge, heeft gelijckſaem die Godtheydt ſteelen en roven willen, en hem Gode gelijck te maecken, Geneſ. 2.

Wederom ſoo konnen oock uyt gevolge die ENGELENS, met welcke MICHAEL oock

tegens die ENGELENS des DRAECKEN streede, sijn oock geen boven Paradys ENGELENS, en Hemelsche Geestens, die voor Godes en Christi aengesichte dienstvaerdigh stae, om sijne beveele Godes te volbrengen; maer moeten oock maer menschens sijn, die den name van Engelens dragen, uyt kracht van meer Christelijcker en Goddelijcker ampten bedieningens, gelijck die 7. Bisschoppens der Israelitischen Kercke Christi, altydt genoemt waren Engelens of 7. Geestens, alsoo oock den Apostel Johannis, ja Christus Jesus naer sijn mensch in 't vleesch, genoemt wordt den Engel voor Godes aengesichte, der speelende Engel, tot vermaeckelijckheydt voor Godes aengesicht voor der grondtlegginge der wereldt, als mede Raedt-man van het Godtlycke 3. EEN, om het inschrijven der veelheydt der namens, seker getal in den Hemel, tot opbouw van sijn Kercke, en Koningbrijcke Christi op aerde, waer in hy met sijn Woordt en Geest als Koningh regeren soude, tot aen het eynde der werelt, en heerschen over sodanige Draecken Duyvels, Satans, en Satans Synagogische vyanden, tot nederlegginge onder sijne voeten, Apoc. 1. v.

Wederom soo kan oock dese DRACA met zijn Engelens, die met MICHAEL en zijn Engelens streede, der Afgrondige LUCIFER DRACA, DUYVEL, SATAN, niet wesen, om dat dese een onder aerdsch vleesch en beenloos geest is, en gelijck der eene in de Israëlitischen Kercke Christi tot *Smirna* en Pergama, een Opper Bisschop en Duyvel geweest is, die sommige van de gemeente Christi om te dooden, in 't gevangen huys gesmeeten heeft,

als

ſoo is oock heden noch den Paus in der Hey-
eniſchen Kercke Chriſti tot *Roma*, en *Ravenna*,
en Duyvel die de Gemeente Chriſti door den
oodt , om van den geheelen aerdtbodem uyt
: roeyen, in 't gevangeniſſe ſmydt, haer oock
yniget,quelt en anghſticht,&c. Ja alle deſe die in
Godes Woordt beyder Heyligen Teſtamentens
echts leſen,en aen haer beyder getuygeniſſens van
eſu, als haer EENIGE zaligheyt tot rechtveerdi-
inge voor God, aen Godt haer vaſtmaken,en
iet aen des Romeynich Draken Duyvelſche ver-
oekinge, haer overgeven aen den PAUS,als ſijn-
e deſeDRACA, een Godes Laſteraer; welk alles
lleen doch geſchiet, door Satns mede aenradinge
n door die meninge, die God ſelfſten aen ſudani-
e KONINGE, als deſer Draeckens ENGE-
LENS, gegeven heeft, gelijck ſtaet NB. ſy MEE-
NEN, *dat ſy Gode een dienſt met¦doen*, en bannen tot
eſen eynde die namens der uytverkoornen Iſraë-
tens en der Heydenens beyder Kerckens Chri-
tens, in het Ooſten en in het Weſten, uyt welkers
amens in het levens Boeck, voor der werelt
rontlegginge, ſijn opgeſchreven geweeſt, en in
en tydt haerder inroepinge, door het Evange-
ium Chriſti tot hare zaligheydt, met het merk-
eecken van den name hares Godes en Jeſu, aen
aer voorhooft geteeckent geweeſt, om met An-
pas van den Paus gedoodet, om mede onder den
Outaer begraven te worden, om het eynde van
are roepinge te verwachten, dat Chriſtus tot haer
preeckt, om haeſt te ſullen komen, om haer
loedt aen den Draken Duyvel te wreecken.

82. Maer aengaende die weg neminge tot Godt
n den Hemel en tot Godes Stoel des gevictori-
eerden MICHALIS met ſijn *Engelens*, naer

eyndiginge des ſtrijdts met den DRACA en ſ[...] *Engelens*, en dat deſe plaets des ſtrijdes niet me[...] gevonden worde, en daer op oock gevolght [...] een ſtilſtant in den Hemel(Kerke.)Dit is klaer b[...] weſen, dat naer dien Chriſti eerſte Kercke uyt d[...] geſlachtens Iſraëls, geheel is opgerecht gewee[...] naer die mede inbrenginge der 144. duyſend[...] noch reſterenden namens, der noch overigh [...] weſenen en verſtrooyden Jodens, in ſeer ve[...] plaetſen, onder den Heydenen, onder welck[...] die Evangeliſche innodiginge, door die Apoſ[...] lens aen haer noch niet gedaen ware, want, [...] dit alleen Jodens of Iſraëlitens, en gene an[...] volckerens of Natiens geweeſt zijn, dit bly[...] klaer, om dat die beſondere namens electien, [...] een ſoo ſeer net en diſtinct getal geprædeſtinee[...] nooyt in der tweeden Kerckens, uyt den He[...] denens, Volckerens, Natiens, Tongens [...] Spraeckens geſchiedt is, maer geheel contrari[...] uyt een ontelbaer geprædeſtineerden en ong[...] naemden namens geſchiedt is, als ſijnde den i[...] gangh van Chriſti 1000. jarige regeringe ſijn[...] opgetimmerden grooten Koninghrijckes op ae[...] den, uyt deſen Heydenens, Jodens, Volck[...] rens en Natiens over die geheele aerde; ſoo w[...] van Jeruſalem der Apoſtoliſche uytſendinge g[...] ſchiedt is, Apoc. 5. vs. 5. 6. 7. 8. en voor deſ[...] tydt dan, wel mach geſeyt worden, den ſtilſtant [...] den Hemel geſchiedt te ſijn, maer die opn[...] minge Michaelis tot Godes Stoel in den Hem[...] ſijnde die ſoo genoemde heerlijcke Kercke u[...] enckelen net getelden geſlacht namens, ja na[...] der eeuwige Prædeſtinatie voor der werelt gron[...] legginge, naer den mede eeuwigen Raet van h[...] gants Goddelijke 3. Een, is dit alſo geſchiet, ja de[...]

Kerc[...]

.erke Israëls, is geweest het aengevangen RYKE
.hristi op aerden, en sijns Heyligen eersten Tem-
els Salomonis, in welck die stemme der Bruydt
n der Bruydegoms soo lange is gehoort gewor-
en, tot dat door hare eygene sondens veroor-
eckinge van eerster liefdens verlatinge, soo
el der Bisschoplijcken Leeraers, als onder ha-
en Leerlingens, der Herderens als der Scha-
ens, wederom totael is uytgeroeyt geworden
yt geheel kleyn Asiæ vier hoeckens, wanneer der
. gemeentens Candelarens: namentlijck, bey-
er Testamentens getuygenissens van des Messias
omste totzaligheydt, sijn wegh NB. GESTO-
TEN, en onder die Heydenens verplant ge-
vorden, waer Christus, als in sijns Koningh-
RYCKES uytbreydinge, door des Duyvelens
Draekens der Roomschen Pausens grootste Mar-
elaerschap niet alleen niet gestut is, maer oock
oor een duysent jarigen tydt, in haren voort-
ange absoluyt verdonckert geworden, soo lange
ock tot het ontelbare getal der Heydens tot eene
ersoon toe, sal mede ingebracht sijn, naer welck
000. jarigen voorby sijnden tydt, dan dese Hel-
che Draca tot Roma, ook wederom soude los ge-
aten werden, maer voor een korten tydt, in
velcke hy niet anders doen sal, als over den ge-
eelen aerdbodem uyt gaen, om niemant, als die
Heydenen, uyt den 4. hoecken der werelt alleen
e vervoeren, alsoo, dat selfsten den GOCH en
MAGOCH, en veele Koningen tot den Oor-
ogh komen sullen, om tegens het onoverwin-
elijcke Lam (is Christum in sijn Kerckens Le-
denmatens, als mede stomme Lammens op *Gol-
gatha* tot de slacht-banck door dese Scheerders
e voeren). Voorwaer! een teken, dat die

doenmalige door Christi doodt gedoode dood
Duyvel,en die gevangen WEG gevoerde Helle
gevangenisse, nooyt meer macht over Chri
ledenmatens in 1000. jaren bekomen heeft, no
oock in der eeuwigheyt niet bekomen kan, dae
om, soo staet, dat der 1000. jarigh opgeslooten
en met kettens in den Afgronde, (dat is in sa
Duyvelens Leere stil sijnde en rustende) Drac
of Paus tot Roma, en hem selfsten gene genoe
same macht en kracht gehadt heeft, om haer
vervolgen, daerom heeft hy noch desen huydig
dag in dese seer kort sijnde tyd, eene kragt en ma
van den GOCH en MAGOCH en 10. Koni
gens bekomen, door eene meeninge van Go
aen haer selfsten eerst noch daer by gegeven, o
door Satans mede aenradinge, dese vervolgi
ge door andere in 't werck te stellen, maer ni
alleen seer korttydigh in Vranckryck, Piemon
Ungaria en andere meer, maer oock sonder een
profijt, want van Christi des ziel Herders Sch
pens, sal niet een eenige persoon, veel min ee
geslachte van namens, ja niet een enckel hoof
alsoo verlooren gaen. Want sy zijn als gepræd
stineerde met Christi bloede, in Christi hand
palmens ingegraveert, tot spijt van den Drac

83. Het is seecker, nooyt ontbloot een sondae
zijne schaemte meer voor Godes alles doorsiend
oogen, als wanneer hy voor des menschen
oogens, met geveynsder heyligheydts schijn, di
soeckt te bedecken, maer of nu gelijck dit ge
schiede, dat oock sommige in der Westersch
Kercke, so onwetende mede gevonden wer
den, als die in der Oosterschen Kercke tot Thya
tira, dat sy die listens der Satans niet gewete
hadden, of dat sy door geloofs swackheydt ooc
med

nede niet hadden konnen uytstaen, die Room-
sche Duyvelens Inquisitie, als oock geene, door
inghstiginge, quellinge, pyniginge, gevange-
nisse inwerpinge, der Duyvelmatigen Jesuitens
en Dragonders, en daer door gekomen waren
tot een mondt afsweeringe, en vleesschen hant-
tekeninge, en gelijck wel niet van gantschen her-
ten, van gantscher ziele, van gantscher gemoe-
de, en van allen krachtens Jesum haren Saligh-
maecker, als in den kleynsten deele, voor desen
Duyvelschen Drakens geestens gedaen hadden, de-
se hebben troost genoegh, om dat sy gene verdoe-
melijcke sonde, tegens den H. Geest gedaen heb-
ben, en dat sy maer op het weder innodigen der 7.
Basuynens geblaes, neffens den ongedwongen
en vrywilligh, maer gedwongen en onwilligh
afgeganen, en nu tot haer eerste verlatene lief-
de wederkeeren, want Jesus set voor dese Thyati-
riers die genaden poort, te wyt open, om tot hem
maer weder te keeren, op dat hy zijn uytgeba-
suynt eeuwigh Evangelisch Edict, van een eeu-
wige Amnistia, met zijn bloede onderteeckent,
en die Hantschrift verzegelt en in de Schat-kistens
harer hertens oock weder opsluyt, en haerder
sonden in eeuwigheydt, voor Godt sijn Vader,
niet meer gedencket, gelijck in tegendeel staet,
BABEL! sal voor Godt gedaecht worden. Maer
vorder van Christi uytgegaen eeuwigh Edict,
tot een eeuwige Amnestia oprechtinge, met den
weder gekeerden tot de eerste liefdens plichtens,
kan men vinden, Apoc. Cap. 2. Cap. 3. Want
anders soo doet dit Godt aen geenen Heydens,
en soo laet hy haer sijne weege niet weten, maer
hy laet die Heydenen wandelen, naer het goedt
duncken van haer eygen herte, hy laet haer doen
al

al wat haer den Duyvel mede aenraedt. In fu-
ma! in harer Duyvels Synagoga, heeft hy o
nooyt die ſtemme der Bruydt of des Bruydego
hooren laten, door den Evangeliſchen Baſuyn
Schael, want die 7. donder ſlagen ſullen daer
met haer hertsbevinge, zitteringe, tande klap-
ringens, en met den aller hooghſten laſ-
ringens, naer den aerdt des Draeckens ſijn ſp-
kens manier, gehoort worden: ja die 3. Duy
uytſpouwende Duyvels in 't Ooſten, ſullen m
den 3. uytgeſpouwden Duyvelens in het Weſte,
in een eeuwigen nabuurſchap, van Hel en Va
vuyr, te ſaem een getal van 6. uytmaecken, ma
die ſevende van haer ſeſſen, ſal Lucifer den Exec
teur weſen, als van Godes eeuwigen gramſcha
uytvoeringe, die als een eeuwige gloet brant, ja de
drie Kiekvorſch Duyvelens, met haren Jeſui-
ſchen Engelens van Roma, naer dien ſy c
Heydenen ſullen heden, vervoert gehadt he
ben, ſoo ſullen ſy morgen, wanneer Chriſtus a
Koningh uyt den Hemel neder komen ſal, m
der kracht ſijner macht, om die Hemelens als e
kleedt in een te wickelen, Bergen en Heuvel
in een te ſmelten, alle die 7. donders tot haer h
ren ſeggen, Ghy Jeſu onbekende! Ghy werke
der ongerechtigheydt! ghy vervloeckte! gh
Wandelaers naer het eeuwige vuyr, gaet ma
heen naer den Sulphur brandenden *Abbadon*, e
dan ſal der water uytſpouwende Draecka wel ſie
dat hy ſoo veel waters nu niet heeft gehad, om d
Vrouw in den Hemel: namentlijck het gepra
dickte Evangelium in Chriſti Iſraëlitiſche Ker
ke, of in kleyn Aſia, ende daer naer oo
Chriſti Heydenſche Kercke) niet te verſuypen
nu noch veel min, die eeuwige brandende vu
vlamme uyt te doen wateren. 82. Uy

82. Uyt allen desen ge-expliceerden, dat em selven door sijn selfsten woordens exliceert, kan men sien oogenschijnelijck, hoe at door eene overlegginge met wijsheydt, en Apocalyptischen Schriftens selfsten, aleene oock, eene rechte en vaste uytreeckeinge tot uytvindinge van Godes Woordes erborgenen wille tot wijsheydt, in sijn sinmatien bevat, uytgevondt worden, en of gelijck oor een natuurlijck mensch verstandt, Goddejcks Woordes sinmatigh bevat, noch soo swaer n duyster schijnent is in sijn beschrijf, insondereydt in 't stuck, raeckende het Geloofs-point, en welcken het aller swaerste Hemels gewichte an zaligheydt, wy oock mede dese Geloofsoint der Goddelijcken Historiens, waer in het nede sware gewichte van Christi mensch woringe, en werelts scheppinge uyt NIET, aen vast anght, en eenigh en alleen door uytleggingens ygener WoordensGodes, moet en kan uytgevonen worden, en alsoo, als uyt eene seer groote uysternisse, het licht tot geloofs wijs wordinge, ock voort gebracht, worden, Want dit is het liches natuyr effect des alleen waren Godes, uyt jn duyster schijnenden, maer inder daet doch niet uyster sijnde Woorde, als voor soodanige alleen ie verlooren gaen, en voor die, welckers namens oor der wereldts grondtlegginge, niet mede n het Lammes levens-boeck voor eeuwigh jn ingeschreven geweest. Gelijcker staet van en onwederkeerlijcken Bisschoppens, van der esu gehatighden Leere Balaacks, die Balam eerde &c. en alsoo genoemt werden Duyvels, atans en Satans Synagoga, tot Roma noch floerende in Christi gedefloreerde Kercke, want

Chri-

Christus tot hare bekooringe die Evangelisc
inroepinge, als tot der aller eersten en tweec
ware Moeder-Kerckens volmaeckten opbou
niet weder komen laet, Apoc. 11. vs. 8. 1 Co
10. vs. 3. 4. Buyten welckers Primaetschap, do
geene zaligheydt te vinden is. Ja in welcker b
der Testamentens Prædikinge, en Leesinge u
gebannen is. Daer door doch gelijck die Son
haer heerlijcks lichaems opgeslootene klaerheyd
sonder si;ns eygenen uytschietenden stralens lic
op het uyterlijcke menschens oogens duysterhey
eerst om te verlichten, oock niet anders, als refle
terende, met den oogens tot mede lichtwording
kan sien laten, alsoo ook het licht uyt Godes alle
zalighmaeckenden Woorde, tot boven natuyri
zaligmakende kennisse, van Godes geopenbaerd
wille gesien wert, die door geloofs toestemmin
dan te verstaen geeft, die verborgene gewese
wijsheydt, om te willen wat Godes wille wi
wat hy is, en wesen sal, in desen, het goede te doe
en in genen, het quade om te laten, gelijck Go
Woort beveelt, en dit dan soo doende, soo seyt v
desen dan, om Godes gebode te doen, en van dese
om te laten, Godes verbode, dat by een sodan
wijs man is, wiens dan die oogens in 't hooft stae
Eccl. 2. vs. 14. en vorders seyt hy, dat dan een sood
nigh man, het verstant en die wijsheydt niet va
sijn oogens sal laten afwijcken, Prov. 3. vs. 2
Maer het is een groot genadens genot, want do
Godes Geestes inspraecke, aen eens (door i
roepinge des uytterlijcken Evangely Geeste
bekoorden Sondaer, noch gehoordt en verstac
wordt, dat soo veel in swaerheydt hem den Gee
der Wette, tot conscientiæ wordinge vervloec
gehadt heeft, dat nu in tegendeel, wederom sc

eel die verlichtinge der Geest des Evangely Chri-
i, tot conscientiæ wordinge gezegent heeft, want
ısschen der Wettens conscientiæ geestes aenkla-
nge, en tusschen des Evangely geestes dit en op-
olgendē conscientiæ geestes vry sprekinge is van
eel verdiende sondens straffens, is eene seer grote
ıssentia, om dat hem in dese sin weg ruckinge,
en de Aerde tot een Hemels inwooninge, en des
Hemels inwooninge, tot een Aerdens uytwoninge
eworden is: Want die liefde van Jesus schoon-
eyt hier op aerden en kort in den Hemel, hout
em als verslonden, daer geen weder uytspou-
inge, door walghlijck wordinge, van te vresen
aet, want dese liefde die verslindt, verbindt,
aeckt twee tot een, en een noyt tot twee.
84. En boven dit, soo leyt oock noch dit groo-
secreet, tot mede grooten troost verborgen, in
et noemen van het OVRIGE van der Vrouwen
aedt, dat twee kinders van een Moeder en Vader
eboorен, sijn niet halve, maer geheele Broe-
ers sijn: die Israëlitische en Heydensche Kerc-
e Christi, is een en die selve Kercke, in welc-
er Eenheyt oock noch een twede secreet in ver-
orgen opgeslooten is, die door overleg kan ver-
aen worden, dat in desen oock absoluyt die uyt-
reydinge van Godes en Jesu Kerckens grootheyt
ver den geheelen Aerdtbodem bestaet, en in hare
nsichtbaerheyt, geheel sichtbaer, in desen Israëli-
schen en Heydenschen Broederschap van EEN-
EYT, in een voor, en in een naer, kan bewesen
orden, en dat der eerste Broeder, volgens voor-
gginge der macht sijner Yseren roede, die Hey-
ens heeft geleydet, en haer als potten in scher-
ens gesmeten te hebben, *Apoc.* 2. *vs.* 27. 28. En
erom, soo hoort men oock, desen Victorieusen
victo-

Victoriæ gesangh, en Triumphale Trompet-schal. *Nu! is het Heyl!* die *kracht* het *Rijcke*, (ten den Antechrist die hem het Rijcke noemt) ons Godes, en die macht sijns selfstens geword... *Apoc.* 12. *vs.* 9. Want der verklaeger NB. O... SERER, (Heydens) BROEDERENS, ... *neder geworpen*, Ibid. vs. 10. Sy! hebben ov... wonnen, door het bloedt des Lammes, en d... het Woort haerder getuygenissens, sy hebb... haer leven niet lief gehad, maer in den doot ge... ven, Ibid. vs. 12. Sy hebben die oude Slange, Sat... en Draka (Paus), door wiens die gehele aerde ve... voert is, overwonnen en uytgeworpen, daerom is het Triumph gesang, *sijt vrolijk gy Hemelens of Ke... kens*, en Gy! die daer innen woont, Ibid. vs. ... Maer een *Wee*! komt over dese (Heydens,) die ... aerden (Aerdschen en Duyvel-dienende An... christens) woonen, Ibid. vs. 12. Waerom ock die eerste verkondiginge des Evangely, on... het gedaente van een beswangerde Vrouw vo... gestelt is, dit is sonder twijffel, om dat M... *theus* der aller eerste Evangelista van verkon... ginge van Jesu komste in 't Vleesch, in sijn a... genaemtheyt onder den Israëlitens, gelijck P... lus van hem oock getuyght, gelijck eens Engel... aengesichte gewesen is, en daerom oock M... theus dit Dier is, dat door een Vrouw met ... Engel gesichte voorgestelt wort. Waerom ock Lucas der Heylige Evangelista, onder het Sy... bolum van een Dier eens Kalfs voorgestelt wo... en leert, dat die verkondiginge des Evangely v... Christi komste tot Bethlehem in een Stal ... schiet is by Kalverens, (die des Ouden Te... menti bondes lant gedragen hebben,) en onder ... Nieuwen Testament, nu gebooren sy tot tro...

cr...

er Jodens en Heydens, en dat hy in 't Prædicen van het Evangelium, als een Kalf in des Heeren Acker geploeght, en oock die schoone begravene Peerle gevonden heeft. Waerom oock Marcus der H. Evangelista onder het Symbolum van een *Leeuwe* voorgestelt wert, leert, dat die verkondiginge des Evangely van Christi komste uyt den Stamme Juda, als een Leeuwe, met groote sterckte en macht gekomen is, sijn Volck te verlossen, uyt den mond des Helschen Leeuwens. Waerom oock Johannes der H. Evangelista, onder het Symbolum van een Arend voorgestelt is, leert, dat die verkondiginge des Evangely van Christi komste, uyt de hoogste des Hemels, uyt den schoote des Vaders geschiedt is, en met sijn wederkomste, in 't vleesch op aerden, als een Arent, oock daer na toe, weder opgevaren ware, en met sijnen klaren oogens den Vader der lichtens, in den ontoekomenden lichte, om te sien en dat sijnen Geest, niemant van daer weder nemen soude.

90. Wy hebben gesien, dat soo haest den hoochmoedigen *Patriarcha* van der Lateinschen Westerschen Kercke, hem van sijn eygen Draecken list tot groot eer aensien, van een algemeene Opperhoofdigheyt heeft geprickelt gevonden, soo heeft hy onder betoverenden schijn, van levens heyligheyt getracht, met den eersten, beydes die *Politicke*, en *Ecclesiasticke* macht onder sijne gehoorsaemheyt te dwingen. Maer om hem veel hooger dan als God, en veel lager als Mensch te stellen, soo heeft hy hem tot geen van beyden, maer tot een derde, dat is, naer een voorafgaende wegwerpinge van den Titul van Patriarcha tot Roma; tot een *Beest* gemaekt, en is genoemt, Duyvel, Satan, en Satans Synagogens

en onder een verdektennaem vanPAUS tot R
MA,anders oock den *Almachtigen* en het *Rijke* g
noemt;een die gene Wereltsche,noch Hemelsc
machte, noch Rijckens bovens, noch neffe
hem, in ALHEYD heeft. Dese hem selfst o
Patriarchten Paus,noemt hem het *Rijke*, en de *A*
machtige nog op tweeder hand manier. Voor eer
als Opperhooft van allen Kerckens des *Rijckes* J
su Christi over die geheele Werelt uytgebr
det. Ten tweeden den Almachtigen,over alle K
ningrijckens der Koningens van geheel *Europ*
en voorderst oock mede van groot en kleyn *Asi*
en *Africa*, want toemael ware *America* noch ni
bekent.

Om dat alle Apocalyptische geestelijcke di
ge, gants geestelijcken moeten onderscheyd
worden, soo is het onmogelijck, dat des me
schens vleesschlijck gemoets geest, uyt aeng
boorner blintheydt, uyt het lesen der 7. Send
brievens, der H.Geestes sinmatigen begrijp, u
sijn woordens der wijsheydts door vlechting
met sijn vleesch gedachtens veelheydts omwiss
lingens en natuyrlijckes gemoets geestes ove
leggingens,soo soude ontvlechten konnen,gelijc
een groot en wijse Philosooph of Naturalis
doet, wanneer hy uytvindelijcker dingens secret
of Mysteriens uytvindt, die haer bevat in dienst
baerheydt lichamelijcker dingens, tot verval ae
een der vyf sinnelijcken Organischen deele
sijnes vleesschlijcken lichaems hebben. Wa
elck soodanigh creatuyrlijck objectum, wor
daerom genoemt; *prima causa movens*, of eerst
beweginges oorsaecke, dat door beweginge, all
bewegende, sijnes selfstens Idæam, als overscha
duwende, tot beswangeringe des gemoets geeste

al

als of selfst het Idæatum daer ware, imprimeert, en als dan is het effect, deses Idæati werksaemheyt, dat het een kennisse sijns selfstens Idæens Idæati, natuyrs, aerts, eygenschaps, nuttens en goedes of quades gebruyks van haer geeft, want het licht van soodanige bekomene kennisse, van een sien een tastbaren creatuyrlijcken dinge, wordt dan genoemt, een bekomen natuyr licht in ons, dat wy noemen, eene natuyrlijke kennisse van te hebben, om dat sijne natuyrlijckheyt haer voorval tot bevat, aen een van onse vyf natuyrlijke uyterlijke Organische sinnen deelens heeft, en wederom dese natuyrlijcke kennisse, aen den gemoets geest voorgestelt tot bevat, wort dan tot verstant, of begrijp, naer dien men dat heeft, om dat het verstant stom is, en niets kan uyten of voorstellen van het object, dat *causa movens*, of eerster beweginges eerste oorsaecke geweest is, en soo maeckt het verstandt die Reden tot sijn Tolck, om in woordens uytdruck, oock mede kennisse van 't gene dat in 't verstant is, te geven, waer door die Rede, door voorstel aen hun selven, of aen een andren, den willen veroorsaeckt, om dat voorgestelde Idæatum in Idæa aen te nemen, of te verwerpen, wat het aengewesen heeft, tot sijns eygenen eyndes nut of gebruyck.

En dit is *prima Materia Philosophica*, en al, dat wat creatuyrlijckheyt in besit heeft, soo te konnen uytvinden, maer wat Godes Woordt in bevat heeft, dat moet oock door Godes Geestes verlichtinge geopenbaert worden, tegen al onse natuyrlijck bevat, daerom soo moeten oock alle geestelijcke dingens, gants geestlijck onderscheyden worden uyt Godes Woort, dat hem selven verklaert.

91, Het blijckt uyt bygebrachten bewijsens, dat

die aller grootste kennisse eens subtielst Philoso-
phischen geestes, omtrent creatuyrlijckheyd
natuyrlijckheydt te ondersoecken, niet een jo
waerdig te passe komt, omtrent Godes over na-
tuyrlijcke woordes, met gansch Godtlijcke
over natuyrlijckheydts sinmatigen bevattingen
des Heyligen Geestes, om soo resonabel van
konnen spreecken: dit getuyght dit Prophetisch
beschrijf in Johannis 7. Sendt brievens. Dat w
den PropheтischenGeest niet inmediate, of uyt h
lesen door den geest der eygenen Woordens Go
des mediate heeft, als door Godes Geestes m
de werckinge, tot geloofs toestemminge,
geloofs aenneminge, dat een en het selv
Woordt Godes, of een reuck des levens tot de
leven, of reucke des doodes tot den doodt, de
eenen en den anderen niet is. Want valsch
Leeraers sijn oock valsche Prophetens, daero
soo propheteren sy van allen Godtlijcken Schri
tens oock valsch, en hare Leere wort alsoo nie
alleen genoemt, een Put des Afgrondes, mae
oock, dat uyt desen Pu te voort gekomen is, di
Duyvelens Leeraers en hare Aenhangers, nament-
lijk Duyvelens Satans, Satans Synagogens selfste
Ja dese vleesch Duyvelens, die in der Orientaelse
Kerke in't midden opgestaen sijn, worden genoem
3, noch andere 3. uytspouwende Duyvelens, o
onreyne Geestens der Duyvelens, gelijckende de
Kickvorsschen. Waer door verstaen werden c
drie, noch andere drie uytgesondene Apostati-
sche, en eerste liefde verlatene Bisschoppens, o
Pausens soo genoemt, die in der Westrischen Ker-
ken noch leven en Duyvelmatich, in harer mensch
vyandigheydt alleen regeeren, en Christi Lede
matens, als met allerley Inquisitie plagens to
Mar-

Marfelaers gemaeckt hebben.

Om dan eene Apologiam te maken van het afkomen defer 3. eerften Duyvelens, bekent uyt hare Leere in der Ooftrifchen Kercke, foo ftaet, dat *Balaam*, der eerfte geweeft is, die *Balaacks* Leere geleert heeft, Godes bevelen overtreden, Num. 22. vs. 18. en *Nicolaus* den tweede, van der Vrouwens veelheydt, en *Jefabella*, de derde van valfche Prophecyingens, en Hoereryens toeftemminge. Maer BALAACK, defe die oock fijn afkomft mede gehadt heeft uyt den Geflachte DAN, uyt den twaelfden Stamme Ifraëls, die mifreeckent is, by Chrifti Kerckens opbouw, uyt den 11. Stammens *Ifraels*, van welcken DAN ftaet, dat hy foude eene SLANGE op den weege, en een ADDER op den Voedt-padt fijn, die de Paerdens foude in die kuylen ftrecken, dat de Ryders Ryckwaerts afvallen fouden, Genef: 30. v. 6. Cap: 49. v. 16. 17.

Dit dan nu fijnde een bewijs van het Slangen, Adder en Draecken Beeftes herkomen en voortplantinge, tot ruyne van Chrifti Kerck in Orient, niet te min, fijn weder andere Vroomen, en Godtfaligh vroome Biffchoppens over die 7. gemeentens beroepen en geftelt geweeft, welckers namens geene boofe Engelens des Draecken Beeftes geweeft fijn: want hare namens waren 7. feer heerlijck gekleede Engelens, om Chrifti beveelens uyt te voeren, tegens die meer gedachte eerfte liefde verlatene Biffchoppens, die het eerfte mael in haren handen 7. Bafuynens, het tweede mael 7. Phiolens, het derde mael 7. Schalens, het vierde mael 7. Donders in haren handen hadden, fy hebben alle gefproocken door Godes Geeft, en uyt Jefu Geeftes monde die

in haer ware, en die in haer ſpraeck, die uyt hae ſprack, en die haer dreef om te moeten ſpreec-ken, *het geene tot haer geſeydt wierde*, het geene in haer mont geleydt, in hare penne gedicteer wierde, want haer vleeſſchen gemoets gee wiſte niets, hy konde oock niet ſpreecken va dingens die des Geeſtes Godes waren, gelijck oock die van der Ooſtriſchen Kerckens uytge-ſondene Apoſtels in het Weſten, tot de Hey-dens, Volckens, Natiens, Tongens en Spraec-kens; ja met en in allerley Spraeckens, en Ton-gens, als of het hare eygene Moeder-tale ware en alſo over den gehelen Aert-bodem gegaen, om Chriſti Koningrijke op te rechten, door verkon-diginge den gekruyſten Chriſtum, die het Evan-lium ſelfſten ware, en het verlangen der Hey-denens, die tot haer vergenoegen, haer die ſa-ligheydt uyt genaden, en om niet toegebrach heeft, maer die opſchrijvinge haerder Namens getal, in het Boeck des levens, voor der werelt grondlegginge, ja gelijckmatigh ſijn oock Præ-dickers en Verkondigers geweeſt, deſer Iſraëli-tiſchen 7. gemeentens vroome Biſſchoppens en ſeer heerlijck gekleede Engelens, oock ge-noemt vaſte Sterrens in Godes rechter handt, e geene onvaſte dwael Sterrens des Hemels, Lucifers, die uyt den Hemel op de Aerde gewor pen ſijn, of gene brandende groote Flambouwen en Bergens, die in 't water of in die Revierens, to verdervinge geſmeten ſijn, dat alle die van ſoo danigh verAlſemet en verGalt bitter water Ma droncken, ſterven moſten. Sijnde deſe, die ve valſchten Draken Wijn geven, en alle die van ha ren Draken Wijn gedroncken hadden, met hae oock ſterven moſten.

92. In summa, die uyt Orient verplante Kerck Christi in het Occident, vergeleecken by een tammen en een wilden Olyf-boom, die tackens afgehackt van den tammen Olyf-boom, en in den Stam wederom inge-entede, afgehouwen tackens van een wilde Olyf-boom, beteeckend die vereeniginge beyder Christi, als der Israëlitischen met den Heydenischen Kerckens, eente saembrenginge der Schapens Christi uyt sijn eersten, en uyt sijn tweeden Stal tot een Kudde, en tot een Herder, onder hem den eenigen Herder Christum, die sijne stemme hooren, kennen, naer volgen, en hy haer het eeuwige leven geeft; Want die bladerens, van den afgehouwen tackens des Israëlitischen Stammes, hebben gedient tot genesinge der siecken Heydenens, uyt verlangen naer Christi komste, den beloofden MESSIAS sijnde, daerom hy het verlangen der Heydens genoemt ware, ja der Koningh is gekomen tot sijn Koningrijk, tot sijn Volck, tot sijn Eygendom, hy heeft den Heydens vervoerenden Draca, met sijn mede gebrachte groote kettinge, in der Hellen opgesloten, en met sijn mede gebrachten Sleutel, hem den Paus tot Roma, uyt sijn Westrischen Koninghrijcke voor 1000. jaer gebannen, dat hy die Heydenen voor desen tydt niet verder verleyden konde, maer nu wederom los gelaten sijnde, by verloop van deser 1000. jarigen tydt, soude hy noch voor een korten tydt, wederom tot Heydenens vervoeringe losgelaten worden, en nu dan wetende, dat desen tydt kort ware, is hy uytgegaen aen die 4. hoecken van der gheelen aerde, om niet alleen den GOG en MAGOG, maer oock noch veele andere Koningen tot den Oorlogh op te wecken, dat sy door Christi God-

heydts toelatinge, en met deſer Roomſche Draecken Duyvels mede aenradingh, den ſtri voeren ſoude, tegen het onoverwinnelijcke La Chriſtus, en Chriſtus nu niet anders op aerden ſij de, als naer den geeſte, dan in ſijnen allergeringſte Chriſti lichamens ledenens dit doende, dog als ae Chriſtum ſelfſten gedaen te ſijn, ſeyt Chriſt ſelfſten. Maer eylaes! Chriſtus dat Lam d doodt geweeſt is leeft, en al die om ſijns naen wille gedoodet ſijn, ſullen oock leven: wa Chriſtus is den Outaer, onder welcken die ve langende zielen ruſten, dat wanneer Jeſus in ſij twedeKerke komen ſal, haer bloet ook te wreke dat over deſe, die de 7. Baſuynens, tot wed keer eerſter liefdens, in tydt niet hooren willen dan met den toorn Godes, (ſijnde der 7. Phiolen 3 ſware plagens) oock overgooten worden, a 1. met peſtilentia, 2. uytdroogende ſieckte, en bloedtloop. Of over die noch overige 2. d lens onbekoorde, van den 3. eerſten deelens me ſchens, dan oock noch met twee grooter plage des toorns Godes die eeuwigh leeft: namen lijck der 7. Schalens, 1. met duyren tijdt, t hongers noodt, 2. met Oorlogh, tot vermoo dinge door het Swaerdt, en dat niet meer als vooren op die gemeene Duyvelens Dienaers va den Stoele des Roomſchen Beeſtes, maer o den Stoel des Beeſtes ſelfſten, dat is, over ſij Roomſche Duyvel Kercke ſelfſten, en over d grooten Hoofdens, die als Koningen daer o ſitten, en heerſchappye voeren over die gemo derens of conſcientiens der menſchens, doo Spaenſe, Franſe, en Ooſterſche dwingelandy Ja die 7. donders ſullen ſpreecken, dat die oore van haer toegeſchroeit conſcientia ſullen geopen

e

en hare afgebrande consciëntiens wederom nieuw gemaeckt worden, en haer uytwysinges Sententia van Hemel en Aerde, hooren en verstaen laten, neffens een Echo van een donder stemme, gaet heen van my! gy vervloeckte! in het brandende vuyr van Sulphur. Ja dese, die sullen des Abbadons verbrandinge en Calcineringe, neffens den Heuvelens en Bergens der geheelen aerde, gelijcksaem van den grooten metael Proefmeesters, in dese smelt Tegel sijnes grooten probeer Ovens, als een slechtes Metael Glas uyt Loot of Yser, of fenijnnig cobalt, lichtlijck geprobeert hebben, en niet als een reynes en doorsigtiges glas, uyt den aller fijnsten suyversten Goude gemaeckt, met een hoogsten purper vervigen glans en lichtes schijnen en dan voor Godt ook niet verschijnen, gelijck dit glas maeckent secreet uyt fijn Goudt beschreven is, Apoc. 21. vs. 18. 21. hoe dat hier wel een seer groot secreet te openbaren ware, voor een recht Philosooph, tot groote kunst en wetenschap: namentlijck, hoe door die Chymische Metael-konst, een goedt goudt, soude tot een schoon doorsichtigh Rubinat lichaem, of cristal gemaeckt werden, en daer naer uyt dit glas sijne overkostelijcke sienbare, doch ontastbare tinctuur, weder tastbaer gemaeckt worden, maer Godt hout het noch verborgen tot dato, en is ons daerom als genoeghsaem voor onse siecke sielens weder genesinge, dat het LICHT in der Stad, dat het aller edelste deel, Ibid. vs 23, namentlijk Christi bloet Tinctur is, want die Naturalisten seggen daerom, die Stadt is aller weges doodt, maer der Inwoonder is levendigh vuyr, en dit vuyr noemen sy haren Lapidem Ignis.

93. Wat den Heyligen Geest wil verstaen hebben

ben van den 7. Basuynens, 7. Phiolens, 7. Schalen en 7. Donders: dit leggen die eygen vleesch gesinden Cartesiaensche Coccejaens, geheel anders uyt, maer het eynt bedrog wijst klaer genoeg aen, dat sy van deser 3. soortens valschen Leerens navolgers der valschen Prophetessin JESABELLE sijn. Sy bedriegen haer noch in haren roem, de Heylige Schrift, sonder Heylige Schrifts b... doen, door hare, in den val overgeblevenen G... des Beeldigheyt, te doen dewelck sy noemen ha... vleesch Rede, hares eygen vleesch gemoets geest... uyt te leggen, maer twijffelende aen Godes eyge... woordes waerheydt, sijn selfstens uytlegginge als van des Heyligen Geestes eygen sin bevat, d... soodanige sijne uytlegginge vordert. Soo twijffe... len sy aen de waerheydt oock selfsten die Gode... is. Want Godt is waerheydt, en sijn Woordt heeft tot sijn uytlegginge, den twijffel naer Satans Paradys lesse, niet van noden, en gelijk by Judas Iscarioth, den Twyffel de eerste trap van sijn goddeloose vertwijffelinge oock geweest is. Niet vremt! want den drift des Apostolischen Geestes is niet in dese Twijffelaers, anders souden sy gelooven tot zaligheydt. Maer eylaes! die ongelovigen twyffelen alleen, om dat sy gelijck Judas Iscarioth, die sijne seer respectueuse Discipelschap, voor Satans disrespectueuse knechtschap verwisselt heeft. Maer wat valt'er te seggen, die 1000. jarige regeringe Christi in sijn Koninghrijcke en Volckerens der aerden, is door de Apostelens Evangelische inroepinge, van Heydens, Jodens, Volckerens, Natien en Tongens volbracht, maer niet hooft voor hooft maer seecke... Namens, als haer veele doch phantasiren, dat voor den jongsten dage noch soude geschieden moeten

t oprechtinge van een wereldts 1000. jarige Ko-
nghrijcke Christi, welcke Kercke Christi in If-
ël oock niet is gevonden geweest. Ja het sijn dro-
mens der Chyliastens, van een algemene genade,
in verwerpinge der eeuwigen verkiesinge, voor
er werelts grondtlegginge, soodanige WEYNI-
GE waren tot den eeuwighen leven verkoore-
en, uyt VEELEN beroepenen in den tijdt,
geene andere, als welckers Naemens in Iesu
andt-palme voor der wereldt grondtlegginge in-
eschreven en ingeset sijn, met Christi eygenen
loedt, ja dese Christi eygene, die hem van
ijn Vader van eeuwigheydt gegeven sijn, ja
Christi eygene Schapens, die maer alleen sijne
temme kennen en hem volgen, &c. In summa,
Mahometanen, Turcken, Heyden, Iapanesen,
Chynesen, wilde Moren, dese hebben niet alle part
n deel van inwooninge eens soodanigen Christi
Koninghrijcks, want soo doet Godt geenen
Heydenens, hy laet haer niet weten sijne wege;
ergo! valsch is het 1000. jarige Ryck op aerden met
Christi lichaem. In somma, dat Christus met sijn
Geest en Woordt al geregeert heeft 1000. jaer
op aerden, dit is geschiet, het eynde is gekomen,
den Dvyvel is los tot Roma, hy vervoert die Hey-
dens tot Afgodens dienstticheydt, op Spaens en
Frans, met Moordenaers en Soldatens, Oor-
loghs en niet Evangelischen Leerens dwangh,
sijnen tydt is kort eyndigh, Christi komste is
kort aenstaende, niemant geloofr aen Christum: ja
Christus sal in dit werelts Rycke, ten jongsten
dage het laestemael in den vleesche komen, maer
hy sal geen geloove vinden, en sijne vyandens,
die stinck Bocken sullen van sijn Schapens ge-
scheyden worden, en dat sal geene generale Am-
nistia

niſtia hooft voor hooft, als van Chriſti vyande
in der eeuwigheydt niet gevonden worden, B
bilon ſal voor Godt gedaecht worden, en c
goddelooſen ſullen met zitteren en beven ro
pen om verberginge voor het Lam, en voor d
ſen die op den Throon ſit. Maer die branden
Heuvelens, en geſmoltene Bergens, ſullen ha
niet min bedecken voor mede verbrandinge, d
ſy ſelfſten in een eeuwigen gloedt ontſteecker
oock eeuwigh tot een Helle der goddelooſ
branden moeten, Ieſus het Lam, met ſijn
Hoornens, als Koningh van ſijn 7. geweſene
Koninghrijckens, en met 7. Oogens, als m
ſijn 7. Gemeentens, 7. Biſſchoppelijcken O
ſienders is gekomen geweeſt, om den Aerdbode
te verlichten, Apoc: 18. vs. 1.

Chriſtus is gekomen tot ſijn Volck, tot ſijn Ko
ningrijck, en tot ſijn Tempel, en heeft hem geſu
vert met den roock ſijner heerlijckheyt, voor e
eer dat aen hem, daer in weder opgeoffert ſijn, d
kalverens der lippens, en heeft met deſe ſijn
komſte, den geheelen Aerdbodem (niet hoo
voor hooft) verlicht, en van der tweeden ſoort
van 3. uytgeſpouwden onreynen geeſtens de
Duyvelens en haerder Leere geſuyvert, Apo
13. vs. 1. 7, 8. Cap: 15. vs. 8. Cap: 17. vs. 1
Maer wederom noch eens komende, ſoo ſal nie
mant als die vaſt gehouden hebben aen het woort
en aen Jeſu getuygeniſſe voor het Lam beſtaen
Apoc: 6. vs. 13. 16. 17. 21. En deſe alleen, ſulle
dan met Chriſto heerſchen als Koninge, Apoc: 2
vs. 4. 5. 6. Ja alleen, alle deſe die Godes geboden
en ſijne getuygeniſſe behouden hebben, en ae
haer voorhooft, met den Name van den Vade
Jeſu Chriſti ſijn NB. geteeckent geweeſt, di
voo

oor Godt NB. onstrafbaer gewandelt hebben, i welckers mondt geen valsch gevonden is, sul-en met Christo heerschen, Apoc: 12. vs. 17. Apoc: 14. vs. 1. Ibid: vs. 6. Cap: 22. vs. 34. Sie! oo sal Christi eeuwigh Koninghrijcke in den Hemel, en geen 1000. jariges op aerden wesen, vaer van die Chyliasten droomen, en die nieu-ve lichtige valsche Jesabellistens propheteren, le tyden sijn boose, sie! den dagh des Heeren is naer by, en den Satan en Draecke van Roma sal ils een Godt der Aerden, haest een Godt des Af-grondes, van Godes eeuwigen toorns gloedt, vesen, met al sijnen onder aerdschen Engelens, en onreynen plage geestens, als der Heyden vervoerende Kickvorsch Duyvel. Want den Heyligen Geest seyt, dat dese Draca, die de ge-heele werelt vervoert gehadt heeft, uyt den He-mel (Kercke) geworpen is, Apoc 12. vs. 9. 17. Cap. 11. vs. 1. 6. 7. Hy kan nu geen Oorlogh meer te-gens die Heylige, of tegens het Heeren Heyr-leger, noch oock niet tegens die geliefde Stadt voeren, Apoc. 20. vs. 8. Cap. 16. vs. 13. Oock niet meer tegens het rydende Woordt Godes, op het witte Vreedens Paert, Apoc. 19. vs. 19.

Ja oock alle Heydens, die door die Hoererye van der BABILONISCHE Hoere vervoert sijn, die mede van den Wijn haerder Toverye gesoo-pen hebben, Apoc. 18. vs. 3. 23. Ja alle Konin-gen der aerden, en hare Inwoonderens, die met de Hoere tot BABILON gehoereert, en haer van haren Draecken Wijn vol gesoopen hebben, over dese sal het Oordeel nu al gekomen sijn, Apoc. 17. vs. 2. Ja dese alle, die sullen dan, als Wyngaerts ranckens, met een scherpe zickel afgesneden, en als rype afgesnedene druyven, in de

die parsse van Godes Toorn, om uytgepar te worden, geworpen worden, Apoc. 14. vs. 9. Want de ALMACHTIGE heeft nu het RY-KE ingenomen, Apoc. 19. vs. 6. 7. Want Jan selfst noemt hem (niet des Paus tot Roma) en RYCKE, den ALMACHTIGEN Godt, die daer ware, die daer is, en toekomende, (en is het Goddelijcke DRIE-EEN) die sijne grote kracht genomen heeft, die heerschappye voer, waer mede hy alle dese, die de aerde (het Beest tot Roma) verdorven hebben, haer doodet, en oock gelijckmatigh wederom verderft, Apoc. 11. vs. 17. 18. en haer als potte tot schervens in stucken smijt, Apoc. 2. vs. 27.

95. Waerom dan der Duyvel alle dese die hy tot Net brengen wil, te vooren vervoert, blint en stom maeckt, Matth. 9. vs. 23. Cap. 12. vs. 22. in-leen, dat sy in haren Afgodens bedieningens den Duyvel selfsten aenbidden sullen, Apoc. 9. vs. gelijck oock den Apostel daer noch by seyt, dat alle dese, welcke die Afgoden (den Paus en sijn Aenhangers) Dienaers aenbidden, dat dit een of-feringe is, die aen die geestens (3. uytgespouwen geestens der Duyvelens) der Duyvelens SEL-STEN is, 1 Corinth. 10. vs. 2. ja den Heyligen Geest geeft een seer strickte verbodt, dat men den DRACA niet aenbidden moet noch sijn, Apoc. 14. vs. 12. 13. ja den Apostel seyt door Jesu Geestes ingevinge, dat oock niemandt de DRAECKEN aenbiddet, als die blindt gebo-ren kinders van den Oversten der duysternisse, Coloss. 1. vs. 13. ja boven al, soo kan, noch mag den Duyvel niet (aen hem gelooft) aengebeden worden, om dat hy een LEUGENAER is, die uyt een EYGEN MOTIEF, enckele LEU-

GE

GENS in den aenvange in het PARADYS ge-
ſproocken heeft, en om dat hy niet ſtaende ge-
bleven is in der WAERHEYT, dat hy daerom
oock een Doodtſlager (Adams en Cains) gewor-
den is, Johan. 8. vs. 44. ja dat deſe doodtſlager,
oock in den aenvange van ALLEN geſondight
heeft, Johan. 3. vs. 8.

Wederom ſoo magh noch kan oock daerom
NIEMANDT den DRAECKEN aenbidden,
om dat hy niet alleen een Doodtſlager, maer veel
meer, voor Godt een AENKLAGER der broe-
derens is, 1 Petr. 5. vs. 8. 9. Wederom, om dat
den Draca, of die oude Slange of Satan, een
Godt der wereldt (dat is wereltſchen menſchens,
of wereldts Inwoonderens is, 2 Corinth. 4. vs. 4.
dat hy alleen een Vorſt der werelt is, 1 Johan.
12. vs. 31. dat hy een Vorſt des Lucht is, 2 Eph.
2. (doncker gemaeckt van den Sprinckhanen
uyt des Afgrondens Put.) Wederom ſoo is het ook
onmogelijck, dat den DRACA van eenigh ge-
lovigen daerom kan aengebeden worden, om
dat ſijn name abſoluyt is een TEGENPARTY
der gelovigen, 1 Pet. 5. vs. 8. ja den DRACA, (Paus)
is een *Verſameler der ongeloovigen*, om tegens die
ware gelovigen te ſtrijden, Apoc. 20. vs. 8. in
ſumma, boven dit al, ſoo ſeyt den Heyligen
Geeſt, dat deſe alle, die Godt aen te bidden ſul-
len verhindert gehadt hebben, en den Draca
ſelfſten hebben aengebeden, (gelijck die lietde-
looſe Biſſchoppens deden) gehadt, dat ſoodanige
(abſoluyt) oock niet ſullen zaligh worden, Apoc.
19. vs. 10. ja het is eene Prophetiſche ſeecker-
heydt, dat over deſe ſoodanige ſtraffens komen
ſullen, Apoc. 14. vs. 14. ja dat haer ondergangh
even ſoo ſeecker ſijn ſal, als of haer ondergangh,
albe-

albereyts voor by ware, Ibid. vs. 18. Want het
sal geschiedt sijn, dat dese uytgegane stemme
gehoort geworden, *Het is geschiedt*, Apoc. 16.
vs. 17. Want het oordeel sal dan niet alleen ge-
komen sijn over die groote Hoere, die op veele
waterens sit, en over die groote Stadt BABY-
LON, Apoc. 17. vs. 21. Maer het sal oock soo
gelijck mede over dese hare mede Aenhangers
gekomen sijn, dat sy oock van ALLES mede ge-
breck hebben sullen, ja dat sy oock ALLE over-
hoop leggen sullen, dat oock niet NB. EEN
van ALLEN: sal gevonden worden, Apoc. 18.
vs. 21. 22. 23. ja nu is dan die Babilonische Hoe-
re gene KONINGIN meer, sy is eene WE-
du WEE en sy siet haren grooten Rouw, Apoc.
18. vs. 17. ja dit seer dronckene Wijf en Hoer
in Martelaers bloede der Heyligen, en der ge-
tuygens Jesu Christi, sal nu van elck tot ver-
wonderingh gesien werden, Apoc. 17. vs. 1.
want nu is sy oock eene soodanige wel getee-
kende Moeder der HOERERYE genoemt, die
het Merckteecken, soo wel aen haren rechter-
handt, als aen haren (onbeschaemden) voorhooft
draeght: namentlijck, der ingeschrevene naem
VERBORGENTHEYDT, die groote Ba-
bilon, en een gruwel aller gruwelens op aerde,
Apoc. 17. vs. 5. het twee valsch Schaeps hoornig
Beest (Phocas) uyt der aerde, dat als de Draeck
spreekt, Apoc. 13. vs. 11. Deses naemen sijner In-
woonderens, is in het Boeck des levens voor
der wereldts grondtlegginge niet ingeschreven
geweest. Ja soo het gelijck soude geschieden, dat
sommige kleyn geloovige; die den geest der vrees
noch hebben, en noch niet heel vast in 't geloof
aen Christum in hare kindtschap sijn. Niet de
t

me min! ſoo werden ſy van Chriſti volmaeckt-
heydts lyden en ſterven, (ſoo gelijckwel wegens
der ſeeckeren waerheydt, die in hare ſwackheyt,
ſoo wel als in der alder ſterckſten, ſoo wel in der
alder kleynſten, als in de alder grootſten van
Godt ontfangenen, en eygen portien toegeme-
ten geloofs genade geaſſureert, dat ſy voor het
kort tydige doodes lyden in harer ſwack gelove,
een langhduyrigen Hemels loon genieten ſullen,
Ibid. v. 10. 11. 12. Want het is een onmogelijck-
heydt, dat eenigh groot of kleyn geloviger, ſoo
het maer een ware gelove is, ſoude tegen het
fondament des Heyls konnen vervordert wor-
den van ſijner beſtendigheydt, want het fonda-
ment Godes ſtaet tot aen het eynde der wereldt,
onomſtootelijck vaſte, Apoc. 2. v. 24 25. 26.
want anders dit ſoo niet ſijnde, ſoo konde oock
des over Doodt en Hel triumphantens Jeſu al-
leen ſondens afwaſſchende bloedt, niet konnen
Chriſti weldadens, noch gene Hemelſche (ziel
rijck maeckende) goederens genoemt werden,
Ibid. v. 5. 6. Cap. 18.

Het ware in der Aſiatiſchen Kercke, niet alleen
het werck van een Biſſchop, (die door inroepin-
ge weder gekeert ware, tot Chriſti Kerckens eer-
ſten oeffeningens van eerſten liefdens plichtens,)
dat hy noch gelijckwel ſijne ſondens in ſwack-
heydt van deſen begaen bedachte, en die
wel rechtveerdigh verdiende groote ſondens
ſtraffens overleghde. Maer boven dit al, ſoo moſte
hy oock noch het gene, dat hy van Gode ontfan-
gen en gehoort hadde, in ſijnen herten wel be-
waeren, Apoc. ja hy moſte het overige, dat in
hem ſterven wilde, oock noch verſtercken, Ibid.
v. 2. Want ſoo yemant met den eeuwigen doodt

niet wil gestraft sijn, soo moet sijne inwendige belydenisse voor Godt, niet weyniger dan sijne uytwendige belydenisse met den monde voor den menschen zijn, Apoc 2. v. 16. ja boven dit, soo moet hy met Christi seer getrouwe Discipelschap des Anthipæ, hem den Smirnisschen Duyvel noch sijn gevangenisse, noch lichaems doodinge niet laet discouraseeren, maer tot sijns geloofs vast houdinge, veel meer aenmoedigen, Ib v. 10 11. 16. Cap. 1. v. 9.

Het is dan dit niet alleen een plicht van een weder gekeerden Bisschop, maer oock van allen anderen, die uyt vreese haer in 't geloof, tot den tydt der aenvechtinge, van den Roomschen Draca, al te swack gevonden hebben in haer kleynen, doch waren geloofs Confessie, want om dat Christus door 't lyden, in sijne heerlijckheydt ingaen moste, soo is het billijck van een Knecht, sijnen Meester sonder verlatinge daer in naer te volgen, want sijne ware Christi kindtschaps EVENBEELDIGHEYDT, in Christi Vaders aenbevoolene naervolgingens gehoorsaemheydt, moet dan oock wesen tot den Kruysdoodt, Apoc. 1. v. 18. Want niet vergeefs heeft Christus tot harer swacken geloofs hert sterckinkinge, desen troost geven! Ick ben doodt gewesen, en ick leeve nu in der eeuwigheydt, Apoc. 2. v, 8. tot v. 12.

En boven dit, soo geeft oock Christus nooyt aen sijne Christi Cruys Discipels, tot hares aller sterckste ghel00fs Heyligen Assistentiam, en sustentatie, een ander *Vademecum*, mede op hare Pelgrommagie naer het Heylige Graf van vier vlam, Galge, Radt en Swaert, als by der verseeckeringe der genietinge Goddelijcker be-

lof-

loftens in sijnen doode gedaen, als sijne seer hoog gerecommandeerde lydtsaemheydt, en dat des Antechristi swaerder misbruyck van Godt selfsten, tot wraeck oeffeninge, om wederom met het Swaerdt gedoodet te sullen werden, wel gebruycken sal, Apoc. 13. v. 10. Dat sy reden hebben sullen, met een 3. dubbelt WEE, maer al te late te beklagen, tot het eynde toe, Apoc. 17. v. 8. Cap. 16. v. 20. 21. Want Jesus seyt klaer uyt, dat hy sijne vyanden voor eeuwigh, met den *Asem sijnes Mondes* dooden sal, en uyt den Boecke des levens uytroeyen, Apoc. 17. v. 13. 14. 16. Ja Christus seyt, dat hy hem in de komste om sijne vyanden te plagen, verheerlijcken sal, Apoc. 19. v. 15. tot v. 21. Ja dat hy dit selfsten in het midden sijner volckeren doen sal, om dat hy daer voor sal gelooft werden, Apoc. 15, v. 2. 3. 4.

In somma, die vervolghde Christens van den Antechrist moeten weten, dat Christi gehoorsaemheydt sijnes Vaders wille, gaerne tot in den doodt om te doen, oock in Christi naervolginge, dit oock in 't openbaer, gelijck sijn Voorganger Christus, Godes wille dan oock gheheel gaerne voldoen moet, Apoc. 1. v. 18. Cap. 2. v. 13. Ja hy moet in desen naerbeelde van Christi voorbeelde, wanneer hy van sijn scheerder op die Golgatische Slacht-banck gevoert wordt, dan Christi Lammer natuyrige stommigheydt gebruycken, Apoc. 2. v. 3. Niet des te min, soo is hier mede van Christo niet geboden eene stilswijgentheydt, dat hy daerom den Draecka, niet tegen spreecken mochte, Apoc. 3. v. 3. v. 13. Daer doch dit schijnen soude eene mede aenbiddinge der Duyvels selfsten te sijn. Dit sy verre, want een yverig ware Christen, moet dit twee snijdige Sweerdt

welck (der wandelende Jesus, in het midden d
7. Candelaren in sijnen monde hadde (God
Woort,) om met dese spitse sijne vyandens, o
te dooden, Apoc. 1. v. 13. 14. 16. Dan oock
sijn mondt nemen, om den Draecka oock da
mede te dooden..

Want in een tydt van Christi Hemelschen V
ders naems schendinghe, heeft Jesus noo
geswegen, daerom soo is het oock genen war
Christen geoorlooft, in tijdt van Godes en Chri
naems eer wille, om te swijgen, want dan st
swegen, is dan oock eene absoluyte mede ae
biddige des Draecken Beestes van Roma. Ja
veel beter van den uytgespouwden Smirnasche
Duyvel tot Roma, in 't stervende gevangen-hu
gesmeten om gedoot te worden, Apoc. 2. v. 16. H
is beter een Martelaer om te sterven, dan om Je
Names mede eerschendinge in der werelt te l
ven, want die om des names Jesu willen lyden e
Martelaer sterven, dese sijn gene Martelaers pe
fors, als soodanige menschens moordenaers. o
dat aen geen mensch namige creatuyr, van Go
vryheyt gegeven is, naer der Godes lasterend
Drakens woordens te horen, noch veel min da
naer te doen, soo doet hy het doende, niet so
der ziel verdoemenisse, (Moordenaers of Bran
stichters, die naer rechtveerdigheydt, eener uy
gesproocken en wel verdienden Sententie d
doodes bitterheydt) lyden, en hem geens weg
tot een onschuldigen Martelaer maecken ka
Ja Christi martelaerschap, is op der bloedt Bru
loste tot Golgata wel bekent, maer der byw
senden Moordenarens, mensch moordadige ve
maeckelijckhedens, hebben aen hare Duyvels d
votighedens, een seer kort levens tydige geru
le

leventheydt genieten laten, want soo haest hare boose conscientiæ toegeschroeytheydt, ja geheele conscientiæ af brandinge by haer selfsten haer geopenbaert heeft in een Judas Iscariots gesichte, soo is oock Judas naer sleep by haer een herte vol der aller gevaerlijckften vertwijffelingens in onophoorigheydt geworden, want met den Nettens der desperatie, vanght den Satan alle sijne Knechtens uyt sijn stinck-sloot, maer Christus visschet met sijn Evangelischen Nettens alle sijne Discipels wederom uyt Satans Visch-nettens, en vaer waterens. Maer het is op het hooghste te verwonderen, dat, hoewel de Duyvel nooyt met Christo wilde te doen hebben, als hy noch wandelde op aerden, soo heeft tot Satans beschaemtmakinge geheel contrair den *Paus* tot Roma alle tydt, willen te doen hebben, nu Christus sit in den Hemel, want sy maecken in eener stonde meer HOSTIÆ Christus, als sy in een geheelen jaer weder massacreren konnen, ja sy maecken een Godt maer van een korten tydt, om te konnen loochenen des eeuwigen Godes Jesu, selfstandige wesentheydt met sijn Vader, sy maecken hem onsichtbaer in sichtbaer meel, om te loochenen, dat Christus niet uyt den vleesche en bloede Maria ware, het maecksel dodet sijn maker op aerden, om te bewijsen dat sy Christum in den Hemel tot een EENIGEN levendigen Voorbidder niet van nooden hebben, sy druckten Jesum in een forma uyt, als of Jesus niet het uytgedruckte Beeldt sijnes Hemelschen Vaders ware. Maer eylaes! den Satan maeckt alle sijne kinders door ongeloof, want hy leerdt haer TWYFFELEN aen alle zaligheydts bevorderende geloofs aenneminge, wel verstaende, dat

al waer het geloof omtrent Godt, en sijne belo-
tens in Christo gedaen, wercksaem gevonde
wordt, dat daer die redens niet wercksames ka
om te doen hebben, en om dat die rede van na
tuyrlijckheydt der dingens bewijs vordert, di
haer bevat hebben, soo stelt sy tot hare hooft rege
voor eerst om te moeten TWYFFELEN, o
dat die twijffel niet alleen by Adam in 't Paradys
den eersten Trap geweest is, om over te konne
gaen tot vertwijffelinge, als tot den tweede
Trap, van *vertwijffelinge*, waer van Judas Isca
rioth afgestort is in den Afgrondige Put die voo
den Duyvel en sijnen Engelens bereydt is. Sie
dit is die Leere der Duyvelens, die hy tot sij
visch net gebruyckt. Daerom soo is het Chris
bevel, dat al die geene welcke niet willen, da
hare namens niet met haer te gelijck sullen uy
het Boeck des levens gedaen worden, in den tyt
wanneer sijne plagens Godes over sijne vyanden
komen, dat sy haer dan om uyt te gaen verhaes
ten moeten, Cap. 6. v. 14. Cap. 2. v. 1. 2.

Waerom nu by meer gedachte 7. Rydenden
seer heerlijck gekleeden Engelens, maer allee
by de 4. eersten, alle tydt *een* van den 4. Dieren
en niet mede by die 3. andren gestelt sijn, als nae
den 4. hoeckens van kleyn ASIA, 4. Bisschop-
pens, die naer der 4. Evangelistens namens i
een Symbolo, den een van den andren onder-
scheyden worden. En is alleen geschiedt, om da
alle tydt neffens haer der 4. plagens uytschutting
over Christi Kerck vyandens, als onder faveu
van deser haerder uytroeyinge, oock alle tydt he
Evangelium soo veel meer avanceerde en toena-
me, en alsoo Christi Kerckens opbouw in he
Westen, soo veel meer voort geset worde onde
den

den Heydenens, die voor der wereldt grondtleg-ginge alle met namens in Christo tot zaligheydt versien sijn, en noch door haer Vuyr en Swaert, Galge en Radt, quellinge en pyniginge, gevan-genisse en banuissementens, noch door des doo-des wreedtheydt van dese soorte van Duyvelens, niet afgeschrickt sijn. Want die stroomen van plagens van den Draecken uyt gespouwt, moch-ten die vluchtende Vrouw, met het noch OVE-RIGE van haren zade niet versuypen, maer contrarie yet meer en meer voort swemmen, want de aerde met hare drooghte, (sijnde het ver-langen der bekoort gewordene Heydens, door die inroepinge des Evangely) heeft dese opge-droncken. Namentlijck by den eersten Ryder, is daerom gestelt geweest der LEEUWE, om dat dese Heylige Evangelista MARCUS, onder den Symbolo in den eersten 4. hoeck van kleyn Asia, oock is aengemerckt geweest, als een eerst Verkondiger, en als een luyt Uytroeper met een Leeuwe stemme, die in den Heydenschen wilde Woude, seer verre gehoordt worde, dat des Ou-den Testamenti lange geprophetéert gewesene Leeuwe uyt den Stamme Juda, niet alleen, dat hy in voortydens tot den Israëlitens, als eersten Schapens Christi, maer nu oock in naer tydens tot den Heydenen, als tot sijn tweeden Herders Schapens Christi mede gekomen ware, als Her-der haer te weyden in sijn Gaerden. En dat dese Hemelsche Leeuwe, nu den Helsche Leeuwen overwonnen hadde, en voor 1000. jare gevangen wegh geleydt hadde, om die Heydens niet vor-ders te vervoeren in desen 1000. jarens, maer naer eyndiginge, als weder los gelaten voor een korten tydt, dit weder doen soude. Den tweeden

ſecours van Chriſti Kercke in het Weſten, m
noch andere plagens. Deſe wordt door een g
lijckmatigh Symbolum, van een ſeer prachtigh
den gekleden Engel uytgebeeldt: namentlijck
is rydende op een roodt Paerdt, met bloedt b
ſprenght, houdt in ſijn rechter handt een groo
ſlacht Swaerdt, met byſtellinge van een tweed
Dier: namentlijck *een Os.*

Hier komt Jeſu Kerckens gerechtigheydts Be
ſchermer, met ſijn groot wraeck Swaerdt, o
den Antechriſtiſchen Bloedt-hondt den Oorlog
aen te ſeggen, en den Vreeden op aerden nae
hem wegh te nemen, en met wederom ver
moorden, hem dobbelt te vergelden wegens ſij
bloedtdorſtigheydt beyder Prophetens op de
ſtraten vermoordet, en onbegraven tot ſpecta
kel der Duyvelens Dienaren heeft leggen gela
ten, ja hy komt ſoo veel bloedt om te vergieten
dat het oock openbaer op den ſtratens, tot de
Paerden tomens gaen ſal, en hare Paerden me
bloet ſullen beſprengt ſijn, en alſoo ſal hy met de
ſcherpen gerichtes Swaerdes dwange, haer da
brengen tot gehoorſaemheyt der Goddelijken be
veelens, 2 Timoth. 3. Soo is oock geſchiedt
ſoo haeſt naer dien den 2. Engel gebaſuyndt, (o
den tweede Biſſchop de ſtraf Prædicatie gedaen
hadde, ſoo is wederom IET, gelijck een groo
met vier brandende Bergh, (want bergen bedec
ken menſchens) in meer (maer bedecken ooc
veel menſchens in een ontelbaer getal) gewor
pen, dat is een ſeer booſe met vuyr en Swaerd
vervolgende Patriarcha, is overgegaen tot he
Heydendom, veeler ontelbare Duyvel-dienen
den menſchens die op Eylandens woonen, Apoc
8. vs. 8. En Chriſti Tempel dan alſoo van de

ooock

oocke der heerlijckheydt vervult en gereynight
eworden zijnde, ſoo ſijn dan die varrens der
ppens, lof, prijs en danck der 24. Oudtvade-
ens wederom geoffert geworden in het Weſten,
vant alſoo der Candelaer uyt het Ooſten weder
leder geſet is.

En om dat nu by den tweeden Ryder geſtelt is
geweeſt de OS, oock om dat in den tweeden 4.
oeck van kleyn ASIA, den tweeden Evange-
iſta St. LUCAS, oock is aengemerckt geweeſt
onder een Symbolo van een OS, als een twede
mede Verkondiger, die als een Ploegh-oſſe van
ſwaren arbeydt, in des Heeren Acker geploeght,
om die nu gevondene ſchoonſte Peerle Chriſtum
Jeſum, der liefſten Bruydt Chriſti om den hals,
als een koſtelijck Juweel te hangen, namentlijck,
de tweede Weſterſche Kercke. Hy heeft ver-
kondight des Rijckſten Hemels Koninghs, aller
armſte geboorte op aerden, in een Stal by den
Oſſe en Ezel, op dat hy ſijne arme Kercke mochte
rijck maecken: ja dat der aerts Herder Jeſus op
aerden gekomen is, haer oock als ſijne waerde
noch andere Schapens, als Heydens, Volckens
en Tongens om te weyen op een groene Lands-
dauw, en dat die bondes lade, oock van Oſſens
uyt het Ooſten tot haer overgedragen is, als in
een tweede nieuwe Tempel Salamonis in 't
Weſten.

Het derde ſecours van Chriſti Kercke in het
Weſten, met noch anderen plagens over den
Antechriſt, als die 3. voorige by den eerſten, en
eene vierde by den tweeden Ryder. Deſe komſte
wordt in een gelijckmatigen Symbolo, van een
mede ſeer prachtigen derden Engel uytgebeeldt.
Namentlijck, die rijdende is op een ſwart Paert,

hebbende in sijn handt een Weegh-schale, n
bystellinge, met een derde Dier van vieren, r
mentlijck, een *Engel gesichte.*

Nu alhier komt hy niet met pestilentia, uytdr
ginge, bloedt-loop en Swaerdt, maer met ho
ger, om wraecke tegens sijne Christ vyandens
oeffenen: want duyren tijdt, en honger, is e
veel swaerder straffe, dan die 4. voorgaende sij
Want met sijn Weegh-schale soo meet hy ha
oock seer scherp het Koorn en Meel daerom toe
en om dat sy oock niet meer Meel in haren sa
kens hebben sullen, alsoo veel dat sy ma
schaers, van den eenen tot den anderen dagh, h
leven sullen houden konnen, want hare Koorn
mate sal seer kleyn wesen, alsoo dat hare ve
hongerde lichamens, den swart verhongerde
Paerdens gelijck sijn sullen, om dat sy by het toe
geweeghde Broodt niet voeden konnen, Thim
4. vs. 7. 8. Ja het Symbolum der Weegh-schale
beteeckent, dat met dien mate daer sy mede ge
meten hebben aen sijn Cruys-Kercke, het brood
des levens Christum Jesum onthouden, die mid-
delen ter zaligheydt, als het Evangelium ontno
men, en haere zielens in onkennisse tot ster-
vens toe gehouden, dese hebben nu oock nae
ziel en lichaem gebreck, als te gelijck dit we-
derom vergolden werdt: Soo is oock gelijckma-
tigh eenen grooten Kerck Bisschops, of Patriar-
chen geschiedt, als der derde Engel Gebasuynt
heeft, genoemt een groote brandende Sterre,
als een brandende Fackel, genoemt Absyn-
thium, die den 3. deel der waterens vergalde,
dat is die den derden deel der menschen te gelijck
met hem tot Afval verleydete, en op een on-
rechten wegh brachte, die tot het verderf voerdt,

Apoc.

Apoc. 8. vs. 10. En alsoo is door verkleyneringe der vergaderinge der Goddeloosen, en der Kerckens der boosen Antechristi, den tweeden veronreynighden Tempel Salamonis in het Westen, met desen roock der heerlijckheydt Godes vervult, en met vuyr uytgebrant, dat Christi Knechtens wederom daer in aen haren Godt Jesum, hebben lof, prijs en danck de 24. Ouderlingen opofferen konnen.

En om dat nu by den derden Rijder is gestelt geweest het Engel gesichte, oock om dat in den derden hoeck van kleyn Asia, der derde Evangelista St. MATTHEUS, onder dit Symbolum van een *Engel gesichte*, oock is aengemerckt geworden als een derde mede Verkondiger, die met een oprecht en onbeschaemden aengesichte eens Engels, (als die Apostelens oock genoemt waren,) getrouwheydt aen Christi Cruys-Kercke heeft verkondight, hoe dat nu meer der aller schoonste der menschen kinderens, der vriendelijckste Engel Jesus, nu uyt den Hemel tot haer op aerden neder gedaelt is, en mensch geworden, om in dese gelijckheydt, met haer in dessen Antechristischen swaren vervolgingens, pynigingens, anghstigingens, quellingens, gevangenissens inwerpinge, op Eylandens banningens en doodingens, een mede lyden heeft hebben willen, en in allen sijnen Broederens gelijck te wesen, uytgenomen de sonde. Ja dat de schoonste der menschen kinderens gekomen is tot sijne lieve Bruydt, sijne Kercke, die inwendigh seer schoon en heerlijck is, Ps. 45. Het welck hy met den kus sijner liefde verzegelt heeft, in eeuwigheydt verlooft en getrouwt te sijn, seggende maer in 't aller kortste met sijn vroolijgh Engelens

aen-

aengesichtes gelates uytdruck, Ick ben doodt g
weest, en weder levendigh geworden, en ic
leve in der eeuwigheydt. En ghy sult oock leve
lieve Suster! liefste Bruydt, ja ghy die mijn
sijt. En ick! die ick nevens u! mijne Duyve di
in den Steen-rotsen woont, ben haestigh o
u roepen tot u gekomen: namentlijck, Jesus he
verlangen van u Heydens. En hier door is Chris
Cruys-Kercke in het Westen wederom gesoula
seert geweest, en den tweeden Tempel Sala
mons is verheerlijckt, of gelijck der Draeck
sonder overwinninge, noch tot heden met he
overige van der Vrouwen zade is strijdende.

Ja het vierde secours van Christi Kercke n
het Westen, sijnde het overige van der Vrou
wen zaedt, met noch andere 4. plagens, een
vyfde plage by den 4. Ryder, deses komste word
in een gelijckmatigen Symbolo, van een med
seer prachtigen vierden Engel uytgebeeldet: na
mentlijck, die rijdende is op een vael Paert, in
sijn handt hebbende een zickel, by wiens den
Doodt en der Helle navolghde, en noch byge
stelt ware, een noch 4. Dier, namentlijck, een
Arendt seer groot.

Dese Sickel komt Christi Kerck Vyandens, als
het Veldt des Koorns af te maeyen, en als die
stinckende Druyvens van den Wijngaerdt af te
snijden, en in een bondel gebonden, om in het
vuyr te smijten, en de Druyven in die Persche
gesmeeten, buyten sijn Heyligen Tempel, om
van den toorn des Lammes getreden te worden;
en oock op hare afgemaeyde en gedoodede licha-
mens, die Vogelens des Hemels om te gaste te
laden, en met haren vleessche, haer als op een
groote Bruyloft te tracteren, ja selfsten sullen sy
van

van den roocke der Pestilentia en den lucht gedoodet worden. En wanneer desen roock den Tempel Godes, of die Kerke des Afgodes wederom alsō sal gereynigt hebben, en als door een vuyr uytgebrandt, dan sal Godt wederom daer inne de 24. Ouderlingen lof, prijs en danck Leere gesongen worden, ja Godt is dan oock nu wederom in sijn Tempel gesien.

En om dat nu by den vierden Ryder gestelt geweest is den grooten Arendt, en om dat oock in den 4. hoeck van kleyn Asia, der vierde Evangelista St. JOHANNES, oock is aengemerckt geweest, onder een Symbolum van een grooten Arendt, als een vierde mede Verkondiger, die met sijn herte als een hoogh vliegenden Arendt naer den Hemel opgevloogen is, en sijne oogens van het heldren Sonnen licht, Christi Geest verklaert heeft, ende alsoo met der Leer sijnen heerlijcken Tempel Godes vervult, want *Johannes* heeft met seer hoogh gevleugelden gedachtens, met den alder scherpts sienden geest, die grooste Hemelsche verborgenthedens, als Propheta, Apostel en Evangelista ingesien en verkondight, ja sijn herte is veel reysen boven in den Hemel geweest, en Jesus heeft op aerden in sijn sinnen wegh ruckinge, van mondt tot mondt met hem gesproocken, en heeft hem alles geopenbaerdt, selfsten het gene hem van Gode aenvertrouwt geweest is, van het spreecken der 7 Donderens, het welck Jesus niet konde voor hem verbergen, als sijn Knechte. Niemandt meer op aerden anders heeft dit geweten, ja Johannes die heeft veel reysen noch op aerden, als een Lievelingh Jesus, aen Jesu Borsten gelegen, en sijne ziel met sijns Evangelii hoonigh soete Troost-melck gevoedet, maer

maer Jesus in den Hemel, heeft nu wedero onweder uytgaende in sijn ziele gelegen, m sijn Geest. In summa, uyt kracht van de sam spraecke met Jesu, soo is hy selfst van Chris gepromoveert tot Theologum. In dese 1000. j rigen tijts komste, is het verlangen der Heyde ge-eyndight, want Godt woont in het midden d Stadt Godes. Ja die seer lange genoeghsaem ho pende, biddende, krijtende, klagende, en bi ter Rouw-lieder singende Dochter Zions, hee in deser 1000. jarigen Eeuwe, hare genoeghsae lange, aen de Wilgen-boomen opgehangen stilswijgende Harpe, sonder snaren gebruy hangen gelaten gehadt, maer nu haer verlossen Messias, haer verlangen der Heydens tot haer g komen is, als haer komende Koning in het We ten, soo heeft sy nu hare oude krijtende, Rouw- e Klaegh-lieders wederom verandert, in vreugh den, danck, lof, eer en prijs-lieder der 24. Ou derlingen naer te singen, en op snaren te speelen en met dese komste, heeft Christus het Lam Go des, het eerste Segel van sijn andren Schaeps stalle opgebroocken, sijne Schapen kennen hem en sijne stemme, en sy volgen hem naer, en al haer zielen Herder, geeft hy haer het eeuwigh le ven, Johan. 10.

Ja by der vijfden Basuyne staet geen meer va den 4. Dierens, van welck heerlijcken Engel, di bekentmaeckinge geschiedt, van den Godde lijcken Raedt-besluyt, om die vyandens va Godes Kercke. Nu wordt gehoort een groot ge roepe der rustenden zielens, onder den Outae Christum over die vyandens, om wraecke by Godt, van desen zielens, die om het Woorde Godes en Jesu getuygenisse gedoodet sijn geweest,

waer

aer op gehoort is die troostelijck antwoordt
an afwachtinge eener noch korten tydt, om dat
er noch Broederens waren, die oock door de-
n wegh noch moesten, als mede doodt gemar-
lde toegebracht worden uyt het Westen.

By der sesten Basuyne des Lammes, hoort
nen een van den 7. seer heerlijck gekleeden En-
el, den aenvangh van wreeckinge des vergoo-
nen bloedes, of der vermoorde lichamensbeyder
'est: Prophetens rustenden zielens onder den
utaer, al uytroepen over hare Moordenaers,
m dese wraekroepingens te executeren, die wor-
en een Aerdtbevinge genoemt, om dat die
loordenaers nu al beginnen te zidderen en be-
en, als die Duyvelens selfsten, want nu soo wort
et licht haerder Sonnen (Paus) swart, dat is hare
eere der Duyvelens verliest haer valsch luyster,
oor der vervoerde werelt en Ketterens, hare Ma-
e licht (Keyser) wort als bloet, dat is harer Duyve-
n af en toenemende valsch Apostolische Leere
l selfsten nu door Godes volck, wederom door
waerdt en bloedt, uyt sijnen Heyligen Tempe-
ns in Asia, Europa en Africa uytgeroeyt wer-
en, die Sternens harer aerdtschen en valschen
emels, sijnde die valschen Leeraers, Prophe-
ns, Apostels, en leugenachtige Jodens en Pro-
cteurs van der Duyvelens Leerens Balaams,
icolai en Jesabellæ, dese Sterrens sullen in ha-
n Kercklijcken MIS bedieningens, fabelach-
gen en ontwettischen Prædickingens der Baels
iesterens, Monnicken en Papens, en der Jesu
andigen Jesuitens, nu wederom in recom-
ntie, als Godes vyandens, met namens uytge-
eyt, en op Satans Moeder Kerck-hof van het
der aerdtschen Roma, als nu geheelt ont-

Roomt

Roomt, begraven worden : ja als onrype vijge[n]
(ſal het geheele Paepſe Adder-gebroetſel) v[...]
een ſtorm-windt van Godes toorns afgewae[...]
worden, door den wint deſer vreeſſelijcken ſte[...]
mens Chriſti, gaet wegh van my ghy vervloec[...]
ten in het eeuwige vuyr, waer knerſinge der ta[...]
den is, Apoc. 6. vs. 11. 12. 13. en Babilon [...]
van Chriſto voor Godt niet meer gedacht wo[...]
den, Ibidem.

Soo haeſt der 6. Baſuyn mede Engel ſal geb[...]
ſuynt hebben, aen den grooten Water-ſtroo[...]
Euphrates, Apoc. 9. vs. 14. Soo ſullen die 4. E[...]
gelens, of rijdende Mannens op Paerden, die [...]
EENE ſtonde vaerdigh ſtonden, met vier ſp[...]
ciens van plagens, door vuyr, roock en Sulph[...]
uytgaen: namentlijck, peſtilentia die met ſ[...]
geſpannen Bogen op het witte Paert rijdt.

2. Oorlogh, die met het Swaerdt op het ro[...]
de Paert rijdt.

3. Duyren tydt, die met de Weeghſchale o[...]
het witte Paert rijdt.

4. Groote ſterfte, achter wiens die Helle [...]
Doodt volght, die op het vaele Paert ſit, Apo[...]
6. vs. 3. 4. 5. 6. gelijck voor geſeyt is. Alle deſe c[...]
het Beeſt aenbidden, die ſijn merckteecken a[...]
haer voor-hooft hebben, deſe ſullen niet alle[...]
vol ſwellingens werden, Apoc. 16. vs 2. Ma[...]
deſe ſullen oock den klaren ingeſchoncken Wi[...]
des toorns Godes, en den ingeſchoncken Kel[...]
des toorns Godes uytdrincken. Sy ſullen van d[...]
Heyligen Engelens, en van 't Lam met Vuyr [...]
Sulphur gequelt worden, en van haerder que[...]
linge ſal een roock van eeuwigheydt tot eeuwi[...]
heydt opgaen, Cap. 14. vs. 10. 11. En deſe [...]
der 7. Baſuyne, ſoo wordt dan in den ſoo geſu[...]

ve[...]

verden Hemel, oftweeden Tempel Salamonis, verheerlijckt met Christi tegenwoordigheydt, in weder Apostolischer verkondiginge, der 4. Evangelistens vroolijcke boodschappens, als van Christi komste tot de sijnen, en dit wordt genoemt, eene gehoorde geheele stilswijgentheydt in den Hemel, maer voor een KORTEN TYDT, om dat den duysent jarigen vastgeleyde Satan, dan wederom is, los gelaten tot der Heydens vervoeringe, om Christi Kercke te plagen. Voor desen korten tydt, sal Iesus in desen sijnen Tempel selfsten het licht en kaerse wesen, dan sal geen nacht wesen, om dat geen Sonne noch Maene dan sal in bloedt verandert worden, en dat geen anders licht, dan Iesus die Sonne der gerechtigheydt alleen daer in schijnen sal, als een licht te sijn en naer desen, met hem in den Wolcken der heerlijckheydt opgenomen te worden, om Iesum dan tot sijns Vaders rechter handt, in heerlijckheydt tot eeuwige genietinge, voor eeuwigh te konnen sien en genieten, Actor. 8. vs. 1, 2. En alsoo is en sal in der Westrischen Kerke Christus Jesus de gekruysighde, tot aen het werelts eynde geleert en gehoort werden, tot spijt van den Antechrist, en dese strijt met het overige van den vrouwen zade, of met den andren Heydenschen Schapens, met den tweeden Westrischen Broederens der eersten Oostrischen Kerck Christi &c. sal ook ophouden, en der plaets des strijdes niet meer gevonden worden.

Hier sijn die 1000. jare, in welcken Christus op aerden tot die sijnen in Geeste en niet als mensche gekomen is, en sijne Cruys-kercke om te regeren, en met allen soorten van voorgenoemden plagens, voor eerst over het gemeene volck hare vyanden tot verkleyneringe te besoecken, en tot

vergrootinge en aenwas in het midden van ha-
ren vyandens, maer Christi laeste komste o
aerden met sijn lichame, sal heerlijck en prach-
tigh in den Wolcken gesien worden, en dan sa
naer desen tijdt, geenen tydt meer wesen. Nu
heeft der 7. en laetsten Engel gebasuynt, hy heef
aen den Draka sijne straffens verkondigt, en ho
dat Christi in der Woestijne lange gevlucht gewe
sene Kerke of het overige van der vrouwen zade
alle strijdende met den Draka, nu in een bewae
plaetse voor den vervolgendes swaren Wijffes, e
noch ongeboornen kindes vreetenden Draccke
is verborgen gehouden geweest, en nu wederom
verlost en weder gekeert is, op aerden te flore
ren onder de Iodens, Heydens, Tongens, Na-
tiens en Volckens, en dit is Christi 1000. ja
rige Rijck op aerden uyt het *Oosten* in het *Westen*
weder geworden onses Heeren, en sijns Chri-
stus, en Christi sal in eeuwigheydt, als Ko-
ningh in desen heerschen; en hy sal op aerde
niet wederom uyt dese sijne Cruys Kercke tre-
ken, en daerom, wort hem van den 24. Ouder-
lingens danck en aenbiddingens gedaen, da
Christus die Godt is, die ware, en als Koningh
geheerschet heeft, Apoc. 11. vs. 15. 16. 17. j
nu is in dit weder keer der Kercke uyt de Woe-
stijne, dat is uyt het Heydendom tot het Christen-
dom in den Hemel, der Tempel Godes genaemt
die wederom geopent is op aerden, en die Arc-
ka sijnes Verbondes, is gesien in sijn Tempel, da
is Christi Heylige Cruys Kercke, is by God
door Christum in volkomene genade herstelt
want als Middelaer is Christus oock die Arcka
des Verbondes, in welcker de Westersche Chri-
sti Kercke, soo lange oock verborgen is opgesloo-
ten

ten geweest, dat sy van des vervolgenden Antechristischen Draeckens tyrannicke vloet vol plagens, als uytgespouwden water-stroomens, niet versoopen, en van den geheelen aerdbodem, tot dato noch niet uytgeroeyt is, Ibid. vs. 19. maer aengegroeyt. Met recht wordt Christi floreerende Cruys Kercke op aerden, genoemt een bekleede Wijf met der Sonne, want Christus heerschet nu als een Koningh, met sijn Sonnen licht in haer voor eeuwigh, en wordt dit daerom met recht een Hemels (Kerckens) Decken genoemt, ja dat Christi Kerck niet meer door den Antechrist sal afgenomen worden. Daerom vertreet den Mane met sijn lichtes afneminge, dese Vrou onder hare voetens, want dese Vrou of Evangelium Christi, is met den naem Christi gekroont op haer hooft, niet vergeefs met den 12. Sternens, dat is met der 12. Apostels heldere Leere Christi, want dit is die Kercke Christi gesamelt, uyt Jodens en Heydens Volckens, Natiens en Tongens, naer der eeuwigen verkiesinge.

Dese uytgesproockene Sententia, naer der blasinge des SEVENDEN Engels ge-executeert, soo sullen alle die volckens (dat sijn Afgoden-dienaers) uyt desen grooten HOERENS Beecker der Hoererye, (vol lasters en gruwelens) nier meer drincken, en met haer niet meer Hoererye drijven: die koopluydens sullen van der kracht haerder WEELDE, niet meer rijck worden, die MIS en BIECHT-PAPENS, sullen geene koopers, noch weder verkoopers van den eeuwigh vervloeckten Indulgentiæ Brievens, en sondens aflaet Bullens sijn, die over duysent jaren noch konnen aen andren genegotieert worden, voor groot geldt, en dienen voor een aenge-

erfde fondens ftraffens quydtfcheldinge voo
Godt, in (Familiens tot Familiens) ja defe ful
len nu oock alle te gelijck, met defe groote Hoer
Jefabella, die Godt SELVEN op het Bedde heef
gefmeten gehadt, ja alle HOEREN kinders i
Echt-breucke, met defe *Jefabella* getuyght, fa
Godt oock nu met een uytdelginge, oock uyt
gedelght hebben, ja Godt SELVER fal haer ge
doodet hebben door eygen Swaerdes omkeer.

En daerom is het ook, waerom Chrifti Kerk-le
dens niet geoorloft is, dat fy, om de kracht de
verleydinge tot Afgoderye, niet woonen fulle
in defe Stadt Babilon, om in het gevaer, waer i
fy haer felven fteecken, oock niet rechtvaerdigh
naer Godes gerechten oordeel, als Participanten
aen haren verleydenden fondens, oock aen hare
plagens, gelijck defe Biffchoppens en andere Apo
tatens, dan mochten uyt het Landt uytgejaeght e
verftrooyt werden. Want God heeft abfoluyt een
mael gefeyt, gaet uyt in't midden van haer, my
VOLCK, want den Antechrift heeft een liftig
Slangen hooft om te bedriegen, hy is een machtig
vuyr uytfpouwende Draecka, hy kan door vuy
en Swaerdt dwingen, der valfche Apoftel e
PAPA, is het die oock tot Godes groot misha
gen fijne eerfte liefde, met onhervatligheyt ver
laten heeft, en dit is al genoegfaem redens kracht
dat het Godt gebiedt, van den Hoereerders e
Afgoden dienaers, (die yemandt of met bedrie
gelijcken woorden, of met gewelt dwingen Af
goden offer te eeten) uyt te gaen, en niet onde
haer woonen te blijven, Apoc. 18. v. 3. 4. 8. 11
12. 13.

Defe van Hemel, en met Wolcken bekled
ftercke tweede Enghel, fettende fijn rechte
voe

voet op de Zee, Eylandens en Waterens, en sijn lincker op de aerde, als vaster Landens Inwoonders, en riep met een groote brullende LEEUWEN stemme, met een geopenden Boecke in sijn handt.

Dese Engel uyt sijns Vaders schoot, bekleedet met een Wolck van heerligheydt, is der brullende LEEWE, uyt den Stamme Juda prædickende allen, die op vasten Landens, en insulens wonen, die overkomste met veelen soortens van plagens, opgeschreven in het toegezegelde Boek, welckers Segels hy, als het Lam Godes gebroocken heeft, en in sijn hant openhoudt, daer uyt hy die overkomste van haren schrickelijcken plagens, met eens brullenden LEEUWENS stemme gelesen heeft, Apoc. 10. vs. 1. 2. En datelijck naer dien, doe 't roepen geschiedt ware, soo spraecken der 7. Donder slagers hare stemmens, welcke die 7. Bisschoppens verbeelden in Godes ware Kercke, en oock die Kerckens opvasten Landens en Eylandens bedienen, namentlijck sy prædicken haer, dat daer van schricken die bose Toehoorders, want sy spraecken over haer oock op Godes bevel, die wel verdiende Sententia uyt, Ibid. vs. 4. gelijck te lesen is, Ibid. vs. 1. 2. dat hy die goddeloosen, met sijn voetens in den Afgrondt, die met Sulphur brandt, dooden sal. Maer het geene, wat die 7. Donder slagen gesproocken hadden, dit moeste verzegelt blijven, en niet beschreven worden. Maer desen staenden Engel op Aerden en Zee met sijn voeten, en tegens den Hemel opheffenden handens, dese swaer by desen die in der eeuwigheydt leeft, dat wanneer den sevenden Engel soude basuynen, dat als dan die verborgentheden Godes sullen

vervult worden, gelijck Godt ſijnen Dienſtknech
tens en Prophetens verkondight heeft, Apoc. 1
vs. 7. 8. Dit is een verborgentheyt, welcke Go
aen ſijnen Soon, en den Soon aen die H. Ma
nens, en die H. Mannens, dit aen de Uytve
koorene in Chriſto tot zaligheydt, ſal bekent m
ken, Amen.

Ick ſal hier afbreecken, want het nemen d
Boeckes uyt des Engels handt, is die beken
maeckinge van 't gants Goddelijcke beſluyt,
Chriſto Jeſu gedaen, en het aengenomen Boe
verſlinden, dit is die aenneminge en toe-eyg
ninge der Goddelijcken beloftens in Chriſto u
genaden gedaen, maer die ſoet wordinge in mo
de, en die bitter wordinge tot krimpingens
den Buycke, dat is, dat men om dien aengen
men ſmack in den ziel monde des geloofs, da
naer Chriſti Kercke, als in haren Buycke, om d
geloofs bekenteniſſe, en Jeſu getuygeniſſe
wille, van den Antechriſt veel ſal lijden mo
ten, Cap. 10. vs. 9. 10. 11 In ſomma, aen de
grooten gerichts dage, ſal der Heer Chriſt
met zijn klaer Sonnen glinſterenden aengeſicht
op een Wolckens Throon, voor ALLE, door ſi
lijden en ſterven zaligh gemaeckte, onder h
het Vreeden-teecken van ſijn Regen-boogen v
genade, als een genadens genadige Rechter ſie
laten, en in tegendeel een rechtvaerdigh recht
Rechter tot het Gerichte, om te rechten die o
rechtvaerdigen valſchen Apoſtels, Apoſtaten
afvallige Biſchoppens en Antechriſtiſche Du
velens Leere leerende Papens. En hoewel d
alles, wat van Chriſti Koninghrijcke hy op ae
den, dat niet van deſe wereldt is, geſeyt is in d
Prophetiſchen Schriftens, van Chriſti Kercke
ve

verlossinge, Apoc. 11. vs. 7. Soo is het gelijck wel oock seecker, dat Godt daerom niet alles op eenen tydt openbaert, en boven dat oock niet wil, dat het gene hy door eenen openbaert, dat hy het aen den anderen oock openbaren sal, in exempel aen Johannem, aen wiens hy het Mysterium van den 7. Donderslagen geopenbaert heeft, alleen gelijck wel verboden, voor anderen te verzegelen, Apoc. 10. vs. 4. Dan. 8. vs. 22. Den bestemden tydt van der komste des Antichristi weder ondergangh sal sijn, soo haest desen Engel (Christus Jesus over die sijnen ingenaden) met sijn Regenbogens versierde Hooft, en met sijn Sonnen glinsterent aengesichte, sijn twee voetens, gelijck sijnde twee vierigen pilarens, met sijn opgedanen Buycke, den rechter voet op het MEER, en den lincker op die Aerde setten sal, Apoc: 10. vs. 4. tot vs. 11. Soodanige Christi Jesu twee vierige voetens, beteeckenen Christi tweederley manier van een onwanckelbare pilarens staen van komste. Die Buycken van conscientiæ openinge, om daer naer de rechten op het Meer, sijn die veele Geloovige tot zaligheyt, op die Aerde sijn die veele ongeloovige tot verdoemenisse: Want het glasen Meer vermenght met vuyr, gelijck een Christal, dit is Christi Cruys Kerck van seer veelen Geloovigen, door het vier der martelaerschap, (gelijk uyt velen sandkornens en zout in een smelt oven, tot een schoon Cristal) tot een gesmolten, in een clarificeert lichaem, Christi Jesu verheerlijckten lichame gelijckende, gelijck Christus Jesus dese tot Koningens en Priesters om te heerschen, gemaeckt heeft op aerden, Apoc: 5. vs. 10. vs. 12. Want in desen buycke der Prophecyinge, daer sijn voorseg-

gingens tegens allerley volckens, Cap: 10. vs. 11
en hoewel, voor alle Lesers van den geopenbaer
den dingens, die openbaringe desen nu soo staen
de Kerckens welstandt, niet seer aengenaem is
naer het Woordt Godes der wijsheydt dat alle
aenneminges waerdigh, niet des te min, so
valt het voor het domme vleesch verstandt, uy
kracht der gevoelens lichamelijcker pijnigingens
smertens en doodes plagens, seer swaer en harc
om te lijden en uyt te moeten staen, tot den tijc
van verlossinge, op welcken die rustende roe
pende zielens selfsten, al leggende onder de
Outaer, doch vertroost van Christo, wachte moe
ten. Dat Jesus belooft aen die Bevorders van he
Woordt sijner lijdtsaemheydt, dat hy haer we
derom wil bewaren, Apoc: 3. vs. 9. en om da
sy nooyt met vremden Vrouwens (Afgodery
Babilonischer en Jesaballischen Hoere) besme
geweest, dan oock ten jonghsten dage van hem
als van het Lam, waer het heen gaet, sy Naervo
gers wesen sullen, Apoc. 13. vs. 4. En dat sy met he
het Lam, niet alleen in witten onbevlekten klede
rens wandelen sullen, maer dat het haer, oock i
dese wandelinge, tot aen het werelts eynde sel
sten bewaren wil, Apoc. 2. vs. 24 tot vs. 26. I
waerheydt dient haer dit in het midden haerde
pelgrimagie in martelaerschap, tot een groost
steunsel, als in het interior hares geestes, va
desen Evangelischen Geeste Christi, tot ee
getuygent conscientiæ, dat sy dan oock, door de
Heydenischen aller tyrannighsten Inquisitions
plagens, tegens het ware Fondament, deser Jes
beloftens, naer der eeuwigen Prædestinatie, o
raedt besluyt des gants Godtlijcken 3. Eens, nie
daer door konnen tot afval verleydt worden. J
da

dat sy dan oock uyt kracht van dien, veel liever alle die smertens tot hares lichaems doodinge lijden willen, als het tijdelijcke leven behouden, Apoc. 2. vs. 14. tot vs. 17. Soo lange die laetste 7. Segels, van het geene dat die 7. Donder slagen gesproocken hebben van het 7. hoornige Lam, niet selfsten sullen gebroocken sijn, soo sal dese genoemde VERBORGENTHEYDT, oock wel voor menschelijcke vleesch oogens verborgen blyven om gesien te werden: want van menschen vleesch handen, konnen dese 7. Segelens in eeuwigheydt niet gebroocken worden, want voor Christi volck, is oock in Chisto, en niet buyten Christum, die zaligheyt tot den eeuwigen leven, als eene groote VERBORGENTHEYT opgesloten, die alleen in den Hemel sal gesien en genoten werden, Apoc: 10. vs. 7. en dan sal naer desen tijdt geenen tijdt meer wesen. Godes verzegelde Dienst-knechtens met het Segel des levendigen Godes, door den Engel van der Sonnen opgangh, Apoc: 6. vs. 3. Ezech. 9. vs. 4. 5. NB. Esa. 66, vs. 19. Dese sijn getekent aen haer voorhooft, en staen by het Lam op den Bergh Zion, met een opgeschreven name Jusus, Apoc. 14. vs. 1. 2. Ja dese, die Jesus uyt de (Heydenens) aerde, van den menschens het overige, of van de vrouwen zade gekocht heeft, noemt hy oock soodanige Lammens, in welckers monde geen bedrog gevonden is, en om dat sy dan oock mede gekochte eerstlingens sijn, soo sijn sy oock voor Godes Stoele mede onsterflijck, Ibid. vs. 5. daerom, soo sal het oock geschieden, dat wanneer over die Inwoonderens (die besoeckinge) komen sal, haer om te besoecken, sal hy haer oock bewaren, als hy haer in sijnen bloede heeft be-

waert gehadt, Apoc. 3. vs. 11. En hier toe hebben sy dan oock redens met den 24. Ouderlingen, het Liet Mosis te singen. Gy bent verworgt ghy hebt ons ONSEN Gode gekocht. En ons tot Koningens en Priesters gemaeckt. En wy werden regeren op (onder den Heydens) aerden; Apoc: 14. vs. 5. ja sy mogen wel aenbiddende seggen, ô! Jesus ONSE Lam, dat alleen onse laeste, onse Amen! Is, WARE! en oock blijft Apoc. 2. vs. 18. Onse eerst geboorne uyt den doode, Apoc. 1. vs. 5. Onse voor eeuwigh geblevene Godt, ibid. vs. 8. Die de levendigh makende kracht uyt den doode in uwe rechte handt heeft, ghy die Godt voor ons bent, die van eeuwigheydt ware Godt, en gelijck geworden eens menschen Soons, Apoc: 1. vs. 13. 17. 19. Maer voor een geloofs blinden, om dit te konnen sien, soo is die aller ge-experimenteerde oogh Salve, het getuygenisse des uytterlijck geprædickten Evangely geestes van Christo, aen het hert des inwendigen geestes des menschens. Anders soo sietmen, hoe dat oock den wederom ingenoodigden, doch onwederkeerlijcken en eerste liefde verlatende miserabel mismaekte Laodeceens, Jesu Galileische stemme allen onbekende, is, dan sy den Jodens ooyt geweest is, en waerom sy weygeren, so seer halsterrig die inlatinge op sijn aenkloppinge aen haer herten-deure, en om dat Jesus haer als een vremdelinge geworden is, daerom soo houden sy hem buyten geslooten, met Jesus het Avontmael te eeten, en dat sy met Jesu soude buyten gesloten blyven, Apoc. 3. v. 20. Dat Christus Jesus het Amen, alleen oock den Sleutel van Helle en Doodt heeft, Apoc. 1. vs. 18. Cap. 2. vs. 18. 19. so seyt hy als der eenige mont der waer-

heyt

heydt, niet alleen selfsten, namentlijck. Ick ben doodt geweest: ick leeve voor eeuwigh, en ghy sult ook leven en over alles gewelt hebben, Apoc: 1. vs. 18. Maer hy is oock in der Broederens eerste opstandinghe uyt den doode, daerom den laeste geweest, ibid: vs. 17. Op dat hy haer met sijn komste in 't vleesch, door sijn doodt, als mede participantens van sijnen eygen doodt, Apoc. 1. vs. 6. En door sijn sondens afwasschendes bloedt heylighde, Apoc. 5. vs. 6. En om dat dan Jesus oock selfsten het begin der scheppinge is, Apoc:6.vs.14. Soo laet hy aen haer oock die herscheppinge in desen sien, als wanneer hy haer sijns Vaders, sijns eygen, en des nieuwen Jerusalems, dat uyt den Hemel neder daelt, nieuwen name geeft, maer boven dit, haer oock noch tot nimmer weder uytgaende Tempel Pilarens sijnes Huyses maeckt, ibid. vs. 12. 13.

Het vals Sleutel dragendeBeest(totRoma)heeft dan uyt den Afgrondes Put, niet alleen gekroonde (geschoorne Monnicke) maer oock vliegende Sprinck-hanens, den gewapenden Paerdens tot den strijt gelijcken, daer uytgelaten, op dat sy met hare gewapende Oorloghs macht, over den geheelen aerdbodem vliegen mochten, om Christi Kercke te vervolgen, en te kruysigen, en (soo het mogelijck ware) naer Satans mede aenradinge alle Confessoores des alleen zalighmaeckenden Geloofs, oock gelijck die vliegende Sprinckhaenens, die het groene gras en koorn des Veldes, het saet der wortel uytvreeten, oock soo geheel uytroeyen. Sie! met soodanigen schandnamigen Titels, heeft der Heyligen Geest, die Roomsche Schriftgeleerde en disputeer suchtige Jesuitens en met geschoornen platten gekroonde

Mis-

Mis Papens, als aen haer voor-hooft gebrandt merckt. Want van desen Jesuitischen Sprinck hanens, seyt den Heyligen Geest, dat sy die mach hebben, (om door Satans mede aenradinge om die Leere der Duyvelens te prædicken en dat sy dese Doodtslagers, Tovenaers, Hoe reerders en Dieve sijn, welckers Leere is Gou dene, Silverne, Koopere, Steene, Houten Af godens, die hare eygene handens gemaeckt heb ben, om aen te bidden, Apoc: 8. vs. 3. 7. 8. Cap 19. vs. 1. 4. 9. 11. 16. Sie! soo doen die groote Negotiantens in ziel-verkooperye, van de grooten handel-stadt BABILONIA in *Roma*, sy verkoopen niet alleen het EENIGE recht van hare EENIGE zaligheydt, in den EENIGEN Salighmaecker Jesum, maer oock als Judas Isca rioth sijnen EENIGEN Heere en Meester om 30. voddige Silverlingen, maer veel liever om 30. koorn-sackens vol gout. In summa, hare Duyvelens Leere, mag wel vergeleeken worden by eenen sodanigen slechten Key-steen, die slechts met een door konst van buyten aengewreven schijn van een Diamant heeft, en tot bedriegerye van Joodschen WISSELAERS, by den Antechristens, voor het ware Christendom te verhandelen.

Wederom, noemt den Heyligen Geest oock dese vliegende gewapende Sprinckhanens, met yseren Borst-wapenens, geharnaschte Scorpioenens, dat is, sy sijn met Aflaets Bullens geprivilegeert, om op allerley manier door moord-wapenens, te mogen moorden sonder sonden te begaen, en dat die Justitia des Rechters geen vat aen haer hebben kan, sy sijn oock vliegende Scorpioenens, die met haren vleugelens een groot getier maecken, gelijck wagens met veelen

paer-

aerdens die tot den ſtrijt loopens, dat is, ſy ra-
n veel van hare oudtſten Duyvelens Leere Ba-
acks die *Balam* geleert heeft, die van der Slan-
e en Adder DAN uyt den twaelfden Stamme
raëls, in Apocalipſeos miſreeckent, afkom-
igh is. Ja ſy raſen en rammelen ſeer veel van
aren onrechten wegens, die ſlechts in haren
ogens alleen recht ſchijnen, en haer tot het ver-
erf voeren. Ja ſy maecken een groot Kerck ge-
ruys, van haren met valſchen yver en verzier-
en Godes dienſtigheydt van goeden werckens,
enitentiens, pelgromagiens, en eygen verdien-
tens, daer mede ſy Godt den Hemel met gewelt,
yt ſijn handen ſcheuren konnen, ſy worden ge-
oemt Scorpioenens, met menſcheyts neder-
achtigen aengeſichtens, welcker bedriegelijcke
ogens, doch niet anders, als die menſcheyt maer
och niet Godes bedrieglijkheyt, hares Hypocriti-
chen Godes dienſtes, en Jeſuitiſchen Jeſu vyan-
ighedens, in haren Jeſu maſſacrerenden vervloek-
en MISSA uytdrucken.

Hare ſeer lange vrouwens haire, beteeckenen
aerder Babiloniſchen Hoerens Ieſabellitiſche
eveynſtheydt en overſpeeligheydt, hare ſmee-
kende lippens ſijn vol enckel Helliſch bedrogh, en
aerder lippens nectar, is een recht Nadder ſap,
vaer mede Judas Jeſum verraden heeft. Hare
arde kaeckens, beteeckenen haren menſch
leeſch honger, om dat ſy met haerder dollen
onbarmhertigheydt, Chriſtum in ſijn Ledenma-
ten al doodende dooden. Maer eylaes! in deſe
Leere der Duyvelens, ſal oock haeſt den hagel met
vuyr en bloedt vermenght inſlaen, ſoo haeſt die
7. Phiolens ſullen uytgeſtort weſen. Beydes over
Boomen en Groen gras, dat is over groote Poten-
taten

taten en Onderdanen, die door der Phiolens pl[illegible]
gens, gelijck die groenen bladerens der Boomer
en groene gras des Veldes, in heete Sonnen schijn
vergaen, hoewel den Heyligen Geest getuyght, d[illegible]
door alle die soortens der plagens(uyt den 7. Phio
lens en 7. Schalens,) hare gedachtens, noch har
sinnen niet verandert sijn, Apoc. 9. vs. 20. 21
ergo gepasseert, en staen niet noch om te ko
men, ja die 4. los gelatene Engelens by den Re
viere Eüphrates, rijdende op Paerdens, welc
ker Ridderlijcke Borst-wapenens geweest sijn
soortens van doodende plagens, onder een Sym
bolum van vier verf, Hemelblaeuw en Sulphu
verwe, Apoc 8. vs. 17. Sijn dese plagens, Swaerdt
Duyren tydt, en Bloetloop. Maer alles vergeef[illegible]
sy hebben doch niet naer den geest gewandelt
maer sijn in den vleesche wandelende gebleven
1 Corinth. 10. vs. 3. 4. 5 Soo heeft men tot Ro
ma oock dit soo gesien, dat die uytgespouwd
Duyvel oock soo gedaen, als naer dien den Sa
tan tot Smirna, die gemeente niet mede tot Af
val corrumperen konde, soo heeft hy die wey
gerende, dadelijck in 't Gevangen-huys gewor
pen, Apoc. 10. vs. 10. Cap: 2. vs. 9. Soo heeft
oock gedaen den Satan tot Pergama, die den aen
Godes Woordt, en Jesu getuygenisse vasthou
denden Antipas tot Pergama, in 't Gevangen-huy[illegible]
gesmeten heeft.

Satan: is dan den Titel van den liefdeloosen en
Afvalligen en Apostatischen Bisschoppens to
Smirna en Pergama geweest, maer die vroome
Bisschoppens die de eerste liefde niet verlaten,
en het geloof behouden hebben, sijn genoemt
geweest, Engelens, Apoc: 2. 2. vs. 8. 13. En
om dat dese Engel tot Pergama oock van Christo

op-

opgeleydt is geweest, om te vigeleren op die valsche Apostels en Prophetens, die daer seyden, dat sy Jodens en ware Apostels waren, en doch niet waren, maer waren *Balaacks*, *Nicolai* en *Jesabellæ* Duyvelens Leerens Leeraers, ja Duyvelens, Satans en Satans Synagogens, die uytgespouwt hebben 3. onreyne geeste der Duyvelens in 't Westen gelijck den Kickvorschen, Apoc: 2. vs. 10. Waerom oock desen Bisschop tot *Pergama* seer klaeght, dat dese sware beroep hem veel moeyte gemaeckt heeft, dat hy maer van den valsch bevondenen ook met seer groote patientia, seer veel heeft te verdragen gehadt, maer om dat hy om Jesu getuygenisse wille, gants onveranderlijck gebleven is, dat daerom voor sijn verdienste hem, die levens Crone gegeven is, ibid. vs. 3. vs. 9.

Om dat des PAUS-doms geheele gedaente, van een ware Godtzaligheydt, 2 Timoth. 3. vs. 5. slechts maer een Heydenische levens inwendigheydt, van eener uytwendigen steenen Kercken hoogh opgepronckte geveynstheydt is, en vol opgehoopte krachtige krachtloosheydt van soodanigen dooden zielens, die in haren interior niet levendigh sijn, Apoc. 3. Soo is het seecker, dat sy dese rechte kinders sijn, van soodanigen Vaderens, die oock mede versoeckers des Heyligen Geestes geweest sijn, Actor. 7. vs. 51. en ook mede Participanten aen desen Godes Heyligen Eedt-sweer, namentlijck van dese, die nooyt in Godes ruste sullen ingaen, en dat Godt oock aen haer sijn alleen zaligh maeckendes Woordt (op dat sy aen die out Wijffische fabelens geloven souden) niet senden wil, Iohan. 17. vs. 13. Die dan der leyder der Heylige Geest, der Trooster der waerheydt is om haer in alle waerheydt

te

te leyden, Johan. 16. En dit is het blijck van ex-
cutie, waerom ſy oock van een ſoodaniger zi-
bewarenden geloofts kracht in Chriſto Ieſu, t
haerder zielens eeuwigen levendheydt verſter
ken blyven, 1 Petr. 1. vs. 5. Ia daerom wor
oock het geheele PAUS-dom-inium genoem
eene van den Satan blindt gemaeckte wereld
van welcke om den waren Godt te kennen, d
een VERBORGENTHEYDT, (ſoo noer
hem oock den Paus) genoemt is, 1 Timoth. 3.
16. Het PAUS Dom-inium is oock deſe blin
wereldt, die de ware Godtzalige ſienders vo
Sottens houdt, 1 Corinth. 1. vs. 18. Hoewel
in Godes oogens alleen die rechte wijſe Chriſt
nens genoemt ſijn, 1 Corinth. 4. vs. 10. gelij
het aller eerſte mael met deſen name van Chriſt
nen, daerom oock tot ANTIOCHIA, Chri
Diſcipels ſijn genoemt geworden, Actor. 1
vs. 26. om dat alle waren Chriſti geſinden G
des dienſt, voor deſer blinden wereldt, ſijn H
melſch ſichtbaer beſtaen, in eener inwendige
onſichtbaerheydt heeft, welck geheel en al m
harer Duyvels dienſtigen, uytwendigen ſich
baerheydt, van deſer onſichtbaerheydt, oo
niets ghemeen heeft, ghelijck der Apoſtel g
tuyght, dat ſy in haren oudt Heydeniſchen G
des dienſtlijckhedens, het ſienbare ſchepſel vo
den onſienbaren Schepper ſelfſt verkooren he
ben, en eenen (onbekenden) Godt gedie
hebben, Coloſſ. 3. vs. 5. En daerom is dit va
haerder zielens doodigheydts natuyr een gebreck
dat aen hare, van den Satan verblinde uytgeſtek
ne ziel oogens, van Godes perſoonlijcker o
ſichtbaerheydt, geen weſentlijck geſicht van ſi
kracht en Godtheydt in den Schepſelens, aen ha
a

ls aen het schepsel, tot ware aenbiddelijcke en
ienelijcke, en prijswaerdige Godtheydt geeft,
Rom. 1. ja Godt wil haer van hem, als Schep-
er van het grote AL tot hem waerts geen ge-
oofs gesichte geven, 2 Corint. 4. vs. 16. in sum-
na, om dat naer aerdt Heydenscher Afgoden-
ienaers, die Papistens hare eygen geldt en we-
elts goederens interest soeckers sijn, soo vinden
y oock haer Capitael in Afgoden-dienaers Ab-
adons straffens, en dit is het eynde van harer
aems seer glorieusen wereldts uytbreydinge.

Het is seecker, dat die Draca met yseren Ketens
gebonden, en uyt sijn Afgrondigh Heydensch ge-
vangen-huys weder los gelaten is, om die Hey-
denen in den 4. hoekens der aerden, den GOCH,
MAGOGH, en die 10. Koningen op te maec-
ken, om tegen het onoverwinnelijcke Lam den
Oorlogh te voeren, en om dat des Draeckens op-
sluytinge voor 1000. jaren tijdt geweest is, in
welcker Christi Kercke in het Westen sijne uyt-
breydinge over die geheele aerde bekomen heeft,
dadelijck naer den Apostolischen uytsendinge
uyt het Oosten, soo is het dan seecker, dat die
volheydt der Heydenens ingebracht is, uyt al-
len Volckens, Tongens, Natiens en Spraec-
kens, en Jesus genaemt het verlangen der Hey-
den, is nu dan soo gekomen in die Oostrische
Israëlitische Kercke tot de sijne, maer die sijne
hebben hem niet aengenomen; Jesus is nu den
Koningh der Koningen, en Heer der Heeren in
der Westrischen Kerke of Koninkrijcke, die eene
gehele onsichtbare Kerke of Koninkrijke is geko-
men, Christus is oock een geheel onsichtbaer Ko-
ning, een geestelijck Koning, wiens Koninkrijke
en Heerschappye sal bestaen in der eeuwigheydt,

Jesus regeert dit sijn voortgeplant Koninckrij-
ke over die geheele aerde met sijn Woort, Geest
en waerheydt, Jesus heeft geen wereldtsch Ko-
ninghrijcke, hy soude anders oock niet onsicht
maer sichtbaer regeren moeten, hy sal oock geen
ander Koninghrijcke op aerden oprechten, an-
ders soude hy met sijn sichtbaer verklaert en ver-
heerlijckt lichaem neder komen moeten, en de
dwalinge der Chyliasten voldoen, om alle volc-
kens der Jodens hooft voor hooft inroepen uyt
aller wereldt eynde, als of deser namens alle
hooft voor hooft, voor der grontlegginge der
wereldt, waren opgeschreven geweest, en alsoo
1000. jaer om te regeren onder haer.

In waerheydt rasende menschens, souden met
haren vleesch mondens eeten, drincken en vroo-
lijck sijn, maer haer Koningh soude alleen geen
voetsel nemen konnen, om dat Christi verklaer
en verhemeldt lichaem, geen verganckelijcke spij-
se en dranck, tot onderhoudt van noden heeft. O
soodanige Droomers moeten bewijsen, dat naer
dien der Draecka, den kort noch overigen tijdt
van sijn bestaen, naer sijn 1000. jarigens gevan-
genis los latinge, dan noch een ander 1000. ja-
righ tijdt komen moste, van een lichamelijcke
regeringe, als Koningh over die Jodens. Maer dit
is valsch, die 1000. jaren sijn voorby, der Dra-
kens Dienaers strijden tegen het Lam in sijn ver-
volgende ledematens, die in hem, en hy in haer
is, en eens sijn met hem, anders is geen sicht-
baer Lam of Jesus meer op aerden, maer wel in
Hemel der Hemelen die hem omvatten, en daer
der Draecka niet komt. Het bewijst hem dan
niet alleen der uytgangh van den Draecken tot
den Heydens geschiedt te sijn, maer oock dat s[illegible]

a

l gekomen sijn tot den Oorlogh tegens het Lam, en nu moet naer volgen der weder afval van sommigen der 10. Koningens, die de Hoere van Babilon met het Sweert weder beoorlogen, en haer bloedt uytstorten, om haer weder om te suypen te geven, want het is recht by Godt om soo te vergelden, die bloedt gestort hebben, want der Draken Duyvel van Roma, heeft het bloedt beyder gedoodeden Prophetens, als der Ouden en Nieuwen Testamenti verstoort, en hare lichamen tot speckaeckels op den straten onbegraven leggen laten, maer daer staet, dat de Draeckā, of Roomschen Antechrist met al sijnen uytgespouwden Stroomens en Revierens van Waters, die Vrouw niet heeft konnen versuypen, maer veel meer voort doen swemmen, dat is, die Vrouw of het Evangelium in der Woestijne, dat is onder den Heydendom, die heeft van den Water-stroomens en Revierens, dat is door alle sijne bloedt storingens der getuygens Christi niet konnen uytroeyen, maer al meer en meer voort planten onder den Heyden, gelijck staet, dat het aerdtrijck met sijn water opslockinge, die Vrouw geassisteert gehadt heeft, namentlijck die Heyden hebben Jesum geprædickt, en als naer haer langen verlangen, nu aengenomen en tot zaligheydt aen hem gelooft, dese Heydens sijn het, die naer haerder bekooringe genoemt waren, het overige van der Vrouwen zade, met welcken hy heen ginge om te strijden, want hy konde die Vrouw het Evangelium niet versuypen, en dit sijn die Jodens en Heydens, bekeert uyt allen Volcken, Tongen, Natiens en Spraeckens, gemaekt tot Christi 1000. jarigh Koninghrijcke op aerden, want Aerde noemt Apocalipsis het Heydendom:

ja der Heyden Heylandt is gekomen uyt het Oo ten, met Arendts Vleugelens in het Westen, e is aengenomen van desen, die de sijne niet waren ja Jesus is haer Herder, als der Schapens uyt ee noch andren Stalle, en sy hooren sijne stemme, kennen hem, en volgen hem, sy hebben van Jes lichamelijckheyt op aerden, geen ander Evangelium te prædicken, als hy geprædickt heeft, doo den mondt Mosis en sijner Prophetens en Apostels, die moeten sy hooren tot eeuwiger zaligheydt. Ja die Kercke heeft oock al gesongen, hy is gekomen! hy is gekomen! want hy strijt noc voor haer, doch met geen millioen Engelens ge assisteert, op sijn Gebedt van sijn Vader uyt de Hemel gesonden. Ja daer is al verwachting van een ander 1000. jarige Rijcke Christi op aerden onnoodigh, of het moste wesen, dat het me sijne onmogelijcke eyndiginge, dat is eeuwighey naer het Pythagorische geloof, als naer eyndiginge, weder overgaen soude, in een tweede aenvanckelijck 1000. jarigh Rijcke Christi op aerden. Maer als voor gedacht van den Afval, soo is het, dat onder den Afval der 10. Koningens van het Roomsche Beest, der Roomsche Koningh en Keyser wel de eerste wesen sal, dit blijck in en voor afgaende onwetentheydt, waerom heden tot Wenen, naer overwinninge van BUDA, het gedwongene merckteecken, aen der Roomschen Keyser: namentlijck den halven MANE, van den Toorn tot WENEN wederom afgesmeten, en een cruysteken in plaets gestelt is, het is niet, om dat dit het Velt-teken van den TURCKE is, die oock nooyt met sijner regeringes macht tot WENEN geweest is. ô Neen! het is desen halven *Mane*, op desen Tooren geset, naer dien den over-

won-

wonnene KEYSER van den PAUS, het Mane
merck-teecken, per fors aengenomen heeft, want
doenmaels heeft den PAUS den Keyser tot ver-
kleyneringe van sijn macht, eerst genoemt, met
den name van een MANE, en hem heeft den
PAUS selven genoemt een SONNE, en ge-
lijcksaem te seggen, dat der *Mane* der *Keyser* geen
eygen licht van hem anders hadde, als dat hy van
der *Sonne* den *Paus* halen moste, hoewel dat
Godes Woordt dit loochent, want Godt heeft
niet maer EEN, maer 2. lichtens geschapen,
maer ick laet dit samen overigh, voor het
spreecken van den sevenden Dondersłagh, wanneer
der halve *Mane* in sijnen vollen schijne,
sijn eygen licht, soo wel by midder nacht, als die
Sonne by helderen middage, sal schijnen laten, en
den Paus wederom, als Roomsch Keyser met 10.
Koninkrijken beoorlogt werden, het is al genoegsaem
weten, dat niemandt anders, soo een getrouwe
Secretarius Christi, als Johannes geweest
is, aen wiens hy niet verbergen konde, wat hem
van sijn Hemelschen Vader geopenbaert ware,
alsoo oock desen Afval der 10. Koningens, om
die Hoere te dooden in Roma, insonderheydt
voor der komste Christi tot het Gerichte, welcke
sal wesen in den vleesche, die eerste wederkomste
op aerden, en het laeste weder gaen naer
den Hemel, daer sijns eeuwigen Koninghrijcks
oneyndige eeuwige regeringe, als Koningh des
Hemels wesen sal, waer wesen sullen oock hooft
voor hooft, maer alleen aller beyder Kerckens
Christi, met name inden Hemel opgeschrevene,
maer niet, die van't tout Heydenische PAUS-doms
assurante bose natuyr is, die sy absoluyt beydes, die
kracht en Godtheyt, uyt der wereldts scheppinge,

uyt NIET, en der gevallenen menſchens, wed
oprechtinge om NIET, door die genade Je
Chriſti, EENIGEN ALLEEN, openbaer loo
henen, en daerom ſeyt der Apoſtel, dat deſe wille
dat niet alleen Godt, van al het gene dat Godes i
maer dat men ook ſelfſt Godes Name, neffens d
Draca, (Paus tot Roma) in een Godes laſterig
na ſpraecke, mede Godt laſteren moet, Ibi
vs. 24. ja oock ſelfſten, dat men die waerhey
(God is waerheydt) Godes in leugens verandere
ſal, Rom. 1. vs. 19. waer uyt men wel ſien e
verſtaen kan, dat des geheelen Afgodiſche
PAUS-doms, enckele menſchlijckheydts, e
niet Goddelijckheydts kracht en genadenloo
gavens des Heyligen Geeſtes ſijn, daer die eenig
zaligheyt in Chriſto, niet aen vaſt is, ſoo ſijn ooc
hare univerſeele begeertens naer ware genade
gavens in Chriſto geſchoncken, geen gevolg
van ware genade in Chriſto, tot ware begeerte
tot Chriſtum Jeſum ſelfſten. Wederom alle ha
re begeertens, ſijn naer een waren Hemel, mae
hare genade, is niet, dat ſy by den Inwoonder d
Hemels, om te konnen verſeeckert ſijn, naer hae
leven te ſullen komen. Daerom ſoo die gena
denlooſe gavens en begeertens, en Chriſti enc
kele verdienſtens, die Schrift-geleerde Papiſte
in den Hemel brachten, ſo is het ſeker, dat dan ge
ne met Schrift geleertheyt begenadighden gaven
en gene ſlechtſinnige menſchens, (als het PAUS
dom, doch daerom dom en onnooſel houde
wil,) nooyt in den Hemel, ja niet EEN on
beleſene in Godes allen, tot de zaligheydt ley
dende woordt, kan dan zaligh worden, mae
moeten als kinderens der Duyvelens leven e
ſterven; want hare Heere is het Lam niet, dat ſ
an

anders naer volgen souden, waer het heen gaet. Maer geheel contrair seyt Christus, tot troost veeler niet Schrift geleerden, en in 't geloof levenden in Christo begenadighden Sondaers. Ick segge u in waerheydt, soo ghy niet beter sijt, dan die Schrift-geleerden en Pharifeens, ghy sult in het Rycke der Hemelens niet ingaen. En is seecker, dat aller van Godt geleerden onnooselen plaets seecker in den Hemel is, maer aller van menschen geleerdens plaets, seecker in der Helle, gelijck alle soodanige, wat Religiens Confessie sy oock mogen hebben, soo sy tot haerder Heyligen Schriftens uytlegginge, Christi begenadighden gavens geest, niet selfsten gehadt hebben, Rom. 8. vs. 9. en dan uyt gevolge, uyt haren gavens van Schrift geleertheydt, niets geprofiteert, of om uyt den Schrift yet gehoort te hebben tot haerder zaligheydt, Johan. 6. vs. 45. Daerom soo wordt tot het PAUS-dom geseydt, om dat sy, als Jesu oogen Dienaers, Jesum haren Meester moetwillens verlaten hebben, en Hasardeurs, onder het vaendel van Christi ware Discipelschap weg gelopen sijn, en haer selfst, tot een Anathema gemaekt hebben, soo sullen sy daerom oock niet meer met Jesu wandelen, om dat sy niet meer gewilt hebben, Iohan. 6 vs. 66. daerom soo is het geheelen Paus-doms genadenloose Schrift geleertheydt geen ander, als EEN en der selve Geest Godes, die niet alleen over SIMON den Tovenaer, JUDAS ISCHARIOT, BILEAM, en oock over SAUL gekomen is geweest, 1 Sam. 10. vs. 11. Want het is seecker, alle SIMON Tovenaers begeerdens naer gavens en niet naer genade, tot zaligheydt in Christo EENIGH EN ALLEEN, dese begeeren ga-

vens met een tonge, die sy van den Duyvel geleent hebben, om dat sy geene andere genadens gavens hebben willen, als die sy oock alleen in het PAUS-dom van Gode en selfsten genadenloose menschens, maer van den genaden gevenden Jesum, die genade sonder geldt, niet koopen willen, terwijl Jesus een vyandt van desen JESUITENS is, en willen liever Tovenaers blijven, om met haren toover-beeldt of beelde des Satans selfsten in hare ziel, en ware zaligh-maeckende kennisse, gerechtigheydt en heyligheydt, die recht en goedt geschapen is, om te leven en te sterven, en andere mede oock te doen leven en te doen sterwen, gelijck alle die alreede verdoemt sijn, om dat sy in Christum Jesum tot zaligheyt ALLEEN niet gelooven, dit seyt den Apostel. De Papistens sijn Broeders die in Satans duysternisse, hare Susters die 5. dwase Maeghden hebben, die Koopliedens by nacht sijn, van welckers valschen munte die lamp olye verkoopers, haer niet willen laten bedriegen, ja sy willen by nacht, niet eens tot haren dienstens opstaen, om dat sy by dage, en helder schijnenden Evangelischen Sonnen lichte, niet hebben uyt haren sonden opstaen, en Jesum om tegen om te loopen, al te veel vermoeytheydt gevreest hebben, en om dat Jesus by nacht hem met geene uytgebluschte lampe der hertens, uyt gebreck van olye sijns Heyligen Geestes, wil inhalen laten, soo sal hy haer voor sijne genaden deure sijns hertens, niet alleen lange genoeghsaem vergeefs kloppen laten, maer hy sal haer buyten houden, dat sy nooyt in sijne ruste ingaen, ja desen Sleutelbewaerder van den Hemel, op en toe te sluyten, Christus Jesus sal haer oock niet alleen toe roepen,

pen, ick kenne u niet! maer foo fal den naergalm oock opvolgen, gaet heen ghy (Papistische) werckers, (of werck heylige door uwe wercke en mijne verdienste om zaligh te willen werden) der ongerechtigheydt, in den Sulphur brandenden *Abbadon*.

Daerom alle ghy Papistische geleerde THEMAS, foo staet het met uwen simpelen uytterlijcken grooten gavens, by welcken die inwendige genade door Jesu Godtheydt geest, tot zaligheydt niet by is, 2 Timoth. 4. vs. 10. ja wat heeft het BILEAM geholpen, om dat hy van Christi komste in 't vleesch op aerden foo gants seker Propheteerde, als dat eene STEMME uyt IACOB soude opgaen, dat een SCEPTER uyt IUDA soude komen: ja dat noch meer is, dat hy, dese *Bileam*, desen Messias Christum Iesum gekomen sijnde, oock selfsten met sijnen eygen lichaems oogen noch soude sien, ja dat hy Christum soude aenschouwen, doch maer slechts naer by, Num. 24. vs. 17. ja hy heeft Christum oock gesien, ja hy zagh hem, maer van der hoochte der steen-rotsen, ja hy sagh oock Christum, maer slechts vander laeghte der heuvelens, Num. 23. vs. 3. oock alsoo door soodaniges Geestes Godes mede genadenloosen gavens, is het geschiet, dat IUDAS ISCHARIOT konde propheteren, dat hy Duyvelens konde uytdrijven, ja dat hy selven hem die Duyvelens konde onderwerpen, Matth. 7. vs. 22. alsoo magh dat roemloose Pausdom, oock niet anders roemen tot ROMA, geheel ont ROOMT. Christus Iesus seyt van dese Iesuitische Iesu niet kennende, en van den Duyvel verblinden wereldt, dat sy niet anders dan windt gebaerdt,

Jeſ. 26. vs. 18 en om dat hare genadenlooſe gavens haer van Chriſto los maecken, daerom ſeyder Apoſtels, dat het maer gavens ſijn, die alleen tot het geene dienen dat noodigh is, 1 Corinth 12. vs. 7. en dat ſy anders maer ſchadelijckheden ſijn, Num. 24. vs. 2. want ſoo het ware genaden gaven in Chriſto, tot harer zaligheydts uytwerckinges bevorderinge, en haerder eeuwigen verkieſinges vaſt ſtellinge waren, ſoo ſouden ſy met een Ephraims wille of begeerte, oock niet willen in der geboorte ſtaen blyven, Hoſ 13. vs. 13. Maer nu ſijn ſy beyder ſlechts in Godes en in der menſchen oogens verachtlijcke menſchens, ja hare namens ſijn ſoodanige verworpene, dat ſy oock in aller kinderens Godes oogens veracht ſijn, Pſ. 15. vs. 4. Hemels gerechtighedens ſoecken ſy niet, om dat ſy deſen Jeſu die eere niet aendoen willen, die hy van ſijn Hemelſchen Vader heeft, om dat hare van natuyr aengeboorene booſe geneyghdhedens, alleen maer ſijn wereldtſche hooghedens om te eeren, Jacob. 2. vs. 23. en of ſy gelijck met menſchlijcken mondt gebedens van Godt die eere aen te doen, om ſpijſe te bidden voor haer lichaem, ſoo is het dan oock, dat wanneer die ſpijſe van Quacklens noch in haren mondt is, ſie! ſoo gaet gelijckwel Godes Toorn tegens haer op, en doodet haer, Pſ. 78. vs. 29. 30. wanneer die armoede eens Adams Succeſſeurs, Godes ſonden ſtraffenden vierigen en geſtrengen aller heylighſten Wettens eiſſches voldoen aenmerckt, en dat beydes over ſijn Erf en dadelijck ſonden quaedt ſelfſten ſimpelijck begaen, in woorden, wercken en met gedachtens, en dat hy met geen anderen laeſten quadrant penningh, als met een eeu-

eeuwigh ziels en lichaems brandinge, in der seer vreesselijcken Godes vlamme betaelen moet, soo is het niet wonder, dat sijn gedachtens peynsinge onder malkander geklaeght, en sijn conscientia hem mede getuyght, dat die mogelijckheyt aen Godes gerechtigheydt om te voldoen, in hem, als sondaer, kan gevonden worden, het ware dan, dat eene Borghtocht van een soodanigen menschen, die selfsten soodanige onafleg-ginge schult niet hadde, hem kom daer van vry te spreecken. Maer hier vanght die haperinge eerst aen, hoe men op aerden soo een goethertigh Borge, die in den Hemel woont, op aerden vinden sal, dien men door het openleggen van sijn voorgeseyde armoede, tot soodaniger barmhertigheydts oneyndigheydt, in onmogelijcker weder betalinge betalen sal; Sie! hier komt nu die ingedruckte Idæa des Godes vreesselijcken toorn beeld, in soodanig onstelten gemoets geest, dan nemen die van verbesinde gedachtens al meer en meer, en het conscientia speelt den half desperaten Judas, komt met sijn twyffelinge op die eerste trap van vertwijffelinge, waer Judas tot op den ondersten trap vande Hellen, in angst afgerolt is, en sijn zielens armen en beenen gebroocken heeft, ja Godes eeuwigh brandenden vertoornden toorns Idæa, is hem een affschynsel geworden, als of hy den Idæatum Godt selfsten, in een wesentlijcken persoon, in sijn onsichtbaer, doch nu sichtbaer, voor hem staen siet, of hy sijne donderende stemme met verbrandende blixemen hoorde, en Donder met doodenden hagel steenen op hem te vallen gevoelde, en roepen hoorde den Hellischen Beul en Scherp-rechter, sijne Duyvelsche executie, om te volvoeren met deses

ſes vlucks overleveringe, gaet heen ghy vervloeckte in het eeuwige vuyr: dat voor den Duyvel en ſijn Engelens bereyt is.

Siel! hier is dit voor een kleyn moedich en ſwak, doch waer geloovige ziel, welckers onweder uytleſchlijk name, met den bloede des doodt geweeſt, en nu weder eeuwigh levendigh gewordenen Lammes, in het buyck des eeuwigen levens, (genoemt, Chriſti handt palmens) opgeſchreven is. Maer eylaes! ſie hier komt den Engel Iſaks, om hem, vanden laeſten offerſnede af te ſnyden, en van ſijns Vaders Jacobs uytgetogene handens om te verloſſen, en houdt ſy vaſte. Ja hier komt den Engel Godes, met ſijn Vertrooſter den Heyligen Geeſt uyt den Hemel, in deſen verſlagenen gemoets en conſcientiæ geeſt, in ſijn mede ſwacken lichaem woonende, en ſpreeckt van ophoudinge des voorganges in twijffelinge, hy bidt om die wedergevinge ſijns vrymoedigen verſlagenen geeſtes tot Godt in Chriſtum, voor den genaden Throon om neder te werpen, ſo helpt hy ſelver die knie van 't herte buygen, in ſumma, Jeſus die ſpreeckt alſoo ſelfſten, dat ſijne verſproockene ſonden vergevende barmhertigheydt in hem, een algenoeghſaem bewijs van ſijn genaden parool is, en dat ſijne volkomene borgtocht voor hem, haer uytſtreckt, tot het laeſten quadrant penniges betalinge, ſonder eenige reſtitutie voor eeuwigh geſchoncken. En alſoo komt elck verdwaelde voor die poorte van de Helle wederom te recht, naer die poorte des Hemels, en gaet in tot Godes eeuwige ruſte, ja ſoo komt elcke ziel, van een in ſtorm en onweer verzeylde Schipper, gebracht tot de onuytkomelijckheydt van ſijn vleeſch redens radeloos eyndes verſchick-

te

-e gesichte, dat sijn swack en kleyn moedigh ge-
oofs Schip, niet van den Ancker sijner Hemel-
chen hoope afgespoelt is, en aen Satans steen-
klippen, niet in stuck gesmeten, en met goeden
Suyd-windt des Heyligen Geestes, in den ziel
behouden Paradys Haven, tot eeuwigh levent-
heyt, by Christum in geseylt is, en soo komt de-
se gebiedende Godt Jesus van Windt en Zee,
tot rechter tijdt, om te laten sien, hoe dat by
en in hem, altijdt een genadige hulpe tot verlos-
singe, om te vinden is, *Ps:* 107. vs. 27. 28. maer
hier moeten dan alleen dese soortens van zielens
verstaen werden, welcke Godt selfsten dese God-
zaligen zielens recommandeert, dat men haer
doch in een soodanigen bedroefden staet, niet
noch meer bedroeven sal, om dat hy selver sij-
nen Heyligen Geest niet van haer nemen, noch
niet onthouden wil, dat hy hare gelomene vlas-
wiecke, niet uytblusschen wil, maer, dat hy haer
selfsten, den vrymoedigen geest weder geven
wil, naer Davids begeertens in soodanigen staet,
die dit alles door Godes Geest gebiedet, die dat
wiste, eer dat Davidt badt, wat hy bidden soude,
Ps: 51. Maer eylaes Pausdom! ghy syt in desen
niet wijs, het is dan seecker, dat Godt niet alleen
voor den oprechten van hertens, een vasten
troost geeft, maer hy selver, wil hem oock tot al-
len tydens bewaren, *Ps.* 27. vs. 10. en daerom
soo is het oock, om dat een rechtveerdige door
Christum, tot allen tijdens aen Godes wegens
hem vasthoudt, dat daerom oock voor soodani-
gen, Godes bewaringens alle genoegsaem sijn, Ibid.
. vs. 9. want sijne rechtveerdigheydt is niet uyt
hem, oock niet uyt sijn werck, maer uyt Chri-
sto, op dat hy hem op (Papist) oock niet roeme
want

want hy weet heel wel, dat soo sijn eygen lichaems bloedt stortinge en doodinge, tot zyn sondens afwassinge, alleen genoeghsaem ware, dat dan door Christi bloedt uytstortinge en doodt, het eeuwige leven voor hem al te goedt koop om te bekomen sijn soude, maer hy weet beter, dat dit noch al te veel te dier voor sijn sondaers grootste armoede valt, om dat, wanneer tot sijn sondens betalinge, Christi bloet alleen niet genoeghsaem ware, en in sijn eygenen bloedt, eene onmogelijcke betalinge, dat hy dan het Iudas Ischariots padt, wel veyligh volgen magh: Want dit is der Roomschen Draecken geloofs seer ziel naerdeeligh credyt, om dat die ziel in het slot van MIS-reeckeninge, een waerachtig gesichte, van sijn eygen zielens en lichaems arrest-plaetse, in den Sulphur brandenden Abbadon soo lange vinden sal, tot sijns laestens quadrant penningens daer legginge. Want Godt selven, sal aen hem den gemengelden Kelck-wijn sijns toorns, om uyt te suypen, niet MIS-deelen, Apoc. 14. vs. 9. 10. 18. 20. 21. Dit is dan alleen een recht gouden Hemels regen, dorstige zielens om te verquicken, dat sy weet, dat den Engel (Iesus) van der Sonnen opgangh, het zegel des levendigen Godes heeft, Apoc. 7. vs. 4. 5. Welcke 7. Segel der Raedt-besluyt Godes over sijne 7. gemeentens sijn, Apoc. 5. vs. 1. en dit Segel is oock dese vast bestaende grondt, dat de Heere die de sijnige kendt, 2 Timoth. 2. vs. 19. en om dat dan Godt oock desen die hy verzegelt, dan oock het geene, dat des Heylgen Geestes is, in 't herte geeft, 2 Corinth. 1. vs. 22 Want der Heyligen Geest, wordt daerom oock der VERSEGELAER selfst genoemt, door welken alle geloo-

vig

vigh gewordene verzegeldt worden, Eph. 1. vs. 13. want die geloovigh gewordene, die ſijn op den dagh haerder verloſſinge verzegeldt, Eph. 4. vs. 30. en daerom wordt oock by den verzegelden, het Segel genoemt, en Segel in den Heere, 2 Corinth. 9. vs. 2. gelijck den wijſe man Syrach mede getuycht, dat Godes barmhertigheydt tegen den menſchen, is gelijck een Segel by Godt, Syr. 17. vs. 18. en dit by der gelovige ſoo gewordene, dan wordt oock deſe verzegelinge genoemt, eene aenneminge der getuygeniſſens Jeſus, om dat deſe verzegeldt, dat Godt waerachtigh is, Iohan. 3. vs. 33. van al dat hy trooſt van den armen ſondaer in Chriſto belooft heeft, en mogen deſe woorde Godes wel bewaert worden, gelijck eertydts den Engel Gabriel aen bevolen verſluyt deſe woorden: en verzegeldt dit Boeck, tot den beſtemden tydt, Dan. 12. vs. 4. 9. in Apocalipſeos ſtaet, tot dat die woorden Godes volbracht ſijn: ja deſe woorden Godes zyn voor die hongerige, oock eene ſpyſe welke deſen, aen wien ſy den Soone des Menſchen geven ſal, deſe werckt hem het eeuwige leven, welck den Vader, namentlijck Godt verzegeldt heeft, Iohan. 6. vs. 17. voor beproefde zielens in Godes handt, is hedens dages in Vranckrijck, Bethlehemetiſch tranen broodt eeten, en tranen Wyn drincken, een Bancket regael. En duyſtere Draecken Speloncken, en moord gruwige Clooſter Kelders, ſijn hare Koninghs Paleyſen, ja die nu ſitten onder den ſtock des Dryvers van des Duyvelens Leere Leeraers, moeten dit voor haren Staf nemen, tot wandelinge van vryheydt, in het midden van een verdraeyt en verkeert geſlachte van menſchens. In ſumma,

ont-

ontrooft GALLIA of VRANCKRYCI
van dien Croon des hoofdes, dien naem veran
dert, is hedēn niet meer GALLIA, maer he
tweede SAMARIA geworden, en oock bele
gert van een Koningh IORAM, om dat in die
uyt Bethlemitischen Broodes gebreck, die groot
ziel honger, oock niet anders kan gestilt worden
als met soo dier koop (Afgodischen) Duyve
strondt, daer men noch vyf silvere zickels, voo
een vierden deel kop, geven moet, 2 Regum (
vs. 25. Ia soo raer als caer, is het Bethlehemitisch
ziel broodt, in sonders onder desen, die hede
het krachtloose meel-schuym, beplackt me
een valschen Christi Schilderye, van welcke
krachtloosen Afgodes genieten, seer VEEL
in 't geloof stercke faem, naem en schijn Chri
stenens, in haer schijn zaligh maeckende geloof
wercke, geheel verswackt, veele swacke kranck
veele krancke geheel gestorven sijn, en veele soo
gestorvene, met een Antechristisch, Aposta
tisch, en valsch Apostolisch Geest ziel en lic
haem Balacks, Nicolai en Isabellæ, naer der 3. uyt
gespouwden onreynen geestens der Kickvor
Duyvelens, Satans en Satans Leere, voor eeu
wigh in den Abbadon des eeuwigh Sulphur bran
denden toorns Godes des Vaders, des Sones, en de
Heyligen Geestes, naer de uytroepinge deses, ove
haer Inwoonders der aerde gekomene eens dri
mael WEHES, Apoc. 8. vs. 13. ô elendige MI
gedeelde Mis Papens in der MIS, MISmaeckte
misch masch Afgodens vleesch en bloedt, MI
is Iesus, MIS gereyckt aen u MIS grijpinge, Mis
dienaers en Duyvels MIS broodt vreters van
Godt, die geen Godt is. Ia ghy afvallige Disci
pels des waren Godt Iesus, ghy sijt niet van Iesu
af-

afgevallen, maer Jesus is van u afgevallen, en met sijnen H. Geest heeft hy u verlaten, om dat ghy wandelaers om den broode, slechts naer den vleesche geweest sijt, welckers name naer der wereldt scheppinge daerom oock in het Boeck des levens niet gevonden is, om dat hy voor der wereldt scheppinge niet met Jesu bloede opgeschreven geweest is. Want om dat ghy rechte Discipels Jesu als Judas geweest sijt, soo mocht ghy met goet recht wel vragen, als eertijdts Christi ware Discipels, in het laeste Avontmael onnodig vraegden, RABBI? ben ick het, ja ben ick niet, die u verraedt? daer dese doch, gelijck heden noch wel, van veelen kleyn en swack gelovigen tederen Kinderen Godes dickwils in het houden van het ware Avondtmael Christi, oock wel soo geschiet, als het met desen Christi ware geloovigen Discipels oock geschiedt is, maer haer conscientie of diep ondersoeckende gemoets geest, laet haer wel anders vinden, dat sy gelijckwel, met geener soodanigen Jesu verradrischen en gedeserteerden Discipels Judas Ischariots disperatie, haer redenmatig soo gesuspecteert vinden. Daerom, het sy hoe het sy, Godt kendt de sijne, en Iesu Schapen kennen die stemme hares Herders, en sy volgen hem in voorgange van sijn lijden, oock in naergange getrouw naer, tot in den doodt, om sijnes naems getuygenissens wille.

Ghy Apostatens in GALLIA, gelijckmatige vleesch vroolijckhedens der Bisschoppens en haerder Kerck-ledenmatens in kleyn ASIA, hebben u afgesneden van den zalighmaeckenden bekoorlijckhedens, volgens den eysch der Duyvelschen mede aenradinge, uwe soo seer weeldrigh en dertel maeckenden sorghloos levendtheden

die uwe ziel, als een peſt venijn beſmet hebben en daerom huyldt ghy met deſen Wolven, dae gy mede loopt, en hare geſelſchap naer de Helle is u lief, en u ſoo ſnel wegh geloopen conſcien tiæ vrede, ſal met langhſaem naer wandelen, noc achterhaelt werden. Ia Wêe u Renegaerden va Biſſchoppens Leeraers, Herders en Prædicker ſelfſten, die gy door uwe Apoſtaſia, voor Satan dienſt alle dagen van nieuwes Ieſu Cruyſigende Outaer, of Golgato redeviva gebracht ſijt, e met uwe eygenen uytgereckten armens, n mede voor den vervloeckten BAAL Wierooc aenſteeckt, en het geene dat aen den Duy vel opgeoffert is, ſelfſten mede vreedt. Maer ey laes ſoodanige Biſſchoppens ge Apoſtáſeert, di werden niet meer ſoodanige Biſſchoppens ge noemt, als veele waren en bleven, want me recht magh der Roomſche uytgeſpouwde Duy vel in het Weſten, van den Duyvel in het Ooſten deſen tegen partye der Geloovigen genoemt wer den 1 Petr. 5. vs. 6. 8. Matth. 4. Epheſſ. 6. vs. 12 die der Broeder beklager voor Godt is, Apoc 12. vs. 10. En der booſe, en booſe wicht, Matth 6. vs. 13. Eph. 6 vs. 16. Ioh. 3. vs. 12. die heden in Vrankrijk, Chriſtum het Lam, in Chriſti Weſtri ſchen Cruys Kerckens Ledematens, van nieuwe op het aller tyrannighſte cruelliſeert, op ſijn ou Slangens en Draeckens manier in Aſia, Apoc 12. vs. 9. want die Roomſche Biſſchop of Engel die oock door mede Apoſtaſia, ſelfſten in der waerheydt niet is ſtaende gebleven, en in een booſe Engel mede verandert is, Iohan. 8. vs. 44. 2 Petr. 2. vs. 4. Iude vs. 6. Ageert (nu als een be-ſchaemt gemaeckte van der Vrouwens ſoo lange vergeefſchen vervolginge in der Woeſtijne,) me

alle

alle sijnen(Christen bloet)water uytspouwingens, haer ook niet konnen versuypen, maer veel meer doen voort swemmen,om tegens haer overig zaet, met onbedenckelijck veelen Slangen listigen versoeckingens, om van Godes Woordt en Christi getuygenisse af te voeren, en betoont alsoo desen VERSOECKER, Matth. 4. vs. 3. en Godes en Iesu Lasteraer, en Overste der stommen *D*uyvelens,Matth. 9. vs. 34. dat hy deser valschen Prophetens wercke doet, die des Heeren Heyligheydt, en volck ontheylighden, Ezech. 13. vs. 19. daerom soo moet heden desen in Satans gevangen-huysen, Pauli waerschouwinge indachtigh sijn. Laet u van niemandt van u oogenmerck wegh rucken, die naer sijn eygen goet duncken in nederigheyt en geestlijckheydt der Engelens wandelt, daer hy doch nooyt eenige gesien heeft, en die in sijnen vleeschlijcken sinnens en oorsaecke opgeblasen is, Coloss. 2. vs. 18. die menschens gebodens, en menschens leeringens leert, die een schijn van vryheydt heeft, NB. DOOR UYTGEKOSENE GEESTLYCKHEYT en NEDRIGHEYT, waer door hy het lichaem niet verschoont, en den vleessche tot sijn behoeffinge, oock sijne eere niet aen doet, Ibid. vs. 22. 23. ja! Christus leert om te waecken, om dat den Duyvel, als een verslindende Leeuwe omgaet, waeckt dan ghy zielens, op dat met dese besoeckinge, om Iesu naems getuygenisse wille, û niet slapende vinden mag, denkt om der eersten Paradys Duyvels Slangen list en bedrogh, en der Heylige Paulus heeft dese u noch eens als gerepeteert voor oogen gestelt, aen wat teeckens ghy den Duyvel kennen sult, want hy leydt oock heden tot Roma dagelijks noch beydes, die woorden

Godes, en der menſchens verkeert en op het al
ler quaedt ſinnighſte uyt, Gen. 3. vs. 1. Iob. 1
vs. 9 het is ſijnen verkorten tydt, maer ge
lijck den Duyvel ſijnen koſtlijcken tydt, om noc
te arbeyden uytſoeckt, om alles Booſe te doen
hoe veel meer ghy! die ghy Chriſti ſijt, heel
noodich uwen tydt uyt te koopen, en om aen t
doen die wapen-ruſtinge Ieſu Chriſti, want Ie
ſus moet ſelfſt u Sonne en Schildt in Vranckrijc
ſijn. Gy gevangene in Klooſter vol kinder Moord
kelders, ſterft oock liever daer in, als kinderen
Chriſti, of gy ſterk of ſwak gelovig ſijt, het ware
Moſtert kornige geloof, is groot genoech, om
tot opwaſſinge van een groote Boom, om dat het
een ware, en oprecht geloove is, der PAUS
van Roma is oock een booſe Geeſt van EN-
DOR, die u uwen Godt en Salighmaecker
oock als eenen valſchen SAMUEL voor een wa-
ren, in een geſichte ſien, en in 't gehoor ſpreec-
ken hooren laet, 1 Sam. 28. vs. 15. en om dat
den 1000. jarigh langh gevangen geweſene en
weder los gelatene Draca, uytgegaen is in den 4.
hoecken van der aerde, die Heydens en Konin-
ge om te vervoeren, dat ſy in ſijnen name tegen
het Lam Oorloch voeren ſullen. Wat wonder?
dat dan der PAUS tot Roma, oock nu, als een
booſe Geeſt van den Heere uytgegaen is, tot an-
dre groote Koninge, als hy uytginge om den Ko-
ningh SAUL te ontruſtigen, 1 Sam. 16. vs. 14.
Cap. 18. vs. 10. Laet immers hem, deſen Room-
ſchen Draca met ſijnen 3. Engelens, tegens MIC-
HAEL en ſijne Engelens ſtrijden, den tijdt is
kort, en den plaets des ſtrijdes, ſal oock niet meer
gevonden werden, want Godt ſal MICHAEL
als een Overwinnaer met al ſijnen ENGELENS,
oock

ook tot hem in sijn Hemel nemen, Apoc. 12. vs. 17.
Maer dat MICHAEL met sijnen Engelens, een van den seven vroomen Bisschoppens, met sijnen vroomen mede Kerck-bedienden geweest is; die in vervolginge van Christi strijdende Kercke, van een anderen boosen Engel, of afgevallenen Bisschop in kleyn Asia is bestreden geworden, dit hebbe ick in voorgedachten aengewesen, en dat MICHAEL eens menschens name, en oock eens Engels, maer niet Christus in vleessche geweest is, die met den Draca, dat is ook niet met den Duyvel, maer ook met een sodanigen genoemden verduyvelden menschen Engels gestreden heeft; dit blijckt in meer plaetsen. Want Christus heeft voor zijn Hemel-vaerdt, den Hel, Duyvel en Doodt overwonnen, en van desen oogenblicke aen, oock met hem geheel en al ontwapent, in de hoochte gevangen wegh gevoerdt, als in sijn 1000. jarich Gevangen-huys, met ketens geboeyt, inwelcken 1000. jaren Christus nu, met sijns Koninckrijcks uytbreydinge over die geheele aerde, onder de Heydens sonder Drakens stuttinge, geregeert heeft, als een Koning der Koningen &c.

Ja Christus aller aerdens Koningens Heemlische Koningh daer boven, heeft hy beneden met sijne genade, door sijn wyt uytgebreyde Woort en Geest der geloovigh maeckinge tot zalicheyt, alleen in hem, niet alleen in sijn Oostrischen opgerichten Koninckrijckes begin, seer prachtig met macht geregeert, in Jerusalem over sijn Kerke, maer oock rontom Jerusalem om, in allen meer Oostrischen plaetsen, waer sijnes geestelijcken Koninckrijcks mede geestelijcken Kerckens volck gewoont heeft, naer het naems-getal, der 12. Stammens Israël, van elck Geslacht seer

net in meer en minheydt getelt, gelijck sy voo
der wereldt grondt legginge, in het Lammer
Levens-boeck, of in des Koninges Jesu hand
palmens, oock sijn opgeschreven geweest. Wan
van JERUSALEM uyt, soo is die Apostoli
sche primitive Kercke, in Christi Koninckrijck
gesamelt uyt ÆTHIOPIA, ÆGYPTA
SYRIA, INDIA, en kleyn ASIA, hier van
daen is die Evangelische Vrouw voort gevlooger
met haeren Arendts Vleugels, om in de Woe-
stijne of in het Heydendom van *Europa* en *Africa*,
onder Heydens, Volckens, Natiens, Tongens, en
Spraekens, Christi geheel Koninkrijckes Lant-
palens, noch vorders uyt te breyden, door hare
gebaringe, van het noch OVRIGE VROU-
WEN ZAET, en dat sy noch gebaren moste,
en is alsoo seer miraculeus het Oosten in het
Westen over gegaen, namentlijck 1. in groot
ASIA, welckers Hooftstadt is, *Pamphilia*, 2. in
EUROPA, welckers Hooftstadt is *Bizantinum*,
of *Constantinopel*, en alsoo sijn oock van desen 3.
Oostrischen Duyvelens der Draeckens, mede
overgeganen 3. uytgespouwden Duyvelens in het
Westen, 3. in AFRICA, welckers Hooftstadt
is *Lydia.* 4 In AMERICA, welckers Hooft-
stapt is *Civilia*. Maer in desen America, is gene
Apostolische uytsendinge geschiedt, om dat dit
wereldts deel, noch onlanghs jarigen tijdt van
den Spangiaerdens, is uytgevonden geworden,
en is dadelijck mede een Roomschen Draeckens
wooninge, en oudt Slangens Afgrondige kort
tydigh staende Speloncke geworden, vol van
seer vreemdt Papen gevogelte, en uytgespouwde
Jesuitische Kickvorsch Duyvelens, welckers in-
woonders meriteren, daerom oock noch in leven,
noch

noch in Leere, den tijtel van een ware Apostolische Christi Discipelschap, want by haer wert niet gevonden eenige suyverheydt, noch van Godtheydt, noch van Christelijckheydt, noch van geestelijcker schoonheydt, met eenich bekomen Christi gedaente in haer, om dat die Roomsche Kercke in AMERICA, oock eene rechte Christi Koninckrijcks vyandigh Duyvels Dochter is, van hare afgodische Roomsche Moeder, die groote Babilonische Koningens Hoere, der Heydenens, Turckens en Mahometanens &c. Sie! dit is Christi groote Koninckrijck van 1000. jarens, en mogen hedens dages die Joodens, Heydens, en Chyliastische Coccejanens, geen anderen Messias verwachten. Maer desen 1000.jarigen tydt, is den boosen Engel van Roma weder los, hy oorlocht met den tweden Engel MICHAEL, als der vrouwen noch overigen zade, en daerom so wort ook een MICHAEL geweest te sijn, die seer groot VORSTE die en Engel genoemt ware, van wiens staet, om hem voor u landes liedens op te maecken, Dan. 12. vs. 1. wederom staet ook, uwen VORST MICHAEL en niemant anders is geweest: die hem tegens gene geholpen heeft, Dan. 10. vs 13. en om dat *Michael* een Engelens name is, en die Bisschoppens oock Engelens genoemt worden, soo is MICHAEL oock eens menschen name, want alle Bisschoppen der 7. Gemeentens, oock die met 7. Schalens, worden Engelens genoemt, Apoc. 15. vs. 1. Cap. 16. vs. 1. Maer die afvallige Bisschoppens, waren Engelens des Afgrondes, Apoc. 9. vs. 11. alsoo wierde Davidt selfsten oock een Engel Godes genoemt van MEPHIBASETH, 2 Samuel, 19. vs. 27. Item ACHIS der Koningh

der Philiſtynen, noemde Davidt een Engel Godes, 1 Sam. 29. vs. 10. item het verſtandige Wijf van THECOA noemde Davidt een Engel Godes; 2 Sam. 14. vs. 17. 20. item Paulus van den Galaten, Gal. 4. vs. 14. item STEPHANUS van den Raet tot Ierusalem, Actor. 6. vs. 15. worden Engels genoemt, maer hem voor deſen boſen Drakens Engelens, en hare Leere der Duyvelens te bewaren, is voor alle vervolchde van VRANCKRYCK, om Godes Woordes en Ieſu getuygeniſſes Wille, het beſte Recipe, alleen het Gebedt, dat aen Godt door het geloof aen Godes beloftens in Chriſtum, Matth. 4. vs. 4. Cap. 26. vs. 41. Eph. 6. vs 15. 16. 1 Petr. 5. vs. 9. van haer moet gedaen worden, tot haer zielens bewaringe voor verſoeckinge: want alle die door Afval, met een grondich herte en ziel den Draken PAPA, en Engel der duyſterniſſe, voor den alleen waren PAPA in den Hemel aenbidden, deſe die ſullen oock een ſeer ſwaren ſlach van des Heeren Engel (Chriſto Ieſu) bekomen, gelijck de gene, naer dien hy gehoort hadde wat HERODES tot die *Tyriers* en *Sidoniers* geſproocken hadde, uytriep: dit is geenes menſchens ſtemme, want hier mede hadde hy die eere Godes aen den menſchen gegeven, Actor. 12. vs. 22. 23. Het blijckt in effect beklagens waerdich, dat heden VEELE gevangene en gevluchte met den voeten haerder ſondens, oock hare beyder Teſtamentens Weſtriſche Candelarens wegh geſtooten hebben, in naervolge haerder voorvarens in kleyn ASIA, want Chriſti natuyr van eens Broey-hoens vleugels, hebben in Vranckrijck, oock als kuyckens, met hare uytbreydinge, als Ierusalem eertijdts bedecken willen, maer eylaes! ſy hebben in Vranckrijck oock niet gewilt,

en daerom soo eyscht van die niet recht en weynigh biddende, oock geene redens, waerom nu? soo geheel onverwacht, hare vlucht aen Sabbath, en als in een harden winter geschiet is.

Want nu is een geruymen tydt, een uytnemende groote van Godes gavens in oeffeningens publijcker Kerck-plichtens in Vranckrijck geweest, en die genade gavens van ziel bekoringens, door het geprædickte Evangelium Christi, sijn noch veel meer geweest, om dat midden onder het Cruys der Christi Cruys-kercke, desen gekruysichden Iesum, veel Heydens aengenomen hebben tot zalicheyt, Maer dese generale aenneminge des gekruysichden Iesum selfsten, door die geloofs genade met selfsten particuliere toe-eygeninge, is die aller grootste genade Godes. Maer Iesus nu tot sijn Wijngaerdt gekomen sijnde, met sijn zickel, die verrotte van den goeden Druyven af te snijden, en die stinck-bocke van sijn Schapens om de scheyden, het kaf van sijn koorn om te wannen, die valschen Apostels, van den waren te onderscheyden, die Rebellen van sijnen gehoorsamen Onderdanen te vangen, sie! nu is een al te late Alarm, in den Lande, in welcken Godt, als rechtveerdich verdient, met sijn toorn. Nu die Draecken Engelens, en uytgespouwde 3. onreyne Geeste der Kickvorsch Duyvelens soo wandelen, in Landt en Kercke, soo bidt en singht men nu wel met Davidt, Psal. 42. Ps. 6. Ps. 43. &c. want in noodt soo roepen sy nu tot Godt, ja uyt diepen noot. Maer eylaes! hoe seer WEYNIGH gevluchte Vluchtelingens, komen onder soo VEELEN uyt Vranckrijck, die recht Frank arm sijn, Hovaerdye, naer Satans aert is niet achter gebleven, ja men siet onder seer weyni-

gen, vaſt niet een, die met afgeſneden haer loc-kens, met kael en met aſch beſtrooyden Hoof-dens, of in ſacken gekleeden in rouw gevonden worden, en ſoo weynich haren ſchade Iſraëls be-klagen, gelijckwel die Dochteren Zions, in het op-hangen van haer ſnaren Luyten, en Harpen ſpe-aen die wilgen Boomens gedaen hebben, daer werden weynich ſingeloofe monde gevonden, die niet noch, als by Gapers opgeſpalckt ſtaen, en in plaets van rouw-kleeders, deſe die hare oude vleeſch ydelhedens, in dertelen gladens uytdruc-ken, als of die mortificatie, haer levens ziel daer in gevonden hadde, in welcken allen blijckt, dat VEELE met haren Geeſte, ziel en lichaeme, Godt den Vader, Godt den Soone, en Godt den Heyligen Geeſt, noch niet verheerlijcken willen, Theſſ. 5. maer dit is Chriſti Kerckens vervolgin-ges aller langſten wachtens trooſt, dat Satans voor by ſijnde 1000. jarens, ſijne korten tydt, alle jaren, hoe meer verkorten ſullen, want den afval der 10. Koningen van het Beeſt, ſal oock komen en ſy ſullen ſelfſten wederom het Beeſt doo-den, en aen die Hoere, weder bloet om te drinken geven, om dat dit ſoo ſal recht ſijn in Godes oogen. Ja Chriſti aengevangenen 1000. jarige lich-tes Koninkrijcke ſal eeuwich beſtaen, maer Satans Rijcke der Duyſterniſſe ſal onder gaen, want den Heere is Koningh der Koningen in alle eeu-wicheydt: ja Chriſti Koninckrijcke ſal duyren, naer dien geene tydt meer weſen ſal naer 1000. ja-ren, want ſy ſal die nimmer eyndiginge, tot een eeuwige ſit-plaets houden. Wel dan allen deſe, die dan met den Koningh der Koningen, als mede Ko-ningh heerſchen, en leven in onſterffelijckheydt al by Ieſus. Amen.

Soo

Soo die gevangene Martelaers in Fransen Klooster-spelonckens, en stinckende Moord-kuylens, neffens JOB in den Misthoop, geen beter Hemelrijck vonden, als den rijcken Man in sijn wellustich leven, van een aerdtsche Helle, sy hadden reden, om haer mede te laten depuscheren tot Apostasiam, om een Anathema te worden.

Want gelijck het eertydts ware in der Oostrischen Kercke Christi, dat sommige van den Satan, of soo genoemden vleesch Duyvel, den geapostaseerden Bisschop tot THYATIRA, in 't Gevangen-huys gesmeten worden, alsoo geschiedt dan nu in der tweden Westrischen Kerke, met het overige bestredene van der eerster vrouwen zaet. Het is dan der oudt Heydensch Roomschen geest of Draeckens Beestlijckheydt, in haer uytgetrockenen menschlijckheyt, welcke haer out Slangen Tyrus, tyrannicheydt aengetrocken, om Christi Cruys-kerke onder het Cruys Christi, als Christum selfsten naer het MIS offer exempel, sonder op te houden cruel te kruysigen: Ia geheel ontmenschte en van den Oostrischen Duyvel, uytgespouwde onreyne Geestens der Kickvorsch Duyvelens, in geheel Europa en Africa, om huppelende over alle vermoorde lichamens, en swemmende in verstorten bloede, van Christi ledenmatens: ja ontmenschte menschens, in Godes ontkerckten Kercke tot Roma, die voor desen een Geestelijcke Maget ware, is nu geworden een Beestlijcke Hoere, met welcke die Koningen der aerden mede hoererye drijven, die tot weder uytblussinge hares ingeblasenen asems, dien sy in haren neus-gatens dragen, gebooren sijn, om dat haere aerdsche kort levendtheydt, geene onsterflijckheydt tot zalicheydt in besit heeft, haer hoochste

luyster

luyster van wereldts gloriens groot maeckinge en heerschappyens uytbreydinge, over die conscientiens der menschens, die alleen des Heyligen Geestes en sijns Soons Koninklijcke Casteele sijn, dit meenen sy, van den seer getrouwen inwoonderens en onderdanen van Christi 1000. jarigen Koninckrijck, met stormender handt in te nemen, maer te vergeefs, om dat het onmogelijck is, om die aller Heylichsten Godes om te vervoeren. Maer eylaes! alle ghy Apostatens, welckers conscientieloose conscientia, niet alleen met een gloeyent yser toegeschroeyt, maer van een Helschen gloeyenden koole afgebrandt is, dat is, dat ghy heel en al geen conscientia noch uyt Godes Wette, tot overtuyginge van sonden, noch uyt Christi Evangelio, tot vryspraecke van uwe Helsch verdienden straffen hebt, daerom exerceert ghy nu, dese conscientiæ dwingelandia, doch onbedwingbaer, want den Hemelschen conscientiæ dwangh, hout by u sijn præferentia in meerder gehoorsaemheydt Godes, dan in der minneren aen menschens. Het is seecker, dat in Vranckryck het nieuwe moedlge verkeeringens middel der Militaren Helschen Beuls Knechtens, niet het middel der bekooringe door Godes Dienarens is, die in Apocalipseos genoemt sijn vroome Engelens, en Sterrens in Godes rechter handt, maer boose Eegelens, aen den Stroom Eüphrates uytgesonden, die aerde en het Meer om te verderven: in somma, het sy hoe het sy, Moordenaers bekomen een gelijck gewichtigen loon, sy moorden het lichaem, die zielens der rechtveerdigen sijn in Godes handt, sy worden op dese manier van Christo haren ziel en lichaems Bewaerder, als door een gelijckmatigen wegh,
der

der Broederen der Oostrischen Kerke, als Broederens uyt der Westrischen overgesonden, in de mede ruste onder den Outaer Christum, om te voldoen, want hier uyt blijckt, dat die lange roepende zielens, op dit haer overgeleverde Request, aen den Hoogen Raedt van het Goddelijcke DRIE-EEN, een Apointement van FIAT bekomen hebben, want den tijdt is naer by, en die Woorden Godes sullen haest volbracht sijn, en het Hooft Gerichte sal sitten, waer elck naer sijn werck loon, van een eeuwigh wel of wêe, sonder een hooger Apel genieten sal, ja dan sal Pauli geprophetеerden tydt gekomen sijn, dat hy, en alle geluckzalige neffens hem, die (boose Bisschoplijcke) Engelens sullen helpen veroordeelen. En alsoo sal dan des Roomschen Satans korten tydt, geen tydt meer wesen, die 't wraeck roepende bloedt, beyder Heyligen Testamentens gedoode Propheten uyt het stof, sal in den Hemel mede sittende, hare lust in Iesu rechtveerdigen rechte horen, wanneer sy gesententieert, tot het eeuwige wêe geroepen, en Helscher Hondens huylinge sullen in den Afgront gaen.

Blijft dan standtvastigh Iesu gekruysighde, om des gekruysichde naems wil, want die Poorte der Roomschen Helle, sal u niet over mogen, gy hebt een Voor-bidder in den Hemel, tegens den Broeder Verklager, van welck ghy voor der wereldt gront-legginge inboorlinges sijt, ghy sijt mede onder den VEELEN geroepenen Heyligen in Roma, tot den tijdt, daer het noch den name van een geestelijck Roma hadde, maer nu verydelt, dan geworden is een ontROOMT ROMA, van alle geestlijckheydt, en geworden een woonplacts der Duyvelens, Paulus heeft den inwoon-

derens

derens van het geestelijcke Roma, door Christum Iesum, dan vreede en genade toe gewenscht. Behout gy dit oock noch: ja in Roma, ware eertijds een en het selve Evangelium mede verkondicht. Waer van oock in der Heyligen Prophetens Schriftens eertydts gesproocken is, dat der eenige geboorne Soone Godes naer den vleessche, uyt den zade Davidts, dese Christus Iesus onsen Heere ware, die oock naer den Geeste, die seer krachtigh heylight, naer den tydt sijner opstandinge uyt het Graf, een Soone Godes is, Rom. 1. vs. 4. 5. 6. 7. op aerden in sijn Koninckrijcke.

Het hedendagische in een Heydendom gemetamorphoseerde Roma, door die Leere der drie uytgespouwden onreynen Geestens der Kickvorsch Duyvelen, uyt den monde der 3. Duyvelens in der Oostrischen Kercke; magh nu niet meer een geestelijcke, maer een gedefloreerde Maeghdt, en Roomsche Hoere van veelen Koningens der aerden genoemt werden: ja waer is heden nu in den ongelovigen Antechristendom dit geloof meer om te vinden? van welcken eertydts den Apostel soo geroemt hadde, wanneer hy in sijn Send-brief, aen die seer geliefde Godes, en aen der beroepene Heyligen naer ROMA schreef, dat sy dat ware (Apostolisch Roomsche) geloove hadden, van welcken die geheelen werelt sprack, Rom. 1. vs. 8. en Paulus noemde dit haer Geloof met het zijne, daerom ook een geloofsEENHEYT, dat sy als twee Broederens onder malkander ontfangen hadden, van den Vader onses Heeren Jesu Christi, hy noemt het oock een overgelevert Geloove, en ware sijn hertelijcke wensch daerom oock alleen, om tot Roma, by desen sijnen Broederens te wesen, om haer

oock

oock onder malkander, die versterckinge aen harer geloofs vermeerderinge, en aenwas te bevorderen, en van sijnen geestlijcken gavens die hy van den Heeren ontfangen hadde, haer door weder mede deelinge, oock te geven, ja dat sy haer dan oock onder malkander, in dit haer geloove (onder haerder vervolginge van den Paus tot Roma) mede mochten vertroosten, Rom. 1. vs. 11. ja dat hy oock onder haer, soo veele vruchtens doen mochte, als hy onder den Heydenens gedaen hadde, ibid. vs. 13. onder welcke hy het Evangelium met een onbeschaemden geeste, vrymoedigh verkondicht hadde, en dat het ALLEN DIE DAER AEN GELOOFDEN, eene kracht tot zalicheydt geweest ware, want uyt desen geloofs vorderenden Evangelio, als uyt het GELOOF in het GELOOF, komt dese GERECHTICHEYDT voort, die ALLEEN voor Godt geldt, Rom. 1. vs. 17. en dit is die GERECHTICHEYDT, sonder welcke die Joodens, als die Wette Godes hebbende, en die Heydenens, dese niet hebbende, maer gelijckwel eene Wette hebben, die sy haer selfsten geworden sijn, soo sullen sy doch veroordeelt worden, naer den geregten Gerichte Godes door dese hare Wette. Want dese Jesu rechtveerdicheydt, die eenigh en alleen voor Godt geldt, hebben sy niet waer mede Christi 1000. jarige Koninckrijckes Inwoonders, of het overige vrouwen zaet, doch alleen aen haer voorhooft, en rechter hant gemerckt teeckent sijn, waer van alle ontbloote Ketterens onder of eene Wette noch kenteecken, noch niets in haren geeste hebben, tot hares lichaems zielens rechtveerdiginge voor God, als sijnde Apostatens van Godt, en door den afval tot Renegaerden,

den, die noch part noch eygendom des geheels aen Jesum, en aen den deel van sijne gerechtigheydt hebben, want hare gedachtens sijn verydelt, haer verstandtloose herte is verduystert, en sy sijn dese, om dat sy haer selven voor wijse hielden, soo hebben sy haer oock selfsten tot soodanige sottens gemaeckt, die selfsten der alleen waren onverganckelijcken Godes HEERLIJCKHEYDT, in eens verganckelijcken menschens gedaente of Beelden verandert hebben, des wegens Godt haer oock overgegeven heeft, aen hares eygenen hertens begeertens, om haer selfsten, aen haren eygenen lichame, om te schenden: want daer door hebben sy Godes waerheydt, in leugens verandert: namentlijk, dat niet der Schepper boven het Schepsel, maer het Schepsel boven den Schepper selfsten moste ge-eert en gedient werden, in plaets van die Godt, die in der eeuwigheyt moet gepresen worden, om dat hem Godt tot desen eynde selfsten oock, door eygene openbaringe bekent gemaekt heeft, Godt der almachtige te sijn, dien sy uyt der sichtbaren geschapenen wereldt, in sijn onsienbaren kracht en Godtheydt sien konnen, Rom. 1. vs. 2. tot vs. 25. ja den Apostel seyt, dat der onsienbare Godt, wel gesien werdt in sijn Schepselens, niet van ALLEN, alleen van desen, die het opmercken, en dat dan dese oock geene ontschuldiginge hebben konnen, dat Godt geen Godt, of haer onbekent ware, daerom oock Godt dan niet te konnen prijsen en dienen, als eenen Godt toekomt, en daerom soo noemt oock der Apostel, dese waerheydts ophoudinge (gelijck in het Pausdom) in ongerechtigheydt, een goddeloos wesen der menschens, Rom. 1. vs. 18.

En onaengesien het Pausselijcke Heydendom, ook sonder die Joodsche Wette is, niet te min, soo sijn dese oock haer selfsten tot een Paepsche Wet geworden, welckers eysch is, het recht van der Wet, tot den laesten quadrant penningh toe, hare schuldt aen Godts geregtigheydt om te betalen. Maer om dat dit onmogelijck is, soo konnen sy haer voor Godt, door haer selfsten Wettens wercke niet rechtveerdigen, als hadden sy dese voldaen, en daerom soo sullen sy beydes, Joden onder der Wet, en Heydenens sonder die Wet geoordeelt werden, neffens den werckheyligen Papistens. Maer aengaende dit oordeel selfsten, dat sal niet alleen eene tydelijcke lichamelijcke angst en droeffenisse wesen, Rom. 2. vs. 9. maer! oock naer lichaem en ziel, een eeuwig verlooren gaen blyven, ibid. vs. 13. doch door het geloofs toe-eygeninge in Christi beloftens, Christum selfsten in sijn Heyligen Evangelio, dit is alleen om voor Godt, hem in Christo te rechtveerdigen, Rom. 2. vs. 14. namentlijck in het geloof Abrahams, soo sal men in sijn goedenwerckens die mede gaen, in eeuwigheydt niet verlooren gaen konnen, want niet uyt den roem der werckens uyt der Wet, maer der roems des Evangely geloofs, dien wy uyt Godt hebben, door Christum Jesum, dit geloof is het alleen, dat wy uyt genaden ontfangen hebben, om ons met Paulo niets te konnen roemen, als in Christum Jesum den gekruysigden onsen Heeren. Maer den Apostel seyt tot hare conscientiens, tegens haer getuygende neffens haren gedachtens, die sy onder malkander hebben, haer beschuldigende en ontschuldigende: Maer aengaende dese Beschuldiginge, en Ontschuldigingh bestont

daer in, voor eerst, die Beschuldiginge ware, dat sy door Godes openbaringe aen haer selfsten wisten, dat'er een Godt ware, maer dat sy door haerder gedachtens ydelheyt, en verstandtloosen hertens verduysterheydt, als gewordene sottens door eygene wysheydt, naer den eysch haerder Wettens, die sy haer selfsten geworden waren, dan desen so kennelijken Godt, niet gepresen noch gedient hebben: maer wederom die ontschuldiginge, soo is't, dat sy het ALLEEN zaligmaeckende geloof in Christum, tot zaligheydt niet mede uyt genaden hebben ontfangen gehadt, gelijck oock veele andere Joodens, die de Wet strickter onder hielden, maer een Abrahams by komende geloof, haer gelijckwel niet tot rechtveerdiginge voor Godt, heeft konnen toe gereeckent werden, waer door oock alle soodanige werck heylige Joodens, Heydens, en principael die Apostatische Papistens, en rechte gewordene Renegaerden, sonder dit geloof in Christum, niet alleen voor eeuwigh verlooren gaen sullen, maer naer Pauli heylig seggen, alle naer lichaem en ziele, oock verlooren sijn. Dese gerechtigheydt dan die voor Godt geldt, is geene verborgene, maer eene geopenbaerde gerechtigheydt, en dese is alleen Christus in't vleesch, en is het Woordt Godes des Vaders, dat in aenvange ware, en in der tydts volheydt, vleesch geworden is, soo is dan die gerechtigheydt der Joodens en Heydens geene andere (uyt de Wet,) als die uyt het geloof komt uyt Godt in Christum, Rom. 1. vs. 8. welck van den Apostel genoemt wordt, eene soodanige geloofs waerheydt, die den menschen in een gelijckenisse van Christo verandert, Ephes. 4. vs. 12. of den sondaer heylig maeckt,

ge-

gelijck Godt heyligh is: ja het is dese genaden geboorte, die der mensche in Christo heeft, en die rechtveerdigheydt, Phil. 1. vs. 6. en daerom is het dit gants Goddelijcke, een soodanig zaligh maeckende geloof, het welck hem niemant schamen moet, om dat dit geloof eene Godes kracht tot zalicheydt, en het Evangelium in Christo is, Rom. 1. vs. 6. en dat het eene ziel versterckende gave is, ibid. vs. 11. welcke A L-L E E N die geloovigen onder malkander hebben, ibid. vs. 12. dat dit oock het geloof is, daer men in alle de wereldt van spreeckt, ibid. vs. 8. uyt welck geloof uyt Godt, men tot eene ware bekooringe komt, en den aenvangh van een voortgang is, die de conscientie overtuygt, Johan. 3. vs. 5. door welcke Godes goedtheydt den sondaer tot bekooringe roept, Rom 2. vs. 4. welcke bekooring der Apostel oock anders noemt, eene geloofs gehoorsaemheydt der Heydenens, maer den Apostel seyt daer by, dat om dese geloofs gehoorsaemheydt onder den Heydenens op te rechten, dat dit eene genade is die alleen onder Jesu name ontfangen wordt, Rom. 1. vs. 6. daerom staet vast op u aller heyligst geloof, alle gy Martelaers in Vranckryck en Roma. Het is veel zaliger, alleen ware genade sonder gavens, als ware gavens sonder genade van Godt ontfangen te hebben, daer van haer die Papistens beroemen, maer gavens en genade gecombineert, die verseeckeren dan alleen in Christo, aen het herte van alle zaligheydt tot rechtveerdig maeckinge voor Godt in Christo, want daer zyn V E E L E die verlooren gaen, die selfsten van rechten Hemelschen gavens (maer niet genade) den smaeck gehadt hebben, Hebr. 6. vs. 4. al-

leen, om dat gavens en genade byeen gevoegt gehadt hebben, want selfsten hebben niet alleen die Schrift-geleerde Bisschoppens der 7. gemeentens in kleyn Asia, groote genadenloose gavens gehadt tot liefdens plichtens oeffeningens, in haren uyterlijcken aenbevoolen Kerck-bedieningens, maer oock mede Christi naer volgende en van achter weder afvallige Discipels, hebben dese genadenloose gavens gehadt, en sijn daerom soodanige, tot oprechtinge des geloofs aen Christum onder den Heydenen, niet van Godt geroepen, want in der aenneminge der genadens waerheydt, heeft eygentlijck der Heydenen op Christi opgerichte Koninckrijck onder den Heydens, tot aenneminge hares Heylandes, dit eyntwerck bekomen, dat die Heydenens, Volckens, Tongens, Spraekens en Natiens, daer door oock eenig en alleen (door het Evangelium) absoluyt sijn zalig geworden, 2 Thess. 2. vs. 10. daerom soo yemandt oock gelijck 70. gavens hadde van aller Schrift-geleertheydt, wijsheydt, wetenschap, konst, werck en handt-werck, en maer eene gave onder allen, sonder bygevoegde genaede in Christum tot zalicheydt en regtveerdicheydt niet te konnen gelooven: in waerheyt het soude soodanigen oock wedervaren, gelijck *Gideon* die onder sijnen 70. Soonens, maer eenen Bastaert hadde, en die alle die andere 69. doodede, Jud. 8. vs. 31. Cap. 9. vs. 5. Het is dan seecker, dat alle uytterlijcke gaven des Heyligen Geestes, niemant sonder bykomende geloofs genade, om deser waerheyt gewordener Godes kintschap in Christo, waer door des menschen herte verandert wert, zalig werden: gelijk, blijckt dat het herte der Heydenen, sonder de Wet Godes daerom door dese simpele

pele gave van Godt selfsten, tot een wares Godes kennisse, uyt aenmerkinge der kracht en Godtheyt uyt der werelt scheppinge gekomen sijn, want soo sy die genade Godes daer by gehad hadden, dat God in Christo Jesu, haer een herscheppende Godt, tot nieuwe creatuerlijckheydt geweest ware, soo souden sy Godt, als haren Godt gepresen en gedient hebben. Maer sy sijn van hares Heydenschen verstantloosen hertens verduystertheyt verblint, soo sijn hare onder een loopende gedachtens heel ydel geworden, Rom. 1. vs. 21. van welcken sy beschuldigt en ontschuldigt sijn, en haer conscientie mede getuygende. Sy hebben haer van der Wetten niet willen laten voeren, tot overtuyginge van sondens, welcke overtuyginge van sondens, doch alleen het wesendtlijcke deel is, van een ware bekooringe, maer die bekooringe selfsten, een eygen werck des Heyligen Geestes uyt het Evangelium, en is oock eygentlijck den geest, door welcken men bidden kan, 1 Tim. 1. vs. 5. genoemt den geest der gebedens tot Godt in der waerheydt, Joh. 4. vs. 14. ja alle genadenloose gavens, om dat sy tot zaligheyts bevorderinge geene macht hebben, laet daerom immers hen, beydes *Biliam* en *Judas* Iscariot door des Heyligen Geestes gavens openbaer propheteren, prædicken, het Israël zegenen, Duyvelens dwingen, het is alle niet, soodanige sijn menschens, waer van Job seyt, dat een seecker volck is, dat desen seer gelijck is dat gerechtigheydt doet: dat het recht Godes niet verlaet, dat naer het recht van Godes gerechtigheyt vraegt: dat lust heeft om tot Godt te naderen, dat oock tot allen tijdens Godt soeckt, dat Godt aenroept, maer dat het hem gelijckwel selfsten niet in den

ALMACHTIGEN vervrolijckt, Job 27. vs. 10. want alsoo waren eertijdts die valsche en Jodens gelijckende Jodens, van Christo genoemt Duyvels, Satans, en Satans Synagoga, die Schrift-geleerde, waren begaeft met groot verstandt en vastigheydt, daerom soo stonden sy soo vast op die Wet Godes, hoewel sy in haren interior of herte gelijckwel enckele geveynsde waren, Rom. 2. vs. 17. Het ware wenschelijck, dat hedens dages in Vrankrijk, soo veel geveynsde niet waren, die haer oock niet soo veel van der Franse ydelen gloria geprickeldt vinden lieten, en om aen het zielloose Pausdom, hare kostelijcke ziel, tot een mede verlies van de hare te gelijck niet over gaven: ja dat het liefden bandes doodt overwinnelijcke sterckte, naer eysch des vlees bandes EENHEYDT, soo niet in swackheydts verdeeltheydt, tot affscheydinge des Mans van sijn Vrouw, of Vrouwes van haer Man, of Ouders van haer Kinderens, of Kinderens van haer Ouderens vonden, en dat dese Gorda van vleesch en bloedt, door die geboort te saem geknoopt, met geen violentia van Moordt-swaerdt des Roomschen Antechristi, mochte ontknoopt worden: maer dat sy uyt kracht van een aller heyligsten geloofs standtvastigheydt, maer simpel en goedt gewillig, haeren lichaem tot een proye overgeven mochten aen het mensch vleesch vreetige Beest, en haer bloedt aen die mensch bloet suypige, droncken Hoere van allen Hoeren-jagersen Koningens, in haren dienste, maer dat sy hare kostelijcke ziele bewaren mochten, want sy mogen in haren grooten eer gevangenissens van den Draecken Duyvel, wel gevleescht muyl-bant worden, maer die ziele te moeten binden, daer sijn alle

alle ſijne Helſche kettingens veel te weynigh, om dat ziel ſuchtende gebedens, in ſtille tot Godt uytgeſtort, die ooren van Godes grondlooſe genaden liefde ſoo ſterck door klincken, dat hy ſijne rommelende ingewandens, tot ontferminge tegens Godt als verhoordt tot ſijnen tijdt niet kan onuytgeſtort laten, Jeſ. 26. vs. 16. en heeft men gelijck met ſijn ſondens, Godt opgeweckt tot ſijner langhmoedicheydts oeffeninghens, doch ſijn ſonden bekennen, en tot Godt ſich bekeeren, ſoo weten wy, dat wy in den Hemel een genadigen Godt hebben: ja men moedt bidden ſonder ophouden, dat ons Godt door ſijne krachtigh genoechſame bewaringe in geen Antechriſtiſchen doodes ſlaep wil vallen laten, wel wetende, dat Jeſus niemandt noch in doodes ſlaep leggenden, maer alleen deſen, uyt den doodes ſlaep ontwaeckten, het eeuwige leven geeft, Apoc. 19. vs. 33. en dit mach dan wel genoemt werden, het ſeecker gevolge, op die voor af gaende eeuwige roepinge, naer naems opſchrijvinge, die voor der wereldts grondtlegginge geſchiedt is, Rom. 8. vs. 10. ja hoe geluckigh waren die ingeroepene 144. duyſenden onbeſmette Maeghden, met der vervloeckten Antechriſtiſchen Leere, die op den Bergh ZIONS voor het LAM ſtonden, 2 Petr. 1. vs. 4. hier uyt blijckt dat deſe lief hebbende Maechden, en die BRUYDENS van deſen haren BRUYDEGOM, genoemt het Lam, met hare ziele lief gehadt hebben, Cant. 1. vs. 3. Cap. 14. vs. 4. ja deſe Maeghden, en BRUYDENS, hadden die liefde der waerheydt aengenomen, en daerom ſijn ſy oock abſoluyt zaligh geworden, maer die Babiloniſche overſpeelige Hoere, die het Lam, die alleen die

rechte liefde der waerheydt is, niet aengenomen hebben, en liever den leugens gelooft hebben, aen desen heeft Godt daerom den geest der dwalinge toegesonden, 2 Thess. 2. vs. 10. 11 12 het ware wel om te wensschen, dat alle die onder den naem van Gereformeerde Christen lijden en sterven, oock alle mochten ware mede participantens, van de ware liefde Christi sijn, om sijns getuygenisse te sterven, en dat sy niet maer slechts uyt een mannelijcke *Marcus Curtius* Curagie in het vuyr sprongen, of om geen simpel hardtneckigh dispuyt, in Philosophischer opinie van Plato die hem om sijne Heydenscher Godes kennisse, dooden lieten, dat sy oock niet mede slechts maer, als die Duyvels Leer aenhangende Jesuitens en Papens, om die Japansche en Chynesische Gout en Silver Bergens, haer doodt martelen lieten, die doch rechte nacht Dieven van Christo alleen zaligh 'maeckende eere sijn, alleen om dat sy uyt ware liefdens ghebreck, Jesus tot hare eenige rechtveerdigh maeckinge voor Godt niet hebben konnen, daer doch Jesu recht lief hebbende Discipels, eene liefde tot Jesum alleen hebben, die stercker dan der doodt is, soo moeten dan de ware Martelaers in *Vranckrijck*, het licht der rechten liefde hebben, en niet gelijck die van Jesu achter afgeweeckene, en simpel om den broode dienende Discipels, welcke haer tot Martelarens vrywilligh maecken, dewijl haer verstandt verduystert, en hare gedachtens verydelt sijn, en van desen seyt der Apostel oock, dat dese dan rechte liefdeloose menschen sijn, of sy gelijck haer lichaem over geven om verbrant te worden, 1 Corinth. 13. vs 2. ja die gelijck sijn, genen Joodens, die daer steunden op die Wette Godes,

die

die roemden op Godt, die Godes wille wisten, en niet te min, gelijck wel enckele geveynsde Ioodens waren, Rom. 2. vs. 17. vs 10. daerom moeten Christum recht lief hebbende Christens, en Martelaers in *Vranckrijck* en elders, als alleen door Christi doodt gerechtveerdight, oock in het alleen eenige zaligh maeckende Apostolisch Romeynsche Geloof sterven, als sy beleden en beleeft hebben, en niet glorieus op *Frans*, onder een valsch naem en faem Martelaer, op een verkeerden Papistischen grondt, vrymoedigh sterven, soo sal haer name op aerden onsterflijck werden, of sy gelijck niet met den Iapanschen en Chynesischen Duyvels Martelarens, in een valsch memoria boeck op geplackt gevonden werdt, hoewel sy haer vrywilligh ongedwongen, alsoo met lichaems verbrandinge aen den Molack opgeoffert gehadt hebben, en dat sy voor die Roomsche, maer niet Apostolische Religie Christi gestorven sijn, om aen den onnoselen, die sijne ziele aen hare ziele heeft voor hepothecariseert gehad, een goet gevoele van wel bewaringe om te geven, die doch selfsten in Christo Iesu lijden en sterven, hare eygen ziele voor den Satan niet bewaert hebben, welckers gebedtloose gebedens, enckele Godes Geestloose en doode letter woordens, van vijf vocalens sijn, dat sy maer niet stom sijn, en die uyt haren monde niet opwaerts wasemen konnen tegens den Hemel, naer op hare lippen opgeklommen, dan soo dadelijck weder nederwaerts, tot de aerde rollen, naer den aerdt aller hare geestloosen suchtingens, uyt haer *Crocodil* vleesch herte opgeblasen, wanneer sy haren gemaeckten Godt Iesum, wederom naer den vleessche op te eeten, en massacreren in der Hostia.

welcke opgeblasene suchtingens, uyt haeren vleesch monde, als uyt een Smits Schoor-steens pijpe, van seer haest wederom verblusschende vuyr vonckens uytvliegen in der Lucht, en die Hemels Wolcken, daer Jesus inwoont, niet in brandt steecken, dat hy met sijn geest der liefde en barmhertigheydt tot haer neder daelde: dese blinde hebben oock van vleesch beeldiger natuer aengeboorentheydt niet, dat sy een gesichte van rechtveerdigheydt uyt Godt, en niet uyt haer konnen sien laten, 1 Iohan. 3. vs. 10. sy hebben niet Iesu Christi kindtschap, die der Vader in sijn eerste liefde uytverkooren heeft, naer der wereldt, Iohan. 15. vs. 19. ja sy sijn menschens van een ydel geloof, die noch in haren sondens leven, Rom. 10. vs. 10. 1 Corinth. 1. vs. 15. want Godt heeft in hares hertens inwendighste, met sijn Goddelijcken Vingers tot openbaringe, sijne Heylige Wettens, selfst niet ingeschreven, Jerem. 31. vs. 33. Hebr. 9. vs. 10. Cap. 10. vs. 16. Ia sy hebben Iesu Geest niet, en sonder desen geest, men doch niet weten kan wat men bidden sal, om dat hy selfsten den Heyligen Mannens die woordens in den mondt gaf, Num. 22. vs. 38. en daerom werdt dese biddens kracht oock genoemt, eene aenbiddinge die Iesus gebiedt, Iohan. 14. vs. 15. en dat alle die op Godes gebodens acht geven, soodanige gebedens doen, Ps. 119. vs. 6. en daerom oock genoemt werden een doen Godes, 1 Corinth. 10. vs. 31. maer die volhardingens in desen gebedens, door Iesu Geest in ons met onuytspreeckelijcken suchtingens, mogen dan met recht wel genoemt werden, gebedens CALEPS, of het neygingens DAVIDS tot Godes insettingens, of neygingens tot die in het bin-

binnenste des hertens, van Godt selfsten geschrevenen Heyligen Wetten, Ierem. 31. vs. 33. Hebr. 9 vs. 10. Cap. 10. vs. 16. want uyt desen voortkomenden neygingens en inschrijvingens, door die Vingeren Godes, tot sijn dienste die bevorderen, alleen den conscientiæ vreede, die oock allen verstandt te boven gaet, die der menschen herte en sinne tot den eeuwigen leven bewaret, Phil. 4. vs. 7. en dit is niet der conscientiæ vrede der godtloosen, van welcken staet, dat hy een stercken en wel gewapenden Man te vergelijcken is, dese, om dat hy het Hof bewaert, dat dan alles dat in het Hof is, oock in ruste en vreede is, Luc. 11. vs. 21. ô neen! ja dese conscientie vrede der Hovelingens, wort niet alleen een vreede eens toegeschroeyden, maer selfsten eens afgebranden conscientiæ, ja dat noch meer is, een Judas vrede, of een vrede genoemt, die in der menschen herte selfsten der Satan is, Apoc. 20. vs. 3. Met recht mag yemands hertloose herssens geloof, naer des Apostels zegen, een ydel geloof soodaniger menschens sijn, die noch in haren sondens leven, 1 Corinth. 1. vs. 15. een tijdts geloove, die een te samen knoopinge van aller ongerechtigheydt is, Actor. 8. vs, 13. dat by het aller heylighste leven gevende geloove, Actor. 15. vs. 9 en by het alleen zaligh maeckende en eeuwigh duyrende geloove der uytverkoorenen, Tit. 1. vs. 8. geen meerder waerheydts schijn heeft, als eens Schilders zielloose phantasia, in een gedaente eens seer schoonen Beeldes, welck het wesen van een leven sien laet, dat doch in sijner doodes verwe in der daet niet is. Maer wat weder geboortens creatuyr in so heerlijcke herstelden Godes beeldigen creatuyrs heyligheydt, soude wel soo onheyligh werck

doen,

doen, dat sy haer willens soo doof soude maecken, om niet te hooren, en gehoort hebbende, soodanigh om niet te willen naer loopen, wanneer die nooyt water des eeuwigen levens gebreck hebbende Fonteyn, met sijn selfsten oorplantenden geeste, in sijns hertens interior al treckende roept, komt ALLE ghy dorstige tot de wateren des levens! ja komt: koopt om niet, sonder geldt en prijs van my Melck en Honingh, Jerem. 58. vs. 11. en dese komste, is elcks kindes Godes, wares geloofs plichtes oeffeninges voornaemste deel, van Godes eysschenden Willens en Wettens gehoorsaemheydt, in welcker oock eenigh en alleen, tot aenneminge der waren kindtschap Iesu Christi, Ephes. 6. vs. 6. Rom. 6. vs. 17. die der Verzegelaer van sondens der menschen is, Dan. 9. vs. 24 ja die sy verborgen houden, verswijght, Dan. 8. vs. 26. maer die de sonde van de Hoere van BABEL niet verswijgen wil, maer voor Godt haerder gedencken sal.

97. Tot besluyt. Het Pausdom heeft noch rede noch macht, hem over mijn harde penne te beklagen, het is alles maer copya en naerschrift, uyt den voorschrift der 7. circularen Brievens Johannes, aen der 7. Gemeentens, 7. eerste liefde verlatene Bisschoppens. Sy hebben oock tegens het principael-Schrift Johannis niets, hy heeft oock maer als Dictateur geschreven, door den Heyligen Geest Christi Godtheyt, die in sijn herte geinspireert, door sijn penne geschreven, en door sijn mondt gesproocken heeft, alsoo dat Johannes naer sijn vleesch geeste, oock niet geweten heeft, wat hy schrijven en spreecken soude, en dit dan naer den aert aller anderen mede Heyligen Apostels. En al het gene dat Jesus aen sijnen

nen getrouwen Dienst-knecht Johannis niet heeft verbergen konnen, en dan aen hem alsoo geseyt gehadt, en bekent gemaekt heeft. En dit is Christo Jesu oock niet eygen naer sijn heylige mensch werdinge, te vooren selfsten geweest, oock van sijn Vader alleen aen hem geopenbaert geworden, daerom soo wordt oock alleen geseydt, dat alle Schriftens, van Gode selfst ingegeven sijn.

Soo het Pausdom dan yet tegens Godt selfsten heeft, soo kan het oock sijne pleydoye tegen Godt in 't werck stellen, die 7. donder slagen, sullen sprekende, die tegensprekers ter neder slaen, want wie kan bestaen tegens den donder sijner macht. Het is dan, dat Godt uyt desen aengeschrevenen Send-brievens, door die vroome Bisschoppens, en seer heerlijcke, en in hare eerste liefde geblevene Engelens, en die van hare eerste liefde verlatene Bisschoppens heeft willen bekent maecken, alle hare aenstaende, en haest komende plagens, wegens hare Apostasia, en wegens hare Duyvelens en Satans matigen vervolginge, van Iesu Christi Disciplens, en 7. gemeentens ledenmatens. Daer sijn niet meer als door eene gestadige Successie 7. Bisschoppens, over die 7. verdeelde gemeentens in kleyn *Asiæ* vier hoeckens geweest, tot welcke, uyt welcke, en door welcke Godt tot alle tijdt vrede gesproocken heeft tot sijn volck, en tot sijne vyandens Oorlogh, en daerom worden sy genoemt *Deo-logi*, spreeckers Godes, Bo*narchi*, Mannen des donders.

Maer naer der veelheydt haerder bedieningens veranderinge, werden hare bedieningens geseyt, oock soodanige namens veranderingens haerder Prædicatiens te hebben, als in haren aen-

ma-

maningens Prædicatiens tot boete, en wederkeeringe tot der afgevallenen Bisschoppens liefdens plichtens, soo worden sy 7. heerlijck gekleden Engelens te sijn genoemt, en die 7. Prædicatiens, 7. blasende Basuynens tot vredens verkondiginge. Maer wederom over die noch onwederkeerlijck gebleven Bisschoppen te prædicken, straffens overkomste, van 1. pestilentia, 2. van uytdroogende sieckte, 3. van bloet-loop, soo wierde dese 7. Prædicatiens genoemt, 7. Phiolens. Maer wederom over die noch 2. overgeblevene deelens, van den eersten derden deele, door die 3. eerste plagens wegh genomen, als van duyren tijdt tot honger, van Oorlog door het Swaert, soo wierden deser 7. Engelens Prædicatiens genoemt, 7. Schalens vol des uytgestorten eeuwigen Toorns Godes, uytgegooten op den Stoel des Beestes selfstens.

Maer wederom over die noch overigh geblevene van dese 2. laeste plagens, en die haer noch niet bekeerdt hadden, soo wierden deser 7. seer heerlijck gekleeden Engelens Prædicatiens genoemt 7. sprekende donders, doch met verbodt, dat Johannes dit moeste secreet houden, wat sy gesproocken hadden; Misschien, dat Godt haer heeft onversiens en onverwacht in sijn verbolgen toorn, geheel en al uyt kleyn Asia uytroeyen, en haren Candelaer met een wegh stooten willen en verplaetsen, Apoc. 3. vs. 4. 5. en een volck dat van hem niet geweten, nog ook te voren Godt niet gekent heeft, en dat sijn volck van Israëlitens oock niet geweest is, gelijck oock misschien die 7. donders seer kort hebben alsoo gesproocken gehadt, als hy vanden Israëlitens desen oock geset heeft tot de Heydens, uyt het *Orient* in

Oc-

Occident, van ſijnes eerſten Schaeps-ſtals Schapens, tot den tweeden Schaeps-ſtals Schapens, en is nu *Aſia* geworden, en woon-ſtede der Duyvels, Mahometanen, Turcken, en Tartaren.

Het is niet wonder, Ieſus Chriſtus met den Sonne bekleedt, in gelijckeniſſe eens menſchens, Apoc. 1. vs. 3. ja als met eener ſchijnenden Sonne, in den ſchijn haerder kragt, Ibid. vs. 16. kan dan heel wel met deſen ſijnen (ſwaren) vuyr vlammenden oogens, Ibid. vs. 14. die hertens en nierens (der booſen Biſſchoppens) door ſoecken, Apoc. 2. vs. 23. ja met deſen ſtrael ſijner vuyr vlammenden oogens, ſoo ſagh Chriſtus wel! *hy kende wel, hy wiſte wel*, wat die booſe Biſſchoppens in haren herte, voor een Duyvelſche Leere hadden: namentlijck, tot Sardis, Smirna, Epheſen, Pergama, en andere meer van den gemeentens, ſoo is hy oock daer by, die *niets* vreeſende Ieſus, Apoc. 1. vs. 17. die met ſijnen Swaerde des mondes, Apoc. 1. vs. 16. als met eene ſtemme veeler waterens ſpreeckt, Ibid. als ſijnde daer oock mede te verſtaen, in meer gedachten, 7. Prædicatiens genoemdt 7. Baſuynens, 7. Phiolens, 7. Schalens, 7. donders in 't getal 4. mael 7. Prædicatiens, aen al de 7. gemeentens, ja daerom ſeyde hy, dat hy alleen deſen Thyatiriers, welcke Satans diepte wel kenden, en der Ieſebellæ Duyvelens Leerens aenhangers en mede Hoereerders waren, eene laſt wilde opleggen, maer die onnooſele abſoluyt verſchoonen, Apoc. 2. vs. 24. Item dat hy den Sardierens, die doodt waren, hoewel ſy den naem van leven hadden, en met hem niet in onbevleckten kleederen wandelenden, oock abſoluyt by ſijn Hemelſchen Vader verloochenen wilde, en hare

na-

namens NB. niet maer enckel persoonens) uyt den Boecke des levens uytschrappen wilde, Apoc. 3. vs. 4 5. Item Iesus wilde oock alle Hoereerders met *Jesabella*, niet alleen met Iesabella op het Bedde smijten, en in groote verdruckinge brengen, maer oock alle hare in OVERSPEL gewonnen Duyvelsche Hoeren-kinderens, door de doodt ombrengen, Apoc. 2. vs. 21. 22. 23. van desen seer heerlijck gekleeden 7. Engelens, is der vroome Bisschop tot Philadelphia, niet der aller minste geweest, als naer Iesu eygen getuygenisse, om dat desen een mede Basuyn, Phiool-Schael, en Donder dragende seer heerlijcken Engel geweest is, Apoc. 3. vs. 7. waer door hy oock, als een mede vasthouder aen Iesu getuygenisse, sijner eersten liefdens stantvasticheydt in Leere, niet alleen hem veel grooten arbeydt op den hals gehaelt gehadt heeft, en dat hem een seer groot onverdragelijck quaedt, (gelijck heden veelen mede in Vranckrijck, Piemont, en veel andere plaetsen) over gekomen is, waer in hy seer veel lydtsaemheydt hadt oeffenen moeten, maer principael, om dat aen desen Engel van desen Philadelphischen Gemeentens, een extraordinaire bevel noch mede by, opgeleydt ware, om die valsche Apostelens, van den waren Apostels, en die leugenachtige Joodens, van den rechten Jodens, en die haer roemden dat sy levendigh waren, om wel van den dooden te onderscheyden, en dat hy dit doen moste met een onvermoeytheyt, groote gedult en arbeydtsaemheyt haer oock examineren, ondervinden, en openbaren moste, gelijck dit alles Christus Iesus seer wel wiste, Apoc. 2. vs. 2. 3. alsoo mosten oock alle die bekoorde tot SMIRNA, door die Basuynende

pre-

prædicatien, van desen onIoodischen Ioodens comploterie, oock mede veel Armoede, Lasteringens, Gevangenissens, en selfsten met Antipas den mede getrouwen Dienst-knecht Christi, den doodt lijden, Apoc. 2. vs. 9. en alsoo daer voor, als een toegerekenden loon, met dese van Christi beloofde levens Croon om gekroont te worden, gelijk ook VEELE van soodanigen, hebben moeten lyden, en van al het gene, dat haer van versoeckingens (tot afval) en in verdruckingens van dien dagh af, sonder alle vreese tot in den doodt gerust hebben, Apoc. 2. vs. 10. ja waerom, dese die Iesu Woordt der lijdtsaemheyt sullen hebben bewaert gehadt, nu dan oock, van Iesu selfsten wederom sullen bewaert werden, Apoc. 2. vs. 10. wanneer die 7. Schalens, op den Stoel des Beestes selfsten sullen uytgegooten werden, Apoc. 2. vs. 14. ja het is daerom sonder alle verwonderinge, waerom soo veel jaren herwaerts (en principael seyt desen jare, van het vreesselijcke gesichte van den grooten Staert-sterre af, waer mede VEELE Cartesiaensche Coccejanens den spot gedreven, en in Vranckrijck op Comedien, tot een jock-spel openbaer naergebootst is) God so vrugtloos met den Inwoonderens onser 7. Provintiens, oock soo swaer getwist heeft, door Oorlog en Waters-nodens. Ja het is ook, om dat by naer geene suyvere Godes vrese meer daer in om te vinden geweest is. Maer Christus komende, oock als een lief-hebber der (vroomen) menschens, sijnde dese, die hy met sijnen bloede gewasschen heeft, over haer, als der Opperste Koning der aerden regeeren, Apoc. 1. vs. 5. ja dan sullen ook dese seer WEYNIGE verkoorene uyt desen VEELEN, met Christo in onbevleckten klee-

derens, (dat is; die door Afgoderye der Hoerens *Jesabellæ* versoeckinge, haer niet hebben door bedrogh willen vervoeren laten, Apoc. 2. vs. 14. 15. 20. 21.) wandelen, als waerdigh sijnde, Apoc. 3. vs. 4. 5. Item dan sal aen soo VEELE Inwoonderens tot Thyatira, die dese Satans diepte van der Leere der Hoere *Jesabellæ* niet gekent hebben, oock geene last opgeleydt worden, Apoc. 2. vs. 24. want boven dit, soo heeft tot grooten troost, voor alle dese WEYNIGE, die kleyne krachte hebben, en maer sijn Woort bewaren, en Iesu name niet verloochent hebben, Iesus oock eene soodanige deure geopent, die niemant toe sluyten KAN, Apoc. 3. vs. 8. en Iesus sal oock niet toe laten, dat niemant (van soodanigen) van den doode kan beschadight werden, Apoc. 2. vs. 51. want dit is aller waren Israëlitischen kinderens Christi natuyr, tot allen tijdens, in Antechristischen Tentatiens geweest, dat sy haer veel liever, eer dat sy stil geswegen hebben, in Iesu naems Confessie van den geApostaseerden Bisschoppelijcken Duyvelens tot Smirna, en Pergama, in die gevangenissens laten smijten, van een groote hoope te saem gecomploteerden Joodens, die geen Joodens, maer valschen leugenachtige Leerens Aenhangers waren, gevreest hebben, Johan. 9. vs. 22. want stil swijgentheydt in desen tijdt, wanneer door haer, van den Roomschen Draca, Godes en Jesu name gelastert wort, doen dan des Afgrondigen Draeckens lastermont noch meer en meer open, ja sy bekomen, als een anderen SEBUL, een seer bespottelijcke verwijtinge, sy ook een gelijckmatich, seer vreesachtigh SOL-datens waren, die mede voor een simpel schaduwe van den Toppens der Bergen

liep,

liep, om dat hy die voor groote REUSEN aengesien hadden, dan ook voor haer waren loopende geweest, Iud. 9. vs. 36. en daerom ook wel meriteren, als mede sonder Godes kennisse sijnde, om mede uytgeroeyt te worden, Hos. 4. vs. 1. 2. 3. ja mochte heden IOAS, der Vader GEDEONS, oock weedrom uyt sijn Graft opstaen, hy soude reden hebben in onsen Landens, vraeghs wijse tot den TWISTERS voor den BAEL de seggen: Sult ghy voor den BAEL twisten? Sult ghy den BAEL verlossen? want alle dese, die voor den BAEL twisten, dese die sullen NB. DESEN MORGEN, oock noch gedoodt worden: En ja! indien dan BAEL Godt is, ey! soo twiste dan der BAEL oock voor hem selven: om dat men sijne *Outaers* om verre geworpen heeft, Iud. 6. vs. 31. Van soodanigen TWISTERS van den BAEL, die selfsten onseres Landes Gereformeerden Academiens groote Professorens Theologiæ sijn, ware veel te seggen, gelijck Professor VANDER WAEY in openbaren Schriftens, daer voor mede twist, dat men die Roomsche Papens vryheyt geven moet, om hare openbare Leere der Duyvelens te exerceren, om des Landes, (niet der Kerckens) welvaert te promoveren, en die haer niet schaemen den Jesuitischen Titul, tot haer pronck tevoeren: namentlijck CARTESI-aensche COCCEI-anens, Leerende eene Papistische RESO-NABALsche Theologiam, om aen Godt, en sijns alleen wares, en aller aennemingens waerdigen zaligh-maeckendes, en Historischen Woort te gelijck te *Twijffelen*, en in een RESO-NABAL Godes beeldigheyt te sterven, in den tijdt, wijl sy noch Twijffelen, door Satans mede aenradinge, maer soo-

danige Gedeformeerde Reformeerde Leere der Roomſchen Padden 3. Duyvelens, noeme ick eene rechte tweede, en van Satan gedefloreerde Paradijs EVA, van hare eerſte ware Godes beeldigheydt, welckers Franſen EVÆ mede in Echtbreucke gebaerde Hoere-kinders, gelijck der *Jeſabellæ*, oock met haer ſullen op het Bedde geſmeten, en gedoodt worden, waerom dit mede aenge-erft ſondigh quaedt, in Coccejanens; dan Redens geeft, om haer VOLVRATS van het aller eerſte Paradijs Brood-backſel te noemen, welck Broodt ſoo wel met den ouden als nieuwen Saduceiſchen ſuer-deeſem in Vranckrijck opgereſen, en tot Roma, in Satans Capel Back-oven; door Jeſuitens gebacken is, van welcke Duyvelens broodt-eetinge, in den ziel-mage der Roomſchen Biſſchoppens, Miſ-papens en Monnickens veel beter, dan het aller delicaetſte Bethlehemitiſe Brood, dat voor haer in beyder Heyligen Teſtamentens opgediſcht is, om te verteeren valt. Want Chriſti geeſtelijck lichaems vleeſch en broodt, is ſoo verGal bittert in harer vuylen ziel monde, dat ſy uyt groter tegen walginge, daervan verſticken moeten, want ſy twijffelen Reſonabel op Carteſiaens, aen Chriſti wares woordt, of Chriſtus wel een zielens en geen lichaems ſpijſe is, om dat het Geloofs point, geen plaets by haer vindt, naer welckers wille, door Satans wille, ſonder wedergeboorte by haer, tot dato noch betovert is, ſoo wil dan oock het nieuwe Heydendom, voor 't geſichte van vleeſch Redens, voor het Geloofs ooge niet ſwichten, want die Twiſters voor het oudt Heydendom, willen oock niet weeten door het geloof, het geene Godt van hem ſelven getuyght, dat Hy Godt ſelfſten, in ſijnen uytterlijcken letter

woorde,

woorde, alſoo luyt ſtemmig, als een Heere ſpreekt, Pſalm. 84. en dat in het ſelve oock een eeuwigh en onverganckelijck zaedt gevonden wort, 1 Petr. 1. vs. 23. welck Woordt Godes, daerom oock (ALLEEN) aller aenneminges waerdig is, Rom. 8. vs. 10. En niet wonder! alle Twijffelaers aen Godes Woordes waerheydt, ſonder redens bevattinges bykomſte, doen dit, om dat in het hooren en leeſen van Godes Woordt, om der Heyligen Geeſtes Chriſti mede vaſtmaeckenden verzegelinge, alleen Jeſu *Kindtſchap* in haer herte niet gebooren wordt, Philip. 2. vs. 13. hoewel dit der expreſſe wille Godes is, om alleen door het leeſen en hooren, van dit ſijn letterlijck ſimpel levendig Woort, dat gelovende, als door het eerſte mediate werck, der menſche tot zaligheyt, ſal bekoort worden, 1 Corinth. 3. vs. 1. en ſijns geloofs bekenteniſſe daer door bekomen, Rom. 10. vs. 10. 17. maer contrarie Godes wille, ſoo wil het vervloeckten Pauſdoms willen, dat men dit weygeren moet, waer van den Heyligen Geeſt ſeyt, dat Hem, als den Heyligen Geeſt, daer door wederſtaen wort, dat en den geeſt der aenneminge tot ware kindtſchap Chriſti niet in hem komt, en geeft dan oock uyt gevolgė van dien, aen die ziele het ware leven niet, 1 Corinth. 3. vs. 8. want in deſes levens geeſte, is Godt ſelfſten oock den Inwoonder, Ibid. vs. 16. ja door deſe Godes ſelfſten inwooninge in deſen geeſte, met ſijn Geeſt ſtreckt hem oock Godes ſeer krachtige werckinge, niet alleen maer tot het beginſel der nieuwen creatuyr wordinge uyt, maer oock noch vorder te gelijck mede, tot deſes nieuwe gewordenen creatuyr volmaeckinge en volbrenginge, 1 Petr. 1. vs. 3. 4. en ſoodanige nieuwe creatuyr Godes

in herſtelder Godes beeldigheydt, kan in het leſen en hooren van Godes alleen Heylige Woordt, dan oock alleen ſeggen, dat ſy van Godt dit ſelfſten gehoort en geleert heeft, Iohan. 6. dat Godt om Ieſu Chriſti wille, haer een genadigh Vader geworden is, maer in tegendeel, Satans Slavens, die Satans reſonable dienſte doen, met haer ledens misbruyck, deſe weten niet, wat ſy behoren om te weten, 1 Corinth. 8. namentlijck, dat het gelijkeniſſes beeldt weſen moet, naer den geene, die den menſchen geſchapen heeft, Coloſſ. 3. Eccl. 17. welckers herſcheppinge dan alleen geſchiedt, door eene ſeer krachtdadige bewerckinge des Middelaers Ieſu Chriſti Geeſt, van Gode daer toe verordonneert, Tit. 3. 1 Petr. 1. Iohan. 1. vs. 3. Ieſ. 61. want hier door weetmen in een volkomene verſeeckeringe, dat Godes eeuwigh Verbondt, van ſijn eenige zaligheyt, in den Middelaer Ieſus, voor eeuwigh vaſt ſtaet, Eph. 1. Apoc. 13. 2 Timoth. 1. 1 Coloſſ. 1. Iohan. 17. Cap. 2.

Het is dan ſeecker, dat geen Landt op aerden ongeluckiger ſijn kan, als in welcken door des Evangelii prædickinge, Godt en Ieſus niet bekent is, Rom. 15. vs. 20. want daer in kan het lichaem Chriſti niet op gebouwt werden, want buyten Ieſum, wort alles op een enkel vremden gront gebouwt, Eph. 4. vs. 12. Col. 2. vs. 7. op welken vremden gronde, die Apoſtoliſche geloofs Leere oock niet gebouwt is, en daerom, alle deſe, tot Roma, die op deſe geloofs Leere niet bouwen, heel ſeker alleen die ongelovige ſijn, Epheſ. 2. vs. 9. En daerom, om dat Chriſtus eenigh en alleen, eene reyne Maeghd is, 2 Corinth. 11. vs. 2. Soo meriteert oock Ieſus boven alle onkuyſſche Maegden

den bemindt te worden, maer alle Iesu niet lief hebbende Maeghden, welcke dit andere Evangelium prædicken: namentlijck, als die Pausselijcke Leere, die den *verloorenen* alleen wijs maekt, dat men niet geheel en alleen uyt enckel genade door Christi doodt zaligh wordt, dat dan een soo danigh Prædicker of Leeraer, absoluyt dan genoemt wordt, een verbannen mensche, om te sijn, of Anathema, Gal. 1. vs. 8. 9. want van der werelt grondtlegginge af, soo is tot op desen tydt geen mysterien verswegen gebleven: als dit, seer groot, dat uyt den Prophetischen Schriftens, het Geloofs gehoorsaemheydt, op Godes bevel, soude opgerecht worden, Rom. 14. vs. 25. 26. Want den H. Paulus kent oock geen anderen Redelijken Godes dienst, als des Geloofs gehoorsaemheydt, om dat men in des geloofs gehoorsaemheydt, sijn lichaem tot een levendige offerhande geeft, Rom. 12. vs. 1. 2. In welck levendigen offerhande, men hem der werelt niet gelijkmatigh maeckt, maer door dese vernieuwinge veranderen moet, welck dan oock absoluyt der volkomen wel gevallige wille Godes is, Ibidem. Vaert dan voort, al ghy *Cartesiaensche* twijffelende Afgoden-dienaers in der Westrischen Kercke, leeset en heerleeset, soo sult ghy vinden, dat over u komen sal, het geene van u valschens Prophetens, dien alleen waren Propheta Johannis geprophetееrt heeft, want soo gy valsche Prophetens oock ware Prophetens Godes waert, soo soudt ghy oock wel, het geene dat toekomende is, dat noch toekomen sal, en hoe het oock noch naer desen gaen soude, oock veel (gelijck Johannes in Apocalypsis, en Daniel) Resonabeler sonder Redens bedrogh verkondigen konnen. Maer om

dat

dat ghy selfsten NIETS sijt, en u doen oock NIET is, soo kont ghy oock van den beginne niets verkondigen, of van het toekomende propheteren, ja NIET EEN EENIGH woordt is oock van u; om te hooren, want u Afgodens (tot Roma) sijn oock als wint en ydelhedens, Esai. 42. vs. 22. tot vs. 29. ja ghy sijt oock slechts maer onbeschaemde BELIALS *afschijnsels* en *Endorische Tover-beeldens*, die niet uyt des Heeren monde, maer naer der lesse van het vleesschelijcke volck van Haagar, en uyt het gesichte (droom Idæens) uwes eygenen hertens Prædicket, Galat. 4. vs. 23. Ja alle ghy Mis-papens en valsche Jesuitische *Bisschoppens* in Vrankrijk, van U lieden seyt der H. Apostel Paulus oock, dat Ghy onverstandige Herders geworden sijt; die den Heere niet gesocht hebben, en daerom oock niet verstandigh gewandelt hebt, Jerem. 10. vs. 22. Waerom oock der Apostel een expres bevel Godes geeft, dat men soodanigen, van die meiteriens en argernissens tegens die Leere, die de Apostelens Leeren aenvangen, van achter haer afwijcken sal, Rom. 16. vs. 9. 11.

Dienstwilliger van Iesu, door Iesum in Jesu levende door het Geloof, soo lange ick op aerden ben

JOH. FRED. HELVETIU

Med. & Pract Hagæ Comitis.

FINIS